พญาไร้ใบ

๑

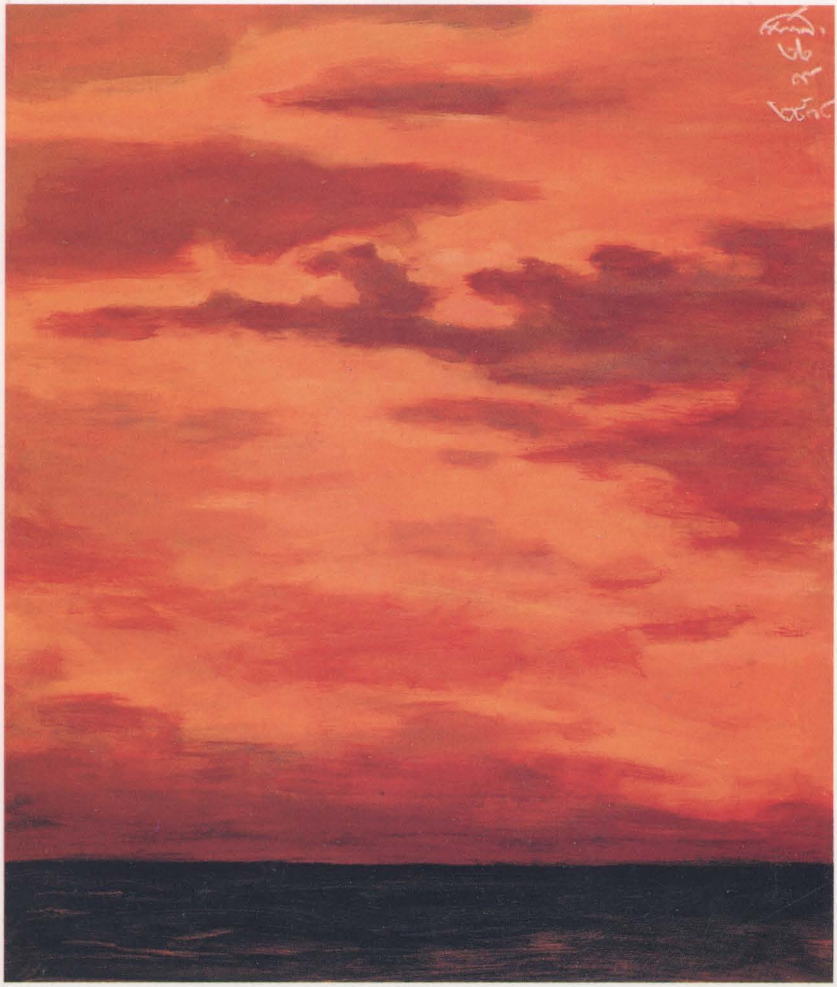

กฤษณา อโศกสิน

พิมพ์ครั้งที่ ๒

ได้รับรางวัลจากการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปีพ.ศ.๒๕๔๒

พญาไร้ใบ ๑

✍ กฤษณา อโศกสิน

🎨 ปารเมศ ญาณารณพ

พิมพ์ครั้งที่ ๒ / มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๒

'ศรีสารา'

๒๓ อาคารชาร์มส ซอยชิดลม ถนนเพลินจิต

แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

โทร. ๒๕๕-๕๕๙๗-๘, ๒๕๕-๗๓๒๖, ๒๕๕-๗๘๓๑

แฟกซ์ ๒๕๕-๕๒๑๒

© สงวนลิขสิทธิ์

ISBN : 974-300-091-7

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์กรุงเทพ

๑๐๔/๑ ถนนรางน้ำ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

จัดจำหน่าย : ศรีสารา

๒๓ อาคารชาร์มส ซอยชิดลม ถนนเพลินจิต

แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

โทร. ๒๕๕-๕๕๙๗-๘, ๒๕๕-๗๓๒๖, ๒๕๕-๗๘๓๑

แฟกซ์ ๒๕๕-๕๒๑๒

ราคา ๒๕๐ บาท

หนังสือเล่มเล็กลำดับที่ ๒๕

คำแนะ

หนังสือที่มีคุณค่า เมื่อใครได้อ่าน ก็ย่อมได้รับประโยชน์จากหนังสือนั้น

'พญาไร้ใบ' เล่มนี้ มีคุณค่าด้วยตัวละครทุกตัวที่ 'กฤษณา อโศกสิน' เขียนขึ้น

ครั้งแรกนั้น ลงเป็นตอนๆในนิตยสาร 'พลอยแกมเพชร'

แล้วจึงรวมเล่มเป็นหนังสือกะทัดรัดเล่มนี้

และในงานการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ.๒๕๔๒ 'พญาไร้ใบ' จึงชนะรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย

เป็นข้อพิสูจน์หนังสือเล่มนี้ค่ะ

ชุลิตา อารีย์พิพัฒน์กุล

คำนำ

'พญาไร้ใบ' เป็นนวนิยายที่ข้าพเจ้ารักมากอีกเรื่องหนึ่ง ดื่มด่ำลึกซึ้งในอุปนิสัยเฉพาะตัวของผู้คนที่ทยอยเดินกันออกมาจากจินตนาการ

ขณะที่เขียนเรื่องนี้ ข้าพเจ้าจึงมีทั้งสุขและทุกข์

สุขเพราะจับใจในรสชาติของความเป็นคน และคนเหล่านั้นอยู่ในกำมือของข้าพเจ้า

ทุกข์เพราะพลอยลำบากเดือดร้อนแทนเขา ทุกข์เพราะทำอย่างไรจึงจะสามารถถ่ายทอดส่วนลึกที่ปราศจากผู้รู้เห็น ให้ปรากฏเด่นระหว่างบรรทัด

ทำอย่างไร ตัวอักษรที่ไหลรินออกจากจินตนาการของผู้เขียน จึงจะสามารถสะกดผู้อ่านไว้ได้ดุจพวกเขาสะกดข้าพเจ้า

ทั้งๆที่ทราบดีว่า ชะตากรรมของใครคนหนึ่งที่เริ่มต้นเหมือนนิทาน หากมิได้จบอย่างนิทานหรือจบตามสูตรแนวโรมานซ์นั้น คนไม่ชอบ หากเมื่อผู้เขียนชอบก็ดึงดื้อถือดีที่จะจบดังปรารถนา ด้วยว่าความหวังนั้น

ซ่อนอยู่

นั่นก็คือหวังจะบอกสังคมถึงสิ่งที่สังคมเป็น สิ่งที่สังคมมีปัญหา และสิ่งที่สังคมควรแก้ไข

นิทานเรื่องปลาบู่ทองเหมาะแก่ยุคห้าสิบปีที่ผ่านมา มิใช่กาลสมัยที่โลกมีสะพานข้ามประเทศ รู้ทุกข์รู้สุขกันและกันในพริบตาเช่นวันนี้

ภาพประกอบ

ภาพสามารถแสดงได้มากมายหลายวิธี

ผมก็แสดงภาพตามวิธีของผม

แต่เป็นการยากที่เราจะทำความเข้าใจ 'พญาไร้ใบ' ได้ดี

โดยมีวิธีมอง เพียงแค่ตาเนื้อ

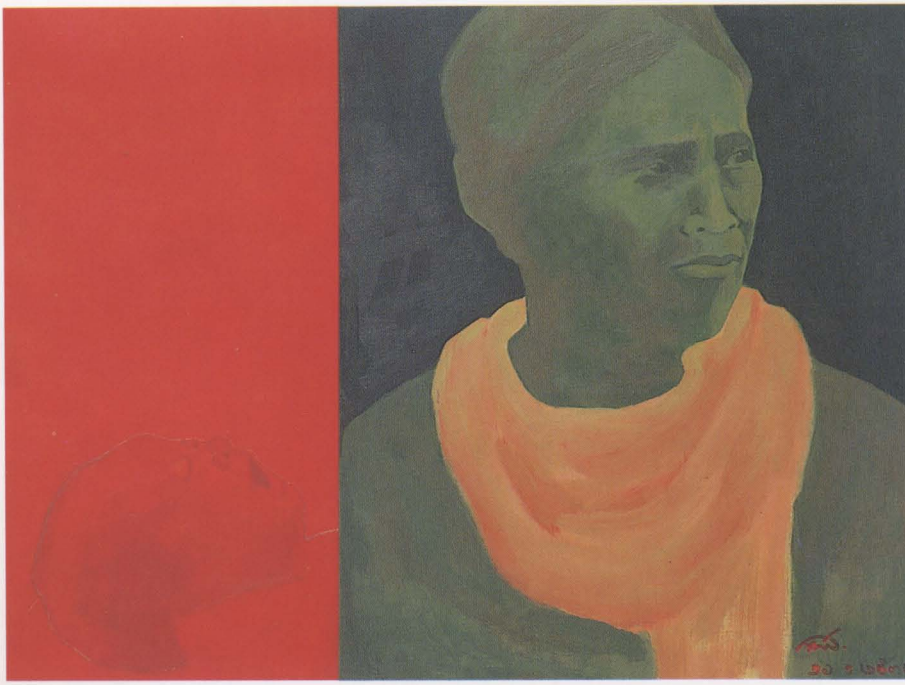

๑

พ.ศ.๒๕๐๓

แสงเรื่อแห่งยามรุ่งกำลังแผ่เรืองกระทบลอนน้ำริ้วเล็กคราเมื่อเรือสำปั้น เรือแจว และเรือประทุนบรรทุกกล้วย มะพร้าว ส้มโอ ส้มเขียวหวาน หมากพลูและพืชผักที่มีทั้งหอม กระเทียม บวบ แตงกวา ฟักแฟง

ไม่เว้นแม้กระทั่งดอกไม้ที่เริ่มปลูกกันบ้างประปรายประเภท กล้วยไม้ เบญจมาศ เยอบีร่า หน้าวัวจากสวนข้างใน ไปขึ้นที่ฟากกรุงเทพฯทั้งท่าเตียนและปากคลองตลาด

ส่วนเรือจ้างและเรือยนต์ก็เริ่มรับผู้โดยสารแล่นสวนเข้าไปจนน้ำในคลองกระเพื่อมคลื่นไม่มีหยุด

ประตูท่าน้ำเปิดออก สตรีวัยสี่สิบเดินนำ ก้าวผ่านศาลาที่มีม้านั่งไม้สองฟากและบันไดลงท่าที่สร้างขึ้นอย่างแข็งแรง รับกับแนวรั้วลวดหนามอัดแน่นด้วยพู่ระหงและเขื่อนคอนกรีตยาวเหยียด

หญิงกลางคนหนึ่ง หญิงสาวหนึ่ง กับเด็กหญิงวัยสิบขวบอีกหนึ่งถือขันเงินที่มีข้าวร้อนกรุ่น ถาดกระเบื้องดอกขอบเงินลายลูกกรง บรรจุกับข้าวและขนมอย่างละเก้า ดอกไม้ธูปเทียนเท่าจำนวนกับข้าวที่ห่อใบตองอันเจียนปลายมนแล้วกลัดไม้กลัดอย่างประณีต มาวางลงบนม้ายาว คอยพระภิกษุที่จะพายเรือมารับบาตรทุกยามรุ่ง

อากาศเพิ่งเริ่มหนาว คุณพู่กลิ่นขยับผ้าห่มไหมพรมให้พันกระชับรอบคอ ห้อยสองชายปิดหน้าอกพอให้อุ่น พลางหย่อนตัวลงนั่ง ณ สุดปลายม้ายาวที่มีพนักพิงเป็นราวแบนขนาดสามฝ่ามือ ชิดบันไดลงท่า เพื่อว่าเมื่อเรือพระใกล้เข้ามา เพียงขยับแค่สองสามก้าว ก็จะถึงบันไดชั้นล่างติดกับผืนน้ำเลยทีเดียว

ขณะที่เธอกำลังมองฝ่าอรุโณทัยจางเลือน แลดูเรือบรรทุกผลไม้ของชาวสวนที่กำลังแหวกน้ำตะคุ่มๆชวนเพลิดเพลินอยู่นั้น ก็พลันได้ยินเสียงร้องดังขึ้นจากมุมรั้วชิดประตูตรงที่เว้นดินบนเขื่อนไว้เป็นแปลงยาว ปลูกไม้ดอกประเภทไม้กอ ทั้งพุทธรักษา พลับพลึง อุณากรรณ เรียงกันเป็นแนวทั้งสองข้างมุมขวานั้น ลงไม้เถาชื่อชำมะนาดให้เลื้อยคลุม

เธอสะดุ้ง หันขวับไปมองพลางถาม

"เอ๊ะ....เด็กที่ไหนมาร้องแว้ๆ หือ ลี้"

หญิงกลางคน หญิงสาว และเด็กหญิงผู้นั่งเรียงกันอยู่ทางปลายม้าอีกฟากอย่างสงบเสงี่ยมแต่แรก ต่างก็ผุดลุกขึ้น

พร้อมกัน ก้าวเข้าไปตรงที่เกิดเสียงของทารก ซึ่งคล้ายจะเพิ่งตื่นและเริ่มหิว

คุณพู่กลิ่นนั้นถึงกับอกสั่นขวัญหาย เสียงของเธอสะท้านปานอากาศหนาวเย็นรอบกาย สองมือจับผ้าพันคอกดไว้กับอก ก้าวตามสามคนไปชะโงกมอง

"ต๊าย....ขนลุกไปหมดเลย....ไหน....แกลองเข้าไปตรงนั้นซิ มีอะไรขาวๆโผล่ออกมาใช่ไหม ลี้"

นางสาวเลื่อม ลูกนางลี้ ผู้เกิดและเติบโตมากับบ้านกับตระกูลนี้ ค่อยๆย่องไปถึง แล้วลงนั่งยองๆ

เพียงอึดใจต่อมา ก็ได้ถาดสังกะสีเคลือบทรงกลมมีห่อผ้าขาวดอกพร้อยผูกหัวผูกท้ายติดมือกลับมา เมื่อนำถาดวางลงบนม้ายาว ก็พบว่าในห่อนั้นคือทารกที่กำลังตะเบ็งเสียง โผล่เพียงดวงหน้าออกมารำไรในแสงอรุณสลัวเลือน

"นี่ชั้นฝันไปหรือเปล่านะ ลี้...ฝันไปหรือเปล่า" เธอย้ำพลางก้มลงมองศีรษะเล็กๆซึ่งนางลี้ยกขึ้นมาโอบไว้ในวงแขนอย่างเวทนา

ดวงหน้านั้นกลมนิด....เท่า 'งบน้ำอ้อย' อย่างที่คนแต่ก่อนมักเปรยเปรียบ เสียงร้องที่แม้จะตะเบ็ง หากก็แหบแห้งราวเรี่ยวแรงใกล้จะหมด

แสงรุ่งที่ยังมัวทำให้แลเห็นไม่ชัดนัก เธอจึงสั่งเด็กหญิงให้เข้าไปเปิดไฟศาลา สองสามอึดใจต่อมา คุณพู่กลิ่นจึงพบว่าคือทารกเพิ่งคลอด เนื้อตัวยังเหี่ยวย่น สายสะดือ

ยังไม่หลุด มีเศษเชือกผูกไว้ตามมีตามเกิด หากก็แน่นดี

"อเนจอนาถจริ๊ง" เธอครางอย่างสลดใจ "นี่นังแม่มันคงย่องเงียบเอามาวางก่อนหน้าเราออกมาตักบาตรซักครู่เดียวมั้ง"

"ค่ะ...คงครู่เดียว" สาวใช้เก่าแก่ตอบรับ "คงไม่กล้าเอามาวางไว้ทั้งคืนดอกค่ะ ปะเหมาะเคราะห์ร้าย ทั้งยุง ทั้งมดก็จะตอมหึ่งไปเท่านั้น แล้วยังงูอีก"

ผู้เป็นนายฟังแล้วยิ่งขนลุก....จึงเร่งนางลี้ให้อุ้มทารกเข้าบ้าน พร้อมกับสั่งเลื่อมให้ตักบาตรแทน ตัวเธอขนาบข้างหญิงกลางคน เดินพลางบ่นพลาง

"คนเราทำไมมันถึงได้ใจอำมหิตขนาดเอาลูกมาทิ้งได้ลงคอ หือ ลี้ ชั้นน่ะนึกว่าจะมีแต่ในนิยายสิบสตางค์ แล้วนี่มันยังไงกัน จู่ๆก็มาเจอกับตัวเอง"

"จนมังคะ หรือไม่ก็ผัวทิ้ง"

"เฮ้อ....ถึงไงถ้าใจมันไม่ใช่ยักษ์มาร มันทำไม่ได้หรอกน่าลูกทั้งคน"

อันว่าใจมนุษย์ เธอพูดพร้อมคำนึงนึก ก็อาจดิ้นไปได้มาก....ทิ้งเพราะจน ทิ้งเพราะรัก หรือทิ้งเพราะวาดหวังไปต่างๆถึงประโยชน์ที่ลูกตนจะได้รับ....เนื่องจากจำเพาะเจาะจงว่าคนเป็นแม่ได้นำมาวางไว้หน้าประตู จึงต้องเป็นผู้ที่รู้และแลเห็นว่าทุกเช้าตรู่ บ้านนี้จะตักบาตรพระภิกษุที่มาจากวัดริมคลองจนถือเป็นกิจวัตร

เมื่อมาถึงลานกระเบื้องดอกข้างเรือนใหญ่ อรุณที่ระเรื่อเมื่อครู่ก่อนค่อยๆคลี่ขยาย สายเส้นอันสว่างของตะวันแรกขึ้นผ่านเข้ามาสัมผัสห้องทั้งห้องที่หน้าต่างประตูเปิดแล้วทุกบานจึงสว่างแจ้งทั่วถึง

นางลี้วางห่อทารกลงบนโซฟาบุหนัง ณ บริเวณห้องเฉลียงยาวเชิงบันไดกว้าง เป็นห้องใช้สอยทั่วไป โดยมีทั้งตู้เย็น เตาอบ โต๊ะเก้าอี้กินข้าวอย่างลำลอง กระจกสีเม็ดสวย แดง น้ำเงิน เหลืองที่กรุอยู่เหนือหน้าต่างประตูชูแสงให้แจ่มจัด เมื่อสุดห้องยาว จึงมีห้องน้ำใหญ่อีกห้องหนึ่งซึ่งรวมชักโครกที่มีหม้อเหล็กสี่เหลี่ยมตรึงติดไว้เหนือหัวพร้อมสายโซ่สำหรับกระตุกให้น้ำลงมาซ่าชะล้างโถ กับโอ่งเขียวไข่กาสองลูก รวมทั้งขันสาครใบใหญ่บนขาตั้งไม้ทำให้ห้องเชิงบันไดกลายเป็นห้องพักผ่อนอันสำราญของเจ้าของบ้านมากกว่าห้องอื่น

เด็กหญิงเลี่ยมวางถาดสังกะสีลงบนโต๊ะกินข้าว ถาดนั้นเป็นถาดมีดอกลายน้ำเงินสลับเหลือง น้ำเคลือบกะเทาะแล้วเป็นหย่อมๆ แลเห็นเนื้อสังกะสีเทาเข้ม ขณะที่นางลี้คลี่ผ้าออก ก็อุทานทันที

"มีจดหมายด้วยค่ะ คุณ"

กระดาษชิ้นเล็กสอดอยู่กับห่อผ้า นางจึงหยิบส่งให้คุณพู่กลิ่นผู้เลื่อนเก้าอี้ให้หันมาทางโซฟา แล้วนั่งลง

เธอรับมาคลี่อ่าน มีลายมือโย้เย้ที่พยายามลากเส้นให้

เรียบที่สุด รวมกันขึ้นเป็นประโยคเพียงสั้นๆ แต่ได้ใจความชัดเจน

"เลี้ยงมันไว้ด้วยเถอะค่ะ นึกว่าทำบุญลูกนกลูกกาพ่อมันทิ้งผ่อง ผ่องเองก็กำลังจะตาย"

น้ำตาเอ่อขึ้นทันทีที่อ่านจบ หากคุณพู่กลิ่นก็ยังมีสติพับกระดาษเข้าหากัน พลางกำไว้ ไม่ปริปากกล่าวถึงข้อความที่รับรู้ แม้สายตาของนางลี้จะมองจ้องอย่างอยากรู้เสียเหลือเกิน

"ผู้ชายค่ะ คุณ" คนครัวเก่าแก่รายงานเมื่อก้มลงมองเครื่องเพศพลางพึมพำ "สะดือผูกแน่น แต่ไม่ทราบว่าเชือกนี่สกปรกหรือเปล่า อิฉันจะเอาไปอาบน้ำก่อนนะคะ ทำความสะอาดให้ แล้วเอาพลาสเตอร์ปิดสะดือเสียหน่อย"

คุณพู่กลิ่นพยักหน้า หากก็ยังนิ่งงง เหมือนไม่ยอมตื่นจากภวังค์

"อาบน้ำแล้วจะพาไปขอนมนังฝ่ามันกิน"

"เออ....จริงซีนะ" เธอครางออกมาอย่างดีใจ "ไอ้ฝ่าน้ำนมแยะ ลูกมันกินไม่หมดหรอก ไปขอแบ่งให้เจ้าหนูนี่ซักหน่อยแก้ขัดไปก่อน แล้วค่อยออกไปซื้อนมผงมาชงให้มันกิน"

ต่อจากนั้น นางลี้ก็หอบร่างกระจ้อยร่อยในผ้าดอกคร่ำคร่า ลงบันไดหลังตึกไปยังเรือนแถวยาว ปล่อยให้คุณพู่กลิ่นนั่งอึ้งอย่างไม่หายตื่นเต้นตามลำพัง

ผ่องเอ๊ย....ฉันเตือนแกแล้วใช่ไหม....เตือนแกแล้วว่าไอ้ดื่นน่ะมันเจ้าชู้ แถมยังเป็นนักเล่น มันก็กุ๊ยเราดีๆนี่เอง ได้

กับกุ๊ย ก็ต้องลงเอยแบบนี้แหละ

ครู่เดียว นางลี้ก็อุ้มร่างน้อยนั้นกลับมา คราวนี้พันท่อนล่างด้วยผ้าอ้อมขาว เสื้อดอกเนื้อนิ่มตัวนิดป้ายข้างผูกด้วยผ้ากุ๊น ผมดกหวีเรียบ สะอาดสะอ้านผิดไปห่อทับอีกชั้นด้วยผ้าขนหนู

"อิ่มแล้วเลยหลับค่ะ นี่ก็ขอแบ่งเสื้อของฝันใส่ให้"

"ไหน....เอามานี่ซิ มาอุ้มกันหน่อย" คุณพู่กลิ่นยื่นแขนออกไปรับ แม่ครัวจึงวางทารกลง

แล้วสาวโสดวัยสี่สิบก็กอดห่อนั้นไว้กับอก

น้ำตารื้นขึ้นอีกเมื่อคิดถึงแม่ของเด็กผู้เคยกำพร้ามาก่อน....เธอเลี้ยงผ่องมาตั้งแต่ขวบเศษจนโตเป็นสาว มอบหมายหน้าที่ 'ต้นห้อง' ให้ดูแลใกล้ชิด....สนิทสนมจนรู้ใจ....แต่แล้วชะตากรรมของผ่องก็มาถึง

นางลี้มองดูอาการของนาย โดยพลันใจก็วาบปลาบขึ้น

นางอยู่กับตระกูล 'สร้างสม' มาตั้งแต่แปดขวบ...พอเป็นสาว ก็ได้กับนายสนคนสวน ออกลูกมาเป็นนางสาวเลื่อม นายลิ่ม เด็กหญิงเลี่ยม ตามลำดับ

นายสนเองก็เกิดและเติบโตขึ้นมาในเนื้อที่เก้าไร่เศษนี้เช่นกัน พ่อของนายสน ชื่อนายสัน ส่วนแม่ชื่อนางฝอย นายสันและนางฝอยมีลูกหกคน ชายสองหญิงสี่ นางฝาเป็นคนสุดท้อง เพิ่งได้กับนายอิ่มเมื่อปีที่แล้ว กำลังเป็นแม่ลูกอ่อน

....แต่ไม่ว่าใครคนใดในจำนวนบริวาร จะแตกลูกออกหลานออกมากี่ครอกกี่คน...คุณพิกุล คุณพู่กลิ่น และคุณพิกันสามใบเถา ลูกสาวนายพุ่ม สร้างสม คหบดีประจำละแวกหนึ่งในเจ้าของสวนผลไม้มีชื่อเสียง ก็ไม่เคยยกย่องญาติหรือคนรับใช้ขึ้นมาเลี้ยงดูฟูมฟักเป็นพิเศษ

"มีปานดำปานแดงมั่งไหมล่ะ ลี้....แกดูดีแล้วใช่ไหม" คุณพู่กลิ่นกลบเกลื่อนความรู้สึกบางอย่างด้วยคำถามสัพยอก "คิดๆไปก็เหมือนนิยายสิบสตางค์ แกเคยฟังใช่ไหม ละครวิทยุน่ะ เรื่องอะไรน้า....ลืมแล้ว....นางเอกตอนขวบเดียวถูกขโมยไปเรียกค่าไถ่ พลัดไปพลัดมา คนสลัมเลยเก็บไปเลี้ยง ตอนหลังเจอพ่อแม่ตัวจริง ก็กลายเป็นทายาทกองมรดกมหาศาลน่ะ"

นางลี้ยิ้มชืดๆอย่างไม่พลอยสนุกไปด้วย คุณพู่กลิ่นจึงลุกขึ้นยืน พลางบอก

"ฉันจะเอาไปให้พี่กุลดู...อ้อ...แต่แกอย่าลืมซื้อนมผงมาเตรียมไว้ล่ะ....เอ....จะใช้นมยี่ห้ออะไรดี..." เธอนิ่งคิด แล้วจึงตัดบทเอ่ยชื่อนมผงยี่ห้อหนึ่งซึ่งผ่านหูบ่อยๆ

คุณพู่กลิ่นอุ้มพลางมองหน้าทารกพลาง....กระดาษแผ่นน้อยเมื่อครู่ เธอเสียบไว้ในคอเสื้อหว่างอก....ขณะนั้นก็ได้แต่นึกเวทนาพร้อมกับคิดฝันไปร้อยแปด....

เธออายุสี่สิบแล้ว นอกจากดูแลทรัพย์สมบัติและบริวารมากหน้าหลายตา โดยใช้ดอกเบี้ย ค่าเช่าสวน และค่าเช่าตึกแถวทางฝั่งพระนครหลังมรณกรรมของมารดา เวลาที่

เหลือก็ได้แต่ช่วยคุณพิกุลคุมคนให้ทำของขาย ประเภทอาหารคาวหวาน ดอกไม้สดและดอกไม้ประดิษฐ์ ยามว่างก็เข้าวงไพ่ไปตามเรื่อง

มีทางเดินปูอิฐผ่านสนามเล็กข้างเรือนที่สะพรั่งด้วยไม้ยืนต้นสลับกับกอไม้ดอก พิกุล บุนนาค สารภี จำปี จำปา เป็นไม้ยืนต้นสูงใหญ่ กุหลาบมอญ มะลิซ้อน มะลิลาสายหยุด พุทธชาด เรียงกันไปเป็นแปลงๆ สำหรับเก็บมาร้อยมาลัย มาอบร่ำแป้ง หรือทำน้ำปรุง รำเพยสีส้มสูงเป็นพุ่มเคียงกับยี่โถและพวงทอง....

คุณพิกุลมักตื่นสาย....งานตักบาตรจึงยกให้เป็นธุระของส่งศรีน้องสาวของสามีผู้มีเรือนเล็กชั้นเดียวอยู่ด้านหลัง

เสียงทัพพีกระทบขันข้าวดังเป็นจังหวะ...ขณะที่คุณพู่กลิ่นเลี้ยวมุมเรือนพอดี มองข้ามทางเดินที่มีหลังคาคลุมทอดไปถึงเรือนเล็ก จึงเห็นส่งศรีเพิ่งกลับจากตักบาตรที่ท่าน้ำซึ่งต่างคนต่างก็มีประตูลงท่าคนละประตู

"อุ๊ยตาย....นั่นอะไรคะ"

"ทายซิ"

"ยังกะอุ้มเด็กมางั้นละ"

คุณพู่กลิ่นยิ้มน้อยๆ แล้วแทนที่จะขึ้นบันไดเรือนด้านหลัง ก็กลับข้ามทางเดินไปยังเรือนไม้กะทัดรัดของโปรดและส่งศรี...ยื่นเด็กในผ้าขนหนูขาวผืนใหญ่ให้ดู

"ต๊าย....พี่กลิ่นไปเอามาจากไหนคะเนี่ย"

"ก๊อเสกเอาซี้...ศรี...เสกเอา..." อีกฝ่ายหัวเราะ...แววนัยน์ตายังไม่คลายตื่นเต้น ดูเป็นประกายดุจได้เพชรพลอยชุดใหม่

"นี่ยังงงๆอยู่เลยค่ะ....งงจังเลย"

"พี่กุลตื่นหรือยังก็ไม่ทราบ" เธอหันไปทางบันไดที่ประตูเปิดแล้ว มีกลิ่นหอมของขนมอบระเหยอวลออกจากหน้าต่าง หอมจนผู้เพิ่งมาถึงต้องถาม

"แล้วนี่ทำขนมอะไรแต่เช้า"

"ยายเตียงแกทำขนมโสมนัสน่ะค่ะ เขามาว่าทำ จะเอาไปแจกเด็ก"

"มิน่า....ฮ้อมหอม" คุณพู่กลิ่นทำท่าสูดความหอมของขนมด้วยท่าทางชื่นใจ พลางส่งเด็กที่กำลังหลับพริ้มให้ส่งศรีพร้อมกับพึมพำเบาๆ หากก็หนักแน่นคล้ายประกาศ "ฉันตั้งใจจะเลี้ยงให้ดีเลยเชียวละ"

หญิงสาววัยสามสิบจึงรับห่อทารกไปโอบอุ้ม พลางก้มลงพิจารณา

"หน้าตาดีนะคะ ดูคิ้วซี เป็นไรยาวเลย ตาก็ดูเหมือนจะไม่เล็ก แต่หน้าผากย่นไปหน่อย....นี่ซักเดือนเดียวเท่านั้นเนื้อก็เต็มละค่ะ รับรอง"

"จะได้เป็นเพื่อนเล่นกับตาเปรย" คุณพู่กลิ่นหมายมั่น....พอดีมีเสียงทักมาจากหัวบันไดเรือน

"อะไรจ๊ะ ยายกลิ่น เอาอะไรมาอวดแต่เช้า"

พี่สาวคนโตในผ้าซิ่นยาวกรอมเท้าสีเปลือกมังคุดลายขวางสีเนื้อสลับน้ำตาลจาง สเว็ตเตอร์สีเดียวกับผ้าซิ่นสวมทับเสื้อป่านปักตัวใน ก้าวออกจากประตู

ล่าเตียงพลอยโผล่ตามออกมาด้วย

"เด็กค่ะ" คุณพู่กลิ่นขอห่อผ้าคืนจากส่งศรี โอบตระกองพามาขึ้นบันไดที่หญิงวัยสี่สิบแปด ผู้เป็นเจ้าของเรือนกำลังยืนคอย "ได้มาเมื่อเช้ามืดนี่เอง"

ว่าแล้วผู้พูดก็หัวเราะ พร้อมกับส่งให้คุณพิกุล

"หาเรื่องมาให้งงแต่เช้าเลย จะเล่าอะไรก็ไม่เล่าไป"

ดังนั้น ผู้เป็นน้องจึงบรรยายเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้พี่ฟัง

"ยังกะนิยายสิบสตางค์แน่ะ นิยายของอีนางใจร้าย ทิ้งลูกตามกองขยะ"

คุณพู่กลิ่นเพียงแต่ยิ้ม....ยิ้มพรายอยู่ในหน้า เมื่อรับทารกน้อยที่บัดนี้เป็นสมบัติของเธอมากอดไว้

หากจะพูดถึงใจมนุษย์....อย่างที่คิดตั้งแต่แรก เธอก็บอกได้ว่าตนเองนั้นยังเป็นกลาง จึงไม่ปักใจเชื่อเรื่องความโหดเหี้ยมของผู้เป็นแม่ เพราะแท้ๆแล้ว ก็รู้อยู่ว่าในยามนี้เธอได้ร่วมอารมณ์เศร้าไปกับเด็กสาวคนสนิทผู้ผิดหวังในชายหนึ่ง ชายผู้กลายมาเป็นผัว ผู้เคยปิดตาปิดหูปิดความรู้สึกอื่นทั้งหลาย หวังแต่จะโผไปหาเขา

อย่าว่าแต่หญิงสาวระดับล่างอย่างนั้นเลย แม้สตรี

ในสกุลที่ดีไม่แพ้ใคร ก็ยังลงเอยชีวิตไม่ผิดจากคนระดับต้นห้อง

"เรื่องของคนนี่ จะว่าไปแล้ว มันก็นิยายทั้งนั้นแหละค่ะพี่กุล บางเรื่องพิสดารเหลือเชื่อกว่าที่เขาแต่งๆกันอีก" คุณพู่กลิ่นตอบอย่างมีความหมาย

ทั้งคุณพิกุล ล่าเตียง และส่งศรี ก็ได้แต่อึ้งอั้นกันไปทุกคน เมื่อคิดถึง 'นิยาย' ในบ้านนี้ ในบริเวณที่ดินเก้าไร่กว่าซึ่งเมื่อพ่อแม่ตายไปแล้ว ก็หารแบ่งได้คนละสามไร่เศษพร้อมเพชรนิลจินดาเครื่องเงินเครื่องทองเครื่องมุกและที่ดินเรือกสวนที่เป็นมรดกตกทอดอีกมากนี้

๒

พิธีโกนผมไฟเมื่อทารกอายุครบหนึ่งเดือนเต็ม เริ่มขึ้นตอนสาย....ในเวลาเก้านาฬิกาเก้านาที ตามฤกษ์ที่หลวงอาให้

หลวงอาเป็นพระภิกษุวัยห้าสิบเศษ ตำแหน่งพระครูใบฎีกา จำพรรษาอยู่ที่วัดใกล้ๆนั้น มีความรู้ทางโหราศาสตร์ รวมทั้งหาฤกษ์และตั้งชื่อเด็ก โดยตั้งตาม 'ทักษา' อันมีบริวาร อายุ เดช ศรี มูละ อุตสาหะ มนตรี กาลกิณี ซึ่งถือเอาดาวเคราะห์ทั้งแปดดวงมาเป็นองค์ประกอบการพยากรณ์

หลวงอาไม่รู้ วัน เดือน ปี เวลาตกฟากที่แน่นอนของทารก จึงสันนิษฐานเอาตอนพบวันแรก สายสะดือยังไม่หลุด หลังจากนั้นถึงหกวัน สะดือจึงหลุดออก

"มันน่าจะต้องเกิดวันอังคาร เวลาราวๆหกโมงถึงเจ็ดโมง ลัคนาราศีธนู...พฤหัสเสาร์กุมลัคน์ อังคารเล็ง..."

'คุณ' ทุกคนจากบ้านสามหลังมาร่วมพิธีโกนผมไฟทารกในวันนี้ พร้อมหน้าญาติทั้งชายหญิง เด็ก และบริวาร

รับใช้ เมื่อถึงเวลาเก้านาฬิกาเก้านาที คุณพู่กลิ่นก็อุ้มเด็กด้วยมือตน นำไปวางบนเบาะตรงหน้าหลวงอา

ครั้นแล้วหลวงอาก็หลั่งน้ำจากสังข์หุ้มทองลงบนศีรษะของเด็กชายวัยหนึ่งเดือนผู้บัดนี้เนื้อหนังอวบอิ่ม ผิดไปจากเช้าตรู่วันโน้น

พระสงฆ์ที่รับนิมนต์มาทั้งห้ารูปเริ่มสวดมนต์ โดยหลวงอาวนสายสิญจน์รอบตัวเด็ก ส่วนคุณพู่กลิ่นจุดธูปจุดเทียน

ต่อจากนั้น หลวงอาจึงขริบผมของทารกน้อยพอเป็นพิธีผูกข้อมือข้อเท้า เสร็จสรรพแล้ว พระสงฆ์ทั้งนั้นสวดชยันโตสามจบ คุณพู่กลิ่นและคนอื่นๆจึงกระเถิบเข้าไปขริบผมคนละนิดเป็นลำดับไป

"แหม...รูปหัวก็สวยออก" ล่าเตียงเอ่ยชมอย่างคนปากหวาน

ครั้นแล้วนางลี้จึงนำเด็กลงอาบน้ำอุ่นเจือน้ำมนต์ในกะละมังเคลือบสีขาวใบใหญ่ เสร็จจากอาบน้ำ เช็ดตัว ก็สวมเสื้อกางเกงใหม่ที่คุณพู่กลิ่นออกไปหาซื้อจากพาหุรัดมาเตรียมไว้

"ถ้าชื่อรักษา จะขัดข้องไหมคะหลวงอา" คุณพู่กลิ่นถาม "หนูอยากให้เขาชื่อรักษา เพราะพบเขาที่กอพุทธรักษา หนูตัดคำว่าพุทธออกไปค่ะ เหลือแค่รักษา สั้นดี เหมาะเป็นชื่อเด็กผู้ชาย"

หลวงอาแตะกระแจะจากโถกระเบื้องเล็กๆมาเจิมหน้าผากทารกพร้อมให้ศีลให้พร

"ไม่ได้...เพราะ ก.ไก่ เป็น กาลกิณีสำหรับคนเกิดวันอังคาร"

"หลวงอาแน่ใจหรือคะว่าเขาเกิดวันอังคาร"

"น่าจะอังคาร" ภิกษุวัยกลางคนยังคงยืนยันอย่างมั่นใจในสภาพของเด็ก พอๆกับคุณพู่กลิ่นผู้ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่าย

คุณพิกุลค่อนข้างขวางน้องสาวอยู่ไม่น้อย ส่วนคุณพิกันนั่งลอยๆ ตาจับอยู่ที่ถาดทองเหลืองกลมใหญ่มีขาซึ่งโปรดรับจากบริวารมาวางลงบนพรมที่ปูรองด้วยผ้าปักสีขาว

พระสงฆ์นั่งล้อมเป็นวงเตรียมฉัน อาหารมี ปลาร้าสับยำไข่แมงดา เชิงปลากรายชุบแป้งทอด ส่วนปลานึ่งทรงเครื่องเพิ่งสุกจากเตานอนมาบนจานเปลใหญ่ลายนางฟ้าสลับกับดอกไม้ แกงจืดร้อนกรุ่นอยู่ในโถกระเบื้องมีฝาปิดลายสิงโตจีนสมัยราชวงศ์เช็ง

"ครั้นจะเล่าให้ฟังถึงเหตุผลที่เชื่อ หนูก็ฟังไม่รู้เรื่อง" หลวงอายังคงพึมพำพลางฉันพลาง

"ทราบซีคะ หลวงอา เล่าเถอะค่ะหนูอยากฟัง" คุณพู่กลิ่นคะยั้นคะยอพร้อมหันไปพยักหน้ากับพี่สาวน้องสาวเมื่อเห็นคุณพิกุลเฉยๆ ส่วนคุณพิกันยังคงตาลอย จึงมองเลยไปยังล่าเตียง แล้วถามอย่างต้องการลูกคู่

"อยากฟังไหมล่ะ เตียง"

"อยากค่ะ....อยากมากๆเลย....หลวงอาดูแม่น" อีกฝ่ายรีบตอบพลางแย้มยิ้มด้วยมีนิสัยช่างจำนรรจาอยู่มาก ทั้งคำพูดที่เปล่งออก ก็ล้วนแต่สรรแล้วว่าเพราะหู ถูกใจสบายอารมณ์ของผู้ฟัง

"ที่เคยดูหนูไว้ว่าจะป่วย ก็ตรงเป๊ะเลยไงคะ"

"แล้วงั้นหลวงอาจะให้ชื่ออะไรล่ะคะ" คุณพู่กลิ่นกำลังจดจ่อเรื่องชื่อมากกว่าคำพยากรณ์ จึงถามต่อไป

"ชื่อ ชายน้ำ แล้วกัน....ก็เราพบเขาที่ชายน้ำริมตลิ่งไม่ใช่หรือ"

"โตขึ้นก็เรียกคุณชาย....กลายเป็นหม่อมราชวงศ์ไปเลยงั้นสิ" คุณพิกุลถามด้วยปลายเสียงไม่เห็นด้วย "รักษานั่นแหละดีแล้วละ หลวงอา...จะมีกาลกินงกิณีมั่งก็ช่างปะไรคะ...ไม่ใช่คำนำเป็นคำตาม"

"ตามใจ" หลวงอาพยักหน้า คร้านจะขัดคอ ทั้งเห็นว่าไม่น่าจะพิถีพิถันขนาดคั้นเอาให้ได้ทุกตัวอักษร จึงสรุป "รักษาก็ดี...เรียบๆ เหมาะกับเด็ก แต่ถ้าจะไม่มีกาลกิณีเลยชื่อรัดเฉยๆก็น่าจะใช้ได้...ด.เด็กสะกดไง แปลว่า พันหรือรัดให้แน่น"

"แหม....ดีจังค่ะ" คุณพู่กลิ่นตกลงใจทันควัน "ดีจังหนูเอาชื่อนี้แหละ...แล้วดวงเขาล่ะคะดีไหม หลวงอา"

"ดีไม่ดีก็ดีนั่นแหละน้า เธอ" พี่สาวคนโตลากเสียงอย่างรำคาญใจที่ น้องสาวออกจะ 'เห่อ' เด็กเก็บตกไม่มีหัวนอน

ปลายตีนมากเกินควร จนบริวารแทบทั้งนั้นตั้งกองนินทา "จะไม่ดีได้ไง....จู่ๆก็ได้คนอุปถัมภ์เป็นผู้มีอันจะกิน ได้นอนเปลตาข่ายแทนผ้าขาวม้าผูกโคนต้นไม้ ได้ทำขวัญเดือน โกนผมไฟ...เอ้า ใครจะให้ทองผูกข้อมือซักเส้น มีไหม..."

ว่าแล้วคุณพิกุลก็หันไปกวาดตาด้วยท่าทางพริ้มพรายแกมเยาะ

"หนูจะผูกเองยังไม่มีเลย" ล่าเตียงพูดหัวเราะๆ "ทั้งๆ อยากนะคะ อยากให้ซักเส้น"

"ไม่ต้องก็ได้ ฉันเตรียมไว้ให้มันแล้ว" คุณพู่กลิ่นโบกมือเป็นการตัดบท

หลวงอาและพระภิกษุอีกสี่รูปได้แต่พลอยหัวเราะไปด้วย ขณะที่อิ่มอาหารคาว ต่อด้วยของหวาน มีส้มลอยแก้ว ลูกตาลเชื่อม และผลไม้

"ไม่ต้องกลัวหรอก อีกหน่อยก็มี เขาจะมีจนเบื่อนั่นแหละ"

"หลวงอาขา....นี่หลวงอาพูดจริงๆหรือคะ" ล่าเตียงลากเสียงหวาน

หล่อนเป็นลูกสาวของเพื่อนสนิทของคุณพิกุล...ผู้วายชนม์ไปตั้งแต่ล่าเตียงอายุสิบเอ็ด จนบัดนี้อายุยี่สิบห้า....สิบสี่ปีเต็มที่หล่อนเข้ามาอยู่ในอุปการะของตระกูลนี้ ล่าเตียงได้พิสูจน์ตนเองมาด้วยดีว่า ข้าวแดงแกงร้อนของสกุลสร้างสมไม่สูญเปล่า หล่อนรับภาระแทบทุกอย่าง ไม่ดูดาย ทำทั้งอาหาร

ขนม ดอกไม้ ส่งขาย ช่วยกันสองแรงกับส่งศรี แต่สามีที่เพิ่งได้กันเมื่อสองปีที่แล้ว เป็นเสมียนห้างเก่าแก่แถวบางรักค่อนข้างเก็บตัว เขามักจะเดินอ้อมขนัดสวนด้านหลังไปทะลุออกถนนใหญ่ โหนรถเมล์ไปทำงานโดยลงเรือข้ามฟากแถวบุคคโลไปขึ้นที่ท่าวัดกาลหว่าร์ และไม่ว่าจะมีพิธีใดๆในบ้านสมปัก สามีของล่าเตียงก็ไม่เคยเลยที่จะเข้าร่วม จนเหมือนไม่มีทั้งชื่อและตัวเขาอยู่ในบ้าน

วันนี้ก็เช่นกัน

"จริงซี....หลวงอาเป็นพระ พูดไม่จริงได้หรือ พูดไม่จริงศีลก็ขาดซีจ๊ะ" ส่งศรีว่าพลางรุนหลังเปรย ลูกชายวัยสามขวบกว่าของหล่อนออกไปนั่งข้างหน้า ชิดพรมที่ปูรองจานผลไม้และของหวานเลยทีเดียว พลางพึมพำ "เดี๋ยวต้องให้หลวงอาผูกดวงให้เปรยหน่อย"

"ยังไม่เคยผูกเลยเรอะ" พระภิกษุที่สนิทสนมถามหัวเราะๆอย่างอารมณ์ดี

"ยังเลยค่ะ หลวงอา"

"เอ...หลวงอาครับ....หลวงอาใช้โหราศาสตร์ช่วยศาสนาได้หรือเปล่าครับ" โปรดถามหัวเราะๆอย่างไม่เชื่อถือ "หลวงอาเรียนโหราศาสตร์มาจากไหน"

"เธอนี่ชอบพูดอะไรแปลกๆ" คุณพิกุลหันมาปรามแกมถลึงตา แต่ชายหนุ่มผู้เป็นเขยของบ้านไม่ใส่ใจ

"ช่างเถอะ....โปรดถามอะไรสนุกดี น่าตอบเหมือนกัน

คงจะเห็นมีพระหมอดูเยอะแยะละซี สีกงสีกาลุยขึ้นกุฏิเป็นเทือก”

หลวงอาพูดอย่างไม่ถือสา เพราะสนิทสนมค่อนข้างดีจนรู้ว่าใครเป็นใคร นิสัยอย่างไร

“หลวงอาน่ะชอบวิชานี้มาตั้งแต่เด็กแล้ว เรียนมาก่อนบวชอีก พอมาบวช มีเวลาศึกษามากขึ้น เจ้าอาวาสองค์ก่อนท่านก็เป็นโหรชั้นเยี่ยม ก็เลยเรียนต่อกับท่าน... เรียนได้ห้าปี ท่านก็มรณภาพ ลูกศิษย์ชิงกันจดเคล็ดเป็นการใหญ่”

“มีเคล็ดด้วยหรือคะ” คุณพู่กลิ่นถามอย่างสนใจ แต่พี่สาวคนโตขยับตัวพลางเหลือบดูนาฬิกาปารีสเรือนสูงที่ตั้งตระหง่านชิดผนัง เห็นบอกเวลาใกล้เที่ยง

“โอ๊ย...เยอะแยะ”

“วิชาทุกชนิดมีเคล็ด” คุณพิกุลบอกอย่างผู้เชี่ยวชาญ “ทั้งการทำอาหารหวานคาว ประดิษฐ์ดอกไม้ ทำน้ำปรุง ยาดม และการฝีมือเกือบทุกประเภทของกุลสตรี ถ้าไม่รู้เคล็ด ทำแทบตายก็ทำไม่ได้ดี แต่พอรู้เคล็ดปุ๊บ มันเหมือนไปตามลายแทง จะพบขุมทรัพย์ชนิดคาดไม่ถึง”

“ใช่แล้วละ คุณกุลพูดถูก” หลวงอาพยักหน้า “เคล็ด... บางทีมันก็นิดเดียว เหมือนเส้นผมบังภูเขา”

ฉันของหวานเสร็จ ท่านพระครูและภิกษุลูกวัดก็สวดอนุโมทนา

นางลี้และนางสาวเลื่อมจัดแจงยกเปลตาข่ายมีขาตั้งจากห้องบันไดมาวางลงตามที่หลวงอาสั่ง เปลตาข่ายนี้ ขอบบนทำด้วยไม้แบนประกอบกันเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีรูโดยรอบพื้นเปลเป็นแผ่นไม้สี่เหลี่ยม ขนาดแคบกว่าขอบบนเล็กน้อยเจาะรูโดยรอบเช่นกัน

ระหว่างพื้นเปลกับขอบบนร้อยเชือกถัก ห้อยลงมาเป็นถุงรูปสี่เหลี่ยมปากกว้าง ขนาดพอเหมาะกับเบาะหรือที่นอนเล็กๆสำหรับทารกวัยแรกเกิดถึงสองสามขวบ

คุณพู่กลิ่นอุตส่าห์ข้ามฟากไปหาซื้อเปลนี้จากร้านหัตถกรรมเครื่องไม้และจักสานมีชื่อเสียงแถวสามยอด เธอไม่ชอบเปลพลาสติกมีฝาครอบทำด้วยพลาสติกโปร่งสีฟ้าสีชมพู แต่ชอบมุ้งประทุน จึงซื้อมุ้งประทุนขนาดใหญ่มาด้วยอีกหลังหนึ่งสำหรับครอบเด็กชายรัดยามเมื่อนำขึ้นจากเปลแล้วนอนบนที่นอนซึ่งปูอยู่กับพื้น

พระครูประพรมน้ำมนต์ที่เปลเด็ก แล้วอุ้มเด็กลงเปล

คุณพู่กลิ่นเป็นคนไกว

"ขอให้เลี้ยงง่าย ว่านอนสอนง่าย ขอให้คุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จงรักษาคุ้มครองให้มีสุขภาพแข็งแรง เจริญรุ่งเรือง เป็นที่พึ่งแก่ผู้อุปถัมภ์ คือคุณพู่กลิ่นสืบไปตลอดชั่วอายุขัย"

หลวงอาให้ศีลให้พรล้วนแล้วเป็นมงคล ต่อจากนั้นก็พรมน้ำมนต์ให้แก่ทุกคนที่นั่งพับเพียบเรียงหน้ากันอยู่ ณ

ที่นั้น เป็นอันเสร็จพิธีโดยย่อ

หลวงอานั่งคุยอีกครู่หนึ่งก็ลากลับ คุณพู่กลิ่นเดินตามไปด้วย รอส่งหลวงอาและพระอีกสี่รูปลงเรือยนต์

"ดวงเขาดีมากไหมคะ หลวงอา จะเรียนสำเร็จขนาดไหน นิสัยดีหรือเปล่า"

"สำเร็จแน่....นิสัยก็ใช้ได้ โชควาสนาก็ไม่ต้องพูดถึง จะมีจนไม่อยากมีนั่นแหละ แต่..."

"แต่อะไรคะ"

"คนเราจะเอาให้ครบไปทุกอย่างก็ไม่ได้ เคยเห็นไหมล่ะ คุณกลิ่น สมบูรณ์แบบจนไม่มีอะไรบกพร่องเลยน่ะ.... เพราะงั้นก็เอาแค่นี้เถอะ แค่นี้พอแล้ว..."

คุณพู่กลิ่นจึงต้องนิ่ง

จริงของหลวงอา....มนุษย์....เกิดมาพร้อมความบกพร่อง พร้อมสุขและทุกข์ พร้อมโชคดีและเคราะห์ร้าย ไม่ต้องดูอื่นไกล ดูครอบครัวเธอก็สามารถมองเห็น ทุกสิ่งเป็นสัจธรรมและอนิจจัง

"กราบขอบพระคุณหลวงอานะคะ" เธอน้อมตัวไหว้เมื่อเรือยนต์ชะลอเครื่อง และนายลิ่มช่วยถือย่ามลงเรือไปส่งถึงท่าหน้าวัด

คุณพู่กลิ่นหันหลังกลับ...ก็แลเห็นคุณพิกันยืนคอยอยู่แล้วตรงประตู

สีหน้ายังคงลอยๆ...เมื่อเอ่ยออกมาว่า

"หนูมีเรื่องจะปรึกษานิดหนึ่ง...แต่..." น้องสาวคนเล็กเหลียวไปข้างในพลางเดินมานั่งที่ม้ายาว "แต่อย่าให้พี่กุลรู้นะเดี๋ยวบ้านแตก"

ศาลากำลังร่ม....หากแดดจัดบนผืนน้ำของคลองใหญ่ตรงหน้าวูบวาบเข้าตาจนต้องเมินหนี ขณะที่คุณพู่กลิ่นนั่งลงถัดไป

"มันหนักหนาถึงบ้านแตกเชียวหรือ กัน"

คุณพู่กลิ่นมองดูคุณพิกันอย่างพิจารณา

คุณพิกันเป็นม่ายมาสามปี...เป็นสามปีที่เธอเห็นแต่ความว้าเหว่ทนทุกข์ของคนเคยมีคู่ เป็นคู่ที่ไปไหนมาไหนด้วยกันไม่เคยคลาด....คุณโลหะตายจากไปภายในอ้อมแขนของภรรยาหลังจากอยู่ด้วยกันมาแปดปี

และนั่นก็คือวาระสุดท้ายของใจคุณพิกัน...เพราะเมื่อไม่มีสามี คุณพิกันก็อยู่เหมือนตาย หรือเรียกง่ายๆว่าตายทั้งเป็น

"ไหน ลองเล่าให้ฟังหน่อยซิ"

"หนูตั้งใจว่า...ว่า....จะขายที่ที่บางสะแก" ในที่สุดคุณพิกันก็หลุดปากออกมา

"ยายกัน" คุณพู่กลิ่นอุทาน....มองเห็นวงหน้าของน้องสาวเป็นเพียงแผ่นกลมๆ ขาวซีด ผมสั้นแค่ใบหูดัดหยิกพองฟูอยู่โดยรอบ

คุณพิกันอายุสามสิบแปดแล้ว ตัวคนเดียว ไม่มีลูก

ทรัพย์มรดกมากมายราวจะถมร่างได้มิด....แม้กระนั้น เธอก็ไม่พอใช้จ่าย

"เธอจะเอาเงินไปทำอะไรจ๊ะ ดอกเบี้ยค่าเช่าที่ดินอยู่ทุกวัน เดือนละหมื่นห้ายังไม่พออีกหรือ....เอ้า...จะว่าเจียดเอาไปทำบุญ....ก็ไม่ได้ทำจนหมดตัวเมื่อไหร่ ปีที่แล้วก็ช่วยกันซ่อมกุฏิกับสร้างถานพระให้ใหม่สี่ห้อง เป็นเงินแค่เจ็ดพันนี่เราหารสามนะ อย่าลืม แล้วบริจาคให้เด็กกำพร้าราชวิถีคนละห้าพัน บ้านสงเคราะห์เด็กของหมอเพียรอีกห้าพันแล้วที่ไหนอีก..."

คุณพู่กลิ่นนิ่งนึก...

เธอและพี่สาวน้องสาวใฝ่ใจในเรื่องทำบุญให้ทาน เป็นบุญทานที่ได้สั่งสมไว้ในจิตสำนึกและใต้สำนึกมาแต่เกิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมรดกเหล่านี้ เธอมิได้ทำขึ้น เป็นเรี่ยวแรงที่บุพการีบากบั่นสร้างมาด้วยอุตสาหะวิริยะ...ก่อนตายแม่เป็นคนสั่งไว้ แล้วหมายมั่นให้ทำตาม

"ของอะไรที่ได้มาเปล่าๆ ต้องเจียดเอาไปทำบุญทำทาน ต้องทำทั้งบุญทั้งทานถึงจะครบ"

ดังนั้น เธอทั้งสามจึงเป็นผู้ชอบทำบุญให้ทาน เพียงแต่เป็นบุญและทานที่ต้องบวกนิสัยใจคออันแท้จริงของแต่ละคนเข้าไว้ด้วย

คุณพิกุลชอบทำบุญมากกว่าให้ทาน...เธอชอบบวชพระ

เลี้ยงพระ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สมทบทุนสร้างพระอุโบสถ สร้างกุฏิ ศาลาการเปรียญ แต่หากจะทำทานหรือทำกุศลกับ 'คน' ด้วยกัน เธอมีความรู้สึกว่า 'มันไม่ได้อะไร'

'คิดดูซิ คนบางคนให้แล้วก็แล้วกัน เหมือนทัพพีไม่รู้รสแกง ไม่ต้องดูอื่นไกลหรอก ดูบริวารที่เราเลี้ยงๆไว้นี่ก็รู้แล้ว....บทจะสนองคุณ มันก็สนองเสียเจ็บแสบไปเลย เธอลืมไอ้สุกแล้วเรอะ ที่มันขโมยไม้เท้าคุณพ่อทีละอัน แล้วเอาไม้ไผ่เหลาเสียสวยมาใส่แทนน่ะ'

ที่ชานพักบันได มีไม้เท้าเกือบยี่สิบอัน เสียบเรียงกันอยู่ในช่องสำหรับเก็บไม้เท้า ไม้เท้าทำด้วยไม้หลายชนิดที่สวยงามต่างกันไป หัวไม้เท้าเป็นงานฝีมืออีกอย่างหนึ่งซึ่งถือเป็นศิลปะ

คุณพิกันนิ่งอย่างไม่อยากตอบ หากแววตาก็ออกแสงชนิดหนึ่ง....เป็นแสงแห่งความหวาดหวั่นแกมกังวล

แต่คุณพู่กลิ่นกังวลและกระสับกระส่ายมากกว่า

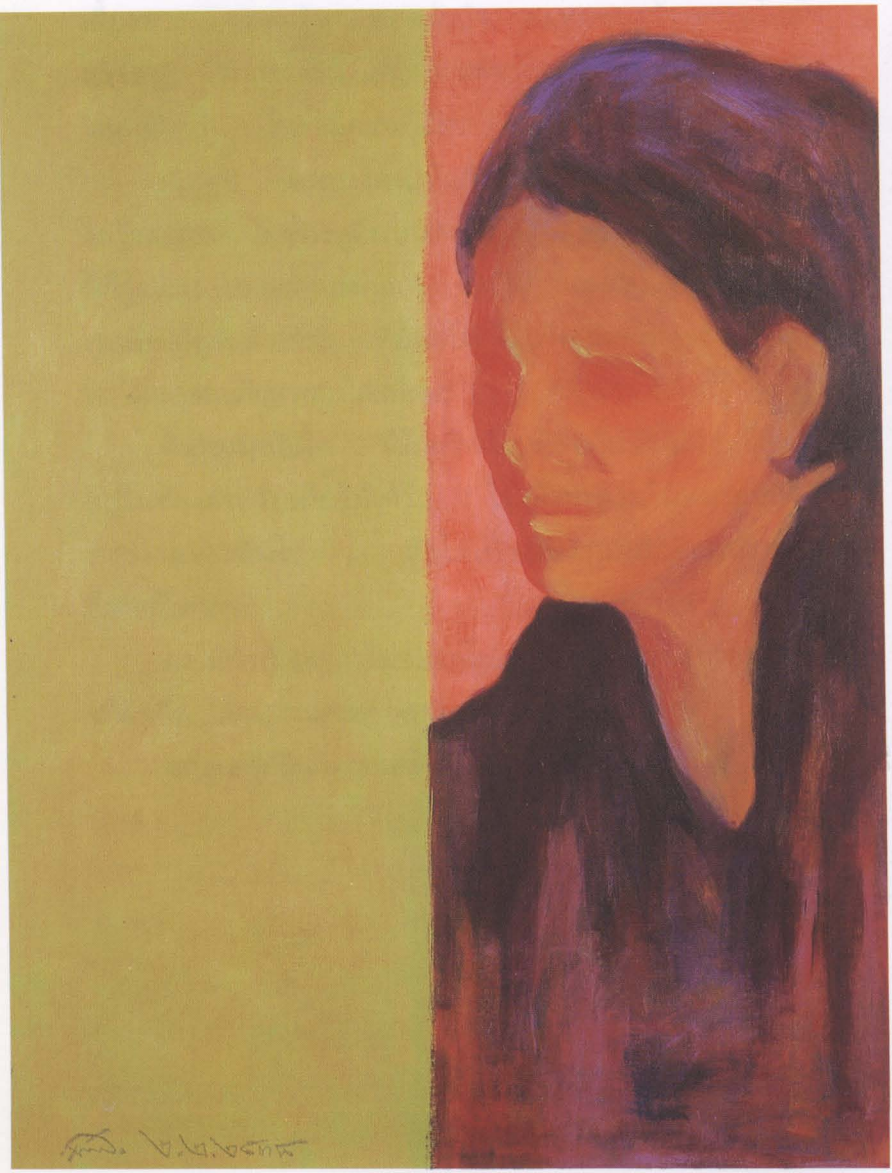

๓

คุณพิกุลกำลังยืนหวีผมอยู่ตรงหน้าต่างตอนแปดนาฬิกา....เมื่อมองลงมาบนสนามหลังเรือนของคุณพู่กลิ่นก็แลเห็นน้องสาวเดินกลับไปกลับมาช้าๆอยู่บนทางปูอิฐระหว่างแนวแพงพวยสีขาวและพุ่มแก้วใบเขียว ที่กำลังออกดอกขาวสะพรั่ง

ในอ้อมแขนของคุณพู่กลิ่นมีร่างของทารกวัยสามเดือน ผมดก ชันคอได้บ้าง แต่ยังเอียงไปข้างโน้นข้างนี้

เสียงที่คุณพู่กลิ่นพูดคุยกับเด็ก เปล่งออกมาเป็นความสุขที่คุณพิกุลไม่เคยได้ยิน ทั้งไม่เคยคิดไม่เคยคาดว่าสาวโสดเช่นน้องเธอ จะสามารถจูบกอดเด็กกำพร้าไม่มีหัวนอนปลายตีนได้สนิทใจ

เพราะมีเสียงฟอดหลายฟอดดังขึ้นมาถึงที่ที่เธอยืน

"เอ้า....จูบเข้ากอดเข้า" พี่สาวตะโกนลงไปอย่างขวางเต็มทน "เอาลูกเขามาเลี้ยง เอาเมี่ยงเขามาอม ซื้อขนมให้หมากิน..."

คุณพู่กลิ่นได้ยินถนัด จึงเงยหน้าขึ้นแย้มยิ้มอย่างไม่ถือสา

พี่สาวอายุห่างจากเธอถึงแปดปี ด้วยว่ามีน้องชายคั่นอีกสองคน คนแรกตายด้วยไทฟอยด์ คนที่สองคลอดออกมาก็ตาย นัยว่าสมองขาดออกซิเจนนานเกินควร เมื่อแม่มีเธอและคุณพิกัน พ่อกับแม่ทำใจได้ว่าโอกาสที่จะมีลูกชายสืบตระกูลนั้นสิ้นลง

"อยากเลี้ยง อยากอม อยากซื้อนี่พี่กุล" คุณพู่กลิ่นตอบ

ไม่เถียงก็เหมือนเถียง....แต่เป็นถ้อยสำเนียงเสียงเรียบๆ ดังที่เคยชิน เนื่องด้วยพ่อแม่สอนมา ให้'รู้จักรักกัน' พี่รักน้อง น้องนับถือพี่ แม้มีเขยเข้ามาแทรกก็อย่าได้หวั่นไหว อย่าให้แตกร้าวกัน โดยเฉพาะเรื่องชิงมรดก เช่นที่มีตัวอย่างให้ได้รู้ได้เห็นจนเกิดอาการเวทนา

"เธอละก็..." คุณพิกุลค้อน พลางหันไปสับหวีลงบนแปรง

คุณพู่กลิ่นกำลังเป็นสุขจนไม่ใส่ใจ เธอยังคงพยักพเยิดอือออกับทารกในอ้อมแขน...พร้อมคะนึงนึก

'แม่ขอบใจรัดมากเลยนะ ขอบใจมากเลยที่ทำให้แม่สดชื่นได้ขนาดนี้'

นับจากวันที่ได้รัดมา คุณพู่กลิ่นเหมือนได้น้ำอมฤตมาประพรม เธอรู้สึกด้วยตนเองว่าชีวิตทั้งชีวิตของเธอเปลี่ยนไป....จากสาวโสด คู่รักตาย กลายเป็นคนมีลูก และลูกของเธอกำลังโตวันโตคืน

"เจ้ากาเหว่าเอย...ไข่ไว้ให้แม่กาฟัก...เอย...แม่กาก็...หลงรัก...ใช่ไหม รัด...ใช่ไหม...แน่ะ..." เธอหยุดเอื้อนเสียง พลางชี้ไปที่นกกระจอกฝูงใหญ่กำลังจิกข้าวสุกที่เด็กชายเปรยเอาช้อนตักจากจาน สาดลงบนลานหน้าเรือนเล็ก "เปรยเอ๊ย พอจ้ะ พอแล้ว....นกมันกินข้าวกับหมาก็ได้ลูก"

ข้างเรือนของโปรดและส่งศรี มีทางปูอิฐอ้อมไปถึงโรงมุงกระเบื้องด้านหลัง เป็นที่ที่โปรดใช้ยามว่างหลังเลิกงานตอนเย็นและเสาร์อาทิตย์ นั่งง่วนเหลาไม้ไผ่เป็นแผ่นบางยาวกว้างราวครึ่งเซนติเมตร สุมไว้เป็นกองโต สำหรับสานตะกร้า

ภรรยาของเขาจะนำมาหุ้มขอบ พันหูหิ้วด้วยริบบิ้นกรุผ้าดอกสีสวย เล็กบ้างใหญ่บ้าง ไว้ใช้ใส่ขนมเพื่อนำไปเป็นของขวัญในเทศกาลต่างๆของผู้มาว่าจ้าง

โปรดต่อกรงตับไว้เลี้ยงไก่เกือบสิบกรงริมโรงใหญ่เอาไว้กินไข่ เพราะมีบริวารจำนวนมากภายในบ้าน สิ่งใดทำเองเลี้ยงเองได้ต้องทำเองเลี้ยงเองปลูกเอง

"เปรย อิ่มหรือยัง มาเล่นกะน้องไหม"

เปรยวิ่งปรู๊ดลงจากเรือนทันที กระตุกขาอวบสองทีที่นางลี้บอกว่าชักจะเริ่มเหมือนขาลูกหมูเข้าไปทุกวัน

"อย่าดึงขาน้องแรง" คุณพู่กลิ่นปรามเมื่อลงนั่งบนม้าไม้ยาวที่วางอยู่บนดินแข็งปรับเรียบหน้ากรงไก่

เด็กชายเปรยไม่อยู่นิ่ง บางทีก็หยิบไม้ไผ่ที่บิดาผ่าซีกแล้วกองไว้ มาแหย่เข้าไปในกรง ดูมันตกใจ เอียงคอ...

แล้วทำหัวกระตุกๆ ร้อง ก๊ก ก๊ก

"เปรย อย่าแหย่ไก่ ลูก"

แต่เด็กชายไม่ฟัง ทั้งแหย่ทั้งวนไม้ไปรอบๆให้ไก่ตื่น

"ไม่เอาละ เปรย ขืนดื้อละก็ป้าไม่รักนะ"

"ป้าเขาน่ะรักเจ้ารัดคนเดียวแหละ" คุณพิกุลลงจากเรือนตามมา พลางเพ่งพิศดูเด็กชายผมดำที่มีน้ำลายไหลหยาดย้อยจากริมฝีปากบางแดงปานชมพู่แก้มแหม่มอย่างพิจารณาพร้อมกับพึมพำ "แต่เจ้านี่ท่าทางมันก็น่ารักไม่ใช่เล่นเหมือนกัน ไม่ค่อยโยเย"

"เลี้ยงง่ายออกค่ะ" คุณพู่กลิ่นรีบบอก พลางขยับตัวไปจนสุดม้านั่ง เชิงชวนพี่สาวให้นั่งด้วย "อย่างจะงอแง ก็แอ๊ะๆนิดเดียว พอนมถึงปากก็หยุด"

"ลูกนังฝ่านั่นซีน่ารำคาญ ได้ยินมันร้องคว้ากๆทุกคืนตีหนึ่งเป๊งเลย" คุณพิกุลหัวเราะ "ตีหนึ่งละก็ได้เวลาของเขาละฉันลุกมาดูนาฬิกาทีไร...เอาอีกแล้ว ไอ้ฝันร้องตีหนึ่งอีกแล้ว..."

"น้องกันไม่อยู่หรือคะ"

คุณพิกุลเบะปาก

"หมู่นี้เห็นลงเรือไปทุกวัน ยังกะคนทำงานงั้นละ"

"คุณน้าขา" เสียงใสแจ๋วของล่าเตียงดังมาจากมุมเรือนพร้อมกันนั้นก็ปรากฏร่างของเจ้าตัวผู้ทำท่าลุกลี้ลุกลนราวจะบอกอะไรบางอย่าง ครั้นแลเลยมาพบสายตาคุณพู่กลิ่นก็ชะงัก พลางยิ้มจืดๆ

"อะไรจ๊ะ เรียกเสียงลั่นเชียว ท่าทางยังกะเจ๊กตื่นไฟ" คุณพิกุลชักไซ้เมื่อเห็นแววตื่นเต้นจากอีกฝ่าย

"คงมีอะไรพิเศษมั้ง"

"ค่ะ....หมู่นี้บ้านเรามักจะมีอะไรพิเศษๆ" ล่าเตียงทำพริ้มพรายมีเลศนัยชอบกล

"เล่าไปเถอะแก มันไม่พิเศษพิสดารอะไรเสียนักหนาหรอก...อย่างมีคนเอาลูกมาวางทิ้งไว้หน้าบ้าน มันก็ธรรมดาจริงไหมจ๊ะ" คุณพิกุลอดเหน็บแนมน้องสาวมิได้ "ลงว่าเรื่องนี้ธรรมดา เรื่องอื่นมันก็เป็นรองอยู่แล้ว"

"หนูได้ยินยายเลี่ยมเขาเล่าให้ไอ้เขือฟังเมื่อกี้นี้เอง.... เขาพายเรือไปส่งคุณน้ำกันข้ามฟากน่ะค่ะ....มีผู้ชายมายืนรอรับด้วย"

คุณพู่กลิ่นสะดุ้งเมื่อนึกถึงคำที่น้องสาวเคยปรารภแล้วเงียบไป

"ยายกันมีแฟนใหม่" พี่สาวคนโตอุทาน "เป็นใครก็ไม่รู้ หัวนอนปลายตีนเป็นยังไงก็ไม่รู้อีก น่าห่วงนะ ยิ่งแอบไปพบกันยังงี้ ยิ่งน่าห่วง"

"แต่คุณน้าอย่าไปถามคุณน้ำกันเลยนะคะ" ล่าเตียงร้องขอด้วยสีหน้าไม่เชิงกริ่งเกรงดังที่เปล่งเสียง "เดี๋ยวจะหาว่าหนูช่างคาบ..."

คุณพู่กลิ่นได้แต่นึกในใจ

'ก็แล้วช่างคาบจริงไหมล่ะ'

ความเป็นห่วงน้องแล่นขึ้นมาจนเธอต้องยกร่างเด็กชายรัดขยับให้พอดีกับวงแขนพลางลุกขึ้น น้ำลายหยดย้อยจนผ้ากันน้ำลายผืนสวยที่ผูกคอปิดหน้าอกไว้นั้นเปียกชุ่ม ล่าเตียงเพียงแต่เขี่ยแก้มอันยุ้ยของทารกด้วยทีท่าเอ็นดู

"ขอหอมที" ว่าแล้วหล่อนก็ยื่นจมูกเข้าไปแนบกับแก้มที่มีกลิ่นแป้ง พลางจูบดังฟอด "อื้อฮือ ชื่นใจจัง...นะคะ... นะคะ...รัดเหรอคะ..."

คุณพู่กลิ่นไม่นึกยินดีไปกับน้ำเสียงและอัชฌาสัยของล่าเตียง ลูกสาวเพื่อนของคุณพิกุลมีพิเศษตรงปากดี กุลีกุจออยู่เสมอ ความขันแข็งของหล่อนช่วยให้ทุกคนเบาแรง พูดง่ายๆว่าเลี้ยงไม่เสียข้าวสุก แต่ส่วนใจนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

"ไปละค่ะ พี่กุล เดี๋ยวได้เวลานอนของตารัดแล้ว" เธอบอก

"ตรงเวลาเป๊ะเลยนะ...ระวัง...นายรัดจะเป็นเทวดา" คุณพิกุลว่าแล้วลุกขึ้นบ้าง ต่างก็เดินกลับจากโรงใหญ่ ออกมาหน้าบ้านซึ่งส่งศรีกำลังเก็บกวาดเช็ดถูเรือนน้อยของหล่อนส่วนที่ห้องเฉลียงเหนือบันได บริวารในบ้านกำลังช่วยกันตีแป้งกับไข่ทำบัตเตอร์เค้ก

ครู่ต่อมา คุณพู่กลิ่นก็ให้นมขวดแก่ทารกด้วยตนเอง

"เอ้เอ...เฮ้เฮ...เฮ้เฮ เฮ เฮ..." เธอเขย่าตักเบาๆ

ขณะที่วัยสามเดือนเริ่มตาปรือ

นางลี้ย่องจากครัวขึ้นมาชะโงกมอง เธอจึงบอกใบ้ให้

นำผ้ากันน้ำลายผืนใหม่มาเปลี่ยน เพียงไม่กี่นาที นมเกือบหมดขวด ของขวัญที่มีลมหายใจของคุณพู่กลิ่นก็หลับสนิท เธอจึงอุ้มไปวางในเปล แล้วครอบผ้าโปร่งติดลูกไม้เข้ากับขอบเปล ผูกตรึงทั้งสี่มุมกันปลิว

ต่อจากนั้น ก็ยังยืนเพ่งพิศแข้งขาที่โผล่พ้นผ้าอ้อมอันห่อพันท่อนล่างที่กลัดด้วยเข็มกลัดหัวโตสีฟ้าอ่อนอีกครู่ด้วยความชุ่มชื่นใจ

"แม่ไม่หวังอะไรมากหรอก นอกจากหวังให้รัดเป็นเด็กดี" เธอรำพึงพร้อมกับขำตนเอง

อันว่าความหวังของคนเรา นับเป็นสิ่งที่เลื่อนลอยที่สุดในบรรดาเรื่องราวที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นชีวิต นับจากประพฤติตายไป คุณพู่กลิ่นก็ได้รู้ซึ้งถึงคำว่า 'ความหวัง' ดีขึ้น ดังนั้นเธอจึงไม่นำใจไปผูกไว้กับสิ่งนี้....จากนั้นเป็นต้นมา

จนเมื่อเด็กชายรัดจรเข้าสู่ชีวิตราวปาฏิหาริย์ เธอก็อดมิได้ที่จะหวัง...อย่างน้อย ก็หวังว่าเขาจะเติบโตเป็นคนดี

บ้านนี้เลี้ยงเด็กมาหลายรุ่น....ทั้งญาติและคนรับใช้....

คุณพิกุลมีน้องของสามีคือส่งศรี มีลูกของเพื่อนคือล่าเตียงมาอยู่ด้วย

คุณพู่กลิ่นมีครอบครัวนายสันและนางฝอย

ส่วนคุณพิกันมีเขือกับบุ้ง ซึ่งเป็นน้องสาวและน้องสะใภ้ของนายสนทั้งคู่

ปู่กับย่าของเธอเป็นชาวสวนขนานแท้ มีสวนมะพร้าว

มะม่วง ส้ม และกล้วยอยู่หลังบ้านที่ต่อจากที่ดินเก้าไร่เศษนี้ออกไป จำเป็นต้องเลี้ยงคนไว้ช่วยงาน การเลี้ยงคนรับใช้ก็เพียงส่งให้เรียนแค่ประถมสี่ ระหว่างเรียนอยู่นี้ ยังต้องช่วยงานบ้านงานสวนถ้วนหน้ากัน

ส่วนบิดา....คือคุณพุ่ม จบมัธยมแปดจากโรงเรียนชายมีชื่อเสียง เข้ารับราชการประมาณสิบปีก็เสียชีวิต

มารดาคือคุณสำลีรับช่วงทำสวนต่อมา สามารถส่งเสียลูกสาวทั้งสามให้ข้ามฟากไปเล่าเรียน ณ โรงเรียนของกุลสตรีแห่งหนึ่งที่ฝั่งพระนครจนจบชั้นมัธยมแปด

คุณพิกุลเรียนมากกว่าน้องๆ คือ จบการเรือนอันเป็นหลักสูตรเพิ่มเติมของโรงเรียนในสมัยนั้นด้วย จึงมีฝีมือในการทำกับข้าว ขนม เย็บปักถักร้อย ดอกไม้ทั้งสดและแห้ง น้ำปรุงและยาดม นำมาสอนน้องและเด็กในบ้านจนรู้งานทั่วกัน

ดังนั้น เมื่อสิ้นแม่แล้ว และปล่อยสวนให้ผู้อื่นเช่าทำ คุณพิกุลจึงหางานหาลำไพ่โดยเกณฑ์คนในบ้านเป็นลูกมือ ทำอาหาร ขนม ดอกไม้ประดิษฐ์ตามสั่ง โดยบริวารในบ้านนำไปส่งถึงที่ ด้วยจุดประสงค์อย่างหนึ่งก็คือ มิให้คนเหล่านี้ว่างงาน

'ถ้าพวกแกรู้จักทำงาน ฉันก็จะได้มีเงินเดือนจ่าย ไม่ทำสวน ไม่ขายของสวน แล้วจะทำอะไร นั่งๆนอนๆงั้นเรอะ'

บริวารเหล่านี้ ดีบ้างชั่วบ้างคละกันไป...

คุณพู่กลิ่นหย่อนตัวลงนั่ง...นัยน์ตายังคงจับอยู่ที่ทารก

ก็จริง หากใจนั้นลอยไป...

น้องสาวคงเหงา...เพราะคุณพิกันไม่ชอบงานหลายอย่างในบ้าน ไม่ชอบเข้าครัว ไม่ชอบจัดหรือประดิษฐ์ดอกไม้ หากจะชอบบ้างก็คือทำน้ำปรุง เธอเคยลงเรือไปสอนหนังสือเด็กที่โรงเรียนราษฎร์ใกล้ๆ แต่ทำอยู่ได้พักหนึ่งแล้วก็เบื่อ เคยไปช่วยงานสังคมสงเคราะห์ที่มีคนมาชวน ก็เกิดขัดใจกับใครบางคนในกลุ่มนั้น

เสียงฝีเท้าในรองเท้าแตะขึ้นบันไดหลังเรือน อึดใจต่อมา คุณพิกุลก็ตามมาเท้าสะเอว

"รู้แล้วละว่าเจ้านั่นชื่ออะไร ทำงานอยู่ที่ไหน" พี่สาวเอ่ยด้วยน้ำเสียงเคืองขุ่น ตาขวางทีเดียว "เมื่อกี้ฉันลองถามยายเตียง เขาบอกว่าไอ้หมอนี่เพิ่งกลับจากนอก เรียนจบอะไรเขาไม่รู้ รู้แต่ว่าเป็นญาติกับสนม....สนมนี่เป็นใคร พี่ไม่เคยได้ยินชื่อ ยายเตียงก็ว่าเขาเองก็ไม่รู้จักเหมือนกัน จู่ๆ วันหนึ่งยายกันก็เอ่ยชื่อสนม เป็นญาติกับไอ้เจ้าอุตพิดนั่น"

"เหม็นนะคะ" คุณพู่กลิ่นพึมพำยิ้มๆ

"ไม่ใช่หรอก" คุณพิกุลเองก็นึกขำเหมือนกัน "มันชื่ออุทิศ"

คุณพู่กลิ่นไม่กล้าแย้มพรายให้พี่คนโตรู้ว่าน้องคนเล็กคิดขายที่ แม้จะเป็นที่ที่บางสะแกและยังไม่เจริญก็ตาม...เรื่องขายมรดกยังไม่ควรอยู่ในความคิด ไม่ว่าของคนใดในสามหญิง เพราะทุกวันนี้ ความเป็นอยู่ไม่เดือดร้อนแต่อย่างใด

"เถอะ...ถึงไงพี่ก็จะสืบให้รู้ให้ได้ว่า นังสนมกับเจ้าอุทิศนี่มันมุ่งหมายอะไร แล้วมันเป็นใคร..."

คุณพู่กลิ่นนิ่ง ขณะที่พี่สาวนั่งลงพร้อมกับพยักหน้าไปที่เปล

"แล้วเด็กนี่ล่ะ ยังไม่เคยถามกันเลยว่าจะเลี้ยงแบบไหนอยู่ในบ้านในฐานะอะไร เจ้านาย ญาติ หรือคนใช้"

น้ำเสียงของคุณพิกุลยังไม่หายอารมณ์เสีย....แถมเสริมอีกด้วยว่า

"พี่น่ะคิดมากนะ....ไอ้เรื่องเอาเด็กกองขยะมาเลี้ยงนี่มันเสี่ยงแค่ไหน ใครจะไปรู้ว่าใครมันวางแผน เผื่อมันเป็นลูกโจรจะทำยังไง โตขึ้นก็สมคบกับพรรคพวกเข้าปล้นซะล่ะ"

"ถ้าคิด ก็เป็นไปได้ทั้งนั้นแหละพี่กุล....แล้วถ้าคิดคุณหมอเพียรคงเป็นคนแรกที่แย่ที่สุด เพราะเด็กที่เลี้ยงไว้ล้วนแต่พ่อแม่ยากจน เป็นใครมาแต่ไหน มีสันดานยังไงก็ไม่รู้ทั้งนั้น หมอเพียรไม่ได้เลือกไม่ได้คัดเอาแต่เด็กเลือดดีซักหน่อย"

"ช่างรู้..." พี่สาวกระแทกเสียงอย่างหมั่นไส้

"พี่กุลคะ" คุณพู่กลิ่นนิ่งตรองนิดหนึ่งก่อนกล่าวต่อไป....เธอแน่ใจ เชื่อใจแล้ว ดังนั้น จึงตัดสินใจบอกว่า

"หนูคิดจะเลี้ยงตารัดอย่างลูกค่ะ...จะส่งให้เรียนถึงที่สุด...แล้ว...แล้ว...ไม่แน่...ถ้าเขาดี...หนูก็จะให้ใช้นามสกุลสร้างสม...แล้วยกทรัพย์สมบัติให้เขาสักครึ่ง อีกครึ่งอาจบริจาค

เป็นการกุศล ทำประโยชน์สาธารณะอะไรก็ว่าไป สุดแต่ใจจะอยากทำ"

"อุ๊ยตาย...ตายแล้ว เธอจ๋า...คิดอะไรไม่เข้าแก๊ป ไม่เข้าแก๊ปที่สุดตั้งแต่ได้ยินมา"

ผู้เป็นพี่แทบจะกรี๊ดตายเมื่อคุณพู่กลิ่นจาระไนความคิด

"แล้วตาเปรยล่ะ เอาไปไว้ไหน...ที่จริงถ้าคิดจะเลี้ยงเด็กเลี้ยงตาเปรย ไอ้ฝัน ยังจะดีกว่า แล้วยังลูกไอ้สร้างอีกนังเลื่อม นังเลี่ยมล่ะ มันไม่รู้จักมีลูกผัวหรอกเรอะ"

"หนูก็เลี้ยงก็รักอยู่แล้วไงคะ ตาเปรยก็รักมันยังกะอะไร"

"แล้วทำไมถึงจะมายกเจ้ารัดเป็นลูก" คุณพิกุลถามเสียงเคร่ง "ทำไมถึงไม่เอาตาเปรยมาใช้นามสกุล"

"เขามีพ่อแม่ของเขาอยู่แล้ว"

"นี่....ยายกลิ่น เธอพูดยังงี้ ทำให้พี่เป็นทุกข์เลยละนะ เป็นทุกข์ติดหมัดขึ้นมาเลย....สำหรับพี่ละก็ พี่ไม่มีวันจะยกสมบัตินี่ให้ใครหรอก ถึงไม่มีลูกก็ไม่ให้" คุณพิกุลว่า นัยน์ตาแข็งกร้าวอย่างเด็ดเดี่ยวมั่นใจ "พอดีพอร้าย พระพุทธรูปเก่าแก่ของพ่อ ก็ยกให้วัดไป..."

คุณพู่กลิ่นหัวเราะขัน เสียงหัวเราะมีนัย หากก็ไม่ได้ตอบ

"บริวารในบ้านเราน่ะล้วนเป็นคนยากจน"

ท้ายที่สุด เธอจึงชี้แจง

"รุ่นลูกของเจ้าลิ่ม เจ้าเลื่อม เจ้าเลี่ยม เราควรส่งเสียให้มันเรียนหนังสือ พี่กุลไม่เห็นหรือ ปู่ย่าของเราก็ชาวสวน

ธรรมดา แต่ส่งพ่อให้เรียนโรงเรียนดี นี่ถ้าพ่อไม่อายุสั้นก็คงได้เป็นอธิบดีไปแล้ว

แล้วพ่อก็ส่งพวกเราให้เข้าโรงเรียนชั้นหนึ่ง ให้ได้เรียนรู้กิริยามารยาทสมบัติผู้ดีโดยเฉพาะ พี่กุลยังได้วิชาการเรือนมาจนเพียบ มาทำมาหากินอยู่ได้จนถึงเดี๋ยวนี้...ไม่รู้ละ...หนูตั้งใจไว้แล้วว่าจะส่งเสียรัด ส่งเสียฝัน....ใครมีลูกออกมาก็จะส่งเสียให้เรียนสูงๆทุกคน....ให้เงิน ให้สมบัติมากแค่ไหนก็ไม่คุ้มเท่ากับให้วิชา"

คุณพิกุลก็เลยพยักหน้า

"พูดยังงี้ค่อยน่าฟังหน่อย นึกว่าจะให้แต่เจ้านี่ละก็พี่ไม่ยอมหรอก นามสกุลก็ห้ามใช้...ใครจะรู้ว่าโตขึ้นมันจะเป็นผู้ร้ายหรือผู้ดี"

น้องสาวมองหน้าอย่างน้อยใจ

"พี่กุลไม่น่าพูดยังงี้เลย ไม่น่าอคติขนาดนี้ ดูซิคะ....เขาน่ารักไหม..."

คุณพิกุลหน้าเจื่อน เมื่อมองผ่านตาข่ายเปลที่มีร่างน้อยนอนคว่ำ แก้มเบียดอยู่กับหมอนใบนิด แลเห็นศีรษะกลมทุยที่มีผมดกดำ ที่คุณพู่กลิ่นเอ่ยปากชมว่า 'เหมือนกะลาซอ' พลัน...ใจก็อ่อนลง....พร้อมกันก็รู้สึกผิด

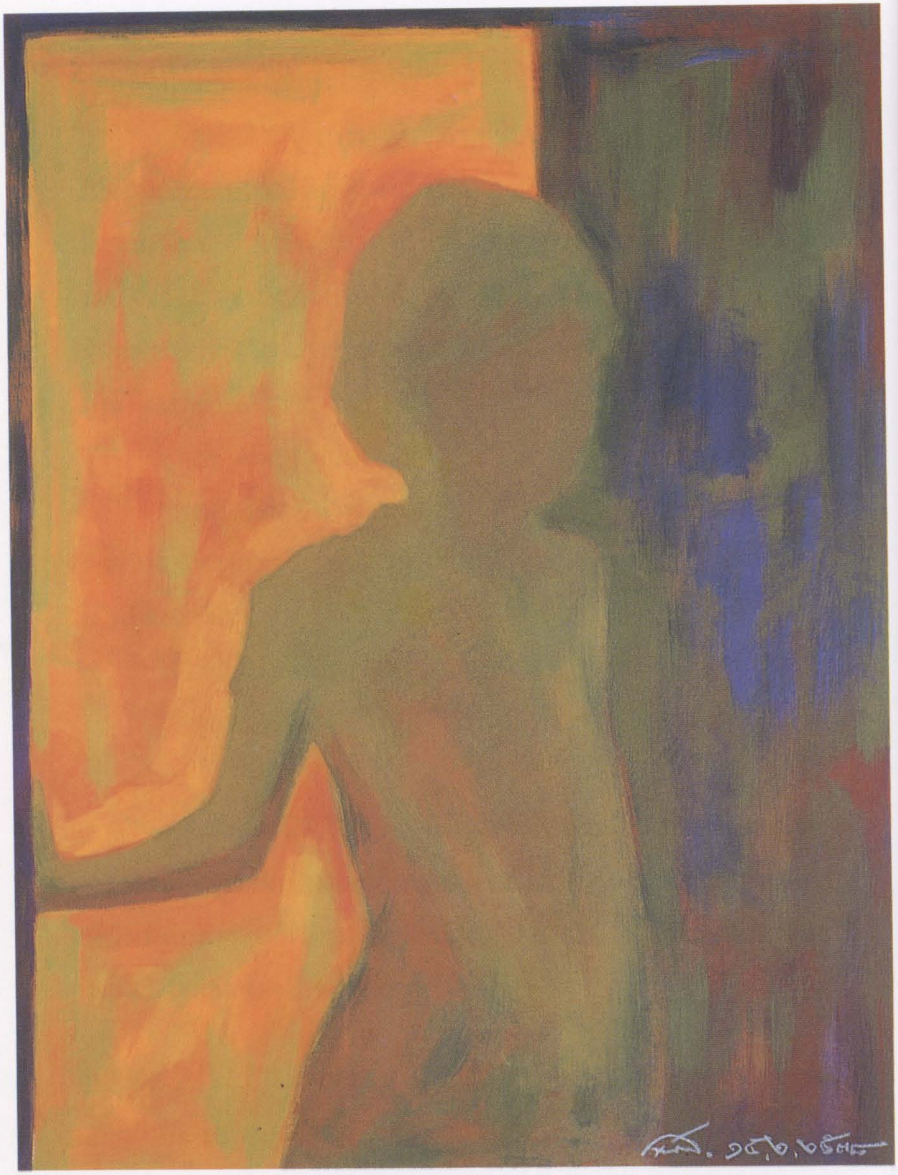

๔

คุณพิกุลเดินจากมาอย่างไม่สบายใจ เหตุการณ์ที่หมกมุ่นอยู่ ล้วนแล้วเป็นเรื่องใหญ่ ไม่น่าเลยที่เธอทั้งสามจะไร้บุตร น่าเสียดาย เรี่ยวแรงที่บรรพบุรุษเพียรทำ ท้ายที่สุดก็เหมือนสูญเปล่า เดินพลางคิดพลางกระทั่งถึงเรือนเล็กของส่งศรี เด็กชายเปรยวิ่งปรู๊ดออกมาจากทางเดินข้างเรือน เธอจึงกวักมือ

"มานี่มะ เปรย" สตรีสาวใหญ่ยื่นมือออกไป พลางถาม "แม่ไปไหนล่ะ ทำไมถึงมาซนอยู่แถวนี้"

ยังไม่ทันสิ้นเสียง ส่งศรีก็โผล่ออกจากด้านหลัง มือหนึ่งถือมีดบาง อีกมือหิ้วกล้วยน้ำว้าทั้งเครือที่บางหวีเริ่มออกเหลืองเรื่ออ้วนอวบ

"ไปตัดกล้วยให้ลี้ทำกล้วยบวชชีน่ะค่ะ...เปรยนี่เหลือเกิน...ตามไม่ค่อยจะทันเลย" หล่อนรายงานตามระเบียบมารยาทของบ้านที่จะต้องบอกกล่าวให้เจ้าบ้านรู้โดยตลอด

"อีกหน่อยก็เป็นหมาหัวเน่าหรอกเรานะ" คุณพิกุลว่าพร้อมจับข้อมือเด็กชาย "ไป...ขึ้นเรือนกับป้า แม่เขาจะได้

ทำงาน...ป้ากลิ่นเขากำลังหลงเจ้านั่น พูดก็พูดเถอะ ผ่านมาตั้งสามเดือนแล้ว ฉันยังทำใจยอมรับมันไม่ได้เลยยายศรี... ใช่รึเปล่า เป็นเธอ เธอจะระแวงไหมล่ะ อยู่ๆก็มีใครไม่รู้เอาถาดใส่เด็กมาวาง...นี่พวกมันกะจะวางแผนปล้นบ้านเราหรือยังไง"

"ไม่ทราบซีคะ" อีกฝ่ายออมคำด้วยประจักษ์แก่ใจว่าใบบุญที่ตนอาศัยมีเกินกว่าหนึ่ง...ดังนั้น หากจะอยู่ให้สงบก็ต้องเข้าใจยืดหยุ่นคนทั้งหมดในบ้านนี้

ส่งศรีไม่กลัวใครเท่าหญิงสาวผอมสูง ผิวคล้ำ คนสนิทของคุณพิกุล...ผู้ทำตัวเป็นหน่วยสอดแนม ประจบพี่น้องทั้งสามบ้าน แต่หากใครเผลอพลั้งพูดเรื่องสำคัญ ก็ล่าเตียงนั่นเองเป็นผู้คาบจากเรือนนี้ไปเรือนนั้น แล้วล่องไปเรือนโน้น

"หนูก็ยังนึกไม่ออกเลย พี่กลิ่นก็ไม่ได้บอกอะไร"

"ไอ้จดหมายที่สอดมาด้วยมันจดหมายใคร ถามแล้วก็ไม่ได้ความ" เธอพึมพำอย่างกลุ้มใจ "แย่มากๆเลย...เออ... เอาละ ยายศรี เธอก็ทอนออกเป็นหวีๆซิ แบ่งให้ยายลี้ทำกล้วยบวชชีแล้วเชื่อมน้ำตาลปีบมั่ง...เก็บไว้ให้เปรยมันกินตอนงอมมั่ง...ว่าแต่ว่า...นี่เธอจะพามันไปฝากโรงเรียนเมื่อไหร่ เขาเปิดรับสมัครแล้วไม่ใช่เรอะ"

"ยังค่ะ...อาทิตย์หน้าถึงจะเปิด" ส่งศรีตอบพลางหิ้วกล้วยเครือนั้นย้อนเข้าไปในโรงด้านหลัง โดยมีคุณพิกุลจูงมือเด็กชายเปรยตามไปด้วย พลางนั่งลงบนม้ายาว ดู

อีกฝ่ายเฉือนกล้วยออกมาทีละหวีด้วยมีดบาง แล้ววางเรียงไว้บนดิน ขณะที่เด็กเปรยวิ่งไปวิ่งมา ท้ายที่สุดก็เขย่งตัวดึงตะกร้าและเส้นตอกที่บิดาวางสุมไว้บนชั้นไม้ยาวลงมาทั้งพวง เพราะผูกรวมกันไว้

"ต๊าย...ดูซี เปรย ซนเสียเหลือเกินแล้ว"

"ไม่เอาละ" คุณพิกุลขมีขมันเดินไปเก็บขึ้นวางไว้ที่เดิม "อีกหน่อยไปโรงเรียนแล้วนะเรา ไปให้ครูเขาขนาบ อยู่ไม่สุขเลยนะจ๊ะ...วิ่งขึ้นวิ่งลง...ปวดหัว"

พูดพลางก็ส่ายหน้า

"ฉันนี่เลี้ยงเด็กไม่ได้หรอก อุ้มประเดี๋ยวประดาวละก็ดี นั่งงมเลี้ยงเป็นวันๆอย่างยายกลิ่นละก็ เห็นจะบอกศาลา" ท้ายที่สุดก็เลี้ยวไปแขวะน้องสาวอีกจนได้

ส่งศรีไม่ตอบ....ตัดกล้วยแต่ละหวีออกจากเครือเงียบๆ

บัดนี้ การมาอย่างปาฏิหาริย์ของเด็กชายรัด กลายเป็นปัญหาที่แลเห็นว่าจะแผ่ขยายสืบไป อาการของคุณพู่กลิ่นมิใช่อาการของความหลงความเห่อเพียงอย่างเดียว หากเป็นความรักความอาทรดุจมารดาของเด็กชายอย่างแท้จริง

"แล้วเธอจะมีน้องให้ไอ้เจ้าเปรยมันอีกไหมล่ะ"

ส่งศรีเฉือนหวีสุดท้ายเสร็จพอดีจึงลุกขึ้น ตอบว่า

"ไม่ทราบซีคะ แต่ตอนนี้ยังไม่มีเค้าเลยค่ะ"

"มีอีกคนก็ดี จะได้เป็นเพื่อนเปรย พ่อเขาอยากได้

ผู้หญิงไม่ใช่เรอะ”

“ค่ะ” หญิงสาววัยสามสิบ ผิวขาว สวยเรียบๆ ตอบพร้อมหัวเราะ

“ถ้าได้ผู้หญิง เห็นจะรักตายเลย” ส่งศรีว่าพลางร้อยกล้วยห้าหวีเข้าด้วยกัน นอกนั้นย้ายที่ขึ้นไปวางไว้บนโต๊ะในครัวที่มีบันไดลงมายังโรงกว้างนี้

“หนูจะเอาไปให้ยายลี้เลยนะคะ เปรย ไปกับแม่นะ”

คุณพิกุลมองตามร่างในผ้าซิ่นและเสื้อดอกของน้องสามีไปด้วยใจค่อนข้างลอย ขณะนั้น ก็คล้ายๆเสียงของสนานแว่วมา

‘พ่อแม่ก็ไม่มี ฐานะเราก็ไม่ดี ถ้าคุณกุลไม่เมตตามันก็ต้องระหกระเหินไปนั่นแหละ’

ที่จริง สามีเธอได้ทิ้งของที่ระลึกไว้ให้แล้ว แม้ไม่มีลูกด้วยกัน แต่ของนั้น อันได้แก่ครอบครัวของส่งศรีที่เธอปลูกเรือนเล็กหลังนี้ให้อยู่กินกับหนุ่มข้าราชการ เมื่อคลอดลูกออกมาคนหนึ่ง จึงทำให้เรือนปั้นหยาหลังใหญ่ที่เคยมีแต่เสียงนก ไก่ และสุนัข เกิดประกายและกังวานแห่งชีวิต

เมื่อกลับขึ้นเรือน เดินผ่านห้องเชิงบันไดที่วันนี้เงียบกริบเพราะไม่มีขนมตามสั่งไปยังห้องกลาง จึงเห็นหญิงสองคนทำงานอยู่ด้วยกัน

ล่าเตียงกับบุ้งนั่งอยู่บนเสื่อผืนใหญ่ รอบตัวเต็มไปด้วยหมอน ทั้งหมอนหนุนศีรษะและหมอนอิง พร้อมด้วยถุง

ใส่นุ่นใหม่ กับเข่งใบใหญ่สำหรับโกยนุ่นเก่าออกทิ้ง คุณพิกุลจึงหยุดมอง หากความคิดยังคงแล่นไกล

"บุ้ง แกระวังนายแกให้ดีๆนะ คบคนจรนอนหมอนหมิ่น ทำดีไปเถอะ เดี๋ยวได้หมดตัวหรอก"

ล่าเตียงยิ้ม....มีเสียงหึเบาๆตามยิ้มนั้นมา เป็นเสียงในลำคอที่มีความหมาย หล่อนมักทำเสียงนี้เมื่อมีบางอย่างอยู่ในใจ

"เธอจะว่าอะไร ยายเตียง รู้อะไรดีๆก็บอกกันมั่ง"

"สมมุติว่า....ถ้าคุณน้ากันมีแฟนแล้วพาแฟนใหม่เข้าบ้าน คุณน้าจะว่ายังไงไหมคะ"

คุณพิกุลอึ้งไป ท้ายที่สุดก็ร้อง

"เห็นจะยอมไม่ได้แน่....ตราบใดที่ฉันยังไม่รู้ว่านางสนมกับนายอุทิศนั่นมันเป็นใครละก็"

ผู้พูดพูดแล้วถอยหลังไปนั่งลงบนเก้าอี้ไม้ที่มีเท้าแขนโค้งสวย ตั้งเรียงชิดฝาอยู่สี่ตัวพร้อมโต๊ะกลม ประตูหน้าเป็นประตูเฟี้ยมพับได้ เมื่อแยกประตูออกจากกันแล้วพับไว้ทั้งสองข้าง ลมจะพัดกรูเข้ามา แม้ยามที่ใกล้เที่ยงแดดจะไม่ร้อนจัด เนื่องจากกิ่งก้านของไม้ยืนต้นแผ่ครึ้มและมีคลองใหญ่อยู่ตรงหน้า

"แกรู้รึเปล่าว่าหมู่นี้ฉันทุกข์ขนาดไหน น้องสองคนพร้อมใจกันหาเรื่องกลุ้มมาให้แบบนี้ คนนึงอยากมีผัว อีกคนอยากมีลูก...เชอะ...ช่างไม่นึกกันมั่งเลยว่ามันเหาทั้งนั้น

อีกหน่อยก็ไข่เต็มหัวหรอก...แล้วใครล่ะ...ใคร้...ที่จะเป็นคนคอยรูดไข่เหาให้น่ะ...ใคร"

ล่าเตียงยังคงยิ้มพราย ตราบใดบุ้งยังนั่งอยู่ หล่อนจะไม่มีวันปริปากจนกว่าจะได้จังหวะ...เหลือคุณพิกุลกับหล่อนสองคน

"ก็น่าเห็นใจหรอกค่ะ คุณน้า คุณน้ากันน่ะ ตั้งแต่คุณน้าโลเสีย...ก็ยังกับจะมีชีวิตอยู่ต่อไปไม่ได้งั้นแหละ ใช่ไหมบุ้ง สงสารเธอออกค่ะ...พูดกับบุ้งบ่อยๆออกว่าสงสารเห็นใจที่สุดเลย"

"อ้าว...ก็แล้วฉันล่ะ ไม่น่าเห็นใจรึไง" สตรีวัยสี่สิบแปดชักเสียงเขียว "เป็นลูกคนโต แบ่งสมบัติแล้วก็ยังต้องดูแลน้อง ปกครองบริวาร คู่คิดรึก็ด่วนตายจาก...นี่ถ้าไม่มียายเตียงอีกคน ฉันคงแย่แน่ๆ..."

ล่าเตียงอยากหัวเราะให้ดังสุดดัง หัวเราะคำว่า 'คู่คิด' ของคุณพิกุล

สามีเธอไม่ถึงขนาด 'เพลย์บอย' แต่ตลอดเวลาที่คุณสนานอยู่ที่นี่ในฐานะสามี เขาทำงานจริงจังอยู่เพียงสองปี อีกสามปีก่อนตาย ก็ได้แต่นั่งเล่นนอนเล่นอยู่กับบ้าน ไปเล่นไพ่กับเพื่อนฝูง หากเขาจะเคยคิดอะไรบ้างก็อาจเพียงแค่ใคร่รู้ว่าคุณพิกุลจะได้ที่ดินแปลงไหน ตึกแถวกี่คูหา

แต่ถึงอย่างไรก็น่าสงสาร อายุของเขาสั้นเกินควร

ส่งศรีวางกล้วยลงบนโต๊ะในครัว พลางบอกนางลี้ตามที่ได้รับคำสั่ง แล้วจึงจูงเด็กชายเปรยเลี้ยวขึ้นบันไดหลังเรือนที่หล่อนได้ยินคุณพู่กลิ่นเห่กล่อม

"...คาบ...เอ๊ย...ข้าว...มาเผื่อ...เอย....คาบเหยื่อ...มาป้อน..."

ส่งศรีอดขำไม่ได้...ด้วยว่าเสียงที่ขับขานฟังดูทอดอ่อนนุ่มนวล ประหนึ่งสันทัดในการนี้นัก ครั้งชะโงกเข้าไปตรงห้องบันไดยาว แสงจากกระจกสีที่สัมผัสแดดส่องทั่วจนทั้งห้องสุกสว่าง คุณพู่กลิ่นนั่งอยู่บนโซฟาบุหนังตัวโปรดตรงหน้าคือเปลของเด็กชายรัดผู้กำลังยกคอขึ้น ปรือตาแกมผงกศีรษะแล้วฟุบลง

"จุ๊...จุ๊..." เธอแตะริมฝีปากเชิงให้เงียบ

แต่เด็กชายเปรยไม่ฟัง...ตรงเข้าเขย่าเปลไปมาโดยแรง

"เปรย ! เอ๊ะ...เจ้าเปรย...เดี๋ยวเถอะ...เดี๋ยวเถอะ" สตรีสาวใหญ่แหวดังอย่างลืมตัว "น้องกำลังจะหลับ"

"เปรย" หญิงสาวหน้าเสีย ท่าทางของคุณพู่กลิ่นที่เคยรักใคร่ปรานีลูกของหล่อนค่อยๆเปลี่ยนแปลง "ไปลูกไปกลับบ้าน ขืนอยู่น้องก็ไม่ต้องหลับต้องนอนกัน"

โดยพื้นฐานของส่งศรี หล่อนเป็นคนสงบเสงี่ยมหัวอ่อน ผิดกับพี่ชาย แต่จุดที่แตะไม่ได้ของหล่อน....ก็มีนั่นคือเรื่องลูก

ปลายเสียงคราวนี้จึงตวัด

โดยพลัน หล่อนก็ฉวยข้อมือเด็กชายเปรย ดึงออกจาก

ประตู ท่ามกลางเสียงร้องกรี๊ดกรี๊ดอย่างขัดใจเป็นที่สุดของเจ้าตัว

"ยายศรี..." คุณพู่กลิ่นร้องเรียกพร้อมกับทารกในเปลเริ่มเบะปาก ส่งเสียงแอ๊ะแอ๊ะ

"โอ๋...นอน ลูกนอน" คุณพู่กลิ่นไกวแรงขึ้นนิดหนึ่ง... แต่ไม่แรงมาก เธอไม่ชอบไกวแรงจนเด็กเวียนหัว...อย่างแรงที่สุดก็แกว่งไปข้างหน้าเพื่อให้มันเหวี่ยงกลับมาไม่เกินคืบ

"เจ้านก...เอ่อ...เออเอ๊ย...ขมิ้นเอย ค่ำแล้ว...จะนอน... ที่ตรงไหน...เอย...นอน...เอ่อเอย...ไหน...ก็นอนได้...เอย สุมทุมพุ่มไม้...ก็เค้ย-ย-ย เอ๊ย...นอน..."

ส่งศรีจูงเปรยลงบันไดทั้งๆยังร้องกรี๊ด พอดีนางลี้โผล่ออกจากครัว ถามว่า

"คุณเปรยร้องทำไม...มา...ยายมีขนมบ้าบิ่น ทานไหมคะ บ้าบิ่น"

ทันใดนั้น เสียงร้อง 'คว้ากคว้าก' อย่างที่คุณพิกุลค่อนก็ดังมาจากห้องแถวยาวริมสุด

"ไอ้ฝัน" นางลี้พึมพำ "นังแม่มันหายหัวไปไหนซะแล้วล่ะ ฝาเอ๊ย...ฝา...ไอ้ฝันตื่น..."

"เอ้า...ตะโกนอยู่นั่นแหละ" คุณพู่กลิ่นโผล่ออกมาตาขุ่น ขยิบหูขยิบตาให้ไปพ้นๆ "ตารัดเลยหลับไม่ได้จนแล้วจนรอด เดี๋ยวคนโน้นกวนคนนี้กวน"

นางลี้สบตากับส่งศรี พลางลดเสียงลง

"คุณกลิ่นก็เหลือเกิน อะไรดังนิดดังหน่อยก็ไม่ได้"

ส่งศรีได้แต่ยิ้มเชียว เป็นนิสัยของหล่อนอยู่แล้วที่จะไม่ปริปาก แล้วนางลี้ผู้กระวีกระวาดก้าวขึ้นเรือน ดึงตัวเด็กวัยหกเดือนกว่าจากเบาะขึ้นมากระเดียดไว้พลางปลอบ

"นิ่งลูก นิ่ง...เดี๋ยวแม่มา แน่ะแม่มาแล้ว...หิวแล้ว เร้ว"

ฝาวิ่งหน้าเริ่ดออกมาจากมุมเรือน หล่อนไปช่วยนายจั่นตัดหญ้าอยู่แถวหน้าบ้านคุณพิกุล กะไม่ให้ไกลจากห้องส่วนตัวมาก พอได้ยินเสียงเด็กชายฝันร้อง ก็ทิ้งกรรไกรวิ่งมา...รับลูกจากมือพี่สะใภ้ เปิดเสื้อให้กินนม เสียงนั้นก็พลันเงียบเป็นปลิดทิ้ง

"ดูซิ...ใครว่าฝันเลี้ยงยาก" ส่งศรีพูดเบาๆ เมื่อยืนมองทารกดูดนมมารดาอยู่อิ่มใจ "ตื่นขึ้นร้องดึกๆหน่อยเดียว"

"หนูกลัวคุณจะไล่ออกจากบ้านแทบตายอยู่แล้ว พอดีพอร้ายก็แทบจะอพยพไปขอน้ำรอดปลูกกระต๊อบนอนท้ายสวนเสียเชียว เสียงไอ้ฝันจะได้ไม่กวนคุณ" ฝาเปรยอย่างกลุ้มใจ

ส่งศรีไม่ออกความเห็น....หล่อนเพียงแต่นึกเปรียบเด็กชายรัดและเด็กชายฝัน....แตกต่างกันจนเห็นชัด นับตั้งแต่การทะนุถนอมกล่อมเกลี้ยง เสื้อผ้าที่สวมใส่ ของใช้ทุกชิ้นของเด็กอ่อน เด็กชายรัดจะได้จนเพียบ ขณะที่เด็กชายฝันหรือแม้แต่ลูกของหล่อนเองก็มิอาจเทียบเท่า

"ฝันมันร้องทำไมของมันก็ไม่รู้" นางลี้พลอยส่ายหน้า

ก่อนหันกลับเข้าครัว เตรียมอาหารกลางวันให้คุณพู่กลิ่น

"รัดซีดี ไม่ร้องเลย คุณกลิ่นงี้ชมเปาะ กินนมแล้วก็นอน วุ่นแต่เรื่องขี้เรื่องเยี่ยว เรื่องอื่นเขาไม่ยุ่ง ไม่เหมือนไอ้หมอนี่..."

ส่งศรีจูงลูกกลับเรือน หาอาหารกลางวันใส่กระเพาะลูกและตัวเอง

แล้วครู่ต่อมา เด็กชายเปรยก็เอนตัวลงนอนดูดนมขวด ไม่กี่นาทีก็หลับสนิท ทำให้หล่อนค่อยโล่งขึ้น มีเวลาล้างจานชาม เก็บผ้าที่แห้งแล้วมาพรมน้ำม้วนไว้สักพักเตรียมรีด

ล่าเตียงเย็บหมอนเสร็จ กินข้าวเสร็จจากครัวที่ต่อจากโรงมุงกระเบื้องหลังเรือนของส่งศรี ก็แวะมาส่งเสียงอยู่เชิงบันได

"คุณน้าอาการหนักไปตามๆกันขนาดนี้ หนักไปนานๆ เรามิตายหรือพี่" ผู้ที่มิได้เป็นเครือญาติแต่อย่างใดกับครอบครัวสร้างสมเปรย....พร้อมเล็งดูสีหน้าของอีกฝ่าย "คุณน้ากุลอาการหนักเพราะสองคนนั่น คุณน้ากันหนักเพราะผู้ชาย ส่วนคุณน้ากลิ่นหนักเพราะเด็กอ่อน....ไอ้หนักเพราะผู้ชายนี่เรายังนึกออกนะ แต่หนักเพราะเด็ก นึกเท่าไหร่ก็นึกไม่ออก ...คือมันไม่น่า..."

ในบ้านนี้....ส่งศรีนึก...แม้ไม่เชิงแบ่งเป็นก๊กเป็นเหล่า ก็เหมือนแบ่ง หากเมื่อหล่อนปรารภกับโปรด เขาก็พูดเป็นกลางอย่างคนขี้เกียจมีเรื่อง อย่างคนมีงานอดิเรกทำ

"บ้านไหนเลี้ยงคนมาก ก๊กเหล่าก็เป็นของธรรมดา จะให้คนมันสามัคคีกันไปหมดยังไงได้ แล้วเธอคิดดูซิ ไอ้สภาพบ้านนี้ จะว่าไปแล้ว คนที่เป็นเลือดเดียวกันจริงๆ ก็มีอยู่แค่สามคน ในสามคนนี่นิสัยใจคอก็ไม่เหมือนกัน"

ส่งศรีไม่ออกความเห็น เพราะไม่เคยไว้ใจล่าเตียง เนื่องจากหล่อนลองเรียบเรียงดูแล้ว ก็ไม่เห็นว่าล่าเตียงจะจริงใจต่อผู้ใดในบ้านนี้

ที่น่าแปลกใจก็คือ มีคนตาบอดหูหนวกที่ไม่รู้ว่าล่าเตียงเป็นคนอย่างไรอยู่หนึ่งคน คนคนนั้นคือคุณพิกุล ผู้อุปการะล่าเตียงมาด้วยมือเธอ

"ถึงไงมันก็เด็กน้า เตียง" อีกฝ่ายว่า ระหว่างรอให้ผ้าชื้นทั่วกัน ล่าเตียงจึงหย่อนตัวลงนั่งบนพื้นกระดานที่ส่งศรีถูเรียบร้อยแล้ว

"อย่าประมาทนะ พี่ คุณน้ากลิ่นน่ะ ดูจะหลงเด็กเอามากๆเลย พี่ไม่เห็นหรือ เมื่อก่อนพอตื่นลงมาละก็เอาแล้ว ต้องเดินมาหาเปรย มาเล่นกับเปรย อุ้มไปกินขนม แล้วเดี๋ยวนี้เป็นไง..."

ถ้อยคำของคนสนิทคุณพิกุลชวนให้เห็นจริง เพราะส่งศรีก็เพิ่งสะเทือนใจมาเมื่อครู่ หากหล่อนก็ได้แต่ตอบอ่อยๆ

"ช่างเถอะ เตียง พี่กลิ่นอาจจะรักเด็กตรงที่รู้สึกว่าเด็กเป็นของเธอจริงๆก็ได้...เด็กมันก็กำพร้านะ...เธออาจสงสารตรงที่เป็นเด็กถูกทิ้ง..."

"น่ากลัว" ล่าเตียงทำท่าหวาดเสียว "กลัวอะไรไม่เท่ากลัวเป็นลูกโจร โตไปวันหน้า มันผลาญสมบัติหมดละก็..."

ส่งศรีฟังแล้วเพิ่งรู้...รู้สึกอย่างชัดเจนขึ้นทุกขณะ

ทารกคนเดียวที่หลุดเข้ามาในบ้าน ก่อความไม่สบายใจให้แก่ทุกคน...ไม่มีเว้นแม้กระทั่งว่านเครือของนางลี้

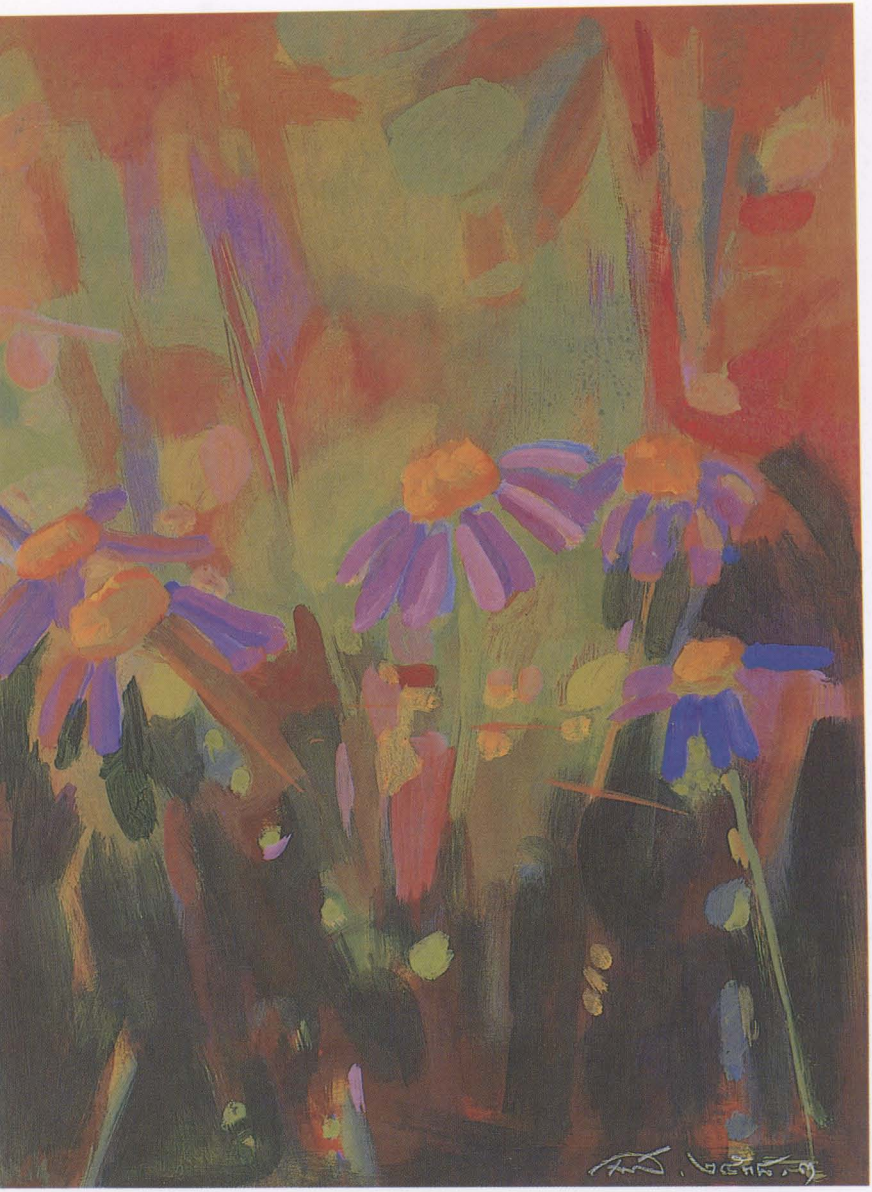

๕

เรือพายข้ามฟากพาร่างของหญิงชายมาจอดเทียบท่าน้ำท่ามกลางความมืดที่สนธยาเพิ่งจะสิ้นลงเมื่อครู่

ส่งเศษสตางค์ให้เจ้าของเรือแล้ว ทั้งสองก็ก้าวขึ้นบนศาลาที่มีไฟส่องเพียงสลัว

"อีกสักสองชั่วโมงมารับหน่อยนะ" ฝ่ายหญิงสั่งเสียและคนพายรับปาก

"พี่กลิ่นคงพอจะเข้าใจนะคะ...ฉันภาวนาขอให้แกเข้าใจ" คุณพิกันเอ่ยเบาๆกับชายหนุ่มหน้าเข้ม คิ้วดำเป็นปื้น เรือนร่างไม่สูงแต่หนา เมื่อเดินเคียงไปกับคุณพิกัน เขาดูสูงกว่าเธอมาก ด้วยคุณพิกันนั้นร่างค่อนข้างเล็กและท้วมนิดๆ

เธอกดกริ่ง ไม่กี่อึดใจต่อมา เด็กหญิงเลี่ยมก็มาเปิด

"คุณทานข้าวแล้วยัง"

"ทานเพิ่งเสร็จค่ะ" คนตอบไม่วายแปลกใจที่เห็นอีกฝ่ายมาขึ้นที่ท่านี้ มีผู้ชายตามมาด้วย

เด็กหญิงเลี่ยมเหลือบมอง...ก็เห็นว่าเป็นหนุ่มใหญ่ มิใช่หนุ่มน้อย ผิวนั้นคล้ำจัด แต่คิ้วที่พาดอยู่เหนือกระบอกตา

ลึก ดกหนาจนราวกับลอยได้

ต่างคนต่างก็ตามกันไปเงียบๆ เด็กหญิงหายแวบไปเปิดประตูเรือนด้านหน้า เลื่อนบานพับประตูไปรวมกันสองข้าง คุณพิกันก้าวนำขึ้นไป พลางเชื้อเชิญชายหนุ่มให้นั่งที่เก้าอี้รับแขก

อึดใจต่อมา คุณพู่กลิ่นก็อุ้มเด็กชาย ซึ่งบัดนี้ครบหกเดือนเต็มออกมาด้วย

"หนูพาคุณอุทิศมารู้จักพี่ค่ะ" น้องสาวคนเล็กแนะนำด้วยน้ำเสียงไม่ค่อยเต็มปาก เนื่องจากยังกะไม่ถูกว่าพี่ของเธอจะทำท่าอย่างไร บึ้ง เฉย หรือแย้มยิ้ม หากเธอก็พอจะใจชื้นเมื่อคิดถึงพี่คนรอง คุณพู่กลิ่นกำลังเป็นสุข ด้วยมีเด็กชายรัดประโลมใจ เรื่องยากอาจง่ายขึ้นเมื่อคนเราอารมณ์ดี

อุทิศยกมือไหว้ พร้อมยิ้มออกมาแวบหนึ่ง

"อ้อ" คุณพู่กลิ่นเก้อเหมือนกัน ด้วยว่าไม่ทันเตรียมตัวจึงเสก้มลงพูดกับเด็กชาย พร้อมจับมือป้อมๆทั้งสองข้าง

"ธุก่อนลูก ธุครับ.." ว่าแล้วเธอก็กดศีรษะที่มีผมดำดกของพ่อหนูให้ก้มลง พลางเงยขึ้นสบตากับน้องสาว...เลี่ยงทางอ้อม ไม่มองไปที่ชายหนุ่มผู้เป็นความคลางแคลงของทุกคน "ต้องค่อยๆฝึก จะได้ชิน"

นัยน์ตาสองคู่มองดูเด็กชายอย่างว่างเปล่า...คุณพิกันไม่เคยรับรู้หรือรับภาพของเด็กชายรัดสักเท่าไหร่ เพราะเธอ

ไม่รักเด็ก ไม่ว่าเด็กชายเปรย เด็กชายฝัน หรือเด็กอื่นที่บัดนี้เติบใหญ่รุ่นๆขึ้นมา บางคนก็เป็นหนุ่มเป็นสาวเป็นแรงงานในบ้าน บางคนมีลูกมีผัวแล้วแยกตัวออกไป เธอจะคัดเพียงคนที่ไม่มีลูกเป็นภาระไปรับใช้ที่เรือนเธอ

ส่วนอุทิศมองเด็กชายอย่างเวทนา

'อีกหน่อยก็จะรู้หรอกว่าคิดผิด'

ตื้นลึกหนาบางในบ้าน คุณพิกันถ่ายทอดจนหมดสิ้น

ดวงตากลมดำของทารกจับจ้องอยู่ที่คนทั้งคู่ ชวนดูไม่น้อยเลย ด้วยว่าเป็นดวงตาบริสุทธิ์ของมนุษย์เล็กๆที่รอดมาได้เพราะน้ำใจอารี...ท้ายที่สุด คุณพิกันก็เลยต้องพยักพเยิดเออออ

"ว่างาย...รัด...ว่างาย..."

เด็กชายยิ้ม น้ำลายหยด ปากแดงผายกว้าง พร้อมกับขย่มตัว แขนขาป้อมๆยกขึ้นยกลงไกวไปไกวมา

"เอ๊ะ...รัดก็น่ารักไม่หยอกนะเรา..."

อุทิศทำหน้าจืด....เริ่มอึดอัดหน่อยๆ

"เดี๋ยวนี้ชักนอนดึก ไม่ค่อยยอมง่ายๆ บางทีสองสามทุ่ม" คุณพู่กลิ่นอยากเล่าเรื่องเด็กมากกว่าอยากฟังเรื่องผู้ใหญ่จึงอ้อมไปเรื่อยๆ

"ใครเอานอนก็ไม่นอน ต้องพี่"

"น่าจะให้เลื่อมช่วยเลี้ยง"

"แค่ซักรีดก็หมดเวลาแล้ว" คุณพู่กลิ่นว่าพลางหอม

แก้มเด็กชายสองฟอดติดๆกันจนสีหน้าของทั้งน้องสาวและชายหนุ่มเริ่มแปร่งปร่า แววนัยน์ตาชักจะรำคาญจนปิดไม่มิด

"เอ้อ...พี่กลิ่นคะ" เมื่อเห็นว่าท่าจะไม่ได้เรื่อง หากไม่รีบพูด คุณพิกันจึงเอ่ยขึ้น "หนูจะแต่งงานกับคุณอุทิศน่ะค่ะ ที่พามาวันนี้ก็เพื่อจะบอกพี่ว่าหนูจะแต่งงาน แล้วก็อยากปรึกษาด้วยว่า ถ้าหนูจะพาคุณอุทิศเข้ามาอยู่ด้วย กับแยกออกไปปลูกบ้านหรือซื้อบ้านอยู่ต่างหาก ไหนเหมาะกว่ากัน"

คุณพู่กลิ่นอึ้ง....กอดเด็กชายแน่นเข้าอย่างตะลึง....มองหน้าน้องแน่วนิ่งเหมือนไม่เคยเห็น

เด็กชายรัดหลับสนิทอยู่บนฟูกยาวที่เธอซื้อสำเร็จรูปจากพาหุรัด กะให้ทั้งยาวและใหญ่พอนอนไปได้นาน อาจถึงห้าหกขวบ วางถัดจากฟูกใหญ่ของเธอที่ปูชิดฝาติดหน้าต่างซึ่งแต่เดิมเป็นบานกระทุ้ง ไม่ติดมุ้งลวด ครั้นต่อมาเธอจึงเลิกใช้มุ้งเพราะยุ่งยากเรื่องกางและซัก...เปลี่ยนมาติดบานลวดทุกด้าน สำหรับเด็กชาย เธอครอบมุ้งประทุนใหญ่อีกชั้นกันยุงที่อาจเล็ดลอดเข้ามา

คนทั้งสองกลับไปแล้ว น้องสาวเธอเดินออกไปส่งชายหนุ่มที่ศาลาท่าน้ำ

คุณพู่กลิ่นได้แต่มองตามเหม่อๆ มีเด็กชายรัดหลับสนิทอยู่บนบ่า แล้วจึงสั่งให้เด็กหญิงเลี่ยมปิดประตูเรือน ปิดเสร็จจึงขึ้นไปส่งเธอถึงหน้าห้อง คอยโบกแส้ไล่ยุงตอนเปิดประตู

โดยเด็กหญิงเลี่ยมกลับลงมากางมุ้งนอนตรงซอกข้างบันได

"พี่กลิ่นคะ....พี่กลิ่น ขอหนูเข้าไปหน่อยได้ไหม" มีเสียงเรียกและเคาะเบาๆ คุณพู่กลิ่นจึงบอกออกไป

"อย่าลืมเอาแส้ปัดยุงเสียด้วยล่ะ" สั่งแล้วรออยู่อึดใจได้ยินเสียงโบกปัด เธอจึงเปิดประตู

คุณพิกันก้าวเข้าไปในห้องนอนทั้งกว้างทั้งยาวที่จัดไว้เรียบร้อย สิ่งที่เพิ่มขึ้นได้แก่ฟูกและตะกร้าของใช้เด็ก เมื่อมองดูมุ้งประทุนที่ครอบรัด ก็ได้แต่ถอนใจยาวอย่างหน่ายแหนงที่พี่สาววุ่นวายอยู่กับเด็กจนคล้ายลืมทุกสิ่ง...

ต่างคนต่างก็นั่งลงบนพื้นกระดานอันลื่นเป็นมัน ฝ่ายน้องจึงถามขึ้นทันที

"พี่กลิ่นเจอเขาแล้ว รู้สึกยังไงมั่งคะ"

"ยังไม่ทันรู้สึกอะไรหรอก" คุณพู่กลิ่นออมคำ ด้วยนึกเวทนาอย่างช่วยไม่ได้ "ว่าแต่ว่า เธอกับเขารู้จักกันได้ยังไงล่ะ"

"คุณสนมเขาแนะนำให้รู้จักเมื่อสัก...พักใหญ่ๆแล้วค่ะ คุณสนมนี่เป็นเพื่อนกับพวงทอง...พบกันวันที่คุณพ่อพวงทองทำบุญครบหกสิบไงคะ ตั้งแต่กลางปีที่แล้ว พี่คงจำได้มังที่หนูแต่งชุดแพรแดงน่ะ พี่กลิ่นยังทักว่าสวยเลย วันนั้นแหละเป็นวันที่เขากับหนูรู้จักกัน เขาเพิ่งกลับจากอเมริกาจบปริญญาโทมาด้วย"

คุณพิกันเล่าอย่างปีติและเห่อเป็นที่สุด นัยน์ตาที่เคย

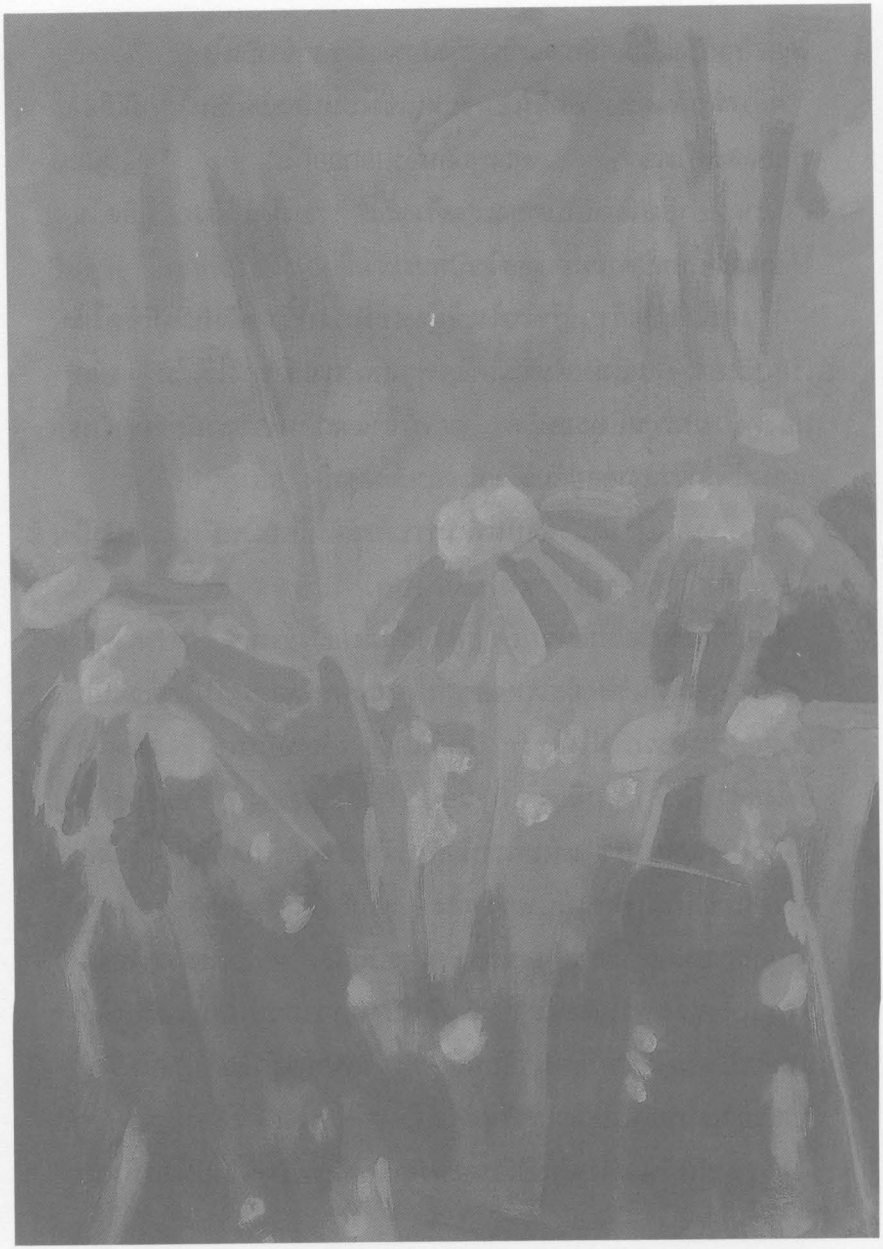

ลอยไม่ค่อยจับภาพใดจริงจัง คืนนี้มีแต่ประกายอันเปล่งสุข

"แล้วตั้งแต่นั้นอีกเหมือนกัน เขาก็ตามมาส่งหนูถึงท่าเรือฟากโน้น"

"พื้นเพเขาเป็นยังไง"

"ก็...ธรรมดา....เขาเป็นคนต่างจังหวัด พอจบปริญญาตรีกฎหมายจากที่นี่ เพื่อนก็ชวนไปอเมริกา ทำงานไปด้วยเรียนด้วยจนสำเร็จ...แล้วนี่เขาก็กลับมาทำงาน...บริษัท"

"บริษัทอะไร"

คุณพิกันเอ่ยชื่อบริษัทฝรั่งแห่งหนึ่งอย่างไม่สู้แน่ใจ

"เธอดูดีแล้วหรือ กัน" พี่สาวถามด้วยสีหน้ายุ่งยาก "อย่าลืมนะว่าเธอเป็นคนมีสมบัติ เป็นม่าย ลูกเต้าก็ไม่มี ไอ้ที่เธอคิดขายที่ ก็คงจะเอามาแต่งงานละมัง ต้องซื้อแหวนหมั้นหมั้นตัวเองด้วยหรือเปล่า"

"พี่กลิ่น" คุณพิกันอุทานอย่างเจ็บปวด "ใครเขาจะบ้าทำกับเรายังงั้น"

"อ้าว...ก็..." อีกฝ่ายลดเสียงลงราวกลัว 'หน้าต่างมีหูประตูมีช่อง' "จำไม่ได้แล้วหรือ คราวพี่กุลกับคุณสนานน่ะ พี่กุลซื้อทั้งแหวน ปลูกทั้งบ้านใหญ่เรือนเล็ก หอบหิ้วน้องสาวเข้ามาเสร็จสรรพไง...แม่ยังตึงไปตั้งนาน..."

น้องสาวฟังแล้วเลยอึ้งต่อเรื่องจริงในอดีต คุณพู่กลิ่นจึงกล่าวต่อ

"ที่พูดนี่ก็ไม่ได้คิดจะกีดกันอะไรหรอก พี่ก็เห็นใจ...เธอ

กับพี่มันคนละอย่าง...พี่อยู่ได้ เธออยู่ไม่ได้ ก็ไม่ว่ากัน....แต่เราก็อายุแยะแล้ว จะเลือกคู่อีกครั้งต้องระวังให้ดีๆ การโลกีย์บางทีมันก็ปิดบังตาหูให้มืดให้บอดได้ หัวนอนปลายตีนเขาเป็นยังไง ประวัติอีกล่ะ เธอสืบไปถึงหรือเปล่า...เออ... แล้วเขาเกิดปีอะไร...ไม่ลองเอาดวงเขาไปให้หลวงอาผูกดูซักหน่อยนี่"

คราวนี้คุณพิกันหน้าเผือดลงไปอีก อ้อมแอ้มว่า

"เขาอ่อนกว่าหนูสองปี"

พี่สาวอึ้งไปอย่างไม่พอใจยิ่งขึ้น ด้วยเธอนั้นยังถือข้างโบราณในการเป็นสามีภรรยา ว่าชายควรแก่กว่าหญิงอยู่เสมอ

"แต่ใครๆว่าเขาไม่ดูอ่อนกว่าหนูเลย ดูแก่กว่า พี่กลิ่นว่างั้นไหม" คุณพิกันถามต่อโดยไม่ทราบว่าอีกฝ่ายรู้สึกอย่างไร

คุณพู่กลิ่นไม่ตอบ เลี่ยงไปเสียทางอื่น

"แล้วอย่าลืมบอกพี่กุลนะ....พี่ก็ยังนึกไม่ออกเลยว่าพี่กุลจะโวยวายขนาดไหน ถ้ารู้ว่าเธอจะแต่งงานกับผู้ชายที่พบกันไม่ถึงปี แถมยังอ่อนกว่า"

"ถึงเขาจะเอ็ดตะโรยังไง หนูก็จะแต่ง พอดีพอร้ายอาจจะแยกไปอยู่ต่างหากก็ได้ มันเรื่องอะไรถึงจะมากักคนไม่ให้มีคู่...ตัวเองตัวก็อยากมี...แต่เมื่อไม่มีใครแล ก็ไม่ต้องกีดกันคนอื่น" น้องสาวเน้นปากเน้นฟัน "ถึงพี่กลิ่นก็เหมือนกัน พี่เองยังเอาเด็กกองขยะมาเลี้ยงเลย"

คุณพู่กลิ่นฟังแล้วได้แต่ถอนใจจนกระทั่งน้องสุดท้องขอตัวกลับ เธอจึงปิดไฟ เอนตัวลงบนฟูกใหญ่พร้อมด้วยกังวลเหลือประมาณ

อดีตผ่านไปแล้ว อนาคตยังรางเลือนก็จริงอยู่... คุณพู่กลิ่นครุ่นคะนึง

เรือนทรงปั้นหยาทาสีเขียวอ่อนจางทั้งสามหลัง ทั้งรูปทรง หน้าต่าง ประตู เหมือนกันทุกกระเบียด ด้วยว่าเมื่อคุณพิกุลและคุณพิกันแต่งงาน มารดาได้ปลูกเรือนให้คนละหลัง ถัดออกไปพอเดินถึง รวมทั้งอยู่ในเนื้อที่ที่แบ่งแล้ว จะได้ไม่รำคาญกัน แต่ก็ไม่ห่างเหลือเกินจนไปมาหาสู่ขอความช่วยเหลือกันไม่ได้ บริวารที่มีอยู่ก็แบ่งกันใช้สอยจัดวางหน้าที่ตามลำดับ ยึดหลักเกื้อกูลกันและกันทั้งผู้ใหญ่และผู้น้อย

แต่บัดนี้....มีความคิดบางอย่างเกิดขึ้นมา นับจากเด็กชายรัดปรากฏตัว หรือนับจากวันที่คุณพิกุลค้อนติงเรื่องการอุปการะที่ไม่เท่าเทียมระหว่างเด็กกำพร้าพบใหม่กับเด็กในบ้านที่อยู่มาเก่าก่อน มีทั้งพ่อและแม่ก็จริง หากก็มิได้บำรุงเลี้ยงเป็นพิเศษ

คุณพู่กลิ่นมิใช่คนรั้น แม้จะดื้ออย่างสาหัสหากพี่หรือน้องโต้แย้งอย่างหละหลวม แต่เมื่อใดมีทั้งเหตุและผล เธอก็มักจะนำมาขบคิด....แล้วความคิดก็จะงอกงามตามความควรและไม่ควร

อนาคตอันรางเลือนเริ่มแจ่มแจ้งราวแสงแดดของวันใหม่...ไม่มีสิ่งใดเรื่องไหนเป็นไปไม่ได้...เธอค่อยๆเข้าใจความเป็นไปไม่ได้ที่เป็นไปได้ ความเก่าที่มาในรูปร่างใหม่ ความใหม่ที่คล้อยจาก กลายเป็นเก่าแก่และเก่าเก็บ หมุนเวียนเปลี่ยนผันกันอยู่ในหมู่คนอีกพักใหญ่ ก็ได้เวลานำของเก่าเก็บมาปัดฝุ่น เปลี่ยนจากโฉมหน้าหนึ่งไปสู่อีกหน้าหนึ่ง

เด็กชายรัดจะต้องอยู่ในบ้านนี้สืบไปอีกนานเท่านาน...ความเป็นอนิจจังของชีวิตจะบันดาลให้สิ่งใดเกิด เธอไม่อาจคาดเดา...แต่เขาคงเต็มไปด้วยศัตรู

เช้าตรู่วันนี้ เธอจึงอุ้มเด็กชายเดินชมนกชมไม้ลงจากเรือนมาตามทางปูอิฐ หยุดชี้ชวนให้คนในอ้อมแขนดูนกทั้งกระจอก กางเขน นกเอี้ยง โผผินบินร่อนแล้วถลาลงมาจิกถั่วเขียวที่เธอกำมาโปรยกลาดเกลื่อน กระรอก กระแตวิ่งให้เห็นไหวๆอยู่บนกิ่งพิกุล แล้วปรู๊ดไปไต่อยู่บนรางน้ำอันทอดลงสู่ตุ่มดินเผาใบใหญ่มุมเรือน

ตรู่ๆเช่นนี้ พี่สาวยังไม่ตื่น เธอก็ได้แต่อุ้มชีวิตใหม่ของเธอเดินเลาะไปเรื่อยๆ

ส่งศรีตื่นแล้ว เตรียมตักบาตรเช่นกันกับนางลี้....เธออุ้มรัดเดินรอบ สูดอากาศอวลอายด้วยกลิ่นไม้ดอกอันหอมกรุ่นทั้งกลิ่นดินกลิ่นหญ้าหลังรดน้ำแล้วเป็นบางส่วน แล้วจึงเลี้ยวออกไปตามทางปูอิฐกระทั่งถึงท่าน้ำ

ครู่เดียว เรือพายของหลวงอาก็มาถึง มีภิกษุหนุ่มพายหัวพายท้าย หลวงอานั่งกลางกับพระชราอีกรูปหนึ่ง

"เป็นไง วันนี้ทำไมพาออกมาได้ล่ะ"

"ค่อยโตหน่อยแล้วค่ะ....ก็เลยพาออกมาให้หลวงอาดู" คุณพู่กลิ่นทรุดตัวลงนั่งพับเพียบตรงหัวบันได ขณะที่นางลี้กับนางสาวเลื่อมนั่งต่ำลงไปสองขั้น ตักข้าวสวยร้อนกรุ่นลงในบาตรทั้งสี่ที่ทยอยรับทีละบาตร พร้อมกับข้าว ขนมห่อใบตองเรียบร้อย และดอกไม้ธูปเทียนสี่ชุด

"อย่าหลงมันให้มากนัก" หลวงอาเตือน ทิ้งความหมายไว้ในถ้อยคำ "ไงๆก็ให้แม่ลี้แบ่งภาระไปมั่ง"

"ลี้เขาก็มีหลานป้าค่ะ...เจ้าฝันมันโยเยทั้งวัน ก็ต้องผลัดกันเลี้ยง ตารัดนี่เขาไม่ค่อยอ้อน กินนมแล้วก็นอน จะกวนมั่งก็เพราะเป็นหวัดคัดจมูก"

"แต่ถึงไงคุณกลิ่นก็ไม่ควรตามใจมาก เดี๋ยวจะเสียเด็ก" หลวงอาพูดเบาๆ "เด็กก็เหมือนเพชรพลอย ถ้าเนื้อเดิมไม่ดีแล้วยังเจียระไนไม่ดีอีก วางไว้ตรงไหน ก็ไม่มีใครอยากได้"

เรือของหลวงอาออกจากท่าไปแล้ว...แสงแห่งยามเช้าระบายอ่อนเบาทั่วคลองใหญ่ที่เรือแจว เรือพาย และเรือยนต์วิ่งสวนกันจนน้ำกลายเป็นลอนราวสะบัดแพร

คุณพู่กลิ่นฟังหลวงอาพูดแล้วทั้งรู้สึกว่าจริง ทั้งรู้สึกไม่พอใจ จริงเพราะมีเหตุผลเหมาะสม ไม่พอใจเพราะหลวงอาพูดต่อหน้านางลี้และนางสาวเลื่อม

นางลี้และครอบครัวของนางไม่สู้จะชื่นชมเด็กชายเก็บตก...นี่เธอคิดเอาจากอากัปกิริยาที่ประมวลอยู่ในใจทั้งหมด ยามใดเธอมีธุระจะต้องทำกิจส่วนตัว แล้วฝากเด็กชายรัดไว้ นางลี้ก็ไม่มีท่าอยากอุ้ม แต่มักจะวางเด็กไว้ในเปลหาทางให้นมแล้วไกว

นางสาวเลื่อมก็เช่นกัน บางทีก็อ้างดื้อๆว่ามีงาน ส่วนใหญ่เธอจะพึ่งพาเฉพาะเด็กหญิงเลี่ยมผู้บัดนี้ทำหน้าที่แทนผ่อง

"คุณอย่าให้ลี้เรียกเด็กว่าคุณรัดเลยนะคะ มันกระอักกระอ่วนพิลึก" นางลี้เคยออกตัวเหมือนไม่เกรงใจ

คุณพู่กลิ่นค่อนข้างหดหู่แกมด้วยตึงเครียด...เมื่อคืนน้องสาวนำเรื่องมา เช้านี้ไม่สบอารมณ์เพราะถ้อยคำ...เธอจึงลุกขึ้น อุ้มเด็กชายรัดเดินไปตามทางปูอิฐ แล้วเลี้ยวไปหาส่งศรีผู้ตักบาตรเสร็จก่อนหน้านี้ประเดี๋ยวหนึ่ง โปรดแต่งตัวเสร็จแล้วเตรียมไปทำงาน

"ยายศรี วันนี้มีอะไรต้องทำส่งอีกหรือเปล่า ถ้าไม่มีเดี๋ยวไปหาที่เรือนหน่อยนะ ว่าแต่ว่าค่าเข้าอนุบาลของตาเปรยนี่เท่าไหร่ พี่จะออกให้"

"ไม่เป็นไรหรอกค่ะ พี่กุลจะออกเอง"

"เถอะน้า...พี่ออกดีกว่า...เลี้ยงตารัดแล้วไม่เลี้ยงตาเปรยได้ไง"

โปรดก้าวลงจากเรือน...พลางมองดูเด็กวัยหกเดือนใน

อ้อมแขนคุณพู่กลิ่น...มองเต็มตา...ก็ได้เห็นร่างที่เคยเห็นเป็นครั้งคราวยามคุณพู่กลิ่นอุ้มเดินมาแวะทักพักนั่งในวันหยุดที่เขาเพลินอยู่กับจักสาน ซ่อมบันได บานพับหน้าต่าง ดูแลก๊อกน้ำ กวาดลานไปตามเรื่อง...แต่ใจนั้นนึกขวาง ไม่อยากเหลียวมองสักเท่าไหร่

มาวันนี้ จำเป็นจำใจต้องมองเต็มตา เพราะคุณพู่กลิ่นก้าวมาถึงหน้าเรือน มาจงใจทำดี...คงเริ่มรู้ตัว...โปรดนึกในใจด้วยว่ารักลูกชายมากเหลือเกิน ดังนั้น เมื่อคุณพู่กลิ่นเก็บเด็กมาเลี้ยง มาแย่งยื้อความรัก มาแบ่งปันผลประโยชน์ ซึ่งถ้าหากไม่มีเด็กใหม่ เปรยลูกเขาก็จะเป็นสุดที่รักของทั้งสอง...ทั้งคุณพิกุลและคุณพู่กลิ่น...ทรัพย์สินประดามีก็จะไปไหนเสียเล่า

"ไม่ต้องหรอกค่ะ" น้ำเสียงของส่งศรีเองก็ราบเรียบชาเย็น "เดี๋ยวพี่กุลจะโกรธเอา"

"พี่จะพูดกับพี่กุลเอง"

ผู้เป็นเขยยิ้มแค่นๆวาบหนึ่ง จึงขอตัวก้าวยาวๆออกไปยังท่าน้ำที่นายลิ่มต้องพายเรือข้ามฟากไปส่งทุกวัน

ล่าเตียงเลี้ยวออกจากครัวทางมุมเรือนของส่งศรี เมื่อเห็นเด็กชายรัด หล่อนก็ผวาเข้าหา

"มามะ ขออุ้มหน่อย...หนาย...รัด...หนาย" ว่าแล้วหล่อนก็รับเด็กไปกอดไว้จูบแก้มหลายที "นี่แน่ะ นี่แน่ะ น่ารักซะเหลือเกิ๊น"

คุณพู่กลิ่นได้แต่มองดูอย่างชื่นใจ

เด็กชายเปรยจ้องรัดตาเป๋ง มือเกาะมือแม่...ภาพที่หญิงสองคนถ้อยทีถ้อยปลาบปลื้มกับวัยหกเดือนในอ้อมแขนชวนป่วนปั่นใจ

ทันใดนั้น เขาก็แผดเสียงขึ้น...แผดออกมาจากภายในที่แผลงฤทธิ์

๖

ส่งศรีหน้าเสีย ใจพลอยสะท้านสัมผัสอารมณ์ของลูกน้อยได้ทันใด

เด็กชายเปรยคงเจ็บแปลบ

"ดูซิ อิจฉาน้อง" ล่าเตียงว่าพลางจูบต่ออย่างยั่วยุให้อีกฝ่ายแผดเสียง รวมทั้งกระทืบเร่าๆ ท้ายที่สุดก็ลงดิ้น

"ตาเปรยเป็นอะไรไป" เสียงคุณพิกุลร้องจากหน้าต่างอย่างหงุดหงิด

ส่งศรีจึงดึงแขนลูกให้ยืนขึ้น ความไม่พอใจทบทวีเมื่อล่าเตียงเงยหน้ารายงานคนข้างบนพร้อมหัวเราะ

"อิจฉาน้องน่ะค่ะ เห็นหนูหอมตารัด เลยอิจฉา แผดเสียงลั่นเลย"

"ไป ลูกไป" ผู้เป็นมารดาหน้าเฉยพลางกระตุกแขนเด็กชาย หากอีกฝ่ายพาลแล้ว จึงดิ้นแรงขึ้นกว่าเดิม "ไปทานข้าว....นะลูกนะ...ไม่ต้องร้อง..."

หล่อนพยายามสะกดให้เสียงเรียบ แม้กระนั้นก็ไม่วาย

ความเดียดฉันท์ทบทวีจนส่งศรีสุดจะกลั้น ล่าเตียง

ควรทำร้ายแค่ผู้ใหญ่ ไม่ควรทำเลยไปถึงเด็กไม่เดียงสา...นี่ถ้าไม่แกล้งกัน หันมาปลอบเด็กเสียหน่อย เปรยก็คงหยุดอาละวาด

"ไม่เอาน่า เปรย ป้าก็รักเปรยออกจะตาย" คุณพู่กลิ่นเห็นสีหน้าส่งศรีผู้พยายามยื้อเอาร่างที่กำลังดิ้นขึ้นมาหนีบไว้แล้วขึ้นบันไดเรือนอย่างเงียบเชียบ...ก็ได้แต่ร้อนในหัวอก

อย่างน้อยเธอก็เอ็นดูหญิงสาวผู้แม้จะเป็นคนนอกหากอุปนิสัยที่ผ่อนปรนเป็น ไม่ว่ากับผู้ใหญ่หรือเด็ก เจ้าของบ้าน หรือคนรับใช้ ก็ทำให้เธอเมตตา

ส่งศรีมีท่าว่ารักสงบและเข้าใจฐานะของตนได้ดีว่าแท้จริงแล้ว ตนมิได้เป็นใครในบ้านนี้ สามีหล่อนเสียอีกบางทีอ่อน บางคราวแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพักหลังๆเมื่อเธอมีเด็กชายรัด โปรดดูเมินๆไม่อยากมองไม่แยแสสนใจหรือหากต้องมอง สมองก็คิดเรื่องอื่น นัยน์ตาเคว้งคว้างว่างเปล่าไม่รับทั้งเสียงและภาพ ความหมายจากสายตาเขามีแต่คำถาม

'รู้ไหมว่าเด็กนี่มันเลี้ยงยาก สักแต่ว่าเลี้ยงน่ะไม่ได้'

เธอเห็นเขาหมางใจ ต่อมาจึงไม่ค่อยอุ้มเด็กชายรัดไปดูไก่ ไปดูเขาจักตอกสานตะกร้า หากแต่เดินวนเฉพาะบ้านเธอ...ที่มีหลังบ้านเป็นสวนครัว ปลูกผัก พริก มะเขือเปราะ มะเขือพวง ตะไคร้ มะกรูด มะนาว ขิง ข่าโหระพา สะระแหน่....แม้แต่ข้าวโพด ฟักทอง...บางทีก็เปิด

ประตูหลัง...เดินออกไปตามท้องร่องสวนที่นางบุญรอดเช่าทำปลูกมะพร้าว ส้มโอ ส้มเขียวหวาน และกล้วยพันธุ์ดี

เด็กชายเปรยไม่ฟัง....ยังคงดิ้นรนอยู่ในวงแขนมารดา...จนกระทั่งขึ้นเรือนเข้าห้องแล้ว ก็ยังดิ้นไม่หยุด แผดเสียงไม่จบ

"อ่อนใจ" คุณพู่กลิ่นส่ายหน้า

"ช่างเถอะค่ะ คุณน้า เดี๋ยวก็นิ่ง" ล่าเตียงว่า พลางอ้ามือออกไปรับ พร้อมคะยั้นคะยอ "มา...มะ รัด มาหาน้า"

เด็กชายมองเป๋งอยู่อึดใจก็เมินหน้า ซบลงกับบ่าคุณพู่กลิ่น

"ไม่มาเหรอ...โกรธแล้วนะ...โกรธรัดแล้ว" หญิงสาวก้าวอ้อมไปข้างหลังพลางก้มจูบอีกฟอดหนึ่ง

คนอุ้มหัวเราะอย่างเอ็นดู

"ชักเล่นตัวเป็นแล้วเหรอ รัดเหรอ ลูกเหรอ..."

ยังไม่ทันขาดคำ คุณพิกุลก็เปิดประตูก้าวออกมายืนที่หัวบันได เท้าสะเอวทำตาคว่ำอย่างขวางจัด

"มันเรื่องอะไรถึงได้แหย่ให้เด็กร้องตะเช้า ไอ้เราจะนอนให้สบายหน่อยก็เลยต้องลุก...คิดดูซิ เมื่อคืนกว่าจะหลับได้ตั้งตีสอง..."

เสียงร้องที่เริ่มซา กลับแผดขึ้นอีกเมื่อได้ยินคุณพิกุลด้วยว่าเจ้าตัวรู้ดี...เสียงนี้แล้วที่พึ่งได้

"อ้าว...เปรย...ร้องทำไมล่ะ ลูกออกมานี่หน่อย มาหา

ป้ามะ อีกไม่กี่วันจะไปโรงเรียนแล้ว ยังขี้แย ครูเขาจะรับเราไหวไหมล่ะหือ...”

ผู้พูดพูดพลางลงจากบันไดพร้อมร้องสั่ง

“เอามันออกมา ยายศรี”

นั่นเอง ส่งศรีจึงอุ้มลูกเข้าสะเอว...เมื่อได้ยินเสียง ‘ให้ท้าย’ และฝ่ายเด็กยิ่งอ้าปากน้ำมูกน้ำลายไหลยืด

“ไม่เอาน่า...อยากเป็นพระเอกไหม ถ้าอยากเป็น ต้องไม่ร้องนะ...ทานข้าวแล้วยัง...ถ้ายัง ก็เอามาป้อน”

คุณพิกุลเอี้ยวตัวหยิบผ้าบนโต๊ะข้างประตู พร้อมกับอ้าแขนรับเด็กชายผู้ยังอ้าปากร้องอยู่เช่นนั้นมานั่งตัก เช็ดหน้าเช็ดน้ำมูกให้

“มา-ป้าป้อน...”

คุณพู่กลิ่นมองดูอากัปกิริยาของคุณพิกุลที่ดู ‘โอ๋’ เด็กชายเปรยผิดไป ก็รู้สึกได้ทันทีว่า บัดนี้ พี่สาวพึงประสงค์จะ ‘เลี้ยงแข่ง’

แต่ไหนแต่ไรมา คุณพิกุลจะใช้เพียงเสียง...สั่งการ... น้อยครั้งนักที่จะดึงเด็กมาโลมลูบจูบกอดเห่กล่อม เนื่องด้วยไม่มีนิสัยใจเย็นพอที่จะค่อยพูดค่อยปลอบ ตรงกันข้าม เธอใจร้อน ใจเร็ว เอาแต่ใจ เอาแต่ได้ เคยแต่ออกคำสั่ง เคยมีแต่คนฟังคนเกรง คุณพิกุลจึงไม่ยอมคอยความสำเร็จที่ได้มาเพราะอดทน

“ใครไม่รัก ป้าก็รักละนะ” พี่สาวคนโตพูดต่อไป ชวน

ให้ผู้ฟังหน้าเจื่อน...พลัน...ก็รู้สึกไม่ชอบใจ

คุณพู่กลิ่นจึงหันกลับ....ออกเดินไปเงียบๆ

"ป้ากลิ่นเขากำลังหลงนายรัด" คุณพิกุลพูดเบาๆ ขณะที่ล่าเตียงขอผ้าจากเธอ เดินไปเปิดน้ำก๊อกตรงมุมเรือนซักผ้า บิดจนหมาด กลับมาเช็ดหน้าและน้ำมูกกับสองฝ่ามือของเด็กชาย

"หลงก้อหลงไปซีเนอะ เปรยเนอะ" ล่าเตียงพยักพเยิดกับวัยสี่ขวบ

ส่งศรีมองดูแล้วก็ได้แต่รำคาญ

"โตอีกหน่อยคงกำเริบแย่ไปเลย" เธอพึมพำ "ถ้ากำเริบก็ชกเลยนะเปรยนะ"

"ชกเลยเปรย" ล่าเตียงเสริมพลางบอก "คุณน้าคะ เดี๋ยวหนูต้องไปซื้อของแล้ว จะเอาบุ้งไปด้วย จะได้กลับมารีบทำ นัดส่งเขาวันจันทร์ไงคะ"

"เออ...ถ้างั้นก็รีบไป...เอ้า เธออุ้มเปรยไว้ก่อน ฉันจะหยิบเงิน"

ว่าแล้วคุณพิกุลก็เอื้อมไปดึงกระเป๋าสตางค์บนโต๊ะข้างประตูมาเปิด นับธนบัตรส่งให้ล่าเตียงไปซื้อเครื่องปรุงยาดม "แล้วซื้อกับข้าวมาด้วยเลย....นึกอยากกินเมี่ยงปลาทูขึ้นมาตงิดๆเสียแล้วซี ยายเตียง..."

ส่งศรีกลับเข้าเรือนไปแล้ว ล่าเตียงจึงกระซิบๆ พร้อมกันนั้น นัยน์ตาก็เหลือบไปทางเรือนคุณพิกัน

"คุณน้ำกันนอนเงียบเลย"

"เดี๋ยวฉันจะพูดกับเขาให้รู้เรื่อง" อีกฝ่ายเริ่มเกิดอารมณ์คุคั่ง...

เมื่อคืน....ล่าเตียงนำความมาบอกเบาๆข้างหูว่า เห็นคุณพิกันพาชายหนุ่มนั่งเรือมาจากฟากโน้น มาขึ้นที่ท่าหน้าเรือนคุณพู่กลิ่น พักใหญ่ๆ ชายหนุ่มจึงกลับ

คุณพิกันออกไปอ้อยอิ่งส่งกันที่ท่าน้ำ กว่าจะล่ำลาจากกันก็นานเหลือเกิน แล้วน้องสุดท้องก็กลับเข้าบ้านคุณพู่กลิ่นอีกครู่หนึ่ง จึงเดินผ่านหน้าเรือนนี้โดยไม่แวะ

"สงสัยจะปรึกษาคุณน้ากลิ่นก่อนมังคะ" ล่าเตียงคาดเดา อันเป็นเหตุให้พี่สาวคนโตเคืองขุ่น แล้วเลยนอนไม่หลับเพราะไฟกองย่อมๆที่ถูกจุด

"หนอย....เห็นเราเป็นยังไง" คุณพิกุลกรุ่นระอุด้วยเสียหน้า "เดี๋ยวเถอะ...เดี๋ยวได้เห็นดี"

ล่าเตียงลงจากเรือนไปยังเรือนเล็กของหล่อนที่อยู่ถัดครัวไปเล็กน้อย เพียงถนนซีเมนต์เล็กๆคั่นนั่นเอง คุณพิกุลจึงร้องเรียก

"ยายศรี เอ้า เธอมาเอาลูกเธอไปไป๊"

นั่นไง....ส่งศรีนึก....ขยิบตาทีเดียวก็เบื่อแล้ว แทงล็อตเตอรี่ถูกเผ็งอย่างนี้ก็จะดีหรอก หล่อนคิดในใจขณะลงจากเรือนไปรับลูกรับถ้วยข้าวจากคุณพิกุล

"หมู่นี้ฉันชักจะกลุ้มๆไงก็ไม่รู้" เธอปรารภ ส่งศรีจึง

หย่อนตัวลงนั่งบนบันไดขั้นต่ำ ป้อนข้าวเด็กชายเปรยซึ่งบัดนี้หมดแรงไปโดยปริยาย "แล้วมันคงไม่หายง่ายๆหรอก เชื่อเถอะ มันเรื่องใหญ่ทั้งนั้น"

อีกฝ่ายนิ่ง

"ตั้งแต่ได้เด็กมาเลี้ยงนี่ มีแต่เรื่อง เธอว่ายังงั้นไหม"

น้องสาวของสามีเพียงแค่ยิ้มนิดๆ...หากใจก็นึกว่า ไม่น่าจะเกี่ยวกัน เจ้าของเรือนหลังสุดท้ายดูร้อนรนกระวนกระวายมาก่อนหน้านี้นานแล้ว

นานเป็นปี....ท้ายที่สุด ก็นึกขึ้นมาได้ว่า คุณพิกุลไม่พอใจ ไม่ชอบหน้าเด็กชายรัด จึงเมื่อเกิดเหตุเภทภัยขึ้นในบ้าน เธอจะโยนกลองไปเป็นความผิดของเด็ก ไม่เว้นแม้แต่เรื่องของกิเลสมนุษย์สามัญ

หากส่งศรีก็ออมคำ

ครู่ต่อมา คุณพิกันจึงขึ้นมานั่งประจันหน้ากับพี่สาวสองต่อสองที่เก้าอี้ในห้องกลาง

เธอเอ่ยออกมาเป็นใจความสั้นๆตามแบบของเธอที่ไม่ชอบโหมโรง พอเริ่มก็ตรงเรื่องเลยทีเดียว

"หนูจะแต่งงานใหม่กับคุณอุทิศค่ะพี่กุล แล้วจะพาเขามาอยู่ที่นี่ แต่ถ้าพี่ไม่ชอบ ก็จะไปหาซื้อบ้านใหม่ บ้านนี้จะกั้นรั้ว"

"ให้มันได้ยังงี้ซีน่า แม่คุณ" คุณพิกุลแดกดัน "ให้มันได้ยังงี้ถึงค่อยสมเป็นเธอ หวังว่านายคนที่เธอเก็บมาเลี้ยง

นี่น่ะ ตั้งเดิมไม่ได้อยู่ใต้สะพานพุทธนะ"

ผิวหน้าคุณพิกันแดงเรื่อ แว้ดขึ้นทันควัน

"อย่าประมาทกันให้มากนัก....เขาจบปริญญาโทเมืองนอกนะ...จะด่าจะว่าอะไรก็ระวังมั่ง พี่กุลออกจะดูถูกดูหมิ่นคนอื่นเกินไปแล้ว ก็ทีพี่สนานไม่มีสมบัติซักเก๊ เสื่อผืนหมอนใบนั่นล่ะ ทำไมไม่คิด...ที่จริงจะไม่บอกก็ได้ หนูจะแต่งกับใคร เมื่อไหร่ก็ได้ กั้นรั้วแล้วก็แล้วกัน ไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกัน ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างไป"

"ยายกัน" เมื่อเห็นอีกฝ่ายขึงขังเอาจริง คุณพิกุลก็เสียงอ่อน ทั้งๆหายใจขัด "ที่พูดนี่ก็หวังดีหรอกนะ กลัวจะหมดตัวเปล่าๆเท่านั้นแหละ

แต่ถ้าเธอคิดว่าเธอแน่ใจ ก็ทำไปเถอะ....ชีวิตเป็นของเธอ ชะตากรรมของใครก็ของมัน"

คุณพิกันนั้น บัดนี้มีอาการเหมือนพลุที่ถูกจุด เตรียมพุ่งขึ้นสู่อากาศทุกขณะจิต ใครขัดคอขัดขวาง ก็พร้อมจะเดินหน้าชน คำน้อยแม้สงสัยว่าเคลือบแคลง ก็พร้อมจะคุ้ยเขี่ยเอาเรื่อง

"พี่กุลรู้ได้ไงว่าหนูจะหมดตัว รู้จักเขาแล้วหรือ ก็เปล่าทั้งเพ ดีแต่ชอบเดาไปทางร้าย ทุกอย่างสำหรับพี่ร้ายหมด แต่ตัวพี่เอง พี่กลับว่าดีหมด ถูกหมด"

พูดจบ เธอก็ลุกขึ้น พลางสรุปอย่างไม่มีน้ำมีนวล

"เอาละ มาวันนี้ก็ถือว่ามาบอกแล้ว ต่อไปก็เป็นเรื่อง

ของหนู...ถ้าพี่กุลไม่พอใจ หนูจะได้กั้นรั้ว"

คุณพิกุลมองดูร่างเล็กค่อนข้างท้วมนิดๆของน้องสาวอย่างเวทนา คุณพิกันเคยมุทะลุอย่างไร เดี๋ยวนี้ก็อย่างนั้น เมื่อครั้งจะแต่งงานกับคุณโลหะก็เช่นกัน...มารดาทัดทานไว้ก็ด้วยว่าคุณโลหะมีลูกติดถึงสามคน เมียที่หย่าไป เลี้ยงลูกให้ก็จริง แต่คุณโลหะก็มีหน้าที่ส่งเสีย เมื่อมาอยู่กินกับคุณพิกัน ความห่วงใยของแม่จึงปรากฏผล เป็นอันว่าตลอดเวลาที่เธอมีเขา เขาไม่เคยเลี้ยงเธอ นอกจากนั้นเธอก็ยังต้องขายของแต่งตัว นำเงินไปเจือจานลูกคุณโลหะ

ท้ายที่สุด คุณสำลีก็ได้แต่พูดปลงๆ

'นึกเสียว่าช่วยการกุศลสงเคราะห์เด็กกำพร้า'

ที่จริง แม่ของเธอแม้จะเป็นชาวสวน การศึกษาไม่มาก หากมีวิธีคิดที่ดี...นี่เป็นเรื่องที่คุณพิกุลเคยปรารภกับคุณพู่กลิ่นบ่อยๆ อาจเป็นเพราะแม่บังคับลูกไม่ได้ จำต้องปล่อยให้เป็นไปตามที่ลูกต้องการ หรือไม่ก็เพราะแม่มีเมตตาอยู่แล้ว การแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ดีมีสุขไปพร้อมตน จึงไม่เหลือบ่ากว่าแรงที่แม่จะทำ

แม้กระนั้น คุณพิกุลก็จดจำฝังใจในชีวิตคู่ของน้องว่ามีแต่เสียเปรียบ พลางก็ปัดเรื่องราวของตนให้พ้นไป โดยเถียงว่า

"ฉันกับเธอเหมือนกันเมื่อไหร่ล่ะ พูดให้ดีๆนะ คุณสนานเขาไม่มีลูกเมียติดมา ถึงจะจนหน่อย เงินเดือนเงิน

ดาวเขาก็ให้ฉัน ยายศรีน้องเขาก็ไม่ได้อยู่เฉย น้องเขยก็ช่วยงาน ฉันเอาเขามาทำงาน ไม่ได้เอามาเข้ากะเอว"

"เอาเถอะ พี่จะแก้ตัวว่ายังไงก็เรื่องของพี่ แต่หนูจะแต่ง"

ว่าแล้วคุณพิกันก็ลุกขึ้น ลงบันไดหน้า ก้าวฉับๆไปยังเรือนของเธอ

ผู้เป็นพี่กำลังทอดถอน ล่าเตียงก็โผล่เข้ามาในชุดออกจากบ้าน กระโปรงบานสี่ชิ้นสีดำ เสื้อคอจีนแขนสั้นสีแดงริ้วดำ ผัดหน้านวล

"คุณน้าทานข้าวเสียก่อนดีกว่าค่ะ สายแล้ว" หล่อนคุกเข่าลงกับพื้นตรงหน้าเมื่อเห็นคุณพิกุลยังเฉยนิ่ง

"ยายกันเขาว่าเขาจะแต่งงาน พาหมอนั่นมาอยู่ด้วย" เธอครางออกมา "ฉันน่ะไม่สบายใจเลย"

"หนูนึกแล้ว" ล่าเตียงลากเสียง หากก็แกมเยาะเมื่อกล่าวต่อ "อีกหน่อยบ้านนี้เห็นจะเปิดเป็นบ้านสงเคราะห์ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ได้แล้วมังคะ"

"แหม....ก็แค่ที่เลี้ยงอยู่นี่ ยังไม่สงเคราะห์อีกหรือยะ" คุณพิกุลแหวอย่างอารมณ์เสีย "มีแต่คนอื่นทั้งนั้น"

แน่นอน....ล่าเตียงสะเทือนใจเมื่อได้ยินประโยคนี้

หลายต่อหลายครั้งทีเดียวที่คุณพิกุลพลั้งปากเอ่ยถ้อยคำลำเลิกเป็นเชิง...ถ้าไม่ได้ฉันหรือถ้าไม่มีฉัน พวกเธอจะเป็นอย่างไร...แล้วล่าเตียงก็จำไว้ จดไว้ ฝังไว้ในความรู้สึก

ทั้งเจ็บแสบและน้อยใจ

เหตุใดตัวเราจึงอาภัพ พ่อแม่ตายจาก ต้องถึงกับฝากคนอื่นเลี้ยง เขาก็เลี้ยงอย่างญาติห่างๆแกมคนรับใช้ ได้เล่าเรียนไม่มากมาย ถ่ายทอดวิชาการเรือนให้ก็จริง แต่ก็ต้องทำงานกินเงินเดือน เงินเดือนนั้นหรือ หากจะเทียบกับที่อื่น ก็น้อยนัก

แม้คุณพิกุลจะมีทางออก อ้างว่าให้บ้านอยู่ ครั้นมีผัวก็อนุญาตให้เอาชายนั้นเข้ามาอยู่ด้วยก็ตาม

"หนูไปละนะคะ" หล่อนเห็นท่าไม่ดีจึงขอตัว แล้วโดยไม่ฟังเสียงคุณพิกุลที่เรียกไว้ ล่าเตียงเดินฉับๆคอแข็งออกไปจากห้อง อีกฝ่ายได้แต่มองตามชายประโปรงสะบัดปลายของหญิงสาวอย่างเพิ่งรู้สึก

ทุกคราวที่พลั้งเผลอด้วยเรื่องราวในใจที่ไหลจากส่วนลึก ล่าเตียงจะเกิดอาการเช่นนี้อยู่เป็นนิจ คือสามารถเปลี่ยนทีท่าจากประจ๋อประแจ๋เป็นแข็งกร้าว จุดอ่อนที่อ่อนสุดก็คือความอบอ้าวเดียวดายสิ้นไร้เครือญาติ บางครั้งบางเบาบางคราวรุนแรง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งยามเมื่อถูกกระทบกระแทกด้วยวาจาและน้ำใจของผู้เสมือนกึ่งญาติกึ่งนาย ที่พูดออกมาโดยไม่คิดไม่เกรงว่าผู้ฟังจะสะเทือน พูดเพียงสนองอารมณ์ร้ายที่ถูกสั่นคลอนด้วยแรงจากใครสักคน...ใครสักคนหรือสองคน ก็หาใช่ใครอื่น นอกจากน้องสาวสายเลือดเดียว

กับตน

แต่สายเลือดอื่นที่มาจากหลายสารทิศ ที่ล้วนมีประวัติชีวิตขาดวิ่น ที่ล้วนเดินดินเจ็บปวด แล้วให้บังเอิญพลัดหลงมาตกลงที่ตรงนี้ คุณพิกุลกลับไม่ซึ้งไม่ลึก ไม่ตรึกตรองก่อนพูด

๗

ทุกเช้าและทุกเย็น...จะปรากฏเรือนกายผอมบางผิวขาวของสตรีวัยสี่สิบกว่าในผ้าซิ่นยาวกรอมเท้า สวมเสื้อป่านหรือไม่ก็แพรดอกสีกลมกลืนกับผ้าซิ่น หวีผมแสกกลางม้วนเป็นขดรอบศีรษะ ราวกับครอบด้วยพวงมาลัยเป็นทรงผมประจำบุคลิกของคุณพู่กลิ่นที่ไม่เคยเปลี่ยนมาหลายปี

เธอลงเรือจ้างมีประทุนจากบ้านริมคลอง มาขึ้นที่ท่าน้ำหลังโรงเรียนในยามเช้า พร้อมด้วยเด็กสาวผู้ติดตามและเด็กชายวัยกว่าสามขวบครึ่ง แล้วจึงก้าวเข้าประตูที่ภายในคลาคล่ำด้วยเด็กหญิง ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต

ผ่านถนนคอนกรีตที่มีต้นประดู่ใหญ่บริเวณวงเวียนกลางโรงเรียน เลี้ยวอ้อมไปจนถึงห้องอนุบาลด้านหน้าติดกำแพงที่กั้นระหว่างโรงเรียนกับถนนหลวง

ครั้นถึงยามเย็นไม่เกินสิบหกนาฬิกา เธอกับผู้ติดตามคนเดิมก็จะมาขึ้นที่ท่าน้ำ เดินมาเรื่อยๆจนถึงห้องเรียนซึ่งอยู่ติดกับสนามเด็กเล่นที่มีอุปกรณ์สำหรับเด็กเล็ก ทั้ง

ไม้ลื่น ไม้หก ชิงช้า ราวและบันได ให้เด็กได้เคลื่อนไหวออกกำลัง มีครูสาวคอยดูแล

"แน่ะ...รัด...คุณแม่มารับแล้ว...เร็ว..."

เด็กชายกำลังเดินแถวจะขึ้นไม้ลื่น ครั้นเห็นคุณพู่กลิ่นจึงหันกลับจากสนาม วิ่งตื๋อหมุนติ้วหัวซุกหัวซุนเข้ามาทีเดียวโผเข้าสู่อ้อมแขนของคุณพู่กลิ่นอย่างเบิกบานอบอุ่น แล้วเธอจึงจูบกอดรับขวัญจนชื่นใจที่ดวงหน้าเล็กๆอันขาวพร้อยด้วยรอยแป้งซึ่งพี่เลี้ยงทาให้หลังจากตื่นนอนและล้างหน้าเสร็จสรรพก่อนกินอาหารว่าง

"น่ารักจัง รัด" เด็กสาวจากชั้นมัธยมที่เคยแวะมาเล่นหัวกับเด็กอนุบาลจึงรู้จักดีเกือบทุกคน เกร่เข้ามาหยิกแก้มเพียงเบาๆ พลางบอกคุณพู่กลิ่น "ตาเขาสวยนะคะ หนูยังไม่เคยเห็นเด็กผู้ชายตาสวยเหมือนตาเด็กคนนี้เลย"

"ใช่" ครูเบญจาผู้เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่หนึ่งพยักหน้า "ตาสวย อยู่เฉยๆก็เหมือนยิ้ม"

"ซนมากไหมคะ ครู"

"ก็...เอาเรื่องเหมือนกันค่ะ แต่รัดนิสัยดี ไม่แย่งของใครไม่ขอของใคร...ใช่ไหมจ๊ะ แนน" หญิงสาววัยยี่สิบกว่าหันไปจับคางเด็กหญิงผิวสองสีหน้าตาเอาเรื่อง "เมื่อกลางวัน รัดยังแบ่งขนมให้หนูเลย ใช่ไหม"

อีกฝ่ายพยักหน้า พลางยื่นนิ้วหัวแม่มือให้รัด ทั้งคุณพู่กลิ่นและครูเบญจาก็ได้แต่หัวเราะขัน

"แนนโกรธรัดเรื่องอะไร"

ผู้ถูกถามไม่ตอบ พอดีเหลือบเห็นมารดาโผล่เข้าประตูหน้าตางอเง้าก็พลันเบ่งบานดีใจ ร้องเรียกเสียงลั่น

"แม่มาแล้ว"

คุณพู่กลิ่นหันไปมองร่างน้อยที่กำลังวิ่งหลุนๆจากไปอย่างเอ็นดู

"เห็นจะต้องรีบกลับแล้วละค่ะ ครู จะต้องพารัดเลยไปเยี่ยมน้องเกิดใหม่ที่ศิริราช....เพิ่งคลอดเมื่อเช้า ผู้หญิงค่ะ อีกสามปีครึ่งก็คงได้ฝากกันอีกละ แม่เขาอยากให้เข้าที่นี่เรียนจนจบเลย จะได้ไม่ต้องย้ายสองหนสามหน"

"น้องของรัดหรือคะ" ครูเบญจาถาม

"ไม่ได้เป็นอะไรกันเลย เป็นแค่น้องร่วมโลก" คุณพู่กลิ่นบอกหัวเราะๆ

ครูสาววัยเบญจเพสจึงคล้อยตาม

"ดีนะคะ เห็นพี่พรรณบอกว่าคุณพู่กลิ่นเลี้ยงเด็กไว้เต็มบ้านเลย ไม่ใช่ลูกใช่หลานก็เลี้ยง"

"ก็เอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันไปไง ครู เราไม่มีลูก ก็เอาเด็กอื่นมาเลี้ยงแทน"

"อย่างรัดนี่ ยิ่งกว่าลูกอีกนะคะ" ครูเบญจาว่า

พี่พรรณของครูเบญจาก็คือ ครูสุพรรณ สอนชั้นประถมปีที่ ๔ ก. เป็นเพื่อนร่วมรุ่นของคุณพู่กลิ่น เรียนจบที่นี่แล้วเลยเป็นครูที่โรงเรียนนี้ตลอดมา

"เลี้ยงไปเลี้ยงมา บางทีก็..." คุณพู่กลิ่นพึมพำขณะนิ่งคิด "รัดนี่ค่อนข้างใจน้อยนะคะ ดุดังไปหน่อยก็ไม่ได้ เขาจะร้องไห้โหยหวนทีเดียว เสียใจมาก...

เพราะงั้น พอมาเข้าโรงเรียน ก็เลยโล่งใจขึ้น ดีกว่าอยู่บ้าน ดีกว่ามาก อยู่โรงเรียนครูใจดี เข้าใจจิตใจเด็ก เวลาเขาทำผิดค่อยๆบอกค่อยๆสอน พี่ก็พลอยโล่งใจ"

คุณพู่กลิ่นเล่าด้วยสีหน้าที่แฝงความกังวล หากก็เปลี่ยนเรื่องโดยเร็ว เมื่อรู้สึกว่าถ้าคุยต่อ ก็อาจถึงกับระบายความคับแค้นขุ่นมัวที่เป็นส่วนตัวเกินสมควร

"งั้นพี่กลับก่อนนะคะ จะไปเยี่ยมเขาซักหน่อย รัดเขาจะได้เห็นน้อง" เธอพูดอย่างอ่อนโยนจนครูเบญจานึกในใจ เด็กชายรัดมีบุญ

ครู่ต่อมา คุณพู่กลิ่นก็ลงเรือลำเก่าไปขึ้นที่ท่าศิริราช

โปรดรับเด็กชายเปรยจากโรงเรียนมาถึงแล้ว ส่งศรียังคงนอนเหยียดยาวอยู่บนเตียง หล่อนพนมมือไหว้เมื่อคุณพู่กลิ่นก้าวเข้ามา

"รัดมีน้องแล้ว จะรักน้องไหมลูก" ส่งศรีถาม

"ห้ามรัก" เด็กชายวัยเกือบแปดขวบยกมือขึ้น "น้องชั้นนะ ไม่ใช่น้องแก"

"เปรย" ผู้เป็นบิดาปรามเบาๆ หากก็ไม่มีน้ำหนัก

"เปรยนี่น้า-า" คุณพู่กลิ่นส่ายหน้า เก็บความไม่พอใจไว้ข้างใน "ไอ้ท่ายังงี้มันนักเลงนะเปรย...ไม่น่ารักเลย มัน

เป็นยังไง เราน่ะ เจอรัดละเป็นไม่ได้"

"ไอ้เด็กเก็บตก" เด็กชายเปรยไม่ยอมละลด "ไอ้รัด ไอ้เด็กเก็บตก ไอ้เด็กกองขยะ..."

"เปรย" ทั้งโปรดและส่งศรีร้องพร้อมกันอย่างตกใจ... คราวนี้ตกใจค่อนข้างมาก ด้วยว่าลูกชายพูดต่อหน้าคุณพู่กลิ่น

เปรยเก็บคำนี้จากใคร ก็หาใช่ผู้ใดไม่ นอกจากคุณพิกุลผู้มักให้ท้ายเปรยกับฝันลับหลัง ส่งศรีได้ยินบ่อย ยังเคยคิดเลยว่า สักวันคงเข้าหูคุณพู่กลิ่น

แล้วก็จริงดังคาด

คุณพู่กลิ่นชักสีหน้าเคร่งเครียดทันควัน เธอแหวออกมาทันที

"ส่งศรีกับโปรดนี่ดีนะ ลูกพูดจาน่าเกลียดขนาดนี้ ยังนิ่งอยู่ได้ ฉันละทุเรศจริงๆ ไอ้พวกพ่อแม่ไม่รู้จักสั่งสอนลูกนี่...แกพูดยังงี้ได้ไง เปรยพูดยังงี้ไม่ได้...ถ้าไม่คิดว่านี่เป็นโรงพยาบาลละก็ ฉันจะซัดให้หนักเลยนะ"

ว่าแล้วเธอก็ลุกขึ้น คว้าข้อมือเด็กชายรัดก้าวฉับๆเปิดประตูออกไปภายในพริบตานั้น

แต่แทนที่โปรดจะโกรธลูกตน กลับโกรธคุณพู่กลิ่น

"แล้วตัวมีสิทธิ์อะไรมาห้ามปากห้ามหูคนอื่น ก็มันเรื่องจริงใช่ไหม เด็กนั่นมันเด็กเก็บตกจริงๆ"

"โปรด" ส่งศรีใจเย็นกว่า หากก็กลัวสามี เกรงใจลูกชาย แม้จะรู้สึกโดยมโนธรรมว่า ลูกตนไม่ควรหยาบ

หยามเด็กอื่นผู้ไม่เท่าเทียมตนโดยทางใดทางหนึ่ง แต่ความกลัวความเกรงก็ค้ำคอ หล่อนจึงเพียงแต่ปรามอย่างออมเสียง

"ถึงจริง ก็ไม่ควรไปว่าเขายังงั้น...ทีหลังเปรยอย่าพูดอย่างนี้อีกเป็นอันขาดนะลูก"

"ทำไมจะพูดไม่ได้" เด็กชายเถียง "ป้ากุลยังบอกเลยว่า มันน่ะเด็กเก็บตก เด็กกองขยะ"

"เปรย" ส่งศรีเสียงแข็งขึ้นอีกหน่อย มองหน้าลูกอย่างหมดปัญญา

ปีนี้เด็กชายเปรยสูงขึ้นผิดตา แขนขาเก้งก้าง ผิวสองสีเกลี้ยงเกลา เพิ่งขึ้นชั้นป.สามที่โรงเรียนใกล้บ้าน การเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีจนทั้งโปรดและส่งศรีภูมิใจ ไม่เสียแรงที่ผู้เป็นพ่อคอยดูแลเรื่องการบ้านตอนค่ำทุกวัน เพียงแต่สมุดพกเท่านั้นที่รายงาน

'การเรียนดี แต่ชอบคุยในเวลาครูสอน การพูดจาไม่สู้เรียบร้อย สุขภาพแข็งแรง'

เรื่องโรงเรียนก็เช่นกัน ทันทีที่รู้ว่าคุณพู่กลิ่นจะพาเด็กชายรัดไปฝากเข้าอนุบาลที่โรงเรียนเก่าของพวกเธอ คุณพิกุลก็เอ็ดอึงโมโหโทโสขึ้นทันใด

'แหม....ดูซีน้องฉัน มันเลี้ยงเจ้ารัดอย่างวิเศษเลย เห็นรึเปล่า อุตส่าห์ยอมเสียเงินบำรุงโรงเรียนตั้งสองพัน มันเกินไปไหมล่ะ เกินไปไหม'

ทุกคนในบ้านต่างก็ลงความเห็นเป็นเสียงเดียวกันว่า

คุณพู่กลิ่นลำเอียงเลี้ยงรัดดีเกินไป

'แล้วทีไอ้ฝัน ทำไมถึงให้เข้าโรงเรียนวรรณวงศ์'

โรงเรียนวรรณวงศ์เป็นโรงเรียนอนุบาลเล็กๆที่เปรยเคยเรียน ก็เพียงแค่ลงเรือข้ามฟากแล้วเดินไปอีกไม่ไกล ครั้นจบอนุบาลจากโรงเรียนนี้ จึงย้ายไปเข้าโรงเรียนสุรวุฒิที่เป็นโรงเรียนราษฎร์ถัดไปอีกถนนหนึ่ง โปรดตั้งใจไว้อย่างมั่นคงว่า เปรยจบประถมสี่แล้วเมื่อใด ก็จะพาไปสอบเข้าโรงเรียนชายมีชื่อเสียงทางฝั่งพระนคร

"ทีหลังลูกอย่าไปพาดพิงถึงเขาดีกว่า เชื่อแม่นะลูกนะ ต่างคนต่างอยู่ก็หมดเรื่อง ตอนแม่ไม่อยู่บ้านนี่ เปรยอย่าเดินไปทางบ้านคุณป้ากลิ่นแล้วกัน แม่ไม่อยากให้ใครมาด่ามาว่า....เห็นไหมเมื่อกี้คุณป้าว่าพ่อแม่ไม่สั่งสอน มันเจ็บแสบนะลูก"

"ไม่เห็นสะดุ้งเลย" เด็กชายเบะปาก "อีกสิบป้ากลิ่นก็ไม่สะดุ้ง ทีหลังนะ ถ้ามาด่าแม่อีก ก็คอยดู...จะตั้นหน้าให้..."

"เปรย" ส่งศรีได้แต่ส่งเสียงอยู่อย่างนั้น

แต่โปรดไม่ห้าม เนื่องด้วยไม่วายชิงชังความลำเอียงของอีกฝ่าย รวมทั้งเห็นด้วยกับคุณพิกุลที่ว่าคุณพู่กลิ่นไม่น่าจะยอมเสียเงินค่าบำรุงถึงสองพันซึ่งแม้จะน้อยที่สุดแล้ว เนื่องจากคุณพู่กลิ่นเป็นนักเรียนเก่า จึงได้ลดครึ่งหนึ่งจากราคาเต็มสี่พันบาทก็ตาม

'ช่างปะไร นึกว่าบำรุงโรงเรียนที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา

ให้เรา ถึงเป็นโรงเรียนผู้หญิง แล้วตารัดได้เรียนแค่อนุบาลก็เถอะ' น้องสาวของเธอก็มีเหตุผลส่วนตัว 'ฉันอยากให้เขาอยู่โรงเรียนดี มีเพื่อนดี'

ความขัดแย้งแตกร้าวระหว่างพี่กับน้องงอกงามบานปลายมาทีละน้อยนานแล้ว หากเพิ่งจะเห็นชัดก็เมื่อเด็กชายรัดเข้าโรงเรียน

คุณพู่กลิ่นจูงเด็กชายรัดลงเรือจ้างพร้อมเด็กหญิงเลี่ยม เมื่อลงไปแล้วก็เอาแต่นั่งเงียบ...เงียบเพราะกำลังเคร่งขรึมครุ่นคิด

"เลยไม่ได้เห็นน้อง" คนสนิทเปรยเบาๆ

"อยากดูน้องจัง" เด็กชายรัดเงยหน้าขึ้นบอกคุณพู่กลิ่นด้วยแววยิ้ม "น้องตัวโตมั้ย คุณแม่"

สตรีวัยสี่สิบสี่ก้มลงมอง พลางดึงร่างกลมป้อมเข้ามากอด....กอดไว้นิ่งๆด้วยเวทนานัก ยิ่งเขาเติบโต รัดก็ยิ่งเหมือนแม่ เธอคะนึงในใจ

เสียงเด็กชายเปรยที่ก้าวร้าวย่ำยี

'ไอ้เด็กเก็บตก ไอ้เด็กกองขยะ'

ชวนใจให้หดหู่จนคุณพู่กลิ่นมีแต่อึดอัด สงสารเด็กชายรัดจับใจ หากก็ตอบว่า

"อีกไม่กี่วันน้องกลับไป รัดก็ได้เห็นน้องแล้วละลูก" เธอบอกอย่างไม่แน่ใจ เนื่องด้วยต่อไปนี้ เธอกับครอบครัวส่งศรีอาจต้องเหินห่าง อย่างน้อยก็ยามเด็กชายเปรยอยู่บ้าน

คุณพู่กลิ่นได้แต่ทอดถอนขณะหวนนึกถึงความเก่า เหตุเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะเธอหรือเพราะใคร เด็กคนเดียวที่เก็บมาเลี้ยงด้วยเมตตา กำลังนำความขุ่นเคืองหมั่นไส้มาแพร่กระจายอยู่ในบ้าน

โธ่เอ๋ย...รัดเอ๋ย....เธอนึกในใจพลางก้มลงมองแล้วลูบผมอันดกดำ แรกเกิดก็ไม่ดี ครั้นเริ่มมีผู้อุปถัมภ์ ก็ชักส่อเค้าว่ามากด้วยขวากหนาม...

นี่ฉันจะทำอย่างไร จะหันหน้าไปพึ่งใคร ระบายความนัยอันลึกล้ำกับผู้ใด...ด้วยว่าบัดนี้ คุณพู่กลิ่นไม่ไว้ใจใครทุกคน ทั้งพี่สาวน้องสาวและหมู่พวกที่ได้ชื่อว่าบริวาร

พลันก็นึกถึงหลวงอาขึ้นมาได้...ใจเธอจึงสดชื่นขึ้น...

คนที่หวังพึ่งคำปรึกษา ย่อมต้องไม่ใช่ญาติ....อาจเป็นเพื่อนสนิทสักคนหนึ่ง เพื่อนที่ใจกว้าง ที่เป็นธรรม ที่มีประสบการณ์ชีวิต....นอกเหนือไปจากพระภิกษุรูปนั้น

ไม่น่าจะใช่สุพรรณผู้เป็นครูที่โรงเรียน แม้สุพรรณจะนิสัยดี หากก็หมิ่นแหม่หลายเรื่อง ที่สำคัญก็คือ สุพรรณสนิทกับทั้งคุณพิกุลและคุณพิกันด้วย คุณพู่กลิ่นจึงไม่แน่ใจว่าเมื่อล่วงรู้ความไม่ลงรอยเช่นนี้แล้ว สุพรรณจะไม่ลองหยั่งเสียงคนทั้งสอง

"เอาเถอะ แล้วแม่จะให้พี่เลี่ยมพาไปดูน้อง นะเลี่ยมนะ พอน้องกลับบ้านแล้ว พารัดไปดูน้องแล้วกัน"

"คงน่ารักนะคะ ไม่ทราบว่าขาวหรือดำ ขาวเหมือน

คุณศรีก็จะดีหรอก”

เด็กหญิงเลี่ยมคาดคะเน หล่อนเองก็อยากเห็นลูกสาวของส่งศรีเช่นกัน เนื่องด้วยบ้านนี้ว่างวายเด็กอ่อนมาหลายปี นับตั้งแต่เด็กชายรัดและเด็กชายฝันเติบโต

คุณพิกันแต่งงานใหม่ ก็ไม่มีเค้าว่าจะได้บุตร แม้ส่งศรีเอง ก็หมดหวังไปนานแล้วเรื่องมีลูก หากจู่ๆก็ตั้งครรภ์ขึ้นมา

คุณพู่กลิ่นนั้นพลอยยินดีกับคนทั้งสองอย่างจริงใจ

จนกระทั่งถึงชั่วโมงนี้ วันนี้

“คงขาวมัง.....ขอให้ผิวเหมือนแม่ หน้าเหมือนพ่อเถอะน่า ตาเปรยนั่นเขาผิวเหมือนพ่อ หน้าเหมือนแม่”

“คุณโปรดคงรักจังเลยนะคะ”

“คงรัก” คุณพู่กลิ่นพยักหน้า แม้กระนั้นก็ไม่วายหยันเยาะอยู่ในใจ

คนเราหนอคนเรา....เธอคิด ลูกของตัวเองรู้จักรัก รู้ว่าความรักความทะนุถนอมคืออะไร รู้จักปรารถนาดี รู้ว่าเจตนาที่จะเห็นลูกเป็นสุขอยู่ตรงไหน รู้จักเมตตากรุณา รู้ว่าความเมตตากรุณาหมายถึงสิ่งใด

แต่ครั้นเปลี่ยนจากลูกตนมาเป็นลูกผู้อื่น ทั้งความรัก ความทะนุถนอม เมตตากรุณา และปรารถนาดี กลับจางลงแทบไม่มีเหลือ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเด็กนั้นเป็นกำพร้าพ่อแม่ยากจน

“ก็เขาอยากได้ลูกสาวมาตั้งนานแล้วนี่เลี่ยม” คุณพู่กลิ่น

พึมพำ "ฉันเองยังพลอยดีใจแทนเขาเลย แต่ขืนเลี้ยงตามใจเหมือนเลี้ยงตาเปรยละก็ ไม่พ้นเสียเด็กอีกเหมือนกัน..."

ผู้ฟังนิ่งอย่างไม่รู้จะเชื่อฝ่ายไหน

เกือบทุกวันทีเดียวที่นางลี้บ่นน้องผัว

"เอ็งก็จะพลอยเป็นไปกะเขาด้วยอีกคนเรอะ ฝา บ้านนี้มีเจ้าพระเดชนายพระคุณเข้าไปตั้งสองพระหน่อแล้ว เอ็งยังจะมาปรนเปรอไอ้ฝันแข่งกะเขาเรื่องอะไร เราเป็นใครรู้จักเจียมกะลาหัวไว้มั่งนา แล้วนี่ก็ยังจะออกมาอีกคน"

"มันก็พอกันทั้งนั้นเลย" เด็กหญิงเลี่ยมนึกในใจอย่างค่อนข้างสนุกมากกว่าเคร่งเครียด ด้วยว่ารู้ดี คุณพิกุลถือหางข้างเด็กชายเปรย บางครั้งเลยเผื่อแผ่มาถึงเด็กชายฝัน ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพราะเดียดฉันท์เด็กชายรัด

ข้างคุณพู่กลิ่นก็ไม่รู้ตัวว่าเธอเองกำลังพะนอเด็กกำพร้ามากไป จนเข้าขั้นเพาะศัตรู

๘

คุณพู่กลิ่นก้มลงกราบท่านพระครูด้วยสีหน้าซึ่งบ่งบอกว่ามาด้วยความตั้งใจ พลางส่งปิ่นโตเถาใหญ่บรรจุอาหารหวานคาวที่ทำมาถวายเพลให้ลูกศิษย์นำไปจัดสำรับ

"วันนี้มาคนเดียว" หลวงอาเปรยยิ้มๆ

"ค่ะ....มีเรื่องหนักใจนิดหน่อยค่ะหลวงอา เหลียวหาใครไม่มีเลย" คุณพู่กลิ่นอารัมภบทตรงจุดโดยไม่รีรอ "จะพูดกับใครที่บ้านก็กลัวมาก กลัวความในใจจะรั่วไปถึงหูเจ้าตัวเขา แทนที่จะทำให้ดีกัน กลับโกรธกันจนอาจถึงกับมองหน้ากันไม่ได้"

"ดีแล้ว คิดยังงี้ถูกแล้ว ปากของคนเรานี่ก็เป็นทวารหนึ่งที่ควรเปิดปิดให้ถูกกาลเทศะ ถูกบุคคล เมื่อเปิดออกแล้ว ก็ต้องได้ประโยชน์ทั้งตัวเราตัวเขา

คุณโยมกลิ่น คุณโยมกุล คุณโยมกัน ก็เหลืออยู่แค่สามคน ถ้าสามารถปรองดองกันได้ น่าจะปรองดองกัน ไม่น่าจะปล่อยให้ความเข้าใจผิด ความรัก ความหลง มา

ทำให้มืดมัว" หลวงอาพูดช้าๆอย่างล่วงรู้ความเป็นไปในครอบครัวนี้ดี

"หนูกำลังกลุ้มเรื่องตารัดน่ะค่ะ ตั้งแต่ได้เขามานี่ พี่กุลไม่พอใจเลย โปรดกับส่งศรีก็หมางเมินแปลกๆ แม้กระทั่งแม่ลี้....บางทีก็ทราบเลยนะคะว่าเขาไม่ชอบ ไม่รักรัด"

ว่าแล้วเธอก็เริ่มเล่าถึงเรื่องราวอันเต็มไปด้วยชั้นเชิงของพี่สาวเป็นลำดับมาจนกระทั่งเมื่อวาน

"ทำให้หนูเป็นห่วงอนาคตของเด็กมากเลย อยากขอให้หลวงอาดูดวงให้รัดอีกนิดนึง แล้วก็ขอให้หลวงอาช่วยกรุณาแนะด้วยว่าหนูควรทำยังไงดี"

"คุณโยมเลี้ยงเด็กไม่เสมอภาคละมัง" ท่านพระครูพูดตรงๆ หากก็มิได้บอกว่ารู้จากใคร และมิได้เอ่ยถึงการไปมาหาสู่ของบริวารในครอบครัว ตั้งแต่คุณพิกุล คุณพิกันลงไปจนถึงนายลิ่ม นายจั่น

'คุณกลิ่นเดี๋ยวนี้แย่เลยครับ หลวงอา หลงไอ้เด็กนั่นจนไม่ลืมหูลืมตาเลย มันจะเป็นเทวดาอยู่รอมร่อแล้ว'

"ก็เสมอนะคะ หลวงอา" คุณพู่กลิ่นตอบ หากก็ลังเลบ้างเหมือนกัน

"จะเสมอได้ยังไง ทีเจ้ารัดส่งโรงเรียนดี ทีเจ้าฝันเรียนใกล้บ้าน" พระภิกษุสูงวัยพูดยิ้มๆ "เจ้ารัดกับเจ้าฝันมันผิดกันตรงไหนล่ะ คุณกลิ่น"

"ก็...ก็จริงค่ะ จริงของท่าน" คุณพู่กลิ่นยอมรับ

"ความไม่เสมอภาคทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม ความไม่ยุติธรรมทำให้เกิดความแตกร้าว เมื่อเจ้ารัดโตไปในวันหน้า มันจะทำยังไงกับสภาพที่มันจำเป็นต้องอยู่ต้องรับ"

"หลวงอาคะ..." คุณพู่กลิ่นลดเสียงเบาลง "ใครจะว่ายังไงก็ตาม แต่รัดก็เป็นลูกของหนู นับแต่ได้เขามา ก็ไม่เคยรู้สึกว่าเขาเป็นคนอื่น ความรู้สึกนี้มันแปลกประหลาด มันอิ่มเอิบซาบซึ้งแล้วก็เป็นสุข...

เมื่อก่อน...ตอนที่ประพฤติตายใหม่ๆ หนูไม่อยากตื่นเลย ไม่อยากตื่นขึ้นอีก ชีวิตตอนนั้นมันเป็นทุกข์ทั้งยามหลับยามตื่นเลยเชียวค่ะ....ทานอะไรก็ทานไม่ลง ดูอะไรก็ไม่สนุก ฟังอะไรก็ไม่เข้าสมอง....

จนเวลาผ่านไป หนูค่อยๆดีขึ้น...ดีขึ้นจนบางทีก็นึกขอบคุณเหตุการณ์ต่างๆที่ทำให้เราเห็นโลกกว้างขึ้น ได้รู้สึกได้สัมผัสความผันผวนอย่างเรียกได้ว่าลึกที่สุด

แล้วความผันผวนนั่นเองคือบทเรียน...จนกระทั่งมีปาฏิหาริย์เกิดขึ้น หนูได้เด็กมาเลี้ยง มาเป็นลูก มาเป็นกรรมสิทธิ์

หลวงอาจะว่าหนูลำเอียง ไม่เสมอภาค ไม่ยุติธรรมหรือยังไง หนูมีความสุขมากจากการมีรัด...หนูตั้งใจเลี้ยงเขาอย่างดี อย่างลูก อย่างเลือดเนื้อเชื้อไขของสร้างสม"

"อาตมาเข้าใจคุณโยมกลิ่นทุกอย่าง..." ท่านพระครูพยักหน้าอย่างรู้จักเด็กหญิงทั้งสามผู้เป็นลูกสาวคุณพุ่ม

กับคุณสำลีมาตั้งแต่ท่านเริ่มบวช เริ่มมาจำพรรษาที่วัดนี้ใหม่ๆ

คุณพุ่มสนิทกับหลวงอามากถึงขนาดมาเรียนโหราศาสตร์ด้วย และไม่ว่าที่วัดนี้มีการบุญอะไร ทั้งคุณพุ่มและคุณสำลีก็จะช่วยเหลือเต็มที่อยู่เสมอ

"เข้าใจความเป็นไปในบ้านทุกเรื่อง รู้นิสัยทุกคน... คุณโยมพิกุลเป็นคนแข็งแล้วก็ต้องเป็นใหญ่ แต่ก็ใหญ่ด้วยหูเบาด้วย คุณโยมกลิ่นเป็นคนดื้อเงียบ จะเรียกว่าแข็งก็ได้เหมือนกัน เห็นท่าทางอ่อนโยนยังงี้แหละ แต่คุณโยมไม่ยอมใคร คุณโยมกันก็แข็งอีก แล้วก็ห่ามกว่าใครทุกคน"

คุณพู่กลิ่นหัวเราะกิ๊กต่อคำว่า 'ห่าม'

"แหม หลวงอารู้จักเราสามคนดีเหลือเกินนะคะ"

"ก็เห็นมาตั้งแต่เด็กนี่นะ" ท่านพระครูพูดยิ้มๆ พลางก็กล่าวต่อ "เอาละ ไหนๆคุณโยมก็อุตสาห์มาหารือแล้ว มีอะไรอยากจะถามก็ว่าไป"

"หนูอยากทำพินัยกรรม แล้วมาฝากหลวงอาไว้สักฉบับได้ไหมคะ เป็นพินัยกรรมเขียนเอง ด้วยลายมือของหนูเองทั้งหมด จะทำขึ้นสามฉบับ ตัวจริงเก็บไว้ในเซฟธนาคาร ส่วนสำเนาอีกสองจะเอามาฝากหลวงอาไว้ แล้วก็ฝากเพื่อนสนิทที่เป็นโสดอีกคนให้เขาช่วยเก็บ"

"ไม่ขัดข้องอะไรหรอกคุณโยม เพียงแต่ขัดอยู่ก็ตรงอาตมาอายุมากแล้ว จะทันเจ้ารัดบรรลุนิติภาวะละหรือ"

"อันนั้นเราคงวิตกล่วงหน้าไม่ได้หรอกค่ะ" คุณพู่กลิ่นตอบพลางลดเสียงลง "แล้วก็มีอีกเรื่องนึง....ก็คือตอนที่รัดจบอนุบาลจะย้ายโรงเรียนไปเข้าชั้นประถมที่อื่น หนูคิดจะ....เอ้อ...จดทะเบียนรับเขาเป็นบุตรบุญธรรมให้ใช้นามสกุลสร้างสมตามกฎหมายไปเลย หลวงอาคิดว่าจะเหมาะกับดวงเขาไหมคะ หนูคิดผิดหรือคิดถูก"

"คุณโยมอยากรับอยู่แล้วก็รับไปเถอะ เพียงแต่ขอให้คุณโยมยุติธรรมกับเด็กอื่นมั่ง อย่างลูกของบริวารในบ้าน...ก็ควรเจือจานให้เสมอภาค ให้เขาออกไปตั้งเนื้อตั้งตัวได้เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่..."

"หนูจะแบ่งมรดกให้การกุศลด้วยค่ะ"

"นั่นยิ่งน่าอนุโมทนา" หลวงอาเห็นด้วยทันใด "คุณโยมสมบูรณ์พูนสุขแล้ว ปันความสุข ความมี ความได้ให้คนอื่นที่เขาขาด....การให้ของคุณโยมก็จะเป็นการให้ที่ทำให้คุณโยมเต็ม ไม่ใช่พร่อง....

อย่างเจ้าฝัน ส่งเสียมันด้วยนะคุณโยมกลิ่น ตอนไปเข้าประถมนี่ ส่งไปพร้อมๆเจ้ารัดเลยปะไร อย่ารังแครังคัดรักคนนี้มากคนนั้นน้อยเลยคุณโยม...สมัยต่อไปนี้ การศึกษาจะสำคัญ คุณโยมให้การศึกษากับเขา ก็ต้องถือว่าคุณโยมเอากระไดมาพาดให้เขาก้าวขึ้นสวรรค์..."

คุณพู่กลิ่นก้มลงกราบอย่างนับถือเชื่อฟัง...ความมืดมนด้วยหลงด้วยรักเด็กชายรัดเพียงผู้เดียว จนเสมือนหมอก

เมฆอันหนาทึบที่เคยเคลื่อนเข้าบดบัง....กลับสว่างแจ้งขึ้นอีกครา

'พระครูองค์นี้เป็นพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ' พ่อหล่อนเคยบอก 'ตั้งแต่รู้จักท่านมา เห็นอยู่ยังไงก็อยู่ยังงั้น ไม่ร่ำไม่รวย ไม่สะไม่สม เสมอต้นเสมอปลาย'

และบัดนี้ หลวงอาก็ได้ชี้ถูกชี้ผิดให้เธอได้ประจักษ์ในการกระทำของตนเอง

มือหนึ่งถือถุง อีกมือจูงเด็กชายรัด คุณพู่กลิ่นเดินเลียบไปตามคูหาตึกจนถึงซอยคอนกรีตซอยหนึ่งซึ่งแยกจากถนนมหาราช เป็นซอยคอนกรีตสั้นๆที่มีบ้านกั้นอยู่ปลายซอย เป็นเรือนสองชั้นกะทัดรัดทาสีฟ้าเรื่อ ประตูหน้าต่างบานเกล็ด กำแพงสีเทาเห็นชัดว่าทำใหม่ ยาวไม่เกินสิบเมตร ประตูบ้านทำด้วยไม้ทึบเข้ม เมื่อเอื้อมไปกดกริ่งสักครู่จึงมีผู้ออกมาเปิด

"โธ่...นึกว่าใคร พี่กลิ่นนั่นเอง...อุ๊ย..." ผู้พูดในผ้าซิ่นยาว เสื้อหลวมๆแขนกุด จับมือหล่อนอย่างดีใจ พลางก้มลงมองเด็กชายเล็กๆผู้กำลังยกมือป้อมๆขึ้นพนม นัยน์ตาดำขลับมองมาลินีด้วยแววยิ้ม "แหม...ลูกชายพี่น่ารักจัง... ไม่ต้องบอกก็ธุแล้ว"

"บอกจ้ะ บอกก่อนเธอเปิดประตูละว่า เดี๋ยวเจอใครก็ธุได้เลย"

คุณพู่กลิ่นส่งถุงลิ้นจี่ให้แล้วก้าวตามรุ่นน้องขึ้นบันไดเรือน ผ่านห้องรับแขกด้านหน้าที่ค่อนข้างครึ้มด้วยกิ่งก้านมะม่วงซึ่งเรียงอยู่สองต้นเลยไปถึงห้องสบายด้านในที่มีระเบียงกว้างและบันไดลงหลังเรือนไปถึงลานซีเมนต์แล้วจึงถึงครัว

พบบิดามารดาของมาลินีซึ่งเป็นเพื่อนรักเพื่อนเกลอของคุณพุ่ม เคยอพยพหลบภัยลูกระเบิดสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ไปอยู่ที่บ้านสวนของเธอนานเกือบปี เป็นเหตุให้ลูกของทั้งสองครอบครัวสนิทสนมกลมเกลียวกันสองชั้น ชั้นแรกพ่อแม่กับพ่อแม่รักกัน อีกชั้นหนึ่งก็คือเธอกับมาลินีเรียนโรงเรียนเดียวกัน แม้จะเป็นรุ่นน้องสองสามรุ่นหากสายสัมพันธ์ก็แนบแน่นมั่นคงมาจนกระทั่งบัดนี้

"สวัสดีค่ะ คุณอา เอ้า---รัดธุคุณตาคุณยายซะลูก"

"ไปไหนกันมาล่ะนี่" สตรีวัยกลางคนผมขาวเกล้ามวยเล็กๆถามพลางยิ้มให้เด็กชาย "กี่ขวบแล้ว หนู"

"สามขวบเก้าเดือนแล้วค่ะ" คุณพู่กลิ่นตอบพลางหย่อนตัวลงนั่งบนเก้าอี้ไม้เกลี้ยงๆบนระเบียงอันร่มรื่น เยื้องคนทั้งคู่

"พี่กลิ่นทานอะไรมาแล้วยัง" มาลินีถาม "ถ้ายังหนูจะทำก๋วยเตี๋ยวให้"

บ้านนี้เคยอยู่ด้วยกันสี่ชีวิตคือพ่อแม่และลูกสาวอีกสองคน แต่เมื่อสองปีที่แล้ว มณีวรรณลูกคนเล็กผู้มีอาชีพครู แต่งงานไปกับปลัดอำเภอหนุ่ม จึงโยกย้ายตาม

กันออกสู่ต่างจังหวัด จะกลับมาเยี่ยมพ่อแม่ก็เพียงเดือนละครั้ง เหลือเพียงลูกคนโตผู้รับราชการที่กระทรวงใกล้ๆ

"แวะทานกันมาแล้วทั้งแม่ทั้งลูก" คุณพู่กลิ่นตอบ ขณะที่สายตาอีกสามคู่ต่างก็จ้องจับอยู่ที่เธอและเด็กชายด้วยความรู้สึกที่ยังไม่วายงงไม่หายแปลก...นับตั้งแต่ได้ข่าวคุณพู่กลิ่นเก็บเด็กชายในถาดมาเลี้ยงดู "วันนี้หนูตั้งใจแวะมาคุยกับนีเขาหน่อยนึงน่ะค่ะ มีเรื่องต้องกวนใจ"

จากนั้น เธอจึงเล่าถึงพินัยกรรมที่กะจะทำให้เรียบร้อยแล้วนำมาฝากไว้กับมาลินี

"หนูแน่ใจแล้วหรือที่จะรับเขาเป็นลูก ถึงกับจะยกมรดกพกสถานให้น่ะ"

"ไม่ให้ทั้งหมดหรอกค่ะ ครึ่งหนึ่งจะช่วยสาธารณกุศล เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน สถานสงเคราะห์เด็กกำพร้า เด็กพิการ เด็กยากจน..."

"ยังไม่เคยได้ยินว่าใครใจดีอย่างหนูเลยนะนี่" คุณมนูพูดเรียบๆ

"มีนะคะ มีเหมือนกัน พวกที่ยกทรัพย์สมบัติให้ส่วนรวม หนูเคยได้ยิน แต่ก็ไม่มาก....ก่อตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิอะไรทำนองนั้น แล้วเก็บดอกผลบริจาคให้โรงพยาบาล โรงเรียน ก็มีเหมือนกัน" คุณพู่กลิ่นพูดพลางหันไปตะครุบแขนเด็กชายรัดผู้เริ่มอยู่ไม่สุข หาทางก้าวลงบันได "ไม่เอาลูก ไม่ลงไป ไม่ซนนะจ๊ะ"

"ถ้างั้นมามะ..." คุณวรีลุกขึ้น "ไปกะยาย....ยายมีข้าวต้มมัดอร่อยๆให้ทาน"

ว่าแล้วเธอก็จูงเด็กชาย พาลงบันไดไปยังครัว

"ชนจัง" คุณพู่กลิ่นส่ายหน้าตามหลังอย่างเหน็ดเหนื่อยแกมรักใคร่ พลางก็เริ่มเล่าถึงความเป็นไปในบ้านให้คนทั้งสองฟัง

"นี่ก็เพิ่งผิดหวังยายฝ่ามาหยกๆนะคะคุณอา คือหนูเรียกเขามาบอกว่า ฝันจบอนุบาลแล้ว จะให้ไปเข้าชั้นประถมโรงเรียนเดียวกับรัด ยังไม่ทราบว่าจะเป็นสวนกุหลาบหรืออำนวยศิลป์ จะออกค่าเล่าเรียนให้จนจบเตรียม มันว่าไงทราบไหมคะ มันบอกว่าไม่ต้อง เพราะคุณพิกุลจะออกให้ จะให้เข้าโรงเรียนเดียวกับคุณเปรย...เฮ้อ..."

ผู้ฟังต่างก็นิ่งไปอึดใจเต็ม คุณมนูจึงถาม

"พี่น้องหนูเป็นยังไง ถึงไม่ค่อยลงรอยกันเลย"

"พี่กุลเป็นคนหูเบา" เธอพูดตามคำของหลวงอา "แล้วถือว่าตัวเองต้องใหญ่กว่าใครในบ้าน ชี้นกเป็นไม้ ก็ต้องว่าไม้ ชี้ช้างเป็นวัว ก็ต้องว่าวัว หนูเองก็ไม่ใช่จะไม่เชื่อพี่กุลเชื่อค่ะ แต่ต้องมีเหตุผล"

"แม่กุลก็อาจเห็นว่าหนูหลงเด็กเกินไป" อีกฝ่ายแย้งยิ้มๆ เชิงเตือนสติหากก็ไม่เคร่งเครียด

"พี่กุลก็ไม่หลงหรือคะ หลงยายเตียงยังกะอะไร... ยายเตียงพูดกี่คำก็เชื่อทุกคำ หนูรำคาญเหมือนกัน แต่ก็

ไม่เดือดร้อนเพราะต่างคนต่างอยู่ ก๊กยายลี้ตาสนก็ไม่ชอบยายเตียง”

“แบ่งกันเป็นก๊กๆเลยหรือ”

“ทางคุณอุทิศ สามีใหม่ยายกันก็เอาญาติเข้ามาอยู่แทนเขือกับบุ้งแล้วค่ะ นัยว่าเป็นหลานสาว...” คุณพู่กลิ่นส่ายหน้า “มากินเงินเดือนอาสะใภ้...”

“โอ๊ย...ตาย...ใจคอจะมีกี่ก๊กกันคะพี่กลิ่น” มาลินีร้อง “เท่าที่เล่านี่มันเกินสามก๊กไปแล้ว”

“บ้านพี่น่ะนะ ลองใครหลงเข้าไปซี ถูกจิกตาย” อีกฝ่ายเปรียบเปรย

คุณวรีพาเด็กชายออกจากครัว มือถือจานที่มีข้าวต้มมัดหนึ่งกลีบ พาขึ้นมานั่งที่เดิม

“ขอบคุณคุณยายแล้วยังลูก”

“ขอบคุณแล้วก๊าบ” เจ้าตัวเล็กทำเสียงสดใส เงยหน้าขึ้นส่งสายตาระยิบระยับมายังผู้ใหญ่ทั้งสี่

ทั้งคุณมนูและคุณวรีกำลังวาดภาพเจ้าตัวเล็กผู้จะเติบโตขึ้นเป็นชายหนุ่ม...ทารกในถาดที่ไม่รู้ว่าลูกใคร รู้เพียงว่าเป็นลูกคนยากไร้ เมื่อได้เศรษฐีชุบเลี้ยง จะโตขึ้นมาอย่างดิบดีขนาดไหน การกินอยู่หลับนอนและเล่าเรียนนั้นไม่ต้องพูดถึง....หากจะพูดก็แค่เรื่องนิสัยเอาการเอางานหรือเกเร

“น่ารักนะ” มาลินีชม พลางลูบผมดำสนิทค่อนข้างสลวยของเด็กชายเบาๆ “รัดน่ารักจัง แล้วดื้อหรือเปล่าล่ะจ๊ะ”

เด็กชายผู้กำลังตักข้าวต้มผัดจะเข้าปาก ก็เงยขึ้นตอบอย่างองอาจ

"ไม่ดื้อกั๊บ"

สายตาทั้งสี่คู่มองดูผู้พูดอย่างเวทนา...ชีวิตหนึ่งแม้จนยากสักเพียงไหน ก็ถือว่านี่คือชีวิต...

วันเวลาผ่านไปจนทารกในถาดเติบโตใกล้สี่ขวบเข้านี่แล้ว คุณพู่กลิ่นเองก็เพิ่งรู้ว่างานเลี้ยงเด็กนั้นยากยุ่ง เพราะมิใช่สักแต่ว่าเลี้ยงหรือสักแต่ป้อนข้าวเพื่อให้โตขึ้นแล้วพูดได้ 'ไอ้หัวทุย' ที่บางทีเธอเรียกขาน ต้องการอีกสารพัดในงานการกุศลที่ประกอบขึ้นมาเป็นเขา

ความเป็นเขาที่นอกจากฉลาดเฉลียวแล้ว ยังต้องเป็นคนของโลกอย่างภาคภูมินั้นมิใช่ง่าย ยามใดเธอเผลอตัว...อยากตามใจเด็กชายรัดด้วยอารมณ์ ก็จะหวนคิดถึงคำของแม่ทุกครั้งไป

'เวลาเราเลี้ยงลูกหรือเลี้ยงเด็ก เราต้องเลี้ยงให้คนอื่นรักได้ด้วย ไม่ใช่เรารักอยู่คนเดียว...แต่ยังไงก็ตามที รู้ไว้แล้วกันว่า ที่แก้เท่าไหร่ก็ไม่หายก็คือ สันดาน'

๑๙

ส่งศรีกำลังจูงเด็กหญิงสุมทองเดินเล่น...จากหน้าเรือนไปตามถนนปูอิฐจนถึงท่าน้ำ เปิดประตูท่าน้ำ ก้าวออกไปนั่งรับลมบนม้ายาว คอยโปรดกับเปรยและฝันผู้จะมาเรือลำเดียวกัน เป็นเรือสำปั้นลำเก่าที่นายจั่นและนายลิ่มผลัดกันพายข้ามฟากไปรับ

เด็กชายรัดนั่งห้อยเท้าอยู่หน้าเรือนคุณพู่กลิ่น ด้วยว่าเพิ่งสร่างไข้ ยังมีอาการซม...แม้เหงื่อจะออกเต็มตัว หากก็อยากเคลื่อนไหวประสาเด็ก ครั้นแลเห็นส่งศรีจูงเด็กหญิงสุมทองเดินออกประตูท่าน้ำ จึงวิ่งตื๋อตามไป

คำสั่งของคุณพู่กลิ่นกลายเป็นหมันชั่วคราว

'ถ้าเปรยอยู่ละก็ ลูกไม่ต้องเฉียดไปบ้านคุณป้ากุลนะ รัด'

'ครับ' รัดจะรับคำอย่างมั่นคง 'เขาว่ารัดเป็นเด็กเก็บตก เด็กกองขยะ ทำไมพี่เปรยเขาต้องว่ารัดยังงั้นด้วยฮะคุณแม่ บางทีเค้าก็ว่ารัดเป็นลูกโจร ทำไมเขาต้องว่ารัดแบบนี้'

คนถามถามอย่างสงสัย อย่างไม่รู้ลึกในถ้อยคำ...หาก

ก็รู้สึกว่าช่างเสื่อมทรามต่ำต้อย ช่างอาภัพอัปยศจนเด็กชายหงอยเหงา

ขณะที่กำลังวิ่ง...นกน้อยตัวหนึ่งก็ร่อนริกริกลงมา ปีกของมันเสียดใบหน้าของรัดเต็มแรงจนถลาลงมาหมอบอยู่บนพื้นหญ้า

"นก...นก..." เด็กชายวิ่งเข้าไปประคองอย่างตกใจ "นก...จะตายไหมเนี่ย...คุณแม่ครับ...นกครับ..."

เขาร้องเสียงหลง หันไปทางหน้าเรือน

"นกอะไรลูก" คุณพู่กลิ่นลงบันได ขณะเดียวกันส่งศรีได้ยินเสียงแว่วๆ จึงจูงเด็กหญิงสุมทองโผล่ออกมามองจากประตูท่าน้ำ ครั้นเห็นรัดกำลังคุกเข่า สองมือช้อนประคองเจ้านกน้อยที่กำลังขยับปีกริกริกใกล้จะหมดแรง ก็เลยพาลูกเดินมาดู

"อะไรน่ะรัด"

"นกครับ" เด็กชายเงยขึ้นตอบ

"นกเหลอ" เด็กหญิงสุมทองลากเสียงพลางลงนั่งยองๆ "นกเหลอ พี่ลัด"

"ฮื่อ นก"

"นกกิ้งโครงนี่ รัด...ลูกนกด้วยซี...เอ๊ะ...มันโดนใครยิงมารึเปล่า" ส่งศรีก้มลงช้อนร่างนกน้อยขึ้นมาวางบนฝ่ามือ ...แลดูมันสั่นพึ่บๆ "โถ...คงเจ็บมากเลยนะ..."

"เจะมากเยย ทำไมเจะ" เด็กหญิงวัยสามขวบพูด

ยังไม่ชัดเท่าไหร่

"หนูไม่อยากให้มันตายใช่ไหมล่ะลูก"

"ไม่อยาก-ก" เด็กหญิงลากเสียงพลางหันมามองรัด "เนอะ...พี่ลัดเนอะ"

รัดไม่ตอบ เขาเงียบนิ่งทุกครั้งยามเมื่อครอบครัวเด็กชายเปรยเข้าใกล้ ความฝังใจในคำบริภาษ 'ไอ้เด็กเก็บตก ไอ้เด็กกองขยะ' กลายเป็นเข็มเล็กๆที่ตอกย้ำแล้วเลื่อนลึกเข้าไปในเนื้อ...ยากแก่การถ่ายถอน

"รัดจะเอามันไปเลี้ยง" เขาพูดกับส่งศรีอย่างร้องขอ "จะเอายาทาให้มัน เมื่อกี้มันบินชนหน้ารัด นี่ไงฮะ..."

เขายกมือขึ้นลูบแก้มขวา...ส่งศรีมองตาม ก็แลเห็นมีรอยแดงที่ผิวสองสีอันบ่มด้วยเลือดฝาดของเด็กชาย

รัดอายุเจ็ดขวบ แต่ท่าทางพูดจาเป็นผู้ใหญ่ มิได้เสียเด็กอย่างที่คุณพิกุลคาดหวังหรือภาวนาอยากให้เป็นไปเพื่อจะได้สมน้ำหน้าน้องสาว

"แล้วรัดจะเอายาอะไรทา" ส่งศรีถาม...หล่อนไม่ชิงชังไม่อคติ หากก็ไม่ถึงกับอยากให้คบหากับลูกชายลูกสาว...โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กหญิงสุมทองผู้เป็นยอดดวงใจของบิดา "ยาแดงยาเหลืองจะหายหรือจ๊ะ"

"ขอเอาไปให้คุณแม่ดูได้ไหมฮะ น้าศรี" เขาถามพลางเหลียวไปทางคุณพู่กลิ่นผู้บัดนี้กำลังเดินเลี้ยวมายังถนนปูอิฐ

"ก็ได้..." ส่งศรีพยักหน้าพลางบอก "เอ้า...แบมือมารัด น้ากลัวมันดิ้น...แน่ะ...ดิ้นอีกแล้ว..."

ลูกนกกิ้งโครงตัวนี้ หัวและปลายปีกแซมขาว ส่วนขนคอนั้นไม่ดำมาก ออกเทาคล้ำเล็กน้อย ขนบนหัวนกก็เช่นกัน ยังไม่ออกขาวจัดสักเท่าไร ด้วยว่าวัยยังอ่อนมาก... มันดิ้นอีกสองครั้งแล้วหมอบนิ่งอยู่บนฝ่ามือรัด ผู้กางมือทั้งสองข้างจนชิดกัน แล้วใช้นิ้วหัวแม่มือทั้งคู่กดไว้เบาๆ

"นกฮะ คุณแม่ มันไม่สบาย"

"ชักหรือเปล่าน่ะ ศรี"

"ไม่ทราบค่ะ"

"พี่ลัดจะทายาให้มันเหลอ" เด็กหญิงสุมทองถาม

อีกฝ่ายเพียงแค่พยักหน้า แล้วเมินไปทางคุณพู่กลิ่น

"เอามันไว้ในกล่องดีไหม คุณแม่"

"ตะกร้าเอาไหม รัด น้ามีตะกร้าเล็กๆ" ส่งศรีกุลีกุจอหวังจะให้เสร็จก่อนโปรดและเปรยมาถึง "รอเดี๋ยวนะ น้าจะไปเอามา แล้วรัดก็เอาผ้านุ่มๆรองให้มันเสียหน่อย..."

ว่าพลางหล่อนจึงคว้าขี้อมือลูกสาว หากคุณพู่กลิ่นก็บอก

"เอามันไว้นี่แหละ สุมอยู่กับป้าก่อน แม่เขาไปหยิบของ เดี๋ยวมา"

เด็กหญิงไม่ร้องตาม หล่อนกำลังสนใจลูกนกในมือรัดอย่างจดจ่อ อยากแตะต้องตัวมันก็อยาก กลัวก็กลัว จึงได้แต่แหย่นิ้วเข้าไปใกล้ แล้วหดนิ้วออกมา ทำเขย่งเก็งกอย

หน้าบูดหน้าเบี้ยว

"กัว...กัวนก..."

เด็กชายอดหมั่นไส้มิได้ จึงกระซากเสียง

"กลัวทำไม"

"รัด....พูดกะน้องดีๆซีลูก" คุณพู่กลิ่นว่าพลางจับแก้มยุ้ยของเด็กหญิงในกางเกงขาสั้นเสื้อแขนกุดตัวสั้นที่ส่งศรีตัดเย็บให้

เด็กหญิงสุมทองไว้ผมม้าปิดลงมาถึงไรคิ้ว ดังนั้นจึงเห็นเพียงนัยน์ตากลมที่กำลังมองเด็กชายรัดอย่างฉงน

'อย่าไปเล่นกะมัน' พี่ชายหล่อนห้ามเสมอ 'มันน่ะไอ้เด็กเก็บตก ไอ้เด็กกองขยะ'

แต่ทุกคราวที่ได้ยิน ส่งศรีจะคอยเอ็ด

หากก็สายเกินไป เด็กชายเปรยอายุเต็มสิบเอ็ด ชิงชังรังเกียจรัดมาแต่ครั้งยังไร้เดียงสา

ทันใดนั้น ประตูท่าน้ำด้านโน้นก็เปิดออก โปรดหิ้วกระเป๋าหนังสือตามหลังลูกชายก้าวเข้ามา ครั้นคนเดินนำเห็นทั้งสามยืนอยู่ด้วยกัน ก็วิ่งจี๋ตัดสนามมาด้วยอาการดังหนึ่งพายุร้าย

"สุมทอง น้องมาคบกะไอ้เด็กกองขยะทำไม" เด็กชายเปรยผู้บัดนี้ร่างสูง ขายาว กางเกงขาสั้นสีน้ำเงินค่อนข้างเต่อเนื่องจากโตเร็ว ผ้ายังดูใหม่ แต่ความยาวกำลังจะกลายเป็นสั้น กำลังจะใส่ไม่ได้...ตะโกนพลางกระชากแขนเด็กหญิง

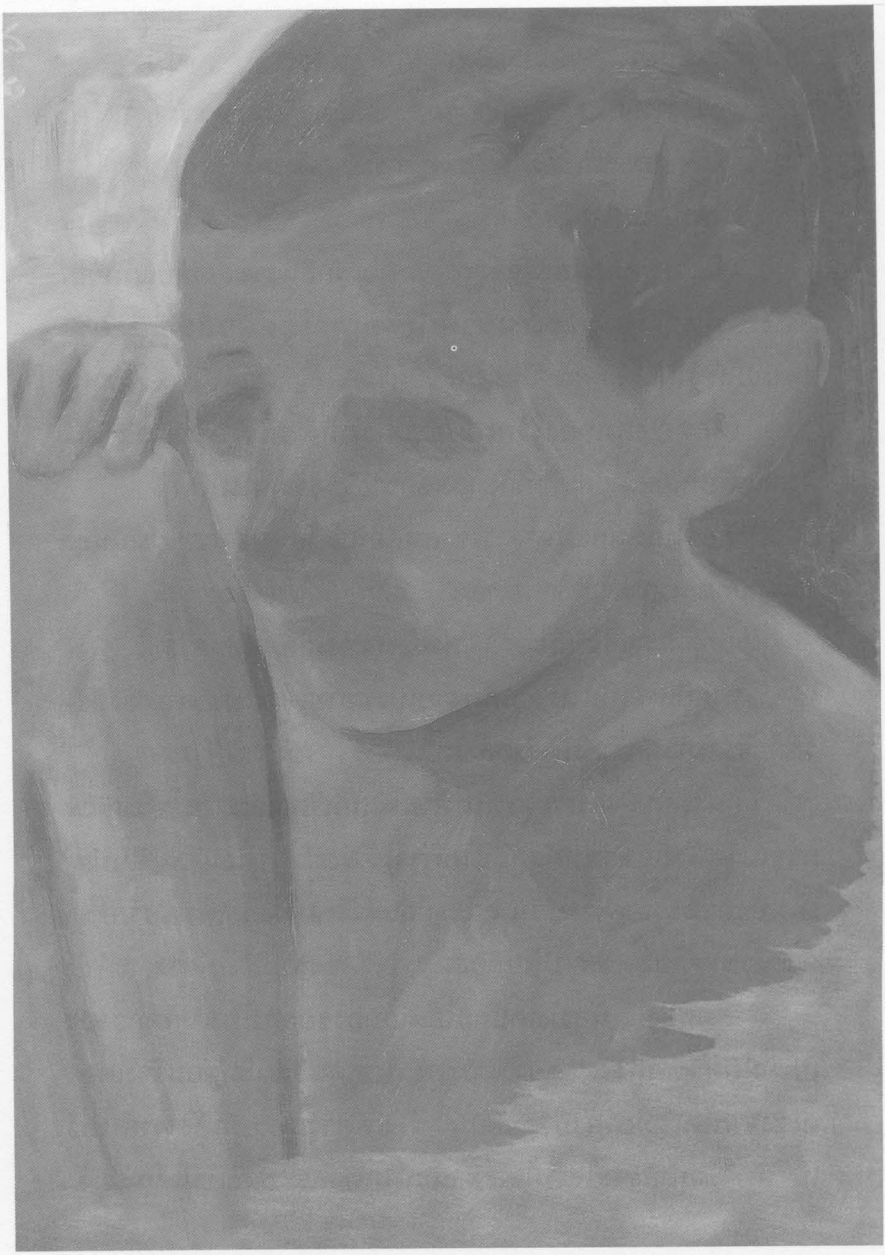

โดยแรงจนหลุนๆติดมือไป หน้าตาแดงก่ำ ผมเกรียนเต็มไปด้วยเม็ดเหงื่อ

"เปรย" โปรดร้องเรียกเสียงลั่น

"แกทำไมเลวร้ายขนาดนี้ฮะ เจ้าเปรย" คุณพู่กลิ่นโกรธจนตัวสั่น พลางชี้หน้า "แกนั่นแหละเลว ฉันจะไม่ให้รัดคบแกตั้งแต่นี้เป็นต้นไป..."

เด็กหญิงสุมทองตระหนกตกใจจนร้องกรี๊ด...ส่วนเด็กชายรัดเผลอบีบนกในมือแน่น เมื่อคลายออก ปรากฏว่าร่างน้อยที่สั่นพึ่บเหมือนชักกระตุกเมื่อครู่ กลับแน่นิ่งเงียบงัน

เขาได้แต่ก้มลงมองตาค้างอย่างเสียใจ

"นก...นกฮะ...คุณแม่..มัน..."

คุณพู่กลิ่นได้สติ...หากขุมขนก็ยังเต้นริกขณะมองตามเด็กชายสูงโย่งลากน้องเล็กๆถูลู่ถูกังตัดข้ามสนามหญ้าไปยังผู้เป็นพ่อที่กำลังยืนมองอย่างตื่นตะลึงท่ามกลางเสียงร้อง

"เค้าจะดูนก...เค้าจะดูนก..."

"เปรย ทำไมทำกับน้องแบบนี้" โปรดวางกระเป๋าหนังสือของลูกชาย หันมารับขวัญเด็กหญิงสุมทอง โดยโอบอุ้มขึ้นไว้ในวงแขน "นิ่งลูกนิ่ง...ไม่ร้องลูก นิ่งนะคะ พ่อซื้อของกินมาฝากหนูไง...หนูชอบขนมกุ๊ยช่ายไม่ใช่หรือ..."

ว่าพลางเขาก็ชูถุงกระดาษหนังสือพิมพ์ถุงเล็กๆให้ดู น้ำตาที่กำลังพร่างพรูราวเม็ดฝนของเด็กหญิงก็พลันหยุดสนิท

"หนมกุ๊ยช่ายเหลอ พ่อ" หล่อนถาม เงียบเป็นปลิดทิ้งเหมือนไม่เคยร้องไห้มาก่อน

เด็กชายเปรยหิ้วกระเป๋าขึ้น พลางสำทับน้อง

"ถ้าเห็นไปยุ่งกะไอ้เด็กเก็บตกนั่นอีกละก็ จะตีให้ตายเลยไอ้สุม" ผู้เป็นพี่ยังคงกัดเขี้ยวเคี้ยวฟัน ส่วนนายจั่นรีบพาเด็กชายฝันหลบไป

พอดีคุณพิกุลชะโงกออกมาดู พลางร้องถาม

"อะไรกันเปรย ยายสุมร้องไห้ทำไมกรี๊ดๆ ประสาทเสียนะยะ กลับจากโรงเรียนละก็ทันทีเลย รบกันทันที..."

ส่งศรีเดินแกมวิ่งมาถึง...ในมือมีตะกร้าใบเล็ก ครั้นเห็นพ่ออุ้มลูกสาว มีลูกชายหน้าหงิกงอขนาบมาข้างๆก็นึกรู้

"แม่จะเอาตะกร้าไปไหน" เปรยถามด้วยน้ำเสียงมากอำนาจ

"จะเอามาให้น้องใส่ของเล่นน่ะ" ส่งศรีตอบอ่อยๆอย่างขยาด

บัดนี้เปรยเป็นหัวโจกของบ้านและของเด็กชายรุ่นราวคราวเดียวกับเขารวมทั้งที่อ่อนกว่าเขาทุกคนในละแวกนี้ เขามีเด็กชายฝัน เด็กชายชู เด็กชายเอี้ยงเป็นลูกน้อง เด็กชายชูกับเด็กชายเอี้ยงเป็นหลานนางบุญรอด ลอดรั้วเข้ามาเล่นในบ้าน แล้วยกพวกออกไปกระโดดน้ำ ดำผุดดำว่ายในลำคลองตอนเย็นทุกวันหยุด เนื่องจากวันธรรมดาคุณพิกุลจะบังคับให้นั่งทำการบ้าน

"ของอะไร"

"แน่ะ....ดูเปรยซี เอาใหญ่แล้ว" ผู้เป็นแม่ได้แต่ใช้เสียง หากก็จัดการอะไรไม่ได้

"ไม่รู้ละ ตะกร้าของเค้า เอาของเค้ามา" เปรยพูดพลางดึงภาชนะในมือมารดาโดยแรง ด้วยนึกรู้ว่าชะรอยส่งศรีจะถือตะกร้าเปล่าใบนี้ไปให้คุณพู่กลิ่นหรือไม่ก็ให้รัด

"อายุแค่นี้ยังขนาดนี้แล้ว โตเป็นหนุ่มจะขนาดไหนรัดอย่าเอาอย่างมันนะลูกนะ" คุณพู่กลิ่นบ่นพึมพร้อมกับส่งกระแสสายตาข้ามสนามไปยังเด็กชายผู้กำลังแผลงฤทธิ์

"รัดเอาอย่างเขาไม่ได้หรอก รัดเป็นเด็กเก็บตก" ถ้อยคำที่คุณพู่กลิ่นไม่คาดฝันว่าจะได้ยิน หลุดออกจากปากเด็กชาย "รัดไม่ใช่ลูกคุณแม่..."

ว่าพลางเขาก็วิ่งขึ้นบันได น้ำตารินเป็นสาย มีลูกนกที่บัดนี้ตายสนิทแล้วอยู่ในมืออันชื้นเหงื่อ คุณพู่กลิ่นฟังเท่านั้นก็ดุจดังว่าใจทั้งดวงหวิวรอนพร้อมกันไปกับเขา...เธอรีบก้าวตามเด็กชายขึ้นเรือนด้วยอารมณ์อันสะเทือนเลื่อนลั่นประหนึ่งเกิดแผ่นดินไหวบริเวณทรวงอก ความสงสารเวทนาแล่นขึ้นมาตันอยู่อย่างสุดซึ้งจนน้ำรอบขอบตาหยดลง

"รัด...ลูก..." เธอเรียกด้วยเสียงอันแหบเครือ แสงแห่งยามเย็นผ่านกระจกสีเข้ามากระจายอยู่ทั่วห้องเชิงบันได ไม่มีใครอยู่ตรงนั้น เธอจึงเลยขึ้นข้างบน พลางร้องเรียก "รัดเอ๊ย..."

ไม่มีเสียงตอบ...ทุกแห่งเงียบเชียบ แม้คุณพู่กลิ่นจะเปิดประตูชะโงกสำรวจแต่ละห้อง ทั้งห้องใหญ่ห้องเล็ก ทั้งห้องนอน ห้องพระ และห้องเก็บของมีค่า แต่ก็ไม่มีแม้แต่เงาของเด็กชาย

"รัด...เอ๊ะ..." เธอพูดดังๆท่ามกลางความสงัดอันมีแต่พื้นกระดานมันวับกับแสงแห่งยามเย็นที่ทอทาบอยู่ทั่วไป "รัด...แน่ะ...ไปซ่อนอยู่ไหนลูก...แล้วนกล่ะ...แม่จะเอานกมาทายาไง..."

คุณพู่กลิ่นทอดเสียงอ่อนโยน...พร้อมกับหนักใจ ความหนักใจนี้มีมานานนับจากรัดรู้ภาษา มีอารมณ์ความรู้สึก-ดีใจ ร่าเริง เจ็บปวด กระทบกระเทือน

"แม่รู้นะว่ารัดอยู่ไหน" เธอย้อนกลับไปเปิดประตูห้องพระซึ่งค่อนข้างมืด เปิดไฟพลางตลบชายผ้าคลุมโต๊ะใหญ่ตรงมุมอันใช้เป็นที่วางพานขนาดต่างๆหลากหลายรูปทรงทั้งเก่าและใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นพานทองเหลืองและกะไหล่ทองตั้งซ้อนกันอยู่ บางพานบรรจุห่อธูป บางพานมีห่อเทียนทองคำเปลว สายสิญจน์ น้ำอบไทย และพระเครื่องในกล่องพลาสติกซึ่งส่วนมากจะมีผู้นำมาให้หรือได้จากการบริจาคเงินบำรุงวัด

แต่ไม่มีร่างของเด็กชายวัยเจ็ดขวบอยู่ตรงนั้น

คุณพู่กลิ่นถอนใจยาว....เปิดประตูกลับลงมาข้างล่างเรียกหาเป็นระยะ พลางถามเด็กหญิงเลี่ยม ผู้กำลังจัดโต๊ะ

อาหาร

"รัดล่ะ...เผลอแผล็บเดียวหายไปเลย"

"หนูก็เพิ่งขึ้นมานี่แหละค่ะ"

ดังนั้น เธอจึงลงจากเรือนใหญ่ชำเลืองมองไปทางเรือนยาว เด็กชายฝันกำลังอาบน้ำจากสายยางตรงก๊อกมุมเรือนติดกับแปลงสวนครัว เธอจึงถาม แต่ลูกนางฝาผู้แก่เดือนกว่ารัดเล็กน้อยตอบอย่างไม่รู้ไม่เห็น

"ไม่ทราบครับ"

นั่นเอง...ความรู้สึกที่รุนแรงจึงกำเริบขึ้นทันใด คุณพู่กลิ่นส่งเสียงเกรี้ยวเพราะระงับไม่อยู่

"พวกแกนี่มันใจดำทุกคนเลยนะ...ใจดำทุกคน เป็นไปได้ไงเลี่ยม"

เธอก้าวฉับๆกลับขึ้นบันได ร่างบางในผ้าซิ่นยาว เสื้อป่านมีราคา ผมทรงพวงมาลัยยืนนิ่งตัวสั่นท่ามกลางแสงเรืองของตะวันที่กำลังรอนลง สาดผ่านความใสของกระจกสีเข้ามากระจ่างอยู่ในห้องที่เด็กหญิงเลี่ยมกำลังจัดจานและช้อนส้อมสองที่อย่างเงียบๆ โดยไม่โต้ตอบว่ากระไร

"เป็นไปได้ไงที่แกจะไม่เห็น"

"หนูไม่เห็นจริงๆค่ะ" อีกฝ่ายตอบเพียงเท่านั้น พลางก็เหลือบไปทางห้องใต้บันไดซึ่งมีไม้ปิดทึบ สำหรับเก็บของเก่าที่ไม่ใช้แล้วหากก็ยังมีค่า เป็นต้นว่า เครื่องอัดผ้า นาฬิกาเก่า ตะเกียงรั้ว ตะเกียงลาน ตะเกียงเจ้าพายุ หีบเหล็ก

และสิ่งละอันพันละน้อยอื่นๆวางเรียงกันจนเต็มห้อง เป็นห้องที่ทั้งมืดและอับ

รัดนั่งสงบอยู่บนหีบเหล็ก น้ำตายังคงไหลเป็นสายเจ้านกน้อยเงียบนิ่ง เขาจึงประจงวางมันลงข้างตัว...มันตายแล้ว เขารู้...เขาบีบมันจนตาย

เมื่อสำนึกได้เช่นนี้ น้ำตาก็ยิ่งไหลพรากจนถึงกับสะอื้นฮัก และมิว่าจะพยายามใช้หลังมือปาดออกไปเพียงไหน น้ำนั้นก็ยิ่งอาบหน้าพร่างพรูจนไม่อาจจะหยุดลงได้

เสียงคุณพู่กลิ่นที่ตามหาเขา ที่เอ็ดเกรี้ยวเอากับเลี่ยมดังถนัดชัดเจน

เขาอยู่ในบ้านนี้อย่างเดียวดาย...เด็กชายรู้สึกวูบขึ้น แม้มี 'คุณแม่' ก็ไม่มีพ่อ ไม่มีญาติ ไม่มีเพื่อน หากจะมี...ก็อาจจะเป็นส่งศรีที่บางครั้งทำขนมมาฝาก พบหน้ากันคราใดก็อ่อนโยนเข้าหา แม้ไม่ถึงกับพิเศษมากมาย

ส่วนอีกคนหนึ่งก็คือล่าเตียง

เสียงของคุณแม่เงียบไป เขาเองก็อยากรู้ว่าเธอยังอยู่ตรงนี้ หรือเดินออกไปแล้ว

คุณพู่กลิ่นกรีดน้ำตา ขณะหย่อนตัวลงบนเก้าอี้อย่างวังเวง...คิดถึงเด็กชายผู้ผ่านพ้นความยากไร้ของวัตถุ มาสู่ความขาดแคลนของน้ำใจ แล้วก็ได้แต่โทมนัส

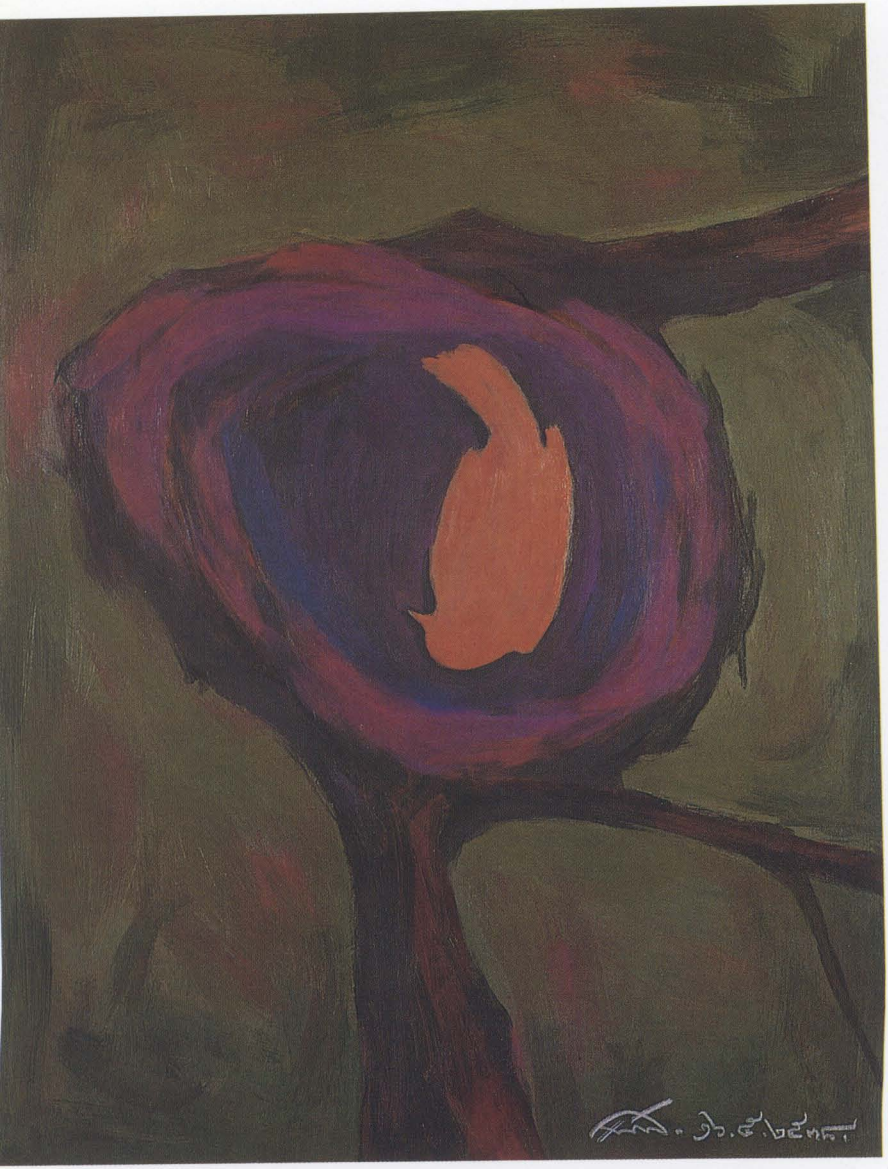

๑๐

มันตายแล้ว...นั่นน่ะสิ มันตาย...เด็กชายใจหายวาบ... หากก็ราวกับความสลดใจได้วิ่งตามความเคลื่อนไหวของนกน้อยที่รัดเห็นว่า...กำลังโลดลิ่วไปอย่างเร็ว...ราวกับปีกทั้งคู่ติดเครื่อง...แล้วเขาก็ได้แต่ฉงนแกมกังวลใจกิ้งโครงน้อยตายแล้ว หากไม่กี่อึดใจต่อมา ก็กลับบินปรี๋ออย่างน่าแปลก...

รัดจึงตัดสินใจโผตาม...มันบินนำไปข้างหน้า ผ่านแสงหม่นของยามสนธยาที่ฟ้ากำลังจะมืดอยู่รอมร่อ ปีกของมันเฉียดกิ่งบุนนาคจนเกิดเสียงแสกซ่าแล้วสั่นไหว หากก็ไม่ยั้งไม่หยุดลงได้ดังใจ มันบินตัดสนามอันเรืองด้วยแสงแห่งอัสดงตรงไป พารัดข้ามผืนหญ้าอันผึ่งผายหน้าเรือนไปสู่ศาลาริมคลองใหญ่ พลางก็บินวนจนเวียนหัว ราวจะแข่งกับระลอกคลื่นอันเด่นประกายที่มีเรือทั้งติดเครื่องและแจวพายผ่านไปมา

แล้วเจ้านกน้อยก็หวนกลับ ขณะเมื่อฟ้าเบื้องบนมืดลงพร้อมกับรัดงุนงงวิงเวียน หากก็เย็นสบายด้วยสายลมอัน

รำเพยมาเบาบาง...จนกระทั่งร่างน้อยน้อยกับปีกนิดนิดของเจ้ากิ้งโครงที่หลงเข้าโพรงนกเอี้ยง...หายลับไป

'กิน...เอ๊อเอย...กุ้ง...กินกั้ง...เอย กินหอยกระพัง... อื้ออือ...แมงดา...กิน...อื้ออือ...แล้ว...ก็โผมา...เอย จับต้นหว้า ...เอ่อเอ๊ย...โพธิ์...ทอง...'

นั่นเองที่ทำให้รัดสะดุ้งสุดตัว...เพลงกล่อมจากกระแสเสียงเอื้อนอ้อน บางตอนอ้อยสร้อย แล้วทอดยาวอย่างอบอุ่นผ่านมากระตุกให้เขาตกตื่น แล้วผวาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

"ลูก...รัด...โอย...แม่หาเสียแทบล้มประดาตายแน่ะ... โอ้โฮ เหงื่อท่วมเลย..."

เด็กชายเปิดเปลือกตาขึ้น หากก็ยังงงงัน...กิ้งโครงน้อยหายไปแล้ว มันบินลับไปทางสนามหน้าเรือนคุณพิกุล...น้ำตายังเปียกอยู่ที่ขนตาอันดำขลับด้วยทั้งอาลัยและใจเสีย

"นกตายแล้ว คุณแม่" เขาควานหาจนพบเจ้ากิ้งโครงนอนอยู่ข้างๆ บนหีบเหล็กอันร้อนผ่าวด้วยไอแดดที่ผ่านเข้ามาอบห้องใต้บันได "นกตายแล้ว..."

รัดวางร่างมันบนฝ่ามือพร้อมสะอื้นฮัก

"โธ่เอ๊ย..." มารดาบุญธรรมของเขาจับมันพลิกดูจนแน่ใจว่ามันตายจริงๆ เธอจึงถาม "แล้วนี่ลูกจะเอามันไปฝังไหมล่ะ..."

"ที่ไหนฮะ"

"ที่ไหนดี" คุณพู่กลิ่นพึมพำพลางนิ่งคิด...ด้วยนึกรู้

รัดคงสะเทือนใจที่นกตาย "แต่ลูกไม่ได้ฆ่ามันหรอกนะรัด มันคงเจ็บหนักมากแล้วตอนที่ร่อนลงมานั่นน่ะ...ใครอาจจะยิงมันก็ได้...ดูซินี่...ขนยังไม่เต็มเลย...หัวก็ยังเทาๆอยู่...โธ่เอ๊ย...ลูกนกเอ๊ย...คงเพิ่งสอนบินด้วยซ้ำละมัง..."

ปลายเสียงออกอารมณ์เต็มตื้น เมื่อระลึกเลยไปถึง 'ลูกคน' ที่ยืนนัยน์ตาเปียกอยู่ตรงหน้า

"ไปเช็ดเนื้อเช็ดตัวกินข้าวก่อนดีกว่าลูก...กินเสร็จแล้วค่อยไปขุดหลุมฝังนก...แม่จะเอากล่องใส่ไว้ก่อน" ว่าแล้วเธอก็เหลียวหาจนพบกล่องสบู่ลาเวนเดอร์ในห้องน้ำ จึงใส่นกไว้ในนั้น

"รัดบีบมันตาย คุณแม่" เขายังคงย้ำคำอย่างเศร้าหมอง "ชาตินี้รัดเป็นกำพร้าแล้วยังมาฆ่านกอีก..."

คุณพู่กลิ่นชะงักเท้าที่กำลังพาเขาก้าวขึ้นบันได อึดใจเต็มจึงปลอบ

"แม่บอกแล้วไงลูก ว่ารัดไม่ได้ฆ่ามัน มันกำลังจะตายอยู่แล้ว...ถ้ารัดเอาหนังสติ๊กไปยิงมัน แล้วมันร่วงลงมาตายนั่นซี ถึงจะเรียกว่าลูกฆ่ามัน รังแกมัน...แต่นี่ลูกไม่ได้ทำอะไร...มันแค่บังเอิญ..."

กว่าเธอจะปลอบโยนจนน้ำตาเด็กชายหยุดไหล ก็อีกหลายนาที

หลังจากกินข้าวแล้ว คุณพู่กลิ่นจึงฉวยไฟฉายกับเสียมอันหนึ่งพารัดไปที่แปลงกุหลาบมอญข้างบ้าน

"เอ้า ลูก...รัดขุดดินเอง...ขุดตรงริมๆที่ดินมันซุยหน่อยนี่แหละ"

เธอนั่งยองๆพร้อมฉายไฟ แล้วเด็กชายก็ใช้เสียมค่อยๆแซะดินปลายร่องกุหลาบขึ้นจนเป็นหลุมลึก ต่อจากนั้นจึงเปิดฝากล่อง ดึงร่างของลูกนกกิ้งโครงซึ่งบัดนี้ตัวแข็งแล้ว...วางลงไป...ขณะที่มารดาบอก

"เอาดินกลบได้แล้วลูก...เด็ดกุหลาบโปรยให้มันซักหน่อยก็ดี...เหมือนเอาดอกไม้ไปเคารพศพใครซักคนไง...แต่นี่เป็นศพนก...ลูกนก...รัดจะได้สบายใจไงจ๊ะ...แล้วเลิกคิดว่าลูกฆ่ามัน นะลูกนะ"

คุณพู่กลิ่นปลอบพร้อมกับฉายไฟให้เด็กชายได้ฝังกลบกิ้งโครงน้อย

"นั่นใครทำอะไรจ๊ะ ใครทำอะไร..." เสียงคุณพิกุลดังมาจากหน้าต่างเรือนกลาง "ฉายไฟแวบๆ..."

"หนูเองค่ะ" เธอร้องตอบขณะยืนขึ้นในความมืด หากไฟในมือยังฉายลงที่พื้นดิน พลางเตือนวัยเจ็ดขวบผู้ยังคงนั่งยองๆใช้เสียมเกลี่ย "เด็ดกุหลาบมาซักดอกซีลูก ดอกเล็กสุดนั่นแหละ ปลิดทีละกลีบ แล้วโรยลงไป..."

เธอพูดพร้อมเลื่อนวงไฟให้จ่อลงตรงกุหลาบ มองดูเด็กชายค่อยๆปลิดกลีบชมพูสดวางลงบนหลุมฝังนก...ทีละกลีบ...ขณะที่เธอกะพริบตาถี่อย่างตื้นตัน

หวังว่า...เมื่อเติบโตต่อไป เขาจะมีน้ำใจอันอ่อนโยน

"มาทำอะไรกันมืดๆ" คุณพิกุลหายเข้าไปในหน้าต่าง สักครู่ก็โผล่ออกจากมุมเรือน ก้าวยาวๆมาตามทางปูอิฐ

"นกมันตายค่ะ รัดเขาก็เลยเอามาฝัง..."

"ว่าอะไรนะ" พี่สาวคนโตร้องเสียงแหลมอย่างหมั่นไส้สุดขีด "แหม...ดัดจริตอะไรเสียนักหนา...นกตายก็ให้ไอ้โทนจัดการปะไร อิ่มไปเสียอีกน่ะนา...เฮ้อ..นายรัดนะนายรัด...แล้วนี่หายไข้แล้วเรอะ พรุ่งนี้ไปโรงเรียนได้แล้วใช่ไหม...เป็นอะไรนิดอะไรหน่อยหยุดโรงเรียนนี่ไม่ชอบเลย..."

"เมื่อคืนตัวร้อนจัดนะคะ พี่กุล" คุณพู่กลิ่นพยายามอารมณ์ดี...เธอต้องพยายามอยู่เสมอที่จะโอนอ่อนผ่อนปรนแก่ทุกคนในบ้าน...ด้วยรู้สึกว่า ความไม่พอใจอันคุกรุ่นมาเนิ่นนานตลอดเจ็ดปี เป็นสิ่งที่กำจัดอย่างไรก็ไม่สิ้นลง

"หนูก็เลยให้กินการ์ดาน พอตอนเช้าเห็นยังร้อนอยู่เลยให้นอนพักวันนึง แล้วกินยาทั้งเช้าทั้งกลางวัน...ตอนบ่ายนี่ก็เพิ่งสร่างไข้...ไม่ทราบว่าคืนนี้ไข้จะจับอีกไหม ถ้าจับอีกพรุ่งนี้เช้าเห็นจะต้องพาข้ามฟากไปหาหมอ"

น้ำเสียงของเธอที่ตอบคำคุณพิกุล...ค่อนข้างระมัดระวังมิให้ห่วงใยเกินควร...ทั้งๆที่คุณพู่กลิ่นเองก็นึกขำ...คนหนึ่งมุ่งรักอีกคนมุ่งชัง..น่าเห็นใจเด็กน้อยผู้อยู่ท่ามกลางความรักและความชังกับความรู้สึกที่ว่าเขาเป็นเลือดเนื้อของคนต่ำ

มิหนำซ้ำยังไม่ปรากฏว่าดีชั่วเพียงไร...ครั้นเธอจะบอกออกไปว่าเด็กคนนี้คือเลือดเนื้อของผู้ใด...ก็อีกนั่นแหละ ทุก

อย่างอาจบานปลายเพราะความช่างสืบสาวเอาเรื่อง ไม่ใครก็ใครสักคนหนึ่งหรอกคงจะตามไปเสาะหาจนกระทั่งเด็กรู้แล้วเรื่องก็จะไม่จบลงเหมือนเท่าที่จบอยู่เดี๋ยวนี้

จึงขอแต่เพียงว่าผ่องเป็นเด็กซื่อ เด็กดี และเธอเลี้ยงสายเลือดของผ่องไว้โดยไม่สนใจใครอื่นๆ ไม่ว่าใครคนนั้นจะเป็นผัวของผ่องหรืออย่างไร คุณพู่กลิ่นตัดไปเสียได้โดยสิ้นเชิง

เพียงไม่กี่อึดใจ ล่าเตียงก็เดินเมียงมองมาสมทบ หากมิใช่มาเพื่อดูรัดฝังนก เพราะหล่อนออกเสียงตื่นเต้น

"คุณน้าคะ..."

กระแสเสียงชนิดนี้ เป็นที่รู้กันดีว่าต้องมีเรื่องแปลกจะแปลกดีหรือแปลกเลวก็แปลกละ

"อะไรเรอะ ยายเตียง" คุณพิกุลเปลี่ยนเสียงได้ทันควันราวถูกสะกด "ฉันน่ะรอแกซะเงกเลยเชียว...เบ็ดเสร็จแล้วครึ่งวันนะยะ แม่คุณ ข้าวของซื้อได้หรือเปล่า แล้วที่ช้านี่ช้าเพราะรอกลับกะผัวใช่ไหม..."

"แหม...คุณน้าคะ..." อีกฝ่ายลากเสียง หากก็ไม่ว่ากระไร คุณพู่กลิ่นคุ้นชินกับล่าเตียงเช่นกัน จึงสัมผัสได้ถึงบรรยากาศอันส่งออกจากกระแสเสียงและอาการกระสับกระส่ายเชิงชวนคุณพิกุลกลับเรือนเพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่สำคัญ

ดังนั้น น้องคนกลางจึงตัดบท

"หนูไปละนะคะ...ไปลูก...รัดไปนอน...พรุ่งนี้จะได้ไปโรงเรียน"

"เออ...มันต้องยังงั้น" พี่สาวพยักพเยิดพร้อมเสียงก็อ่อนลง เพราะถึงอย่างไรก็ยังเกรงใจน้องคนกลางอยู่ไม่น้อย "ไม่ใช่เป็นอะไรนิดหน่อยหาทางเกโรงเรียน ทำไมแกถึงไม่เอาอย่างพี่เปรยเขามั่ง เขาไม่เคยสอบได้ต่ำกว่าเจ็ดสิบห้าเปอร์เซ็นต์ซักที..."

"รัดก็สอบได้พอๆกับเปรยนั่นแหละ พี่กุล" คุณพู่กลิ่นอดตอบไม่ได้ ทั้งๆรู้แก่ใจว่าทำอย่างไรเสีย ความเก่งความดีของเด็กชายรัดก็ไม่เข้าสมองของพี่สาว

ครั้นนึกขึ้นได้ ก็ตัดบทด้วยการพารัดขึ้นเรือน...เข้าห้องนอน

"รัด..." เธอเอ่ยขึ้นเมื่อต่างก็สวดมนต์เสร็จ เอนตัวลงบนฟูกที่ปูอยู่ชิดฝาคนละฟากโดยหันศีรษะชนกัน แต่ปลายเท้าแยกกันโดยไม่หันปลายเท้าไปทางห้องพระ

"ป้ากุลจะพูดมากพูดน้อยอะไร รัดต้องไม่โกรธคุณป้านะลูกนะ คุณป้าเขาก็เป็นยังงั้นเอง พี่เปรยก็เหมือนกัน เขาเป็นคนเอาแต่ใจตัวมาตั้งแต่เล็กๆแล้ว แก้ไม่หาย...ยิ่งมาได้คุณป้าให้ท้าย ก็ยิ่งเป็นเอามาก...แต่เราไม่ต้องไปสนใจ... ตั้งหน้าตั้งตาเรียนให้เก่ง ประพฤติตัวให้ดี...ต้องคบเพื่อนมั่งนะลูกนะ...ทำไมสมุดพกครูเขารายงานมาว่า รัดไม่ชอบสุงสิงกับใครล่ะลูก..."

"รัดชอบเงียบๆ" เป็นเสียงตอบท่ามกลางความมืด...ท่าม

กลางลมเบาที่ผ่านแมกไม้ ผ่านสนาม ผ่านหน้าต่างลวดอันเปิดกว้างทุกบานเข้ามา...เป็นลมอันรำเพยจากคลองใหญ่ที่ยังอึกทึกด้วยเสียงเรือหางยาวผ่านไปมา ด้วยว่าเพิ่งหัวค่ำ... เรือหางยาวที่เริ่มมีบทบาทแทนเรือยนต์และเรือแจวกำลังเป็นที่นิยม เพราะสะดวกกว่า เพียงแต่ติดตั้งเครื่องยนต์และหางเสือเข้าที่ท้ายเรือ ตั้งเสาตลอดลำแล้วขึงผ้าพลาสติกต่างหลังคา ทำที่นั่งให้ถี่หน่อย กระทงละสองคน แล้วหันหน้าตามกัน ขนาดไม่ยาวมาก จุแค่หกถึงแปดคน ก็สามารถบรรทุกคนจากท่าฝั่งพระนครเข้าไปตามลำคลอง แล้วรับคนในคลองไปยังฝั่งพระนครได้รวดเร็ว

เดี๋ยวนี้คุณพู่กลิ่นกับรัดจึงนั่งเรือหางยาวแทนเรือยนต์หรือเรือแจวอย่างเคย ส่วนเสียงของเรือชนิดนี้ก็คือเสียงดังแล่นเร็วจนน้ำแตกซ่า หนวกหู...ดังนั้น ทุกคืนเธอจึงนอนฟังแต่เสียงเรือหางยาวจนหลับไป

"ไม่สนิทกับใครซักคนเลยหรือลูก" เธอคุยกับเขาแทบทุกคืน...ถามไถ่เกี่ยวกับครูและเพื่อนฝูง แม้อีกฝ่ายจะไม่มีคำใดมาตอบ มาให้รายละเอียด เพียงแต่รู้กระท่อนกระแท่นบ้างก็ยังดี

"ไม่ฮะ"

"ทำไมล่ะลูก"

"ก็รัดไม่ชอบคุย รัดชอบทำอะไรของรัดคนเดียว" เด็กชายยังคงยืนยัน

"รัด" ในที่สุดคุณพู่กลิ่นก็เอ่ยขึ้น "แม่อยากให้รัดมีเพื่อนแยะๆนะ อยู่บ้านก็ไม่มีเพื่อน ไปโรงเรียนยังไม่มีอีก มันจะเหงานาลูกนา...ตอนนี้ลูกยังเล็ก ยังมีแม่เป็นเพื่อน แต่วันข้างหน้า ถ้าลูกหมดแม่ไปเสียคน...แล้วลูกจะอยู่ยังไง..."

"รัดจะไปอยู่กะครู"

"ครูไหน"

"ครูยม...ครูสอนภาษาอังกฤษ"

"ไม่ได้จ้ะ.....ไปอยู่กับใครไม่ได้.....ต้องอยู่บ้านนี้แหละ อยู่กับ..." คุณพู่กลิ่นนึกไม่ออกเอาเลยว่าหากไม่มีเธอ รัดจะอยู่กับใคร...ใครจะหวังดีต่อเขา...ดูแลบ้านและทรัพย์สินให้เขา...รอเขาเติบโต "อยู่กับป้าลี้ พี่เลื่อม พี่เลี่ยม...แล้วก็คุณน้ามาลินี"

ไม่มีคำตอบจากร่างที่นอนตะคุ่มอยู่อีกฟาก คุณพู่กลิ่นจึงลุกขึ้นนั่ง คลานไปถึงตัวเขา ใช้หลังมือแตะตามหน้าผากและท่อนแขน พลางขยับผ้าห่มให้กระชับกับอกของเด็กชายอย่างอ่อนโยน

"ตัวเย็นแล้ว พรุ่งนี้ไปโรงเรียนได้แล้ว" เธอพึมพำขณะลูบศีรษะที่มีผมค่อนข้างเกรียนตามระเบียบของโรงเรียน "จะตื่นไหวไหมลูก..."

"ไหวครับ" รัดตอบแผ่วๆ...ขณะที่น้ำตายังคงซึมเมื่อคิดถึงน้ำเสียงของคุณพิกุลที่มักจะปรักปรำแกมจับผิดอยู่เสมอ ดูเหมือนเธอจะไม่พยายามมองเขาในแง่ดีเอาเสียเลย

"ครูยมนี่อายุเท่าไหร่ลูก สอนมานานแล้วยัง"

"สอนนานแล้วฮะ...ตั้งแต่ก่อนรัดเข้า สอนมาสิบกว่าปีแล้ว...ครูชื่อครูนิยม แก่แล้วฮะ...เกือบเท่าคุณแม่"

"ดีหรือลูก"

"ดีครับ...เมียครูก็อยู่ที่โรงเรียนเหมือนกัน แต่สอนคัดไทย เขียนไทย"

คุณพู่กลิ่นได้แต่พึมพำในความมืด

"ดีนะ...มีครูที่ลูกนึกรักนี่ดีมากเลย...แม่เองตอนเรียนหนังสือก็มีครูที่แม่รักหลายคนเหมือนกัน...ครูบางคนก็ดุมาก เวลาทำเลขไม่ได้ก็ทั้งหยิกทั้งตี แต่ไม่ได้หยิกตีจริงจังอะไรหรอก"

เธอเล่าเรื่อยๆพร้อมกับรู้สึกเป็นสุขที่ได้เท้าถึงความหลังครั้งกระโน้น...ครั้งที่นานมากแล้ว และไม่มีวันหวนคืน... บางเรื่องก็รวยรื่นชื่นใจดุจดังดอมดมกลิ่นดอกไม้หอมหวาน บางเรื่องก็ชวนสนุกสนานบานฤทัย บางเรื่องก็เศร้าสร้อยละห้อยหา...

หาก ณ บัดนี้ เธอกลับคิดได้ว่าทุกสิ่งในชีวิตก็เป็นเช่นนี้เรื่อยไป

"การที่คนเรามีพ่อแม่ดี มีครูดี มีลูกดี มีเพื่อนดี...ถือเป็นโชคดีนะลูก รู้ไหม...ดีแล้วที่ลูกรักครูยม"

ไม่มีเสียงตอบจากเด็กชาย...คุณพู่กลิ่นจึงผงกศีรษะขึ้นเพ่งมอง ก็ได้รู้ว่าลูกบุญธรรมของเธอหลับไปแล้ว...ได้ยิน

เขาหายใจสม่ำเสมอค่อนข้างแรง

ล่าเตียงตามคุณพิกุลขึ้นเรือน ทันทีที่ฝ่ายสูงวัยนั่งลงบนเก้าอี้ ผู้อ่อนวัยก็ทรุดตัวลงพับเพียบเรียบร้อยบนพื้นกระดาน เริ่มต้นเล่าความด้วยเสียงต่ำเกือบกระซิบ

"วันนี้หนูไปพบคุณน้าพวงทองที่เยาวราชค่ะ เลยได้คุยกัน...แล้วเธอก็เล่าเรื่องคุณสนมให้ฟังค่ะ คุณน้า คุณสนมที่ว่าเป็นญาติกับคุณอุทิศน่ะ ไม่ได้เป็นอะไรกับคุณอุทิศหรอกนะคะ เป็นแค่คนรู้จัก เป็นแค่แม่สื่อ..."

น้ำเสียงของล่าเตียงกระตุกเป็นจังหวะอย่างตื่นเต้นไม่หาย

"แล้วที่น่าตกใจที่สุดก็คือ คุณน้าพวงบอกว่า คุณสนมเขาหากินทางเป็นแม่สื่อมานานแล้ว...แล้วก็กินเปอร์เซ็นต์ด้วย..."

"ไหน...แกพูดให้ชัดๆอีกทีซิ ยายเตียง พูดให้ชัดๆอีกที" คุณพิกุลเลิกคิ้วสูงเสียจนคิ้วเกือบติดเชิงผม ขณะฟังอีกฝ่ายเล่าซ้ำ...

ครั้นรู้เรื่องแล้ว ก็ได้แต่นั่งนิ่งอ้ำอึ้งตะลึงตะไล พูดไม่ออกไปอีกหลายนาที จนกระทั่งตีขาตัวเองดังฉาด

"นั่นไง ชั้นนึกอยู่แล้วเชียวว่ามันจะต้องมีสายสนกลในอะไรบางอย่าง ไม่งั้นมันไม่ได้กันเร็วขนาดนี้แน่..."

แต่วันเวลาที่คุณพิกันอยู่กินกับอุทิศก็ผ่านมาถึงหกปีกว่าเป็นหกปีกว่าที่อีกสองคนไม่เคยล่วงรู้ความเป็นไปของ

น้องสุดท้องสักเท่าไหร่

คุณพิกันเก็บตัวอยู่แต่ในเรือนเธอ ใช้ศาลาท่าน้ำส่วนตัว ลงเรือข้ามฟากไปกลับกับสามีผู้นัยว่าทำงานที่บริษัทแห่งหนึ่ง...ครั้นมาแต่งงานกับคุณพิกันแล้ว จึงย้ายไปทำงานธนาคาร คุณพิกุลได้ยินเพียงแว่วๆว่าเข้าไปเป็นรองผู้จัดการ

"คุณสนมเขามีอาชีพเป็นนายหน้าหาคู่ แล้วกินเปอร์เซ็นต์จากฝ่ายคนจนที่ได้ไปแต่งกับคนรวย..ส่วนใหญ่มักจะกินเปอร์เซ็นต์จากผู้ชายจนที่คอยตะครุบผู้หญิงรวย"

"ต๊าย...น่ากลั๊ว" คุณพิกุลร้องเกือบวี้ด พลางห่อไหล่เข้าหากัน "นี่แกเล่าเรื่องจริงใช่ไหม ยายเตียง ไม่ใช่เรื่องแต่งนะยะ..."

"โธ่...คุณน้าขา...ไม่เชื่อไปถามคุณน้าพวงทองดูก็ได้..." ล่าเตียงเล่าจนแทบหายใจไม่ทัน "แล้วที่ร้ายกว่านั้นก็คือคุณอุทิศกำลังจะได้เป็นผู้จัดการธนาคารสาขาค่ะ...ก็จะไม่ได้เป็นได้ยังไง...เขามีเงินฝากประจำของคุณน้ากันตั้งสิบสองล้านไปค้ำประกันตำแหน่งไว้..."

คอของคุณพิกุลซึ่งเมื่อครู่ยังตั้งตรง...ค่อยๆอ่อนพับลงจนเอนอิงอย่างหมดแรงกับพนักเก้าอี้

๑๑

"ไอ้เอี้ยง มาเลี้ยงควายเฒ่า ควายกินข้าว ไอ้เอี้ยงหัวโต..."

ผู้ที่กำลังตะโกน สวมกางเกงขาสั้นสีดำ ไม่สวมเสื้อ... ร่างสูงผอม ผมเกรียน ผิวคล้ำ ยืนเด่นอยู่บนเขื่อนคอนกรีตอย่างคึกคะนองเต็มขีด

ขณะที่เด็กชายวัยอ่อนกว่าเขาสองสามปีที่ชื่อเอี้ยง รวมทั้งฝัน ชูผู้ลงไปลอยคอแหวกว่ายอยู่ชิดริมเขื่อน พอให้ห่างเรือยนต์เรือหางยาวรวมทั้งเรือแจวเรือพายที่กำลังแหวกน้ำสีน้ำตาลอ่อนละเลื่อมของยามเจ็ดนาฬิกาเศษไปมาตามปรกติ...

"เอ้าว่า....ไอ้เอี้ยงมาเลี้ยงควายเฒ่า ควายกินข้าว ไอ้เอี้ยงหัวโต เกาะต้นโพธิ์ร้องไห้หงิงๆ เกาะต้นขิงเขายิงลงมา เกาะต้นข่าเขาด่าแม่ให้...เกาะต้นตะไคร้ไสหัวไปโว้ย...เอ้าว่า ...ไอ้เอี้ยงมาเลี้ยงควายเฒ่า...ควายกินข้าว..."

"เปรย" เสียงเรียกอ่อนๆเบาๆของมารดาผู้จูงเด็กหญิงสุมทองโผล่ประตูท่าน้ำออกมาเตือน เมื่อเห็นลูกชายตะเบ็ง

เสียงกึกก้องคะนองอารมณ์ ราวจะเรียกให้คนในตึกรามบ้านเรือนบนฝั่งตรงข้ามวิ่งออกมาดูเขาเล่น

"เบาๆหน่อยก็ได้ลูก" เกรงใจชาวบ้านชาวช่องเขามั่ง... เดี๋ยวเขาจะว่า...พ่อแม่ไม่สั่งสอน..."

ได้ผลที่น่าพอใจทันควัน...เปรยหยุดตะโกน หันขวับมาทันที

"แม่ไม่ต้องเอาที่ป้ากลิ่นพูดมาอ้าง ไม่ต้องอ้าง ชอบอ้างนัก" เขาออกคำสั่งเด็ดขาดกับมารดาผู้ที่เขารู้ว่า แม้จะอย่างไร เธอก็เกรงใจลูกชายคนโต

ว่าแล้ว เขาก็กระโจนลงลำคลองพลางแหวกว่ายไล่จับเด็กชายเอี้ยง มีเด็กชายฝัน และเด็กชายชู กวดมาติดๆ อย่างแคล่วคล่องกับคลองใหญ่ที่ใช้อาศัยฝึกว่ายน้ำมาแต่เล็กแต่น้อย

"เฮ้ย...เล่นลิงจับหลักกันดีกว่า" เด็กชายฝันเสนอแนะขณะลอยคอเข้ามาใกล้บันได พลางเกาะเสาไว้ ลูบน้ำออกจากใบหน้า

"ไม่เอา" เด็กชายเปรยขัดขึ้น "เด็กไปว่ะ.....สู้เล่นลิงชิงบอลไม่ได้....ไอ้ฝันมึงขึ้นไปเอาบอลมา กูจะเล่นลิงชิงบอล..."

"เปรย...ทำไมลูกพูดจาหยาบคายอยู่เรื่อยล่ะลูก บอกตั้งกี่หนแล้ว ไม่ให้พูดกูมึง...เดี๋ยวน้องเอาอย่าง..." ส่งศรียังคงส่งเสียงปราม พลางนั่งลงบนม้ายาว "พูดเพราะๆนะลูกนะ..."

คำว่า 'น้อง' ค่อนข้างชะงัดพอควร ด้วยว่าเปรย

ลดเสียงจากตะเบ็งเป็นพยักพเยิดกับประดาคู่หูที่เขามักเรียกว่า 'ลูกกะโล่' หรือไม่ก็ 'ลูกสมุน'

เด็กชายฝันรีบทำตามโดยขึ้นจากน้ำผลุบหายเข้าประตูไป ไม่กี่อึดใจ ก็กลับออกมาพร้อมลูกบอลยางสีดำ โดยให้หัวโจกรับไป

"นี่....แบบนี้มันค่อยสมศักดิ์ศรีหน่อย" เด็กชายเปรยเริ่มยิ้มแย้มแจ่มใสเคาะบอลในมือไปมา แล้วปาถูกหัวเด็กชายชูดังบึ้กจนข้างนั้นคลำป้อย

"หัวโนมั้ย..." เปรยถามพร้อมหัวเราะร่า ชอบใจที่มีคนรองมือรองตีนโดยไม่อุทธรณ์

"เจะมั้ย จู" เด็กหญิงสุมทองร้องถามจากม้ายาว

"เจะมั้ย จู....เจะมั้ย" เปรยเงยหน้าขึ้นล้อน้องอย่างเอ็นดู "เมื่อไหร่สุมทองจะพูดจั๊ดคะ..."

น้องสาววัยสามขวบยิ้มเอียงอาย...หล่อนค่อนข้างเรียบร้อยว่าง่าย เป็นขวัญใจของพ่อแม่และคุณป้าทั้งสาม ไม่เว้นแม้กระทั่งล่าเตียง

มีเพียงคนเดียวในจำนวนนี้ที่ไม่ชอบหล่อน ไม่เหลือบแลเกาะเกี่ยว ไม่สูสีเสวนา ทุกครั้งคราที่เด็กหญิงสุมทองเข้าใกล้เขาจะหลีกไกลหายห่าง คล้ายไม่เมตตาเอ็นดู ไม่มีทีท่าว่าอยากเล่นด้วย ไม่ว่ายามอารมณ์ดีหรือเงียบขรึม

ส่งศรีหัวเราะพลางก้มลงจูบแก้มลูกสาว

"เมื่อไหร่จะพูดชัดคะ ใกล้เข้าอนุบาลแล้ว ลูกยังพูด

ไม่ชัดเลย”

เด็กชายเปรยไม่ฟังต่อ เพราะหันไปเล่นโยนบอลกับพวกลูกไล่

“ก็มึงเป็นโกล์ไง ไอ้ฝัน...มึงต้องว่ายไปโน่น...กูกะไอ้เอี้ยงไอ้ชูแย่งบอลกันแล้วถ้ามึงรับไม่ทัน กูชูตลูกเข้าโกล์ได้ แปลว่ากูชนะ...เข้าใจ๋...”

“กูอีกแล้ว” ผู้เป็นมารดาลากเสียงอย่างอ่อนใจ หากเปรยก็ไม่ได้ยินเพราะกำลังสนุกสนานเต็มขีด

“พี่เปยอย่าพูดกู...” เด็กหญิงสุมทองลงจากม้านั่ง เดินกระตุ๊กกระติ๊กไปยืนชะโงกที่หัวบันได ตามด้วยเสียงเอะอะของมารดา

“ดีๆลูก ดีๆ เดี๋ยวหล่นน้ำป๋อมแป๋มไปละแย่เลย”

“พี่เปยอย่าพูดกู...”

แต่คณะทโมนหาได้หยุดฟังเสียงอ่อยๆอ่อนๆของเด็กหญิงผิวผ่องไว้ผมม้าแม้สักน้อยหนึ่งไม่ ต่างก็แหวกว่ายพร้อมกับแย่งลูกบอลเป็นโกลา ขณะใดเปรยแย่งได้ เนื่องด้วยสูงยาว เข่าแข็ง ผอม แต่แรงมาก และว่ายน้ำแคล่วคล่องเขาก็มักจะปาลูกข้ามโกล์ไปได้โดยเด็กชายฝันพลาดท่าแทบทุกครั้ง

“เหอ...เหอ...” เด็กชายเปรยทำเสียง “มึงจะชนะกูน่ะเหรอ ยากว่ะ”

ส่งศรีได้แต่ส่ายหน้าท้อแท้ ลูกชายเธอไม่เคยฟังไม่ว่า

จะสั่งจะสอนอย่างไร เปรยจะคุมสมัครพรรคพวกส่งเสียงเอิกเกริก ไม่ว่าเล่นในน้ำหรือบนบก ไม่ว่าเล่นฟุตบอลจับจิ้งหรีดมาขังไว้ แล้วปั่นให้กัดกัน ยิงนกด้วยหนังสติ๊กที่มีกระสุนเป็นดินเหนียวปั้นขนาดกลมเล็ก เมื่อแห้งแล้วจะสามารถพิฆาตนกอันโผผินอยู่เต็มบ้านให้บาดเจ็บหรือถึงตายไม่ยากเย็น

หรือเล่นว่าวอยู่กลางสนามหน้าบ้านโดยโปรดเป็นผู้ทำว่าวให้ลูกเล่น หากยามใดว่าวได้ลม แล้วลอยไปติดอยู่บนยอดไม้ เปรยก็จะเกณฑ์ลูกกะโล่ของเขาซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่เด็กชายฝันให้ปีนขึ้นไปสอยด้วยตะกร้อสอยมะม่วง ตัวเขาเองมักยืนบัญชาการอยู่ข้างล่าง

แต่โปรดพอใจที่ลูกชายเขาเป็นชายเต็มตัว

'ดีแต่คุดคู้อยู่ในรูในเรี้ยว มันจะทันกินอะไร' เขาเคยกระทบกระเทียบไปถึงเด็กชายรัดทุกคราวที่ส่งศรีปรารภเชิงอ่อนระอา

"ไม่ให้พี่เปยพูดกู" เด็กหญิงคนน้องยังคงร้องบอก

"จะบ๊องเหรอ...บ๊องหรือเปล่า สุมทอง" เขาหันมาว่านัยน์ตาวาววับ "คนอย่างพี่ไม่เอาอย่างไอ้เบื๊อกนั่นหรอก ไอ้หน้าตัวเมีย มันก็ดีแต่ผม-ครับ...เชอะ...ผม-ครับ...ครับผม...ดัดจริตเหรอ...เอ้า...ไอ้เอี้ยง ทำไมเสือกดำหายไปซะล่ะ...เก่งจริงโผล่ขึ้นมาซีวะ โผล่เลย ไอ้เอี้ยง...โผล่ขึ้นมา..."

ว่าแล้วคนพูดก็ดำลงไปบ้าง เด็กชายชูจึงคว้าบอลไว้

แทน แล้วโยนให้เด็กชายฝัน

คุณพู่กลิ่นได้ยินแล้ว เสียงโหวกเหวกทุกเช้าวันอาทิตย์ที่คณะทโมนอันมีเปรยเป็นหัวโจก ชวนกันเล่นน้ำในคลองกันอึงคะนึง เสียงลั่นจนข้ามฝั่งไปยังฟากตรงข้าม หากเพราะแต่ละบ้านอยู่ลึกเข้าไปพอที่จะไม่หนวกหูมากมาย จึงไม่มีใครออกมายืนด่าแถวตลิ่ง

ส่วนเด็กชายรัดเอาแต่อ่านหนังสือ...ทั้งหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเล่น ที่มีทั้งตลกคะนอง อย่าง พล นิกร กิมหงวน ของ ป.อินทรปาลิต ทั้งบุกป่าฝ่าดงอย่างล่องไพรของ น้อย อินทนนท์ อาหรับราตรี ของเสฐียรโกเศศและนาคะประทีป หรือเชอร์ล็อคโฮม อันเป็นงานที่เด็กชายอย่างเขาพอจะอ่านได้ ด้วยว่ายังอยู่แค่ชั้นประถม

หากเพราะรัดอ่านหนังสือ 'แตก' รวดเร็วกว่าเด็กวัยเดียวกัน ดังนั้น เพียงแต่อยู่ ป.๓ เขาก็รักสนิทกับการอ่านทั้งการ์ตูน วรรณคดี ทั้งนวนิยายประเภทลูกผู้ชายที่ยากขึ้น

แต่พล นิกร กิมหงวน ดูจะอ่านง่ายเป็นที่สุด อ่านแล้วหัวเราะก้ากก้ากกลิ้งไปกลิ้งมา ช่วยให้ความเครียดในอารมณ์ของเด็กชายผู้ไร้เพื่อนไร้ญาติ...ผู้ถูกปรามาสหมายหัวโดยไม่รู้หนเหนือหนใต้ ได้คลี่คลายไปในทางที่สละสลวยรื่นรมย์

แม้เสียงโหวกเหวกของเปรยและพรรคพวกจะลอยตามลมมาจนถึงหู ประหนึ่งยั่วยุให้อยากเล่น เด็กชายก็หักห้ามความกระวนกระวายนั้นเสียได้ทุกครั้งด้วยหนังสือ

เรียน สลับกับพล นิกร กิมหงวน

'คุณตา' หรือ นายพุ่ม สร้างสม บิดาของคุณพู่กลิ่น เป็นนักอ่าน ในห้องกลางชั้นบน จึงมีตู้หนังสือเรียงรายตั้งแต่หัวบันไดไปจนถึงหน้ามุข คุณพู่กลิ่นจัดหนังสือไว้เป็นหมวดหมู่ ทั้งพระราชหัตถเลขา บันทึกความรู้ต่างๆ ผจญภัย อาชญานิยาย กฎหมายและวรรณคดี รวมไปถึงนวนิยายอีกมากมายหลายประเภท

"หนังสือทุกเล่มเป็นสมบัติล้ำค่าไม่น้อยไปกว่าเพชรนิลจินดาเรือกสวน....หนังสือที่ตกทอดมาถึงแม่ จะตกเป็นของรัดทุกตู้ แม่แน่ใจว่า ถึงรัดจะเรียนจบแค่ป.๔ แต่ถ้าอ่านหนังสือของคุณตาหมดทุกตู้ รัดจะมีความรู้แตกฉานเท่าคนจบปริญญาตรี" คุณพู่กลิ่นเคยเปรยๆในบางคราวที่เธอครุ่นคิดถึงบางเรื่องที่เด็กชายไม่ล่วงรู้ว่า สิ่งที่อยู่ในความกังวลของเธอคืออะไร

"ดู๊...ไอ้เจ้าเปรยนี่ โตขึ้นมันคงเป็นนักเลงประจำคลองมังนะ" มารดาบุญธรรมออกไปยืนชะเง้อชะแง้เงี่ยหูฟัง ทั้งๆที่ได้ยินอยู่เสมอทุกวันหยุด พลางก็เหลือบแลไปยังรัดผู้กำลังนั่งอยู่ ณ โต๊ะตัวเล็กใกล้ประตู ก้มหน้าทำการบ้านอย่างมีสมาธิ ขณะที่เสียงโหวกเหวกยังคงแว่วมา

เป็นเสียงจากชีวิตที่ร่าเริงและพละกำลังแห่งเยาว์วัยอันได้รับการบริหาร สมควรแก่กาละและอายุ

ตรงกันข้ามกับตัวเขา ผู้ไม่เคยเลยที่จะออกไปโลด

เต้นกระโจนน้ำตูมตามดำผุดดำว่าย อย่างดีที่สุดก็เพียงแต่ชวนเลี่ยมผู้บัดนี้อายุสิบห้า เป็นนางสาวเต็มตัว ออกไปอาบน้ำที่ตีนท่าตอนเย็นบางเย็นที่เด็กชายเปรยไม่ออกไป แล้วหัดว่ายต๋อมแต๋มด้วยพวงมาลัยสังกะสีที่คุณพู่กลิ่นหามาให้เขาฝึกว่าย

คุณพิกุลเดินเลียบมาตามทางปูอิฐโดยไม่กระโตกกระตากมาขึ้นบันไดหน้าบ้านอันแดดอ่อนๆเมื่อสักครู่เริ่มสาดแรงเป็นลำดับ สีหน้าของพี่สาวใหญ่ไม่ค่อยจะเป็นสุขกี่มากน้อย คุณพู่กลิ่นจึงถามเชิงดักคอเมื่ออีกฝ่ายก้าวขึ้นบันไดแล้วมาทรุดตัวลงนั่งที่ม้ายาวปลายเฉลียง พลางก็ส่งสายตาไปยังเด็กชายผู้ก้มหน้าอยู่กับหนังสือที่โต๊ะทำงานเล็กๆข้างประตูอันเยื้องออกไป พร้อมถามไถ่เป็นพิธี

"มาทีไรเห็นแกอ่านหนังสืออยู่เรื่อย...ไม่รู้จักไปวิ่งเล่นออกกำลังมั่งล่ะ รัด"

เด็กชายเงยหน้าขึ้นยิ้มอย่างเหินห่างพลางก็ตอบตามมารยาท

"ยังทำการบ้านไม่เสร็จครับ"

คุณพิกุลไม่ว่ากระไร ด้วยว่าใจมิได้อยู่ที่คำถาม หากกำลังแล่นไปถึงบางเรื่องที่ยังคงกลุ้มไม่รู้แล้ว

"พี่นอนไม่ค่อยจะหลับเอาเลยหมู่นี้ มันวับๆหวำๆไงก็ไม่รู้ ตั้งแต่ได้ข่าวเรื่องยายกันเสียท่าไอ้หมอนั่น กินก็ไม่ได้นอนก็ไม่ลง...เป็นห่วงไงล่ะ...แล้วนี่เรื่องราวจะไปไงมาไงกันอีกเธอพอจะนึกออกมั่งไหม"

"สายไปเสียแล้วนี่ พี่กุล" ผู้เป็นน้องตอบอ่อยๆ "เขาเองก็ไม่เคยปรึกษาอะไร นึกจะทำอะไรก็ทำ อันที่จริงก็ชีวิตเขาเอง เขามีสิทธิ์จะทำยังไงกับตัวเขาก็ได้"

"เขารู้ไหมว่าผู้ชายหวังเงิน"

"ไม่มีวันรู้หรอกค่ะ..."

"โง่" คุณพิกุลลงเสียง "น้องเราทำไมถึงโง่ขนาดนี้ หลงคารมอะไรหนักหนากะไอ้ผู้ชายสั่วๆคนหนึ่ง"

คุณพู่กลิ่นได้แต่ยิ้มอ่อนๆ ไม่พลอยกระตือรือร้นไปกับพี่สาว ด้วยเห็นว่าความโง่ที่คุณพิกุลกล่าวถึง ก็คือความพอใจของอีกฝ่ายที่มีต่อชายคนรัก

หากจะทบทวนถึงความเก่า คุณพิกุลรู้ได้อย่างไรว่าตัวเธอเองไม่เคยโง่

"ไงๆเราก็เป็นคนนอกไปแล้ว ต้องอยู่เฉยๆแล้วละ พี่กุล" คุณพู่กลิ่นเตือนสติ "คิดดูซิคะ ถ้าพี่กุลไปว่าอะไรเขาแล้วเขาเก็บไปบอกผัวเขาล่ะ เราจะเอาหน้าไปไว้ไหน เหมือนไปยุแหย่ให้เขาแตกกัน...สมบัติของพ่อแม่แบ่งกันไปแล้ว เขามีสิทธิ์จะให้ใครก็ได้...เพราะถึงยังไง เราสามคนก็ต้องให้คนอื่นที่ไม่ใช่เลือดเนื้อเชื้อไขของเราวันยังค่ำ"

คุณพิกุลฟังจบก็อึ้งอั้นไปอีกครู่

"เพียงแต่เราต้องจัดให้มันเหมาะเท่านั้นเองว่า เราจะให้ใครเท่าไหร่ แล้วให้วิธีไหน...ใครเป็นผู้ดูแลดอกผลให้เกิดประโยชน์กับชีวิตอื่นได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย"

"หลวงอาก็ช่างกระไร...ให้ดูดวงยายกันก็ไม่ยักกะทายเป็นชิ้นเป็นอัน บอกแต่เพียงว่า เจ้าเรือนลัคน์ของยายกันอ่อนกำลัง แถมยังถูกดาวอะไรก็ไม่รู้มาเบียดเบียน เบียนตัวเองยังไม่พอ มาเบียนเรือนการเงินเข้าไปอีก...แต่ก็ไม่ยอมสรุปว่าบั้นปลายจะเป็นยังไง"

คุณพู่กลิ่นจึงส่ายหน้า

"หลวงอาไม่ค่อยกล้าดูอะไรมาก...อย่างรัดก็ไม่ดูให้...ท่านว่ายังเล็กเกินไป...ก็ดูแค่ว่าสติปัญญาดีไหม นิสัยเป็นยังไงพอแล้ว หนูก็เลยไม่เซ้าซี้... 'ทายสมพงศ์เมียผัวเรื่องชั่วดี ทายชีวีวิบัติตัดชันษา ทายคุณโทษทารกทาริกา เรียนโหราครูห้ามการทำนาย' พี่กุลก็เคยได้ยินหลวงอาพูดให้ฟังนับครั้งไม่ถ้วนแล้วไม่ใช่หรือคะ เพราะงั้นก็ไม่ต้องไปถามท่านอีกแล้ว...เราคิดไปตามเหตุผลตามเหตุการณ์ก็พอจะตอบตัวเองได้..."

"ยายเตียงมันว่ามีคนทรงดูแม่นอยู่แถวดาวคะนอง"

"โอ๊ย...ขอทีเถอะ พี่กุล ขอที" คุณพู่กลิ่นร้องเสียงหลง "ถ้าไปดูหมอเสียเงินสิบบาทยี่สิบบาท หนูยังไม่คัดค้านเพราะถ้าเราเลือกดูที่เขาแม่นๆ มันก็ช่วยให้เรารู้ลู่ทางอะไรบางอย่างมาประกอบการตัดสินใจ แต่ถ้าถึงกับไปหาคนทรงประเภทหลวงปู่หลวงปู่หรือเสด็จแม่อะไรนั่น...ขอที..."

คุณพิกุลฟังแล้วจึงยิ้มจืด ๆ

"นี่ก็ไม่ใช่หลวงปู่หรอก...แต่เป็น...เออ....จะว่าเป็นอะไร

ก็ไม่ถนัด...ฟังคล้ายๆท้าวจตุโลกบาลหรืออะไรพรรค์นั้น....หรือยมบาล...เอ...จำไม่ได้แล้ว...ต้องไปถามยายเตียงอีกที..."

"อย่าไปเลย พี่กุล เชื่อหนูดีกว่า...อย่าไป" คุณพู่กลิ่นวิงวอน "เราเป็นคนมีการศึกษา เราต้องคิดเองได้ ต้องคิดให้ออกด้วย เรื่องทั้งเรื่องมันเกิดจากพี่กุลหวงสมบัติ ไม่อยากให้กระเด็นไปตกอยู่กับคนที่ไม่สมควร...ถ้าคิดยังงั้น...ก็..."

เธอพูดพลางเหลือบมองไปทางประตู เมื่อไม่เห็นลูกบุญธรรมอยู่ตรงนั้นแล้ว จึงกล่าวต่อด้วยเสียงที่เบาลง

"ก็...ไม่มีใครซักคนที่สมควร...แม้กระทั่งโปรดกับส่งศรี"

คุณพิกุลไม่ขัดคอ ด้วยว่าหมายมั่นจะไปกับล่าเตียงให้จงได้

"อุ๊ย...ท่านดูแม่นมากเลยค่ะ คุณน้า...คนขึ้นคึ่กเลย...เสียค่ายกครูนิดเดียว...หกสลึงหรือไงนี่แหละ กับดอกไม้ ธูปเทียนเท่านั้น"

ทันใด ประตูท่าน้ำบ้านกลางก็เปิดออก เด็กชายเปรยในกางเกงเปียกชุ่มวิ่งเข้ามาก่อน ในมือมีลูกบอล วิ่งพลางตบพลางให้ลูกกระดอนขึ้นๆลงๆบนทางปูอิฐ พวกลูกสมุนทั้งสามก็กรูตามกันเข้ามา

"โฮ้...ฮี...โฮ้...ฮี..." คณะพรรคทุกคนทำท่าควบม้าส่งเสียงร้องเหมือนอินเดียนแดงในหนังซึ่งเพิ่งไปดูมาเมื่อคืน "ฮู้ฮู้...โฮ้...ฮี...โฮ้...ฮี..."

คุณพิกุลหัวเราะกิ๊ก พลางเอ่ยอย่างเอ็นดู

"เปรยนี่ยิ่งวันยิ่งใกล้หนุ่มนะ แต่เล่นอะไรเหมือนเด็กสามขวบ...พี่กำลังนึกทุกวันว่า...ต่อไปอีกสักห้าหรือสิบปี...มันจะเป็นยังไง จะหล่อจะเก่งแค่ไหน จะฝากผีฝากไข้ได้หรือเปล่า"

๑๒

เย็นนี้อากาศกำลังสบายด้วยว่าฝนตกหนักตั้งแต่บ่ายโมงแล้วหยุดสนิทตอนสิบหกนาฬิกา คุณพู่กลิ่นรับเด็กชายรัดจากโรงเรียนแล้ว นั่งเรือหางยาวตรงดิ่งมาถึงบ้าน...สนามเขียวชุ่มไปด้วยน้ำที่เพิ่งโปรยจากฟ้า

หญ้าขึ้นพรึ่บเดียวก็ราวจะกลายเป็นพงในพริบตา... แต่แม้อากาศจะชื่นเย็นสักเพียงไหน ใจคุณพู่กลิ่นก็คล้ายจะรอนๆอยู่ทั้งวัน...ทุกขณะที่แวบนึกถึงคำบอกเล่าของคุณพิกุล

พี่สาวคนโตกับล่าเตียงไปหาคนทรงกลับมาแล้ว มาเล่าเรื่องตื่นเต้นที่ทั้งคู่ต่างก็ตัวเนื้อสั่นเพราะคำทำนาย

"ยมบุตรท่านว่า อีกหน่อยยายกันจะต้องหมดตัว" คุณพิกุลบอกเธอทันทีที่กลับจากดาวคะนอง "พี่ก็เลยถามว่าแล้วจะทำยังไงกันดีคะ ท่าน ท่านก็บอกว่า ไม่เป็นไรหรอก ท่านจะช่วย"

คุณพู่กลิ่นฟังเรื่องเล่าทำนองนี้แล้วรู้สึกแปร่งปร่า... เธอมักเชื่อถือแค่หลวงอากับคำเตือนไม่กี่ประโยคของท่าน

นอกนั้นแล้วไม่เคยนึกเคยคิดจะฝักใฝ่ ด้วยยึดแต่ตนเองเป็นหลัก

'ทำดีที่สุดทุกครั้งและทุกวัน หากจะยังโชคร้ายก็ตามใจ'

เรือพายพาคุณพิกันข้ามฟากมาถึงศาลาท่าน้ำบ้านเธอไล่เลี่ยกับคุณพู่กลิ่นผู้กำลังเดินเรื่อยๆ ไม่เร่งรีบมาบนทางเดินปูอิฐ พลางสายตาก็ไล่เรื่อยจากขวาไปซ้ายอย่างสำรวจตรวจตราทั่วบริเวณอันมีทั้งไม้ผลและไม้ดอก ครั้นเหลือบไปเห็นน้องคนสุดท้องเพิ่งโผล่เข้าประตูท่าน้ำ จึงกวักมือเรียกอย่างดีใจ

นับตั้งแต่คุณพิกันมีคุณอุทิศ เธอไม่เคยย่างเยื้องไปยังเรือนชานของน้องสาวเลยสักครั้ง หากจะพบปะคุยกันก็เฉพาะวันที่น้องเธออยู่บ้านโดยไม่มีอีกฝ่ายรวมอยู่...ด้วยว่าคุณพู่กลิ่นเคยเห็นสีหน้าของน้องเขยยามมีเธอ อุทิศจะทำท่าเก้อเขินเมินหมางแล้วนั่งเงียบไม่ปริปาก ไม่ตอบโต้ไม่ออกความเห็นใดๆ ราวกับไม่พอใจอยู่ในที

ดังนั้น เธอจึงเว้นระยะให้ห่างเข้าไว้

"มาทานของว่างกันดีกว่า กัน" คุณพู่กลิ่นหยุดเดินขณะที่เด็กชายรัดหิ้วกระเป๋าหนังสือหายเข้าไปทางหลังบ้าน...เหมือนทุกครั้งที่บังเอิญคุณพิกุลหรือคุณพิกันผ่านเข้ามา

น้องสาวเธอพยักหน้าอย่างว่าง่ายกว่าเคย พลางร้องตอบ

"ถ้างั้นเดี๋ยวหนูไป"

ครู่ต่อมา บนเฉลียงหน้าเรือน คุณพู่กลิ่นจึงต้อนรับ

ผู้เป็นน้องด้วยข้าวเกรียบปากหม้อและปั้นขลิบที่ล่าเตียงส่งศรีและบริวารในบ้านช่วยกันทำส่งโรงเรียนในละแวกใกล้ๆ

"เป็นไง กัน....เธอสบายดีหรือ" พี่สาวถามเรื่อยๆ พลางสังเกตหน้าตาท่าทีอิริยาบถของอีกฝ่าย ข่าวใหม่และใหญ่ระหว่างคุณพิกันกับสามีล่องตามลมมาเข้าหูจนล่วงรู้กันทั่วถ้วนทุกๆคน

นางลี้เอาแต่เป็นทุกข์เป็นร้อนแทนนายจ้าง นายสนผู้เช้าไปค่ำกลับเป็นคนงานของเถ้าแก่รับเหมาก่อสร้างแถวตลาดพลู ก็ถึงกับเดินมาเกาะระเบียงบอกเธอเมื่อวันวาน

'คุณอุทิศนี่ตั้งแต่มาอยู่ ไม่เห็นเคยพูดกับใครเลยครับ พอกันกับคุณสมปักเลย'

"ก็....สบายดี..." อีกฝ่ายอ้อมแอ้มพลางเสจิ้มข้าวเกรียบปากหม้อเข้าปากเคี้ยวพร้อมผักกาดหอม แล้วทอดตามองเหม่อข้ามสนามอันชุ่มน้ำ ผ่านมะม่วงที่ยืนต้นอยู่ตามแนวรั้วริมเขื่อนอย่างมีบางเรื่องอยู่ในใจ "แต่บางทีก็ไม่สบาย..."

"ญาติเขามาอยู่กับเธอกี่คนล่ะ"

"สองคนค่ะ เป็นลูกของพี่สาวเขา...คนโตก็ยี่สิบกว่า คนเล็กเพิ่งสิบหกสิบเจ็ด คนเล็กค่อยยังชั่ว ใช้ง่าย แต่คนโตขี้เกียจ พูดจาก็ไม่ดี หนูพยายามบอก แต่เขาก็ไม่ฟัง" คุณพิกันส่ายหน้าอย่างอ่อนใจ

"แล้วทำไมเธอต้องเอาเขามาอยู่" คุณพู่กลิ่นถามอย่างไม่วายเดือดร้อนแทนน้อง

"คุณอุทิศเขาไม่...ไม่คุ้นกับเขือกับบุ้ง...เขาไม่ค่อยกล้าเรียกใช้ ก็เลยเอาหลานมาอยู่แทน มาคนเดียวก็ไม่ได้ เขาเหงา ก็เลยเอาน้องมาด้วย...พอดีไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว คนเล็กจบแค่ ม.๒ ก็ขี้เกียจเรียน เลยตามพี่สาวมา...เป็นอันว่าคุณอุทิศเขาสบายใจขึ้น แต่หนูอึดอัด" คุณพิกันพูดโพล่งๆตรงไปตรงมาเหมือนเคย

"ก็จะเป็นไร นึกเสียว่าอุปการะหลานผัว" ผู้เป็นพี่พูดอย่างจริงใจ ด้วยนึกถึงบริวารทุกคนที่มีอยู่ เพราะแท้จริงแล้วเรื่องราวใหญ่หลวงที่เธอห่วงใยคุณพิกุล มิใช่เรื่องหลานสาวของอุทิศ หากคือตัวตนของผู้ชายคนนั้น ที่ถูกสื่อรักให้เข้ามาเกี่ยวข้องดองกันราวปาฏิหาริย์ "ขอให้ตัวเขาดีจริงๆ เป็นใช้ได้ เรื่องหลานดีหรือไม่ดียังเป็นรอง"

คุณพิกันเงียบไป....พลางก็นิ่งคิดถึงสามี

"แล้ววันนี้ไม่ได้กลับด้วยกันหรอกหรือ"

"งานเขายุ่ง ต้องอยู่ค่ำๆทุกวัน หนูก็เลยขี้เกียจคอย"

เสียงรองเท้าแตะดังขึ้นบนทางปูอิฐใกล้เข้ามา...คุณพิกุลรอจังหวะอยู่ก่อนแล้ว ครั้นเห็นน้องสุดท้องตัดสนามข้ามผ่านเรือนเธอ จึงเดินมาสมทบด้วยหวังจะไล่เลียงถึงเรื่องใหญ่ที่ค้างอยู่ในใจมาหลายวัน

ภาพคนทรงที่เรียกขานตัวเองว่า 'ยมบุตร' ยังแจ่มจ้าอยู่ในความหวั่นเกรง ขณะที่ความศรัทธาเชื่อถือได้เริ่มไหล

รินเข้ามาด้วยจนคุณพิกุลคิดว่าเธอจะไปหายมบุตรอีกครั้งหนึ่ง

"ปลายเดือนนี้จะมีพิธีฉลองครบรอบสิบปีที่สำนักนี้ก่อตั้งมา ถ้ายังไงก็ขอเชิญท่านมาร่วมด้วย"

ชายผิวดำ ตาคม คิ้วเข้ม หนวดเคราดกครึ้ม เรือนร่างสูงใหญ่ มีความดึงดูดใจแปลกๆที่คุณพิกุลรู้สึกวับวูบขึ้นมาแต่แรกเห็นนั้น ยังจำหลักปักมั่นอยู่ในม่านตาทุกครั้งคราที่หลับตาลง เธอจะเห็นแต่เรือนร่างกำยำในกางเกงขายาวเสื้อคอกลมแขนยาวสีขาวพาดบ่าสะพายเฉียง แล้วห้อยชายไว้เบื้องหลัง ผู้นั่งอยู่หน้าที่บูชาอันมีทั้งพระพุทธรูปและเทวรูปไม่เว้นแม้กระทั่งรูปถ่ายพระสงฆ์อันเป็นเกจิอาจารย์นามระบือติดอยู่เรียงรายรอบห้องสี่เหลี่ยมบนเรือนไม้ใต้ถุนสูง

ขณะที่เธอและล่าเตียงไปถึงนั้น มีชาวบ้านผู้เดือดร้อนนั่งสลอนอยู่หลายคน คนทรงคือชายฉกรรจ์ ร่างสูง แข็งแรงจะพักอยู่อีกเรือนหนึ่ง เยื้องไปทางด้านหลัง แขกหรือลูกค้าผู้มานั่งคอยจะคอยอยู่บนเรือนด้านนอก

ครั้นราวเก้านาฬิกา ชายคนนั้นจึงลงจากเรือนของเขามายังเรือนนอกทางบันไดหลัง ทักทายผู้นำทุกข์มาปรึกษาอย่างสุภาพและสำรวม

ขณะที่มองเลยมายังคุณพิกุลและล่าเตียงอย่างสนใจพลางถามไถ่ถึงที่อยู่ ล่าเตียงจึงเอื้อนเอ่ยบอกกล่าว เขาก็พยักหน้าพร้อมแย้มยิ้ม แล้วเปรยว่าค่อนข้างมาไกลมากอยู่

เหมือนกัน อาจเป็นด้วยท่าทางมีสง่าของคุณพิกุลดูโดดเด่น ผมสีน้ำตาลเข้มทรงสั้นมีสีขาวแซมเพียงปรายๆ ระยะหลังๆ มานี้ เธอไม่ค่อยชอบดัด เพียงแต่ซอยให้เข้ารูปแล้วเสยหน้าผมให้ตั้งขึ้นคล้ายทรงดอกกระทุ่ม ไม่แต่งหน้าทาปาก หากผิวพรรณก็สดชื่น มีทั้งน้ำนวลและประกายของผู้อยู่ในสถานะอันมั่นคง วัยห้าสิบห้าปีของเธอนี้ จึงไม่ดูเก่าแก่ทรุดโทรมแต่อย่างใด

หากเธอก็รู้สึกในทันทีว่า คนทรงสำรวจเธอและล่าเตียงด้วยนัยน์ตาอันคมกริบ...นัยน์ตาเขานั้นปานประหนึ่งใบมีดอันวาวเลื่อมยามกระทบกับเปลวแดด

จนกระทั่งครู่ต่อมา ก็ถึงเวลาเข้าทรง...แล้วคนมาก่อนก็เลื่อนตัวเข้าไปนั่งพนมมืออยู่ตรงหน้าชายในชุดขาว หลังจากบูชาครูด้วยเงินหกบาทกับดอกไม้ธูปเทียนที่ต้องซื้อจากหญิงกลางคนผู้ดูแลและจัดการเกี่ยวกับงานนี้ทั้งหมด

ต่อจากนั้น หน้าตาและน้ำเสียงที่สุภาพอยู่เมื่อครู่ของคนทรงก็เปลี่ยนไป กลายเป็นเสียงห้าวๆแกมเฉียบขาด เพียงแต่ว่าเขาหลับตาก้มหน้าเหมือนกลืนเสียงให้อยู่แค่ในคอ รู้กันเฉพาะตัวเขากับเจ้าทุกข์ผู้บอกกล่าวงึมงำจนจับความได้ไม่ชัดเจน

"แหม...ยายกัน อยู่กันแค่นี้...แค่นี้เอง...แต่ไม่ค่อยจะเจอกันได้เลยนะ....พี่น่ะหมู่นี้คิดถึงเธอแทบทุกคืนเลยจริงๆ" คุณ

พิกุลเปรยขึ้นอย่างมีนัย หากก็ห่วงใยจริงจัง

"นั่นน่ะซี" คุณพู่กลิ่นพยักหน้าขณะที่ตื้นตันค่อนข้างมาก...ภาพของเด็กหญิงสามคน...อายุลดหลั่นกันลงมา...เดินตามกันต้อยๆไปลงเรือจ้างที่ท่าหน้าบ้านทุกๆเช้า และขึ้นจากเรือลำเดิมทุกๆเย็น เป็นเรือจ้างเจ้าประจำที่คุณสำลีจ้างไว้เป็นรายเดือนให้ไปส่งลูกสาวถึงท่าน้ำหน้าโรงเรียน แล้วรับกลับตอนโรงเรียนเลิกทุกๆเย็นนั้น คือภาพอันจำหลักอยู่ในใจ ไม่มีร่วงโรยหรือลบลา รักกันบ้างทะเลาะกันบ้างเป็นครั้งคราว ด้วยว่าต่างก็มีอุปนิสัยและรสนิยมที่ผิดแปลกกันออกไป

"พี่ก็คิด....คิดอยู่เรื่อยๆว่ามันจะเป็นยังไงต่อไป"

คำของคนทรงยังคงกระตุ้นให้ตื่นตระหนกมิรู้หาย 'ยมบุตร' รู้ได้อย่างไรว่าคุณพิกันจะหมดตัว...เรื่องที่เขาบอกกล่าวช่างเข้าเค้าเสียเหลือเกิน

"ยายกัน" ในที่สุดพี่สาวคนโตก็ตัดสินใจเอ่ยขึ้นหลังจากนิ่งคิดครู่หนึ่ง คุณพู่กลิ่นรู้ดีถึงทีท่าของคุณพิกุล พร้อมกันนั้นเธอก็เห็นด้วยว่าสมควรเตือน "พี่อยากถามอะไรเธอสักอย่าง เธอจะบอกพี่ตามจริงได้ไหม"

"ทำไมจะไม่ได้ล่ะคะ" คุณพิกันเองก็คงอ่อนล้าเพราะเก็บความอึดอัดไว้หลายปี เป็นหลายปีที่ดูเหมือนผาสุก...แต่แม้ผู้ใดจะไม่ล่วงรู้ เธอเองก็ตระหนักแน่อยู่แก่ใจ เมื่อแก้ไขไม่ได้แล้ว ก็จำเป็นต้องมองข้ามแล้วยอมรับสภาพที่ตนเป็น

"ได้ข่าวว่าเธอขายที่ไปหลายแปลงไม่ใช่เรอะ" ในที่สุดพี่สาวก็เอ่ยขึ้น

"ค่ะ" ผู้เป็นน้องพยักหน้า "ราคามันยังไม่ค่อยดี ก็เลยต้องขายมากหน่อย...เอาเงินฝากแบงก์ ผลักดันคุณอุทิศให้ขึ้นไปเป็นผู้จัดการ...ตอนนี้เขาก็เลยงานหนัก ต้องวิ่งหาลูกค้า หาเงินฝากให้วุ่นไปหมด"

"ระวังนะ กัน...มีอะไรจะเล่าให้ฟัง แต่ต้องสัญญาก่อนนะว่าจะไม่เอาไปถ่ายทอดให้ผัวรู้" คุณพิกุลคาดคั้น ขณะที่น้องสาวรีบสัญญา

ครู่ต่อมา...เรื่องราวที่ยมบุตรทำนายก็ถูกถ่ายทอดให้เจ้าของเรื่องได้รู้ตัว

หากคุณพิกันก็ยิ้มๆ

"พี่กุลเชื่อเรอะ"

"พี่ไม่ได้เชื่อหรือไม่เชื่อทันทีหรอก เพราะถึงยังไงฟังไว้ก็ไม่เสียหลายไม่ใช่หรือ" ผู้เป็นพี่เลือกตอบอย่างที่ผู้ฟังไม่ถึงกับเคืองขุ่น "จิ้งจกทักเรายังต้องหยุดเลย นี่คนทั้งคนทักแล้วไม่ใช่คนธรรมดาเสียด้วย"

"เป็นถึงคนทรง" คุณพู่กลิ่นคิกคักแม้จะหวั่นเกรงอยู่ในใจ

เธอเกิดความรู้สึกขึ้นมาอย่างหนึ่งว่า คนทรงเข้าใจใช้ถ้อยคำอันเป็นประโยคสั้นๆแต่รุนแรง ดุจดังท่อนไม้ที่ไม่ใหญ่มาก แต่หากตีตรงจุด ผู้ถูกตีก็ชักได้

คำว่า 'หมดตัว' เป็นคำที่มนุษย์ทั่วหน้าพรั่นพรึง

"อย่าดูถูกไปหน่อยเลย ตัวเองก็เถอะ ระวังไว้ให้ดี" คุณพิกุลพูดทีเล่นทีจริง...เพราะถ้าจริงเกินไป น้องของเธอโกรธแน่ แล้วอาจจะถึงกับมึนชาเหินห่างเหมือนอย่างพักใหญ่ๆ ที่ผ่านมา นับเป็นสิ่งที่เธอไม่ปรารถนาอย่างยิ่ง

"หนูไม่ห่วงอะไรนี่คะ...เมื่อก่อนไม่ห่วงยังไง เดี๋ยวนี้ก็ไม่ห่วงยังงั้น...คิดตกแล้วก็แล้วกัน...เพราะถึงยังไงเราก็ต้องแจกจ่ายเจือจานอยู่แล้ว ขออย่างเดียวขอให้เงินทองของเราเป็นประโยชน์มากที่สุดเป็นใช้ได้ เรื่องเชื้อสายไม่สำคัญ...เพราะถ้าจะคิดให้ลึกลงไป...พ่อแม่ของเราก็เป็นแค่คนแปลกหน้าสองคนมาพบกันมาอยู่กินร่วมกัน...ถ้าพ่อกับแม่เกิดหย่ากันไปก่อน...สมบัติของพวกนี้ก็ต้องถูกแบ่งอีกเหมือนกัน พ่ออาจไปแต่งงานใหม่..."

"ฮื้อ...ยายกลิ่น เธอก็พูดอะไรเรื่อยเปื่อยไปโน่น"

คุณพู่กลิ่นเพียงแต่ยิ้มน้อยๆ ไม่ทวนคำซ้ำอีก...เพราะรู้ว่าคุณพิกุลมิได้นึกเลยไปถึงการหมุนเวียนเปลี่ยนผันอันจริงแท้ของชีวิต

บนเรือนชั้นเดียวของโปรดและส่งศรี มีเพียงห้องนอนเดียว ส่วนอีกห้องแคบๆเป็นห้องเก็บของและรีดเสื้อ มีทั้งลังกล่องและตะกร้าวางซ้อนกันอยู่เต็ม

ส่งศรีพาเด็กหญิงสุมทองเข้านอนจนลูกสาวคนเดียวของหล่อนหลับสนิท ณ กลางที่นอนบนเตียงกว้าง คั่นอยู่

ระหว่างพ่อกับแม่เช่นนี้มาตั้งแต่กลับจากโรงพยาบาล ส่วนเด็กชายเปรยนอนบนฟูกที่ปูอยู่หน้าเตียง ฟูกซึ่งบัดนี้สั้นกว่าตัวเขา ด้วยว่าเปรยสูงวันสูงคืน

"น่าจะเปลี่ยนที่นอนให้เปรยมันได้แล้ว" โปรดเอ่ยขึ้นเมื่อก้าวเข้ามาในห้องขณะที่ส่งศรีเลื่อนตัวลงทางปลายเท้าหากก็ยังนั่งอยู่ตรงนั้น พลางเอี้ยวตัวมองลูกชายผู้หลับสนิทไปแล้วเมื่อสามทุ่ม "หรือให้มันย้ายไปนอนที่ห้องเก็บของก็ได้จะเป็นหนุ่มแล้ว มานอนรวมกันอยู่ยังงี้ได้ยังไง ให้มันมีห้องส่วนตัว จะได้เป็นสัดส่วน"

ส่งศรีพยักหน้าเห็นด้วย แต่หล่อนคิดไกลไปกว่านั้น

ใช่แต่เปรยคนเดียวที่ใกล้เป็นหนุ่ม เด็กหญิงสุมทองก็ต้องมีวันโตเป็นสาวเช่นกัน แต่บ้านที่คุณพิกุลปลูกให้อยู่มีห้องนอนใหญ่เพียงห้องเดียว ห้องเล็กสองห้องที่อยู่ตรงกันข้าม เป็นห้องครัวหนึ่ง และห้องใช้สอยจิปาถะอีกหนึ่ง ที่ว่างโล่งนอกนั้นปล่อยไว้เป็นห้องกลาง ตั้งตู้หนังสือโต๊ะกินข้าวและชั้นวางของ ถัดออกไปจึงเป็นระเบียงแคบเล็ก หากลูกของหล่อนเป็นหนุ่มเป็นสาว คงมีปัญหาเหมือนกันว่าจะอยู่กันอย่างไร

"แล้วจะย้ายของในห้องเล็กไปไว้ไหน" ภรรยาของเขาถาม

โปรดนิ่งไปอึดใจ ก็กระแทกเสียงออกมา

"อาศัยเขาอยู่ก็ยังงี้ละ...ที่ทางออกกว้างใหญ่ ห้องนอนเศรษฐีนี่ที่ซักไร่ได้มั้ง นอนอยู่ได้คนเดียว ทีบางคนไม่รู้กี่

ชีวิต เบียดกันนอนเหมือนหมูเหมือนหมา" เขาพูดอย่างเก็บกดแกมเปรียบเปรย

หากส่งศรีไม่มีอารมณ์ขุ่นมัวแต่อย่างใด หล่อนนึกอยู่เสมอว่า ถ้าไม่ได้พี่สะใภ้อย่างคุณพิกุล ป่านฉะนี้ชีวิตหล่อนอาจไม่สุขสงบดุจที่กำลังเป็นอยู่

โปรดเป็นชายหนุ่มพ่อบ้าน รักลูกรักเมีย แม้ค่อนข้างถี่ถ้วนอยู่บ้าง หรือเก็บความไม่พอใจเรื่องเหลื่อมล้ำในบ้านนี้อยู่เสมอก็ช่างเถิด ด้วยว่าเขาเพียงแต่บ่นหรือไม่ก็นินทาเป็นการระบายความอึดอัด

"ก็น่าแปลกเหมือนกัน" โปรดทอดตัวลงเหยียดยาวบนที่นอนชิดฝา แล้วพลิกตัวมาทางสุมทอง พลางก้มลงจุมพิตที่แก้มอันขาวหอมเบาๆอย่างแสนรัก สีหน้าค่อนข้างเครียดเมื่อครู่ก็คลายลง ด้วยถูกความชื่นใจกลบกลืนจนอารมณ์ขุ่นมัวเหือดหาย

ดังนั้น น้ำเสียงประโยคต่อไปจึงเริ่มปรกติ

"คิดๆไปก็น่าแปลก ทำมั้ยถึงมาหลุดหลงอยู่ในบ้านคนอื่นได้ตั้งเป็นนานสองนาน...เฮ้อ...แล้วนี่ลูกๆโตขึ้นมามันจะนึกยังไง...เปรยมันจะหัวเราะเยาะเอาไหมนะว่าพ่อไม่มีปัญญาออกไปยืนเดินด้วยแข้งขาของตัวเอง...หรือว่า...มันกลับจะชอบไปเสียอีกที่..."

"โปรด....พูดเบาๆ" ส่งศรีปรามเมื่อบุ้ยปากไปยังเรือนใหญ่

"ต่อไปนี้ก็สนุกละ" ผู้เป็นสามีงึมงำ ส่งศรีจึงยังคง

นั่งอยู่ตรงปลายเท้า พลางหันมาฟังเขาผู้ยังคงแตะต้องไปตามขาของลูกสาวผู้บอบบางอย่างถนอม ปากก็ว่า

"เข้ากันเป็นปี่เป็นขลุ่ย...แบบนี้เขาเรียกว่าพากันไปล่มจม...พอดีพอร้ายไปหลงไอ้คนทรงนั่นเข้า มันปะเหลาะเอาเงินสร้างนั่นบริจาคนี่อย่างที่มันหลอกพวกโง่ๆได้ จะยิ่งเวรหนักขึ้นอีก รู้รึเปล่า"

ส่งศรีไม่มีทางจะค้านเขา...ด้วยว่าตัวหล่อนนั้นถูกสามีปรามอยู่เสมอ ไม่ให้ร่วมขบวนไปหลงใหลพระสงฆ์ คนทรงหรือแม้กระทั่งหมอดู

ดังนั้น เมื่อหล่อนนำความที่ล่าเตียงเล่าถึงยมบุตรให้เขาฟัง โปรดก็เอะอะขึ้นมาทันที พร้อมทั้งห้ามขาดไม่ให้ส่งศรีพลอยเป็นไป ชวนให้อีกฝ่ายนึกในใจอยู่เงียบๆถึงความเข้มแข็งของสามี

ได้สามีดีก็มีดีอยู่ตรงนี้....ตรงที่เขาเสมือนเกราะกำบังภัยมิให้หลงใหลไปกับศรัทธาอันปลอมแปลงมาในรูปแบบที่เพศหญิงมักนึกไม่ถึง

"ให้เขาหลงกันไปแค่สองคน...ดี...รวยนักก็...แบ่งให้คนทรงมันมั่ง" โปรดพูดอย่างสาแก่ใจ

๑๓

วันนี้เป็นวันที่เปรยได้ย้ายห้อง ย้ายข้าวของส่วนตัวขึ้นไปอยู่บนเรือนใหญ่กับคุณพิกุล โดยมีมารดาตามมาจัดให้

เขาได้อยู่ห้องตรงกันข้ามติดบันไดซึ่งเคยเป็นห้องที่คุณพิกุลใช้ทำงานส่วนตัว เคยมีจักรและตู้เก็บตำราเย็บปักถักร้อยของฝรั่ง รวมทั้งเครื่องมือเย็บปักถักร้อยและทำดอกไม้ทุกประเภท

ตำรากับข้าวของผู้เขียนมีชื่อแห่งยุคสมัยที่มีหม่อมเจ้าหญิงพระองค์หนึ่ง หม่อมหลวงคนหนึ่ง กับสุภาพสตรีผู้มีฝีมือแต่ไม่มีชื่อโด่งดัง หากตำราของเธอก็เป็นตำราที่แม่บ้านเชื่อถืออีกสองสามคน กับหนังสืออื่นไม่มากนัก ด้วยว่าคุณพิกุลรักชอบเพียงการฝีมือ หากเป็นผู้ไม่อ่านหนังสือทั่วไป เช่นเดียวกับคุณพิกัน ดังนั้น เธอจึงไม่แยแสสนใจหนังสือทั้งปกแข็งปกอ่อนบรรดาที่มีอยู่ในตู้บนเรือนเก่า

"พี่ไม่เอาหรอก หนังสือ รกบ้าน เธอเก็บไว้แล้วกัน" คุณพิกุลเคยบอกคุณพู่กลิ่นยามเมื่อต้องแบ่งสมบัติที่เป็น

สิ่งละอันพันละน้อย "ขอแต่พวกจานชาม ขันเงิน พานถาดมาใช้มั่งเท่านั้น ขี้เกียจซื้อของใหม่ เงินใหม่มันปนมากไม่เหมือนเงินเก่าของแม่"

คุณพู่กลิ่นไม่ว่ากระไร กลับดีใจอย่างยิ่งที่พี่น้องยกหนังสือให้เธอครอบครอง ทั้งพี่และน้องออกปากขอสิ่งใด เธอก็ยกไปให้ จนแม้นางลี้ก็พึมพำ

'คุณกุลละก็เอาเปรียบ เธอได้ทั้งขันข้าว ทั้งกระทะทองตั้งเถา แล้วยังชามฝาอีกเป็นหลัวๆ ยังจะเอาถาดเงินกับจานชามชุดเก่านั่นอีก'

หากผู้เป็นน้องคนกลางก็ตัดบท

'ช่างเถอะ ลี้ เวลาทำของส่ง ก็ทำอยู่ที่บ้านพี่กุล ฉันน่ะแค่เข้าหุ้นลงเงิน ของพวกนี้ต้องใช้มาก ใช้ทุกวัน ก็ให้ๆ เขาไปเถอะ ถึงไงก็ต้องแบ่งกันอยู่แล้ว ฮุบไว้คนเดียวได้ไง ของก็ออกมากมายจะเอาไปทำอะไรหวาดไหว ลี้นี่ก็'

คุณสำลีเป็นผู้ชอบซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ ทั้งโต๊ะ เตียง ตู้ ตั่ง...ตู้ทั้งใหญ่และเล็กต่อด้วยไม้จริงมิใช่ไม้อัด ทั้งฝีมือและเนื้อไม้จะต้องคัดอย่างที่เป็นของเก่าอันประณีตงดงาม จานชาม เครื่องกระเบื้อง เครื่องเงิน เครื่องถมทั้งถมเงินถมทองล้วนแล้วมีสมัย ในห้องใหญ่ชั้นล่างกับอีกหนึ่งห้องชั้นบน คุณสำลีสร้างไว้เก็บของเหล่านี้ เมื่อคุณพิกุลและคุณพิกันแต่งงาน 'ออกเรือน' ไปมีเรือนส่วนตัวคนละหลัง เธอจึงแบ่งของใช้บางชุดให้ไปบ้าง

ด้วยเหตุที่คุณพุ่มได้รับการศึกษาอย่างดีในโรงเรียนมีชื่อเสียงที่ขึ้นชื่อว่า 'แก่วิชา' ได้คลุกคลีสมาคมกับเพื่อนฝูงผู้ส่วนใหญ่เป็นลูกขุนนาง ผู้ดีเก่า หรือมิฉะนั้นก็เป็นคนจีนที่มาตั้งรกรากอยู่ในเมืองไทย ได้บรรดาศักดิ์เป็นขุน หลวง พระ พระยา

ในละแวกที่บ้านคุณพุ่มตั้งอยู่ ยังเป็นแถวถิ่นของตระกูลใหญ่หลายตระกูล ประกอบด้วยเรือนชานบ้านกว้าง บ้างสร้างเป็นเรือนไทย บ้างเป็นเรือนทรงปั้นหยา บ้างก็เป็นตึกรามทรวดทรงแบบฝรั่ง ส่วนใหญ่มักเป็นที่คุ้นเคยในชื่อเสียงเกียรติคุณว่าบ้านนั้นบ้านนี้คือสกุลของผู้ใด คือ พระยา คุณพระ คุณหลวง ท่านขุน ที่มีราชทินนามว่ากระไร

ลูกชายลูกสาวของผู้ดีมีตระกูลเหล่านี้ มักจะข้ามไปเล่าเรียนในโรงเรียนของกุลบุตรกุลธิดามีชื่อเสียงทางฝั่งพระนคร ทั้งโรงเรียนฝรั่งที่อยู่เลยไปทางสีลม บางรักและสุขุมวิท และโรงเรียนไทยที่อยู่กลางใจกรุงเทพฯ ณ ฝั่งพระนคร

มีทั้งโรงเรียนประจำและไป-มา ประหนึ่งว่าโรงเรียนเหล่านี้คือ 'ตักกสิลา' ของเด็กหญิงชายไทย ด้วยได้วางระเบียบการสอนไว้รัดกุม เข้มงวดทุกกติกา ไม่ว่ากิริยามารยาทและความประพฤติ เพียงจบมัธยมแปดก็พูดภาษาอังกฤษได้คล่อง ไวยากรณ์อังกฤษแม่นเกือบไม่น้อย

หน้าพวกที่ข้ามน้ำข้ามทะเลไป 'เรียนนอก' สักเท่าไหร่ มัธยมแปดสมัยคุณพุ่มหลายคน จึงก้าวถึงขั้นอธิบดีหรือปลัดกระทรวง

ภาษาไทยหรือก็แตกฉาน วรรณคดีนั้นอ่านกันมาก ผู้มีบรรดาศักดิ์หรือสูงวัยมักจะเกณฑ์ลูกหลานหรือเด็กในบ้านอ่านวรรณคดีไทยและเรื่องจีนให้ฟังวันละหลายๆตอน บางครั้งก็ฟังจนหลับไป

ลูกหลานหรือเด็กหญิงชายจึงเติบโตขึ้นมาด้วยภาษาไทยที่ถูกต้อง ซึมซับความรู้สึกอันประณีตจากเรื่องราวเก่าแก่ที่ผูกร้อยด้วยสำนวนหรือที่เรียกแบบชาวบ้านว่า 'ฝีปาก' มาประดับประดาเป็นอาภรณ์

ด้วยเหตุที่คุณพุ่มมีสังคมกับคนระดับสูงกว่าชาวสวนธรรมดา เขาและคุณสำลีรวมทั้งลูกสาวสามคนจึงได้รับการหล่อหลอมให้ได้รู้ได้เห็นได้สัมผัสกับผู้คนอันมีทั้งวัตถุและจิตใจประกอบกัน ได้ปรับเปลี่ยนรสนิยมและความเป็นอยู่ให้ก้าวตามสถานศึกษาและมิตรสหายขึ้นไปเรื่อยๆ โดยไม่ทันรู้สึก

บ้านของเขาจึงเป็นหนึ่งในจำนวนบ้านข้าราชการที่มีมวลมิตรไปมาหาสู่สังสรรค์กันด้วยเรื่องราวในแวดวงนั้นมากกว่าค้าขาย แม้คุณสำลีจะยังดำเนินกิจการเกี่ยวกับเรือกสวน หากท้ายสุดก็ต้องให้ผู้อื่นมา 'ถือ' สวนแทนเธอในบั้นปลายแห่งชีวิต

แต่คุณพู่กลิ่นก็เป็นลูกสาวเพียงหนึ่งเดียวที่สืบทอดรสนิยมบางอย่างอันได้แก่การอ่านมาจากคุณพุ่มผู้บิดา ดังนั้น บางวันหยุด เธอจึงฝึกเด็กชายรัดด้วยการอ่านหนังสือให้เธอฟัง ตั้งแต่อ่านยังไม่แตกจนกระทั่งใช้การได้ เป็นเหตุให้รัดอ่านหนังสือออกอย่างรวดเร็วกว่าเด็กในวัยเดียวกัน

เมื่อเด็กชายรัดออกเสียงผิด เธอจะคอยบอกให้เขาออกเสียงซ้ำ...ซ้ำอยู่เช่นนั้นจนกระทั่งซึมซาบ

"สังเกตดูเด็กเดี๋ยวนี้ชักจะเริ่มพูดจาไม่มีตัวกล้ำ เหมือน ร.เรือ กับ ล.ลิง ไม่ต่างกัน...รัดอย่าเอาอย่างนะลูกนะ เวลาพูดต้องฝึกให้ชิน จะได้ออกเสียงถูกต้อง ถ้าพูดจาไม่ชัดเจนจะเหมือนคนไม่มีการศึกษา...รัดจะเปล่งเสียงคำว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาอังกิดไม่ได้เป็นอันขาด เดี๋ยวแม่ตีตาย คำที่มี ร.เรือ ต้องกระดกลิ้นให้ได้"

นับจากวันที่หลวงอาเตือน...แม้ไม่พอใจอยู่บ้าง หากคุณพู่กลิ่นก็ได้คิด

'เด็กก็เหมือนเพชรพลอย ถ้าเนื้อเดิมไม่ดี แล้วยังเจียระไนไม่ดีอีก วางไว้ตรงไหน ก็ไม่มีใครอยากได้'

เธอมิอาจแน่ใจได้ว่า 'เนื้อเดิม' ของรัดดีหรือไม่...ด้วยว่าเนื้อเดิมของคนเราไม่อาจวัดได้จากความจนหรือความรวย ไม่อาจวัดจากการศึกษาว่าสูงหรือต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเขายังเด็กเล็กเท่านี้ เธอมิอาจรู้ว่าเขาคือเพชรพลอย

ทองแท้ หรือทองเหลือง แม้กระทั่งหินมีราคาหรือกรวดทราย

ขณะที่ส่งศรีกำลังจัดห้องใหม่ให้เปรย คุณพิกุลจึงเดินข้ามมายังเฉลียงที่รัดกำลังอ่าน 'นิทานเวตาล' พระนิพนธ์ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์หรือพระนามแฝงว่า 'น.ม.ส.' ให้คุณพู่กลิ่นฟัง

"แหม...อ่านหนังสือแต่เช้าเชียว" คุณพิกุลทัก ขณะที่รัดปิดหนังสือ หยุดอ่านทันใจ รีบลุกจากเก้าอี้หายลับเข้าไปในห้องจนพี่สาวคนโตของเจ้าของเรือนเปรยเบาๆอย่างไม่สบอารมณ์

"แปลกนะ เจ้ารัดนี่ ทำไมมันไม่ค่อยสู้หน้าคน พี่มาทีไรละก็มันจะรีบก้มหน้างุดๆหายแผล็บไปทุกที"

"คงเกรงใจพี่กุลมังคะ"

"เกรงหรือกลัว" คุณพิกุลถามพลางก้าวขึ้นบันได มาหย่อนตัวลงนั่งตรงข้ามท่ามกลางแสงแดดยามแปดนาฬิกาอันทอทอดมาถึงต้นบุนนาคสูงสาขา ณ มุมเรือนขวามือ จึงช่วยให้เฉลียงยังคงสบายได้เงาร่ม

"ก็อาจจะทั้งสองอย่างนั่นแหละ พี่กุล" คุณพู่กลิ่นตอบตรงไปตรงมา "เด็กนี่เขาก็รู้นะว่าใครรักเขาเกลียดเขา...ถ้าเกลียดเขา เขาก็ไม่อยากจะเข้ามาทำให้อารมณ์พี่กุลขุ่นมัว..."

"เธอก็...พูดให้มันมากไป" พี่สาวว่าอ่อยๆ...ไม่เต็มเสียงสักเท่าไหร่ ครั้นแล้วจึงเล่าเรื่องที่ยกห้องเย็บผ้าบนเรือนใหญ่ให้เด็กชายเปรยเป็นห้องส่วนตัว

"ส่งศรีก็ดูท่าอาลัยอาวรณ์ไม่อยากให้ลูกแยกมา...เขาติดลูก ไม่ใช่ลูกติดเขาหรอก...

แต่นายโปรดนั่น...ตอนแรกเขาก็พูดลอยๆ อยากต่อห้องให้ลูกชาย...พี่ก็เลยนึกขึ้นได้ว่าเปรยมันชักจะหนุ่มขึ้นมาแล้ว บนเรือนก็มีห้องหลายห้อง เลยยกให้มันห้องนึง...พอบอกยกให้เท่านั้นแหละ พ่อโปรดยิ้มแฉ่งเลยทีเดียว...ก็เป็นอันว่า...ต่อไปนี้เปรยคงไม่น้อยหน้านายรัดแล้วมัง"

พี่สาวเธอก็เป็นอย่างนี้อยู่เรื่อย...คุณพู่กลิ่นนึกในใจ...ผู้ใหญ่แท้ๆทำให้เด็กเป็นศัตรูกัน

"อย่าไปกระตุ้นให้เขาแข่งขันพนันชัยกันดีกว่า พี่กุล" เธอเตือนอย่างอดไม่ไหว "เพราะว่าถ้าหมดเราเสียแล้ว เด็กพวกนี้จะต้องอยู่ด้วยกัน..."

"เธอไม่ต้องคิดไกลไปถึงขนาดนั้นหรอก กลิ่น มันจะอยู่หรือจะจากก็อีกหลายสิบปี"

คุณพิกุลไม่สนใจ...ด้วยว่ากำลังคิดเรื่องยมบุตรที่จะฉลองครบรอบการตั้งสำนัก เธอจึงเอ่ยขึ้น

"วันที่ยี่สิบเก้านี้ ไปงานของท่านยมบุตรกันไหม กลิ่นเห็นบอกว่าจะฉลองใหญ่โตทีเดียว พวกที่เขาศรัทธาท่านคงมากันพรึบเลย บ้านจะแคบไปด้วยซ้ำ...นี่ถ้าไม่แม่นจริงวันๆจะมีคนมาเข้าคิวกันสลอนแบบนั้นหรือ"

"นั่นแหละ แสดงถึงความโง่เขลาเบาปัญญาของคนไทย" คุณพู่กลิ่นตอบเรียบๆ "เรายังมีคนด้อยการศึกษาอยู่อีกมาก"

"แล้วพี่ล่ะ ด้อยการศึกษาหรือไง" เสียงของคุณพิกุลชักจะตวัดนิดๆ "เธอไม่เชื่อไม่ศรัทธา ก็ไม่ต้องไปด่าว่าคนอื่น"

"พี่กุลมีการศึกษาแต่ไม่ยอมคิดให้ตก ไม่คิดให้ออกเท่านั้นเอง...ถ้าคิดตก คิดออก รับรองพี่กุลไม่ต้องไปหาคนทรงหรือแม้แต่หมอดู"

"ก็มันกลุ้มใจเรื่องยายกัน" อีกฝ่ายได้แต่ตอบอ่อยๆ

"กลุ้มทำไมคะ เจ้าตัวเขายังไม่กลุ้มเลย" คุณพู่กลิ่นพูดเรียบๆตามเคย "ทรัพย์สมบัติที่พวกเราครอบครองกันอยู่นี่ ที่จริงก็มีส่วนทดสอบสติปัญญาของเราเหมือนกันว่าใครจะเอาไปใช้แบบไหน"

ล่าเตียง ส่งศรีพร้อมกับเขือและบุ้งกำลังช่วยกันหั่นเปลือกส้มโอออกเป็นชิ้นเล็กๆ มีเด็กหญิงสุมทองนั่งอยู่ข้างๆคุณพิกุลผู้ถักลูกไม้ใกล้จะเสร็จแล้ว เธอจะเดินจักรติดลูกไม้กับผืนผ้าสีขาวสี่เหลี่ยมขนาดเล็กจำนวนครึ่งโหลเพื่อมอบให้ยมบุตรใช้ปูรองถาดยามเมื่อจะทำพิธีเซ่นสรวงยมบาลวันพรุ่งนี้

วันนี้ทั้งวัน จะเป็นวันทำยาดมที่มีผู้มาว่าจ้างเพื่อแจกในงานศพ คุณพิกุลจึงสั่งบริวารให้ทำเพิ่มจากที่ต้องทำส่งร้านค้าทั้งฝั่งพระนครและธนบุรีอีกจำนวนหนึ่ง

เปลือกส้มโอนี้เป็นเปลือกส้มโอมือที่เริ่มหายาก หากก็ยังพอหาได้ ทุกคนมีเขียงวางอยู่ตรงหน้า หั่นเปลือกส้มโอ

ทั้งเปลือกแข็งชั้นนอกและเปลือกนุ่มชั้นในออกเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ตะแกรงใหญ่แล้วนำไปตากแดดในมุ้งลวดข้างเรือนที่คุณพิกุลต่อไว้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าสูงท่วมหัว มีประตูสองด้าน ยาวขนานไปกับข้างเรือน ตั้งร้านไม้ไว้ในนั้นสำหรับวางตะแกรงตากเปลือกส้มโอ

แต่หากเวลาใดไม่ทำยาดม ก็อาจใช้เป็นที่ตากปลาหมูหรือเนื้อซึ่งต้องตากแดดจัดๆก่อนนำไปปรุงหรือตากอาหารแห้งบางอย่าง มุ้งลวดหลังนี้จึงมีประโยชน์เต็มเปี่ยมในการกันนกกาและสัตว์เลื้อยคลานอีกหลายชนิดมาถ่ายรดหรือคาบของที่ตากเอาไปกิน

เสร็จจากหั่นเปลือกส้มโอ ก็ต้องนำไปตากแดด กว่าจะแห้งก็กินเวลาสองสามวันแล้วแต่ความแรงของแดดตากจนเปลือกกลายเป็นสีน้ำตาล

เด็กหญิงมีหนังสือของพี่ชายเล่มหนึ่งกางอยู่ตรงหน้าปากก็ท่อง นิ้วชี้เล็กบางชี้เปะปะไปบนใบหน้า

"กอ ไก ขอ ไข่...คอ ฟาย..." หล่อนท่องดังๆ ชวนให้พวกผู้ใหญ่เงยหน้าขึ้นหัวเราะอย่างขันแกมเอ็นดู

"ขอ ขวด หายไปไหนเสียล่ะลูก" คุณพิกุลถาม

วันนี้หน้าตาเธอเบ่งบานอิ่มเอิบ ด้วยว่ากำลังตื่นเต้นอยากไปในงานพิธีของคนทรง นัยว่ามิใช่จะมีแต่ชาวบ้านร้านตลาดผู้มีการศึกษาน้อยเท่านั้น พวกคุณนาย ภรรยาข้าราชการระดับใหญ่และภรรยาพ่อค้าวาณิชย์หลายต่อ

หลายราย ก็เป็นลูกค้าของยมบุตรเช่นกัน

เธอจึงถักลูกไม้ตั้งแต่วันรุ่งขึ้นที่ได้ไปเยือนสำนักคนทรงนับแต่นั้นจนกระทั่งวันนี้ด้วยหัวอกหัวใจอันปลาบปลื้มผ่องใส

"ขอ ขวด คอ ฟาย..."

"คอ ควายลูก...ไม่ใช่ คอ ฟาย..."

"คอ คน...ฆอ ระฆัง..." เด็กหญิงยังออกเสียงไม่ได้ก็เลยข้ามไป

"แหม...เก่งจังลูก เก่งที่หนึ่งเลย...อีกหน่อยก็ทันพี่เปรยแล้ว" ส่งศรีชมเปาะ

เด็กหญิงสุมทองได้แต่ยิ้มแก้มปริ แล้วเลยท่องยกใหญ่

"ทำไมถึงหัวไวยังงี้ก็ไม่รู้" ล่าเตียงพึมพำ

หล่อนค่อนข้างเงียบลงไป...จนคุณพิกุลก็เอะใจ...จึงเอ่ยขึ้นลอยๆ

"ฉันนึกว่าแกไม่อยู่เสียอีกซี เตียง"

ล่าเตียงยิ้มจืดๆ...หล่อนกำลังนึกถึงยมบุตร...ตั้งใจว่าจะไปพบเป็นส่วนตัวแต่ก็ยังไม่ว่าง ด้วยว่าเดือนนี้มีคนสั่งอาหาร ขนม และดอกไม้ถี่ขึ้น โดยไม่นับของว่างที่มีคนมารับไปขายในโรงเรียนตอนเลิกเรียนทุกวันเพื่อให้เด็กๆได้ซื้อหาอาหารเบาๆกินรองท้องก่อนผู้ปกครองมารับ อาหารนั้นต้องรสดี สะอาด ถูกสุขลักษณะ

แม้เธอจะมิได้โฆษณา หากการบอกเล่าปากต่อปากว่า

ที่บ้านนี้เป็นบ้านมีชื่อในทางทำอาหาร ดอกไม้ ยาดม และน้ำปรุง ดังนั้น ลูกค้าจึงลงเรือข้ามฟากมาถึงบ้านโดยไม่ต้องยกป้าย

"หนูกำลังคิดค่ะว่ายาดมที่เขาว่าทำแจกงานศพนี่ ถ้าต่อไปมีคนนิยมมากๆ ก็ไม่เลวเหมือนกัน" หล่อนเลี่ยงตอบได้ทันที

"ทำไมจะต้องแจกแค่งานศพ...งานแต่ง งานบวช งานบุญอะไรก็แจกได้ กระทั่งวันเกิด ถ้าอยากแจกก็แจกได้ทุกงาน...เออ..."

คุณพิกุลว่าพลางก็นึกถึงคุณพิกันขึ้นมาได้

"วันนี้ยายกันอยู่บ้านไหม เตียง...ไปดูซิ...เผื่อยังไงจะได้ชวนไปด้วยกันพรุ่งนี้...ถึงไม่มีทรงก็ให้ไปพูดคุยกับท่านก่อน วันหลังเผื่อมีเรื่องอะไรจะถาม ค่อยไปถาม...แล้วแกก็พูดกับเขาเบาๆล่ะ อย่าทำเป็นฆ้องปากแตก อย่าให้นังสองคนนั่นรู้"

ล่าเตียงลุกขึ้นทันที พลางก็เอ่ยเชิงแหย่หน่อยๆ

"ไม่ชวนคุณน้ากลิ่นด้วยนี่คะ"

"แกละก็..." คราวนี้คุณพิกุลทำตาเขียว "ขานั้นน่ะเขาเล่นกับใครที่ไหนล่ะ...เขาน่ะมันเจ้าเหตุเจ้าผล"

"ไม่มีเหตุไม่มีผลอยู่อย่างเดียว" ล่าเตียงพึมพำ ก่อนจะลับหายไปจากประตู

ส่งศรีฟังเงียบๆ ไม่พลอยผสมโรงเหมือนเคย ด้วยว่าสามีคาดคั้นยิ่งนักมิให้หล่อนใจอ่อน

"ถ้ารู้เมื่อไหร่ว่าไปหาไอ้คนทรงนั่นละก็ เธอจะไม่ได้ความเชื่อถือจากฉันอีกเลย คอยดู"

"คุณน้าตกลงจะไปค่ะ รอให้คุณอุทิศไปทำงานก่อน"

คุณพิกุลพยักหน้า มือก็ถักลูกไม้อย่างสดชื่น ราวกับขึ้นสวรรค์ไปแล้วครึ่งทาง

๑๔

คุณพู่กลิ่นก้าวขึ้นจากเรือที่นายลิ่มพายมาส่ง มาขึ้นที่ศาลาท่าน้ำหน้าวัด มีนางสาวเลี่ยมถือปิ่นโตเถาใหญ่ตามหลัง...ตรงไปยังกุฏิไม้เก่าๆสองชั้นที่หลวงอาพักอยู่กับภิกษุหนุ่มอีกสองรูป...

เมื่อขึ้นบันไดไปถึงยกพื้นหน้าห้อง เธอแลไม่เห็นภิกษุวัยกลางคนนั่งอยู่บนเบาะบางๆเหมือนเคย จึงถามพระหนุ่มผู้เพิ่งก้าวออกมาว่า

"หลวงอาไปไหนเสียล่ะคะ"

"อยู่โยม...อยู่ในห้อง ดูเหมือนไม่สบายนิดหน่อย" ว่าแล้วผู้พูดก็เดินไปแง้มประตูออก บอกหลวงอาว่า

"คุณโยมมาครับ"

สองสามนาทีต่อจากนั้น พระภิกษุวัยหกสิบเศษก็ก้าวกระย่องกระแย่งออกมานั่งบนเบาะ พร้อมกับบ่นเบาๆ วางซองขาวซองหนึ่งลงตรงหน้าคุณพู่กลิ่น

"เอาไอ้นี่คืนไปเถอะคุณโยม คุณโยมยังไม่ตายหรอก อาตมาซีจะตายก่อน แล้วใครอีกคนที่คุณโยมเอาไปฝากไว้

อีกซอง ก็อาจจะตายก่อนเหมือนกัน”

สีหน้าคุณพู่กลิ่นสลดลง

“เป็นอะไรไปล่ะคะ หลวงอา”

“ไม่ทราบเหมือนกัน มันปวดท้องบ่อยๆ กินอะไรก็ไม่ค่อยลง ผอมไปหรือเปล่าล่ะ คุณโยม”

“ผอมค่ะ หลวงอาผอมไป เป็นมานานแล้วยังคะ”

“ก็...ซักพักมั้ง แต่บังเอิญไม่ได้สนใจ ปวดขึ้นมาก็ให้เด็กซื้อยาแก้ปวดมากิน”

“วันนี้หนูเอาของมาถวายเพลด้วยค่ะ”

คุณพู่กลิ่นหยิบซองขาวมาใส่กระเป๋าโดยดี พลางก็นึกขำคำของหลวงอา ด้วยว่าแม่เคยเล่าถึงย่าผู้อายุยืน... ย่าผู้เฝ้าฝากสมบัติ ฝากลูกฝากหลานไว้กับคนนั้นคนนี้ หากท้ายที่สุด คนที่ย่าเฝ้าพร่ำฝากคือญาติคนหนึ่งกับเพื่อนที่วิ่งเล่นมาด้วยกันตั้งแต่เล็กอีกคนหนึ่ง ก็กลับหล่นร่วงตายไปก่อนย่าตั้งกว่ายี่สิบปี แม่ก็เคยนำเรื่องนี้มาเล่าอย่างเอ็นดูย่าที่มักพูดติดปาก

‘นี่ แก ถ้าฉันตายละก็ ไงๆก็แวะมาเยี่ยมลูกฉันมั่งนะ ไอ้เจ้าพุ่มมันเป็นหนุ่มใจร้อน พอดีพอร้ายมันก็ขายที่ดินเสียหมดหรอก’

แต่เมื่อไอ้เจ้าพุ่มของย่ามาได้กับหญิงสาวใจเย็นเช่นคุณสำลี ที่ทางซึ่งปู่กับย่าช่วยกันสร้าง สอดคล้องกับนามสกุลสร้างสม จึงได้อยู่มาอย่างงอกเงยจนวันนี้

"แล้วมีอะไรอีกหรือเปล่า โยม"

"ก็..." คุณพู่กลิ่นอึกอัก

เธอนั่งพับเพียบอยู่ตรงหน้าหลวงอาตามลำพัง นางสาวเลี่ยมหิ้วปิ่นโตตามหลังมาแล้วแวะอยู่แค่ชั้นล่าง นำปิ่นโตเถานั้นให้ลูกศิษย์ถ่ายอาหารใส่จานเตรียมไว้สำหรับหลวงอาและภิกษุอีกสองรูปฉันเพลด้วยกัน

"มีอะไรก็ว่ามาเถอะ คุณโยม"

"พี่กุลหายไปค่ะ..." เสียงของเธอค่อนข้างสั่น พลัน... น้ำตาก็เอ่อขึ้นเต็มปริ่ม "เมื่อคืน...ไม่กลับบ้าน..."

"อ้าว" ภิกษุกลางคนอุทานพลางมองหน้า มองหยาดน้ำที่รินไหลผ่านแก้มของอีกฝ่าย แล้วเธอใช้นิ้วกรีดออกไป

กว่าจะตั้งสติอธิบายได้ก็เงียบงันอยู่พักหนึ่ง

"คือ...เมื่อหกเดือนก่อน พี่กุลกับพี่กันแล้วก็ยายเตียงเขาชวนกันไปงานฉลองสำนักของยมบุตรครบรอบสิบปี"

คราวนี้หลวงอายิ้มออกมาได้ ดูเหมือนจะขำขันเป็นที่สุด

"อือ...อาตมาก็ได้ยินแว่วๆอยู่นะเรื่องนี้ เห็นพวกที่บ้านโยมมันมาเล่าๆอยู่ แต่เผอิญไม่ค่อยสนใจ ทรงแซงอะไรทุกวัน ใครจะมาเข้าทรงอยู่ได้...สมมุติว่าเคยมา...ก็คงไม่ใช่เทพเทิบอะไรหรอก อาจเป็นสัมภเวสี วิญญาณเร่ร่อนหาที่ผุดที่เกิดละมั้งนั่น"

หากผู้พูดก็ประหนึ่งว่าพูดไปอย่างนั้นโดยไม่คิดว่ามีจริงหรือแม้มี ก็ไม่สนใจ

"เคยมีคนทรงอยู่สำนักนึง...ถ้าจะเอาเครื่องเซ่นไปถวายเทพก็ต้องกะต้องเกณฑ์ว่าเป็นยี่ห้อ 'ขวานหงาย' นั่นแน่ะ คนที่เคยไปหาเขามาเล่าให้อาตมาฟัง ฟังแล้วก็ได้แต่เศร้าใจ

ถ้าเป็นชาวบ้านไม่มีการศึกษาก็ไปอย่าง นี่ก็มีความรู้มีปัญญา ทำงานทำการดิบดี แต่เหตุไฉนสติสตังถึงได้มืดได้บอดขนาดนั้น ปัญหาชีวิตนี่มันมีด้วยกันทุกคน...บางคนตัวเองทำเอง แต่ไม่เคยเหลียวมาดูตัวเองเลยว่า ทำหนี้ยังไงถึงได้เป็นแสนเป็นล้าน..."

คุณพู่กลิ่นตอบรับทันทีอย่างเห็นด้วย

"ก็อย่างโยมพิกุลหรือโยมพิกันนี่แหละ..โยมพิกันไปคว้าเอาผู้ชายมาคนหนึ่ง แล้วต้องมาอุ้มชูฟูมฟัก มาเป็นเครดิตให้เขา" หลวงอาสาธยายอย่างรู้ดี "ทุกๆเดือนก็ต้องจ่ายทุกอย่าง กระทั่งเงินเดือนหลานผัว ก็เอาเถิดนะ...จ่ายให้คนที่เรารักก็ไม่ว่าอะไร...จ่ายแล้วก็ดีแล้ว เป็นสุขแล้ว แล้วทำไมต้องไปดึงเอายมบาลมารับรู้..."

คราวนี้คุณพู่กลิ่นขันเสียจนต้องหัวเราะกิ๊ก แล้วก็กิ๊กกิ๊กอยู่อย่างนั้นจนตัวงอ

ฝ่ายหลวงอาพูดเองก็ขันเองอยู่เหมือนกัน ท่านจึงยิ้มแย้มออกมาได้ เรื่องที่นำมาหวังจะหารืออย่างเคร่งเครียดก็เลยกลายเป็นเรื่องตลกไปเสีย เพียงแต่ว่า เมื่อหยุดหัวเราะได้แล้ว ก็จะเหลือบรรยากาศของตลกร้ายหรือตลกเศร้าเกือบทันใด

เศร้าจนแทบต้องร้องไห้อีกเหมือนกัน เมื่อคุณพู่กลิ่นเล่าต่อ

"เมื่อวาน พี่กุลหายไปกับล่าเตียง บอกว่าจะไปที่สำนักยมบุตร แล้วไม่กลับจนเช้านี้..."

"คุณโยมให้ใครไปตามหรือเปล่า"

"ยังค่ะ...ยายกันก็ออกจากบ้านไปพร้อมสามีเขาตั้งแต่ตรู่ๆ นี่หนูนั่งเรือไปส่งรัดที่ท่าแล้วก็เพิ่งทราบค่ะ...เลยบอกให้ลี้ทำกับข้าวมาถวายเพล...แล้วเลย...เอ้อ...อยากถามหลวงอาเรื่องดวงพี่กุลกับยายกันด้วย..."

"ดวงอีกแล้ว" หลวงอาส่ายหน้าเนิบๆ แม้จะจำดวงของทุกคนได้แม่นยำ หากก็ไม่อยากเอ่ยอะไรมาก "ไม่ต้องไปยึดติดกับดวงให้มากนักหรอก คุณโยม คนเรายามรักยามหลง ต่อให้เตือนว่าดวงไม่ดีเท่าไหร่ ให้ระวังตัว อย่าเฉียดกรายคนชั่วและความชั่วยังไง เขาก็ไปของเขาจนได้ มีตัวอย่างให้เห็นมามาก อาตมาก็เลยไม่ค่อยอยากยุ่ง..."

"แล้วพี่กุลจะเป็นอะไรมากไหมคะ หลวงอา"

คราวนี้ภิกษุกลางคนนิ่งไปอึดใจ จึงตอบ

"ถ้าคุณโยมกุลกลับมา คุณโยมก็ไปชวนคุยแล้วกัน... ไม่ควรไปขัดคอ เดี๋ยวไม่ได้รู้ความจริง..." หลวงอาพูดเรื่อยๆ ช้าๆ ขณะนึกถึงดวงของคุณพิกุลไปพร้อมกัน

"แล้วถ้าจะให้พูดถึงดวงของคุณโยมกุล พื้นดวงก็ไม่ดีอยู่ก่อนแล้ว พอมาถึงตอนนี้ มีดาวจรมาทำร้าย ดวงที่ไม่ดีอยู่แต่เดิม ก็เลยอ่อนแอหนักขึ้น...ถ้ายังไงละก็ คุณโยม

ลองปลอบๆลองสอบถามดู ถ้าแกเล่าความจริงก็เตือนแกหน่อย สะกิดให้รู้สึกเผื่อจะได้ระวังตัว..."

"ระวังเรื่องไหนคะ หลวงอา"

"ระวังทั้งเรื่องตัว แล้วก็เรื่องเงิน" หลวงอาตอบอย่างชัดเจน

ขากลับนี้ คุณพู่กลิ่นจึงนั่งเงียบมาในเรือ ด้วยว่าใจเริ่มจะสั่นเกี่ยวกับคำทายทักของท่านพระครู ดังนั้น เมื่อนิ่งอยู่เพียงครู่เดียว เธอก็ถามลิ่มขึ้นมาอีก

"เมื่อวานแกเป็นคนพายเรือข้ามฟากไปส่งคุณกุลกับคุณเตียงหรือลิ่ม"

"ครับ"

"เขาถืออะไรติดมือไปมั่ง"

"ผมไม่ทันสังเกต แต่เห็นคุณเตียงถือถุงกระดาษใหญ่หน่อย แล้วคุณกุลก็ถือ...ดูเหมือนจะเป็นตะกร้าที่แกเคยถืออยู่บ่อยๆนั่นแหละฮะ"

ตะกร้าที่คุณพิกุลชอบใช้ เป็นตะกร้าที่โปรดสานให้ขนาดกะทัดรัด รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ก้นลึก สานอย่างแน่นและละเอียด กรุด้วยแพรเลี่ยนสีฟ้าอ่อน คุณพิกุลจะใส่ของทุกอย่างลงไปแม้กระทั่งกระเป๋าเงิน

เป็นไปได้ไหมที่พี่สาวจะบรรจุเสื้อผ้าเบาบางสักชิ้นสองชิ้นลงไปด้วย คุณพู่กลิ่นนึกในใจ

แล้วนี่ เมื่อไหร่คุณพิกุลจะกลับบ้าน เธอคิดพลางก็ร้อนขึ้นเรื่อยๆ ราวกับน้ำมิใช่น้ำ เรือมิใช่เรือ หากคือไฟกับเชื้อเพลิง

ครั้นถึงบ้านแล้ว เธอจึงเดินไปหาส่งศรี ผู้กำลังเตรียมอาหารว่างใส่ลังกระดาษ อีกสักครู่ ผู้ว่าจ้างก็จะมาขนลงเรือไปขึ้นที่ท่าน้ำใกล้โรงเรียน เตรียมขายเด็กๆยามโรงเรียนเลิกสิบหกนาฬิกา

"มาหาป้ามะ สุม..." เธอเรียกเด็กหญิงผู้เดินตามแม่ไปมา.....แม่นั่งหล่อนก็นั่ง แม่ลุกก็ลุกตาม "ติดแม่ขนาดนี้ได้ไงลูก...แม่เขาจะทำงาน"

เด็กหญิงสุมทองไม่ติดใครนอกจากมารดา...หล่อนไม่ค่อยยอมเข้าหาคุณพิกุล หากก็ชอบคุณพู่กลิ่นมากพอสมควร ดังนั้น เมื่อเธอก้าวขึ้นไปจูงมือจากส่งศรี แล้วพยักพเยิดเชิงปะเหลาะให้มานั่งด้วยกันที่บันไดเรือน เด็กหญิงก็ผละจากข้างตัวแม่มาโดยดี

ทั้งเขือ บุ้ง และนางสาวเลี่ยมกำลังช่วยกันบรรจุอาหารว่างลงถุงกระดาษแก้วแล้วรัดยาง วันนี้มีข้าวตัง เมี่ยงลาว กะหรี่ปั๊บ กับขนมรังนก สลับสับเปลี่ยนเวียนกันไป ยึดหลักที่ว่าเป็นของแห้ง กินง่าย และอร่อย

"หนูให้เลื่อมไปจัดให้พี่กลิ่นทานที่บ้านโน้นแล้วละค่ะ" ส่งศรีบอกเมื่อปิดลังกระดาษลังสุดท้าย พลางเงยหน้าขึ้นพึมพำ "นี่นับวันเขาก็จะสั่งมากขึ้น เพราะนักเรียนเพิ่มขึ้น

ทุกปี”

“ก็ดีน่ะซี” คุณพู่กลิ่นพยักหน้า “เธอจะได้มีรายได้กันทุกคน”

คุณพู่กลิ่นมองดูการทำงานของบริวารในบ้านซึ่งเธอจัดหน้าที่ให้ช่วยกันโดยไม่เกี่ยงว่าบ้านนี้หรือบ้านไหน...เพลินอยู่ เฉลียงเรือนของส่งศรีโล่งสบาย จึงกลายเป็นที่สำหรับบรรจุถุงลงลัง เมื่อวันเวลาผ่านไป งานทำอาหาร ประดิษฐ์ดอกไม้ ทำน้ำปรุงและยาดม ก็ค่อยๆรุ่งเรืองเฟื่องฟูขึ้นเรื่อยๆ

“เขาเองก็เคยลองสั่งเจ้าอื่นเหมือนกัน แต่ท้ายที่สุดก็เลิกไป เพราะเขาว่าถึงยังไงก็ไม่อร่อยเท่า...นี่ก็เลยสั่งตั้งแต่สองลังจนกลายเป็นหกลังแล้วค่ะ”

คุณพู่กลิ่นพยักหน้า...กำลังภาวนาให้เขือ บุ้ง และเลี่ยมเสร็จงานขนลังกระดาษทั้งหกออกไปวางรวมไว้ที่ศาลาท่าน้ำยามเมื่อผู้ซื้อลงเรือมา ก็จะได้รอรับเงิน และรับลังชุดใหม่เข้าบ้าน ใช้บรรจุอาหารสำหรับพรุ่งนี้

“ยายศรี...เสร็จเรียบร้อยแล้วใช่ไหม ไปบ้านโน้นกันหน่อยดีกว่า”

ว่าแล้วเธอก็จูงเด็กหญิงสุมทอง ชวนส่งศรีเดินอ้อมไปขึ้นบันไดด้านหน้า พลางก็เอ่ยขึ้นทันที

“พี่กุลกับยายเตียงหายไปนี่ ดูเธอไม่ตกใจเลยนะ”

“ไปสองคน หนูไม่ค่อยห่วงเท่าไหร่ แล้วอีกอย่างก็ทราบว่าไปที่ไหน เมื่อวานซืน เตียงเขาก็แย้มๆให้ฟังว่า

บางทีเขาอาจจะอยู่ถือศีลหรืออะไรที่บ้านคนทรงก็ได้..."

"บ้านคนทรงมีที่ถือศีลด้วยหรือ" คุณพู่กลิ่นถามอย่างกังขา

"มีค่ะ เขามีเรือนสองหลัง เขาอยู่กับเมียเขาหลังหนึ่ง อีกหลังใช้เป็นที่สำหรับทรง มีทั้งชั้นบนชั้นล่าง ชั้นล่างก็มีห้องนอนเหมือนกัน นัยว่างั้นนะคะ...คือบ้านเขามีบริเวณกว้างหน่อย สักสองสามร้อยตารางวา...เอ้อ..." ส่งศรีค่อนข้างตะกุกตะกักอยู่หน่อยๆเมื่อค่อยๆกล่าวต่อ "ยายเตียงเขาก็...ดูเหมือนจะมีปัญหากับคุณสมปักเหมือนกัน"

"พี่ไม่เคยเห็นหน้าหมอนี่เล้ย มันออกมาพ้นชายคามั่งไหม ออกมาเวลาอะไร" คุณพู่กลิ่นพูดพลางก็ตกใจเมื่อนึกทบทวน "ทำไมไม่เคยเห็นซักปีได้แล้วมั้ง...หรือถ้าจะว่าหลายปีก็ได้ ถ้าไม่นับที่เห็นแวบๆตอนเช้าเวลาเขาไปลงเรือน่ะ"

"แก...แกเล่นการพนันด้วยนี่คะ พี่กลิ่น"

"ตายแล้ว" อีกฝ่ายร้องเบาๆพร้อมกับจับคอเสื้อตนเองอย่างตกใจ

"เตียงก็เลยต้องไปหาคนทรงหาหมอดูให้ควั่กไปเลย ถามหลวงอาท่านก็ไม่ค่อยจะทายสักเท่าไหร่"

"แล้วนี่...ถ้าเขาไม่กลับคืนนี้อีกล่ะ" คุณพู่กลิ่นไม่อยากตั้งประโยคเช่นนี้ขึ้นมาถาม ด้วยรวดร้าวในอกชอบกลนัก หากเธอก็ไม่ปริปากเล่าถึงคำทำนายของหลวงอา...เพราะรู้ว่า ถ้าออกจากปากเธอไปถึงส่งศรี หญิงสาวผู้นี้หรือจะไม่นำความไปบอกต่อ อย่างน้อยก็บอกโปรด เธอไม่อยากให้

ฝ่ายเขานึกดูถูกพี่สาว ไม่อยากให้เขาหัวเราะเยาะว่าแก่แล้วยังไม่เจียมตัว เที่ยววิ่งไปทำเรื่องเหลวไหล

"แต่เขาก็ไปกันสองคนนี่คะ พี่" ส่งศรียังคงยืนกราน "แล้วพี่กุลก็ไม่ใช่เด็กๆ ขืนส่งคนไปตาม เธอกลับมาไล่เบี้ยเอาหนูเข้าละก็...แย่เลย"

"ถึงงั้น พี่ก็ร้อนใจ...เธอเอาข้าวของมีค่าติดไม้ติดมือไปมั่งหรือเปล่าก็ไม่รู้"

ส่งศรีนิ่ง...ดังนั้น ผู้พูดจึงได้แต่เงียบบ้าง แล้วสายตาก็แปรไปที่เด็กหญิงผู้ย้ายไปนั่งเบียดกับมารดา คุณพู่กลิ่นจึงเอื้อมไปลูบผมม้าอันมันลื่นพลางเกลี่ยให้อย่างเอ็นดู

"เปิดเทอมใหม่นี่ ก็ต้องไปเข้าโรงเรียนแล้วนะ สุมทองอยากไปโรงเรียนไหมลูก"

"อยากค่ะ"

"ดี...ป้าชอบคนขยันเรียนหนังสือ...ดูอย่างพี่เปรยกับพี่รัดก็ได้ แหม...เขาขยันกันดี๊ดี" คุณพู่กลิ่นไม่ละเลยที่จะเอ่ยชื่อเด็กชายเปรยก่อนรัด ด้วยรู้ว่าส่งศรีนั้น แม้จะสุภาพเพียงไรใจก็จดจ่ออยู่แต่ลูก ลูกของหล่อนต้องสำคัญกว่าใครอื่น

"พี่เปรยน่ะ เขาทั้งขยันเรียน ทั้งเป็นนักกีฬา ใช่ไหมลูก พี่เปรยของหนูเก่งที่หนึ่งใช่ไหมคะ..."

"ค่ะ"

"พี่ชายก็รักน้องสาวมาก...น้องหกล้มนิดเดียวก็ไม่ได้" ส่งศรีพูดอย่างปลาบปลื้ม "อุ๊ย...จัดแจงหายามาทาให้ทีเดียว"

"บุญของสุมทอง" คุณพู่กลิ่นชมด้วยใจจริง "ตาเปรยเห็นเฮี้ยวๆงั้นเถอะ...รักน้องเป็นที่สุด...แต่น้องเขาก็น่ารักด้วยกันแหละ ใช่ไหมลูก มานั่งตักป้ามะ..."

เด็กหญิงสุมทองนั้นทั้งว่าง่ายและเลี้ยงง่าย ไม่ว่าผู้ใดทุกคนที่ผ่านมาผ่านไป ไม่เว้นที่จะรักและเอ็นดู แม้กระทั่งสมปักผู้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับใครๆ แต่เมื่อเด็กหญิงสุมทองเฉียดใกล้เขาก็มักจะหยุดทักทายขออุ้ม บางคราวก็ซื้อขนมมาฝากหากก็นั่นแหละ แม้ใครทุกคนจะรุมกันใส่ใจ แต่เด็กชายรัดเพียงผู้เดียว จะไม่เคยข้องเกี่ยวกับเด็กหญิง...จากวันที่แรกเกิดจนกระทั่งบัดนี้

คุณพู่กลิ่นเองก็ไม่คะยั้นคะยอให้เด็กต่อเด็กดีกันด้วยเห็นแล้วว่า ค่อนข้างเสี่ยงสำหรับรัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากบังเอิญทำลูกเขาหกล้ม อย่าว่าแต่จะมากมายกระไรนักเลย แค่ชนนิดกระแทกหน่อย โปรดและเปรยเห็นเข้าก็รังแต่จะทะเลาะกันเปล่าๆปลี้ๆ ไม่มีอะไรดีแม้แต่น้อย

ทันใดนั้น ประตูท่าน้ำบ้านกลางก็เปิดออก...คุณพู่กลิ่นเหลียวไปมองก็เห็นคุณพิกุลกับล่าเตียงเดินเคียงมาด้วยกัน...เธอจึงผุดลุกขึ้นยืน พลางป้องปาก

"พี่กุลคะ พี่กุล"

คุณพิกุลหันมามองพร้อมพยักพเยิด ดูท่าทางเธอผ่องใสเสื้อที่สวมใส่ขณะนี้เป็นอีกตัวหนึ่ง มิใช่ตัวเมื่อวาน

"เดี๋ยวจะไปคุยด้วย" พี่สาวร้องบอก คุณพู่กลิ่นจึงนั่งลงขณะที่ส่งศรีสบตา ก็แลเห็นสีหน้าคุณพู่กลิ่นล้นเหลือด้วยกังวล

"พี่กุลทำท่าเหมือนลุโสดาแล้วงั้นแหละ" สตรีผู้น้องพึมพำ

ส่งศรีก็ได้แต่ยิ้มๆ หากไม่กล้าออกความเห็น หล่อนเก็บความในใจ เก็บคำวิจารณ์ของโปรดโดยไม่ปริปาก

'ถ้าจับพลัดจับผลูมาถูกปอกลอกเมื่อแก่ละก็ จะหัวร่อให้ฟันโยกเลยเชียวแหละ'

๑๕

คุณพู่กลิ่นวันนี้เหงาลงไป เธอพาเด็กชายรัดลงเรือที่มีนายจั่นพายท้ายนางสาวเลี่ยมพายหัวไปเยี่ยมหลวงอาที่วัด ด้วยว่า เมื่อสักครู่ลูกศิษย์ที่นั่นมาบอกว่าอาการหลวงอาดูหนักหนามากขึ้น ตอนแรกคิดว่าเป็นโรคกระเพาะ แต่ก็แปลกที่ท้องใหญ่มาก ท่านจึงให้ลูกศิษย์มาตาม พร้อมกำชับกำชาให้พาเด็กชายรัดติดไปด้วย

'ยาแก้โรคกระเพาะที่คุณป้าเคยให้ไว้ ก็ทานไม่หายหรอกครับ'

คุณพู่กลิ่นไปเยี่ยมอาการของหลวงอาวันนั้นแล้ว จึงข้ามฟากไปปรึกษาหมอที่คลีนิก คะยั้นคะยอจนหมอให้ยาแก้โรคกระเพาะอาหารกลับมาด้วย หากแต่หลวงอาฉันแล้วอาการปวดก็ยังไม่ทุเลา

เด็กชายรัดเดินตามคุณพู่กลิ่นขึ้นไปบนกุฏิ เข้าไปนั่งพับเพียบตรงปลายเท้าของหลวงอาผู้นอนเหยียดยาวอยู่บนฟูกบางๆ มีหมอนหน้าอิฐหนุนศีรษะ นุ่งสบงเพียงตัวเดียว

มีผ้าห่มปิดหน้าอก

"หลวงอาไปหาหมอไหวไหมคะ...หนูจะได้พาข้ามไปหาหมอ"

ภิกษุวัยหกสิบเศษยกมือขึ้นตั้งเป็นเชิงห้าม เพียงเวลาไม่กี่วันนับตั้งแต่ล้มป่วย อาการของหลวงอาก็ทรุดหนักอย่างรวดเร็ว ผ่ายผอมดำเกรียมจนคุณพู่กลิ่นตกใจ

"ไม่ต้องหรอก คุณโยม อาตมากินยาสมุนไพรเข้าไปมั่งแล้ว ค่อยยังชั่วขึ้นนิดหน่อย...อ้อ...รัดมาด้วยเรอะ...ดีแล้ว" น้ำเสียงของท่านคล้ายพยายามบังคับให้แจ่มใสเมื่อทักถาม "เรียนหนังสือถึงชั้นอะไรแล้วล่ะ สอบได้กี่เปอร์เซ็นต์"

"สอบเทอมที่แล้วได้เจ็ดสิบห้าเปอร์เซ็นต์ค่ะ" คุณพู่กลิ่นตอบ

"เออ...พยายามๆเข้านะลูกนะ...ต่อไปจะได้เป็นที่พึ่งของคนทั้งหลาย" หลวงอามองหน้าเขาเต็มตากว่าทุกครั้ง พร้อมทั้งกล่าววาจาเต็มคำเต็มประโยค ไม่แบ่งรับแบ่งสู้อ้ำอึ้งเหมือนทุกคราว

"ต้นไม้ ไม่มีใบไม่เป็นไร ขอให้มีรากเหนียวแน่นแข็งแรงก็พอแล้ว...เพราะใบนี่มันแตกได้ จากไม่มีใบเลย ก็แตกผลิออกเป็นแสนเป็นล้านใบ แต่ถ้าไม่มีรากนี่สิ ปุ๋ยดีขนาดไหน...ก็ต้องตาย...ไม่มีวันยืนต้นอยู่ได้...ใช่ไหม ลูก..."

"ใช่ครับ"

วันนี้หลวงอาดูแปลกไป คุณพู่กลิ่นนิ่งคิด

"หลวงอาคะ หนูใจคอไม่ดีเลย...นี่ก็อยากพาหลวงอาไปให้หมอตรวจเหลือเกิน จ้างเรือไปขึ้นที่ท่าศิริราชเลยก็ได้... หลวงอาท้องใหญ่ขึ้นใช่ไหมคะ สังเกตหรือเปล่าคะ"

"สังเกต" ท่านลูบคลำหน้าท้องภายใต้สบงอยู่ไปมา ภิกษุหนุ่มอีกสองรูปก็เข้ามาคุกเข่าตรงธรณีประตู

"อาตมาอ้อนวอนหลายทีแล้ว อยากพาไปโรงพยาบาล แต่ท่านก็ไม่ยอม"

"ไม่ต้อง" หลวงอายังคงยืนยัน

"ท่านลุกเดินเหินไม่ค่อยได้ แค่นั่งก็ยังไม่ค่อยถนัด"

"แล้วนี่จะทำยังไงดีคะ"

"ไม่ต้องทำยังไงหรอกโยม...ค่อยๆกินยาไปเรื่อยๆ แล้วทำสมาธิ ก็ช่วยได้มาก" หลวงอาพูดอย่างไม่ห่วงหาอาทรในอาการของตนเอง หากสายตาก็ยังคงจับอยู่ที่เด็กชายรัดไม่คลาดคลา "รัดโตขึ้นนี่หน้าตาหมดจดไม่เลวนะ"

วันนี้ภิกษุวัยปลายสนใจรัดเป็นพิเศษ แม้คุณพู่กลิ่นสังเกตดูเห็นว่าหลวงอาน่าจะเก็บความเจ็บปวดแอบแฝงไว้กับตัวค่อนข้างมาก แต่ก็ดูคล้ายท่านอยากคุย

"เขาจะเป็นยังไงต่อไปมั่งคะ หลวงอา ไม่เห็นทายชัดๆเลย"

"ตอนเกิดใหม่ มันยังเล็ก ไม่มีใครเขาทายดวงทารกกัน"

"หลวงอายังแน่ใจว่ารัดเกิดวันอังคารหรือคะ"

"แน่ใจ" ผู้ที่นอนเหยียดยาวอยู่บนเสื่อลงเสียง หากสายตาก็ยังจับจ้องอยู่ที่วงหน้าของเด็กชายผู้แม้ยามเฉย

แววนัยน์ตาของเขาก็เจือด้วยแสงอันนุ่มนวลชวนเอ็นดู นัยน์ตานั้นดำจัด รับกับสีผมและไรคิ้ว...เมื่อมาถึงวันนี้ คุณพู่กลิ่นก็ได้แต่โล่งอก ด้วยว่ารัดนั้นยิ่งโตก็ยิ่งถอดเอาผ่องออกมาราวกับพิมพ์เดียว

เว้นไว้แต่ยามโกรธ ยามน้อยใจ ยามเจ็บปวด แววใดๆ ที่น่ารักน่าดูจึงจะแปรไป เปลี่ยนเขาเป็นคนละคน

"แล้วเขาจะเป็นยังไงต่อไปอีกล่ะคะ หลวงอา"

"รัด" หลวงอาไม่ตอบคำถาม หากพูดตรงๆกับเด็กชาย "ไงๆเจ้าก็ต้องอดทนอดกลั้น สัญญากับหลวงตาได้ไหมล่ะว่าเจ้าจะอดทนอดกลั้น...กับทุกเรื่องที่เจ้ารู้ เจ้าเห็น เจ้าได้ยิน ...สัญญาได้ไหมว่าเจ้าจะไม่ลุแก่โทสะ..."

เด็กชายนิ่ง...เขาไม่เคยตอบรับอย่างพล่อยๆในสิ่งที่ยังไม่แน่ใจว่าตนเองจะทำได้หรือไม่

"เรื่องอะไรครับ หลวงตา" รัดเปล่งเสียงถาม

ในวัยใกล้แปดขวบเต็ม...เขาคล้ายผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก ท่าทางขรึมเฉย คิดมาก จนยากจะรู้ความในใจ

"ทุกเรื่อง...ในบ้านเจ้าน่ะ มันสารพัดเรื่อง ต่อไปเจ้าจะต้องเป็นหลักเป็นที่พึ่งของทุกคน เพราะฉะนั้น เจ้าจะต้องอดทน...รัด...ถ้าเจ้าทนได้...ต้องพยายามทน...หลวงตาอยากบอกเจ้าไว้เป็นครั้งสุดท้าย..."

"หลวงอาคะ..." คุณพู่กลิ่นขัดขึ้น หากภิกษุกลางคนก็ยกมือ ดูเหมือนท่านจะเจ็บป่วยภายในจนเสียงพูดแหบแห้ง

กระท่อนกระแท่นและขาดหายเป็นห้วงๆ หากก็มานะเสียเหลือเกิน คล้ายตั้งใจไว้แล้วว่า...วันนี้...ถึงอย่างไรก็ต้องพูดบางอย่างให้จงได้

"โยมพู่กลิ่นไม่ต้องตกใจอะไรให้มาก ชีวิตก็หมุนวนไปอย่างนี้เอง...วันหนึ่ง ทุกคนก็ต้องพลัดพรากไปจากกัน..ไม่ว่ารักว่าชังแค่ไหน...จุดจบมันรอเราอยู่แล้ว เพียงแต่...จุดจบจะต่างกันตามแต่กรรมที่ตัวเองก่อ..."

ว่าแล้วท่านก็พยักพเยิดกับเด็กชายว่าเขาเป็นผู้ใหญ่ปานๆท่าน

"หลวงตาจะขออะไรเจ้าสักอย่าง...แต่เจ้าไม่ต้องสัญญา...เพียงแค่ฟังไว้ ถ้าทำตามได้ ก็ขอให้ทำ..."

"ครับ" คราวนี้เด็กชายรับคำ

"ใครก็ตาม...ที่ทำร้ายเจ้า...ขอจงอย่าได้พยาบาท..." ผู้พูดหยุดเว้นระยะ...พร้อมกับนิ่วหน้านิดหนึ่ง ทำท่าอยากจะพลิกตัว ภิกษุหนุ่มผู้ถอยออกไปที่ระเบียงจึงจัดแจงเข้าไปช่วยพลิกร่างที่ผ่ายผอมลงจากวันก่อน ให้ได้เปลี่ยนข้างตะแคงตัว

ดังนั้น คุณพู่กลิ่นจึงสะกิดรัดให้ย้ายไปทางด้านที่หลวงอาหันหน้า เด็กชายจึงทำตาม โดยคลานไปนั่งใกล้ๆ ขัดสมาธิอย่างเรียบร้อย

"อโหสิให้เขา...นะรัดนะ...เรากำพร้าพ่อแม่แล้ว แต่ต้องไม่กำพร้าความดี"

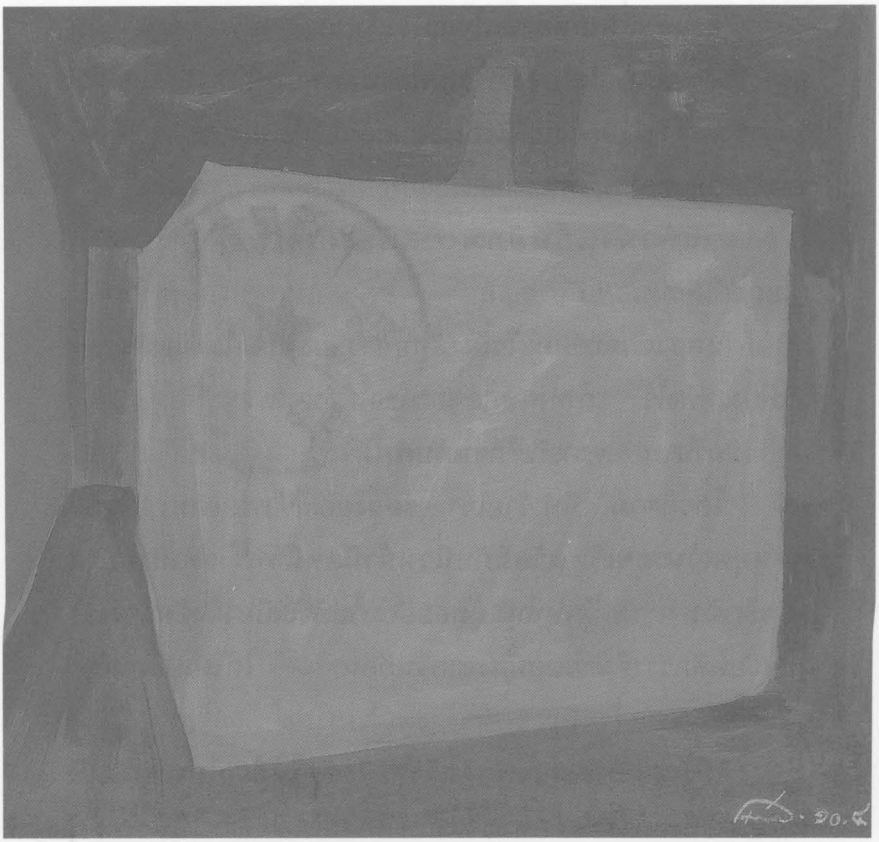

"ครับ หลวงตา" รัดตอบเบาๆอย่างหนักแน่นและสุภาพ

แดดยามบ่ายวันอาทิตย์คล้อยไปทางหลังกุฏิไม้ สาดผ่านหน้าต่างที่เปิดกว้างเข้ามาทาบอยู่บนกระดานริมเสื่อ จึงฉายเต็มดวงหน้าของภิกษุกลางคน แลเห็นผิวคล้ำแกมดำแกมเขียวบนความซูบตอบของเนื้อหนังที่ครั้งก่อนเคยอิ่มเอิบ หากบัดนี้ไม่มีวี่แววของหลวงอาที่รัดเคยเห็นนั่งเรือออกบิณฑบาตพร้อมด้วยพระหนุ่มและลูกศิษย์อีกต่อไป

"กรรมเก่า...เราอย่าเอามาเป็นกังวล...กรรมเก่าทำให้เจ้าเป็นเด็กกำพร้า เป็นต้นไม้มีแต่ต้นไม่มีใบ...แต่กรรมใหม่ที่แข็งแรง...จะช่วยเจ้า...ให้ได้เติมความแข็งแรง...จะช่วยเจ้า...ให้ได้เติมความแข็งแรงไว้ที่ราก...เข้าใจที่หลวงตาพูดไหม..."

เด็กชายนิ่งไป...

"ท่านหมายความว่าให้ลูกเป็นเด็กดี ประกอบแต่คุณงามความดีไงรัด..." คุณพู่กลิ่นเสริม

"เมื่อเจ้าขาดบารมี เจ้าต้องสร้างบารมี"

คุณพู่กลิ่นก้มลงกราบด้วยซาบซึ้งนักในทุกๆประโยคของหลวงอา ดังนั้น เด็กชายจึงพลอยก้มลงกราบอย่างนอบน้อม

ขณะที่มืออันเขียวคล้ำด้วยเส้นเอ็นของหลวงอายื่นออกมาวางบนศีรษะที่มีผมค่อนข้างเกรียน

"จำไว้...เจ้าต้องสร้างสมบารมี ต้องเติมความแข็งแรง

ที่รากแก้วของเจ้าให้มากๆ"

นาทีนั้น คุณพู่กลิ่นก็ตัดสินใจเด็ดขาดว่าจะต้องดึงดันพาหลวงอาไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลศิริราชให้จงได้

"ที่หลวงอาพูดนั่น ลูกเข้าใจไหม รัด..." คุณพู่กลิ่นถามขณะลงเรือกลับทางเก่า หลังจากแอบนัดแนะกับภิกษุหนุ่มว่าพรุ่งนี้เธอจะว่าจ้างเรือยนต์มารับหลวงอาพาไปหาหมอที่ศิริราชตั้งแต่ตีห้า

"ก็...ก็เข้า...เข้าใจเหมือนกันฮะ"

"ไม่เข้าใจก็ไม่เป็นไร...แม่จะจดไว้ให้ลูกเก็บไปคิดต่อ..."

"เจ้าเป็นเด็กกำพร้า เป็นต้นไม้ มีแต่ต้น ไม่มีใบ" เด็กชายพึมพำ "เจ้าเป็นเด็กกำพร้า เป็นต้นไม้ มีแต่ต้น ไม่มีใบ"

น้ำตาของคุณพู่กลิ่นซึมปริ่ม เธอรีบกรีดออกไปเสียด้วยสร้อยเศร้า บ่ายวันนี้เป็นยามบ่ายอันแสนโศก...คล้ายสังหรณ์...เธอกอดผู้พูดเข้ามาไว้ จนนายจั่นและนางสาวเลี่ยมนึกรำคาญ...สาวโสดวัยเกือบห้าสิบมีความหลง เช่นกันกับพี่น้องทั้งสองบ้าน ด้วยคุณพิกันหลงสามี คุณพิกุลหลงคนทรงและคุณพู่กลิ่นหลงเด็กกำพร้า

คุณพิกุลนั้น นับวันก็ยิ่งออกอาการ...เริ่มจากวันพระที่ผ่านมา เธอและล่าเตียงนุ่งขาวห่มขาวไปค้างแรมที่สำนักของยมบุตร ท่ามกลางความวิตกหวั่นหวาดนานัปการของ

ทุกคน

"มันเป็นยังไงครับ คุณแม่ เป็นต้นไม้ มีแต่ต้น ไม่มีใบ" เด็กชายถามไถ่

เขามักจะไต่ถามในบางคราวที่ไม่เข้าใจ...ด้วยคุณพู่กลิ่นกำชับกำชาสม่ำเสมอ

'ถ้ามีอะไรไม่เข้าใจ ลูกต้องถามครูทุกครั้ง ไม่งั้นความไม่เข้าใจมันจะพอกขึ้นทุกวันจนเป็นดินพอกหางหมู ขูดไม่ออก'

"ก็มีต้นไม้หลายต้นเหมือนกัน ไม่มีใบหรือมีก็น้อยมาก...แต่พอได้ฝน ก็แตกใบใหม่ออกมาเต็มไปหมด หลวงตาหมายถึงว่า ลูกยังมีโอกาสแตกใบใหม่เหมือนต้นไม้ไง รัด"

เธอพูดพลางพยักพเยิดไปยังไม้ยืนต้นและไม้ดอกไม้ใบอันสลับสล้างอยู่ระหว่างบ้านเรือนตึกรามริมคลอง ที่สามารถเห็นได้ตลอดฝั่งน้ำยามเมื่อเรือแล่นผ่าน

"ใบของต้นไม้...ก็เหมือน..."

ครั้นคุณพู่กลิ่นพูดมาถึงตรงนี้ ก็ชะงักหยุด เมื่อชั่งใจเรียบร้อยแล้ว จึงเสกล่าวข้ามไป

"เวลานี้ลูกยังเล็ก ทั้งต้นทั้งใบยังอ่อนแอ แต่นานไปพอเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ต้นสูงขึ้น กิ่งก้านแข็งขึ้น ใบก็ดกขึ้นจากไม่กี่สิบใบกลายเป็นหมื่นเป็นแสนใบ นอกจากคุ้มครองตัวเองได้แล้ว ยังปกป้องคนอื่นได้ด้วย เหมือนต้นบุนนาคหน้าระเบียงเรือนไงลูก เป็นร่มเงาคอยบังแดดให้เราได้นั่ง

เล่นสบายๆ”

เด็กชายพยักหน้า พร้อมกับนิ่งคิดถึงต้นบุนนาค...ต้นที่เขาเห็นมาตั้งแต่จำความได้

“จั่น แล้วอย่าลืมไปว่าเรือนายก่ำให้หน่อยนะ พรุ่งนี้ตีห้าให้มารับฉันที่นี่ จะได้พาหลวงอาไปศิริราช...อ้อ...ข้ามฟากไปแวะส่งรัดฝั่งโน้นก่อนด้วย”

ที่ศาลาท่าน้ำบ้านหลังกลาง ส่งศรีพาสุมทองออกมาคอยเรือจะข้ามฟากไปตลาด...เด็กหญิงสวมกระโปรงบานผ้ามัสลินสีชมพูอ่อนจับสม็อคสีเดียวกันที่ปลายแขนและหน้าอก ผัดหน้านวล ผมม้าเป็นมันสลวย คุณพู่กลิ่นจึงบอกให้นายจั่นจอด แล้วเธอก็ขึ้นที่ท่าบ้านกลาง

“พี่ลัด ไปไหนมา...พี่ลัด...” เด็กหญิงทักถามอย่างดีใจยิ้มให้เป็นเชิงต้อนรับจนแก้มเต่ง เห็นฟันซี่เล็กๆขาวสะอาด แต่เด็กชายรัดนิ่งเฉย ก้มหน้าไม่ทักตอบ จนส่งศรีต้องจับแขนพร้อมเอ่ยชวนด้วยเผลอตัว

“ไปฟากขะโน้นกะน้าไหม รัด...ไปไหมคะ พี่กลิ่น ว่าจะไปซื้อด้ายกับไหมสักหน่อย อาจจะเลยไปถึงพาหุรัดก็ได้”

“รัดไม่ไปดีกว่า” เด็กชายพยายามเบี่ยงตัวออกจากมือของส่งศรีโดยไม่ไยดีต่อเสียงใสแจ๋วของแม่หนูในกระโปรงสีสวยผู้มีไมตรีต่อเขาตลอดมา

ทันใดนั้น เสียงเด็กชายหลายคนก็ดังใกล้เข้ามาเอะอะ *อยู่แถวประตู เพียงแต่ยังไม่เปิดออกสู่ท่าน้ำ*

ทำให้รัดชะงักนิ่งอย่างลังเล...พลางชั่งใจ ด้วยไม่อยากเดินฝ่าคณะพรรคของเปรยที่กำลังเตะบอลกันอย่างถึงพริกถึงขิงสักเท่าไหร่ พอดีพอร้าย ฝ่ายนั้นก็อาจแกล้งเตะให้โดนเขาอย่างจัง ฟังเสียงที่กำลังตะลุมบอนกันก็รู้ได้

ดังนั้น เขาจึงพยักหน้าพลางก็ตามมือส่งศรีและคุณพู่กลิ่นกลับไปนั่งบนกระทงเรือตามเดิม

*อึดใจต่อมา เรือซึ่งเหลือแค่นายจั่นเป็นฝีพาย เพราะ*นางสาวเลี่ยมขึ้นบ้านไปแล้ว ก็พาผู้ใหญ่สองเด็กสองข้ามฟากไปขึ้นรถประจำทาง

เด็กชายรัดนั่งเอียงข้างเยื้องกับเด็กหญิง หยีตาฝ่าแดดไปยังลำน้ำที่ทอดสายสีน้ำตาลกระเพื่อมคลื่นตลอดเวลาโดยไม่หันไปมองส่งศรีผู้กางร่มให้ทุกคนรวมทั้งดวงหน้าเล็กๆภายใต้ร่มที่กาง...ไม่...แม้เพียงชำเลือง ส่วนคุณพู่กลิ่นก็กำลังเล่าให้ส่งศรีฟังถึงอาการของหลวงอา

"แม่..."

"อะไรลูก" ส่งศรีหันไปถาม

"พี่ลัดเค้าไม่พูดกะหนู" เสียงค่อนข้างชัดต่อว่า จนส่งศรีต้องออกอุทานอย่างแปลกใจ พร้อมด้วยสีหน้าก็เจื่อนหน่อยหนึ่ง

"เออ...จริงซีนะ ทำไมรัดไม่คุยกับน้องมั่งล่ะลูก" คุณพู่กลิ่นเสกลบเกลื่อนเมื่อนึกขึ้นได้ ทั้งที่รู้ต้นและปลายดีอยู่หากก็ต้องพูดไปอย่างนั้น

เด็กชายรัดไม่ตอบ ยังคงนั่งตะแคงตัว มองออกไปยังแนวคลื่นที่จั่นพายทวนน้ำขึ้นไปก่อน แล้วจึงเฉียงหัวเรือออกจากฝั่งตัดข้ามไปอีกฟาก

"พี่ลัด...โกดหนูเหลอ" มือเล็กๆขาวผ่องเอื้อมมาเกาะหัวเข่า พร้อมเขย่าน้อยๆ

ส่งศรีกับลูกสาวนั่งบนกระทงหัวเรือ หันหน้าเข้าหาคุณพู่กลิ่นและรัดผู้นั่งอยู่กลางลำ หากหัวเข่าก็เกือบเกยกัน

"โกรธ" รัดหันขวับมาทันควันโดยไม่มีผู้ใดคาดคิด นัยน์ตาเขาวาววามแข่งกับเปลวแดดที่ทาบอยู่บนสายน้ำ "ทีหลังอย่ามาเซ้าซี้นะ...ไม่ต้องมาเซ้าซี้..."

ยังไม่ทันขาดคำ เด็กหญิงสุมทองก็ร้องไห้โฮดังลั่นจนส่งศรีตกใจ จึงกอดเอาร่างน้อยเข้าไว้พลางปลอบ

"โอ๋ นิ่งลูก นิ่งลูก...นิ่งนะจ๊ะลูก...รัด...ทำไมเอ็ดน้องขนาดนี้..."

คุณพู่กลิ่นเองก็ตกตะลึง งงงัน

๑๖

แม้ทั้งคุณพู่กลิ่นและส่งศรีจะเห็นพ้องต้องกัน ตัดสินใจบอกนายจั่นให้พายข้ามฟากกลับบ้าน เนื่องด้วยเด็กหญิงสุมทองยังร้องไม่หยุด ทำลายการเดินทางอันราบรื่นเป็นอันมากแล้วก็ตาม รัดก็ยังนั่งนิ่งแกมเสก้มลงดูน้ำ จนกระทั่งเรือเทียบบันไดศาลาพลางส่งศรีก็อุ้มลูกคนเล็กเข้าประตูที่เปรยกับพรรคพวกยังคงตะลุมบอนกับลูกบอลยางของเขา

ครั้นเห็นน้องร้องไห้ มีเด็กชายรัดก้มหน้างุดรีบข้ามสนามไปโดยเร็ว เปรยจึงหยุดเล่น พร้อมกับร้องถาม

"เป็นอะไร สุมทอง...คะ...น้องเป็นอะไรไป ใครรังแก..."

ทีนี้ก็...อีกแล้ว...เด็กหญิงยิ่งสะอึกสะอื้นขึ้นมาใหม่ เสียงร้องที่เบาลง ทำท่าว่าจะค่อยๆจาง กลับดังแรงเป็นลำดับ

"ใครรังแกน้อง...ฮะ...บอกพี่เปรยซิคะ...ใครรังแก" เด็กชายเปรยปราดเข้ามา พลางตวัดนัยน์ตาตามหลังเด็กชายในกางเกงขาสั้นขาว เชิร์ตสีกรมท่า ผู้กำลังรีบเดินเพื่อให้พ้นเขตบ้านกลาง ขณะที่พรรคพวกทั้งหมดของเปรยต่าง

ก็รีบหลบไปเมื่อเห็นท่าไม่ค่อยดี

"ไม่มีใครรังแกหรอกลูก เปรย" คุณพู่กลิ่นลากเสียงอ่อนๆเชิงเอาใจ

"พี่...พี่...ลัด...เค้า..." ข้างน้องสาวเริ่มออเซาะ เบะไปเบะมาพร้อมสะอื้นอีกหลายฮัก ขณะเบนนัยน์ตาอันเปียกชุ่มด้วยหยาดน้ำ ตามร่างที่กำลังดุ่มเดินไปทางโน้น

"ไอ้รัด มึงทำอะไรน้องกู...หา ทำอะไรน้องกู"

แล้วโดยไม่ฟังเสียงห้ามของมารดา เปรยก็ออกวิ่งราวกับลมพัด ตัดสนามไปถึงรัดแล้วกระชากคอเสื้อด้านหลังเต็มแรง จนร่างของอีกฝ่ายหมุนมาหา พลางเขาก็เสือกกำปั้นพรวดเข้าให้ที่ใบหน้าของรัดด้วยอาการที่กำลังโกรธสุดขีด จนเด็กชายเซถลาแล้วล้มลง ท่ามกลางเสียงหวีดร้องของคุณพู่กลิ่นและส่งศรี

ฝ่ายเด็กหญิงสุมทองนั้น หยุดครวญครางเป็นปลิดทิ้งสองสามอึดใจ ครั้นเห็นรัดคว่ำลงไปเช่นนั้น หล่อนก็ร้องกรี๊ดขึ้นมาใหม่ คราวนี้ร้องจนงอหายเลยทีเดียว

หมัดหนึ่งยังไม่พอ เปรยฉวยโอกาสที่สูงกว่า แข็งแรงกว่า ดึงคอเสื้อเด็กชายร่างสันทัดขึ้นมา แล้วซ้ำอีกหมัดหนึ่ง

เป็นหมัดที่ทำให้คุณพู่กลิ่นตัวแข็ง ร้องได้เพียงคำเดียวว่า อย่า...อย่า...พลางก็เซซวนจวนจะล้มมิล้มแหล่

เมื่อคว่ำรัดลงไปได้ด้วยหมัดที่สอง เปรยก็ชี้หน้าพร้อมร้องสำทับ

"ทีหลังนะ ถ้ารู้ว่ามาทำอะไรน้องกูอีกละก็ พ่อจะเอาให้อยู่ไม่ได้เลยเชียว"

ว่าแล้วเขาก็หันกลับ วิ่งปราดมาที่สุมทอง พลางรับเด็กหญิงจากวงแขนของมารดามากอดไว้

"โอ๋...สุมทองนิ่งนะคะ นิ่งค่ะ นิ่ง...ทีนี้น้องก็อย่ามาเดินยุ่มย่ามแถวนี้อีกแล้วกัน เดี๋ยวจะโดนไอ้เด็กไม่มีพ่อมีแม่ไม่มีหัวนอนปลายตีนมันรังแก..."

แต่เด็กหญิงจะผ่อนคลายเสียงร้องก็หาไม่ ตรงกันข้ามหล่อนกลับดิ้นรนจนแม้เรี่ยวแรงของพี่ชายก็เอาไว้ไม่อยู่ เปรยจึงวางหล่อนลงบนทางเดินพลางถาม

"น้องเจ็บตรงไหนหรือเปล่าคะ เจ็บตรงไหนหรือเปล่า"

ส่งศรีละล้าละลัง จะขอโทษคุณพู่กลิ่นก็ไม่กล้า จนกระทั่งเธอตั้งสติได้ ตรงเข้าไปฉุดแขนรัดให้ลุกขึ้น พร้อมน้ำตาที่ซึมเต็ม

"ไปลูกไป" เธอพูดเบาๆ...แค้นเด็กชายเปรยเสียจนแทบไม่มีแรงก้าวเดิน หากเธอก็ไม่หันไปมองสามแม่ลูกนั้นเลย ยิ่งได้ยินเสียงโปรดร้องถามจากมุมเรือน ก็ยิ่งกอดบ่าเด็กชายรัดแน่นเข้า พาตัดสนามข้ามไปยังเฉลียงหน้าบ้าน

"ใครทำน้อง...หา...เปรย...น้องร้องไห้ทำไม..."

"ไอ้รัด พ่อ ไอ้รัดมันทำสุมทอง..."

"โฮ้ย...เปรยเอ๊ย" ส่งศรีอุทานอย่างขัดใจแกมรำคาญ "ลูกทำไมถึงได้ไปปรักปรำเขายังงั้น...แล้วดูซี..ไม่ฟังอีร้าค่าอีรม

ก็วิ่งไปชกรัดเสียคว่ำข้าวเม่าไปเลย...ลูกทำยังงี้ได้ไง...เดี๋ยวไปขอโทษคุณป้าเสียนะ..."

หากแต่เด็กชายเปรยไม่ฟัง ยกร่างน้องสาว ก้าวยาวๆ ไปหาบิดา ส่งเด็กหญิงสุมทองให้โปรด ขณะที่ผิวหน้ายังคงแดง...ข้างผู้เป็นพ่อรับเอาร่างน้อยนั้นไปกอด แต่ก็ยังมองตามคุณพู่กลิ่นกับเด็กชายรัดผู้เพิ่งลับไปทางหน้าเรือนด้วยสายตาไม่วายเดือดดาล แล้วจึงหันไปปลอบลูกสาว

"โอ๋...นิ่งลูก...นิ่งน่า..."

เด็กหญิงสุมทองยังคงสะอึกสะอื้นไม่สร่างวาย หล่อนอารมณ์ดีอยู่เสมอก็จริง แต่ถึงคราวร้องไห้ ก็จะร้องนานไม่รู้จบรู้สิ้น จนบิดาต้องอุ้มเดินรอบบ้าน พลางเขย่าตัวอยู่ไปมาพร้อมปลอบซ้ำ จนกระทั่งเสียงสะอึกสะอื้นอย่างน้อยใจเป็นนักหนาของเด็กหญิงค่อยๆเบาลงเพราะเริ่มหมดแรง แม้กระนั้นก็ยังครางฮือฮืออยู่ในคอ ออกอาการไม่ยอมนิ่ง น้ำเสียงที่ไม่ยอม นอกจากดังฮือๆแล้วยังบิดเสียงเป็นระยะแสดงว่าเสียใจ...

หล่อนมักจะทำเสียงชนิดนี้ยามเมื่อกระทบกระเทือนค่อนข้างมาก เป็นต้นว่า พ่อหรือแม่ลืมหอมแก้ม หรือมิฉะนั้นก็ลืมสนใจ เหมือนไม่มีหล่อนอยู่ในโลก

"แค่นี้ ลูกก็ร้องเสียเป็นวรรคเป็นเวร" ส่งศรีพึมพำเมื่อก้าวขึ้นบันไดเรือนตามโปรดและเปรย "รัดเขาไม่ได้ทำอะไรลูกเลยนะจ๊ะ สุมทอง..."

คุณพิกุลกับล่าเตียงออกจากบ้านไปแต่เช้าทั้งๆมิใช่วันพระ คนทั้งคู่มิได้นุ่งห่มสีขาว แต่ในตะกร้าสานของเธอบรรจุเสื้อผ้าและของใช้ประจำวัน ทิ้งให้ส่งศรีพร้อมบุ้งกับเขือทำยาดมบรรจุกลักเงินเล็กๆไปตามเรื่อง

"เพียงแค่เขาไม่พูดด้วย...หนูก็จะพยายามเช้าชี้ให้เขาพูด" ส่งศรีกล่าวต่อจนจบความ ขณะที่โปรดหย่อนตัวลงบนเก้าอี้กอดเด็กหญิงไว้บนตัก

"เขาไม่พูดกะหนูก็ดีแล้ว ทีหลังอย่าไปคะยั้นคะยอให้เขาพูดเลย...เดี๋ยวพี่ชายก็จะไปอาละวาดเขาอีก..."

"แม่ก็เข้าข้างมัน" เด็กชายเปรยยังคงคั่งแค้น หน้าตาแดงก่ำ เหงื่อโชกเพราะตากแดดด้วยโกรธด้วย "คอยดูนะขืนมาขึ้นที่ท่าบ้านเราอีกละก็ จะให้ไอ้พวกนั้นซ้อมเสียให้เข็ดเลย..."

เด็กหญิงสุมทองได้ฟังก็เริ่มสะอึกสะอื้นขัดจังหวะ

ฝ่ายส่งศรีเอาแต่ลากเสียงอ่อนๆปรามลูกชายเมื่อเขาเอ่ยคำว่า 'บ้านเรา'

"บ้านเราที่ไหนกันล่ะ ลูกเปรย...จะทำอะไรก็ต้องรู้จักเกรงใจคุณป้ามั่ง...รัดเขาไม่พูดกับน้องก็เพราะเขาตัดบทไงจ๊ะ เขาไม่อยากมีเรื่อง ก็เลยต่างคนต่างอยู่ก็ดีแล้วไง ต่างคนต่างอยู่ไปเสีย ลูกก็อยู่ของลูก เขาก็อยู่ของเขา"

โปรดนิ่งฟังส่งศรีเล่าต่อจนถึงตอนสุดท้าย จึงบอก

ลูกชายอย่างจริงจัง

"ดีเหมือนกัน เปรย...ไม่พูดกันเลยยิ่งดี มันไม่อยากพูดกะเรา เราก็ไม่ต้องไปพูดกะมัน...พ่อน่ะเรอะ...เห็นมันเข้าประตูมาโน่นก็หลบแล้ว หลบได้ก็หลบก่อน"

ผู้เป็นพ่อพลอยฟ้าพลอยฝนไปกับเลือดเนื้อประหนึ่งว่าถ้าเปรยฆ่ารัดได้ เขาก็จะช่วยฆ่าด้วยกระนั้นแหละ

ส่งศรีฟังแล้วกระสับกระส่ายในหัวอก...สีหน้ารัดยามเมื่อเอ็ดเกรี้ยวเอากับสุมทอง แกมด้วยประกายนัยน์ตาอันวาวขึ้นอย่างชิงชัง ชวนให้สะดุ้งตื่นอย่างเสียวใจ ไปอย่างไรมาอย่างไร เด็กเล็กเพียงเท่านี้จึงมีทีท่าเป็นศัตรู...ใช่...นัยน์ตาของรัดยามนั้น...มีแต่โกรธเกลียดอย่างชัดเจน

หล่อนไม่ฟังโปรดพูดต่อ...หากเดินเลยไปหลังบ้านแล้วลงบันไดด้านนั้น เดินอ้อมไปออก ณ หลังเรือนคุณพู่กลิ่น

เมื่อก้าวขึ้นบันได หล่อนจึงได้ยินเสียงเจ้าของเรือนแว่วมาจากห้องเฉลียง เธอคงกำลังทายาให้ลูกบุญธรรม

"แสบไหม ลูก...ทนนิดนะจ๊ะ...ทนนิดนึง หลวงตาเพิ่งเตือนลูกมาเมื่อกี้เองไง...สงสัยท่านจะดูดวงแล้วรู้ว่ามีเคราะห์แน่ๆเลย ไม่งั้นจะพูดได้พอดิบพอดีกับเหตุการณ์ละหรือนี่..."

เสียงสูดปากพร้อมกับร้องอูยดังเบาๆ เมื่อส่งศรีก้าวเข้าไป จึงเห็นคุณพู่กลิ่นกำลังใช้ปากคีบ คีบสำลีชุบทิงเจอร์แตะๆลงบนรอยถลอกที่ข้อศอก

คนทั้งสองนั่งอยู่บนโซฟา มีชามเคลือบสีขาวรูปไต

วางอยู่บนโต๊ะเล็กๆตรงหน้าพร้อมห่อสำลี กล่องใส่พลาสเตอร์กรรไกรเล็กๆ ขวดแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ กับขันน้ำใสสะอาดที่มีผ้าขนหนูแช่ไว้

เมื่อได้ยินเสียงฝีเท้าและหันมาพบส่งศรี คุณพู่กลิ่นจึงเมินกลับพร้อมอาการเย็นชาก็ผุดขึ้น

"เจ็บมากไหม รัด" ส่งศรีรู้ดีว่า...เรื่องนี้...ไม่มีผู้ใดประสานได้นอกจากหล่อน ก็หากว่าหล่อนพลอยเงียบนิ่งด้วยทิฐิเพราะโกรธเด็ก ดุจดังโปรดและเปรยผู้กำลังเขม่นเข่นเขี้ยวจนเส้นสายกระตุกเต้นอยู่ยามนี้ เห็นทีจะถึงคราวที่หล่อนกับคุณพู่กลิ่นต้องขาดกันโดยปริยาย เพราะ 'ลูกกับลูกทะเลาะกัน' แล้วพ่อแม่กับพ่อแม่ก็เลยไม่มองหน้ากันไปทั้งชาติ บอกอาการไม่เติบโตทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ ดังที่เคยพบเคยเห็นเป็นแน่แท้

เด็กชายเหลือบขึ้นดูหล่อนนิดหนึ่ง แล้วก้มลงมองข้อศอก ขณะที่ส่งศรีเอาแต่เพ่งพิศดวงหน้าซึ่งหล่อนเห็นถนัดว่าเมื่อครู่ ลูกชายหล่อนผู้ทั้งสูงทั้งแรง ได้กระแทกกำปั้นที่แม้ไม่หนักนัก หากก็หนักพอสำหรับผู้อ่อนกว่าทั้งอายุและเรือนร่าง

"น้าขอโทษรัดแทนเปรยด้วยนะจ๊ะ เปรยนี่ไม่ไหวจริงๆ ขี้โมโหมาก ไม่ทันฟังอีร้าค่าอีรม นึกว่าน้องถูกรังแก...โธ่เอ๊ย...รัด..." ปลายเสียงของส่งศรีทอดอ่อนอย่างสงสาร เมื่อเหลือบมองคุณพู่กลิ่น ก็เห็นปลายจมูกแดงจัด

เธอดึงผ้าเช็ดหน้าซึ่งเหน็บอยู่กับขอบซิ่นผ้าป้ายขึ้นมาแตะนัยน์ตา ส่งศรีก็ยิ่งรู้สึกผิดหนักขึ้น

แดดบ่ายผ่านกระจกสีเข้ามาสาดส่องอยู่เต็มเฉลียง

"กราบขอโทษพี่กลิ่นด้วยค่ะที่ลูกหนูมาทำให้ลูกพี่เจ็บตัว..." ว่าแล้วหล่อนก็พนมมือ ก้มศีรษะต่ำลงจนเคลียอยู่แทบแขนของอีกฝ่าย

แต่คุณพู่กลิ่นยังคงเฉยชา พร้อมกับเสถามเด็กชาย

"แม่จะเอาผ้ากอซชุบน้ำเย็นปิดตาให้ลูกเอาไหม รัด... ตาหวิดทะลักใช่ไหม ลูก"

เด็กชายยกมือขึ้น ทำท่าจะแตะนัยน์ตา หากเธอก็รีบฉวยมือเขาไว้

"อย่าเพิ่ง รัด อย่าไปยุ่งกับลูกตา...นอนลงไหม ลูก แม่เอาผ้าแปะให้...จะได้พักซักครู่..."

"ไม่ฮะ" เขาเมินไปทางอื่น พร้อมกันก็ลุกเดินขึ้นบันไดไปชั้นบน

คุณพู่กลิ่นพลอยลุกตาม เก็บอุปกรณ์ปฐมพยาบาลอย่างเงียบๆ...เงียบจนผู้ที่นั่งจำต้องลุกขึ้นโดยปริยาย

"พี่กลิ่นยังโกรธอยู่ หนูก็จะไม่กวนหรอกนะคะ" ส่งศรีพูดอย่างรู้สึกผิด "แต่ยังไงๆก็กราบขอโทษเถอะค่ะ พี่กลิ่นอภัยให้หนูกับลูกด้วยแล้วกัน..."

"ส่งศรี" ในที่สุดคุณพู่กลิ่นก็หันมา สีหน้ายังคงเคร่ง แดดบ่ายส่องสาดให้เห็นเส้นผมสีน้ำตาลที่เริ่มแซมขาว

ประปรายทรงพวงมาลัยของเธอยังตึงเรียบ ครอบอยู่เป็นกรอบรอบวงหน้า

"ฉันนึกไม่ออกเลยว่า ถ้าเธอไม่สั่งสอนลูกเธอให้ดีกว่านี้ ตาเปรยจะอยู่กับใครได้ แล้วอีกหน่อยบ้านนี้จะเป็นยังไง... เถอะนะ...ถ้าฉันทำกำแพงเมื่อไหร่ก็อย่าว่ากัน..."

พูดจบเพียงนั้น คุณพู่กลิ่นก็เดินตัวตรงขึ้นบันได ทิ้งให้ส่งศรียืนคอตกหน้าม่อยอยู่สองสามอึดใจ จึงเดินกลับเรือนอย่างหงอยๆ

รัดกินข้าวต้มได้เพียงไม่กี่ช้อน เพราะปากที่เจ่ออยู่นั้นเริ่มอักเสบ แก้มซีกที่ถูกหมัด เลยไปถึงใต้ตาซ้าย...บวมขึ้น ...พร้อมกันก็มีน้ำตาหล่อเยิ้ม คุณพู่กลิ่นให้เขากินยาแก้ไข้หลังอาหาร ด้วยว่าเนื้อตัวเขาเริ่มผะผ่าวด้วยพิษที่เกิดจากความระบม เธอห่มผ้าให้ ต่อจากนั้นจึงใช้ผ้ากอซชุบน้ำเย็นปิดที่ตาซ้าย แล้วนั่งอยู่ข้างๆ พลางปลอบโยน

"เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวรนะลูกนะ...ก็อย่างในนิทานเวตาลที่รัดอ่านให้แม่ฟังค้างๆอยู่นั่นไง...พระราชารับสั่งถูกต้องทุกประการ ผู้ใดมีธรรมในใจ ผู้นั้นเป็นเจ้าของสิ่งทั้งปวงในโลก ธรรมย่อมจะเป็นเพื่อนเราในที่ทั้งปวง มีประโยชน์ทั้งโลกนี้และโลกหน้า...เห็นไหม แม่ยังจำที่รัดอ่านได้เลย"

เธอพูดพลางลูบไล้ท่อนแขนอันอุ่นจัดของเขาอย่างห่วงใย

"แต่ลูกก็คงได้แต่อ่านไปพลางๆ แต่ความหมายในหนังสือก็ต้องค่อยรู้เป็นขั้นเป็นตอน...แล้วนี่...พรุ่งนี้ไปโรงเรียนไหวไหม ลูก..."

เด็กชายไม่ตอบ...น้ำตาจากตาที่เจ็บไหลเยิ้มปนกับน้ำตาที่เกิดจากความน้อยใจ

"คุณ...คุณแม่" เขาเบะพร้อมสะอื้นฮัก...สะอื้นจนทรวงอกพะเยิบขึ้นลงโดยแรง "แม่...แม่ของรัด...รัด...จะ...หา-า...แม่ ขะ...ขะ...ของรัด ทำ...ไม..รัด..ไม่...มี แม่..."

คุณพู่กลิ่นร้องไห้ออกมาในทันใด...พลางก็ก้มลงกอดเขาไว้...กอดไว้ด้วยสงสารสุดซึ้งจับใจ ลูบศีรษะพร้อมจุมพิต

"รัด...ลูกแม่..."

"เขา...มา...ชกรัด...ทำไม...เขารัง...กะ...แก...รัด...ทำไม...รัดไม่...อยากอยู่...มะ...ไม่...อยาก...อยู่..." เด็กชายคร่ำครวญด้วยแสนปวดแสนเจ็บแสนน้อยใจในชะตากรรมอันตนไม่รู้เห็นใดๆแม้สักน้อย "รัด...มะ...ไม่...อยู่...ไม่...อยาก...อยู่แล้ว...รัดจะ...ไม่...ไม่อยู่แล้ว..."

"ถ้ารัดไม่อยู่ที่นี่ แล้วแม่จะอยู่ได้ยังไงล่ะลูก...แม่ไม่มีรัดแล้วแม่จะอยู่ได้ยังไง" คุณพู่กลิ่นถาม น้ำตาเต็มหน้าเต็มตา...ความไม่เป็นสุขของเด็กชาย ทรมานใจเธอจนสุดประมาณได้ว่ามากมายเพียงไหน ท่วมท้นจนคุณพู่กลิ่นคิดว่าหากแม้นได้รู้ข่าวผ่องยังไม่ตาย เธอจะหักอกหักใจคืนเด็กชายผู้ยากไร้ไปสู่อ้อมอกของมารดาที่แท้จริง

ทันใดนั้น เสียงนางสาวเลี่ยมก็ดังขึ้นนอกประตู

"คุณคะ...ลูกศิษย์หลวงอามาตาม บอกหลวงอาอาการหนักค่ะ"

นั่นเอง คุณพู่กลิ่นจึงผุดลุกขึ้น...หันมาบอกเด็กชาย

"ลูกนอนหลับตานิ่งๆนะลูกนะ...เผื่อยังไง...แม่อาจต้องไปดูหลวงอา"

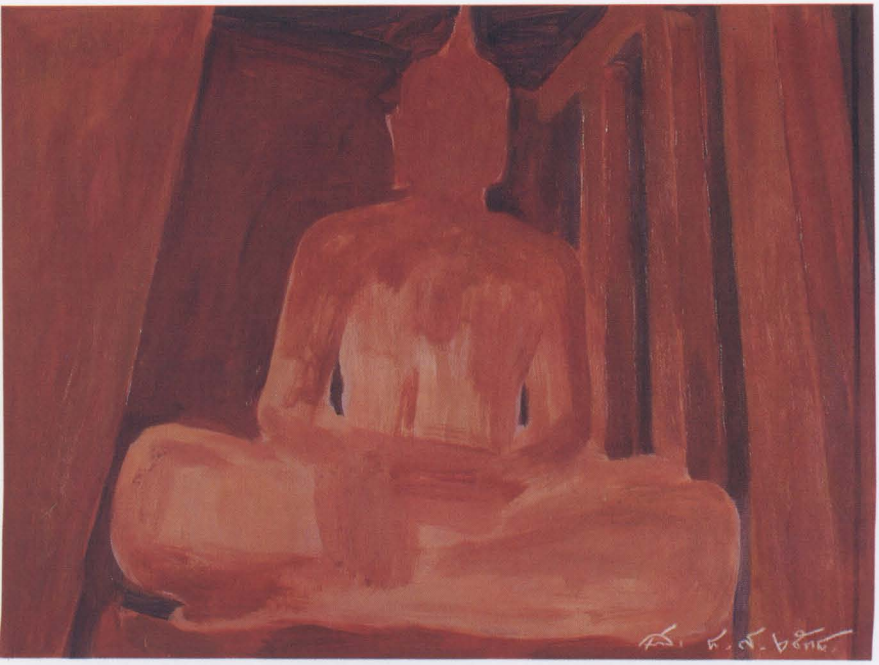

๑๗

ท่านพระครูยังคงนอนเหยียดยาวอยู่บนฟูกบางๆผืนเดิม ลมหายใจระรวยเป่าออกมาช่วยให้รู้ว่าเรี่ยวแรงในร่างกายสีคล้ำแกมเขียวอมเหลืองยังมีชีวิต สีเขียวนั้นดูเขียวกว่าเมื่อเช้า แกมเหลืองเข้าไปด้วย จึงดูน่ากลัว คุณพู่กลิ่นก้มลงกราบแล้วเงยขึ้น เพ่งพิศเรือนร่างผ่ายผอมของภิกษุสูงวัยด้วยใจปริวิตก

"ดิฉันจะเลยพาท่านลงเรือไปศิริราชเดี๋ยวนี้เลย ดีไหมคะ โรงพยาบาลสงฆ์คงไปไม่ไหว ไกลเหลือเกิน" ครั้นแล้วเธอจึงหันไปหารือกับภิกษุหนุ่ม

"ไปศิริราชก็ดีเหมือนกันโยม" อีกฝ่ายคล้อยตามด้วยมิรู้จะหันไปพึ่งใคร

"ถ้างั้นก็...จั่น" เธอบอกบริวารผู้นั่งคอยรับคำสั่งอยู่ ณ หัวบันไดกุฏิ "ไปตามเรือหางยาวหรือเรือยนต์มาให้ซักลำได้ไหม เอาลำที่มีประทุนนะ จ้างไปศิริราชเลย ด่วนเลยนะจั่น ไงๆก็ต้องเอามาให้ได้ลำนึง"

นายจั่นรับคำแล้วรีบลงจากกุฏิไปหลังจากนั้น คุณ

พู่กลิ่นก็ได้แต่กระสับกระส่ายเมื่อเห็นหลวงอาเอาแต่หลับตา

"หลวงอาคะ" คุณพู่กลิ่นเรียกเบาๆ หากท่านก็ไม่ขาน

หลังจากนั้นราวครึ่งชั่วโมง นายจั่นจึงกลับมารายงานว่าได้เรือแล้ว คุณพู่กลิ่นจึงสั่งนายจั่นให้ช่วยภิกษุหนุ่มอุ้มหลวงอาไปลงเรือ โดยเอาผ้าปูลงไปให้หลวงอานอน แล้วเธอพร้อมด้วยภิกษุรูปนั้นกับนายจั่น นางสาวเลี่ยม ก็พาหลวงอาไปขึ้นที่ท่าศิริราช ท่ามกลางความเงียบเหงาของบ่ายวันอาทิตย์

เมื่อทำบัตรและร่างผ่ายผอมเหลือแต่หนังหุ้มกระดูกท้องใหญ่ผิดปรกติถูกเข็นเข้าห้องพยาบาลไปแล้ว ครู่เดียวแพทย์เวรก็ออกมาบอกว่า

"พระอาการหนักมากครับ ที่จริงน่าจะพาไปรักษาที่โรงพยาบาลสงฆ์เสียแต่เนิ่นๆ แต่เมื่อมาทางนี้ แล้วท่านอาการมากขนาดนี้ ก็จะรับไว้ช่วยเหลือไปพลางก่อน คงยังไม่สามารถบอกอะไรได้จนกว่าจะพรุ่งนี้ หลังสิบโมงไปแล้วญาติมาฟังข่าวได้ครับ"

"ตอนนี้รออยู่ได้ไหมคะ"

"ก็คงไม่มีประโยชน์อะไรมาก"

"อาตมารอดีกว่า โยม แล้วโยมกลับไปเลย"

"ถ้างั้น พรุ่งนี้ดิฉันจะมาฟังข่าว..." คุณพู่กลิ่นพูดเศร้าๆ รู้สึกใจหายหากหลวงอาเป็นอะไรไป ด้วยว่าท่านคือภิกษุรูปเดียวที่ครอบครัวเธอเลือกไว้เป็นที่เคารพ พร้อมทั้งนิมนต์

ไปทำพิธีการทางศาสนาทุกนักขัตฤกษ์และทุกโอกาส

"จั่นอยู่กับท่านนะจั่นนะ แล้วพาท่านลงเรือกลับด้วย"

คุณพู่กลิ่นจ่ายเงินค่าเรือให้นายจั่นแล้วจึงลงเรือลำเดิมกลับบ้าน

เมื่อก้าวขึ้นเรือน ไม่แลเห็นรัดนั่งอ่านหนังสืออยู่ที่โต๊ะส่วนตัวเหมือนเคยจึงร้องเรียก

"รัด...รัดเอ๊ย...หลวงตาไม่สบายมากเลยลูก"

หากก็ไม่ได้ยินเสียงตอบรับ เธอจึงลองเปิดห้องใต้บันไดดูก็พบแต่ความว่างเปล่าและกระไอร้อนแกมอับที่โชยออกมา

"รัด..."

ครั้นแล้ว จึงขึ้นข้างบนเปิดทุกห้อง ทุกซอก ค้นหาเด็กชาย...ด้วยว่าบัดนี้ เสียงครางครวญหวนโหยของเขาเมื่อชั่วโมงก่อน...แล่นเข้ามา คุณพู่กลิ่นได้แต่ผลุนผลันลงบันไดเรียกหานางลี้ปากคอสั่น

"ลี้...ลี้...เอ๊ะ...ลี้ไปไหน..."

ผู้ถูกเรียกโผล่ออกจากครัวในเสื้อคอกระเช้า เหงื่อท่วม

"อะไรหรือคะ คุณ"

"รัด...เห็นรัดไหม ลี้"

"อิฉันไม่ได้ขึ้นเรือนเลยแหละค่ะ" นางว่าพลางก็หันไปถามนางสาวเลื่อม "เอ็งเอาผ้าขึ้นไปเก็บตะกี้ เจอพ่อรัดไหม"

"ไม่ แม่"

คุณพู่กลิ่นฟังดังนั้นก็แทบว่าแผ่นดินที่เหยียบอยู่ กำลัง

ลุกเป็นไฟ...ทุกหนทุกแห่งมืดสนิท ไฟทุกดวงในบ้านเปิดสว่าง แต่ลูกบุญธรรมของเธอหายไป

"รัด...ทำไมลูกทำแบบนี้" เธอได้แต่คร่ำครวญอยู่ในใจ ขณะเดินดุ่มๆออกไปยังประตูท่าน้ำ เปิดออก แล้วก้าวไปยืนนิ่งอยู่ที่ศาลา

คลองใหญ่ตรงหน้ากระทบแสงไฟส่งเงาละเลื่อมวาววาบสัมผัสตา หากก็ไม่มีวี่แววร่องรอยของเด็กชายแม้แต่น้อย

ขณะที่เธอกำลังยืนลังเลอยู่นั้น นายลิ่มก็เปิดประตูท่าน้ำออกมา บอกว่า

"ตอนคุณไปวัดแล้ว ผมเห็นรัดเขาเดินออกมาข้างนอกนี่แหละครับ ก็นึกว่าเขาออกมานั่งเล่น ผมก็ตัดหญ้าของผมไป...ก็นึกว่าเขาคงขึ้นเรือนไปแล้วละมัง เลยไม่ได้สนใจอีก"

คุณพู่กลิ่นพยักหน้า...สงบนิ่ง...ด้วยว่าเธอกำลังรวบรวมสติสัมปชัญญะ...แรกทีเดียวนี้ เธอจะต้องไม่โวยวายแม้กระทั่งนำความไปถามส่งศรี เพราะทั้งโปรดและเปรยรวมเลยไปถึงคุณพิกุลและล่าเตียง อาจชวนกันยิ้มหยันไยไพแล้วอาจคิดเสือกไสเด็กไปเสียได้ก็ดีหรืออะไรทำนองนั้น

น่าเห็นใจลูกเป็นอย่างยิ่ง...เธอรำพึง...ถ้าเป็นใคร ใครคนนั้นก็คงรู้สึกไม่ไกลไปจากที่ลูกรู้สึก ด้วยว่าฐานะในบ้านมันลักลั่นกันอยู่ โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างลูกกับเปรยและสุมทองช่างขัดแย้งกันยิ่งนัก

ยิ่งนานวัน เมื่อทุกคนเติบโต ความขัดแย้งแตกร้าว

ก็ดูจะยิ่งบานปลายไม่เหือดสิ้นลงได้ เนื่องจากเบื้องหลังเด็กมีผู้ใหญ่คอยให้ท้ายถือหาง

ตาเปรยนั้น นอกจากมีพ่อแม่และเจ้าของเรือนเป็นกองหนุน ก็ยังมีบริวารโดยรอบเป็นพรรคพวก ทำให้เปรยคึกคะนองลำพองตน แม้เด็กหญิงสุมทองจะไม่เดียงสา แต่ก็เป็นเด็กหญิงเพียงหนึ่งเดียวท่ามกลางเด็กชาย ดังนั้น แม้แตะต้องได้ ก็เหมือนแตะต้องไม่ได้ ความยากลำบากจึงเพิ่มขึ้นเป็นเงา

ทุกเรื่องจึงตกหนักอยู่ที่รัด

"คุณจะข้ามฟากหรือครับ" นายลิ่มถามต่อ

"ก็ต้องข้ามน่ะซี...จะไปดูรัดที่โรงเรียน...ลิ่มไปเป็นเพื่อนหน่อยได้ไหม นั่งเรือหางข้ามแม่น้ำไปขึ้นท่าปากคลองตลาดเลยดีกว่า เร็วดี"

นายลิ่มรับคำ แล้วจึงลงไปยืนรอเรือ สักพักทั้งนายจ้างและลูกจ้างก็นั่งเรือหางยาวตัดข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาไปขึ้นที่ฝั่งพระนคร เดินไปอีกครู่ก็ถึงโรงเรียนของรัด

โรงเรียนปิดก็จริง แต่ก็มียามและคนงานผู้มีที่พักอยู่ใกล้ๆเป็นเวรเฝ้า คุณพู่กลิ่นถามถึงครูนิยมก่อนใคร ยามก็กุลีกุจอช่วยเหลือ โดยโทรศัพท์ไปถามครูสอนคณิตศาสตร์แล้วให้คุณพู่กลิ่นพูดกับครูคนนั้นก็ได้เส้นทางไปบ้านของครูนิยมเรียบร้อย

"อยู่เจริญพาสน์เองแหละ ลิ่ม โธ่ ใกล้บ้านเรานิดเดียว..."

ครู่ต่อมา คุณพู่กลิ่นกับนายลิ่มก็ลงจากแท็กซี่ที่เชิงสะพานเจริญพาสน์เดินเข้าซอยคอนกรีตแห่งหนึ่งอันมีตึกแถวเรียงรายตั้งฉากกับถนนใหญ่ แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปจนถึงห้องที่สาม บ้านเลขที่ตรงกับที่ครูคณิตศาสตร์บอก

ประตูเหล็กปิดสนิท กั้นทับด้วยแผ่นอะลูมิเนียมทึบอีกชั้นหนึ่ง หากก็พอจะแลเห็นแสงไฟลอดออกมา

คุณพู่กลิ่นมือสั่นขณะเอื้อมไปกดกริ่ง...ก็ถ้าครูนิยมปฏิเสธว่ารัดมิได้มาที่นี่เล่า เธอจะว่าอย่างไร

รออยู่อึดใจเต็ม...ก็มีเสียงลากรองเท้าตรงมา แล้วบานอะลูมิเนียมก็เปิดแง้ม

"หาใครคะ...อุ๊ย..." คำสุดท้ายออกอุทานเมื่อตาพบตาครูชมชื่น ภรรยาครูนิยมหัวเราะพลางไขกุญแจรูดประตูออกพร้อมทำความเคารพคุณพู่กลิ่น "ดิฉันนึกอยู่แล้วละค่ะว่าคุณแม่ต้องมาตาม รัดอยู่ที่นี่ค่ะ"

คุณพู่กลิ่นถอนใจดังเฮือก พลางลูบอกป้อยๆ

"โอ้โฮ...กลั้นใจแทบแย่เลยค่ะ ครู...นึกว่าไม่อยู่ละก็แย่แน่เลย"

"กำลังปลอบค่ะ" อีกฝ่ายลดเสียงลง คุณพู่กลิ่นจึงหันไปพยักหน้าให้นายลิ่มเข้ามานั่งคอยที่เก้าอี้ซึ่งวางเรียงอยู่ริมประตู "แล้วดิฉันก็เลยทายาให้อีกที"

คุณพู่กลิ่นยกนิ้วกรีดน้ำตาที่กำลังซึมออกมา พลางส่ายหน้าช้าๆ เดินตามครูชมชื่นเข้าข้างในที่มีบันไดเลี้ยวขึ้น

ชั้นบน ขณะที่อีกฝ่ายพึมพำเบาๆ

"เขาเสียใจมาก ร้องไห้สะอึกสะอื้นตลอดเวลา"

"ฉันก็เสียใจ ครูคะ"

เมื่อโผล่พ้นบันได จึงพบเฉลียงโล่งหน้าห้องนอนของครูนิยมและครูชมชื่นที่จัดเป็นห้องกลางสำหรับดูโทรทัศน์และทำการบ้านของลูกชายลูกสาวทั้งคู่ของครูทั้งสอง

รัดนั่งซึมอยู่บนเก้าอี้ข้างเด็กชายวัยสิบสองและเด็กหญิงวัยสิบขวบ หน้าบวม ปากเจ่อ ตาข้างหนึ่งเกือบปิด คุณพู่กลิ่นเห็นแล้วน้ำตาก็ไหลออกมาทันที

ครูนิยมลุกจากโต๊ะ ทำความเคารพพลางเชิญให้นั่ง เด็กชายเด็กหญิงก็พนมมือไหว้แล้วเลี่ยงขึ้นบันไดไปชั้นสาม

คุณพู่กลิ่นตรงไปสวมกอดลูกบุญธรรมไว้แน่น ถามทั้งน้ำตาเต็มหน้า

"รัด...ระ...รัดหนีแม่มาทำไม"

"รัดไม่อยากอยู่...ระ...รัดไม่กลับไปอีกแล้ว..." เด็กชายสะอึกสะอื้นถึงกับฮักๆเลยทีเดียว

"แม่จะกั้นรั้วแล้วละลูก...จะได้ไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับใคร...ต่างคนต่างอยู่ไปเลย"

"ไม่..มะ..ไม่...รัดจะ...จะ...อยู่...กะ...ครู"

ครูนิยมสูงใหญ่ ผิวคล้ำ หน้าตาใจดี นั่งมองเงียบๆ เป็นครู จึงเอ่ยขึ้น

"ผมว่าปล่อยให้รัดอยู่กับผมสักพักจะดีกว่าไหมครับ

ดีกว่าจะเอาแกกลับไปในสภาพนี้...ลูกชายผมเขาอยู่ชั้นโตกว่าลูกสาวก็อยู่โรงเรียนใกล้ๆนั่นแหละครับ เขาก็เป็นพี่เป็นน้องกันดี ไม่มีใครรังเกียจเลย ถ้ารัดจะมาอยู่ด้วยสักระยะ"

"เห็นเขาพูดถึงแต่ครูค่ะ...อยากอยู่กับครู"

ครูภาษาอังกฤษวัยสี่สิบห้ายิ้มๆ

"รัดเขาชอบภาษาอังกฤษไงครับ ไม่ทราบว่าชอบครูเพราะชอบภาษา หรือชอบภาษาแล้วเลยชอบครู" ครูนิยมพยายามคลี่คลายบรรยากาศที่ค่อนข้างโศกสลดให้เข้าสู่ปรกติโดยเร็ว

"คงทั้งสองอย่าง" ครูชมชื่นว่า "ใช่ไหมรัด...ชอบทั้งครูชอบทั้งภาษาใช่ไหมจ๊ะ"

เด็กชายพยักหน้าทั้งๆยังสะอื้น คุณพู่กลิ่นจึงดึงผ้าเช็ดหน้าจากเอวเช็ดน้ำตาให้ แล้วบอกให้สั่งน้ำมูก ขณะตัดสินใจ

"ครูมีลูกตั้งสองคนแล้ว ยังจะมามีภาระกับรัดอีกหรือคะ"

"ไม่เป็นไรนี่ครับ...รัดไม่ใช่เด็กเกเร เขาค่อนข้างเงียบไปหน่อย ไม่ค่อยคบใคร สนิทกับคนยาก แต่ก็ขยันเรียนเพราะงั้น เขาก็จะไม่เป็นปัญหาให้ผู้ปกครองหรือครูหนักใจ" ครูนิยมเอ่ยพลางหันไปพูดกับเด็ก "แต่ครูก็บอกเธออยู่เรื่อยๆ ไม่ใช่หรือว่า...เธอควรต้องคบเพื่อนมั่ง แต่เลือกคบ ใครเกเรก็อย่าไปยุ่งด้วยมาก เอาแค่พูดจาปราศรัยเผินๆ"

"คะ...ครับ"

"นี่ก็ทานข้าวแล้ว ครูชมชื่นต้มข้าวต้มให้ทาน แต่ทานไม่ค่อยลง"

ครูนิยมรายงานให้คุณพู่กลิ่นทราบ

"เมื่อบ่ายพอเขาหอบกระเป๋าหนังกับถุงเสื้อผ้าเข้ามา ผมก็ได้แต่ตกใจ...ก็สอนเขานะครับว่า...รัดแอบมาแบบนี้ถือว่าหนีออกจากบ้าน ไม่ควรทำ คุณแม่จะเสียใจ...รัด เธอยังไม่ได้กราบขอโทษคุณแม่เลยนะที่ทำให้คุณแม่ตกใจขนาดนี้"

เด็กชายรัดจึงกราบคุณพู่กลิ่นพร้อมพึมพำ

"รัดขอโทษคุณแม่ครับ"

คุณพู่กลิ่นเช็ดน้ำตาตลอดเวลาขณะโอบบ่าเขาไว้แน่น แล้วพยักหน้า

"รัดจะอยู่กับคุณครูไปสักอาทิตย์สองอาทิตย์พอให้ใจสบายก่อนก็ได้ลูก...หรือไม่ก็พอให้แม่กั้นรั้วเรียบร้อยแล้วค่อยกลับ"

ครูนิยมนิ่งคิดขณะหนึ่ง จึงเอ่ยถามอย่างเกรงใจ

"จะไม่ทำให้พี่น้องไม่ถูกกันมากขึ้นอีกหรือครับ"

"ก็ตัดต้นเหตุเสียไงคะ" คุณพู่กลิ่นชี้แจง "นอกจากกั้นรั้วแล้ว คงไม่มีทางอื่น เพราะบ้านสามหลังนี่ ที่ดินเป็นผืนเดียวกันตลอด เดินถึงกันได้หมด

แล้วเด็กนี่ก็วิ่งเล่นกันเกรียวกราว ลูกใครๆก็เข้ามาวิ่งเล่น มาโดดน้ำกันตูมตาม...เว้นรัดคนเดียว เพราะเกิดไม่ถูกกับจ่าฝูงนั่นละค่ะ...ถ้าจ่าฝูงมันดี ก็คงไม่มีเรื่อง...

พอจ่าฝูงไม่ดี มันก็ยุแหย่เด็กอื่นให้พลอยเขม่นหมั่นไส้ลูกเรา"

"รัด" ครูนิยมจึงพูดขึ้นต่อหน้าคุณพู่กลิ่น "เธอเองก็ต้องพยายามผูกมิตรกับเขาเหมือนกัน ครูบอกเธอแล้วนี่นา เขาหมั่นไส้แล้วเลยหาเรื่อง...เราเองก็มีทีท่ายั่วยุเขาเหมือนกัน"

"แต่เขา...เขาว่า...ว่า...ผมเป็น...เป็น...ไม่มีหัว...นอน...ปลายตีน...ไม่มี..."

"รัด...ลูก...รัด..." คุณพู่กลิ่นเขย่าไหล่เด็กชายไปมาตื้นตันจนพูดไม่ออก

"รัด...เมื่อกี้ครูก็ชี้แจงให้เธอฟังแล้วใช่ไหมว่า ถึงเธอจะไม่มีพ่อแม่ แต่ถ้าเธอเป็นคนดี...มีคนอุปการะเธอ รักเธออย่างคุณแม่ ส่งเสียให้เธอเล่าเรียนดีที่สุด ครูก็ถือว่าเธอมีบุญ มีบุญเลิศเลอแล้ว รัด เพราะงั้น เธอไม่ต้องคิดมากทำหน้าที่ของตัวเราให้ดีที่สุด"

ช่างเป็นการยากยิ่งที่จะพยายามลบรอยจารึกอันเลวร้ายออกจากความรู้สึกของเด็กชาย ดังนั้น เมื่อคุณพู่กลิ่นนั่งหารือและฝากฝังรัดไว้กับครอบครัวของครูพร้อมสั่งเสีย

"ลูกต้องช่วยครูทำงานบ้านด้วยนะลูกนะ"

เธอก็ถึงเวลาอำลาด้วยใจอันห่วงหน้าพะวงหลัง กว่าจะก้าวออกประตูไปได้

"เรื่องกั้นรั้ว ผมว่าอย่าเพิ่งดีกว่าครับ" ครูนิยมหยอดอีกหนึ่งประโยคเชิงเตือนสติมิให้คุณพู่กลิ่นวู่วาม "ดูๆไปก่อนดีกว่า เด็กก็ยังเล็กกันอยู่ทั้งนั้น พอโตขึ้นอาจรู้การควรไม่ควรมากกว่านี้"

๑๘

ครูชมชื่นปูนวมบางๆลงตรงหน้าเตียงของลูกชาย พร้อมหมอนและผ้าห่มพลางบอก

"รัดนอนกับพี่เขาตรงนี้นะรัดนะ จะได้คุยกัน ถ้าปวดฉี่ตอนกลางคืนก็เปิดไฟหน้าห้องนี่ ไปห้องน้ำหัวบันได" เธอบอกอย่างอ่อนโยนสมเป็นครูเขียนไทยผู้ใจดี "ชร คอยดูน้องด้วยลูก เดี๋ยวงัวๆเงียๆจะเดินเลยไปตกบันได"

รัดนั่งกอดเข่าอยู่บนพื้น พิงผนังข้างหิ้งเปิดสำหรับวางหนังสือของชร ส่วนชมพูผู้น้องมีที่นอนอยู่ในห้องเล็กๆติดกับห้องพ่อแม่โดยใช้ไม้อัดตีกั้น ปล่อยลูกชายคนโตนอนตามลำพังบนชั้นสาม

ครูนิยมตามเข้ามาหลังจากยกเก้าอี้ข้างล่างขึ้นมาวางเติมไว้ให้ตัวหนึ่งที่โต๊ะข้างนอกสำหรับนั่งทำการบ้าน พลางก็ฉุดแขนเด็กชายให้ลุกยืน ขณะที่อีกฝ่ายทำท่าว่าจะเบะๆ เพราะเริ่มว้าเหว่ขึ้นเรื่อยๆ

ทุกคืน...เมื่อถึงยามเข้านอน หลังจากสวดมนต์แล้วทั้งคุณพู่กลิ่นและเขาก็มักจะนอนคุยกันด้วยเรื่องราว

หลากหลาย มารดาบุญธรรมจะถือโอกาสซักถามถึงความเป็นมาเป็นไปในโรงเรียน...ต่อจากคืนวาน

แล้วรัดก็จะเล่าถึงครู ครูคนนั้นดุ ครูคนนี้สอนเก่ง ครูคนโน้นสอนแล้วหลับ เพื่อนคนหนึ่งชอบเตะหน้าแข้งเพื่อนเล่น เพื่อนอีกคนเห็นใครหงอไม่ได้ จะข่มแล้วข่มอีก จนวันหนึ่งเพื่อนที่หงอฮึดขึ้นมา ชกเสียลงไปนอนดิ้น จากวันนั้นก็ไม่กล้าอีกเลย เพื่อนอีกคนปากร้ายชอบเสียดสีด่าว่าเพื่อนเจ็บแสบ ทั้งคุณพู่กลิ่นและเขาก็เพลิดเพลินจนหลับไปด้วยกัน

แต่คืนนี้ไม่มีคุณแม่ ห้องหับที่หลับที่นอนก็แปลกไป แม้จะคุ้นเคยกับชรเป็นอย่างดี แต่รัดก็ซึมเซาเหงาหงอยจนครูนิยมถามขึ้นอีก หลังจากยืนนิ่งมองอาการของเด็กชายอึดใจหนึ่งอย่างเข้าใจเห็นใจ และนึกภาพได้ทุกขั้นตอนตามเรื่องราวบ้านสามหลังที่เจ้าของปราศจากทายาทโดยสายเลือด แล้วอุปการะผู้คนขึ้นมา เป็นเหตุให้เกิดศึกกรุ่นๆ ประเภทคลื่นใต้น้ำซึมแทรกอยู่ทั่วไป

"คิดถึงคุณแม่แล้วละซี"

"ค-รั-บ..." เป็นเสียงตอบอ่อนเครือพร้อมริมฝีปากปูดเจ่อก็ทวีอาการเบะ

"แล้วอยากกลับบ้านไหมล่ะ"

"มะ...ไม่...ครับ..."

"คิดถึงแม่ แต่ไม่อยากกลับบ้าน" ครูว่า พลางถอย

ไปหย่อนตัวลงบนเก้าอี้แล้วดึงรัดให้นั่งข้างๆ ส่วนชมชื่นยังคงยืนดูทีท่าของลูกศิษย์ ขณะที่ชรขัดสมาธิอยู่บนเตียงพิงผนังมองเด็กชายรัดอย่างสงสารแกมโกรธเคืองแทนเขา

"กลับไปก้อโดนถลุงอีกละซี พ่อ" ชรออกเสียงเข้ม "มันจะได้ยังไง รัดตัวคนเดียว แล้วก็เล็กกว่าพวกมัน"

นิยมพยักหน้าพร้อมนิ่งตรอง

แทบจะว่าได้ว่า รัดคือนักเรียนคนเดียวในชั้นที่มีปัญหาหนักหน่วง ประวัติของเด็กชายและความเป็นอยู่ภายในบ้านที่เขาได้รับฟัง ชวนให้สะท้านสะเทือนใช่น้อย...พลางก็นึกถึงเส้นทางอีกยาวไกลที่เด็กชายจะเติบโตขึ้นมาท่ามกลางความเจ็บปวดที่เกินไป...เขาคิด...

เด็กเล็กเท่านี้ เมื่อเป็นกำพร้า ก็น่าจะดำรงชีพในสองลักษณะ คือ พ่อแม่บุญธรรมตัดสินใจไม่บอกกล่าวว่าเขามิใช่ลูกตน หรือถ้าบอกตั้งแต่แรก ดุจที่รัดล่วงรู้ ผู้ที่อุปการะเขาก็ไม่น่าพ่วงเอาเครือญาติมาเป็นศัตรูคอยฟาดฟันจนเด็กระส่ำระสายสับสน ครูนิยมคิดแล้วก็ถอนใจ

"คุณแม่เอง ป่านนี้ก็คงคิดถึงเธอใจแทบขาดมั้ง" ครูผู้ชายกล่าวต่อไป

"นั่นซิ" ชมชื่นพยักหน้าอย่างค่อนข้างกลุ้มแทน "เห็นคุณแม่รักเธอแล้ว ครูซึ้งใจจริงๆ ถึงเธอจะไม่ใช่ลูกท่าน แต่เธอก็รักรัดมากกว่าพ่อแม่บางคนรักลูกอีก เชื่อไหม"

"ชะ...เชื่อ...คะรับ" เด็กชายตอบกระท่อนกระแท่น

พลางก็เบะอีก...ด้วยความรู้สึกบางอย่างที่แล่นขึ้น

เขาคิดถึงคุณพู่กลิ่นจับใจ แท้จริงแล้ว เธอคือมารดาทั้งอุปการะปรารถนาดี สอนสั่งและฝึกปรือ

คุณพู่กลิ่นเองก็เช่นกัน...เธอก้าวขึ้นเรือนอย่างโผเผ มีเลี่ยมตามมา ถามว่า

"คุณจะทานข้าวหรือยังคะ...เจอรัดไหมคะ"

"ลองถามลิ่มมันดูแล้วกัน..." เธอบอกปัด...แรงที่จะก้าวขึ้นบันไดแทบไม่มีเหลืออีกเลย "เอ้า...จะเอาอะไรมาให้กิน ก็เอามา จะได้หมดเรื่องไป..."

ว่าแล้ว เธอก็นั่งแปะลงที่โซฟาสักครู่ เลี่ยมจึงยกอาหารขึ้นมาวาง เธอกินเพียงไม่กี่คำก็อิ่ม ดื่มน้ำ แล้วลุกเดินออกไปนั่งที่เฉลียงด้วยใจอันหดหู่สังเวชจนมิรู้จะจัดการอย่างไรกับภาวะที่ตนเองกำลังเผชิญ

บัดนี้ เธอรู้เธอเข้าใจทั้งผู้ที่อุปการะเด็กกำพร้าและตัวเด็กเองว่า อยู่ระหว่างคมหอกคมดาบเพียงไร

ใครเลยจะเป็นฝ่ายเด็ก...หรือเห็นเด็กสำคัญ ยามเมื่อเด็กเจ็บปวด ทนไม่ไหวต่อการคุกคามจากอำนาจที่ทั้งมองเห็นและมองไม่เห็น แล้วเด็กหนีเตลิด ทุกคนทุกฝ่ายย่อมจับจ้อง เพ่งเพียง 'โทษ' ของเด็กว่า เพราะมันเป็นเด็กกำพร้า พ่อแม่ไม่ปรากฏ มันอาจเป็นเลือดโจร เลือดของคนชั่วคนเลว มันถึงได้ก่อความเดือดร้อนอยู่เนืองๆ

มิได้มองลึกเข้าไปถึงใจอันกระสับกระส่ายรุ่มร้อน

ดวงนั้น

หรือมองให้ทะลุถึงสิ่งแวดล้อมอันหลอมหล่อเด็กขึ้นมา...คุณพู่กลิ่นค่อยๆทบทวน

สิ่งแวดล้อมในบ้านนี้...มองดูเผินๆเหมือนดี เหมือนเด็กคนนี้มีบุญ แต่ใครเลยจะล่วงรู้ว่า เป็นสิ่งแวดล้อมที่แสนจะตกต่ำสำหรับใจของเด็กคนหนึ่งที่พลัดหลงเข้ามาเพียงไหน

เสียงฝีเท้าดังใกล้เข้ามา สักครู่...ส่งศรีก็มายืนอยู่บนทางเดินติดเฉลียงพลางถาม

"รัดไปอยู่กับครูแล้วหรือคะ พี่กลิ่น" น้ำเสียงของมารดาเด็กชายเปรยรู้สึกผิดอย่างชัดเจน...

"ขึ้นมาก่อนซี ส่งศรี" แรกทีเดียวคุณพู่กลิ่นนึกโกรธจนไม่อยากจะต่อความ หากเมื่อสงบระงับได้แล้ว ก็ค่อยเห็นใจส่งศรีที่เสมือนเป็นฝ่ายตามลูกผัว หล่อนคงกระอักกระอ่วนใช่น้อยที่เปรยทำร้ายรัดครั้งนี้ ด้วยส่งศรีนั่นเองแลเห็นเหตุการณ์ทุกขณะ

"หนูไม่สบายใจเลยค่ะ...ยิ่งรู้จากพวกในครัวว่า รัดหนีไปอยู่กับครู ไม่รู้จะยอมกลับมาไหม ก็ยิ่งไม่สบายใจ" อีกฝ่ายก้าวขึ้นบันไดหน้ามานั่งลงถัดไป

"ขอบใจที่เธอยังมีความเป็นธรรม" คุณพู่กลิ่นตอบเสียงสั่น เสียงนั้นสะท้าน "ความเป็นธรรมให้กับลูกนกลูกกาที่เขามาพึ่งร่มไม้ชายคาบ้านนี้ สำหรับคนอื่นๆน่ะฉันไม่หวัง"

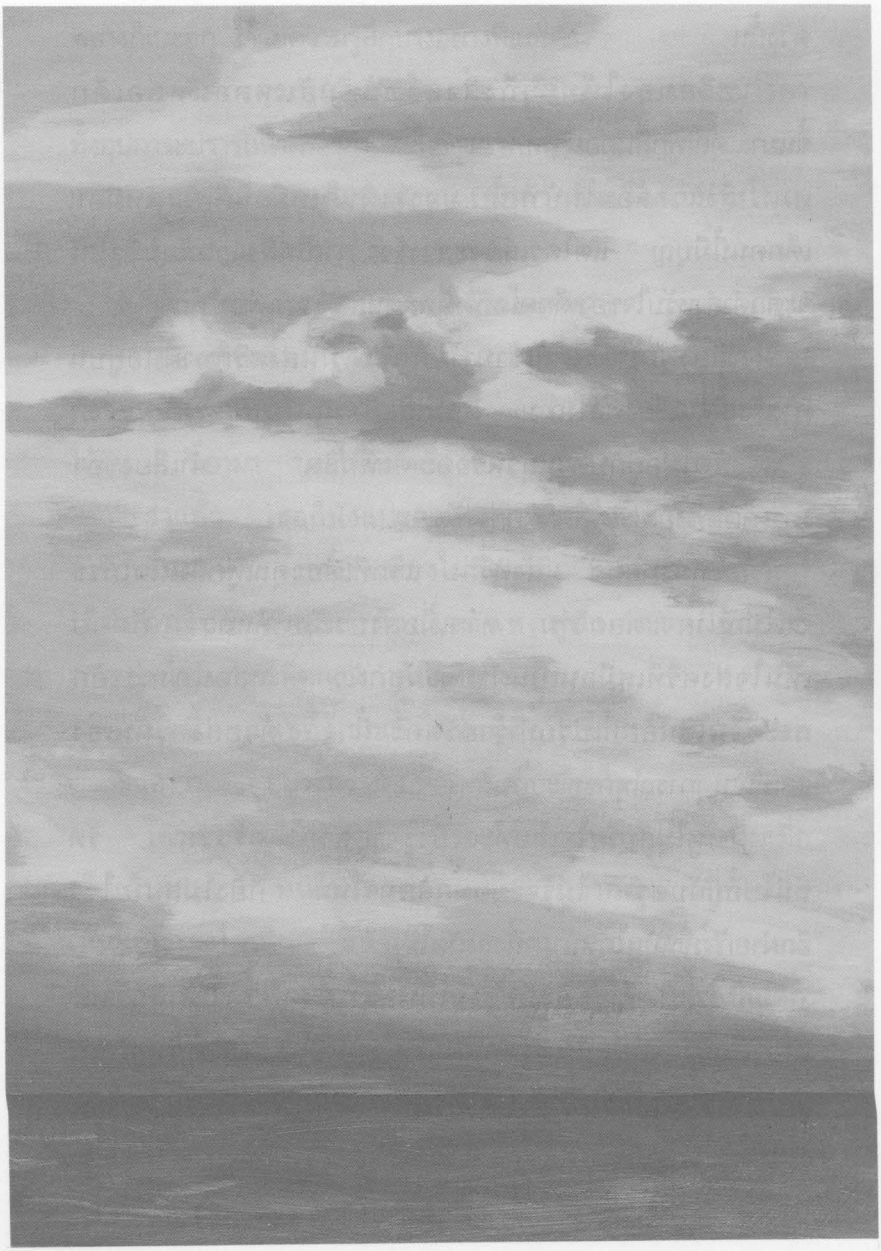

คุณพู่กลิ่นลงเสียงเชิงบอกให้ส่งศรีรู้ว่า 'คนอื่น' ที่เธอเอ่ยถึงมีใครบ้าง

"แล้วนี่รัดจะยอมกลับไหมคะ"

"ไม่ทราบเหมือนกัน อาจไม่กลับก็ได้ มันจะกลับทำไม เดี๋ยวได้โดนซ้อมหน้าตาเละอีกเท่านั้น"

"พี่กลิ่นคะ" น้ำเสียงมารดาของเปรยเอ่ยอย่างวิงวอน "หนูต้องกราบขอโทษแทนลูกสักร้อยครั้งพันครั้งเลยค่ะ..."

ว่าแล้วหล่อนก็พนมมือไหว้

"นี่แหละ เขาว่าคนมีลูก ต้องเลี้ยงลูก สั่งสอนลูกให้ดี อย่าเลี้ยงลูกให้เที่ยวข่มเหงคน"

คุณพู่กลิ่นว่าจะไม่ฉวยโอกาสที่ส่งศรีขอโทษ...พูดจาเจ็บแสบให้อีกฝ่ายได้รู้สึกทั้งเจ็บและแสบแล้ว หากก็ยั้งความแค้นไว้มิได้

"อย่าเลี้ยงลูกให้เป็นเทวดา เที่ยวแผ่อำนาจ เบียดเบียนคนอื่น...แล้วพ่อแม่เองนั่นแหละจะอัปยศ มองหน้าใครไม่ได้...ถ้าเป็นบัวเหนือน้ำอย่างเธอ ก็ต้องเที่ยวได้วิ่งไปกราบกรานขอโทษเขา อย่างที่เธอขอโทษพี่อยู่เวลานี้ แต่ถ้าเป็นพวกบัวใต้น้ำ ไม่รู้จักอับจักอาย เข้าข้างแต่ลูกตัว ไม่เคยรู้ว่าลูกผิด ก็คงถูกสาปแช่งลับหลัง..."

ทันใดนั้น ส่งศรีก็ถึงแก่ร้องไห้ออกมาด้วยความเจ็บช้ำสะเทือนใจ

แล้วคุณพู่กลิ่นก็ได้แต่โล่งอกคลายอึดอัดเก็บกดเป็น

อันมาก

"ที่พี่พูดนี่ไม่ได้ว่าเด็ก แต่ว่าผู้ใหญ่ที่ไม่รู้จักสั่งสอนลูก" เธอกล่าวต่อไป หากน้ำเสียงก็อ่อนลง "แล้วนี่เธอเคยคิดมั่งไหมว่า เปรยมันจะโตขึ้นมาเป็นคนยังไง"

ส่งศรีได้แต่ดึงผ้าเช็ดหน้าขึ้นเช็ดน้ำตา ชวนให้คุณพู่กลิ่นนึกสงสาร จึงว่า

"ในบ้านนี้ พี่ก็ยังมีหวังเธอคนเดียวเท่านั้นที่รู้ผิดรู้ถูก...นี่ถ้าเธอไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ เรื่องราวมันจะกลับตาลปัตรไปยังไงยังไม่รู้" คุณพู่กลิ่นแค่นหัวเราะ "อาจกลายเป็นว่าตารัดไปด่าตาเปรยก่อน ตาเปรยเลยหันมาชกเอา...ก็ได้... มันเตรียมจะเป็นยังงั้นอยู่ตลอดเวลา...แต่เพราะเธออยู่ เธอเห็น เธอรู้ว่าตารัดไม่ผิด...เธอเป็นคนดี เธอถึงได้ร้อนใจมาขอโทษ..."

"ที่...ที่จริง...หนูก็เจียมตัวอยู่...เสมอค่ะ...ว่า..เรา...พ่อแม่ ลูก ไม่ได้เป็นใครในบ้านนี้..."

คุณพู่กลิ่นหัวเราะ

เสียงหัวเราะของเธอนั้นแสบเข้าไปถึงทรวง

"นี่ขนาดไม่ได้เป็นใครนะ เธอยังปล่อยให้ลูกชายแผ่อำนาจถึงแค่นี้"

ส่งศรีก้าวลงจากเฉลียงด้วยแข้งขาที่สั่นเทา...คุณพู่กลิ่นไม่เอะอะโวยวายเหมือนคุณพิกุลก็จริง แต่หากยามใด สตรีกลางคนผู้นี้เกิดความรู้สึกหมิ่นหยาม เธอจะแสบกว่าคุณ

พิกุลเป็นอันมาก ทั้งวาจาท่าทีหยิกเล็กเหน็บน้อย ค่อยๆ หยิกค่อยๆเหน็บจนอีกฝ่ายเจ็บได้ที่

ยามนี้ส่งศรีจึงกำลังแสนเจ็บ

ความรักลูก...เห็นลูกของตนดีกว่าผู้อื่น ถึงอย่างไร ก็ยังมีอยู่ แม้รู้ทั้งรู้ว่าเปรยเป็นฝ่ายผิด หากก็ยังนึกโกรธ อีกฝ่ายวันยังค่ำ

หล่อนเดินเงียบๆตัดสนามแล้วเลยไปยังท่าน้ำบ้านกลาง เปิดประตูออกไปนั่ง ณ ม้ายาวภายใต้ศาลาที่มีทั้งสายลม และสายน้ำ เรือหางยาวยังแข่งกันวิ่งหูดับตับไหม้สวนไปมา พาให้น้ำทั้งลำคลองเป็นลอนคลื่นด้วยแรงแห่งเครื่องยนต์

ถึงอย่างไร ส่งศรีก็มิอาจพาดวงหน้าอันเปรอะเปื้อน ด้วยน้ำตากลับไปยังเรือนพัก ประเดี๋ยวโปรดจะซักไซ้จน หล่อนก็ต้องเล่าตามความจริง เมื่อรับรู้เช่นนี้แล้ว มีหรือที่ เขาจะไม่แค้นเคืองคุณพู่กลิ่นหนักขึ้นเป็นสองเท่า

"นี่ขนาดไม่ได้เป็นใครนะ เธอยังปล่อยให้ลูกชายแผ่ อำนาจถึงแค่นี้"

เสียงของคุณพู่กลิ่นยังตามมา...มาย้ำมาซ้ำจนก้องไปทั่ว ดังกัมปนาทยิ่งกว่าเสียงใดๆที่ดังอยู่รอบตัว

จะย้ายออกไปเพื่อตัดบทก็แทบว่าจะจนหนทาง...

เรือสำปั้นลำหนึ่งพายตัดกระแสน้ำข้ามจากฝั่งโน้น ตรงมา หล่อนจึงรีบเช็ดน้ำตาแล้วลุกขึ้นยืน เมื่อเพ่งมอง สักครู่ ก็เห็นคุณพิกุลและล่าเตียงอยู่ในเรือ ครั้นเรือ

จอดเทียบบันไดท่าน้ำแล้ว เธอเงยขึ้นเห็นส่งศรียืนตะคุ่มอยู่ท่ามกลางความมืดในศาลา ก็ถามว่า "นั่นใครจ๊ะ"

"หนูเองค่ะ"

"อ้อ...ยายศรี...เอ๊ะ มานั่งทำไมคนเดียว" เธอออกเสียงอย่างแปลกใจขณะก้าวขึ้นมาด้วยท่าทางกระฉับกระเฉง มีล่าเตียงตามติดๆ

ส่งศรีจึงเสถาม

"แหม...ค้างอะไรกันบ่อยๆ" เสียงตอบของอีกฝ่ายฟังดูแปร่งแปลก "วันพระซี ถึงจะค้าง...ก็เธอล่ะ ไม่คิดจะไปให้ท่านดูโชคชะตาราศีมั่งหรอกหรือ ไม่ต้องใครอื่นหรอก ยายเตียงนี่แหละแม่นเสียยังกะจับวางเลยใช่ไหม เตียง..."

คุณพิกุลว่าพลางหย่อนตัวลงนั่งบนม้ายาว ล่าเตียงและส่งศรีจึงพลอยลงนั่ง เพราะขณะนั้นลมพัดเย็นสบายจนไม่อยากเข้าบ้าน

"แล้วเดี๋ยวนี้บ้านท่านก็มีห้องหับพร้อมเพรียง ที่เคยเป็นใต้ถุนสูงก็ต่อเรียบร้อยจนเต็มแล้ว มีห้องนอนข้างล่างถึงสามห้อง"

คุณพิกุลเล่า หากก็ขยักไว้ ไม่ยอมบอกความจริงถึงการที่เธอไปค้างในวันพระเพื่อถือศีลปฏิบัติธรรมได้ราบรื่นว่า...เนื่องด้วยได้บริจาคเงินจำนวนหนึ่งให้ยมบุตรต่อบ้าน จนกระทั่งเพียบด้วยประโยชน์ใช้สอย แม้ล่าเตียงเองก็ไม่รู้ทั้งหมด รู้เพียงว่าคุณพิกุลร่วมสมทบทุนไปกับ

ขบวนคุณนายและชาวบ้าน เพื่อมอบให้ยมบุตรสร้างสำนักปฏิบัติธรรมขึ้นภายในเขตรั้ว

"มีทั้งห้องครัว ห้องน้ำห้องส้วมสะอาดสะอ้านเชียวยายศรี"

"ท่านก็กันสองห้องไว้ให้คุณน้าห้องนึง หนูอีกห้อง แต่อีกห้องที่เหลือใครจะมาค้างก็ได้ มีที่หลับที่นอนพร้อม" ล่าเตียงเสริมขึ้นบ้าง

ส่งศรีฟังเงียบๆ

นี่ถ้าไม่ขัดว่าโปรดห้ามไว้ หล่อนก็อยากตามคนทั้งสองไปเช่นกัน ด้วยว่าล่าเตียงนั้น หม่นไหม้มาหลายปียาม เมื่อจับได้ว่าสมปักผู้สามีคือนักพนัน ครั้งเมื่อไปหายมบุตร คนทรงจึงทายทักแบบจี้ตรงใจ แล้วท้ายที่สุดก็แนะให้ปฏิบัติธรรม

"ท่านยมบุตรท่านเคร่ง แหลมคมยังงี้เลย" คุณพิกุลยกนิ้วแม่มืออย่างเลื่อมใสเป็นที่สุด "พูดจาแทงทะลุขั้วหัวใจ" .

ขณะที่พูด...คุณพิกุลก็คล้ายวาบหวิวขึ้นรำไร...ด้วยใจศรัทธาอย่างดูดดื่มและดำดิ่ง เพราะมิว่าจะเอ่ยถึงยมบุตรเวลาใด ก็ราวกับนัยน์ตาอันคมปลาบดุจใบมีดของบุรุษร่างใหญ่ จะติดตามเธอไปทุกโมงทุกยามมิได้เว้น

"เราคิดอะไร ท่านก็รู้หมดเลย" คุณพิกุลเล่าต่ออย่างหลงใหลได้ปลื้ม "แต่ยายกันเขาไม่เชื่อ ที่ว่าผัวจะปอกลอกเขาจนหมดตัวน่ะ เขาไม่เชื่อ ตอนหลังก็เลยไม่ยอมไป...ท่าน

ยมบุตรท่านก็ว่า ปล่อยเขา แล้วจะได้รู้รส"

ส่งศรีฟังคุณพิกุลพูดจาได้สักครู่ ความสลดใจ สมเพชตนเองและลูกผัวก็คลายลง

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเธอเล่าถึงโครงการของคนทรง

"ท่านคิดว่า กรุงเทพฯเวลานี้ชักจะไม่เหมาะสำหรับปฏิบัติธรรมเข้าไปทุกที ก็เลยอยากหาที่ต่างจังหวัดกว้างขวาง สงบเงียบสักแห่งหนึ่ง มีรถโค้ชสักสามสี่คันสำหรับรับส่งผู้คนที่ศรัทธาท่าน"

ส่งศรีนั้น ไม่ถึงกับฉลาดมากมายก็จริง หากก็ไม่ถึงกับโง่เง่า

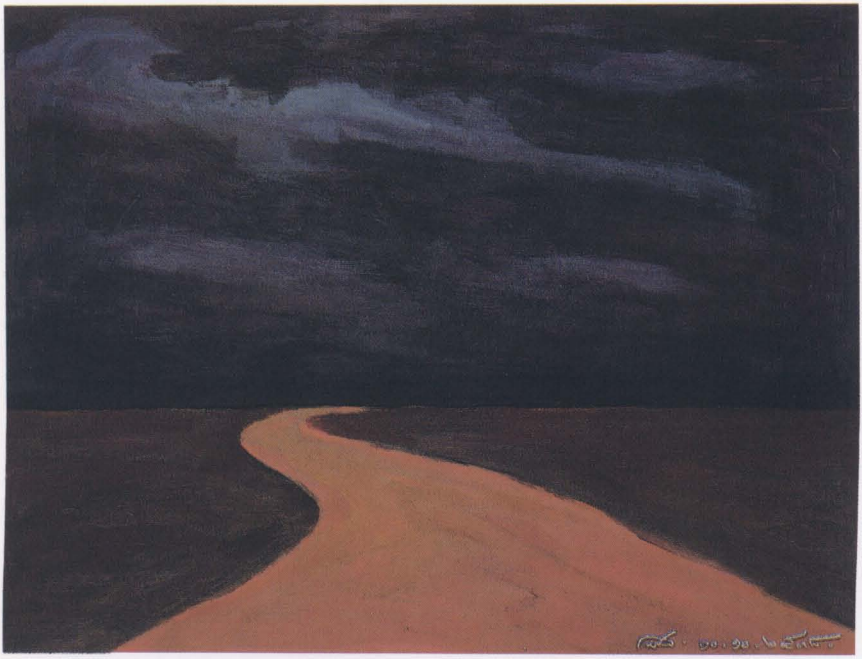

๑๙

คุณพิกุลได้แต่รู้สึกว่า ที่เรือนเล็กเงียบและมืดมิดผิดปรกติ เพราะยามค่ำของทุกคืน แม้เด็กหญิงสุมทองจะเข้านอนแล้ว แต่พ่อแม่ก็อาจจะยังนั่งคุยกัน โปรดอ่านหนังสือพิมพ์ บางทีหากส่งศรีมีงานเย็บเสื้อของตัวหล่อน ของสามีและของลูกๆ หล่อนก็อาจจะนั่งสอยเสื้อไปพลางๆ

ส่วนเด็กชายเปรยก็อาจจะยังคุยโขมงอยู่กับพรรคพวกซึ่งมักจะเปิดประตูรั้วด้านหลังเข้ามาเล่นบอลหรือจับกลุ่มกันจนถึงสามทุ่ม

ต่อจากนั้นโปรดจึงจะไล่เด็กๆกลับไปนอน เพราะได้เวลาใส่กลอนประตูรั้วที่เป็นประตูสังกะสี

แต่คืนนี้ ไม่มีเสียงเล่นกันเหมือนทุกคืน

เปรยเก็บตัวอยู่ในห้องของเขา คุณพิกุลอาบน้ำแล้วจึงเดินไปเคาะ...อึดใจหนึ่งเด็กชายก็ถอดกลอนโผล่ออกมา

"เป็นไงไปลูก...วันนี้ ทำไมเงียบกริบเลยล่ะ เงียบจนผิดสังเกตเลย" เธอถาม

เปรยเม้มปาก หากก็ก้มหน้า ท่าทางเขาผิดไป คุณพิกุลจึงคะยั้นคะยอ

"มีอะไรก็เล่าให้ป้าฟังมั่ง" พลางเธอก็มองดูเขา แล้วดึงแขนให้เด็กชายออกมานั่งข้างนอก ขณะที่นึกขึ้นมาได้เหตุไฉนส่งศรีจึงไปนั่งขรึมอยู่ที่ท่าน้ำ "เมื่อกี้ก็ลืมถามแม่แก...เออ...จริงด้วย...แม่แกก็ดูซึมๆ...ป้ามัวเล่าเรื่องท่านยมบุตร เลยไม่ได้สนใจ...ไหน...ว่าไปซิ..."

"คือ..." เด็กชายเปรยอ้อมแอ้ม "คือ...ไอ้เจ้ารัดมันมาทำน้องสุมฮะ...เปรยก็เลยโมโหมาก เลยชกมัน..."

"ทำยังไง ทำสุมทองยังไง" คุณพิกุลได้ยินแค่นั้นความขุ่นเคืองก็พลุ่งขึ้น เสียงเขียวขึ้น พร้อมๆกับคอแข็งหน้าตาตึงเครียด

เด็กหญิงสุมทองเป็นยาอายุวัฒนะอีกขนานหนึ่งของเธอ เป็นความชื่นใจอีกแบบหนึ่ง คนละแบบกับความศรัทธาลึกล้ำที่มีต่อยมบุตร

"มันก็..." อีกฝ่ายคิดต่อฉับไว จึงเล่าเหมือนเห็นกับตา "มันก็ไม่ชอบสุมทอง พอลงเรือไปซักครู่ก็หาทางแกล้งสุมทอง มันทำเป็นนั่งให้เรือเอียง"

"เอ๊ะ...ไอ้เด็กนี่ทำไมเกเรยังงี้" คุณพิกุลเดือดปุด "แล้ว...ยายแม่เขาล่ะว่าไงมั่ง..."

"ป้ากลิ่นก็เข้าข้างไอ้นั่นอีกน่ะแหละ"

"ดีล่ะ..." คุณพิกุลหมายมาด "พรุ่งนี้จะพูดให้รู้เรื่อง..."

"มันหนีไปอยู่กะครูมันแล้วละคุณป้า"

"อ้าว..." เธออุทานพร้อมเบิกตากว้าง "ถ้างั้น ก็ดีแล้วละซี ให้มันอยู่ยังงั้นน่ะดีแล้ว...แล้วนี่แม่มันไปตามหรือเปล่า"

"ตามซีฮะ มีหรือไม่ตาม คุณป้าน่ะหลงไอ้หมอนี่ยังกะอะไร คอยตีบังกั้นมันทุกอย่าง ทำอะไรก็ดูจะวิเศษไปหมด เปรยจะคอยดูน้ำหน้ามันว่าจะไปถึงไหน" วัยรุ่นเลือดร้อนพูดพลางนัยน์ตาวาว

เด็กชายเปรยนั้น สำนึกอยู่ทุกขณะว่า ตนเป็นหนึ่ง ณ ที่นี้ บ้านนี้ เด็กชายทุกคนโดยรอบจะ 'ขึ้น' กับเขาราวประเทศราช แต่ก็มีใครคนเดียวที่ไม่ยอมเขา ไม่อ่อนน้อมกับเขาหรือกับผู้ใดโดยมิได้ท้าทายสู้รบ ใช้แต่ความเงียบนิ่ง ไม่สุงสิง ไม่คบหา...ต่างอาวุธคุ้มกัน

หากนั่นก็ยิ่งทำให้เด็กชายเปรยเจ็บใจ

"เธ่อเอ๊ย...ไอ้เด็กเก็บตก ไอ้เด็กในถาด"

คุณพิกุลหัวเราะกิ๊ก ชอบใจประโยคหลัง

เธอมักชอบใจทุกคราวที่เด็กชายเอ่ยเย้ย

"มันไปไม่ถึงไหนหรอก" พลางก็คล้อยตามเปรยได้ในทันที "เด็กอะไรไม่รู้จักโอภาปราศรัย ไม่รู้จักประมาณตัว ชาตินี้ยังเป็นยังงี้ แล้วชาติหน้าจะเป็นยังไง มันเหิมเกริมขนาดหนีออกจากบ้านไปนี่ ไม่เข้าท่าเสียแล้วละนะ...เฮอะ..."

ปลายเสียงกระแทกหนักอย่างนึกเยาะน้องสาว

"ป้าเราเขาก็บ้า...แล้วนี่เขาจะว่ายังไง เด็กมันไม่รักดี...

โถ...ดูทีหรือ อยู่บ้านนี้ก็ยังกะพระราชา ยังหาความลำบากมาให้อีก...เลี้ยงเด็กแล้วยังลำบาก ยังเนรคุณนี่ อย่าเลี้ยงดีกว่า..." คุณพิกุลว่าไปเรื่อย "แล้วยังให้มันมาใช้นามสกุลอีก...อกอีแป้นแล่นลึกถึงตึกแขก...เฮ้อ...ถ้าไม่ว่าเป็นเวรเป็นกรรมแล้วจะเป็นอะไร"

เธอพูดพลางลูบยอดอกอยู่ป้อยๆ

"กรรมเก่าของคนเรานี่มันมีจริงนาเปรยนา ทำเล่นไปไม่งั้นป้าเราเขาจะเห็นผิดเป็นชอบ เห็นกงจักรเป็นดอกบัวเก็บเอาเศษเดนมาเลี้ยงเรอะ" คุณพิกุลกล่าวต่อ พอใจที่ได้ระบายความในใจของตนเองอีกส่วนหนึ่ง

"ท่านยมบุตรท่านยังว่าเลยว่า ชาติก่อนเขาเคยเป็นหนี้กันมา ชาตินี้คุณป้ากลิ่นถึงต้องตามมาใช้หนี้นายรัด...

พุทโธ่เอ๋ย...โอบอุ้มฟูมฟักจนน่าหมั่นไส้...สมน้ำหน้าแล้วที่มันหนีไป ตอบสนองเจ็บแสบเสียเหลือเกิน...คงเหมือนคนบางคนละมังที่เขาเคยทำบุญร่วมกันมา เช่นเคยเป็นคู่สร้างกันมาแต่ชาติปางก่อน ชาตินี้ถึงได้เวียนกลับมาอุปถัมภ์กันอีก...มา...สร้างกุศลร่วมกัน..."

ปลายเสียงของคุณพิกุลแผ่วลงพร้อมสีหน้าก็พลันเปลี่ยนไปเป็นเก้อน้อยๆ เขินนิดๆ เมื่อเวียนมาพูดเรื่องที่ฝังใจ

เด็กชายเปรยนั้นรู้อยู่เต็มอกเพราะได้ยินได้ฟังบริวารในบ้านนินทาคุณพิกุลว่าไปหลงคนทรง หากก็ไม่ถึงกับซาบซึ้ง ด้วยไม่เคยเห็นไม่เคยมีโอกาสได้ติดตาม แม้

คุณพิกุลจะชวนหลายครั้ง เขาก็บ่ายเบี่ยงอยู่เสมอ ด้วยยังเกรงบิดาผู้คำรามฮึ่มๆ

'ถ้าใครขืนไปมั่วสุมเรื่องทรงเจ้าเข้าผีให้พ่อรู้ละก็ ไม่ต้องมาเป็นลูกเป็นพ่อกัน ปล่อยพวกแก่กะโหลกแก่กะลาเขาไปกัน เราไม่ต้องสาระแน'

ดังนั้น แม้คุณป้าจะมีสีหน้าว่าปลื้มเพียงไหน เขาก็หาใส่ใจรับรู้ไม่ ด้วยว่าใจจดจ่ออยู่เฉพาะเด็กชายคู่อริ

"ชาติก่อน คุณป้ากลิ่นต้องเคยเป็นหนี้มันแน่ๆ"

"อ๋อ...มันก็แน่อยู่แล้วละจ้ะ" คุณพิกุลว่าตาม อารมณ์อุธัจเมื่อครู่ยังอยู่ในใจ...ยังอบอุ่นอยู่ตรงนี้ เสียงที่กล่าวจึงดูเลื่อนลอยเหมือนเผลอๆ ยามเมื่อร่างกำยำนัยน์ตามีอำนาจประหนึ่งดาบกายสิทธิ์ของยมบุตรเคลื่อนเข้ามา

เธอเริ่มซาบซ่าอยู่เงียบๆ

"ชาติก่อนชาตินี้หรือชาติหน้า มันมีแน่ๆอยู่แล้ว เหมือนเนื้อคู่ที่เคยอยู่ด้วยกันชาติก่อน...แล้วมาพบกันอีกในชาตินี้ เขาถึงได้เรียกว่าบุพเพสันนิวาสไงล่ะ เปรย"

อุ๊ย...ว่าแล้วก็กระดาก...

โลหิตฉีดจนผิวหน้าผู้พูดระเรื่อผะผ่าวด้วยไอร้อน

คุณพิกุลนั้น มีความแข็งกร้าวก็เพราะยังไม่ถูกตีตรงจุดอ่อน...ล่าเตียงรู้ดีว่า จุดที่แข็งและอ่อนของผู้ปกครองแต่ละคนอยู่ตรงไหน ดังนั้น หล่อนจึงกลายเป็นคนโปรดมายาวนาน ไม่มีผู้ใดแม้แต่ส่งศรีจะรู้ใจคุณพิกุลดีเท่าล่าเตียง

"แต่จะยังไงก็ตาม เปรยต้องเอาดีให้ได้ ให้ดีกว่ามัน" เธอบอก

เด็กชายตอบรับพร้อมนัยน์ตาแวววาวขึ้นอย่างมุ่งมาด เมื่อถาม

"แล้วคุณป้ากลิ่นยกมรดกให้มันหรือเปล่าล่ะครับ ถ้ายกให้ เปรยจะเอาอะไรไปสู้กะมันล่ะ คุณป้า"

คราวนี้คุณพิกุลอึ้งไปเพราะไม่ทันคาดคิดว่าเด็กตัวแค่นี้จะมีประโยคนี้หลุดจากปาก

"คงไม่ยกให้หมดหรอก...ก็คงต้องแบ่งๆกันไปนั่นแหละ" เธอตอบหากก็พะอืดพะอมใช่น้อย "ทำไมหรือเปรย พ่อแม่เราเขาเอาเรื่องนี้มาพูดให้เราฟังหรือไง เรื่องมรดกพกสถาน"

"ก็คุณป้าเคยพูดไงฮะว่า ชักวันสมบัติคุณป้ากลิ่นก็คงต้องตกเป็นของไอ้เด็กกำพร้าไม่มีหัวนอนปลายตีน"

"เหรอ...ป้าเคยพูดเหรอ" คุณพิกุลย้อนถามอ่อยๆ

ด้วยเหตุที่มีอำนาจ สามารถแสดงอารมณ์ใดก็แสดงได้ระบายหมด หลายครั้งเธอจึงหลุดถ้อยคำตามใจปากออกมา ครั้นเวลาผ่านไป ก็ลืมไปแล้วเกือบสนิท

"ฮะ...เคยพูด..."

"ของมันแน่อยู่แล้ว พูดหรือไม่พูดมันก็แน่อยู่แล้ว"

"เปรยถึงได้ว่าไงว่า เปรยดีแค่ไหนก็สู้มันไม่ได้ ก็เปรยไม่มีมรดก"

"แกจะเอาซักเท่าไหร่ล่ะ หือ" คุณพิกุลถามหัวเราะๆ

"ชักจะงกใหญ่แล้วนะเรา"

"ก็เปรยอาศัยคุณป้าอยู่แค่นั้น" เด็กชายพูดอ่อยๆ

เหตุไฉนเขาจะไม่คิดเรื่องสมบัติ ในเมื่อบรรยากาศในบ้านแผ่ครึ้มไปด้วยท่าทีชิงดีชิงเด่นและคุมเชิง

ครั้งคุณพิกันอยู่กินกับอุทิศ บริวารทั้งหลายก็เซ็งแซ่ด้วยเรื่องที่ว่าฝ่ายชายคงหวังเงิน

"โอ๊ย...ถึงไง ป้าก็ส่งเสียแกกับสุมทองให้ได้เล่าเรียนเต็มที่แน่ๆ แล้วบ้านหลังนี้ ที่ผืนนี้ก็...ตั้งใจจะแบ่งให้แกกับน้องแล้วก็ยายเตียงเหมือนกัน มันก็ไม่ไปไหนเสียหรอก เปรยอย่าน้อยอกน้อยใจไป หมั่นเรียนหนังสือ ทำตัวให้ดี ให้เหนือไอ้รัด...เรื่องทรัพย์สมบัตินั่น เราก็อย่าไปปักอกปักใจอะไรให้มาก มันเป็นของนอกกาย"

คุณพิกุลพูดเรื่อยๆ ขณะใจส่วนลึกก็สองฝักสองฝ่าย...คล้ายเปรยมาสะกิดให้เธอเริ่มคิดเริ่มกังวล "ถึงยังไงป้าก็เลี้ยงแกมา...ป้าต้องให้ที่ให้เงินแกไว้ตั้งตัวอยู่แล้ว"

ห้องที่คุณพิกุลพักอาศัยนั่งสมาธิปฏิบัติธรรมนั้น อยู่ชั้นล่าง เป็นห้องด้านหลังสุด มีประตูเปิดออกสู่ลานด้านในที่แต่ก่อนเคยเป็นลานดิน หากบัดนี้คุณพิกุลได้ช่วยเรียกช่างมาปูหญ้า กลายเป็นสนามเล็กๆที่มีกอมะลิและต้นแก้วรายรอบ แถมด้วยซุ้มเฟื่องฟ้าตรงเชิงบันไดเรือนที่คนทรงอาศัยอยู่กับภรรยาอีกซุ้มหนึ่ง นอกไปจากปูหญ้าแล้ว เธอ

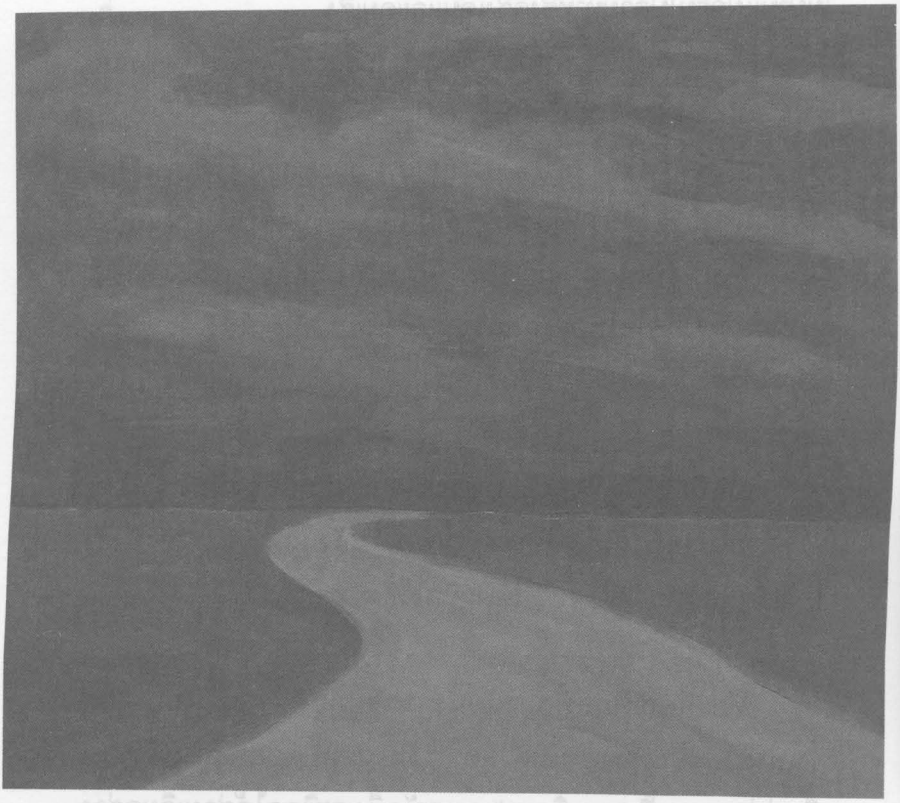

ยังทำกำแพงรอบบ้านให้อย่างดี ให้สมเป็นสถานที่ที่ยมบุตรได้เข้าทรง ด้วยเขาเคยบอกเธอว่า

'อดีตชาติของคุณกับผมนี่ สลับซับซ้อนเกินกว่าจะอธิบาย ผมเห็นคุณหลายครั้งในกสิณ เราสองคนเคยทำบุญร่วมกันมาแน่นอน...ถ้าจะบอกอีกสักประโยค ก็ขอคุณอย่าได้ตกใจเลย คุณพิกุลกับผมนั้น เคยเป็นยิ่งกว่าญาติยิ่งกว่าเพื่อน...'

ยามเมื่อมิได้อยู่ในทรง ยมบุตรคือชายหนุ่มใหญ่ท่าทางมีอำนาจแกมอ่อนโยนนิดหนึ่ง จึงมีเสน่ห์แบบเถื่อนๆ เป็นเสน่ห์แสนแปลกที่คุณพิกุลจะวาบหวิวทุกขณะ พลันที่ได้สบตา คล้ายจิตของเขามีอานุภาพเหนือเธอ เรือนกายของเขาหรือก็เร้าเร่งความสงบอันเคยนิ่งอยู่ ให้ลุกขึ้นเต้นโลดเริงร่า

วาจาของเขาก็ราวกับได้ร้อยได้กรองมาอย่างรอบคอบตรงกันข้ามกับร่างสูงกลั่นกล้าที่ยามมองทุกครา คุณพิกุลก็ให้วับไหวใจสั่น ขาแข้งอ่อนล้า แล้วเรี่ยวแรงก็โรยลง

ดึกดื่นคืนนี้ ตีหนึ่งครึ่ง...ท่ามกลางแสงเทียนบนที่บูชายมบุตรเข้าทรงให้เป็นพิเศษ เฉพาะเธอ

คุณพิกุลนุ่งขาวห่มขาว พนมมือ ตาจับอยู่ ณ ร่างชายผิวคล้ำในกางเกงขายาวขาว เสื้อยืดขาว คล้องผ้าผืนยาวสะพักไหล่ มือทั้งสองสอดประสานกันไว้ ขณะศีรษะ

ก้มต่ำ มีเสียงงึมงำอยู่ในลำคอ สักครู่ เสียงที่เคยปรกติก็เปลี่ยนไปเป็นแหบห้าว เปลือกตาปรืออยู่ครึ่งๆ บางคราวก็ปิดลงไป บางครั้งก็ปิดขึ้นนิดหนึ่ง

"เข้ามานี่...มานั่งใกล้ๆนี่..."

คุณพิกุลกระเถิบเข้าไปจนเข่ากับเข่าเกือบเกยกัน เปลวไฟจากแท่งเทียนสองเล่มบนที่บูชาเรียบนิ่ง ไม่เคลื่อนไหว เพราะหน้าต่างปิดหมดทุกบาน หัวบันไดที่เป็นทางลงไปสู่ห้องรับแขกกว้างข้างล่าง มีประตูบานทึบกั้นอีกชั้นหนึ่ง *แม้มิได้ใส่กลอน หากก่อนผู้ใดเข้ามาจะต้องเคาะสามครั้ง* กระทั่งยมบุตรอนุญาต จึงจะเข้ามาได้

ล่าเตียงตามมาด้วย แต่ก็อยู่ในห้องข้างล่าง รอถามเรื่องส่วนตัวของหล่อนต่อจากคุณพิกุล "เอ้า...ว่าไป...มีอะไรจะถามก็ว่าไป..." เสียงห้าวใหญ่อนุญาต

คุณพิกุลจึงเริ่มเรื่องของเธอ

"คือดิฉันอยากเรียนถามท่านค่ะว่า ทรัพย์สมบัติของดิฉันที่มีอยู่นี่ ที่ตั้งใจจะแบ่งเป็นสามส่วน ให้หลานชายหลานสาวกับลูกของเพื่อนคนละส่วน จะดีไหมคะ...ทำพินัยกรรมยกให้ แต่พวกเขาจะได้ตอนดิฉันตายไปแล้ว กับยกให้ตอนเรายังมีชีวิตอยู่ เท่ากับให้เขาได้มีทรัพย์สินไปตั้งตัว มีกินมีใช้ อย่างไหนจะดีกว่ากันคะ แล้วเขาจะกตัญญูกับเราไหม"

"ไม่กตัญญู"

"คนไหนคะ หรือว่าทั้งสามคน"

"สองคน...เด็กผู้ชายเด็กผู้หญิงไม่ควรยกให้ ถ้าลูกของเพื่อนยกให้ได้"

"แต่เขา...เอ้อ..." คุณพิกุลลดเสียงลง พลางเหลียวไปดูบันได

ในห้องที่เธอนั่งประจันหน้าอยู่กับยมบุตร มิได้เปิดไฟ มีเพียงแสงเทียนเรืองๆ แรงเงาความมืดให้สว่างอยู่เพียงหน้าแท่นบูชา...เธอนั่งอยู่ตามลำพังกับเขา สองต่อสอง...มิดชิดลับตา ภรรยาของเขาไม่ขึ้นมายุ่ง ด้วยว่านี่คือการทรงนัดพิเศษ และแม้ขึ้นมา มาอยู่ดูแล หากก็เหมือนไร้สิทธิ์ไร้เสียง เพราะหญิงคนนั้นจะทำตามคำสั่งอย่างว่าง่าย

"เขามีสามีนะคะ สามีเขาก็เป็นนักเล่น"

"ไม่เป็นไร" ยมบุตรยังคงหลับตาบอกกล่าวโดยไม่ลังเล "ให้เขาได้ ไม่เป็นไร...คุณกับเขาเคยทำบุญร่วมกันมาแต่อดีตชาติ...ชาตินี้จึงต้องมาเลี้ยงดูกัน...เขาเคยเป็นลูกคุณ..."

"งั้นหรือคะ"

"แต่เด็กอีกสองคน ไม่ต้องให้..." ประโยคนี้ลงน้ำหนักคล้ายกับว่าประกาศิต

คุณพิกุลก้มลงกราบ...กราบแล้วจึงเงยหน้าขึ้นถาม

"แล้ว...แล้วเด็กผู้ชายที่น้องสาวดิฉันเอามาเลี้ยงไว้นั่นล่ะคะ เขาหนีไปค่ะ แล้วจะกลับมาอีกไหมคะ ชาตินี้ชีวิตเขาจะเป็นยังไงมั่ง"

"มันนั่นเอง จะนำความเดือดร้อนยุ่งยากมาให้...ไม่มี

ใครที่เกี่ยวข้องกับมันแล้วจะมีความสุข...เฮอะ...เฮอะ...จำไว้เด็กผู้ชายเก็บตก...จำไว้...มันจะพาโชคร้ายมาให้ทุกคน" ประโยคสุดท้าย เสียงแหบห้าวพลันขาดหายไป...แล้วร่างทั้งร่างก็กระตุกพรวดขึ้น ขณะที่ศีรษะก็หลุบวับลงจนปลายคางจรดหน้าอก

กระทั่งอึดใจต่อมา คนทรงจึงค่อยๆเงยหน้าขึ้น เปิดเปลือกตา มีท่าทางคล้ายตื่นจากหลับ ที่เห็นได้ชัดก็คือน้ำเสียงเปลี่ยนไป...จากแหบห้าวเป็นสดใสมีกังวาน

"เป็นไงครับ ท่านยมบุตรท่านว่ายังไง" เขาถามเหมือนไม่รู้เรื่องใดๆโดยสิ้นเชิง

คุณพิกุลจึงเล่าให้ฟัง...

ประกายตาคนทรงวาววาบขึ้นเล็กน้อย เจือด้วยรอยยิ้มแปลกประหลาด

"แล้วทำไมคุณไม่ถามท่านด้วยละว่าเมื่ออดีตชาติ คุณกับผมเคยเป็นอะไรกัน"

คุณพิกุลสบตาเขา ประกายดวงตาเข้มจัดภายใต้คิ้วดกหนา ฉายแสงกล้าจนเธอสั่นริกขึ้นทันใด

๒๐

ครูนิยมรักลูกสาวมากพอๆกับครูชมชื่นรักลูกชาย... ดังนั้น เด็กทั้งสองจึงเคล้าเคลียบิดาและมารดาคนละคน...

อย่างเช่นขณะนี้ ชรเลี่ยงเข้าไปข้างๆแม่ พลางแนบหน้ากับแขนขณะที่ครูกำลังหั่นผักอยู่ในครัว รัดช่วยครูล้างหัวหอมแล้วจึงลอกเปลือกออก...ต่อจากนั้นจึงฝานด้านหัวหน่อยหนึ่ง ใส่ถ้วยเตรียมไว้ ชรอาสาตำน้ำพริกจนละเอียดแล้ว จึงเข้าไปเสียดสีแม่ของเขา

"แม่"

"เอาอะไรอีกล่ะ"

รัดเหลือบมอง...ขณะที่ใจวูบวับชอบกล

เขาไม่รู้ว่าความรู้สึกที่วูบขึ้น เกิดจากเหตุอันใด...แต่ทุกคราวที่ได้เห็นชรเอียงหน้าเข้าไป แล้วครูชมชื่นก็เอี้ยวตัวมายิ้ม พร้อมทำเสียงเหมือนรู้แกว หรือยามเมื่อชมพูโถมเข้าหาครูนิยมแล้วนั่งตัก กอดคอ จูบพ่อดังฟอดหรือจะจุ๊บแบบฝรั่งก็ตามที รัดรู้สึกเสียวแปลบ พร้อมกันก็อยาก

ร้องไห้โฮใหญ่

คุณพู่กลิ่นยินยอมให้เขาค้างกับครูระยะหนึ่ง โดยเธอช่วยออกค่าใช้จ่าย

'แม่เองตอนนี้ก็กำลังวุ่น ต้องวิ่งไปวิ่งมาศิริราช ดูอาการหลวงอา รัดมาอยู่กับครูก็ดีเหมือนกัน จะได้หายห่วง...จนกว่าหลวงอาจะสบายขึ้น...กลับวัดได้ค่อยกลับบ้านนะลูกนะ' น้ำเสียงของเธอค่อนข้างลังแลเมื่อเอ่ยถึงภิกษุสูงวัย

"ไหนแม่ว่าถ้าชรตำน้ำพริกละเอียดแม่จะให้ตังค์ไง" ฝ่ายลูกชายออดอ้อนพลางกอดเอวครูชมชื่น ขณะที่เกยดวงหน้ากับแผ่นหลังของมารดาแล้วโยกตัวไปมา

"ดูซี่...ดู...เด็กคนนี้ เดี๋ยวก็ได้ล้มไปด้วยกันหรอก" เธอทำเสียงเอ็ด หากก็หัวเราะ สีหน้าแววตาดูมีความสุขที่ลูกชายตอแย "เราน่ะชักเอาใหญ่แล้วนะ ชร ทำอะไรให้นิดหน่อยละก็แลกกะเงินทุกที...อย่านะ...อย่าเพาะนิสัย..."

ชมพูนั่งดูโทรทัศน์และทำการบ้านอยู่กับพ่อบนชั้นสอง...ส่วนรัดทำการบ้านยังไม่เสร็จ หากก็ลงมาช่วยครูชมชื่นจัดโต๊ะ จัดจาน เตรียมอาหาร เพราะนี่ก็ย่างเข้าโพล้เพล้

อาหารมีสามอย่างทุกมื้อ ได้แก่ เผ็ดหนึ่ง ผัดหนึ่งและแกงจืดอีกหนึ่ง...หากแกงจืดนั้นมีผัก ผัดเผ็ดและผัดจืดของครูก็จะไม่แกมผักเข้าไปอีก...แต่ถ้าแกงจืดไม่มีผัก เป็นต้นว่าแกงจืดวุ้นเส้น ครูจะต้องผัดผักจานหนึ่ง...ไม่ผิดไปจากวิธีจัดสำรับของคุณพู่กลิ่น ยกเว้นวันนี้ที่มีเมี่ยงปลาทู

"รัดชอบตั้งโอ๋ไหมจ๊ะ แกงจืดตั้งโอ๋กับหมูสับอร่อยนะ"

"ครับ" เด็กชายตอบแผ่วๆอย่างไม่วายว้าเหว่ ทั้งๆ รู้ว่า...อีกประเดี๋ยวคุณพู่กลิ่นก็จะมากดกริ่ง พร้อมกับมีขนมมาฝากครูและลูกครู...ทุกวัน

นี่เขาก็มาอยู่บ้านครูสิบวันแล้ว วันนี้เป็นวันที่สิบเอ็ด

แต่ใจก็ยังเหงาหงอย...แม้ครูทั้งคู่จะพยายาม...ผลัดกันเอาใจใส่...ไม่ให้รัดมีโอกาสอยู่คนเดียว

"ครูยมเขาอยากทานเมี่ยงปลาทูมาหลายวัน วันนี้ก็เลยฉลองศรัทธาเสียหน่อยนึง รัดปอกหอมแล้วช่วยผ่าครึ่งให้ครูได้ไหม ลูก"

"ได้ครับ"

ครูชมชื่นระมัดระวังมากเรื่องการใช้งาน หากเธอวานรัด ก็จะต้องวานลูกควบไปด้วย

"ชรเอาผักกาดหอมขึ้นได้แล้ว เทด่างทับทิมทิ้งเสียลูก แล้วเปิดน้ำล้างอีกที"

"แล้วแม่ให้ตังค์ชรนะ" อีกฝ่ายไม่วายต่อรอง

"บอกแล้วไงว่าไม่พูดเรื่องเงิน"

กับข้าววันนี้มีกากหมูผัดพริกขิง เมี่ยงปลาทู และแกงจืดตั้งโอ๋กับหมูสับ...ฝีมือทำอาหารของครูชมชื่นอยู่ในเกณฑ์อร่อย อร่อยกว่านางลี้ ผู้บางวันก็ทำดี บางวันก็เค็มไปจืดไป จนคุณพู่กลิ่นต้องถาม 'หมู่นี้แกเป็นยังไง ถึงผีเข้าผีออก'

กินเสร็จแล้ว คุณพู่กลิ่นก็ยังไม่มา...

สามทุ่มผ่านไป...รัดเริ่มกระสับกระส่าย...ลงบันไดไปยืนเกาะประตูเหล็ก เอียงตัวมองไปยังต้นซอยที่มักจะเห็นเธอเดินเข้ามา มีนางสาวเลี่ยมถือร่มและถุงข้าวของตามมาข้างหลัง ตัวเธอมีเพียงกระเป๋าหนังรูปสี่เหลี่ยมเหมือนกล่องขนาดย่อมคล้องอยู่ในแขน

"รัด" ครูนิยมตามลงมา...พลางดึงแขนเด็กชายเบาๆ "ไปนอนเสียก่อนดีกว่า...ถ้าคุณแม่มา ครูจะปลุก..."

"ผะ...ผมไม่ง่...ว...งคะ...ครับ" อีกฝ่ายตอบกระท่อนกระแท่น

"คุณแม่ไปเยี่ยมหลวงอา อาการท่านอาจไม่ค่อยดีก็ได้..." ครูพึมพำ "ไม่งั้นป่านนี้ก็ต้องมาแล้วซี คุณแม่เป็นห่วงเธอยังกะอะไร...ถ้าไม่มา...ก็หมายถึงว่ามีเหตุสุดวิสัย...เราเป็นลูกผู้ชาย...อะไรนิดอะไรหน่อยก็เบะละก็...ไม่ได้นะ..."

ว่าแล้วครูนิยมก็กอดคอ ดึงรัดออกจากประตู พาขึ้นข้างบน..แต่ริมฝีปากของรัดก็ยังคงสั่นระริก ในที่สุดน้ำตาก็ร่วงลงมา

"จะ...จะ...หา...คุณ...คุณ...แม่..."

"ถ้างั้น..." เขาถาม...ต่อหน้าภรรยาและลูกชายลูกสาวผู้นั่งล้อมโต๊ะสี่เหลี่ยม "เดี๋ยวคุณแม่มา...ก็เลยกลับพร้อมคุณแม่เอาไหมรัด"

เด็กชายอ้ำอึ้ง ลังเล...

กลับบ้านเดิม มีคุณแม่ แต่ก็มีใครต่อใครอีกมากที่

เป็นพิษเป็นภัย เป็นความไม่สบายอึดอัด แม้กระทั่งจะเดินก็ยังไม่อยากหันไปมอง เกรงจะพบสายตาไม่เป็นมิตรของหมู่พวกที่เข้ามากระโดดโลดเต้นอยู่ในบ้าน

"เอายังงี้...ถ้าอยากกลับบ้าน คิดถึงคุณแม่ ก็อย่าฝืนใจตัวเอง...พอคุณแม่มาก็ตามคุณแม่กลับไป แต่ถ้าเมื่อไหร่เบื่อบ้าน อยากมาค้างกับครู ก็มาค้าง...แบบนี้จะดีกว่าไหม" ครูนิยมชี้แนะพอให้เด็กมีทางออก มีทางระบาย หัวอกหัวใจที่หม่นหมองเพราะถูกบีบจะได้คลายความคับแค้น

"ครับ" เขาตอบพร้อมกับโล่งอก

เสียงกริ่งประตูดังตอนสี่ทุ่ม...เด็กๆหลับไปแล้วหลังจากดูโทรทัศน์ครู่หนึ่ง นิยมจึงลงไปเปิดประตูให้คุณพู่กลิ่นกับนางสาวเลี่ยมก้าวเข้ามา สตรีสูงวัยแต่งดำทั้งชุด เมื่อก้าวเข้ามาข้างในก็บอกสั้นๆว่า

"หลวงอามรณภาพแล้วละค่ะ...ฉันก็เลยต้องไปศิริราชแล้วขนศพท่านมาตั้งที่วัด สวดเสร็จสรรพก็มานี่"

"ท่านเป็นอะไรหรือครับ"

"มะเร็งตับระยะสุดท้ายเลยค่ะ" คุณพู่กลิ่นตอบพลางส่ายหน้าอย่างเศร้าๆ "ทิ้งไว้จนงอมเพราะไม่ได้ไปตรวจ...ตอนไปถึงนั่นก็เพียบแล้ว...แต่ก็...ดีค่ะ...ถือว่าท่านสบายแล้ว..แม้จะใจหาย เพราะหลวงอาก็เป็นพระรูปเดียวที่เก่าแก่มากับครอบครัวเรา...คือไม่ว่าจะทำบุญวันเกิดวันตาย สังฆทานบังสุกุล ก็ได้นิมนต์ท่านนี่แหละค่ะ ครู...เลยคุ้นกับท่านมาก

เหมือนเป็นญาติ แล้วท่านก็แนะนำแต่สิ่งที่ดี...”

นิยมและชมชื่นเชื้อเชิญคุณพู่กลิ่นขึ้นไปชั้นบน ทิ้งนางสาวเลี่ยมให้นั่งคอยอยู่ชั้นล่าง ครั้นแล้วจึงเล่าถึงอาการของเด็กชายให้คุณพู่กลิ่นฟัง

“ฉันก็กลุ้มเหมือนกันนะคะ ครู...สงสารเด็กมากเลย... คือเราเลี้ยงเขามาแล้วก็ไม่อยากเห็นเขาบกพร่อง ไม่ว่าทางกายหรือทางใจ...” คุณพู่กลิ่นปรับทุกข์ “ถึงได้พยายามไงคะ พยายามหาความอบอุ่นมาให้เขาให้มากที่สุด เพราะงั้น พอเขาหนีมาหาครู มาอยู่ที่นี่ ถึงไงก็ยังดีใจ เพราะครอบครัวครูเป็นครอบครัวที่อบอุ่น”

“แต่...บางที...เขาก็สะเทือนใจที่ต้องทนเห็นความอบอุ่นของคนอื่นเหมือนกันนะครับ คุณพู่กลิ่น” ครูนิยมติง

อีกฝ่ายฟังแล้วก็ได้แต่อึ้งเป็นครู่กว่าจะตอบ

“ครูพูดแบบนี้ ยิ่งทำให้ฉันเจ็บปวดแทนเขามากเลยนะคะ...” คุณพู่กลิ่นกะพริบตาหลายวับเพื่อไล่หยาดน้ำที่คอยแต่จะเอ่อปริ่ม

“แต่ถึงไง รัดนี่ก็ยังดีกว่าเด็กกำพร้าอื่นร้อยเท่าพันทวีนะครับ เด็กกำพร้าที่มีชีวิตตามยถากรรม...อย่างที่เราเห็นเดินเก็บเศษอาหารตามถังขยะ หรือคอยขออาหารเหลือๆ เวลาเราไปนั่งทานอะไรแถวตรอกพญาไม้สมัยหนึ่ง ก็ยังย่ำแย่กว่ารัดมาก...” ครูนิยมยกตัวอย่าง

ตรอกพญาไม้เชิงสะพานพระพุทธยอดฟ้าฯนั้นเคย

เป็นแหล่งขอทานทุกรูปแบบมาแต่ไหนแต่ไร ตั้งแต่เสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่สองเรื่อยมา...ทั้งเชิงสะพานและใต้สะพานจะกลายเป็นที่ที่ทั้งผู้ใหญ่และเด็กเร่ร่อนพาชีวิตของเขาที่คนทั้งหลายเหลือบตาดูแล้วมักตวัดผ่านอย่างไม่แยแสด้วยถือเป็นเศษซากของสังคมอันไม่พึงปรารถนา...มากองสุมกันอยู่ตรงนี้จำนวนมาก ยังชีวิตด้วยงานขอทาน หรือดีขึ้นมานิดหนึ่งก็คอยรับจ้างเข็นสามล้อที่ใช้กำลังขายาม เมื่อสารถีพาขึ้นสะพานไม่ค่อยไหว ก็ได้เด็กเร่ร่อนพวกนี้คอยผลักคอยดันให้รถวิ่งฉิวลิ่วขึ้นไป แล้วเจ้าของรถก็จะให้เด็กสักสิบสตางค์หรือน้อยกว่านั้นเป็นค่าแรง กระทั่งสามล้อถูกกำจัดให้หมดไปจากถนน เด็กเหล่านี้จึงสลายตัวเสมือนหายไปจากโลก

"จริง" เธอพยักหน้า ต่อจากนั้นจึงค่อยคลายหมองใจถามครูนิยมว่า "แล้วนี่จะทำยังไงกับเขาดีล่ะคะ ครู"

"คงไม่มีทางไหนดีไปกว่าทำความเข้าใจกับเด็กอยู่เรื่อยๆ นะครับ...ผมเองก็คอยบอกรัดอยู่เสมอว่า คนเราไม่จำเป็นต้องเจาะจงรักพ่อแม่บรรพบุรุษของตัวเองฝ่ายเดียว...เพราะความรักไม่จำกัดบุคคล สถานที่ ไม่จำต้องตายตัว ใครเลี้ยงเรารักเรา เขานั่นแหละคือพ่อแม่ที่สอง...รองจากผู้ให้กำเนิด" ครูนิยมพูดเรียบๆ ท่าทาง 'เป็นครู' อย่างแท้จริง

"ขอบคุณครูค่ะ ขอบคุณมาก...ช่วยกล่อมเกลารัดหน่อยเถอะนะคะ นึกว่าทำกุศลแล้วกัน"

"จะให้ปลุกเขาเลยไหมคะ" ครูชมชื่นถาม

"ครูอยากให้เขากลับไปกับฉันไหมล่ะ"

"ไปๆมาๆก็ได้ครับ...เมื่อไหร่เขาอึดอัด ก็ให้เขามาพักที่นี่ พออาการดีขึ้น ค่อยกลับไป" ครูนิยมสรุป

วันนี้คุณพิกันมิได้ตามสามีออกจากบ้าน ด้วยรู้สึกอ่อนเพลียในร่างกายอย่างไรชอบกล เธอเก็บตัวอยู่แต่ลำพัง ณ ชั้นบนเรือน ความอึดอัดที่สะสมมาหลายขวบปีค่อยๆ แผ่กระจายท่วมทับใจอันคล้ายภาชนะก้นลึกที่มีของเหลวชนิดหนึ่ง ซึ่งกำลังขยับระดับขึ้นมาจนเกือบจะถึงขอบอยู่รอมร่อ เมื่ออุทิศชวนเธอขายที่ขายบ้าน ย้ายไปฝั่งพระนคร โดยบอกเหตุผลว่า

'จะได้ใกล้ที่ทำงานผมเข้าไปหน่อยนึงไงคุณ แล้วยังไงถ้าเงินเหลือ ก็จะได้หาที่ว่างสวยๆนอกเมืองอีกสักแปลงปลูกบ้านอยู่ใหม่'

คุณพิกันก็ได้แต่อิดออด คิดไม่ออก ตรองไม่ตก

ที่ดินตรงนี้นับว่าเป็นที่ที่ดีที่สุด เพราะเป็นทางลมเขื่อนคอนกรีตตลอดแนวที่มารดาสร้างไว้ตั้งแต่ยังมีชีวิต ถือเป็นเขื่อนแห่งความรอบคอบของผู้ลงทุน

ด้วยว่าเมื่อมาถึงบัดนี้ ที่มีเรือหางยาวจำนวนมากวิ่งสวนอยู่ไปมา...บ้านเรือนริมคลองที่บางบ้านเป็นดินมีไม้ที่ตีไว้พอกันฝนและน้ำบ่า ก็ถูกภัยธรรมชาติรุกราน

อย่างบ้านคุณหลวงผู้หนึ่ง เป็นบ้านไม้อายุราวๆร้อยปี อยู่ถัดบ้านเธอทั้งสามไปไม่มาก ถูกน้ำท่วมปีแล้วปีเล่า แต่เพราะความเหนียวแน่นของเขา ทำอย่างไรเสียก็ไม่ยอมเสียเงินสร้างเขื่อน แล้วเดี๋ยวนี้บ้านใหญ่กว้างไม้สักทั้งหลังก็เลยทรุดโทรม น้ำท่วมใต้ถุนที่เคยนั่งเล่นได้ตลอดปีกลายเป็นที่อาศัยของสัตว์ร้ายต่างๆ

เธอจึงมีแต่รักและผูกพันบ้านริมคลอง...ดังนั้น ก็เลยแย้งเขาออกไป

'แต่อย่าลืมว่าบ้านนี้เป็นมรดกของพ่อแม่ฉันนะ อยู่มาแต่อ้อนแต่ออก คิดว่าจะตายอยู่ที่นี่เสียด้วยซ้ำ'

คุณพิกันไม่เชิงเกรงกลัวสามี...แม้ลึกๆแล้วจะงอนง้อเขาค่อนข้างมาก ด้วยว่าอุทิศเสมือนที่พึ่งพาทางใจ ได้พูดคุยหารือในเรื่องที่ทั้งรู้และไม่รู้ เธอตระหนักดีว่า เธออยู่คนเดียวไม่ได้...ระหว่างที่เป็นม่าย คุณพิกันได้รู้ฤทธิ์ของความเหงามากต่อมาก แม้มีพี่สาวก็คล้ายไม่มี ด้วยความคิดเห็นไม่ลงรอยกันสักเท่าไหร่

หากเมื่อหลานสาวของอุทิศเข้ามาอยู่ เธอกลับอึดอัดหดหู่เป็นครั้งคราว

เสียงฝีเท้าเบาๆใกล้เข้ามา...คุณพิกันจึงลืมตาขึ้น ก็ได้พบด้วยความแปลกใจว่าคนคนนั้นคือพี่สาวคนโต

คุณพิกุลยิ้มจืดๆ แล้วนั่งลง ท่าทีที่กระฉับกระเฉงมีสง่า ออกจะโก้หน่อยๆของสตรีวัยกลางคนผู้พรั่งพร้อม

ด้วยเงินทองบริวาร...ดูเปลี่ยนแปลง ไม่เหมือนทุกคราวที่พบกัน

วันนี้พี่สาวเธอเศร้าๆ...เศร้าและขรึมลงไป

คุณพิกันขยับตัวลุกขึ้น เมื่ออีกฝ่ายเปรยเบาๆ หากใจลอยล่องไปที่อื่น

"ไม่สบายไปรึไง นอนหลับตาแต่เช้า"

"มันเพลียๆน่ะค่ะ" น้องสาวนั่งห้อยเท้าบนเก้าอี้นอนหวาย พลางเสยผม

"เพลียกายหรือเพลียใจ"

"ใจค่ะ"

"พี่ก็เหมือนกัน" พี่สาวเสริมต่อด้วยสีหน้าชื่นขึ้น เมื่อพบว่าใช่แต่เธอเท่านั้นที่อ่อนเปลี้ยด้วยปัญหา "หมู่นี้นอนไม่ค่อยหลับเอาเลย"

"พี่กุลมีอะไรต้องคิดล่ะคะ" คุณพิกันลดเสียงเบาลงเมื่อเห็นร่างใครบางคนไวๆ ดังนั้นจึงพยักหน้า "แป้นเขาขึ้นมาทำความสะอาดแล้วค่ะ เราออกไปคุยที่ท่าน้ำกันดีกว่า"

นั่นเอง...สองพี่น้องจึงเดินเคียงไปด้วยกัน แล้วนั่งลงบนม้ายาวที่มองออกไปมีม้วนน้ำกลิ้งกระเพื่อมพร้อมเสียงอึกทึกของเครื่องยนต์

"พี่อยากขายที่อีกสักแปลง" คุณพิกุลปรารภ

"แปลงไหนคะ จะเอาไปทำอะไร"

"เอาไปซื้อที่ที่ดีกว่านี่...เป็นที่ต่างจังหวัด ยังเป็นป่าอยู่เลย มีคนมาบอกขาย ถูกจ้ะ..ไร่ละห้าร้อยบาท ที่ตั้งร้อย

กว่าไร่แน่ะ มีภูเขา มีลำธาร...มีป่า...สวยมาก..."

"พี่ไปดูมาแล้วหรือคะ"

"ยัง"

"อ้าว" คุณพิกันร้องอย่างงง "สงสัยคนขายจะโฆษณาชวนเชื่อเสียจนพี่เห็นภาพละมัง...ว่าแต่ว่า...ดอกเบี้ยที่เก็บๆ ไว้น่ะ ไม่พอหรือไง"

อีกฝ่ายอึ้งอั้นเป็นครู่ ก็ครางออกมา

"โธ่เอ๊ย..ดอกเบี้ยธนาคาร...ขี้ปะติ๋วจ๋ะตาย เธอคิดว่าพี่ไม่ต้องใช้งั้นซี..." หากก็ไม่อธิบายให้อีกฝ่ายฟังว่าใช้จ่ายในเรื่องใด "ผู้คนที่เลี้ยงไว้ก็หลายปากหลายท้อง ล้วนแต่ต้องเสียเงิน...เทอมใหม่ยายสุมก็ไปโรงเรียนแล้ว"

คุณพิกันนิ่ง...แม้อยากแย้งเพราะรู้ดีว่า เงินที่นำมาเลี้ยงคนในบ้านส่วนใหญ่ได้จากทำของขาย ค่าเล่าเรียนและค่ากินอยู่ของเด็กๆรวมแล้วก็ไม่มากจนดอกเบี้ยหมด

"ที่ที่จะซื้อนี่ ก็ตั้งใจทำบุญ พี่จะยกให้เป็นที่วิปัสสนากรรมฐาน"

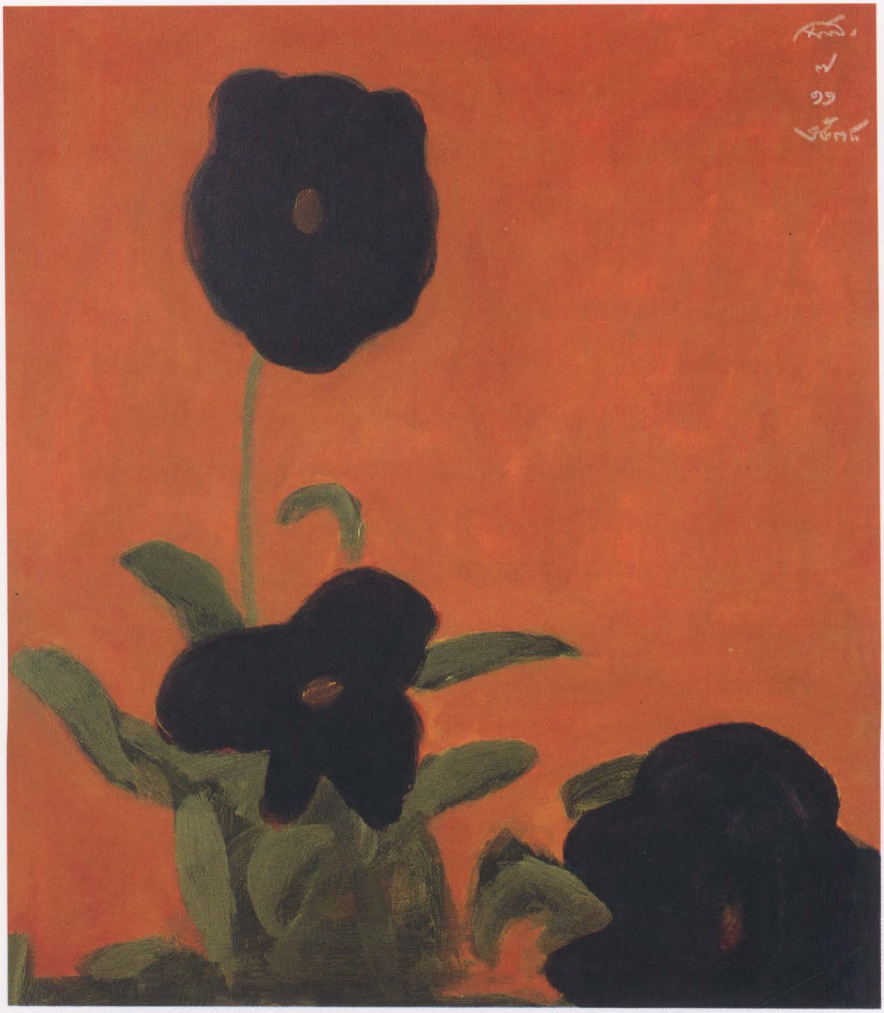

๒๑

น้ำตานองหน้าล่าเตียง เมื่อสิ้นคำของสมปัก

"เธอมีเงินอีกซักพันนึงไหม ยืมก่อน"

หล่อนแทบจะร้องกรี๊ดออกมาทีเดียว แม้ไม่ถึงกับกรี๊ดก็ยังตะโกน

"นี่มันผีห่าซาตานที่ไหนมาเกิด...เธอคิดว่าฉันเป็นใครกัน มีเงินถังไว้ให้คุณถลุงงั้นเรอะ...เป็นขี้ข้าเขาขนาดนี้แล้ว ยังมารีดได้รีดเอา ไถจนหมดตัวแล้วก็ยังไถ"

"เอาเถอะ...เอาเถอะ ไม่ให้ก็ไม่ต้องเอะอะ" เขายกมือขึ้น เมื่อเห็นล่าเตียงเอาแต่สะอึกสะอื้นจนสั่นไปทั้งร่าง... อย่างน้อย...ขณะนี้ เขาก็ลาออกจากงานเก่าแล้ว เพราะหนี้สินล้นพ้น...มีเจ้าหนี้ทั้งในที่ทำงานและรอบๆ

แม้กระทั่งแม่ค้าขายข้าวแกงที่ยอมให้เขา 'เซ็น' แล้วผ่อนส่ง แรกๆก็ส่งเต็มเดือน หนักเข้าก็ขอแค่ครึ่งเดือน อีกครึ่งทบไปส่งเดือนต่อไป แล้วหนี้ก็ทบขึ้นทุกวัน จนแม่ค้าไม่ยอมให้เซ็น แต่สมปักก็ยังเล่นอยู่เหมือนเดิม เวลากลับบ้านจึงดึกขึ้นทุกที บางคืนก็ไม่กลับเลย

ล่าเตียงนอนหลับไม่รู้นอนคู้ไม่เห็นมาเป็นปีๆ โดยมิได้สงสัยไหวระแวง ด้วยว่าสามีหล่อนมักอ้างต้องไปสำรวจต่างจังหวัด...เงินเดือนที่สมปักเคยแบ่งให้ใช้นับแต่อยู่กินด้วยกัน ก็มีอันเป็นน้อยลง จนกระทั่งไม่ให้ แล้วท้ายที่สุดก็ดีแต่ขอยืม

คราวนี้นับว่ามากที่สุด ถึงพันบาท...มากจนล่าเตียงอดรนทนไม่ไหว

ทุกสิ่งที่เก็บกดเป็นความอึดอัดคับใจมายาวนาน...จึงถึงกาลถล่มถมร่าง

"ไม่เอะอะได้ไง...หา...ไม่เอะอะได้ไง..ไปนะ...ไปเดี๋ยวนี้...ไปให้พ้น...

ขณะนี้เกือบสองยาม สมปักเพิ่งมาถึงเมื่อสักครู่ อาบน้ำแล้วสวมเสื้อผ้าเสร็จก็ยืมเงิน

ล่าเตียงเท้าสะเอวยืนจังก้าอยู่กลางห้อง น้ำจากนัยน์ตาท่วมนองเต็มหน้า แสงไฟในห้องส่องให้เห็นความทุกข์อันทะลักทลายของสิบปีที่ผ่านไปชัดเด่น เป็นความช้ำชอกที่เสียงหัวเราะและคำหวานซึ่งปรกติล่าเตียงจะทำได้และทำเป็น...ต้องแพ้ราบ

ไม่มีอีกแล้ว ทุกอาการและกิริยาทั้งข่มได้และไม่ได้...เมื่อหล่อนสุดอดสุดกลั้น ปล่อยให้ทุกเรื่องถูกระบายและระเบิด

"ต่อแต่นี้ไป ไม่ต้องเหยียบเข้ามาที่นี่อีก..."

"ก็ไหนว่าเป็นขี้ข้าเขาไง ขี้ข้าเขาน่ะ ไม่มีสิทธิ์มาไล่ใครหรอกเธอ" สมปักพูดเรียบๆ ไม่โมโห และไม่เคยโมโห

ดวงหน้าของเขาสี่เหลี่ยมซีดๆ แกมเหลืองนิดหนึ่ง นัยน์ตาโตหากก็ดูลอยๆ เนื้อบนใบหน้านั้นไม่มี มีก็เพียงผืนหนังหุ้มอยู่ ถ้ากลม ก็คงเหมือนหน้ากลองที่ถูกขึงด้วยหนังสัตว์ แซมด้วยรอยเหี่ยวตรงมุมปาก ดูสุขภาพของเขาค่อนข้างโทรม

"ถ้าไล่...คนไล่ต้องเป็นคุณน้ากุล ไม่ใช่เธอที่เป็นขี้ข้าของเค้า"

คราวนี้ล่าเตียงถึงกับร้องไห้โฮ ทรุดฮวบลงกับพื้น

โปรดกับส่งศรีกำลังหลับสนิทก็ถึงแก่สะดุ้งตื่น...พลางงึมงำ

"ใครทะเลาะกะใคร"

ส่งศรีผุดลุกขึ้น เปิดประตูห้องนอนออกไป พลางแง้มหน้าต่างห้องกลางด้านที่อยู่ตรงข้ามกับเรือนชั้นเดียวที่คุณพิกุลปลูกให้ล่าเตียงกับสมปักอยู่ โดยมีเพียงทางเดินเล็กๆและแนวไม้ดอกไม้กอคั่น ทันใด ก็ได้ยินเสียงร้องไห้ของล่าเตียงชัดเจน ด้วยว่าหน้าต่างเปิด มีแสงไฟเพียงเรื่อๆ สาดออกมา

หล่อนจึงหันมาบอกโปรดว่า คนทั้งสองทะเลาะกัน

"ไป...ออกไปให้พ้น ไปเดี๋ยวนี้..." เสียงฝ่ายหญิงร้องเป็นเสียงที่นานๆผู้คนจะได้ยินสักที ด้วยว่าล่าเตียงมักอารมณ์ดี หัวเราะหัวใคร่ปากหวาน ประจบคนนั้น พูดดีกับคนโน้น

อย่างน้อยก็ไม่มีใครเกลียดหล่อนจริงจัง แม้รู้ว่าไว้ใจไม่ได้ แต่แล้วก็มักเผลอเอออออไปกับหล่อน "ไปเดี๋ยวนี้...ไป..."

เมื่อสมปักไม่ไป แต่กลับปิดไฟเอนตัวลงบนที่นอนอย่างเงียบๆโดยไม่ตอบโต้หรือยั่วยุให้อีกฝ่ายเพิ่มโทสะแล้วก็ตาม หากล่าเตียงก็ถึงที่สุดของความอดทน หล่อนหอบหมอนและผ้าห่ม เปิดประตูออกมานอนข้างนอก

ยังไม่ทันถึงตีสี่ ก็อาบน้ำแต่งตัว เดินอ้อมไปยังเรือนแถว บอกลิ่มให้พายเรือข้ามฟากไปส่ง ตรงดิ่งสู่สำนักของยมบุตรด้วยอาการของผู้มีทุกข์เจียนชีพจะขาดรอน

คุณพู่กลิ่นนิ่งฟังอย่างกระอักกระอ่วน เมื่อพี่สาวคนโตจบคำปรารภเรื่องซื้อที่ดินร้อยกว่าไร่แถวสระบุรี เพื่อสร้างสำนักปฏิบัติธรรม

"ทั้งหมดมันร้อยกับอีกห้าไร่ ไร่ละห้าร้อย ก็เป็นเงินห้าหมื่นสองพันห้าร้อย...พี่คิดจะขายที่บางสะแกในที่ติดกับเธอน่ะ มันมีบทเรียนตอนยายกันขายไปคราวก่อนไง เขาเองก็บ่นเสียดายว่า รู้งี้ขายให้พี่ดีกว่า สมบัติจะได้ไม่ตกหล่น"

ผู้ฟังอมยิ้ม อยากจะแย้งเหมือนกัน ครั้นนึกถึงเรื่องของตนเองขึ้นมาได้ จึงเลี่ยงไปเสีย

'สมบัตินั้น ถึงยังไงก็ต้องตกหล่นอยู่แล้ว'

"ที่พี่ว่าจะยกให้เขาสร้างสำนักปฏิบัติธรรมน่ะ โอนให้ไปเลยหรืออนุญาตให้เขาสร้าง"

"ก็ยังเป็นชื่อของเรา" อีกฝ่ายอ้อมแอ้ม "แล้วเราก็สร้างเรือนมุงจากง่ายๆ โล่งๆ เธอเคยเห็นเรือนเล็กๆของพวกที่เขาไปนั่งวิปัสสนาไหมล่ะ แถวเขาสามมุขน่ะ...นั่นแหละก็มีเรือนเล็กๆเหมือนยังงั้นแซมอยู่ คือถ้าใครชอบสงบ จะไปลงทุนปลูกเอาไว้สำหรับตัวเองไปปฏิบัติธรรมก็ได้ เสียไม่กี่อัฐกี่ฟสหรอก"

"บ้านช่องห้องหับของพี่ก็ออกกว้างขวาง...อยากวิปัสสนาสมาธิก็ทำได้สบาย"

คุณพู่กลิ่นขัดคออีกตามเคย เพราะไม่ยอมเห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงจะเร่ร่อนไปในที่เปลี่ยวโดยใช้ความอยากและความรู้ครึ่งๆกลางๆเป็นเครื่องพา หรือมิฉะนั้นก็ใช้แรงผลักของความว้าเหว่เป็นสะพาน

"ไม่จำเป็นจะต้องไปแสวงหาความหลุดพ้นในพงในป่าแบบนั้น มันไม่เหมาะทั้งเกียรติของเรา ไม่เหมาะทั้งวัยของพี่ที่จะต้องมีคนคอยดูแล แล้วถึงไม่ต้องดูแล ก็ไม่เหมาะที่พี่จะเที่ยวตะลอนไป..."

สีหน้าคุณพิกุลขึงตึงขึ้นน้อยๆอย่างไม่พอใจน้องสาว

"เธอนี่มันเป็นยังไงถึงตั้งข้อขัดแย้งกับเรื่องปฏิบัติธรรมเสียจริง" พี่สาวลงเสียงหนัก หากไม่ถึงกับมากนัก ด้วยว่ายังหวังพึ่งพาคุณพู่กลิ่น

บัดนี้ น้องคนกลางฐานะดียิ่งกว่าใคร เพราะไม่ร้อนรนเรื่องใช้เงิน

"ไม่ใช่ขัดแย้ง แต่ไม่ชอบวิธีนี้..." คุณพู่กลิ่นตอบอย่างคนที่มักจะเรียนรู้จากหนังสือ ไม่ยึดตัวบุคคลเป็นที่ตั้ง

"นอกจากพระอริยสงฆ์ที่แน่ใจว่าท่านเคร่งจริงแล้วก็ไม่ไว้ใจใคร แล้วถึงเคารพไว้ใจ ก็อาจไปคารวะท่านเป็นครั้งคราวแล้วกลับ ไม่ใช่เรื่องที่เราจะหมกตัวอยู่กับท่านจนกลายเป็นภาระของพระ

แล้วยิ่งยมบกยมบุตรอะไรของพี่ที่เป็นแค่คนทรง ก็ยิ่งต้องค้านกันคอแตกเลยละ ไม่เห็นด้วยโดยเด็ดขาดที่พี่จะเอาอะไรไปทุ่มเท...อยากรู้นักว่าพี่จะไปปฏิบัติธรรมตามดงตามป่าเพื่ออะไร...อยากสำเร็จ อยากหลุดพ้น อยากนิพพานอยากเป็นนางวิสาขาหรือไง"

คุณพิกุลเกิดโมโหทีเดียว เมื่อปลายเสียงของน้องสาวแดกดันปานนี้

"เธอน่ะเป็นคนหยาบ" คุณพิกุลว่า...ทีเล่นทีจริง แต่สีหน้ามีวี่แววว่าอยากแยกเขี้ยวยิงฟันเป็นที่สุด

"ดี...หนูชอบ...ถ้าหยาบแล้วไม่ต้องเสียทั้งเกียรติทั้งเงิน ไม่ต้องเสียทั้งใจ ก็อยากหยาบ"

"เธอมันคนขวางโลก" พี่สาวพูดต่อ แล้วเลยเปรย "ถ้าเธอไม่ซื้อก็ได้ เอาไปขายคนอื่น...เงินก็แค่ห้าหกหมื่นเองเป็นแสนๆเธอก็ซื้อได้ ถ้าจะไม่ซื้อก็มีอย่างเดียวคือแกล้ง... แน่ละ เดี๋ยวนี้เธอเป็นต่อแล้วใช่ไหม กลิ่น"

"เป็นต่อก็เพราะหนูไม่มีผัวคอยไถ ไม่มีลูกยมบาล

คอยเรี่ยไรไงพี่" อีกฝ่ายย้อนตอบ

แต่คุณพิกุลหายอมไม่ เธอศอกกลับทันควัน

"แล้วเด็กกำพร้าที่คอยเขมือบมรดกล่ะ มิยิ่งร้ายกว่าใครอีกหรือ"

"พี่กุล" น้องสาวมองหน้า "พี่พูดยังงี้ หนูเสียใจนะ"

"แต่ฉันเสียใจกว่าเธอ" พี่สาวลงเสียง "ถามคำเดียวแหละว่ามันเป็นธรรมตรงไหนที่เธอเอาไอ้เด็กไม่มีหัวนอนปลายตีนมาใช้นามสกุล...มันเป็นธรรมตรงไหน...

แล้วก็สงสัยอีกด้วยว่าคงกะยกทรัพย์สมบัติให้มันหมดแน่ๆ ระวังนะเธอ ขืนประมาทละก็ อย่าหาว่าไม่เตือน... ตัวอย่างมีให้เห็นมานักแล้ว...จำคุณหลวงกุล เพื่อนพ่อได้ไหม ...นั่นก็เผลอยกบ้านยกที่ให้ลูกชายหมดเลย ตัวเองอาศัยลูกอยู่พอมีสะใภ้เท่านั้นแหละ มันยุแหย่กันอีท่าไหนก็ไม่รู้ เลยไล่พ่อออกจากบ้าน...ขนาดลูกแท้ยังแค่นั้น แล้วลูกเลี้ยงจะแค่ไหน"

คุณพู่กลิ่นนิ่ง...ใจสั่นอยู่ไม่น้อยเมื่อนึกถึงเรื่องราวของเพื่อนบิดา...หากก็รีบปฏิเสธโดยเร็ว

"ใครจะไปยกให้ถ้าเรายังไม่ตาย...ตายแล้วก็ไปอย่าง"

"เตือนไว้...อะไรในโลกนี้มันไม่แน่นอน แล้วที่ไม่แน่นอนที่สุดก็คือใจคน" พี่สาวย้ำ

มาลินีเป็นคนมาเปิดประตู...พร้อมกับยกมือไหว้คุณพู่กลิ่นและรับไหว้เด็กชายรัดด้วยสีหน้าไม่สู้เป็นสุข

"กำลังคิดถึงอยู่เชียวค่ะ" หล่อนพึมพำ "หมู่นี้พ่อก็ไม่ค่อยสบายเท่าไหร่ ยายวรรณกับวิบูลย์ก็เลยพาลูกมาเยี่ยมคุณตาทุกอาทิตย์ นี่เขาก็ยังอยู่...เชิญเลยค่ะ พี่กลิ่น...ว่าไงรัด...โตขึ้นเยอะเลยนะ กี่ขวบแล้วล่ะ"

อีกฝ่ายตอบอุบอิบในลำคอพร้อมกับก้มหน้างุด แต่มาลินีมิได้สนใจ เอาแต่เดินนำหน้า พาทั้งผู้ใหญ่และเด็กขึ้นบันได ก้าวเข้าไปในห้องกลางที่มีร่างของคุณมนูนอนเหยียดยาวอยู่บนเก้าอี้นอนเล่น และคุณวรีนั่งอยู่บนม้าเตี้ยๆข้างตัว

สองสามอึดใจต่อมา หญิงสาวคนหนึ่งก็จูงเด็กหญิงวัยสองขวบลงจากชั้นบน มีชายหนุ่มตามมาข้างหลัง

"สวัสดีค่ะ พี่กลิ่น สวัสดีคุณป้าก่อนลูก...ค่ะ...ธุ..." มณีวรรณพูดพลางพยายามจับมือป้อมๆของเด็กหญิงผิวสองสีผู้เกล้าผมขึ้นไปรัดยางไว้กลางกระหม่อม ปล่อยให้ปลายบานกระจาย แลเห็นหน้าผากโหนกออกมาเป็นก้อนแล้วเว้าวับเข้าไปเป็นดั้งจมูกที่ค่อนข้างหักนิดหนึ่ง ลูกตาที่แลดูเป็นเม็ดดำเหมือนเม็ดแตง บ่งบอกความดื้อดึง...เพราะแม้มารดาจะรวบมือมาให้สาธุ หากอีกฝ่ายก็ชืนไว้

"ลูกเดนี่ไม่ไหวจริง...ไม่ยอมไหว้ใครเลย" มณีวรรณส่ายหน้า

คุณพู่กลิ่นจึงพยักพเยิดอย่างไม่ใส่ใจ ด้วยกำลังจดจ่อที่จะปรึกษาเรื่องพินัยกรรม เนื่องจากขณะนี้ จำนวนทรัพย์สินเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

เธอตกลงซื้อที่ดินบางสะแกในจากคุณพิกุล โดยโอนโฉนดกันเรียบร้อยแล้ว ส่วนที่และบ้านของคุณพิกันนั้น เธอจำเป็นต้องนำโฉนดที่ดินที่มีราคารวมสองแห่งไปจำนองธนาคาร แล้วนำเงินกู้มาซื้อที่ดินและเรือนไม้สักของน้องสาวโอนเสร็จสิ้นไปแล้วอีกเช่นกัน หากเธอก็ต้องมีหนี้ก้อนใหญ่ซึ่งต้องผ่อนใช้อีกหลายปี

วันนี้คุณพู่กลิ่นจึงจะมาขอพินัยกรรมไปทำใหม่ ตั้งใจว่าจะไปทำที่สำนักงานทนายความเลยทีเดียว ตามคำแนะนำของผู้จัดการธนาคาร

'คนที่มีทรัพย์สินมากๆเวลาทำพินัยกรรม ควรให้สำนักงานทนายความที่เราเชื่อถือเป็นคนทำ บางทีเขาอาจชี้แนะข้อกฎหมายบางอย่างให้คุณพู่กลิ่นเข้าใจ แล้วถ้ามีดอกผลจากทรัพย์สินหลายแห่ง เขาจะได้ช่วยดูแลผลประโยชน์ให้ทายาท ในกรณีที่ทายาทยังไม่บรรลุนิติภาวะไงครับ'

เด็กชายรัดเลี่ยงไปนั่งแอบอยู่ที่เก้าอี้ริมประตู คุณวรีจึงหันมาพิจารณาเขาอย่างถ้วนถี่ พร้อมกับทัก

"รัดโตขึ้นแยะเลยนะ โตขึ้น แต่ขรึมไป...ทำไมไม่มานั่งนี่ล่ะ"

"ช่างเขาเถอะค่ะ" คุณพู่กลิ่นตัดบทอย่างไม่อยากเซ้าซี้ "เขาก็งี้เอง ไม่ค่อยพูดค่อยจา ยิ่งโตก็ยิ่งพูดน้อย"

ว่าแล้วเธอก็หันไปทางมณีวรรณ

"ได้ข่าวแต่ว่าวรรณคลอด แต่ไม่เคยเห็นหลานเลยซักที

...เพิ่งเห็นนี่แหละ...เอ...หน้าตาลูกสวยเหมือนใครน้อ พ่อก็ไม่ค่อยเหมือน แม่ก็ไม่ค่อยคล้าย"

"ปนๆกันน่ะค่ะ"

มาลินีปลีกตัวออกไปที่ระเบียงเพื่อหาน้ำมาต้อนรับคุณพู่กลิ่นจึงขอตัวตามเข้าไปพร้อมกระซิบ

"มีเรื่องอยากกวนนี ไปหาคุณอาเชษฐ์กันหน่อย...ก็เรื่องสมบัตินั่นแหละ อยากไปทำให้มันรัดกุมกว่านั้น" แล้วเธอจึงเล่าเรื่องของพี่สาวน้องสาวให้มาลินีฟัง "ถ้าไง ก็อยากตั้งเธอเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกับอาเชษฐ์ด้วย"

อีกฝ่ายฟังแล้วทำหน้าตายู่ยี่

"ไม่รับได้ไหมคะ พี่กลิ่น หนูไม่ชอบยุ่งกับศาล...ให้อาเชษฐ์ดูแลคนเดียวดีกว่า ถ้าไม่มีอาเชษฐ์ ก็ยังมีชวาลาลูกชายแก...อีกอย่าง พี่กลิ่นเองก็ยังมีทั้งพี่กุล พี่กัน...เขาจะไม่โกรธเอาหรือคะที่พี่เห็นคนอื่นดีกว่า"

"มันจำเป็นนี่นี...พี่กับน้องเวลานี้เหมือนคนตาบอด...กุลน่ะกู่ไม่กลับเลย ข้างยายกันไม่ค่อยเต็มใจขาย แต่ก็ขัดผัวไม่ได้ ผัวเขาเบื่อ อยากไปให้พ้นวงศาคณาญาติข้างเรา" คุณพู่กลิ่นทอดถอน ระบายลมหายใจอย่างเหน็ดเหนื่อยพลางบุ้ยใบ้ไปทางห้องนอก "ตารัดเดี๋ยวนี้ก็เงียบขรึม ไม่รู้ว่าเขาคิดอะไรหรือเปล่า เด็กเงียบๆ ดูยาก...เลี้ยงยากขึ้นทุกวัน"

มาลินีฟังเฉยๆ ไม่พลอยกระตือรือร้นมากมาย ด้วยเห็นว่าทุกวันนี้คุณพู่กลิ่นมีแต่แบกทุกข์ นอกจากทรัพย์สิน

ล้นพ้นเกินตัวแล้ว ยังผู้คนที่เธอต้องดูแล จนไม่รู้ว่าเรื่องยุ่งจริงๆอยู่ตรงไหน

"ทำไมล่ะคะ ทำไมเลี้ยงยาก" มาลินีไม่ค่อยเข้าใจ ด้วยว่าไม่เคยคลุกคลีชิดใกล้ ไม่ว่าเด็กเล็กเด็กโต

"ก็...ก็ไม่ทราบเหมือนกัน" คุณพู่กลิ่นสายหน้า...ท่าทางที่เคยกระปรี้กระเปร่าสดชื่นยามเมื่อเห็นเด็กชายรัดยังเป็นทารกน้อยหมดไป มีอาการกังวลท้อแท้ย่างกรายเข้ามาแทน "ก็อาจจะเหมือนเด็กทุกคนนั่นแหละ คือเลี้ยงยากขึ้นตามวัย ตอนเล็กๆยังเหมือนตุ๊กตา ก็ยังไม่ลำบากเท่าไหร่ พอเขาเริ่มคิดเป็นรู้สึกได้...มันก็ดูจะซับซ้อนเป็นเงื่อนเป็นปมไปหมด..."

มาลินีไม่ค่อยเข้าใจคำของคุณพู่กลิ่นตามเคย หล่อนเกือบโพล่งออกมาแล้วว่า

'ก็ไม่น่านี่นา พี่กลิ่น ไม่น่าอุตริเอามาเลี้ยงเป็นลูกเลย'

เมื่อเธอกลับเข้ามาในห้องกลางอีกครั้ง ก็เห็นมณีวรรณนั่งขัดสมาธิอยู่บนพื้นกระดานปลายเท้าคุณมนู มีเด็กหญิงนอนดูดนมขวดอยู่บนตัก ขณะที่คุณวรีและวิบูลย์บุตรเขยกำลังทอดตามองอย่างรักใคร่

แต่รัดมิได้อยู่ตรงริมๆประตูหรือ ณ ที่ใดในบริเวณนั้น

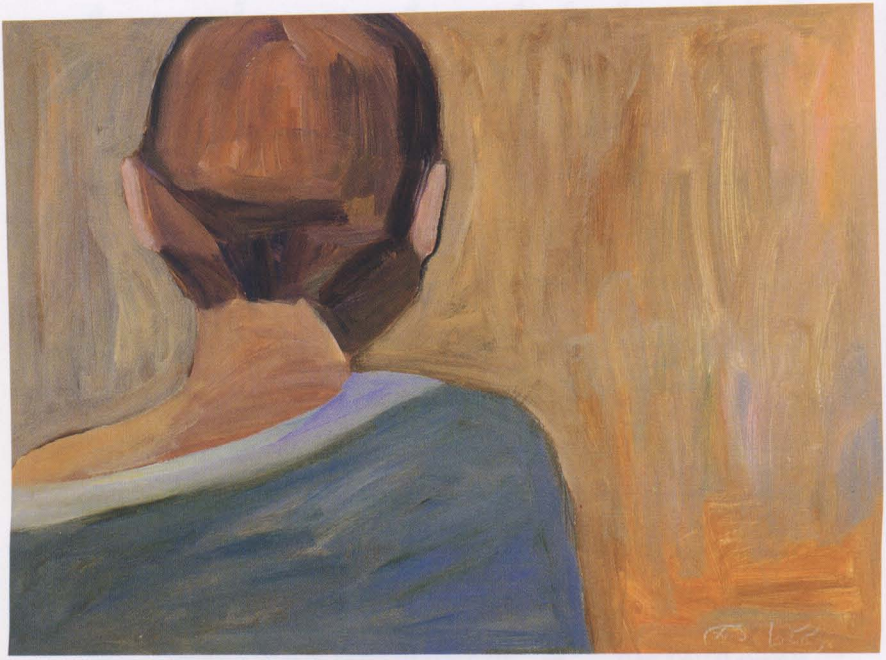

๒๒

คุณพู่กลิ่นจึงเดินเลยออกไปชะโงกดูก็เห็นเด็กชายลงไปนั่งจับเจ่าอยู่ที่ม้าหินยาวข้างเรือน นั่งนิ่งๆ...ตามองไปยังดงกล้วยน้ำว้าสี่ห้าต้นตรงนั้น เธอจึงลงจากบันไดไปถึงตัวเขา ร้องเรียกเบาๆ หากก็กลัดกลุ้ม

นับวัน เด็กชายยิ่งทวีความเงียบ...มีอาการเศร้าซึมอยู่เสมอ ไม่ร้องหาครูนิยมเหมือนแต่ก่อน...เช้าไปโรงเรียนเย็นกลับบ้านโดยคุณพู่กลิ่นเทียวรับเทียวส่งอยู่เช่นนั้นด้วยว่าไม่ไว้ใจ...ใครจะไปรู้...อารมณ์ของเด็กผู้ถูกสิ่งแวดล้อมกดดัน อาจผันผวนปรวนแปรแล้วตัดสินชีวิตอย่างวู่วาม

"รัด...ขึ้นไปเล่นกะน้องซีลูก ไป๊...น้องน่ารักนะจ๊ะ" มารดาบุญธรรมดึงแขนเขาให้ลุกยืน รัดก็ยืนขึ้นด้วยท่าทางอิดออด...

แน่นอน...เขาเกลียดภาพพ่อแม่ลูกตรงนั้น...ไม่มีวันเข้ากันได้กับความเป็นครอบครัวที่มีทั้งตา ยาย พ่อ แม่ และเลือดเนื้อร่างน้อยผู้ทอดตัวลงนอนบนตัก แล้วถือขวดนมยาวใสที่มีน้ำนมขาวบริสุทธิ์เกือบเต็มขวดด้วยมือข้างหนึ่ง

ส่วนอีกมือก็เล่นนิ้วเท้าเล็กๆของตนเองที่ยกขึ้นชูอยู่ไปมา ดูเป็นท่วงท่าบรมสุขของมนุษย์ผู้เพียบพร้อม ความเพียบพูนพร้อมพรั่งดังนี้เองที่บาดลึกเข้าไปในอารมณ์ของเด็กชาย... ทำร้ายความรู้สึกทบทวี

ด้วยเหตุที่คุณพู่กลิ่นไม่เคยมีลูก...ไม่เคยขาดพ่อขาดแม่ จึงเหลือจะหยั่งลึกเข้าไปถึงเหตุร้ายในใจของรัดที่ประหนึ่งสะสมพอกหนาขึ้นตามวันเวลาที่ผันผ่าน

แม้ยอมถูกจูงตามมือเข้าไป หากเด็กชายก็มีสีหน้าเมินเฉย ไม่รับรู้ ไม่ไยดีในแม่หนูตัวน้อยหน้าตาดื้อดึงที่บัดนี้หยุดดูดนม พลางจ้องเป๋งมาที่เขา

"น้องไงลูก น้องน่ารักไหม อ่อนกว่าน้องสุมทองที่บ้านนิดนึง สุมทองเข้าอนุบาลไปแล้ว" เธอบอกมาลินี

พลางสายตาสี่ห้าคู่ก็จับอยู่ที่เด็กหญิง

"ชื่ออะไรก๊ะ" คุณพู่กลิ่นพยักพเยิดอย่างเอ็นดู

"จื้อเล"

"ชื่อจริงชื่ออะไรล่ะลูก บอกคุณป้าซิคะ ผู้เป็นแม่ขยับตักให้ลูกสาวนั่งตัวตรง พลางเสยเผ้าผมที่ปลายชักจะตกลงมาปรกหน้า ดึงยางรัดออกรัดหัวจุกให้ใหม่จนตึงเรียบ

"มะ...เล...หวือ..." ว่าแล้วก็ทำยิ้มๆด้วยแววตาเจ้าอุบาย

"แน่...พูดตามคุณพ่ออีกแล้ว" คุณวรีว่า พร้อมกับเงยหน้าขึ้นบอกคุณพู่กลิ่น "พ่อเขาซี ชอบล้อว่า มะเดหวือ..."

"แล้วจริงๆชื่ออะไรคะ"

"มะเดหวี"

"อุ๊ย" ผู้ฟังอุทาน "ทำไมไม่ชื่อประไหมสุหรีล่ะคะ มะเดหวีนี่เบอร์สองของกษัตริย์ชวาไม่ใช่หรือ"

"เปล่าหรอกค่ะ พี่กลิ่น ที่จริงน่ะคุณบูลย์เขาชอบดอกเดหลี แต่จะให้ลูกชื่อเดหลีมันก็ดูไงๆอยู่ ก็เลยเปลี่ยนเป็นมะเดหวีเสียเลย แล้วอีกอย่าง ดอกเดหลีนี่มันก็ไม่หอม เพียงแต่รูปทรงมันสวยดีเท่านั้นเอง"

"ไม่เคยรู้จักเลย เดหลีเดหลา" คุณพู่กลิ่นว่า

"ก็คล้ายหน้าวัว แต่ดอกเล็กกว่า ดอกสวยค่ะ ขาวผ่องเลย" มณีวรรณอธิบาย "บูลย์เขาชอบมาก...พอติว่ามันเหม็นหรือไงนี่แหละ เขาก็ว่า อย่าดมซี่ ต้นไม้ดอกไม้นี่มีออกหลายประเภท พวกที่หอมก็ใช่ว่าจะหอมตลอดเมื่อไหร่อย่างมหาหงส์หอมใช่ไหม พี่กลิ่น แต่พอค้างคืนหลายคืนที่ว่าหอม...หอม ก็ชักจะเหม็นขึ้นมาเหมือนกัน"

มาลินีปลีกตัวขึ้นไปนำซองพินัยกรรมกลับลงมาส่งให้คุณพู่กลิ่นอย่างไม่ชอบใจ...หล่อนค่อนข้างกลุ้มแทนเพื่อนรุ่นพี่ที่แสนจะวุ่นวายกับเด็กกำพร้าเกินกว่าเหตุ

ดังนั้น จึงพาลหมั่นไส้เด็กชายโดยไม่ทันรู้สึก บวกกับรัดเมื่อโตขึ้น ผ่านพ้นความเป็นทารกผู้น่ารักน่าเอ็นดูมาเป็นเด็กเงียบๆ ไม่ชอบเข้าผู้ใหญ่ มิหนำซ้ำ หล่อนยังเหลือบเห็นแววตาซึ่งครั้งหนึ่งเคยซ่านด้วยยิ้มพรายของความไร้เดียงสา...กลายกลับเป็นเคร่งขรึมแยกตัว มีอาการหวาด

พรั่นหวั่นระแวง ก็ยิ่งนึกเวทนา หากก็แกมรำคาญค่อนข้างมาก

เมื่อคุณพู่กลิ่นลากลับไปแล้ว...มาลินีก็ได้แต่เปรยกับทุกคน

"กลุ้มแทนพี่กลิ่นแกจัง...เด็กรัดโตขึ้นแล้วดูยังไงก็ไม่ทราบนะคะ คุณแม่ หน้าตามันใช้ได้หรอก แต่ท่าทางเหมือนกลัวๆอะไรอยู่...เขาไม่สู้ตาคน วรรณเห็นไหมจ๊ะ"

มณีวรรณพยักหน้า แต่ความเป็นครูนั้น ผ่านพบนักเรียนมามากหลาย จึงไม่ค่อยแปลกใจที่เด็กคนหนึ่งจะออกอาการแยกตัว ในเมื่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบของเขาเป็นเครื่องเคราที่อลังการเพียงแค่เปลือก หากลึกลงไปในเนื้อแท้ แม้ชีวิตประจำวันก็มีแต่ขรุขระขัดแย้ง

"สงสาร..." หล่อนพึมพำ "ลองคิดเล่นๆดูก็ได้ เอาใจเราไปใส่ใจเด็กดูซิว่าจะไหวไหม ถ้าแบบนี้ละก็ สู้อยู่กับพ่อแม่จนๆ แต่พอมีกินไปวันๆยังเป็นสุขกว่า"

มาลินีสายหน้าพลางทอดถอน

"มีสมบัติมากจนเดือดร้อนนี่ จะว่าเป็นบุญหรือบาปกันแน่"

"มีทางเดียวแหละ พี่นี" น้องเขยว่า "ถ้ามีแล้วไม่เดือดร้อนก็คือต้องรู้จักเอื้อเฟื้อคนอื่นมั่ง เอื้อเฟื้อกุศลสาธารณะละก็ดีที่สุด มีสมบัติมาก แต่ปล่อยให้คนตีกันนี่ป่วยการมี ไม่ว่าพี่น้องหรือลูกหลานตีกัน มันก็น่าเกลียดทั้งนั้น"

เช้าวันนี้ ไม่มีล่าเตียงผู้ตื่นแต่เช้าตรู่เหมือนเคย

สมปักวิ่งหน้าเริดมาหาส่งศรีผู้กำลังเตรียมตักบาตรที่ท่าน้ำ มีเด็กหญิงสุมทองในชุดนักเรียนอนุบาลคลอเคลียอยู่ด้วย เขาบอกละล่ำละลักว่า

"เตียงยังไม่กลับเลยฮะ พี่"

"อ้าว..." ส่งศรีอุทาน...พอดีเรือพระภิกษุมาถึง...หล่อนจึงจับมือเล็กๆของลูกสาววางลงบนทัพพีแล้วตักข้าวหอมกรุ่นใส่ในบาตรของพระหนุ่มผู้อยู่กุฏิเดียวกับหลวงอา ครั้นแล้วจึงตามด้วยกับข้าวและขนมห่อใบตอง ต่อจากนั้นก็ถึงดอกไม้ธูปเทียน

"แล้วเขาไม่บอกเธอหรอกหรือสมปัก...ว่าเขาไปไหน"

"ไม่บอกครับ" อีกฝ่ายอ้อมแอ้ม หากก็ครุ่นคิดนิดหนึ่ง "แต่ผมว่า...เขาก็ไปหาได้ยมบุตรยมบัดนั่นแหละ..."

ชายผอมบางหน้ากระดูก มิได้แสดงว่าโมโหโกรธามากมาย คล้ายๆใจเขาเองก็มิได้จดจ่อแยแสกับการไปการมาของล่าเตียงสักเท่าใด เพียงแต่หวังหยิบยืมเงินทองของส่งศรี...สักห้าสิบหรือร้อยก็ยังดี...

เพราะแต่ก่อนแต่ไรมา เมื่อล่าเตียงได้เงินเดือนจากการแลกเปลี่ยนแรงงานขายขนมให้คุณพิกุล ยามเงินขาดมือหล่อนก็มักจะเจือจานเขาสม่ำเสมอ มากหรือน้อยก็สุดแท้แต่อารมณ์

ครั้นวันแตกหักมาถึง ก็ดูเหมือนชีวิตคู่ลุ่มดอนที่แข็งใจ

ทนมานานได้สะบั้นลงไป และราวกับว่าถึงกาลล่มสลายจนไม่อาจต่อติดได้อีกแล้ว

เพราะนับจากนั้นเป็นต้นมา ล่าเตียงก็คลายขยันขันแข็งจนไม่ทิ้งเค้าล่าเตียงคนเก่าผู้ไม่ว่าใครจะทำอะไรตรงไหน จะต้องกุลีกุจอเข้าช่วยจนกลายเป็นคนสนิทชื้นกเป็นไม้ของคุณพิกุล

หล่อนมักจะลาน้าร่วมโลกข้ามฟากไปนานๆ วันที่ข้ามฟากไปจะไม่ค่อยตรงกับวันที่คุณพิกุลออกจากบ้าน

ณ บัดนี้ ทั้งคุณพิกุลและล่าเตียง ต่างก็ไม่ร่วมทางไปพบยมบุตรพร้อมกันเหมือนเก่าก่อน

หวกคนหนึ่งอยู่ อีกคนจะหายไป

"พี่ศรีครับ" สมปักเอ่ยขึ้น ค่อนข้างตะกุกตะกัก ผิวซีดค่อยชัดเจนขึ้นในแสงฟ้าคราอรุณ ส่งศรีไม่อยากพูดกับเขานาน ด้วยเกรงจะถูกยืมเงิน แล้วหล่อนเบื่อปฏิเสธหากแต่ผิดคาด เพราะสมปักบอกว่า

"ผมอยากมากินเงินเดือนบ้านนี้มั่ง คืออยากมาช่วยงานทำของขายน่ะฮะ ไปซื้อของหรืออะไร ผมทำได้ทุกอย่าง พี่ศรีช่วยพูดกับคุณน้ากุลให้ผมหน่อยได้ไหม ผมคิดว่าจะกลับเนื้อกลับตัวแล้วละ จะไม่เล่นอีกแล้ว..."

"งั้นหรือ...ถ้างั้น ทำไมสมปักไม่ไปพูดกับพี่กุลเองล่ะ"

อีกฝ่ายสั่นหน้าพร้อมยิ้มจืดๆ

"ไม่ละฮะ...กลัวคุณน้าเอ็ดเอา"

"ก็ได้...เดี๋ยวพี่กุลตื่น พี่จะช่วยพูดให้"

ครู่ต่อมา สมปักก็ได้มานั่งสำรวมอยู่ต่อหน้าคุณพิกุล

"แกคิดว่าแกจะเลิกเล่นได้แน่หรือ...." พี่สาวใหญ่ของบ้านถาม "ฉันไม่ชอบนะคนเล่นการพนัน...ฉันนี่ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยเสพติดอะไรเลยซักอย่าง ศีล สมาธิ ปัญญานี่เปี๊ยบเลย เพราะงั้น ใครก็ตามเป็นนักเล่น หนี้สินรุงรังละก็อยู่กับฉันไม่ได้"

ภายใต้ผิวหน้าซีดจืด ดวงหน้าปราศจากเนื้อ มีแต่หนังขึงอยู่นั้น ซ่อนแววหยันไว้มาก หากก็ถูกกลบกลืนด้วยทีท่าที่ดูว่าเกรงกลัว

'อีพวกมือถือสาก' เขานึกในใจ

แต่ยามเปล่งเสียง กระแสนั้นราบเรียบสำนึกผิด

"ผมคิดกลับตัวจริงๆครับ คุณน้า ลาออกจากงานได้พักนึงก็หมดเนื้อหมดตัว ตีไม่ตื้นกระทั่งเดี๋ยวนี้...หนี้สินก็ยังไม่ได้ใช้เขา..."

เสียงของคุณพิกุลแหลมสูงขึ้นทันใด

"แล้วแกก็อย่ามาเม้มอะไรที่นี่ไปใช้ล่ะ"

"โธ่...คุณน้าคร้าบ-บ" อีกฝ่ายลากคำ...สีหน้าพินอบพิเทาไม่แปรเปลี่ยนไปจากเมื่อแรกที่หย่อนตัวลงพับเพียบบนพื้นกระดาน ณ หัวบันไดห้องเฉลียง มีคุณพิกุลนั่งเป็นสง่าอยู่บนเก้าอี้ข้างประตู แสงสีจากกระจกเม็ดฉาบไล้ใบหน้า

ท่าทางเธอดูแปลกตา ขณะที่สมปักนึกในใจ

'เมื่อไหร่จะกลายเป็นเจ้าแม่ไปอีกคนก็ไม่รู้'

"คุณน้าพูดยังงี้ ผมก็ย่ำแย่น่ะซีฮะ ใครได้ยินเข้าก็จะพลอยหวาดระแวงว่าผมนี่คงเป็นไอ้มือกาวอะไรพรรค์นั้น"

นั่นเอง...คุณพิกุลก็เลยหัวเราะเก้อๆ แก้ว่า

"ล้อเล่นไม่ได้หรือยะ ถ้าแกไม่เป็น ใครเขาปรักปรำเท่าไหร่ ความจริงมันต้องเป็นความจริงวันยังค่ำ"

"ก็ไม่แน่เหมือนกันครับ คุณน้า คนดีเท่าไหร่แล้วที่ติดคุกฟรี แล้วก็คนร้ายอีกเท่าไรที่ลอยนวล...ของมันไม่แน่"

"แต่ฉันเชื่อกรรม...แกทำกรรมดี แกจะต้องกลัวอะไรล่ะสมปัก"

สมปักตอบรับ ครับ หากแววตาก็เลื่อนลอย คล้ายไม่รู้สึกรู้สมในถ้อยคำของอีกฝ่าย

คุณพิกุลมีนิสัยกดขี่...นี่คือสิ่งที่เขาซึมซาบจากล่าเตียงด้วยว่าเมียเขานั้น อยู่ในบ้านนี้อย่างเอาตัวรอด ไม่เช่นนั้นก็ไม่มีวันรอดตัว

คุณพิกุลให้เงินเดือนล่าเตียงเดือนละสองร้อย...ทำงานหัวไม่วางหางไม่เว้น กำไรที่ได้จากขายของ เธอกับพี่น้องแบ่งกัน....แต่ไม่เคยเจือจานมาถึงพวกที่เป็นมือเป็นเท้าเพราะถือว่าเลี้ยงแล้ว แม้ส่งศรีก็เช่นกัน ได้สองร้อยเท่ากับล่าเตียง

"ฉันให้แกแค่นี้ก็ดีตั้งเท่าไหร่ นังพวกนั้นมันก็ได้กัน

แค่คนละร้อยยี่สิบ”

“แกเคยกินเงินเดือนพันนึง แล้วจะมากินสองร้อยนะไหวเรอะ”

“ผมกินอยู่กับคุณน้าน่ะฮะ....วันๆนอกจากบุหรี่แล้วก็ไม่ได้ใช้อะไร”

“แหม....แกนี่ก็เค็มไม่ใช่เล่นนะสมปัก เป็นอันว่าฉันต้องเลี้ยงแกอีกคนใช่ไหม” คุณพิกุลถาม พร้อมกับคราง “เวรกรรมจริงๆ ไม่รู้ว่าฉันเป็นหนี้พวกแกมาแต่ชาติปางไหน ชาตินี้ถึงได้ตกที่นั่งเลี้ยงกันหัวไม่วางหางไม่เว้น”

แต่สมปักก็มิได้จืดดุจสีหน้า เพราะป้อนคำตอบโต้ทันควัน

“คนที่เลี้ยงใครๆได้ ถือว่าเป็นคนมีบารมีนะครับคุณน้า”

นั่นเอง คุณพิกุลจึงยิ้มออกมา อย่างที่เรียกว่า แก้มแทบปริ

เด็กชายเปรยและเด็กชายฝันพร้อมกระเป๋าหนังสือเรียนเดินเตะก้อนกรวดก้อนอิฐ เด็ดดึงใบพู่ระหงตามแนวรั้วบ้านริมทางเดินเล็กๆที่ทอดจากถนนมาสู่ท่าเรือ สลับกับขัดแข้งขัดขากันประปราย ช่วยให้ยามโรงเรียนเลิกครึกครื้นขึ้นมาได้ท่ามกลางแสงแดดตอนใกล้สิบเจ็ดนาฬิกา

“เตะเรอะ...เตะเรอะ” เด็กชายเปรยหัวเราะพลางโยนกระเป๋าหนังสือลงตรงข้างรั้ว หันมาคว้าตัวบริวาร กดคอลง

แล้วใช้เข่าสวนขึ้นตรงกับหน้าผากของอีกฝ่าย พอให้เด็กชายฝันมึนนิดๆเจ็บหน่อยๆ พร้อมสำทับ

"อย่านาเว้ย...กูเตะมึงได้ แต่อย่าเสือกมาเตะกูเข้า"

ลูกสมุนยิ้มจืดๆ พลางก็เดินตามลูกพี่มาถึงท่าน้ำซึ่งตามปรกติ ถ้าไม่ใช่นายจั่นก็นายลิ่มของเขานั่นเอง ผลัดกันพายเรือข้ามฟากมารับทุกเย็น

แต่เย็นนี้ ไม่มีทั้งลิ่มและจั่น มีแต่น้าสมปักยืนเงียบๆอยู่ภายใต้ร่มโพธิ์ใหญ่ปลายทางเดินที่มีแผงเล็กๆทอดกล้วยแขก แล้วจึงถึงบันไดลงท่า

"อ้าว...ลิ่มกับจั่นไม่อยู่หรือฮะ น้า" เด็กชายเปรยขมวดคิ้วนิดๆอย่างไม่ค่อยสบอารมณ์สักเท่าไหร่ แม้ไม่ถึงกับรังเกียจเดียดฉันท์ หากก็ไม่คุ้นเคยชิดใกล้

"อยู่...แต่น้าอาสามาเอง...พายเรือออกกำลังมั่งก็ดี" อีกฝ่ายตอบเบาๆนุ่มๆ "ช่วยเขาทำยาดมเสร็จก็อยากสูดอากาศโปร่งๆมั่ง"

"ตกลงก็เป็นอันว่าน้ามาเป็นลูกมือทำขนม" เด็กชายเปรยพูดพลางก้าวลงไปนั่งกลางกระทงเรือตามลำพัง มีสมปักพายท้าย เด็กชายฝันวาดข้างหัว พาเรือเลียบตลิ่งขึ้นไปก่อน แล้วจึงจะข้ามฟากตัดกระแสคลื่นยามตะวันลาเรื่อเหลืองไปสู่ศาลาท่าน้ำบ้านกลาง

"จะดีเหรอน้า น้าก็เป็นผู้ใหญ่ออกยังงี้"

"ทำไงได้ล่ะ เปรย...โชคชะตาคนเราไม่เข้าใครออกใคร"

สมปักพายพลางพูดพลาง "ก็เลยตัดสินใจไม่ทำแล้ว....งานมาขอพึ่งใบบุญคุณน้าดีกว่า...แล้วถ้าเปรยโตเป็นหนุ่ม...ได้ปกครองบ้านช่องแทนคุณน้า ก็อย่าลืมน้าแล้วกัน"

เขาพูดกึ่งฝากตัวกึ่งประจบ ชวนให้อีกฝ่ายรู้สึกดีต่อผู้พูดมากขึ้น

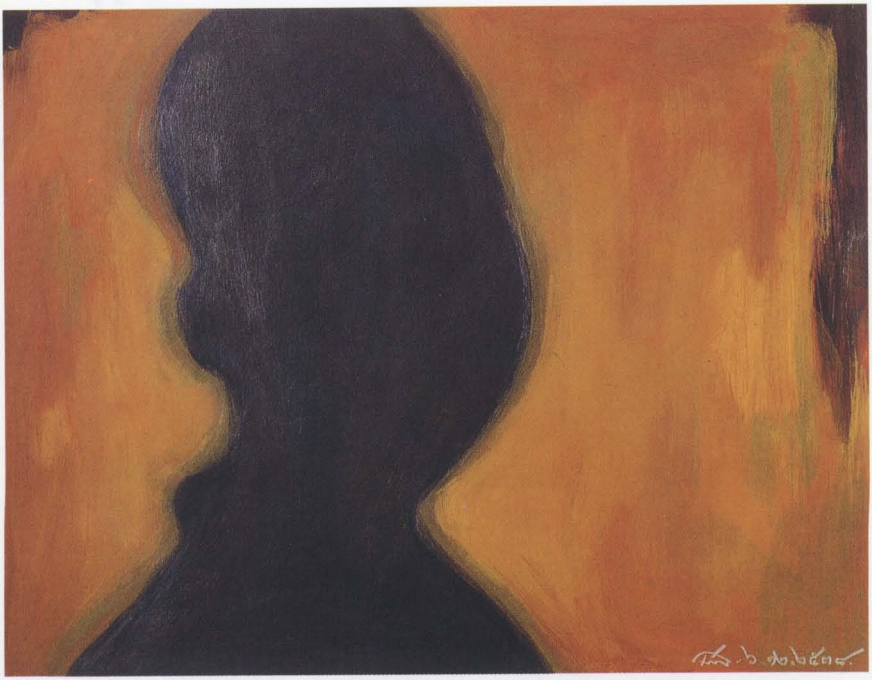

๒๓

เมื่อถึงชั่วโมงพักกลางวันหลังกินข้าวแล้ว ครูนิยมเหลือบเห็นรัดนั่งพิงเสาอ่านหนังสืออยู่ที่ม้ายาวหน้าห้องเรียน จึงแวะมาชวนคุย

"ใกล้สอบแล้ว ครำ่เคร่งใหญ่ซีนะเธอ"

เด็กชายเงยขึ้นรับคำด้วยสีหน้าและอิริยาบถเดิมๆ คือเงียบสงบ มีแววคิดครุ่นในดวงตา

"คุณแม่เป็นยังไงมั่ง"

"หมู่นี้ไม่ค่อยสบายครับ"

"อ้าว...เป็นอะไรไป..."

"ไม่ทราบครับ.....บางทีก็บ่นปวดหัว"

อีกฝ่ายตอบพลางนิ่งทบทวนถึงอาการของมารดาบุญธรรมซึ่งระยะหลังนี้อ่อนแอลง

"เมื่อวันอาทิตย์ คุณแม่ก็ทานยา นอนทั้งวัน"

"ไปหาหมอหรือเปล่า"

"ไม่ได้ไปครับ พอปวดหัวก็ทานแอสไพริน" เด็กชายตอบเบาๆอย่างสำรวม หากก็เป็นความสำรวมที่แกมมากับ

ระมัดระวัง ไม่ไว้วางใจ

ครูนิยมเริ่มสังเกตเห็นอาการ 'กลัวผู้ใหญ่' ของเขาซึ่งดูเหมือนจะทับถมทวีคูณตามวันเวลาที่เพิ่มขึ้น แม้กับครูนิยมเองก็ตาม

เด็กชายรัดเป็นคนไม่มีเพื่อน...เพราะแม้เพื่อนจะโน้มเข้าหาเขา เขาก็ไม่โน้มไปหาใคร...ท้ายที่สุด ผู้ที่มีเจตนาดีและบริสุทธิ์ใจต่อเขา จึงต่างก็ราข้อท้อแท้ต่อสัมพันธภาพที่เจ้าตัวมักตัดขาดเสียทันใด

เขาสมัครใจอยู่คนเดียว ท่องหนังสือคนเดียว นั่งกินอาหารอย่างเงียบเชียบแล้วอิ่มอย่างรวดเร็วเพื่อปลีกตัวไปดูหนังสือ

"รัด" ครูนิยมพยักหน้า "ไปคุยกับครูในห้องดีกว่า...มะ"

รัดตอบรับอย่างว่าง่าย เดินตามครูภาษาอังกฤษเข้าไปที่โต๊ะซึ่งตั้งเรียงต่อจากครูอื่นๆในห้องพักครู

"นั่งซี"

เด็กชายนั่งลงเรียบๆ...ท่าทางเรียบสนิท เป็นความเรียบที่บ่งบอกการแยกตัว...ครูนิยมนึกในใจ

อาการของเด็กชายเข้มข้นขึ้นทุกวัน ดังนั้น เขาจึงพลอยกังวลไปกับลูกศิษย์ บางคราวก็ถึงแก่ปรารภกับครูประจำชั้นเกี่ยวกับนิสัยเช่นนี้ของนักเรียน

"ผมก็พยายามเรียกให้ลุกขึ้นตอบ แล้วเขาก็เก่งส่วนมากจะตอบได้ แม้แต่เรื่องราวที่ไม่น่าจะตอบได้ เพียง

แต่ว่า...ไม่ค่อยจะเต็มใจตอบสักเท่าไหร่"

"ทำไมรัดถึงไม่อยากไปค้างบ้านครูแล้วล่ะ ชวนเท่าไหร่ก็ไม่ค่อยจะยอมไป ทีเมื่อก่อนละก็หนีมาหาครู"

"เกรงใจคุณครูครับ" น้ำเสียงนั้นสำรวมเหมือนเคย

"จะต้องเกรงใจอะไรกัน คุณแม่ก็จ่ายค่าอาหารค่าที่พักให้ครูนี่ ไม่ได้มาอยู่ฟรีกินฟรีเมื่อไหร่ หรือว่าครูผู้หญิงเขาใช้งาน..."

"ไม่ใช่ครับ"

"แล้วงั้นเพราะอะไรล่ะ"

อีกฝ่ายปิดปากนิ่ง แถมก้มหน้ามองพื้นโต๊ะเสียอีกด้วย

"พี่ชรกับพี่ชมพูเขารังแกรัด หรือว่าอะไรเธอมั่ง"

"เปล่าครับ"

ปีนี้รัดโตขึ้น สูงขึ้น...หากก็พูดน้อยลงจนเกือบไม่พูดกับใคร...เรียกได้ว่าพูดเท่าที่จำเป็นเมื่อมีคนตั้งคำถาม

"รัด" ครั้นแล้วครูนิยมก็เอ่ยขึ้นหลังจากนิ่งมองเพราะหมดปัญญาอยู่ครู่หนึ่ง "ญาติเธอยังรังแกเธออยู่อีกหรือเปล่า"

"เขาไม่ใช่ญาติผมครับ" เด็กชายเงยหน้าขึ้นตอบทันควันแววนัยน์ตาเคร่งขรึมไม่สูสีกับผู้ใด แต่บัดนี้ ไหวพราวจัดจ้าราวจะพวยพุ่งออกมาเป็นไฟ "ผมไม่มีญาติ"

"รัด" ฝ่ายครูค่อนข้างกลุ้มอยู่ในใจ เมื่อเห็นอากัปกิริยาและวาจาเด็ดเดี่ยวของเด็กชายวัยย่างเข้าปีที่สิบ "เธอเป็นคน

หัวรุนแรงนะ รู้ตัวไหม เธอเกลียดญาติเธอมากละซีท่า...."

"เขาไม่ใช่ญาติผมครับ ครู เป็นตายยังไงผมก็ไม่ยอมนับญาติกับคนพวกนี้" เด็กชายแค่นเสียงอย่างดุดัน "ผมตัวคนเดียวครับ ผมเป็นคนตัวคนเดียว...."

"เอา" ครูนิยมพยักหน้า "ถ้างั้น...เราเปลี่ยนเรื่อง...เปลี่ยนเป็นคุยสนุกๆกันดีกว่า...เอายังงี้...ครูอยากรู้จังเลยว่าถ้าเรียนจบมัธยมแล้ว เธออยากเรียนอะไรต่อ...วิทย์หรืออักษร..."

"ผมชอบภาษาอังกฤษ วรรณคดี กับประวัติศาสตร์ครับ" สีหน้าของผู้ตอบดูอ่อนโยนลง

"ถ้างั้นเธอก็ควรจะเรียนอักษร"

"อักษรศาสตร์หรือครับ"

"ใช่...อักษรศาสตร์..."

"ครูครับ" เด็กชายรัดถามอย่างจริงจัง ดูเขาเป็นผู้ใหญ่กว่าวัยเดียวกัน ราวกับอายุสิบห้าหรือใกล้ยี่สิบมากกว่าสิบขวบ "มีวิชาอะไรไหมฮะที่จะทำให้ผม..."

เขาชะงักหยุด...นิ่งค้นคิดหาคำอธิบาย

"แพทย์หรือ"

"แพทย์ยากใช่ไหมครับ หัวผมคงไม่ไหว...เพราะผมชอบอักษรศาสตร์"

"เธอควรเรียนวิชาที่เธอชอบ ที่คิดว่าเรียนแล้วจะทำให้เธอสบายใจ ครูว่าวิชาไหนที่เธอเต็มใจเรียน วิชานั้นแหละ

ดีที่สุด" คนเป็นครูแนะนำ

เด็กชายรัดมองหน้าผู้พูดอย่างชั่งใจเป็นครู่ จึงเอ่ยขึ้น... ค่อนข้างตะกุกตะกัก หากก็แน่ใจ

"ครูครับ ครูรู้จักโรงเรียนประจำที่ต่างจังหวัดมั่งไหมครับ"

"ทำไมหรือ"

"ผมอยากไปอยู่ประจำต่างจังหวัดครับ"

"รัด" ครูนิยมติง "ใจคอเธอจะทิ้งคุณแม่ไปเชียวหรือ ก็ไหนว่าคุณแม่ไม่ค่อยสบายไงล่ะ..."

"ถ้าคุณแม่สบายขึ้นมั่งแล้วน่ะฮะ"

ครูสอนภาษาอังกฤษนิ่ง มองหน้าลูกศิษย์อย่างพิจารณา ...เด็กชายรัดมีความในใจอันคับแค้น เขาเองก็ล่วงรู้และปลอบโยนอยู่เสมอให้อดทน อย่างน้อยก็ต้องเห็นแก่สตรีผู้อุปถัมภ์เขามา แต่ถึงอย่างไร นิยมก็ไม่เคยรู้ว่าเด็กชายยังคงพยายามทุกขณะที่จะไปเสียให้พ้นบ้านนั้น

"นี่...เธอคงอึดอัดขนาดหนักแล้วละมัง" ฝ่ายครูพึมพำอย่างจนปัญญา

"ผมเกลียดเขาครับ เกลียดพวกเขาทุกคน" เด็กชายรัดลั่นวาจาพร้อมนัยน์ตากล้าวาว

นายลิ่มมารอรับหน้าประตูโรงเรียน...คนเก่าแก่ของมารดาบุญธรรมบอกเขาว่า

"คุณแม่ไม่สบาย ก็เลยให้พี่มารับ"

"วันนี้อาการเป็นยังไง" เด็กชายถามอย่างไม่ตกใจมาก

ด้วยเริ่มชินกับความไม่สบายของคุณพู่กลิ่น

"ไม่รู้...นอนซมตั้งแต่เช้า...ตั้งแต่กลับจากส่งนายนั่นแหละ เห็นเลี่ยมบอกว่าปวดหัวหรือเวียนหัวก็ไม่รู้เหมือนกัน"

คุณพู่กลิ่นอ่อนแอลงมากในปีนี้ เริ่มตั้งแต่ต้นปีมาเลยทีเดียว อาการของเธอดูแปลกๆ ประเดี๋ยวมือชาเท้าชา ประเดี๋ยวก็หมดแรงไปเสียเฉยๆ บางครั้งปวดศีรษะ บางคราวก็บ้านหมุนจนนอนหมอบอยู่กับฟูก เธอไม่ได้ไปหาหมอ แต่กินยาตามอำเภอใจ ปวดขึ้นมาก็ใช้แอสไพริน เวียนหัวก็ใช้ยาลมทำให้ค่อยยังชั่วเป็นพักๆ วันต่อมาอาจจะมีอาการขึ้นมาอีก หรืออาจสบายดีก็เอาแน่ไม่ได้

ครั้นต่อมาอีกสองสามวัน ก็จะเริ่มชามือชาเท้า อ่อนแรงอ่อนใจจนต้องนอนซมเกือบทั้งวัน รวมทั้งเบื่ออาหาร เบื่อบ้านเบื่อหน้าผู้คนในบ้าน แม้กระทั่งเด็กชายรัดผู้เคยเป็นดวงใจ เธอก็เริ่มมอบหมายให้นายลิ่มกับนายจั่นผลัดกันรับส่งแทน

"ที่จริงพี่ลิ่มไม่ต้องมารับก็ได้รัดกลับเองได้" เด็กชายเอ่ยขึ้น

"ได้รื้อ...เดี๋ยวคุณแม่เอะอะตาย...นายกะจะไถลละซีเนี่ย" อีกฝ่ายสัพยอกเมื่อตรงไปยังท่าเรือด้วยกัน

เด็กชายรัดหยุดเดินทันควัน หันมามองหน้านายลิ่มเขม็งโดยไม่เปิดปากออกเป็นวาจา

สายตาของอีกฝ่ายที่คล้ายหยามหมิ่น ไม่ทำให้บริวารในบ้านรู้สึกตัว แต่ก็ยังคงกล่าวต่อไป

"นายน่ะต้องเรียนให้มากๆนะจำไว้ อย่าเที่ยวหนีโรงเรียนเสียอีกล่ะ หนีไปหนนึงแล้ว ถ้าหนสองละก็ ใครเขาจะตาม ...ทำไมไม่เอาอย่างคุณเปรยเขามั่ง"

ราวกับใครเอาหินทั้งแท่งมาทุ่มศีรษะ เด็กชายรัดก็เลยถีบคนพูดเข้าให้เต็มรัก เป็นผลให้นายลิ่มเซถลาหน้าคว่ำลงไปหมอบอยู่กับถนนเพราะไม่ทันระวังตัว

"ไอ้รัด นี่มึงกล้าถีบกูเรอะ...ฮะ..."

"เออ...กูจะถีบ" เด็กชายพยักหน้า...ผิวของเขาแดงก่ำตาลุกวาวด้วยความแค้นที่นายลิ่มบังอาจยกชื่อคู่อริขึ้นมาข่ม "พูดอีกก็จะถีบอีก"

"งั้นมึงกลับไปคนเดียว...ไอ้เด็กเวร เด็กไม่มีหัวนอนปลายตีน คนเขาขุนเข้าหน่อย ทำเขื่อง"

เด็กชายรัดเม้มปากกัดฟัน หากก็ไม่มีน้ำตาแม้สักหยดเอ่อขึ้น ด้วยว่าได้ยินคำนี้มาตลอดชีวิต ทั้งกระทบกระเทียบเปรียบเปรย ทั้งพูดซึ่งหน้า ทั้งเปรยลอยๆไม่เจาะจง ผู้พูดก็พูดกันถ้วนหน้าไม่ว่าผู้ใหญ่หรือเด็ก นายหรือบ่าว

"มึงมันก็ขี้ข้าเขาเหมือนกัน...ขี้ข้าไม่มีวันผุดวันเกิด" เด็กชายบริภาษเนื้อตัวสั่น

"ถ้างั้นต่างคนต่างไป" นายลิ่มโบกมือ สะบัดหน้า หันหลังเดินดุ่มๆไปยังท่าเรือที่เรือกำลังมา ท่ามกลางสายตาใครต่อใครที่อยู่ในบริเวณ

เด็กชายรัดไม่ตามไป ใจเขานั้นแตกสลาย...ยิ่งนานวัน

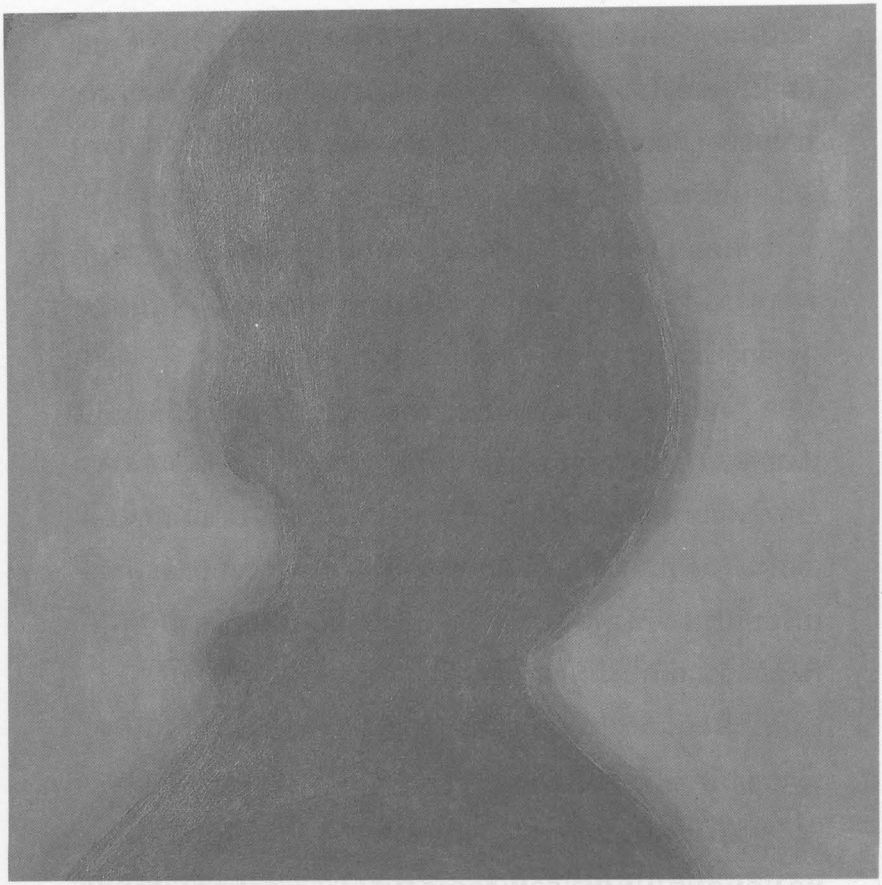

ยิ่งรู้ความ ยิ่งคิดมาก ก็ยิ่งเก็บความเจ็บปวดไว้เป็นกำ เขาไม่แลเห็นใครในที่นั้น นอกจากแสงแดดตอนสิบหกนาฬิกาเศษ เด็กชายย้อนกลับไปโรงเรียน...สวนทางกับครูนิยม ครูชมชื่น และชร ผู้กำลังจะเดินไปรับชมพูที่โรงเรียนสตรีใกล้ๆนั้น

"อ้าว...ไงกลับมาอีกล่ะ รัด ลืมอะไรเรอะ" ครูถาม

"ผมจะไม่ไปอยู่บ้านนั้นอีกแล้วฮะ" อีกฝ่ายตอบชัดเจนเด็ดเดี่ยว "ถึงยังไงผมก็จะไม่ไปอยู่อีกแล้ว..."

"งั้นก็ไปอยู่กะครู" นิยมพูดง่ายๆ "มันเรื่องอะไรกันอีกหือ"

รัดไม่ตอบ...ไม่อยากอธิบาย ไม่อยากเอ่ยชื่อ จึงเงียบนิ่งอยู่เช่นนั้น เดินตามครูไปรับลูกสาว

โรงเรียนสตรีที่ชมพูเรียนอยู่ใกล้ซอยบ้านมาลินีไม่กี่ก้าว เขาจำได้เสมอถึงถ้อยคำคุณพู่กลิ่น ถ้าไม่มีแม่ คนที่รัดต้องมาหา มาขอพึ่ง และพึ่งได้คือน้ามาลินี

แต่มาลินีในความรู้สึกของเขา ค่อนข้างหงุดหงิดแกมรำคาญ แม้ไม่ถึงกับรังเกียจ หากสายตาก็ตำหนิ มณีวรรณเสียอีกที่เมื่อตาพบตา เขาแลเห็นความสงสารปรากฏอยู่ แต่ก็ดูเหมือนหล่อนจะรักลูกตนเองสุดสวาท

เมื่อกลับถึงบ้านครูนิยม ใจรัดก็ยังกระสับกระส่ายไม่เชิงสร่าง แม้จะเคยคุ้นอยู่บ้าง หากอีกส่วนก็ไม่สงบ...

"รัดไปอาบน้ำแล้วทำการบ้านซะไป๊" ครูชมชื่นพยักพเยิด

"เดี๋ยวครูผัดกับข้าวแป๊บเดียวเอง...เด็กๆอาบน้ำทำการบ้านนะจ๊ะ..."

นิยมเตร่เข้าไปในครัว พลางปรารภ

"ท่าทางเด็กก็คงไม่อยากมานี่เท่าไหร่ แต่เมื่อไม่มีที่ไปก็เลยมาอยู่แก้ขัด...ชื่นนึกยังงั้นมั่งหรือเปล่า" ครูหนุ่มใหญ่พูดเบาๆ

"ก็...นึกเหมือนกัน..." ชมชื่นปอกเปลือกแข็งของต้นคะน้า ขณะที่ครุ่นคิดพร้อมถอนใจ "รัดนี่จะลำบากน้า ที่อยู่กับใครก็ไม่ทน..."

"เด็กมันไม่มีความสุข" นิยมเปรยอย่างเห็นใจ "มันถึงอยากไปอยู่โรงเรียนประจำไงล่ะ จะได้ไกลจากไอ้พวกที่คอยกดขี่ข่มเหง...จริงๆนะ...ถ้าเป็นพี่ก็คงไปนานแล้ว"

"นี่ฉันก็ระวังเชียวแหละ ไม่อี๋อ๋อคลอเคลียกับลูกจนเขาบาดตาบาดใจ"

"เฮ้อ" นิยมทำเสียง "เวทนาจริ๊ง เกิดเป็นคนกะเขาทั้งทีก็มีแต่แผลเต็มตัว เอี้ยวไปทางไหนก็ดูจะเจ็บไปหมด...น่าเวทนา..."

ครูทั้งคู่ช่วยลูกศิษย์ไม่ได้เลย...ด้วยว่าบาดแผลทั้งนอกและในใจของเด็กชายมีแต่จะอักเสบอยู่เสมอ

เมื่อนายลิ่มเข้าไปนั่งพับเพียบรายงานคุณพู่กลิ่นผู้นั่งคอยอยู่แล้วที่ระเบียงเรือนด้านหน้า มีขวดยา ทั้งยาดมยาลม แก้วและขวดน้ำวางอยู่บนโต๊ะข้างๆ เธอนิ่งฟังจนจบ

ด้วยสีหน้าอ่อนใจ

"ฉันจะหมดแรงอยู่แล้วนะแก" เธอพูดแผ่วๆ ไม่ตกอกตกใจเท่าที่นายลิ่มคาดหวัง ดังนั้น คู่พิพาทจึงค่อนข้างโล่งอก "ทำไมถึงได้ขยันก่อเรื่องกันนัก..."

"เขาถีบผมก่อนนี่ฮะ คุณ" อีกฝ่ายยืนกราน "ผมไม่ได้ว่าอะไรเค้าซักคำ ก็แค่เตือนนิดเดียว กลัวเขาจะหนีไปอีกครูก็ตามแย่เลยน่ะซี...ก็เลยยกตัวอย่างคุณเปรยขึ้นมา...แค่นั้นแหละ ถีบเลย ผมก็เลยด่าเข้าให้...ใครจะยอม...เด็กตัวเท่าหัวแม่มือ มาทำกำเริบ..."

"เออ" คุณพู่กลิ่นโบกมือ "แกก็อย่าพูดมากได้ไหม ฉันปวดหัว...แกเองก็ไม่เข้าแก๊ป ทำไมถึงดันไปยกเจ้าเปรยขึ้นมาเปรียบล่ะ...รู้อยู่แล้วว่าเจ้าเปรยมันก็ไม่ชอบขี้หน้ารัด รัดก็ไม่เคยสุงสิงกับเจ้านั่น แล้วมันเรื่องอะไรแกถึงได้เสือก..."

แต่นายลิ่มไม่ยอม ยังคงเถียงเสียงแข็ง

"ก็ผมเห็นคุณเปรยดีกว่านายนี่จริงๆนี่ฮะ"

"ดีกว่าตรงไหน" คุณพู่กลิ่นถาม ขณะที่อ่อนเปลี้ยทั้งกายและใจ ข้าวปลาอาหารกินไม่ลง จะลุกนั่งยืนเดินก็โงนเงนทรงกายไม่ค่อยอยู่ ยิ่งนายลิ่มมาขึ้นเสียงแล้วเธอโกรธแต่ส่งเสียงไม่ค่อยไหว ก็ยิ่งรำคาญตนเองทบทวี

"ดีกว่าทุกอย่างแหละฮะ..."

"ลิ่มเอ๊ย..." เธอลากเสียง "ก็นั่นเขามีพ่อมีแม่ พะนอกันทูนหัวทูนเกล้า"

"แล้วคุณไม่ตามใจเขารึไง..."

แต่คุณพู่กลิ่นตัดบท

"แกไปซะไป๊ แล้วฉันจัดการเอง มันก็คงไม่ไปไหนหรอก นอกจากบ้านครูนิยม"

นั่นแล้ว นายลิ่มจึงลุกขึ้น หากก็เดินกลับไปด่ารัดนินทาคุณพู่กลิ่นอยู่กับพรรคพวกในครัวอีกกระบุงโกย

'คอยดูไปแล้วกัน อีกหน่อยมันก็คงสนองคุณเต็มเปาหรอก คอยดู'

นายลิ่มไปแล้ว คุณพู่กลิ่นก็ยังนั่งเหม่อมองต้นมะม่วงริมกำแพงอย่างใจลอย...พลางคำนึงนึก

เกิดเหตุบ่อยๆเช่นนี้ มันก็น่ารำคาญ...ตัวเธอเองก็ชักจะไม่แข็งแรง โดยเฉพาะเมื่อย่างเข้าห้าสิบ...หรือจะส่งรัดไปอยู่โรงเรียนประจำดีกว่า เธอนึกขึ้นมาแวบๆ แม้ไม่สู้แน่ใจนักดอกว่าจะทนพลัดพรากจากเขาไหว

แต่รัดยิ่งโตก็ยิ่งเงียบยิ่งห่างเหิน เธอพึ่งเขาไม่ค่อยได้เรื่องพูดคุย ถามคำตอบคำอยู่เสมอ จนกลายเป็นปริศนาให้ต้องมานั่งนึกว่า มีอะไรในสมองของเขาที่เขาคิดเขารู้สึก...

ถึงอย่างไร เธอก็แน่ใจว่ารัดมี...ด้วยแววนัยน์ตาของเด็กชาย

๒๔

คุณพู่กลิ่นไม่ได้มาด้วยตนเองดังที่ครูนิยมวาดหวัง เธอเพียงแต่ให้นายจั่นถือจดหมายมา มีข้อความว่า

"รัดมาอยู่กับครูหรือเปล่าคะ ถ้าอยู่ ก็ขอฝากครูไว้ก่อน ดิฉันยังไม่มีแรงแม้แต่จะเดินไปท่าน้ำ พร้อมจดหมายนี้ ได้สอดเงินค่ากินอยู่ทั้งเดือนมาให้ด้วย เด็กไม่อยากกลับก็ไม่อยากบังคับเขา ถ้าดิฉันแข็งแรงวันไหน ก็จะมาเยี่ยมที่บ้าน ขอบคุณครูมากที่ยอมให้เราพึ่งพามาถึงวันนี้ ก็ให้นึกลงโทษตัวเองว่าไม่น่าจะหาเรื่อง"

ครูนิยมพับจดหมายพลางก็นึกเห็นใจคุณพู่กลิ่น

อายุที่เพิ่มขึ้นของหญิงโสดอย่างเธอ ผู้แม้ว่าเคยเลี้ยงดูบริวารมามาก แต่เด็กในบ้านทุกคนต่างก็มีพ่อแม่ของตนเองดูแลอีกทอดหนึ่ง คุณพู่กลิ่นเพียงแต่ให้ค่าเล่าเรียนส่งไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนใกล้บ้าน เรื่องอาหารการกินนั้นแม่ของเด็กเป็นคนจัด

ครั้นเจ็บไข้ขึ้นมา ถ้าเป็นไข้พื้นๆที่ทุกคนจะต้องเป็น เช่น หัด อีสุกอีใส คางทูม หรือไข้หวัด ก็ใช้ยาไทย

ทั้งกินทั้งกวาดคอ ไม่กี่วันต่อมา ก็มักจะวิ่งกันปร๋อๆ ไม่ต้องใช้หมอสมัยใหม่ให้เปลืองเงิน

หากเมื่อมาเลี้ยงดูเด็กชายรัด คุณพู่กลิ่นมิได้เลี้ยงอย่างง่ายๆ เธอค่อนข้างเคร่งต่อสุขภาพพลานามัยของลูกบุญธรรม จนบริวารในครัวคอยนินทา

'แหม...ทีไอ้ฝันอีฝนละก็ ไม่เห็นเค้าจะชายตามองซักกะที'

นางฝา แม่ของเด็กสองคนจะกระแหนะกระแหนอยู่เสมอ

'ทีไอ้รัดงี้ ยังกะลูกเทวดา ต้องซื้อน้ำมันตับปลาให้กิน ไม่รู้จะบำรุงไปถึงไหน'

ความยากเรื่องเลี้ยงรัดกำลังแผ่ขยายออกไป จากสุขภาพของร่างกายสู่สุขภาพของจิตใจ ไม่ว่าเรื่องใดๆที่เกี่ยวกับรัด ดูจะเริ่มยุ่งยากไปเสียสิ้น

"รัด...คุณแม่ยังมาหาไม่ได้ แต่ฝากเงินค่ากินอยู่มาให้" นายจั่นกลับไปแล้ว นิยมจึงขึ้นข้างบน พลางบอกกล่าวให้เด็กชายรับรู้ แล้วส่งซองเงินให้ภรรยา "คุณแม่ยังไม่มีแรงเดิน"

เด็กชายนิ่งไป ในที่สุดก็พึมพำ

"คุณแม่คงไม่สบายมาก"

"ใช่...คงไม่สบายมาก ถ้าสบายดีคงมาแล้วละ คงรีบมาแล้ว" นิยมพูดพลางหย่อนตัวลงนั่งตรงหน้า "รัด ครูขอร้องได้ไหม ระหว่างที่คุณแม่ไม่สบายอยู่นี่ เธอต้องอยู่กับครู อย่าดิ้นรนไปที่อื่น...ไม่งั้นคุณแม่ก็จะลำบากมากกับการที่จะต้องออกไปตามเธอ..."

"แต่ผมอยากไปอยู่โรงเรียนประจำต่างจังหวัดฮะ" เด็กชายตอบอย่างมุ่งหมายมาดมั่น

"ใครเป็นคนยุให้เธอไปหือ รัด"

ชรและชมพูกำลังเพลินอยู่กับโทรทัศน์รายการข่าว...รัดนั่งรวมอยู่ด้วย เพราะเขาเองก็ชอบดูข่าว นิยมจะฝึกลูกให้รู้จักสนใจข่าวสารบ้านเมืองและกีฬา ส่วนรายการอื่นจะดูหรือไม่เขาไม่ค่อยเข้มงวด

"สิงขรเขาจะลาออกไปเข้าโรงเรียนประจำต่างจังหวัดปีใหม่นี้ครับ ผมก็เลยอยากไป" รัดตอบตรงไปตรงมาอย่างเด็ดเดี่ยว ดุจได้ขีดเส้นชีวิตด้วยปลายไม้ที่อยู่ในมือของตนเอง

"อ้อ" นิยมพยักหน้าขณะที่รู้สึก รัดกับลูกชายลูกสาวของเขาผิดกัน ชรและชมพูไม่เคยรู้ว่าตนเองจะต้องทำอะไร แค่ไหน เพียงใด ก็เพราะมีพ่อกับแม่คอยประคอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งพ่อและแม่ต่างก็เป็นครู

แต่เด็กชายผู้พลัดหลงเข้าไปเป็นเลือดต่างสีในบ้านของผู้มีอันจะกิน แวดล้อมด้วยกลุ่มคนทั้งแปลกหน้าและแปลกนิสัย ความไม่วางใจได้หล่อหลอมให้ชีวิตดวงนี้แข็งแกร่ง และแล้ววันหนึ่งซึ่งแม้วัยจะไม่มาก แต่รัดก็ดูราวบรรลุนิติภาวะแล้วทางอารมณ์ทางความคิด ด้วยได้รู้ว่าเขาจะทำเช่นไรกับตนเอง จะไปอยู่ที่ใดจึงเหมาะสม จึงจะพ้นไปจากศัตรูคู่อริที่ทำให้ตนไร้สุข

"เธอจะตามสิงขรไปนี่เอง..."

พ่อแม่ของสิงขรแยกทางกัน...นิยมเพิ่งเข้าใจ...พ่อของสิงขรจึงคิดส่งลูกไปไว้โรงเรียนประจำเพื่อตัดบท รัดอาจจะอบอุ่นขึ้นมาได้ถ้าคบเพื่อนที่คล้ายเขา แม้ไม่คล้ายมากเพราะทั้งพ่อและแม่ของสิงขรยังอยู่ แต่คล้ายสักครึ่งก็ยังดี

"ก็ดีเหมือนกัน" ท้ายที่สุด นิยมก็เห็นด้วย พลางพยักพเยิดกับภรรยา "ดีเหมือนกันใช่ไหมชื่น"

"ดีค่ะ..." ชมชื่นคล้อยตาม "ถ้ารัดอยู่ที่ไหนแล้วสบายใจขึ้น ที่นั่นก็เป็นที่ที่ดีสำหรับรัดทั้งนั้น"

"แต่เธอควรจะบอกคุณแม่ให้รู้เร็วที่สุด จะได้จัดการพาไปฝากเสียแต่เนิ่นๆไงล่ะ"

"ครับ"

"จะไปเยี่ยมคุณแม่ไหม ถ้าไป ครูจะพาไป...วันหยุดนี่ก็ได้..."

"ไม่ไปครับ...ผมจะเขียนจดหมายไป" เด็กชายตอบทันควัน

ครูหนุ่มใหญ่มองหน้าผู้พูด พลางก็ครางออกมา

"อือ...เธอนี่...จิตใจไม่เหมือนเด็กเลยนะ...กะจะกระโดดจากเด็กแล้วแก่เลยหรือไง รัด" ประโยคท้ายสัพยอก

แล้วคืนนี้ เขาก็ลงมือเขียนด้วยลายมือเป็นระเบียบเพราะหัดคัดไทยเขียนไทยกับครูชมชื่นมาจนคล่อง ถูกต้องทั้งสะกดการันต์และวรรคตอน

กราบเท้าคุณแม่ที่เคารพอย่างสูง

รัดเสียใจที่ไม่มาเยี่ยมคุณแม่ แต่ก็คิดถึงคุณแม่ทุกวัน

คุณแม่ควรจะไปหาหมอ เพื่อได้รู้ว่าเป็นโรคอะไรแน่ รัดมีเรื่องต้องบอกคุณแม่ว่า รัดอยากไปเข้าโรงเรียนประจำที่จังหวัด..แต่ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายค่อนข้างแพง ไม่ทราบว่าคุณแม่เห็นด้วยหรือไม่ เพราะรัดไม่อยากอยู่บ้านคุณแม่อีกแล้ว หวังว่าคุณแม่คงไม่หาว่ารัดทำเดือดร้อน...

โดยความเคารพอย่างสูง...

เขียนจบแล้ว เด็กชายจึงนำจดหมายมาให้ครูอ่าน นิยมก็ได้แต่พยักหน้า พร้อมกับมองลูกศิษย์

"เธอก็เขียนได้เรื่องได้ราวดีนี่ ว่าแต่ว่าไม่กลัวคุณแม่เสียใจหรอกหรือ"

"รัดเสียใจยิ่งกว่าคุณแม่อีกครับ" อีกฝ่ายตอบทันที

"อือ" นิยมทำเสียง "ปีนี้เธอเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมากเลย เป็นผู้ใหญ่จนครูเองดูจะกลับมาเป็นเด็กแทนเธอด้วยซ้ำนะ รัด"

ทั้งครูชมชื่น ชร และชมพูชวนกันหัวเราะถ้อยคำขำขันของนิยมที่หมายใจจะดึงอารมณ์ของเด็กกำพร้าให้รื่นเริง หากแต่เด็กชายยังคงเฉยเมย สงบนิ่ง มีแต่ประกายตาจริงจังเคร่งขรึม

ในที่สุด ครูนิยมก็ตกที่นั่งนำจดหมายไปให้คุณพู่กลิ่น พร้อมกันนั้นก็ถือโอกาสเยี่ยมอาการ

คุณพู่กลิ่นนอนอยู่บนโซฟา ณ ห้องเฉลียงด้านหลัง มีขวดเล็กขวดน้อยรวมทั้งตลับ ซอง เรียงรายอยู่เต็มบนโต๊ะเล็กข้างตัว ผมทรงพวงมาลัยที่เคยม้วนครอบโดยไม่กระดิก

บัดนี้เหลือแค่เส้นหยิกๆยับยุ่งออกน้ำตาลแกมขาว ผิวพรรณซีดเผือด นัยน์ตาแห้งเลื่อนลอย เมื่อนางสาวเลี่ยมพานิยมไปถึง เธอจึงยันร่างลุกขึ้นนั่ง...แม้ครูหนุ่มจะห้ามปราม หากอีกฝ่ายก็ไม่ฟัง

"อ้อ...ครู รัดเป็นไงมั่งคะ"

"สบายดีครับ ชวนเขามาแล้วไม่มา แต่ฝากจดหมายมา"

เธอรับไป พลางดึงกระดาษออกอ่าน ทันทีที่อ่านจบก็พยักพเยิดกับนิยม

"ฉันเห็นด้วยที่เขาจะไปอยู่โรงเรียนประจำต่างจังหวัด แต่ไม่เห็นด้วยถ้าค่าใช้จ่ายมันแพงเกินไป" คุณพู่กลิ่นพูดแผ่วๆอย่างคนไม่มีแรง หากก็มีเป้าหมาย "ฉันไม่มีปัญญาจ่ายหรอก ครู...เพราะตอนนี้ก็มีภาระเรื่องซื้อบ้านซื้อที่ของพี่ของน้อง...เฮ้อ..แล้วเด็กยังมาทำให้กลุ้มเข้าไปอีก..."

ปลายเสียงของเธอดูแปร่งแปลกจนผู้ฟังพิศวง

แต่ไหนแต่ไรมา คุณพู่กลิ่นเคยกระตือรือร้นฟูมฟักไม่ว่าเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับรัด เธอสามารถเสียสละอย่างยินดี...ครั้นมาถึงวันนี้ ท่าทางเธอแปรปรวนเหมือนเยื่อใยน้อยลง

หรือเป็นเพราะความเจ็บไข้ที่ทำให้ท้อแท้ไปทุกเรื่อง

"บางทีนะ ครู...นึกแล้วก็ต้องโทษตัวเอง..." เธอส่ายหน้านัยน์ตาลอย...ลากเสียงแห้งๆเนิบๆ "ไม่น่าหาความลำบากใส่ตัวเลยจริงๆ ไม่น่าเก็บเขามาเลี้ยงเลย...หรือถ้าเลี้ยง ก็

เลี้ยงแค่ไอ้ฝัน นังฝน มันก็คงเรื่องไม่มากขนาดนี้..."

ครูนิยมฟังแล้วยิ่งแสนงง

คุณพู่กลิ่นเปลี่ยนไป

"เรื่องมากนัก ฉันก็เบื่อนะครู แล้วดูซิ มันรู้ว่าฉันป่วย จะมาหาแม่ซักหน่อยก็ไม่มี...ไม่มีกะใจเลย...มันเอาแต่เรื่องของมัน เอาแต่ใจตัวเป็นที่ตั้ง..." พูดพลางน้ำตาคุณพู่กลิ่นก็ไหลพรากลงอาบแก้มจนครูนิยมตกใจ

"คุณพู่กลิ่นไปหาหมอมั่งหรือเปล่าครับ"

"ว่าจะไปเหมือนกัน...แต่ไปไม่ไหว"

"ผมพาไปไหมฮะ"

"ไม่หรอกครู ไม่ต้อง..." เธอพยายามยกมือ แต่ยกไม่ไหว แม้กระทั่งจะยกขึ้นปาดน้ำตา

"เอ...อาการคุณพู่กลิ่นค่อนข้างมากนะครับ" นิยมพึมพำ เป็นกังวลต่อความไข้ของสตรีสูงวัยผู้เขาคิดว่าได้ประกอบกุศลกรรมมาดีแล้วถูกต้องแล้ว แต่เหตุไฉน เธอจึงเริ่มทำท่าคล้ายลำเลิกและรู้สึกว่าตนนั้นคิดผิดที่อุปการะเด็กกำพร้าไว้คนหนึ่ง...ทั้งๆก็รู้อยู่แก่ใจถึงเหตุผลต้นปลายอันคับแค้นที่ทำให้เด็กเหลืออด "ถ้างั้น...ผมไปพาหมอมาดีไหม คุณพู่กลิ่นเคยรักษาหมอไหนล่ะฮะ ผมจะไปตามให้"

"อย่าวุ่นวายไปเลย ครู...ฉันมียาเยอะแยะเลย ทั้งยาไทยยาจีน" เธอยังคงยืนยัน พลางหยิบกลักยาลูกกลอนให้ชาย

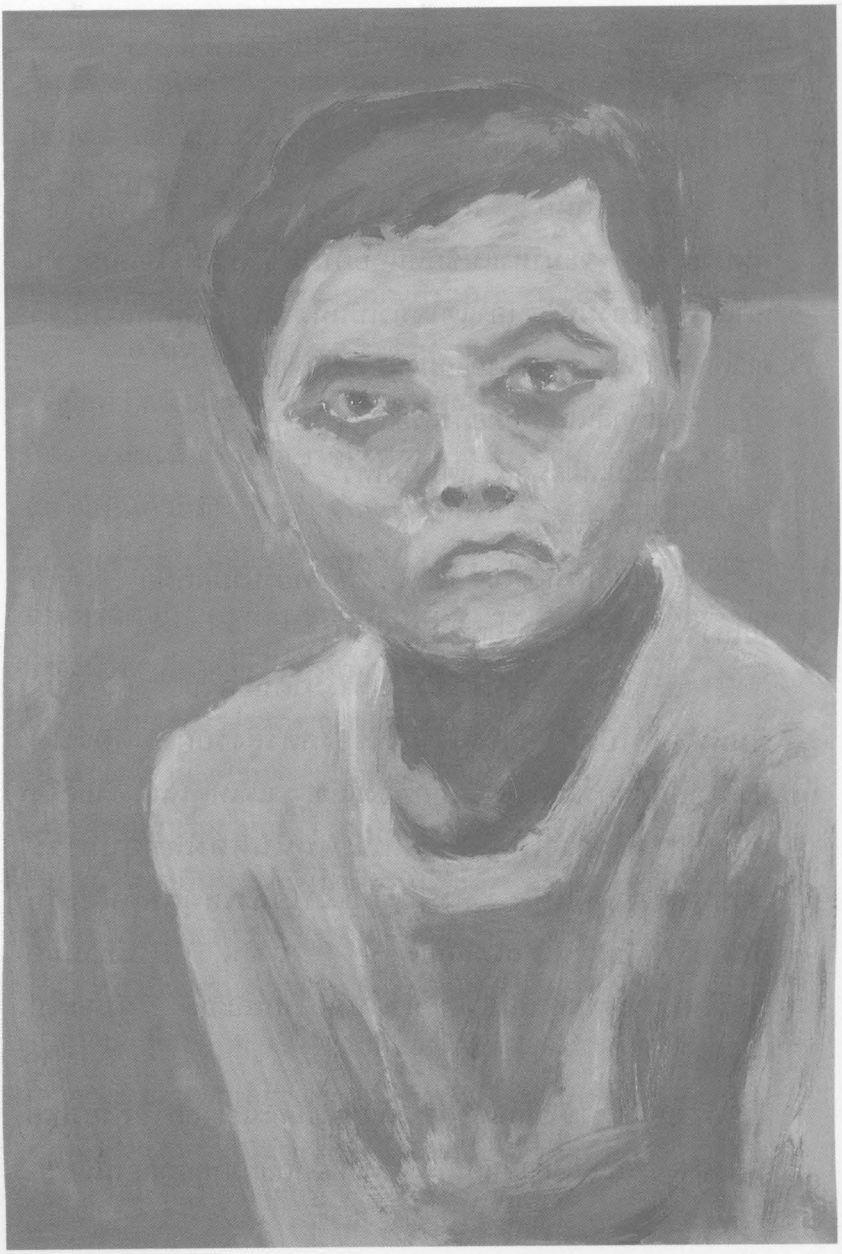

หนุ่มดู เขารับไปดูแล้วจึงแย้งว่า

"ยาจีนยาไทยพวกนี้สรรพคุณดีก็จริง แต่ถูกกับโรคหรือเปล่าล่ะครับ คุณพู่กลิ่นคิดเอาเองไม่ได้นะฮะ...อันตราย"

"เถอะน่ะ..ครู..." เธอตัดบท "ฉันน่ะเบื่อโลกจะแย่อยู่แล้ว มองไปตรงไหนก็กลุ้มใจตรงนั้น ทั้งพี่น้องทั้งผู้คนในบ้านก็ล้วนทำให้หวานอมขมกลืน..."

ยังไม่ทันขาดคำ น้ำตาของผู้คร่ำครวญก็ไหลลงมาอีกอย่างอัดอั้น

"ครู...เคย...เห็นมั้ย..คนดี...ดี มีการศึกษา...ไปหลง...คนทรง...ถูกคน...ทรง...ปอกลอก..." เธอพูดพลางร่ำไห้สะอึกสะอื้น

ในที่สุดครูนิยมก็ย้อนกลับมาตามตัวรัดไปจนได้

"ถ้าเธอไม่ยอมไปเยี่ยมคุณแม่แค่เกลียดคนในบ้าน ครูจะถือว่าเธอใจดำ" เขาทั้งบังคับและคาดคั้นให้ลูกศิษย์ทำตาม

"ระยะนี้คุณแม่ไม่สบาย มีทางไหนที่เธอสามารถตอบแทนท่านได้ เธอควรจะทำทันที เพราะไม่แน่ว่าท่านจะอยู่ให้เธอบูชาไปอีกนานเท่าไหร่ เราเป็นตัวเป็นตนมาได้เพราะคุณแม่ เพราะงั้นไม่ควรละเลย"

เด็กชายไม่โต้แย้งเลยสักคำ แม้ใจส่วนลึกจะยังขัดขืนเพราะชิงชังบรรยากาศและความเคลื่อนไหวทุกอิริยาบถของทุกคน เว้นคุณแม่

แต่คำว่า 'ท่านจะอยู่ให้เธอบูชาไปอีกนานเท่าไหร่' ก็จับใจและสะดุดความรู้สึกอยู่ไม่น้อย จนละลายความ

เยือกเย็นแข็งแกร่งที่รวมตัวกันเป็นกอบเป็นกำในอารมณ์ให้อ่อนลง...ต่อจากนั้น รัดก็ตามครูนิยมลงเรือไปขึ้นที่ศาลาท่าน้ำหน้าบ้านหลังแรก

หากก็ราวกับจงใจ...เด็กชายเปรยผู้บัดนี้สูงโปร่ง เป็นหนุ่มรุ่นกระทง เตรียมจะใช้คำนำหน้าว่านายอยู่รอมร่อ ก็โผล่ออกจากประตูหลังกลางพร้อมเด็กชายฝันและนายลิ่ม

"อ้าว ลิ่ม...นั่นแน่ะ...มาแล้วไง มานั่นแล้ว..."

เด็กชายรัดเพียงแค่ตวัดสายตา ครั้นแล้วก็เดินตัวตรงไม่เหลียวซ้ายแลขวาตามครูนิยมเข้าประตู

"แน่จริงทำไมหนีล่ะโว้ย" เด็กชายเปรยตะโกนให้ได้ยินทั่วถึง เป็นเหตุให้ครูนิยมชะงักขา พลางหันมามอง

"มองอะไรวะ" เด็กชายฝันพลอยลั่นกลองรบไปกับลูกพี่

ครูผู้เป็นครูและเป็นผู้ใหญ่ออกปานนี้ ไม่มีทางใดดีไปกว่าเฉย...จัดแจงก้าวยาวๆตามหลังรัดตัดไปขึ้นทางหน้าเรือนด้วยอารมณ์ที่หดหู่เศร้าใจ

รัดเปรียบเหมือนแกะหลงฝูง...หรือกาเข้าฝูงหงส์ทำนองที่เขามักเปรียบเปรยผู้ด้อยกับผู้สูงส่งอยู่เสมอ...เฮ้อ...นิยมได้แต่ทอดถอน แท้จริงแล้ว ตัวเขาเองไม่เคยคิดว่าสิ่งนี้ยังมีอยู่ นึกเพียงว่าเป็นแค่คำบอกกล่าวที่เล่าขานกันสืบมา...เรื่องการแบ่งชั้นอันเหลื่อมและล้ำของคนเรา ไม่ถึงกับนึกว่ามีจริง แต่ก็ไม่ถึงกับคิดว่าไม่มี ครั้นมาถึงขณะนี้วันนี้ เขาก็ได้แต่รู้ว่า ทุกเรื่องราวที่คล้ายแต่งขึ้นจากปากคน

หากเปรียบกับเรื่องจริง เรื่องจริงนั้นร้ายกว่า

"เข้าไปกราบคุณแม่ กราบซะ รัด คุณแม่เป็นพระองค์เดียวของเธอ" ครูบอก

เด็กชายทำตามอย่างว่าง่าย โดยทรุดตัวลงข้างๆร่างที่ทอดยาวบนโซฟา

"เอ้อ...ใคร..." เสียงแห้งๆลากแผ่ว

"รัดครับ..."

"อ้อ...แกเองเรอะ...มาทำไมล่ะ...ทำไมไม่มาตอนแม่ตายแล้ว...ทำไมไม่มาตอนมาเอาสมบัติ..." คุณพู่กลิ่นถามอย่างผู้ป่วยที่คุมอารมณ์ไว้ไม่อยู่

เป็นเหตุให้ทั้งครูนิยมและรัดนิ่งตะลึง ครูผู้กำลังหย่อนตัวลงบนเก้าอี้ตรงข้าม ก็แทบจะขึงแข็งไปทั้งกายเมื่อได้ยินถ้อยคำที่คล้ายพลิกดินขึ้นเป็นฟ้ากลับฟ้าลงมาดิน

"คุณพู่กลิ่นครับ" ครูหนุ่มเรียกเบาๆเชิงเตือนสติ

"แกอยากไปอยู่โรงเรียนประจำก็ไป แต่ไม่ใช่โรงเรียนโก้เก๋อย่างที่แกว่าแกอยากอยู่...รู้หรือเปล่าว่ามันแพง..."

เธอกล่าวต่อไป แม้จะเปล่งเสียงยากเย็นจนเหนื่อยหอบหากด้วยอารมณ์อันปั่นป่วนปรวนแปร คุณพู่กลิ่นได้นำความกดดันทุกส่วนทุกเรื่องมาลงรวมไว้ที่รัด

"เห็นช้างขี้ ทำไมต้องขี้ตามช้าง ถ้าแกอยากอยู่ประจำก็ไป...ฉันจะส่ง แต่ต้องไปอยู่โรงเรียนอื่นที่มันถูกกว่านี้ ไงๆครูก็ช่วย...เลือกด้วย"

ยังไม่ทันจบประโยค คุณพู่กลิ่นก็เกิดอาการหอบ แน่นหน้าอก หายใจไม่ออกขึ้นทันควันจนครูนิยมตกใจลุกพรวดขึ้นพร้อมเด็กชายรัด

"คุณพู่กลิ่นครับ..."

นางสาวเลี่ยมได้ยินเสียงจึงเดินข้ามจากเรือนครัวขึ้นบันไดมาประคองนายให้ลุกขึ้น แต่คุณพู่กลิ่นก็ยังหอบหนัก...หอบจนคอโก่ง แข็งเกร็งเป็นลำไปทั้งก้านคอ

"คุณคะ..." นางสาวเลี่ยมเปิดอับพิมเสนจ่อที่ปลายจมูก

เด็กชายรัดยืนนิ่ง...เพ่งมองสตรีตรงหน้าด้วยใจอันลึบเล็ก

คุณแม่ของเขา คุณแม่ผู้เคยรักเขามาก...คือใครหนอ คือคนแปลกหน้าคนไหนหนอ

๒๕

มาลินีจูงเด็กหญิงมะเดหวีขึ้นบันไดเรือนด้านหน้า ซึ่งคุณพู่กลิ่นนั่งพิงพนักอยู่กับแสงแดดยามเก้านาฬิกาที่ยังไม่แรงจนเหลือเกิน เพราะมีร่มบุนนาคบดบังมณีวรรณกับวิบูลย์ตามมาด้วย ทำความเคารพเจ้าของบ้านแล้วจึงนั่งลง

"สวัสดีคุณป้าก่อนลูก สวัสดีก่อน"

แต่เจ้าของหน้าผากงอกจมูกหักเอาแต่ยืนนิ่งทำตัวแข็งจ้องหน้าคุณพู่กลิ่นตาเป๋ง

"แย่จัง เด..." ผู้เป็นแม่ส่ายหน้าหากก็เอ็นดู "ไปที่ไหนอายที่นั่น..."

"ช่างเถอะ ช่างเขา ยังเล็กอยู่หรอก" คุณพู่กลิ่นลากเสียงแห้งๆเบาๆอย่างไม่ใส่ใจใครอีกแล้ว....นอกจากตัวเองด้วยว่าอาการไม่สบายยังรุมรึง ประเดี๋ยวดีขึ้นประเดี๋ยวทรุดลง ยามทรุดก็วิงเวียนปวดศีรษะ ชาตามเนื้อตัว ยามดึกที่อากาศเย็นลง บางคืนก็เหนื่อยขึ้นมาดื้อๆ พอเหนื่อยแล้วเลยพาลจะหอบ ครั้นอากาศร้อนขึ้น ก็กลับอึดอัด

หงุดหงิด นั่งไม่สะดวก นอนก็ไม่หลับ กินอะไรไม่ลง เหมือนคอแห้งผากมีผงฝุ่นอยู่เต็ม

พอถึงเช้ามืด มือเท้าก็กลับแข็งชากำไม่ได้ เจ็บตามข้อนิ้วไปทั่ว เมื่อเป็นเช่นนี้ คุณพู่กลิ่นก็ให้หมดอาลัยตายอยาก เบื่อตัวเอง เบื่อคน แล้วเลยเบื่อชีวิต

"นีกับวรรณมาดีแล้ว...จะส่งจดหมายก็ไม่มีแรง เลยวานครูนิยมไปบอก...คือเป็นห่วงตารัดนั่นแหละ...นี่เขาก็ไม่ได้อยู่กับพี่แล้วนะ..."

ต่อจากนั้น คุณพู่กลิ่นก็ลดเสียงเบาลงจนแทบไม่ได้ยินเล่าเรื่องราวอันเป็นเหตุให้เด็กจากไป

มาลินีฟังแล้วเหนื่อยแทน ที่เหนื่อยที่สุดคือสภาพของคุณพู่กลิ่น ณ บัดนี้คล้ายป่วยหนัก

"แต่ที่ไม่เข้าใจอย่างยิ่งก็คือ ทำไมพี่กลิ่นไม่ไปหาหมอ"

คุณพู่กลิ่นก็เลยเล่าให้ฟัง ครูนิยมช่วยไปพาหมอมาดูอาการของเธอแล้ว คิดว่าเธอเป็นโรควัยหมดประจำเดือน

"เลือดจะไปลมจะมาไงเธอ เดี๋ยวดีเดี๋ยวร้ายนะ รู้ตัวเหมือนกัน แต่ก็อดหงุดหงิดไม่ได้ เวลามันเบื่อยังงี้ เบื่อหมดเลย..." ฝ่ายผู้ป่วยเล่าช้าๆ หยุดหายใจเป็นระยะอย่างเหนื่อยอ่อน "ว่าแต่ว่าที่อยากพบก็คืออยากจะพบคุณวิบูลย์หน่อยว่าเคยเห็นมีโรงเรียนประจำดีๆที่ไหนมั่งไหม ที่ค่าใช้จ่ายถูกหน่อยแต่วิชาแน่นน่ะ..."

"มีครับ...ที่ผมอยู่เวลานี้ มีอยู่โรงเรียนนึง ค่าใช้จ่าย

ไม่แพง เป็นโรงเรียนราษฎร์ของบาทหลวงคาธอลิก แต่มีชื่อเสียงพอสมควร มีนักเรียนไม่มาก นักเรียนที่เรียนที่นี่ส่วนมากจะเก่ง โดยเฉพาะเก่งภาษาอังกฤษ"

แววนัยน์ตาอันเลื่อนลอยของคุณพู่กลิ่นค่อยๆเรืองแสงแห่งความยินดี

"ที่ว่าไม่แพงน่ะ สักเท่าไหร่"

"ผมคงจะต้องไปถามเขาก่อน"

"ถามมาเร็วๆนะคะ...อยากส่งเขาไปปีหน้านี้แหละ นี่ก็กำลังจะสอบจะปิดเทอมใหญ่..."

"พี่กุลไม่อยู่หรือคะ" มาลินีถามพลางชะเง้อมองลอดพุ่มใบของไม้ยืนต้นที่ล้อมข้างบ้านหลังกลาง แลเห็นเพียงข้างฝารำไร ท่ามกลางเสียงเอะอะของเด็กชายกลุ่มหนึ่งซึ่งดูเหมือนจะเล่นกันอยู่ ณ บริเวณด้านหลังเรือนเล็ก

"ไม่อยู่มั้ง..." คุณพู่กลิ่นตอบเสียงแหบ "บางทีอยู่ ก็อยู่เงียบๆ ไม่ค่อยได้พบได้คุยกันเท่าไหร่"

ทีท่าที่พูดคล้ายไม่อยากเอ่ยถึงด้วยซ้ำ

วิบูลย์ไม่สามารถนิ่งสงบอยู่ได้ ด้วยเด็กหญิงกำลังจะลงบันไดเรือน ดังนั้น เขาจึงจูงลูกออกเดินไปตามทางปูอิฐ...ใกล้เรือนเล็กที่มีเสียงเอะอะสลับกับเสียงป๊อกป๊อกของลูกปิงปองกระทบพื้นโต๊ะเป็นจังหวะ ในที่สุดก็มาหยุดอยู่ตรงทางเดินข้างเรือนที่มีกลิ่นยาดมโชยฉุย

ทันทีที่ทุกคนหันมาเห็นเด็กหญิงเล็กๆที่มีชายหนุ่มใหญ่

จับจูง ก็ถึงแก่จ้องมองอย่างงุนงง

"สวัสดีครับ" วิบูลย์ก้มศีรษะให้ชายคนหนึ่ง สวมกางเกงขาสั้นกลางเก่ากลางใหม่กับเสื้อกล้าม นั่งอยู่ที่ม้ายาวริมขอบลานในท่ายกขาขึ้นพาดหัวเข่า เพื่อให้เด็กหญิงวัยหกขวบนั่งตักเขาและห้อยเท้าอย่างสบาย "ผมมาเยี่ยมพี่กลิ่นฮะ...ก็เลยเดินมาดูพี่กุล..."

"ไม่อยู่ครับ" โปรดขยับตัว จับเด็กหญิงสุมทองให้ยืนขึ้น แล้วตัวเองลุกตาม พลางมองดูเด็กหญิงมะเดหวีผู้มีหัวจุกบานแฉ่งอยู่กลางกระหม่อม "กี่ขวบแล้วครับ"

"ห้าขวบครับ"

"อ้อ...สุมทองหกขวบ แก่กว่าปีนึง"

"น่ารักจังน้อง" เด็กชายเปรยวิ่งจากปลายโต๊ะเขียวที่ตีปิงปองวิ่งมาอุ้มเด็กหญิงมะเดหวี เล่นเอาข้างนี้ร้องวี้ดอย่างตกใจ

"เปรย" พ่อของเขาส่งเสียงเชิงเอ็ดหากก็มิได้เอ็ดจริงจัง "ทำอะไรผลุบผลับอยู่เรื่อยเลยลูก น้องยังไม่คุ้นนี่นา"

ส่งศรีกำลังผสมเปลือกส้มโอที่ตากแดดจนออกสีน้ำตาลแล้วนึ่งจนเปื่อย ใส่ลงเคล้ากับเครื่องปรุงยาดม มีกฤษณา กะลำพัก ขอนดอก เทพทาโรบดละเอียด ตามด้วยพิมเสนกับเมนทอลเรียบร้อยพอดี

ต่อจากนั้น บุ้งกับเขือจึงจะช่วยกันตักใส่ผ้ากอซ มัดหัวท้ายบรรจุลงกลักเงินขนาดจิ๋วที่มีรูพรุนเล็กๆบนตัวกลัก

พร้อมฝาเงินครอบปิดอีกชั้น....ครั้นได้ยินเสียงร้อง จึงชะโงกออกมาดู เมื่อเห็นวิบูลย์กำลังโอบอุ้มมะเดหวีพลางปลอบ

"นิ่งลูก นิ่งนะคะ พี่เขาไม่ได้ทำอะไรหนูซักหน่อย พี่เขารักหนูไงลูก..." จึงลงบันไดด้านหลังมาสมทบ

แต่อีกฝ่ายไม่ฟัง เอาแต่แผดเสียงกรี๊ดกรี๊ดเป็นที่แสบแก้วหูแก่ผู้ฟังถ้วนหน้า

เด็กชายเปรยนั้นแรกทีเดียวก็เอ็นดู ครั้นเด็กหญิงไม่สนองตอบเจตนาดี ก็เลยหมั่นไส้

"นึกว่าใคร คุณวิบูลย์นั่นเอง" ส่งศรีทักทายพลางแนะนำให้โปรดรู้จักน้องเขยของมาลินีผู้หล่อนเคยตามคุณพิกุลและคุณพู่กลิ่นไปงานแต่งงานของเขา และตามไปส่งตัวถึงจังหวัดที่เขาประจำ

"มาเยี่ยมพี่กลิ่นน่ะครับ"

"ค่ะ...พี่กลิ่นดูจะไม่สบายมาก...อ่อนแอลงไปมากเลย"

วงปิงปองแตกกระจาย เด็กผู้ชายทั้งหมดต่างก็ค่อยๆ หลบออกจากรั้วไปทีละคนจนเหลือแต่โต๊ะ

หากเด็กหญิงมะเดหวีก็ยังไม่หยุดแผดเสียง แถมยังดิ้นรนอยู่ในวงแขนของบิดาจนวิบูลย์ไม่เป็นอันพูดจากับส่งศรี เลยต้องบอกลาเพียงแค่นั้น

'เป็นลูกเป็นเต้าเราหน่อยไม่ได้ ตีตายซักเลย' โปรดนึกในใจ ขณะมองตามชายหนุ่มอ่อนวัยกว่าอุ้มพาเด็กหญิงผู้ยังคงดิ้นไม่หยุด กลับไปทางเรือนหลังแรก

"อย่าเอาอย่างนะลูกสุมทอง" โปรดก้มลงพูดกับเด็กหญิงวัยหกขวบผู้สงบเสงี่ยมว่าง่าย "หน้าตาท่าทางมันเอาเรื่องนะเด็กคนนี้"

แต่แทนที่เด็กหญิงจะต่อความ หล่อนกลับถามว่า

"พี่รัดเมื่อไหร่จะกลับคะ พ่อ"

"ไม่กลับแล้ว มันหนีไปแล้ว...ดี...หนีไปเสียได้เป็นดี ขืนอยู่ก็มีแต่เรื่อง ไม่มีเรื่องกับพี่เปรยก็มีเรื่องกับพวกนั้น" เขาหมายถึงพวกในครัว

"หนูสงสารพี่รัด..." เด็กหญิงเงยหน้าขึ้นบอก

เด็กชายเปรยโผล่กลับมาจากมุมเรือนที่แอบอยู่

"สงสารมันทำไม สุมทอง" เขาแหว ขณะยืนจังก้าเท้าสะเอว "ไม่ต้องสงสาร มันคนละชั้นกับน้องรู้ไหม"

พริบตาเดียว พวกที่พรูหายไปเมื่ออึดใจที่แล้วก็พรูกลับเข้ามายืนหน้าสลอน ชิงกันแย่งตีปิงปอง

"ไอ้ชู.....หยุดโว้ย กูก่อน กูยังตีค้างอยู่..."

ส่งศรีได้แต่ปรามซ้ำซาก เสียงแหบเสียงแห้ง

"อย่าพูดมึงกูซีลูก เปรย"

แต่เปล่าเลย...เด็กชายคว้าไม้ได้ก็ตีกลางกระหม่อมเจ้าชูโป๊กหนึ่ง พลางพยักพเยิด

"ไอ้ฝัน...มา มึงกะกูยังรับมือกันไม่เสร็จ..."

"โอ๊ย..." ส่งศรีกุมขมับ...ทุกครั้งที่ได้ยิน ทุกครั้งที่ปากเปียกปากแฉะ

"เปรย" โปรดทำเสียงอย่างหนึ่ง "อย่าพูดกูมึง พูดตอนเด็กๆไม่ควรพูด เก็บไว้พูดตอนโต...อยากทำอะไรเก็บไว้ทำตอนเป็นผู้ใหญ่ เข้าใจไหม แม่แกเขาจะได้สบายใจไป พลางๆ...ผู้ใหญ่ทำอะไรไม่ผิด รู้ไหมลูก"

ว่าแล้วผู้พูดก็อมยิ้มนิดๆ

วันนี้ ครูนิยม ครูชมชื่น ชรและชมพูพารัดมาส่งถึงมือวิบูลย์และมณีวรรณต่อหน้าคุณพู่กลิ่น ผู้ขณะนี้อารมณ์โศกศัลย์รันทดได้หวนกลับ เธอยื่นแขนผอมบางขาวซีดออกมา พลางบอกเด็กชาย

"ไหน...มาหาแม่หน่อยซิ ลูก..."

รัดจึงกระเถิบเข้าไปใกล้ทั้งๆไม่แน่ใจนักว่าคุณแม่ของเขาจะยังใช่คุณแม่คนเก่าจริงหรือ ดังนั้น ในดวงตาจึงออกแววแห่งร่องรอยแปลกแยก และแม้เธอจะโอบกอดเขาพร้อมน้ำตาหลั่งนอง รัดก็ยังไม่ไว้ใจอารมณ์ของคุณพู่กลิ่นว่าจะผลักเขากระเด็นออกมาหลังจากกอดรัดแล้วหรือหาไม่

"ไปอยู่โรงเรียนประจำก็ตั้งใจเล่าเรียนนะลูกนะ โตขึ้นจะได้มีความรู้ แล้วการใช้จ่ายก็ต้องประหยัด เพราะตอนนี้แม่ลำบากมาก เข้าใจไหมรัด...คุณน้าวิบูลย์กับคุณน้าวรรณก็จะไปเยี่ยมลูกบ้าง แต่แม่ไม่อยากให้รับออกมาบ่อยๆ มากวนใจคุณน้า"

คุณพู่กลิ่นหยุดพูดพร้อมหายใจเหนื่อยหอบขึ้นมาอีก

ด้วยว่าไม่วายกระทบกระเทือน เพราะทั้งอยากให้รัดไปและไม่อยาก...ที่อยากก็เพื่อเรื่องพิพาทจะได้จบสิ้น ที่ไม่อยากเพราะนึกถึงรายจ่ายซึ่งแม้จะอย่างไรก็ต้องเพิ่ม

"ลูก...ต้อง...เจียม...เนื้อ...เจียม...ตัว นะรัดนะ...เราเกิดมา...แบบ...นี้...แล้ว...ต้อง...เจียม...ตัว...กรรมเก่าเรา...มัน....แรง..."

ครูนิยมฟังแล้วได้แต่อึดอัดแทนเด็กชาย ผู้ใหญ่หัวเก่าเอาแต่สอนแบบ 'สั่ง' ทั้งตอกย้ำราวจะให้สำนึกใน 'กำพืด' ที่ไม่มีวันลืมกันได้ตลอดชาติ มีคนประเภทนี้จำนวนมากคือไม่ยอมลบล้างความด่างพร้อยที่เด็กไม่ได้ทำ จึงพยายามอย่างยิ่งที่จะคุ้ยเขี่ยทบทวนเพื่อชวนให้ใครต่อใครจดจำ

คุณพู่กลิ่นมิได้ตั้งใจ....ข้อนี้ ครูนิยมก็ล่วงรู้....เพียงแต่จิตใต้สำนึกของเธอไม่มั่นคง เป็นจิตใต้สำนึกที่มักหลวมเลื่อนจึงเคลื่อนหลุดจากควบคุม

เด็กชายรัดร้องไห้ออกมาทันทีที่ได้ฟัง

แต่คุณพู่กลิ่นก็ไหวไม่ทัน เธอดึงศีรษะของเขาเข้ามากอด ขณะที่เขาขืนตัวออกห่าง

"แม่ลำบาก...เพราะ...ลูก...มามาก...เพราะงั้น...ต้องนึกถึง...แม่...ให้มากๆ..."

"คุณพู่กลิ่นครับ นอนพักดีกว่าครับ" นิยมเอ่ยขึ้นอย่างอดรนทนไม่ได้

เขาไม่สามารถจะปล่อยให้ผู้อุปการะเท้าความถึงความเจียมตัว กตัญญู หรือความเสียสละใดๆต่อไปอีกได้

ด้วยใจเด็กชายนั้นบางเปราะเป็นที่สุด

"ดีเหมือนกัน" มณีวรรณเห็นด้วย เพราะหล่อนเองก็ไม่แน่ใจเท่าไหร่ที่ต้องมารับภาระนี้โดยปริยาย หากเมื่อสามีหล่อนแข็งขันเรื่องช่วยเหลือ และบอกว่า "เราก็เป็นเพียงสะพานเชื่อมให้เด็กได้มีโรงเรียนเรียน" หล่อนก็เลยค่อยโล่งอก "เราไปกันได้แล้วจ้ะ รัด ลาคุณแม่เสียซีจ๊ะ"

"แล้วจดหมาย...มา...หา...แม่...มั่งนะ..." เธอเอ่ยกระท่อนกระแท่นเป็นคำสุดท้าย

รัดกราบลาคุณพู่กลิ่นขณะที่หยดน้ำยังไม่แห้งจากดวงหน้า

"มีอะไรให้ครูช่วย ก็เขียนจดหมายบอกมานะรัดนะ ไม่ต้องเกรงใจ" ครูภาษาอังกฤษกับครูเขียนไทย ชรและชมพูมาส่งเขาที่บ้านมาลินีตอนบ่ายวันอาทิตย์ที่วิบูลย์จะขับรถจี๊ปกลับจังหวัด

ข้าวของของเด็กชายมีเพียงกระเป๋าเสื้อผ้าและกระเป๋าหนังสือ รัดยังคงเงียบขรึม ขณะที่ยกมือไหว้ครูทั้งสองอย่างเผลอไผลเหมือนไม่แน่ใจในทิศทางที่ต้องเดิน

"เอ้า....รัด...เข้าไปนั่งข้างในเลย นั่งคนเดียวให้สบาย... สบายไหมเรา" วิบูลย์บอก เมื่อครูนิยมและชมชื่นช่วยกันยกกระเป๋าเสื้อผ้าอันหนักและกระเป๋าหนังสือที่ไม่เบานักไว้ท้ายรถ...แล้วจึงส่งรัดขึ้นนั่งบนม้ายาวที่มีอยู่สองข้าง

โดยพาดขาไว้บนยางอะไหล่ที่วางอยู่บนพื้น ส่วนมณีวรรณกับเด็กหญิงมะเดหวีนั่งหน้าคู่กับคนขับคือวิบูลย์

แล้วรถจี๊ปเก่าแก่ก็เคลื่อนออกจากที่...พร้อมๆกับคนทั้งหมดที่ยืนส่ง คือ คุณวรี มาลินี และครอบครัวของนิยมก็ยกมือขึ้นโบก

รัดไม่โบกตอบ หากก็ปาดน้ำตา

เขานั่งซุกอยู่ข้างหลังวิบูลย์อย่างเงียบๆ...พลางก็เหม่อมองสองข้างที่รถกำลังผ่านไป

ขณะกำลังร้องไห้ น้ำตาไหลเป็นทางอย่างเงียบกริบแล้วเขาก็ปาดมันออกไป เมื่อหันมาอีกครั้ง...ก็พลันพบลูกตาดำขลับกำลังจับจ้องเขาอย่างใคร่รู้

"ร้องไห้เหรอ" หล่อน...ผู้มีวัยห้าขวบถามเบาๆ...ขณะวางคางอยู่กับบ่าของหญิงสาว เมื่อได้ยินเช่นนั้นก็หันขวับเอี้ยวตัวมามอง

"รัด...ร้องไห้ทำไมหนู...ไม่ต้องร้องนะ...เดี๋ยวรัดก็มีเพื่อนเยอะแยะเองแหละ"

"เราลูกผู้ชายนะ รัด" วิบูลย์เอ่ยขึ้นบ้าง "ลูกผู้ชายต้องเข้มแข็งอดทน ต่อสู้กับอุปสรรคให้สำเร็จ..."

"แก่แดด" แม่ของหล่อนมันเขี้ยวก็เลยจูบดังฟอด...เป็นเสียงของความรักอันบริสุทธิ์ใจที่สะเทือนเลื่อนลั่นเข้าไปในความรู้สึกของเด็กชาย...จนต้องสะอื้นออกมาอีก

รัดพยายามหันหน้าออกสู่แสงแดดข้างทาง...ในที่สุด

จี๊ปเก่าคร่ำก็โขยกเขยกออกจากพระนคร ทิ้งตึกรามสูงตระหง่านไว้เบื้องหลัง มีแต่ทุ่งหญ้าสลับกับบ้านใหม่เอี่ยมที่เพิ่งผุดขึ้นประปรายปรากฏแทน

มิไยเด็กหญิงจะพยายามผูกมิตรโดยยื่นนิ้วก้อยออกมาลอยๆ ด้วยยังเย่อหยิ่งไว้ตัวอยู่มาก หากรัดก็เมินหน้าไปหาแดด

ถึงอย่างไร แดดก็ยังสวยกว่าคน

เขาเฝ้ามองตะวันบ่ายด้วยใจคออันเศร้าหมองเลื่อนลอยในที่สุด ศีรษะก็พับอยู่กับบ่า...หลับสนิท ต่อมาจนกระทั่งรู้สึกว่ารถหยุด เสียงวิบูลย์ดังขึ้น

"ถึงแล้ว รัด ลงได้แล้วไอ้หนู" ปลัดอำเภอหนุ่มโดดลงอย่างกระปรี้กระเปร่า

เด็กชายจึงลืมตาขึ้นอย่างงัวเงีย

ภาพที่ได้เห็นก็คือ บ้านไม้ชั้นเดียวทาสีเขียวอ่อนมีบันไดไม้ห้าขั้นทอดลงสู่ทางคอนกรีตสั้นๆที่ดิ่งจากประตูรั้วเตี้ย ตีด้วยไม้โปร่ง ประดับด้วยเถาพวงชมพูสดสะพรั่ง

"อาบน้ำอาบท่ากินข้าวเย็นซะก่อน แล้วเดี๋ยวน้าจะพาไปมอบตัวที่โรงเรียน" วิบูลย์กล่าวต่อไปขณะที่เด็กชายโดดจากท้ายรถลงมายืนอย่างงงงวยในสถานที่ใหม่และชีวิตใหม่ "พรุ่งนี้โรงเรียนก็เปิดแล้ว ป่านนี้เด็กๆคงมากันคึกคักเต็มเรือนนอนแล้วละมัง....มีอะไรไม่สะดวกก็บอกน้าน้าสนิทกับบาทหลวง...นะรัด แต่ก่อนบอกต้องหัดอดทน

ให้ได้ก่อน”

“ขึ้นมาซี รัด” เด็กหญิงมะเดหวีจัดแจงก้าวนำขึ้นบันไดพร้อมทำเสียงอย่างผู้ใหญ่

“เรียกเขาพี่ซีลูก” เสียงผู้เป็นมารดาเตือน

๒๖

เมื่อรัดอายุสิบสี่ปีเต็ม คุณพู่กลิ่นก็จากไปด้วยโรคหัวใจวาย ขณะตื่นขึ้นยามดึกพร้อมอาการ 'หายใจไม่ทัน'

ทิ้งทรัพย์ศฤงคารจำนวนมากไว้ในพินัยกรรมภายใต้ชื่อทายาท เด็กชายรัด สร้างสม

โทรเลขด่วนวางอยู่ตรงหน้าวิบูลย์ยามนี้ เขาจึงมีหน้าที่รับเด็กหนุ่มกลับบ้าน

"พี่กลิ่นเสียเมื่อคืน จะอาบน้ำศพตอนเย็น"

ในวัยสิบสี่ปี รัดเริ่มสูงโปร่ง บ่าไหล่ขยายออก ผมตัดสั้นค่อนข้างเกรียนเผยให้เห็นรูปทรงศีรษะสวยงาม เค้าโครง 'กะลาซอ' เด่นชัด นัยน์ตาดำ ขนตาดก เคยขรึมอย่างไร เดี๋ยวนี้ก็ขรึมอย่างนั้น

เขาไม่สนิทกับผู้ใดนอกจากมาสเตอร์และบราเดอร์ในโรงเรียนเพียงบางคน กับเพื่อนร่วมชั้นร่วมเรือนนอนคนหนึ่งหรือสองคน...ไม่เกินนั้น และแม้สนิทเพียงไหน ก็ไม่เคยเลยที่เขาจะเล่าสู่เรื่องราวซับซ้อนลี้ลับในความคิดให้ใครคนใดร่วมรู้

โทรเลขถึงมือวิบูลย์ตอนบ่ายสองโมง...ไม่มีเวลาพอสำหรับลังเล ดังนั้นหลังจากรับรัดและลูกเมียจากโรงเรียนโดยด่วน ปลัดหนุ่มก็นั่งรถเข้ากรุงเทพฯถึงบ้านคุณพู่กลิ่นทันเวลา

บนตั่งยาวที่ห้องกลาง...พิธีรดน้ำศพทำขึ้นอย่างเรียบง่ายในหมู่ญาติสนิทและคนรู้จักไม่เกินห้าสิบ รวมทั้งเชษฐ์และชวาลา ทนายความพ่อลูกผู้มีพินัยกรรมอยู่ในมือ

รัดคลานเข้าไป...กราบลง ณ ปลายเท้าอันขาวแกมเขียวของสตรีผู้มีพระคุณ เขามาเยี่ยมเธอทุกปิดเทอม หากก็มิได้พักอยู่ด้วย ส่วนใหญ่วิบูลย์จะพาเขาไปไว้กับครูนิยม แต่อาจมีบางวันบางคืนที่คุณพู่กลิ่นขอร้องให้มาค้าง เขาก็จะมาเงียบๆ...มีครูมาส่ง มาขึ้นที่ท่าน้ำหน้าบ้าน แม้จะไม่ดูซ่อนหรือหลบ หากก็ยังคล้ายทั้งหลบและซ่อน...จากสายตาจ่าฝูงผู้บัดนี้กลายเป็นนายเปรย ปณิธิ...มีคู่หูเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง นั่นก็คือ**สมปัก** สามีของล่าเตียง

เปรยอายุสิบแปดปีเต็ม กำลังรุ่นหนุ่ม เตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยในเดือนเมษายนที่จะถึง

"แล้วนี่มันยังไงกันคะ คุณอา" คุณพิกุลเอนตัวถามไถ่เมื่อส่งสายตาไปยังเลือดต่างสีที่เธอถือว่าเป็นเลือดของคนต่ำผู้ไม่น่ายกย่อง "เป็นอันว่าสมบัติของแม่กลิ่นมาตกอยู่กะเจ้านี่หมดงั้นสิ...ตายเลย...ฉันจะเป็นลม"

ชายวัยหกสิบกว่าเพียงแค่ยิ้ม

"ถึงเวลาเปิดพินัยกรรม ก็รู้เองแหละ กุล"

คุณพิกุลนุ่งขาวห่มขาว มีผ้าขาวสะพักไหล่ คนในห้องนั้นผู้แต่งกายเหมือนเธอคือล่าเตียง หล่อนกับส่งศรีมีธุระวุ่นอยู่กับการจัดงานศพตั้งแต่เช้าเป็นต้นมา นับจากไปแจ้งตำรวจและอำเภอเรื่องมรณะ แล้วนำเจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยมาฉีดยากันเน่า

ต่อจากนั้น ส่งศรีกับล่าเตียงก็ช่วยกันทำความสะอาดสวมเสื้อผ้าใหม่ หวีผม ผัดหน้า ทาปากสีอ่อนให้คุณพู่กลิ่นจนเสร็จสิ้น จึงคลุมร่างเธอด้วยผ้าแพรเพลาะสีฟ้า อันเป็นแพรห่มประจำตัวของผู้ตาย ทอดแขนขาวแกมเขียวเลื่อนออกมาเหนือพาน โดยมีนายลิ่มนั่งคุกเข่าอยู่ข้างตั่งคอยส่งขวดน้ำปรุงให้แขกเหรื่อได้รดน้ำศพลงบนฝ่ามือ

เขารดน้ำแล้วถอยออกมายืนอยู่ตรงปลายเท้า พิจารณาดวงหน้าสตรีผู้มีอุปการคุณ...จดจำได้ทั้งสิ้นทั้งปวงประดาที่เป็นความเมตตาปรานีของมารดาผู้มิได้ให้กำเนิด หากได้ให้ชีวิตทั้งชีวิตแก่เขาทั้งโดยบังเอิญและจงใจ

"ไม่มีใครอีกแล้วที่จะมีบุญคุณใหญ่หลวงกับเธอเท่าคุณแม่พู่กลิ่น" ครูนิยมพึมพำเมื่อรัดถอยกลับมานั่งพับเพียบอยู่บนยกพื้นติดบานประตูถัดจากครูไปเล็กน้อยปล่อยให้แขกผู้อาวุโสนั่งบนเก้าอี้ที่มีไม่พอ

บรรยากาศภายในห้องชั้นล่างเงียบสงบ เจือเคล้าด้วยโศกสลดแกมร้อนใจ

จากนั้นเป็นต้นไป ทั้งบ้านช่องเรือนชานไม่ว่าใหญ่หรือเล็กในเขตรั้วของที่ดินทั้งของคุณพู่กลิ่นและคุณพิกัน รวมแล้วหกไร่เศษ ที่ทางอีกมากมายทั้งพระนครและธนบุรีกับตึกแถวให้เช่า ยังไม่นับเพชรพลอยรูปพรรณที่ฝากไว้ ณ ธนาคาร กับถ้วยชาม หนังสือ และสมบัติมีค่าอื่นๆ ภายในบ้าน หากประมาณมูลค่า ก็ชอบที่คุณพิกุลและพิกันจะนอนไม่หลับ ด้วยว่าทุกสิ่งสิ้นตกเป็นของรัดเกือบทั้งหมด

แม้ยังไม่เปิดพินัยกรรม ทุกคนก็นึกรู้ หากจะมีบางส่วนกระเด็นออกก็ไม่มากเท่าที่เป็นส่วนของบุตรบุญธรรม

รดน้ำเสร็จ สัปเหร่อจากวัดใกล้บ้านหรืออีกนัยหนึ่งก็คือวัดที่หลวงอาจำพรรษาจากวันที่บวชจนถึงมรณภาพ... เป็นผู้จัดดอกไม้ธูปเทียนใส่ในมือคุณพู่กลิ่น แล้วจับมือนั้นพนมขึ้น มัดมือด้วยสายสิญจน์ ต่อจากนั้นจึงนำร่างของเธอวางลงบนผ้าขาวผืนใหญ่ ตลบผ้าเข้าหากัน แล้วขมวดทั้งหัวและท้ายให้แน่นที่สุด

ครั้นแล้ว สัปเหร่อสองคนจึงช่วยกันยกศพด้านหัวและท้ายข้างละคน ใส่ลงไปในโลงไม้เนื้อแข็งอย่างดี มีกระดาษฟางปูรอง

"สมัยนี้อะไรๆมันก็เริ่มง่ายเข้าทุกวันนะ คุณเชษฐ์" แขกอาวุโสผู้มาในงาน ผู้นั่งอยู่ ณ เก้าอี้บุนวมตัวหน้าหันมาเปรยกับทนายความ เมื่อมองดูสัปเหร่อทำงาน...ภายหลัง

ฉีดยาและแต่งศพเรียบร้อย "สมัยก่อนทำพิธีอะไร ก็จะมีขั้นมีตอน ไม่รวบไม่รัดเหมือนสมัยนี้"

"ครับ..." เชษฐ์พยักหน้ายิ้มๆ...ผมของเขาแซมขาวค่อนข้างมาก...ทอดตามองไปยังโลงไม้บรรจุร่างคุณพู่กลิ่นที่สัปเหร่อกำลังปิดฝา

ลูกสาวทั้งสามแห่งสกุล 'สร้างสม' เป็นตัวอย่างอันพึงสังวร เป็นอุทาหรณ์อันพึงจดจำ เป็นปริศนาธรรมอันแน่แท้เที่ยงตรง ไม่มีตอนใดชวนลังเลพิศวงอีกต่อไป

เสียงซุบซิบนินทาเกี่ยวกับคุณพู่กลิ่นและคนทรงผู้มีนามในสำมะโนครัวว่านายทองแก่น เหมหงส์นั้นฮือฮาอยู่พักหนึ่ง แล้วจึงคลายลง กลายมาเป็นล้อเลียนเชิงเล่นคำระหว่างบริวารทุกระดับภายในบ้าน นับตั้งแต่โปรด สมปักเลยไปจนถึงพวกในครัว

'อะไรเอ่ย...ฉิ่งก็ไม่ใช่ ฉับก็ไม่เชิง ประเดี๋ยวมาประเดี๋ยวไป'

คุณพิกุลหายไปครั้งละหลายวัน...ไปปฏิบัติธรรมกรรมฐานอยู่ ณ สำนักวิปัสสนาสระบุรี...อันเป็นที่ดินที่เธอซื้อแล้วโอนให้เป็นทรัพย์สินส่วนตัวของยมบุตร รวมทั้งรถท่องเที่ยวสี่สิบที่นั่งติดเครื่องปรับอากาศอีกสองคันโดยขายที่ดินบางส่วนและจำนองธนาคารบางแปลง

ส่วนคุณพิกัน...ไปๆมาๆระหว่างบ้านหลังเก่าและหลังใหม่ที่ไปปลูกสร้าง ณ ชานเมือง

"คุณกันแกฉลาด ขายขาดแล้ว ก็ยังเอาขาเกี่ยวไว้" นางลี้เคยพึมพำ

'มันก็แค่นี้เอง...คนเรา' ครูนิยมนึกในใจ ขณะฟังเสียงตอกฝาโลงดังโป้งโป้งอีกไม่กี่โป้ง

ครู่ต่อมา ขบวนศพคุณพู่กลิ่นก็ลงเรือไปขึ้นที่ท่าหน้าวัด ตั้งสวด ณ ที่นั้น

"รัด...มานั่งนี่...มานั่งข้างๆลุงนี่ อยากคุยอะไรด้วย" คุณเชษฐ์กวักมือเรียกเด็กหนุ่มผู้เกาะครูนิยมและครูชมชื่นตลอดเวลา

เขาทำตัวไม่ถูก...ด้วยว่าคนในบ้านไม่มีใครอยากพูดกับเขานอกจากสมปักและล่าเตียง สำหรับหญิงสาวใหญ่คนหลัง เข้ามาประจ๋อประแจ๋กับเขาเลยทีเดียว

ท่ามกลางผู้คนมากหน้าหลายตาที่ค่อยๆทยอยกันมาฟังสวดพระอภิธรรม เด็กหญิงในกระโปรงขาวยาวครึ่งน่องไว้ผมม้า ด้านหลังสั้นแค่ต้นคอ ยังคงหันมามองเขาบ่อยๆ

"ต่อไปนี้ ลุงจะต้องเป็นคนจ่ายเงินให้เธอเท่าที่คุณแม่สั่งไว้ มีอะไรก็เขียนจดหมายบอกไปได้...บอกไปทางคุณน้ามาลินีก็ได้"

"ครับ" เด็กหนุ่มตอบ...ก็ตอบไปอย่างนั้นเพราะไม่ล่วงรู้เกี่ยวกับอนาคตของตัวเองมากไปกว่านี้

นับตั้งแต่คุณพู่กลิ่นส่งไปอยู่โรงเรียนของบาทหลวงคาธอลิก เขาค่อยเป็นสุขขึ้น ด้วยได้มีอิสระในความเป็น

อยู่อย่างที่ผู้คนปรกติพึงมีได้ แม้ระเบียบข้อบังคับจะเคร่งครัด หากสำหรับเขาแล้ว...ถือเป็นการปลดปล่อยครั้งสำคัญ ความสำคัญนั้นได้แก่ ไม่ต้องทนขื่นขมตรมตรอมในวาจาท่าทีของผู้ใด

ทั้งกายและใจจึงโบยบินไปสู่อากาศอันเสรี

หากมีอุปสรรคเรื่องเงินที่คุณพู่กลิ่นส่งให้เขาใช้จ่ายเพียงน้อยนิด แทบว่าไม่สามารถจะดำรงความเป็นนักเรียนอยู่ได้ในจำนวนเงินเพียงเท่านั้น เขาก็ทนกลั้นทนข่มทนประหยัดอดออม คำของวิบูลย์ที่มักกระตุ้นอยู่เสมอ

'เราลูกผู้ชายนะ รัด...ลูกผู้ชายต้องเข้มแข็งอดทนต่อสู้กับอุปสรรคให้สำเร็จ'

จะก้องอยู่ในหูตลอดมา

ในจดหมายบางฉบับ คุณพู่กลิ่นมักคร่ำครวญให้ฟังเรื่องหนี้สินธนาคารกับเรื่องค่าเล่าเรียนค่าใช้จ่ายของตัวเขา ชวนกระอักกระอ่วนป่วนใจ ชวนให้อึดอัดเป็นครั้งคราว จนกลายเป็นความลำเค็ญทางใจที่ไม่น่าจะมีไม่น่าจะเป็น

"เผาคุณแม่แล้ว ลุงจะเรียกรัดมากรุงเทพฯ" ทนายความสูงวัยเมตตาเขาค่อนข้างมาก "มาฟังข้อความในพินัยกรรมพร้อมกับญาติกับคนในบ้าน จะได้รู้กันไปว่าใครต้องได้อะไร และต้องทำอะไรกับทรัพย์สินของคุณแม่...แล้วรัดเองก็จำเป็นต้องไปศาลกับลุงด้วย"

"ครับ" เขาตอบสั้นๆตามเคย

เมื่อการสวดเสร็จสิ้น เชษฐ์จึงรุนหลังรัดให้ออกไปถวายเครื่องไทยธรรมแก่พระสงฆ์หนึ่งในสี่รูป ขณะที่ก้มลงกราบ ก็มีเสียงถามว่า

"นั่นรัดใช่ไหม"

เด็กชายเงยหน้าขึ้น พลันก็จำได้ว่าคือภิกษุหนุ่ม...หนึ่งในสองรูปที่เคยอยู่กุฏิเดียวกับหลวงตา

"ใช่ครับ"

"โตขึ้นเยอะเลย จำเกือบไม่ได้แน่ะ ได้ข่าวจากโยมว่าไปอยู่โรงเรียนต่างจังหวัด"

"ครับ"

"โยมแม่ไปสบายแล้ว" ภิกษุหนุ่มบนอาสนะพยักพเยิดกับร่างที่นั่งพับเพียบบนพรมเบื้องหน้า ท่าทางของเด็กหนุ่มยังคงสำรวมเก็บปากเก็บคำ แววนัยน์ตาเท่านั้นที่บอกความรู้สึกว่า...ครุ่นคิดอยู่เสมอ

"ถ้าจะห่วง คนที่ท่านห่วงที่สุดก็คงจะเป็นรัดนี่เอง เพราะงั้น ก็ต้องอย่าทำให้ท่านห่วง...การเรียนของรัดเป็นยังไงมั่ง"

เด็กชายตวัดปลายตาไปทางคุณพิกุลและพิกันผู้ถวายของแล้วยังคงนั่งสนทนากับภิกษุต้นแถว ดังนั้น เขาจึงตอบเบาๆ

"เทอมต้นได้เกรด ๓.๘ ครับ"

"ก็เก่งนี่ เก่งเชียวแหละ" อีกฝ่ายพยักพเยิดอย่าง

พลอยยินดี "วิญญาณโยมแม่คงดีใจนะ ถ้ารัดเรียนเก่งเรียนจบ"

รัดคุยกับพระรูปนี้แล้วคิดถึงหลวงตา...ภาพหลวงตาบนฟูกบางๆมีเสื่อรอง ยังติดตรึงอยู่ในม่านตามิจางหาย ไม่ว่าวันคืนจะผ่านผันเนิ่นนานเพียงใด

"พยายามเข้านะลูก ต่อไปจะได้เป็นที่พึ่งของคนทั้งหลาย...ต้นไม้...ไม่มีใบไม่เป็นไร ขอให้รากเหนียวแน่นแข็งแรงก็พอแล้ว...รัด...ไงๆเจ้าก็ต้องอดทนอดกลั้น สัญญากับหลวงตาได้ไหม...ว่าเจ้าจะอดทนอดกลั้นกับทุกเรื่องที่เจ้ารู้เจ้าเห็น เจ้าได้ยิน...สัญญาได้ไหมว่าเจ้าจะไม่ลุแก่โทสะ...ใครก็ตามที่ทำร้ายเจ้า ขอจงอย่าได้พยาบาท"

'ขอจงอย่าได้พยาบาท'

'จำไว้...เจ้าต้องสร้างสมบารมี ต้องเติมความแข็งแรงที่รากแก้วของเจ้าให้มากๆ'

ทุกประโยคทุกคำ รัดจำได้ขึ้นใจยิ่งกว่าท่องอาขยาน...คิดถึงหลวงตาด้วยความเคารพทุกครั้งทุกขณะ ภาพพระภิกษุสมถะมีธรรมะและความเป็นกลางยังคงฝังอยู่ภายในดูเหมือนจะเป็นสายธารแห่งความดีรองลงไปจากน้ำใจคุณพู่กลิ่น ท่ามกลางความขื่นขมปวดร้าวของชีวิตลูกกำพร้า

"แล้วนี่เมื่อไหร่จะมาอีก"

"คงปิดเทอมมั้งครับ"

"มาเมื่อไหร่ก็แวะมาคุยกันมั่งนะ...เดี๋ยวนานไป จะ

เลยจำกันไม่ได้"

"ครับ" เด็กหนุ่มรับคำอย่างสุภาพ "ถ้าคุณน้าวิบูลย์เข้ากรุงเทพฯเมื่อไหร่ ผมก็จะติดรถคุณน้ามาครับ"

ว่าแล้ว รัดจึงก้มลงกราบขณะเมื่อภิกษุทั้งสี่รูป ขยับลุกลงจากอาสนะ...เดินเรียงกันออกไปจากศาลา

"เออ...รัด" คุณพิกุลหันมาเอ่ยกับเขาหลังจากตัดสินใจอยู่หลายนาที "แล้วนี่แกจะไม่มาค้างบ้านเลยเรอะ...ใจคอจะไม่มาเหยียบเลยรึไง..."

"ผม...เอ้อ...อยากกลับไปค้างกับครูครับ..." เขาตอบเบาๆ หากแววนัยน์ตาก็แข็งทื่อ...คล้ายไม้หรือเหล็กที่ไร้สปริง หมุนกลับไม่ได้อีกต่อไป

ทนายความเก็บกุญแจพวงโตของคุณพู่กลิ่นไว้เรียบร้อย

"นี่แกอายุเท่าไหร่แล้วล่ะ" เธอถามต่อไป...อย่างฝืนใจตนเอง...แท้จริงแล้ว ไม่อยาก 'สะกิด' ไม่คิดแม้เหลือบมอง หากเมื่อนึกถึงอนาคต ก็จำเป็นยิ่งนักที่จะต้องพูดจา

"สิบสี่ครับ" รัดตอบอย่างสุภาพ...ด้วยแววตาอันว่างเปล่า

"คุณป้าฮะ" หนุ่มน้อยวัยสิบแปดในชุดขาว ผูกไทดำกับชายวัยสี่สิบเศษหน้าสี่เหลี่ยมหุ้มหนัง เดินจากประตูศาลาที่แขกเหรื่อทยอยกลับเข้ามายืนค้ำอยู่ห่างสองสามวา

"คุณลุงเขาอยากพบแน่ะฮะ...เขาจะลาคุณป้า"

เปรยพูดกับเธอก็จริง หากนัยน์ตามองเลยมาที่รัด

อย่างเขม่นหมั่นไส้ที่เห็นอีกฝ่ายหนุ่มขึ้น เป็นวัยรุ่นสูงโปร่ง กางเกงขายาวเสื้อขาว เนคไทดำ ผมสั้นเกรียน ดูมีมาดของคนรู้คิด มีการศึกษา และอาจคงแก่เรียน มิใช่เด็กกะโปโลของคืนเก่าวันก่อน มิใช่เด็กชายวัยสิบขวบ ตัวเล็กบางกระเดียดไปข้างเกรงกลัว...ไม่ใช่อีกแล้ว นับจากชั่วโมงนี้วันนี้

๒๗

ผู้ที่เข็นรถพากระเป๋าใหญ่หนึ่งและกระเป๋าเล็กอีกหนึ่งผ่านประตูกระจกออกจากห้องด้านในท่าอากาศยาน... ชะงักนิดๆอย่างลังเลเกี่ยวกับผู้มารับซึ่งไม่เคยพบหน้ามายาวนานนอกจากจดหมาย

นานไหมนะสำหรับวันเวลาสิบสองปีที่ไม่เคยกลับมาเหยียบแผ่นดินไทย ดังนั้น จึงเข็นรถพลางมองพลางทั้งข้างซ้ายและข้างขวา จนกระทั่งนัยน์ตาแลไปพบตาชายคนหนึ่ง วัยมากกว่าเขาราวยี่สิบปี กำลังเพ่งตรงมาครั้นแล้วจึงเผยอริมฝีปาก

"รัดใช่ไหม...รัดหรือเปล่า"

"ครับ...ใช่...คุณชวาลาหรือครับ"

อีกฝ่ายพยักหน้า...ชายหนุ่มจึงพนมมือทำความเคารพอย่างเรียบๆ ชวาลาก็ได้แต่มองเขาอีกอึดใจ

"อือ...เป็นหนุ่มแล้วโก้เลยนะ เรา" ลูกชายผู้สืบทอดอาชีพทนายความจากบิดาเอ่ยชม พลางบุ้ยปากไปยังรถที่จอดอยู่บนลานด้านโน้น

"คุณเชษฐ์สบายดีหรือครับ"

ชวาลาตอบพร้อมกับรู้สึก...เด็กกำพร้าในอดีตยังแยกเขาแยกเรา

"ไม่ค่อยสบายเท่าไหร่หรอก...ก็ตั้งแปดสิบกว่าแล้วนี่ รัดคิดว่าคุณพ่อผมยังไม่ถึงเจ็ดสิบหรือไง" เขาก็เลยต้องรักษา 'ระยะห่าง' ระหว่างกันและกันไปพลางๆ

"แต่ถึงงั้นก็ยังดีกว่าคนวัยเดียวกันค่อนข้างมาก...คือคุณพ่อยังเป็นที่ปรึกษาของสำนักงานอยู่ไง รัด ท่านไม่เคยปลดเกษียณไปเหมือนคนมีอายุบางคน...สมองก็เลยยังใช้การได้เรื่อยๆ เฉียบแหลมกว่าหนุ่มบางคน อย่างน้อยก็เฉียบกว่าผม..."

"สำนักงานของคุณชวาลาคงรุ่งเรืองดี" เขาถาม...ดูเป็นงานเป็นการ...มีกติกามารยาททุกกระเบียด

"ดี..." ชวาลาพยักหน้า "ก็ไปเรื่อยๆ อย่างน้อยก็เป็นที่เชื่อถือของวงการของลูกค้า...สำนักงานทนายความรุ่นใหม่ผุดขึ้นเยอะไง คุณ เราอยู่ได้เพราะแข่งกันตรง 'ความเชื่อถือ' ลูกค้าเชื่อถือนับถือ มีอะไรเป็นปัญหา เขาก็ต้องวิ่งไปหาคนที่เขาเชื่อ คนที่ไม่เบี้ยว ไม่ทำเล่ห์กระเท่ห์ จริงไหม"

รัดพารถเข็นมาจนจ่อท้ายรถชวาลาซึ่งเจ้าของเปิดออกให้เขายกกระเป๋าสองใบใส่ลงพร้อมพึมพำ

"กระเป๋าผมใหญ่ไปหน่อยครับ....แต่ไม่มีอะไร นอกจากหนังสือ นี่ก็ยังมีหนังสือลงเรือมาอีกทั้งก็ใหญ่เหมือนกัน"

"อพยพกลับนี่ ข้าวของก็ต้องมากเป็นธรรมดา"

"ผมขออนุญาตถอดเสื้อนะครับ" รัดเอ่ยพลางถอดเสื้อนอกเทาเข้มออก เหลือแต่เชิร์ตแขนยาวขาวริ้วเทาจางๆ

"ตามสบาย...อากาศเมืองไทยมันไม่เหมาะกับเสื้อหนาๆ ดูผมซี..." ชวาลาว่าพลางดึงเสื้อตัวที่สวมใส่ซึ่งเป็นผ้าฝ้ายเนื้อนิ่มแขนสั้นลวดลายอ่อนเบาพร้อมเขย่าน้อยๆ "เอ้า...คุณเอาขอนี่แขวนก็ได้..."

"ขอบคุณครับ"

รัดแขวนเสื้อนอกไว้กับมือจับเหนือหน้าต่างรถตอนในแล้วก้าวขึ้นนั่งคู่ ขณะที่ยิ้มนิดๆผุดขึ้นอย่างช่วยไม่ได้

ชวาลาคงไม่รู้ว่าชีวิตยาวนาน ณ ต่างแดน ช่วยให้เขาเรียนรู้ ลองดู พร้อมเข้าถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธี 'จัดตัวเองให้เข้ากับพวกผู้ดีมีเงิน' ได้เมื่อจำเป็น...แม้แท้จริงจะ 'จำใจ' เป็นอันมาก

"น้ามาลินีว่าจะมาด้วยเหมือนกัน แต่เผอิญน้าวิบูลย์กับน้ามณีวรรณติดงานวันเกิดผู้ว่า..." ชวาลากล่าวต่อขณะพารถออกจากลานจอดวกเลี้ยวไปผ่านตู้จ่ายเงิน

"ไม่เป็นไรหรอกครับ...ไม่เป็นไรจริงๆ" ชายหนุ่มผู้บัดนี้มิใช่เด็กชายวัยสิบสี่ที่ชวาลาพบครั้งสุดท้ายเมื่อวันไปศาลหลังการประกาศมรดกเสร็จสิ้นโดยไม่มีผู้ใดคัดค้าน...อีกต่อไป

'อยากฟ้องเหมือนกันแหละ แต่ขี้เกียจ กินขี้หมาดี

กว่าเป็นความ' คุณพิกุลแกล้งเปรยๆตอนเปิดพินัยกรรม

"แค่ที่คุณน้ามาลินียอมอนุญาตให้ผมได้ใช้เงินเกี่ยวกับเรื่องเล่าเรียนนี่ก็เป็นพระคุณแล้วละครับ เพราะถ้าคุณน้าคัดค้าน หรือใครลุกขึ้นค้านสักคน ผมก็คง...ลำบาก..."

"ถึงไม่อนุญาต คุณก็ไปไม่ใช่หรือ"

"ไปครับ" น้ำเสียงอีกฝ่ายหนักแน่นมั่นคง "ผมกะไปตายเอาดาบหน้า"

ชวาลาอดครางในใจมิได้.....เมื่อประจักษ์ถึงจุดมุ่งหมายอันเด็ดเดี่ยวของเด็กกำพร้าคนหนึ่ง...ผู้บัดนี้มีทั้งปริญญาตรีวิชาปรัชญาและปริญญาโทสาขาจิตวิทยาเป็นอาภรณ์ กลับสู่บ้านเกิดเมืองนอนอย่างงามสง่า

"คุณพ่อสเตฟาโนเห็นว่าผมควรจะได้ใช้ประโยชน์จากเงินทองของคุณแม่มากที่สุด" รัดชี้แจง "ไหนๆท่านก็ยกให้ผมแล้ว...ผมก็ควรจะใช้มรดกนี้อย่างรู้ค่า...ค่าของมรดกที่เหมาะควรจะจับจ่าย คงไม่มีอะไรเกินกว่าเอาไปซื้อความรู้กับความรอบรู้...ผมต้องขอขอบคุณคุณเชษฐ์กับคุณชวาลาด้วยนะครับ..ที่ไม่รังเกียจใครคนหนึ่งที่จู่ๆก็เข้ามาฮุบสมบัติ..."

"รัด" ชวาลาลากเสียงเชิงเตือน "อย่าหาว่างั้นงี้เลย.....แล้วก็อย่าหาว่าสอนด้วย...ผมว่านะ...ถ้าคุณเคยมีปมด้อยเรื่องนี้...คงต้องขอกันเลยละว่าต้องพยายามกำจัดไอ้เจ้าความรู้สึกที่จะทำลายตัวเองให้หมด...ไม่งั้น...มันจะเหมือนกับว่าชีวิตนี้ทั้งชีวิต คุณจะถูกล่ามไว้ด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ

หวาดระแวง...ซึ่งจะไม่เป็นผลดีกับตัวคุณเอง หรือกับใครต่อใครที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย..."

"ขอบคุณครับ" อีกฝ่ายได้คิด จึงตอบเรียบๆโดยไม่มีกระแสเสียงแดกดัน "แต่ถ้าคุณชวาลามาเป็นผม...ผมก็เชื่อ...คุณคงอดทนไม่ได้เท่าผม"

"ใช่...คุณอดทน...เป็นคนมีความอดทนสูง..."

ชวาลาตอบขณะขับรถไม่เร็วมาก...คุยกันไปเรื่อยๆอย่างอยากคุย เขากับรัดโต้ตอบจดหมายกันเป็นระยะตลอดเวลาสิบสองปี...นับตั้งแต่รัดจบม.ศ. ๓ แล้วตามบาทหลวงสเตฟาโนไปอิตาลี ไปเรียนภาษาอิตาเลียนที่นั่นหนึ่งปีเต็มเตรียมจะเข้าเรียนศิลปะ ณ สถาบันศิลปะกรุงมิลาน หากคุณพ่อก็ด่วนวายชนม์ลงกะทันหัน เขาจึงข้ามมาเรียนเตรียมอุดมที่อินเดีย และสำเร็จปริญญาตรีวิชาปรัชญาจากมหาวิทยาลัยเดลี

ต่อจากนั้นจึงข้ามไปเรียนปริญญาโทสาขาจิตวิทยาที่สหรัฐอเมริกาจนกระทั่งกลับกรุงเทพฯพร้อมความเติบใหญ่ทั้งใจและกาย ในนามของนายรัด สร้างสม

"ก็ดีนี่รัด แล้วคุณก็ผ่านมาได้...ไม่ล้มเหลวกลางคัน...คุณก็ควรขอบคุณตัวเองที่อดทน...แล้วไม่เก็บเอาสิ่งที่คุณต้องทนมาเป็นหนอนด้วงคอยเจาะไชใจคุณ"

"ครับ...ก็ควรเป็นอย่างนั้น...แต่การเป็นอะไรได้หรือไม่ได้นี่ยากนะครับ...สำหรับผม ถ้าเป็นได้ก็ต้องได้จริงๆ ได้

แท้ๆ ไม่ใช่คิดว่าน่าจะเป็นหรือควรจะเป็น หรือปลอมแปลงว่าเป็น”

ชวาลาชักเริ่มจะอึดอัด

หมอนี่คงดื้อพอดู

ครั้นแล้ว...ภาพเด็กชายวัยรุ่นก็ผ่านเข้ามาเป็นรูปรอยอันติดตรึง

ท่าทางนิ่งขึงเงียบขรึมอยู่เสมอ ดูจะเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวสืบเนื่องมาจนบัดนี้

“บ้าน...เดี๋ยวนี้...เปลี่ยนไปแล้ว...อย่างน้อยก็เปลี่ยนยุคเปลี่ยนสมัย กลายเป็นมีถนนหกเลนถึงหลังบ้านเลยทีเดียว” อีกฝ่ายจึงเบนหัวข้อสนทนา

แดดยามบ่ายยังแผดแรง...ความเย็นในรถคล้ายจะไม่พอด้วยว่าเหงื่อซึมตามซอกคอและหน้าผากของเขาจนเกือบชุ่ม...หรืออาจเพราะความทรงจำรุมรึงเมื่อทนายความเอ่ยคำว่า ‘บ้าน’

“พวกญาติๆคุณก็เปลี่ยนไปตามๆกัน...สุม...”

“ประทานโทษเถอะครับ...ผมไม่มีนะครับ ญาติ ผมเป็นคนไม่มีญาติ” เขาขัดจังหวะขึ้นทันใด ทำให้สีหน้าอีกฝ่ายจืดเจื่อนไปทันที

“รัด” ชวาลาเรียกเบาๆ

“จริงๆครับ...ผมไม่บังอาจจัดตัวเองเป็นญาติกับใคร ไม่บังอาจหรอกครับ คุณชวาลา”

"แต่คุณจะต้องเป็นผู้ปกครองพวกเขา" ทนายความหนุ่มใหญ่ตวัดปลายเสียงอย่างรำคาญนิดหนึ่ง

รัดอึ้งไปอีก

"ใช่ไหมล่ะ คุณจะต้องเป็นผู้ปกครอง เพราะฉะนั้นคุณก็จะต้องพยายามสลัดความเจ็บปวดเก่าๆที่เคยมี... เมตตาเขาให้ได้..."

ชายหนุ่มไม่ตอบ...ดังนั้น ชวาลาจึงเหลือบตามอง...ก็ได้เห็นเสี้ยวหน้าของอีกฝ่ายค่อนข้างขรึม จมูกโด่ง ริมฝีปากเม้มสนิท รูปศีรษะที่ปกคลุมด้วยผมดำเป็นมัน ได้สัดส่วนเหมาะสม จนชวาลานึกในใจ 'หมอนี่มันช้างเผือกมาเกิด'

ดูเป็นชายผู้ดี มีการศึกษาสูง สมกับได้ข้ามน้ำข้ามทะเลไปเล่าเรียนในวิชาที่เขาไม่เคยคิดอยากจะเรียน...'ปรัชญาจิตวิทยา ยากตายชัก' เขาเคยบ่นกับบิดาเมื่อรัดจดหมายมาบอก

"คุณป้ากุลคุณน้ากัน...ทั้งสองน้านั่น ก็น่าสงสาร...เอาเถอะ แล้วคุณก็คงรู้เองแหละว่าน่าสงสารยังไง" ชวาลาเอ่ยชื่อสตรีทั้งคู่ เพื่อล่อให้รัดถาม หากชายหนุ่มข้างๆเขาก็เงียบนิ่ง

ในที่สุดจึงเอ่ย

"น้าศรีคงสบายดีมังครับ"

"ก็กลัวลูกเหมือนเก่า" ทนายความหัวเราะพลางส่ายหน้า

"แล้วน้าเตียง"

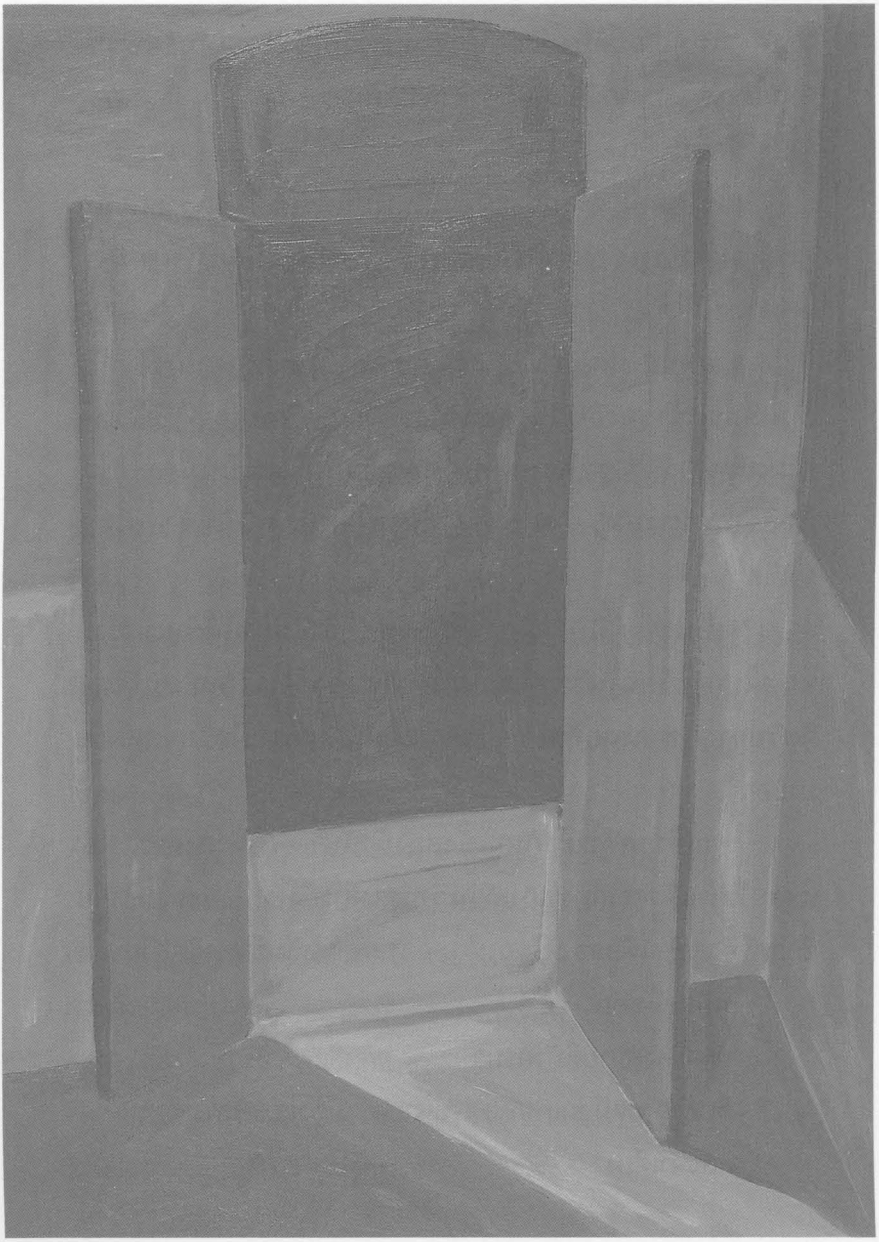

"ทีสองคนนี่ทำไมคุณนับญาติ" อีกฝ่ายถามแกมขวาง

"ผมไม่กล้าเป็นอะไรกับผู้สูงส่ง"

"แต่คุณ 'ต้องเป็น'..."

รัดไม่หยุดฟัง เขายังคงยืนหยัดเป็นตัวเขาใจเขา...ยืนหยัดเป็นเลือดนอกทำเนียบ...อย่างเด็ดเดี่ยวแน่วแน่

"น้าศรีกับน้าเตียง จะว่าไปแล้วก็ไม่ต่างอะไรกับผม... เขาคือคนที่พลัดหลงเข้ามา ข้อสำคัญก็คือ เขาไม่เคยทำร้ายเด็กกำพร้า...ไม่เคย..."

ปลายเสียงของชายหนุ่มขาดหายไปคล้ายลำคอตีบตื้น

"โดยเฉพาะน้าศรี...เธอดีกับผมสม่ำเสมอ จุดอ่อนมีนิดเดียวก็คือกลัวสามี เกรงใจลูก แต่นั่นก็คือสัญลักษณ์ของผู้หญิงไทยสมัยคุณแม่ที่ผมไม่คิดว่าเป็นความบกพร่อง..."

"ใจคอรัดจะไม่ถามถึงลูกเขาเลยหรือ"

"คนไหนครับ" ชายหนุ่มพึมพำอย่างไม่เต็มใจ...อย่างชาเย็น

คราวนี้จึงถึงคราวที่ชวาลาต้องนิ่งบ้าง

รถแล่นข้ามสะพานพระปิ่นเกล้าไปได้ไม่นาน ก็ถึงประตูใหญ่บ้านแรกที่มีกำแพงยาวไปต่อกับบ้านที่สองและที่สาม ดูแปลกตาไปกว่าเมื่อสิบสองปีก่อนจนรัดนึกไม่ออกว่าประตูนี้คือส่วนไหนของตัวบ้าน

"ด้านหลังที่แม่บุญรอดเคยเช่าทำสวนไง รัด" ชวาลาอธิบาย "แต่พอทางการเขาเวนคืน ต้องเฉือนที่สวนทำถนน

แม่รอดก็เลยเลิกเช่า อพยพไปจากตรงนี้..."

เรื่องเวนคืนนั้น เขารู้...เพียงแต่เป็นช่วงที่รัดยังไม่บรรลุนิติภาวะพอที่จะทำนิติกรรมใดๆ จึงเป็นอำนาจของผู้จัดการมรดกทั้งสามคน

ชวาลากดแตร แล้วสักครู่ประตูใหญ่ก็เปิดกว้าง ขณะที่ใจรัดเริ่มเต้นแรง เมื่อรถเคลื่อนช้าๆไปตามถนนคอนกรีตแล้วจอดสนิท ณ บริเวณที่เขาจำได้ว่า เคยเป็นสวนครัว... หากบัดนี้เปลี่ยนไป กลายเป็นสนามและสวนไม้ดอก เรือนยาวถูกรื้อไปสร้างใหม่ ปลูกตามขวางอยู่ทางซ้ายของเรือนใหญ่

เรือนไม้ทรงปั้นหยายังสวยงาม...เห็นได้ชัดว่าเพิ่งทาสีขาวอมเทาเรื่อ อวดลายฉลุของขอบประตูหน้าต่างและชายคา กระจกสีที่กรุตามแนวช่องลม ยังคงยืนยงสลับแสงยามเมื่อกระทบแดดแรงเต็มที่

เขาก้าวลงมายืน...งงๆ...ค่อนข้างงง เมื่อเหลือบแลไปรอบๆ

ใครสามสี่คน...ยืนอยู่...รัดตาพร่าไปเหมือนกัน...เมื่อแข็งใจเพ่งมอง

"ลี้ยังไงล่ะ รัด จำลี้ได้ไหม...นี่เขาแต่งเนื้อแต่งตัวกันเสียสวยเชียว...มารอรับ" ชวาลาพยายามทำลายบรรยากาศที่คะเนว่าทั้งสองฝ่ายอาจเหินห่างคลางแคลงกันเกินควร... ให้ใกล้กันเข้ามาบ้าง

"สวัสดี น้าลี้" เขาทัก พลางยิ้ม...ค่อนข้างเฝือออยู่หน่อยๆ ด้วยว่าใจนั้นพลันกระหวัดไปถึงนางลี้คนก่อน...ผู้

เอาแน่นอนไม่ค่อยได้ คือแกมักจะลมเพลมพัดอยู่เสมอ ประเดี๋ยวก็พูดจาดี ประเดี๋ยวก็บูดบึ้ง แม้นายลิ่มและนางสาวเลื่อมก็เช่นกัน ไม่เหมือนนางสาวเลี่ยมลูกคนเล็ก

"สวัสดี พี่ลิ่ม พี่เลื่อม พี่เลี่ยม"

นางลี้ยิ้ม...ยิ้มแห้งๆ...ฟันหน้าของนางหักไปหนึ่งซี่ ผมขาวเกือบโพลน ไม่ได้ไว้มวยเล็กๆเหมือนแต่ก่อน ลิ่มดูแก่ไป เลื่อมอ้วนขึ้น ส่วนเลี่ยมผอมบาง นายสัน นางฝอย และนายสนตายไปแล้ว

สิบสองปีผ่านไป ชีวิตคนก็คล้อยเคลื่อนตามไปด้วย

"พวกนี้เขามีครอบครัวแล้วทั้งนั้น"

"พี่จั่นกับพี่ฝาล่ะ" รัดถามเท่าที่พอจะถามได้

"จั่นออกไปทำงานก่อสร้าง ค่ำๆกลับ ฝาไปรับจ้างทำงานบ้านที่บ้านใกล้ๆนี่เอง ค่ำกลับเหมือนกัน"

ชวาลาพาเขาขึ้นบันไดเรือน...บันไดไม้สักยังเหมือนเดิม...เหมือนเมื่อเขายังเยาว์ความ วิ่งขึ้นๆลงๆที่ตรงนี้ มีคุณพู่กลิ่นคอยตามตัวด้วยกลัวเขาหกล้ม แม้กระนั้นครั้งหนึ่ง ก็ยังเคยกลิ้งลงมาหัวกระแทกอิฐจนโนปูด

เออ...อิฐแดงชื้นมีหญ้าขึ้นแซม...บัดนี้หายไปสิ้น เชิงบันไดเรือนเทคอนกรีตตลอด ดูเรียบร้อย แต่เขาก็ไม่ค่อยชอบเอาเสียเลย

สิบสองปีผ่านไป...

อิฐ...หากยังอยู่ ก็คงเก่าและแตกหัก...ชายหนุ่มคิดพลาง

นั่งลงบนโซฟาเก่าโทรมตัวเดิม...ตัวที่คุณพู่กลิ่นเคยนั่งเคยนอนไกวเปลกล่อมเด็กชายผู้ที่เธอเก็บมาได้จากท่าน้ำ...

"พอเสร็จงานศพแล้ว คุณพ่อก็เลยมาปิดบ้านด้วยตัวเอง แต่มาเปิดเดือนละครั้งทำความสะอาด"

"ผมจะไปกราบขอบพระคุณคุณเชษฐ์พรุ่งนี้"

นายลิ่มยกกระเป๋าขึ้นมาแล้ว...กลับลงไปด้วยท่าทีค้อมบ่าค้อมไหล่อย่างประหลาด

เสียงฝีเท้าเบาๆใกล้เข้ามา...

ใครคนหนึ่งก้าวขึ้นบันไดมาหยุดอยู่ตรงหน้าเขาพร้อมพนมมือไหว้อย่างนิ่มนวล

๒๘

หล่อนอยู่ในชุดแพรสีเนื้อ ผิวพรรณขาวผ่อง วงหน้ารูปไข่ เรือนกายบอบบาง ริมฝีปากเคลือบสีชมพูจางขับกรอบเนื้อแก้มที่ล้อมด้วยผมบ๊อบแค่ต้นคอให้ขาวขึ้น พร้อมแววนัยน์ตาดำขลับ

"พี่รัดจำสุมได้ไหมคะ" หล่อนเอ่ยถามพร้อมยิ้มน้อยๆ

ขณะที่ชายหนุ่มอ้ำอึ้ง...แกมอึดอัด ดังนั้น ชวาลาจึงช่วยสืบสานความทรงจำ...ทั้งๆรู้ดี...รัดคงจำสุมทองได้ เพียงแต่ไม่อยากจดไม่อยากจำ

"เอ้อ..." อีกฝ่ายอึกอัก หากท้ายที่สุดก็ตอบรับ "จำได้ครับ"

เพียงแต่ว่า...น้ำเสียงที่ตอบรับที่ว่าจำได้หรือกระไรนั้นดูว่างเปล่าชาเย็น

สีหน้าไม่มีรอยยิ้ม...ไม่มี...จนทำให้ริมฝีปากนุ่มนวลที่ชวนให้เอ่ยชมว่าสีผิวยามเมื่อแต้มด้วยชมพูจางทั้งคู่ ช่างดูประหนึ่งกลีบกุหลาบ.....เผือดสลดลงทันใด

"นั่งก่อนซี สุม" ชวาลาพยักพเยิด...แล้วตัวเขาก็นั่ง

ลงบนเก้าอี้ไม้ที่มีเท้าแขนโค้งน้อยๆ เบาะบุหนังเข้าชุดกับโซฟา

ดังนั้น สุมทองจึงทำตามคำเชิญ...ขณะที่รัดหย่อนตัวลงบนเก้าอี้ยาว...ตัวที่คุณพู่กลิ่นโปรดปราน เธอจึงใช้เป็นที่นั่งไกวเปลและที่นอนผ่อนพักพร้อมสรรพ

แสงจากกระจกสีจับต้องดวงหน้าหญิงสาวเต็มตาเขา...เป็นดวงหน้าของนวลนางผู้ยังไม่ก้าวเข้าสู่ยุคสมัย แม้ว่าบัดนี้จะย่างเข้า พ.ศ.๒๕๓๑ แล้วก็ตาม...ด้วยว่านัยน์ตานั้นสงบ กิริยาแสนเสงี่ยม เสื้อกระโปรงที่สวมใส่ดูเรียบๆ หากก็เหมาะกับบุคลิก

"สุมเขาก็คอยดูแลเวลาผมมาเปิดบ้าน" ชวาลาเอ่ยต่อด้วยรู้สึกอึดอัดในความเงียบเป็นอย่างยิ่ง จนกระทั่งเลี่ยมรินน้ำจากตู้เย็นนำมาวางตรงหน้า พร้อมย่อตัวลงอย่างเห็นได้ชัดว่านอบน้อม

"ขอบใจ พี่เลี่ยม" รัดหันไปทางหญิงผู้ต่อไปจะต้องเป็นบริวารของเขาที่เขาจะต้องดูแล...รวมทั้งจำความดีของเลี่ยมได้เป็นความดีอย่างข้าช่วงใช้ผู้ซื่อสัตย์ ดังนั้น จึงหันไปยิ้มด้วยยิ้มอย่างมีไมตรี เปี่ยมด้วยน้ำจิตน้ำใจอันอบอุ่น "พี่เลี่ยมรูปร่างดีนะ ผอมยังไงก็ผอมยังงั้น"

สุมทองแลเห็นรอยยิ้มนี้ของเขาชัดเจน...เห็นกระทั่งแสงอันวาบไวจากประกายดวงตาที่ทอดไปยังดวงหน้าของบริวารผู้แทบจะว่าได้ว่าเติบโตขึ้นมาพร้อมเขา และแม้การเลี้ยงดูระหว่างเขากับเลี่ยมจะห่างกันไกล หากโดย

ความรู้สึกของเด็กกำพร้า ก็ประหนึ่งว่าเลี่ยมกับเขามิได้ต่างกันกี่มากน้อย

ถ้าไม่มีการศึกษามาแบ่งแยก...เขากับเลี่ยมก็จะยิ่งใกล้กันเข้ามา

ผู้ถูกทักเก้อๆ...เกิดอาการประหม่าจนก้าวถอยหลังเกือบสะดุดขาตัวเอง ดังนั้น จึงเอาแต่ยิ้ม แล้วรีบรุดลงบันได หายไปจากตรงนั้นโดยเร็ว

คราวนี้เอง ยิ้มของเขากลับเจื่อนจาง กลายกลับเป็นรัดคนเดิมคือสงบขรึม โดยเฉพาะกับสุมทอง

"แม่กำลังทำกับข้าว...ต้อนรับพี่รัด" หญิงสาวกล่าวต่อไป พร้อมกับอภัยให้ในความเย็นชา เนื่องด้วยรู้จักเขาดีทุกด้าน

"ดีจัง..." ชวาลาพลอยผสมผเสด้วยหวังจะทำลายบรรยากาศที่เหมือนคนแปลกหน้าให้สิ้นลง "บ้านนี้ก็เตรียมไม่ใช่หรือสุม อาให้เงินลี้ไว้ซื้อกับข้าวผลไม้เพียบเลยเหมือนกัน"

"ผมทานง่ายฮะ คุณชวาลา" รัดเอ่ยเรียบๆอย่างอ่อนโยนด้วยรู้สึกในบุญคุณของทนายความและบุตรชายมาโดยตลอด "คงไม่ต้องวุ่นวายยุ่งยากอะไรมาก...บางที...ไม่แน่...ค่ำๆผมอาจข้ามฟากไปตลาดพลู ไปหาบะหมี่เกี๊ยว ก๋วยเตี๋ยวอร่อยๆทานสักชามสองชามก็ได้ ชอบยังงั้นมากกว่า"

"เอ๊ะ...ไม่ได้ซี" อีกฝ่ายส่ายหน้า "มาถึงบ้านวันแรก

ก็น่าจะกินข้าวบ้าน จริงไหม ยอมให้ผู้คนเขาต้อนรับ เขาจะได้ดีใจ มีกำลังใจ โดยเฉพาะ พี่ศรี..."

คราวนี้รัดนิ่งไปอย่างลังเล

"ถ้างั้น..." ในที่สุดเขาจึงเอ่ย "ผมเดินไปหาน้าศรีดีกว่า"

ชวาลาถอนใจโล่งอกที่ชายหนุ่มอ่อนลง และคิดขึ้นมาได้ว่าควรปฏิบัติตนเช่นไร

ดังนั้น จึงพารัดลงจากเรือน เดินไปตามทางเล็กๆ ที่บัดนี้เปลี่ยนจากอิฐแดงเป็นอิฐอัดแท่งสีปูนจางวางสลับกันเป็นฟันปลาอย่างเรียบร้อย หากเมื่อถึงเขตที่รู้กันว่าคือบ้านคุณพิกุล ก็กลับกลายเป็นอิฐแดงชื้น ตะไคร่ขึ้นเขียวเป็นคราบๆ ตัวบ้านที่แลเห็นค่อนข้างทรุดโทรม สีตกลอก เป็นเรือนชานที่เขาไม่เคยเฉียดใกล้ กับทั้งไม่เคยคิดไม่เคยคาดว่าจะได้เฉียดเข้ามา...เช่นเดี๋ยวนี้ นาทีนี้

ทางเข้าหลังเรือนชั้นเดียว เลี้ยวไปสู่ลานดินมีหลังคาที่โปรดเคยใช้เป็นที่จักสาน ณ บัดนี้ กลายเป็นห้องน้อยต่อออกมาจนแลไม่เห็นหลังบ้าน

กลิ่นอาหารฟุ้งหอมออกมาจากเรือนเล็ก

"พ่อกับพี่เปรยคงกลับค่ำ" สุมทองพึมพำ เหมือนกล่าวเกริ่นให้เขารู้ว่า คู่อริทั้งสองไม่อยู่บ้าน "คุณป้าก็ไปค้างสระบุรีหลายคืน น้าเตียงก็เหมือนกัน..."

ชวาลาเหลียวมามองแวบหนึ่ง ก็เห็นอีกฝ่ายเฉยเมยไม่รู้สึกรู้สาในวาจาที่หญิงสาวผู้เดินตามมาข้างหลังเปรย

ให้รู้

บุตรชายทนายความถอดรองเท้าแล้วพารัดก้าวขึ้นไปอย่างคุ้นเคย เดินตัดห้องกลางไปทะลุถึงห้องครัวที่ส่งศรีกับบุ้งกำลังยืนอยู่หน้าเตา

"สวัสดีครับ น้าศรี" รัดทักทายเมื่อเข้าไปยืนอยู่ตรงปากประตู

ส่งศรีหันขวับมาพร้อมนัยน์ตาเปิดกว้าง...ตะหลิวในมือค้างอยู่ ขณะที่มองดูชายหนุ่มผิวสองสีค่อนข้างคล้ำนิดหนึ่งอย่างตกตะลึงตื่นเต้น

"รัด...รัดหรือจ๊ะ"

เขาพนมมือไหว้อย่างอ่อนน้อม...ใจที่รักและนับถือหญิงผู้นี้หนุนส่งให้มือกับใจตรงกันไม่เสแสร้ง

"น้าจำรัดเกือบไม่ได้แน่ะ...โอ้โฮ..." ส่งศรีร้องพลางปิดเตา วางตะหลิวคาไว้ แล้วหันมาจ้องเอาๆ...ราวแปลกใจเป็นที่สุด "เป็นหนุ่มรูปงามเชียวนะรัด"

"ไม่ถึงยังงั้นหรอกครับ น้า" อีกฝ่ายค่อนข้างกระดากจึงหาทางเปลี่ยนเรื่อง "แล้วนี่น้าศรีทำอะไรล่ะฮะ มีกับข้าวอะไรมั่งเย็นนี้"

"ปลาช่อนแป๊ะซะจ้ะ แกงฉู่ฉี่กุ้งใหญ่ กับผัดสี่สหายแล้วก็ไข่ยัดไส้"

"ไม่มากไปหน่อยหรอกหรือฮะ"

"ต้องมากหน่อยซี...น้าตั้งใจทำต้อนรับรัดนี่จ๊ะ" ส่งศรี

ในผ้าถุงกลางเก่ากลางใหม่สีเขียวใบไม้ เสื้อบางๆดอกเบาๆ ที่เธอตัดเย็บเอง ในวัยเกือบหกสิบ...เธอยังคงผอมบางเหมือนเดิม ผมขาวแซมทั้งศีรษะ เนื้อหนังไม่ค่อยเหี่ยวย่นสักเท่าไหร่ มีแต่แววตาเท่านั้นที่บ่งบอกความเหนื่อยหน่ายใจเศร้า

"จากกันไปตั้งกี่ปี ตั้งสิบสองปี บวกกับอีกห้าปีที่ไปอยู่โรงเรียนประจำ...สิบเจ็ดปีเต็ม...นานเหลือเกิน...นานมาก... กลับมาอีกทีถ้าไม่แนะนำตัว ใครจะไปจำได้ จริงไหม คุณวา"

"ผมเอง...ขนาดจดหมายติดต่อตลอดเวลา แล้วคิดว่าคุ้นที่สุด ก็ยังจำไม่ได้เลย" ชวาลาว่า พลางพาชายหนุ่มถอยจากครัว...ขณะที่รัดทักบุ้ง แล้วบุ้งก็พนมมือไหว้อย่างเขินๆ...เขินตรงความรู้สึกก่อนเก่าที่พลอยฟ้าพลอยฝนไปกับนาย แล้วจำต้องหันมาพึ่งพาเด็กชายเก็บตก !

ในที่สุด เขาก็มานั่งอยู่ตรงนี้...นั่งอยู่แต่ผู้เดียวท่ามกลางความมืดของศาลาท่าน้ำที่ชวาลาดูแลซ่อมแซมขัดล้างใหม่...เนื้อไม้สักนั้น ถึงอย่างไรก็ทนทานงดงาม ควรคู่อยู่กับกาลเวลาทุกเมื่อ...เช่นเดียวกับตัวบ้าน

ดังนั้น เมื่อส่งชวาลาขึ้นรถเรียบร้อยแล้ว เขาจึงปลีกตัวจากส่งศรีและสุมทองขึ้นเรือน โดยมิได้ชวนคนทั้งสองคุยต่อ

พรุ่งนี้ชายหนุ่มมีนัดทนายความ เพื่อมอบกุญแจทุกดอกในบ้านและกุญแจตู้นิรภัยที่ธนาคารกับโฉนดทุกใบ ตลอดจนพินัยกรรมที่ระบุมอบหมายให้รัดเป็นผู้จัดการดูแลแบ่งปัน

ผลประโยชน์บางส่วนแก่องค์กรการกุศลและผู้คนในบ้านโดยทั่วถึง

'พี่กลิ่นรักและไว้ใจรัดมาก...ใครต่อใครก็พูดกันทั้งนั้นแหละว่า นี่คือการเสี่ยงครั้งสำคัญ' ชวาลาบอกเขาระหว่างกินอาหารด้วยกัน

โต๊ะอาหารยังคงเป็นโต๊ะตัวเดิม...ตัวที่เขากับคุณพู่กลิ่นเคยนั่งกินข้าวร่วมกันทุกมื้อ...หากก็มีร่องรอยขูดขีดเป็นบางแห่ง...ชายหนุ่มตั้งใจว่าจะส่งไปซ่อม รวมกับโซฟาและเก้าอี้...ทั้งที่อยู่ในห้องเฉลียงและห้องกลาง เนื่องด้วยทุกชิ้นทุกตัวคือสิ่งของแห่งประวัติศาสตร์ที่ 'คุณแม่' ของเขาใช้สอย เป็นมรดกตกทอดมาถึงนายรัด สร้างสม เลือดของใครก็ไม่รู้ที่บังเอิญพลัดพรายเข้ามาสู่วงจรของตระกูล

คลองตรงหน้าดูแคบลงไป ท่าน้ำฟากโน้นใกล้เข้า...ภาพเด็กหญิงที่ร้องจ้าเพราะเด็กชายไม่พูดด้วย ผุดขึ้นมาชัดเด่น เป็นรูปสลักอันติดตา แล้วกลายเป็นรอยจารึกอยู่ในใจ...เมื่อนึกถึงพี่ชายของหญิงนี้ที่ตรงเข้าชกต่อยเขาพัลวัน...พร้อมเสียงออเซาะครางครวญของน้องสาว

เรือหางยาวยังคงแล่นตะบึง เครื่องยนต์กระหน่ำยามผ่านน้ำระลอกทั้งใหญ่เล็กตามเรือไปทั้งขึ้นและล่อง หาความสงบมิได้เลย...หากเขาก็ยังคงเพลินมองเพลินพิศ...แล้วหวนคะนึงถึงความหลังอันผ่านเดือนผ่านปีจนย่างเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมใหม่ที่กำลังก้าวแกมวิ่งไปข้างหน้า...พลางก็

รำลึกอย่างคารวะคุณพู่กลิ่น

'ผมต้องถือว่าคุณแม่เป็นนักบุญมาโปรดสัตว์เลยเชียวละครับ ก็ผมเป็นสัตว์ผู้ยาก สัตว์ที่แม้พ่อแม่ของตัวเองก็ยังทอดทิ้งไม่เหลียวแล แล้วคุณแม่ก็เก็บผมขึ้นมา ให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผม...'

ชายหนุ่มคิดพลางตื้นตันใจ...ลำคอจึงคล้ายคับแน่นด้วยความรู้สึกอันสะกดกลั้นไม่ได้...ครั้นแล้วจึงหันกลับ...เหลือบไปทางแปลงดอกไม้ริมเขื่อนซึ่งบัดนี้ว่างเปล่าเกลี้ยงเกลา ไม่มีเถาชำมะนาดเลื้อยพัน ไม่มีพลับพลึง พุทธรักษา อุณากรรณสองข้างเขื่อนดุจที่เคยมี

ชวาลาเล่าว่า เมื่อคราวน้ำท่วมใหญ่ ก็กวาดเอาต้นไม้เล็กๆน้อยๆตายสิ้น แม้มะม่วงต้นใหญ่ก็พลอยย่อยยับไปในคราวนั้น จึงเมื่อน้ำลดแล้ว ปีต่อมา เชษฐ์จึงหาพันธุ์มาปลูกใหม่ เกณฑ์คนในบ้านให้ลงต้นไม้ประดาที่ถูกภัยน้ำ ยกเว้นริมเขื่อน

'พ่อบอกว่า รอให้รัดกลับก่อนแล้วค่อยปลูกต้นที่รัดชอบ'

เมื่อระลึกถึงเจตนาของทนายความกับลูกชายแล้ว ก็ให้ซาบซึ้งในความดีของมนุษย์

ชำมะนาด...แน่นอน...เขาจะต้องหาชำมะนาด ต้นไม้ที่คุณพู่กลิ่นโปรดปรานมาปลูกใหม่ ณ ที่นี้...ที่ที่ดูเหมือนผู้คนจะเอ่ยเปรยอยู่เสมอถึงวันหนึ่ง เมื่อ ๒๘ ปีที่ล่วงมา...คุณแม่บุญธรรมได้พบเด็กในถาดเคลือบดอกน้ำเงิน

สลับเหลืองซึ่งดูเหมือนคุณพู่กลิ่นจะเก็บไว้มิดชิดในตู้ใดตู้หนึ่งหรือลิ้นชักใดลิ้นชักหนึ่งก็ไม่แน่...

'มีของที่ระลึกเป็นจดหมายคุณแม่กับจดหมายของ... แต่ก็เอาเถอะ พรุ่งนี้คงได้เห็น' ชวาลาทิ้งท้ายไว้ให้เขากระวนกระวายอยากรู้

พรุ่งนี้ประมาณสิบนาฬิกา เขาจะไปพบเชษฐ์และมาลินีที่สำนักงานทนายความ เพื่อนำบัญชีทรัพย์สินมาตรวจสอบแล้วมอบคืนโฉนดและเครื่องประดับมีค่าซึ่งมาลินีกับชวาลาจะไปเบิกจากธนาคารมาเปิดออกดูทีละชิ้น ให้ตรงกับบัญชีต่อหน้าทายาทคือตัวเขา

แล้วจากวันพรุ่งนี้เป็นต้นไป...เขาก็จะมีสิทธิ์เต็มที่ในวัตถุทุกระดับ สุดแต่ว่าจะใช้ทรัพย์สินเหล่านี้ในทางใด

ชายหนุ่มสูดอากาศเข้าปอด...อย่างลึก อย่างชื่น หากก็อย่างขมขื่นกระอักกระอ่วน ลมพัดเย็นสบายจนไม่อยากขยับตัว เอาแต่เหลียวไปทั้งสองข้าง ซ้ายและขวา เรือหางยาวอึกทึกจนเวียนหัวแสบหู

ดังนั้น ครู่ต่อมา เขาก็เข้าประตูใส่กลอน เดินเอื่อยๆ ไปตามทางปูอิฐอัดสมัยใหม่ ครั้นแลไปทางซ้ายก็เห็นเงาคนตะคุ่มๆเดินตัดสนามมาถึง

"รัดใช่ไหม" น้ำเสียงแหบเบาถามออกมา ท่ามกลางความมืดของฟ้าคืนแรมที่มีแต่จุดเพชรพราวพร้อย

"ครับ" ชายหนุ่มชะงักหยุด รอให้คนคนนั้นใกล้เข้า

จนมายืนอยู่ตรงหน้าเขาเกือบชิด

"จำน้าได้ไหม สมปักไงล่ะ"

"อ๋อ...." รัดลากเสียงยาว...สมปัก...เขาคิดว่าตนเองแทบจะได้ยินเพียงชื่อ...เท่านั้นจริงๆ เพราะคุณพู่กลิ่นเคยปรารภ 'ผัวไอ้เตียงนี่มันแปลก มาเงียบ อยู่เงียบ...ไม่ค่อยได้เห็นหน้า...' จนกระทั่งวันใดวันหนึ่ง เขาก็กลับมาเป็นลูกมือทำขนมทำยาดมส่งขาย...ส่วนล่าเตียงนั้นหายไป

คนบ้านนี้มีพฤติกรรมพิลึกพิลั่นกันทุกคน...

"จำได้ครับ" ในที่สุดเขาก็ตอบรับอย่างไม่เต็มใจ

เหยียบเข้าบ้านวันแรก ก็ถูกบังคับให้ต้องยอมรับคนเหล่านี้ คนซึ่งคล้ายติดมากับที่ดิน ติดมากับมรดกและความเป็นทายาท 'ไอ้เจ้าสมปักนี่มันเป็นนักพนัน ตอนนี้มาสนิทกับตาเปรย เดี๋ยวก็ไปกันใหญ่หรอกน่ะ'

เหตุใดเขาจึงจดและจำทั้งคำพูดสีหน้าอิริยาบถของคุณพู่กลิ่นไว้ได้ทุกถ้อยกระทงความถึงเพียงนี้

เหตุใดเขาจึงเจ็บและช้ำทั้งถ้อยคำและน้ำใจของคุณพิกุลราวกับปักเข็มลงไปในเนื้อ

เหตุไฉนจึงไม่เคยเลือนลืมความหลังครั้งยังเป็นเด็กชายเล็กๆผู้ถูกรังแกเหยียดเย้ยอยู่เนืองๆตลอดมา

รัดถามไถ่ตนเองอยู่เสมอ

"ขอบคุณ...ขอบคุณมากที่จำน้าได้..."

"พรุ่งนี้...อาจจะบ่ายๆ...เราค่อยคุยกันดีไหมฮะ" ชาย

หนุ่มตัดบทพลางออกเดิน ขณะที่อีกฝ่ายคล้ายงงๆ

น้ำเสียงชายหนุ่มไม่เชิงหยิ่ง...หากก็วางมาดอยู่ในที ดูมีระเบียบและขั้นตอน...หรือมิฉะนั้นก็...สมปักคิด...เกิดจากความไม่เชื่อถือไม่ไว้ใจ

"ก็ดี" เขาตอบแหบๆ พร้อมยกไหล่นิดหนึ่งตามหลัง

คุยกับเลี่ยมไม่ดีกว่าหรือ เจ้าของบ้านคนใหม่คำนึงพลางก้าวยาวๆเร็วๆเลียบไปขึ้นบันไดหลังเรือน

ไฟเปิดสว่าง โต๊ะอาหารเกลี้ยงเกลา มีเพียงเลี่ยมยืนล้างแก้วใบสุดท้าย เช็ดเสร็จก็เก็บเข้าตู้

เขาเปลี่ยนใจไม่หยุดคุย เพียงแต่บอกหล่อนสั้นๆ

"ฉันขึ้นนอนละนะ"

ครู่ต่อมา...ชายหนุ่มก็เปิดประตูเข้าไปในห้องพระ จุดเทียนธูปบูชาพระ แล้วคารวะดวงวิญญาณบรรพบุรุษและคุณพู่กลิ่น

"ผมจะพยายามทำหลายอย่างให้ดีที่สุด แต่บางอย่างก็อาจไม่ดีที่สุด แล้วบางอย่างก็อาจถึงกับเลว"

๒๙

ภายในห้องหนังสือ ตู้ทุกใบยังอยู่ครบ หนังสือในตู้ก็ดูเหมือนยังเต็มแน่น...ไม่มีสูญหายตกหล่นจนเขาออกจะขำในใจ...คนไม่อ่านหนังสือยังมีอยู่มาก ดังนั้นสิ่งที่คนในบ้านนี้คิดว่าไร้ค่า ก็น่าจะได้แก่หนังสือนี่เอง...ซึ่งนับว่าตรงข้ามกับคุณพู่กลิ่น ตรงกันข้ามกับเขา ผู้ได้ชื่อว่ารักหนังสือเป็นที่สุด

หนังสือไม่หาย ก็สบายใจนักแล้ว

เพียงแต่ว่า ขณะนี้เขายังไม่มีกุญแจ

ชายหนุ่มเปิดห้องทุกห้อง...เปิดไฟสว่าง...หากมีใครสักคนแอบดู ก็คงคิดอกุศลอีกตามเคย

'คนไม่เคยมี มันก็งกน่ะซีเล่า...เห็นไหมล่ะ ลุกขึ้นสำรวจสมบัติจนดึกจนดื่น'

ชั้นบนสุดของตู้ใบซ้าย วางตั้งรูปถ่ายเก่าแก่ของสมาชิกในบ้าน รูปหนึ่งนั้น ครบถ้วนจำนวนพ่อแม่และลูกสาว คุณพ่อคุณแม่ของมารดาบุญธรรมนั่งบนโซฟา...ตัวที่ตกทอดมาเป็นสมบัติของคุณพู่กลิ่น ตัวที่เธอใช้

เป็นที่นั่งไกวแปล พักผ่อน อ่านหนังสือ และบางทีก็นั่งกินข้าวกินขนม ทำด้วยไม้ชิงชัน พนักโค้งอ่อนช้อยพร้อมเท้าแขน บุด้วยหนังแท้สีกรมท่าเข้ม

คุณพิกุลและคุณพู่กลิ่นนั่งขนาบคนละข้างซ้ายขวา ส่วนคุณพิกันตัวเล็กนิดพับเพียบแต้ เท้าแขนอยู่แทบเท้าบิดาและมารดา

คุณพุ่มนุ่งผ้าม่วง เสื้อราชปะแตนคอปิด กระดุมเรียงเป็นแถว รีดเรียบ

ส่วนคุณสาลีนุ่งซิ่น สวมเสื้อแพรแขนกุด ผูกโบว์ลูกไม้ทิ้งชายไว้ข้างสะโพก ตัดผมชิงเกิ้ล

พวกลูกสาวยังเล็กๆกันทุกคนก็สวมกระโปรงติดกันยาวครึ่งน่อง ทั้งเนื้อกระดาษสีน้ำตาลอ่อนและหน้าตาดูโบราณตามกันไป

รัดถอนใจยาว...พร้อมกันนั้นก็รู้สึกเหมือนตนเองก้าวเข้ามาเกี่ยวร้อยผูกพันอยู่ระหว่างความสว่างและความมืด...ส่วนที่สว่างนั้นมีคนงามและความดี ส่วนที่มืดมีคนทรามและความเลว สองโลกสองส่วนชวนให้อึดอัดกดดันบางคราวก็ถึงกับว้าเหว่วังเวง

ภาพคุณพู่กลิ่นคล้ายเคลื่อนเข้ามา...

มีรูปถ่ายสมัยสาวๆของมารดาบุญธรรมติดอยู่บนผนังอย่างโดดเดี่ยว รูปคุณตาหรือคุณพุ่ม รูปคุณยายหรือคุณสาลีที่เคยติดกรอบทองไว้ในห้องชั้นล่างหายไป...

เหลือไว้เพียงรูปคุณพู่กลิ่นและรูปรัด...ทั้งรูปเดี่ยวและรูปคู่

เขายังจำวันที่เธอพาเขาไปถ่ายรูป ณ ร้านแถวสี่พระยาได้ดี

'ร้านนี้เขาถ่ายรูปเป็นธรรมชาติเลยละลูก'

ยามนั้น รัดอายุเพียงเจ็ดขวบ...คุณแม่พาเขาลงเรือข้ามฟากแล้วขึ้นรถประจำทางไปลงบุคคโล จูงเดินลัดตัดตรอกไปถึงท่าที่มีเรือยนต์ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่ดูกว้างใหญ่เสียเหลือเกินเมื่อเทียบกับคลองหน้าบ้าน...จนกระทั่งขึ้นท่าที่ฝั่งโน้น เดินต่อไปอีกพักหนึ่ง ก็ถึงร้านถ่ายรูปบนอีกฟากของถนนเจริญกรุง

ร้านถ่ายรูปเป็นตึกแถวเก่าๆ ต้องขึ้นบันไดไปชั้นบน...มีบังตาไม้เปิดเข้าสู่ห้องแต่งตัว คุณแม่หยิบหวีเล็กๆ หุ้มเงินที่มีลวดลายซึ่งมักติดกระเป๋าถือสี่เหลี่ยมรูปร่างเหมือนหีบอยู่เสมอ แล้วคุณแม่ก็ค่อยๆประจงกรีดผมด้านหน้าซึ่งเมื่อครู่ถูกลมแม่น้ำตีเป่าจนกระเดิดออกจากที่ทางให้เข้ารูป เรียงเส้นเป็นสันตั้งเสมอกัน ทำให้ผมทรงพวงมาลัยกลายที่ม้วนเหมือนไส้กรอกโดยรอบศีรษะ กลับเรียบกริบดังเดิม

'สวยหรือยังลูก แม่สวยหรือยัง' เธอก้มลงถามเขาพร้อมยิ้ม

'สวยฮะ...คุณแม่สวย' เขาจำได้ว่าตนเองก็อารมณ์ดีเพราะจะได้ถ่ายรูป

เจ้าของร้านดูเหมือนจะชื่อคุณเต็กหมิ่นหรืออะไรคล้ายๆอย่างนี้ กุลีกุจอจัดให้เขากับคุณแม่นั่งบนม้ากลมหมุนได้ไม่มีพนัก ส่วนเขานั้นเจ้าของร้านกะให้ยืนตรงๆนิ่งๆ ก้มหน้านิดหนึ่ง เอียงไปข้างซ้ายอีกหน่อย

'เอาละครับ...ดีแล้ว คุณพู่กลิ่นมองกล้องนะครับ' ช่างภาพบอกด้วยสำเนียงไม่สู้ชัดนัก 'บ่าซ้ายเอียงต่ำอีกนิดครับ'

รัดจำได้ว่าเขาสนุกทีเดียวกับการถ่ายรูปอย่างเป็นงานเป็นการครั้งแรก ณ ร้านเจ้าประจำที่คุณแม่บอกเขาว่านี่คือร้านถ่ายรูปที่ครอบครัวเธอติดฝีมือ

ต่อจากนั้น เธอจึงพาเขาเลี้ยวหัวมุมสี่แยกไปซื้อผ้าและรองเท้าที่ร้านมีชื่อเสียงของสี่พระยา

ครั้นถึงเที่ยง เธอก็จูงเขาเปิดประตูกระจกเข้าไปในโรงแรมเปิดใหม่โอ่อ่า สั่งเป็ดอบมาให้เขาหนึ่งจาน สอนให้เขาใช้มีดและส้อม บอกกล่าวถึงการกินขนมปังอย่างถูกวิธี

'อีกหน่อยลูกโตขึ้น...มีสังคมกับผู้คนมากหน้าหลายตาไม่เฉพาะแค่คนไทย อาจเป็นฝรั่งมังค่าใครต่อใคร ลูกก็ควรรู้มารยาทในการสมาคม ในการกินอาหาร ในการพูดคุยกับคนอื่นๆ'

แสงสว่างจากโคมแก้วที่มีสายทองเหลืองทิ้งยาวจากเพดาน สว่างไม่มาก ชายหนุ่มถอยหลังไปนั่งลงบนเก้าอี้หวายกลางเก่ากลางใหม่ ณ ที่ที่เขาจำได้ว่า ตรงนี้เคย

มีเก้าอี้ไม้ปุ่มตั้งอยู่ชุดหนึ่ง เก้าอี้สี่ตัวกับโต๊ะกลางสี่เหลี่ยมเล็กๆหนึ่งตัว...เป็นชุดไม้ปุ่มที่คุณพู่กลิ่นแสนรัก

หากบัดนี้ไม่มีแล้ว...เก้าอี้ชุดนั้นมีอันเป็นหายไป...

แต่ก็ไม่แน่ ชวาลาอาจสั่งให้ยกย้ายไปตั้งไว้ในห้องข้างล่างก็เป็นได้

ที่จริงคุณแม่ไม่ถึงกับสวยมาก...ทั้งคุณพิกุล คุณแม่และคุณพิกันไม่ใช่คนสวย...นัยน์ตาเขาแลตรงไปข้างหน้ามองภาพในกรอบเต็มตา เมื่ออดีตไหลบ่าย้อนเข้ามาเป็นระลอก...จนคล้ายกดให้เขานั่งอยู่ตรงนี้...ตรงที่ที่บรรพบุรุษแห่งสกุลเคยครอบครอง

คุณพิกุลเป็นคนแข็ง ดูมีอำนาจ...รัดจ้องตากับเธอ...เขาเกลียดเธอทีเดียวแหละ ทั้งเกลียดและกลัว ด้วยว่าจำได้มิว่ายามไหนครั้งใด หากมีโอกาสเฉียดกัน แล้วเลยไปถึงสบตากัน เขามักได้พบแววดูถูกแกมเวทนาจากสายตาคุณพิกุลอยู่เสมอ...แม้เป็นเด็กเพียงไหน ใจก็รับทราบ...ความรู้สึกก็สื่อถึง...จำได้สนิทใจติดนัยน์ตาว่า เขานั้น...หลบแวบหนีวูบอย่างหวาดเกรงเสียเหลือเกิน

ส่วนคุณพิกันนานๆพบกันที...และดูจะไม่สนใจเขาสักเท่าใด บางคราวเมื่อตาพบตา ก็คล้ายกับว่าเธอมองเขาไปอย่างนั้น แต่ใจเธอลอยเคว้งไปที่อื่น ในจำนวนพี่น้องนับว่าคุณพู่กลิ่นสวยที่สุดและคุณพิกันด้อยที่สุด

แล้วนี่...ก็ยังไม่มีใครเอ่ยถึงคนทั้งสองแม้แต่หนึ่ง

ประโยค...นอกจากชวาลาเท่านั้นที่ทิ้งท้ายไว้หน่อยๆ หากแต่รัดก็ไม่ซักต่อ

คนที่เขาอยากถามอยากรู้อยากได้รายละเอียด กลับไม่มีผู้ใดเอ่ยถึง

แม้แต่ส่งศรีและสุมทอง

ชายหนุ่มลุกขึ้นจากเก้าอี้...ปิดไฟ...เดินไปยังหน้าต่าง หน้าต่างบานกระทุ้งที่มีบานลวดทับซ้อน บัดนี้เปิดกว้าง... มองจากตรงนี้จึงแลเห็นเรือนใหญ่หลังกลางเพียงรำไร ด้วยมีแมกไม้บดบัง แต่เรือนเล็กด้านหลังแลเห็นชัดกว่า

มีใครบางคนเดินข้ามจากเรือนเล็กไปยังเรือนใหญ่

รัดรู้สึกกระวนกระวายรุ่มร้อนขึ้นมาอีกอย่างช่วยไม่ได้ ..ใจเขาไม่สงบ...นี่คือสิ่งที่ชายหนุ่มตระหนักแน่อยู่เสมอ...

ใครบางคน...แม้แลเห็นแต่ไกล ก็รู้ว่าเป็นผู้หญิงร่างบางในกางเกงผ้าย่นสีเนื้อลายขาว เสื้อแขนสั้น ผูกโบว์ผ้ากุ๊นเล็กๆเหมาะกับหล่อน

สุมทองคงเดินไปหาพี่ชายหรือไม่ก็...คุณพิกุลอาจกลับมาแล้ว

ในโต๊ะอาหารเมื่อสักครู่...หล่อนพูดน้อยมาก...โดยเฉพาะเกี่ยวกับตัวเอง ถ้าไม่ได้ชวาลาแนะนำบ้าง รัดก็คงไม่รู้เรื่องราวเกี่ยวกับหล่อน

'สุมทองจบมัณฑนศิลป์แล้ว ได้งานที่บริษัทโฮมดีไซน์แถวสุรวงศ์ เป็นบริษัทที่มีโรงงานผลิตเครื่องใช้ในบ้าน

จากพืช...เช่นพวก ป่าน ไม้ไผ่ ผักตบ อะไรพวกนี้'

'โรงงานเล็กๆน่ะค่ะ...ส่งออกด้วย'

เขาไม่ได้หันไปมองหล่อน...อ้อ...หันไป...แวบเดียว... เป็นแวบที่ตาพบตาพอดี ดูเป็นแววที่เหมือนชื่อคล้ายไม่รู้สีสาใดๆ ทั้งๆที่เขารู้ว่าหล่อนรู้มากเกินไปด้วยซ้ำ

"วันนี้สุมเขาอุตส่าห์ลางานครึ่งวัน มาช่วยจัดห้องจัดโต๊ะรับรอง...เอ้อ...รัดไงล่ะ" ชวาลาไม่กล้าเอ่ยคำว่าญาติอีกต่อไป

คุณพิกุลนั่งอยู่เงียบๆบนเก้าอี้ใกล้ประตูหน้าเรือน ผมทรงดอกกระทุ่มบางลงไปมาก จนเหลือเพียงเส้นขาวโปร่งๆ เมื่อสุมทองก้าวขึ้นเรือนตรงมาพับเพียบบนพื้นกระดานข้างตัวเธอ ก็พยักหน้าบุ้ยปากไปทางเรือนโน้น

"เป็นไง...ญาติร่วมโลก" สตรีวัยปลายใกล้เจ็ดสิบหกเต็มถามเบาๆ...น้ำเสียงเดียดฉันท์ยังครบถ้วน เพียงแต่ว่า ณ บัดนี้ มี 'ความจำเป็น' บางอย่างรออยู่ "สวมเสื้อคลุมเศรษฐีเต็มตัวมาละมัง"

"ก็...ไม่มีนะคะ คุณป้า เขาก็ยังดูเงียบๆขรึมๆ ฟังอย่างเดียว"

"มันฉลาดหรอก..." เธอเบะริมฝีปากที่มีลิปสติกสีแดงจางๆนิดหนึ่ง "ฟังไว้ก่อนได้กำไรกว่าไม่ใช่หรือ สมเจ้าชวาลาคงเปิดโปงอะไรต่ออะไรให้มันฟังจนสิ้นไส้สิ้นพุงหมดแล้วมั้ง...โดยเฉพาะเรื่องตาเปรย"

"ไม่เห็นพูดอะไรเลยนี่คะ"

"ไม่พูดต่อหน้าก็พูดลับหลัง" เธอยืนยันไม่ยอมแพ้ หากขณะเดียวกัน ความเศร้าสลดหมองเหม่อก็แล่นเข้ามา

เธอเพิ่งกลับจากสระบุรีเมื่อสักครู่ ยมบุตรให้คนขับรถมาส่งเทียบหน้าประตูบ้าน พร้อมสำทับ

'คืนนี้...คุณต้องรีบดำเนินการ...ไงๆก็ต้องพูดกับมัน'

นายทองแก่นวัยเกือบหกสิบ...กลายเป็นหนุ่มใหญ่วัยกลางๆที่ยังดูหนุ่มแน่นเป็นอันมาก ผิวดำ ร่างใหญ่ นัยน์ตาประดุจก้อนแม่เหล็ก มิได้คลายอิทธิพลที่มีอยู่เหนือคุณพิกุลและล่าเตียงลงไปเลย

ตรงกันข้าม ยิ่งแก่ยิ่งกร้านยิ่งผ่านประสบการณ์ 'เข้าทรง' มานานปี ยิ่งมีเงิน มีธุรกิจ มีบริวาร มีผู้คนไหลเข้ามาหลงมาปลื้มมามอบกายถวายชีวิต แล้วกินดีอยู่ดี...

นอกจากคุณพิกุล ล่าเตียง คุณนายบางราย สาวน้อยสาวใหญ่ผู้หมดอาลัยในชีวิต ผู้ผิดหวังโชคชะตา ต่างก็ถูกดูดถูกดึงเข้ามาเป็นอาหารให้ยมบุตรได้นำเอาเลือดเนื้ออารมณ์ ความรู้สึกของหญิงเหล่านี้มาบัดพลีสังเวยต่างวาระต่างสถานที่...อย่างลี้ลับเหลือเฟือ

จึงเมื่อเดือนปีผ่านไป เขาก็กลับแข็งกลับแกร่ง แรงด้วยฤทธิ์มหัศจรรย์ไม่รู้จักแก่ไม่รู้จักเหี่ยว ดุจปีศาจแดร๊กคิวล่ายามลิ้มรสสดคาว

"ป้าอยากเจอเขาหน่อย...นอนหรือยังก็ไม่รู้"

"โทรศัพท์ไปก่อนดีกว่าค่ะ" สุมทองแนะนำ "แต่หนูคิดว่ายังไม่นอนมังคะ...เมื่อกี้เห็นไฟเปิด..."

หญิงสาวกระดากอยู่เหมือนกัน ดังนั้น จึงยิ้มเจื่อนๆ

คุณพิกุลมองหน้า...ขณะที่พยักพเยิดน้อยๆ

"พ่อเราเขากำลังเต๊ะอยู่ละซี...กลืนไม่เข้าคายไม่ออก...จะวิ่งไปจ๊ะจ๋ากะมันก่อนหรือก็ไม่ควร...แต่จะดื้อรั้นต่อต้านก็บ้อท่า...คนมือเปล่าตีนเปล่า จะไปสู้อะไรมันไหว หยิ่งก็หยิ่งไม่ตลอด" คุณพิกุลบ่นพึมเชิงรำพึง พลางบอก "เอ้า...สุม...โทร.ให้ป้าหน่อย...เดี๋ยวไปส่งป้าขอพูดจากะมันหน่อย"

ว่าแล้วเธอก็ทิ้งท้าย

"เฮอะ...เป็นแค่ 'มัน' ก็ดันจะมาเป็น 'คุณ' ค้ำหัว...นี่ป้าขมใจจริงๆนะสุม"

หญิงสาวไม่สนับสนุน...หล่อนรีบลุกไปยังเครื่องโทรศัพท์ต่อไปหาเขา

สักครู่ รัดจึงรับสาย

"พี่รัดจะนอนหรือยังคะ นี่สุมทองพูด"

ข้างโน้นนิ่งไปอึดใจ...เป็นอึดใจที่สุมทองเกือบลืมหายใจ

"ยัง"

"คุณป้าจะขอพบน่ะค่ะ"

"มีเรื่องอะไรหรือ" เป็นคำถามเรียบๆ หากก็เหินห่าง

"ก็คงมีธุระ...นิดหน่อย..."

"ถ้างั้นก็...มาได้..." ในที่สุดเขาจึงอนุญาต

"เข้าทางหลังบ้านนะคะ"

แล้วคุณพิกุลก็มานั่งอยู่ตรงหน้าเขาภายในห้องรับแขกชั้นล่าง...

รัดเปิดไฟทุกดวง...พลางนั่งลง...สุมทองส่งเธอแล้วกลับบ้าน ด้วยว่าคุณพิกุลต้องการพูดคุยกับเจ้าของคนใหม่ตามลำพัง

"รัดหล่อเชียวนะ...ไม่เห็นกันน้านนาน..." ผู้อาวุโสเริ่มปราศรัย สีหน้าเย่อหยิ่งดูแคลนจางไปราวกับไม่เคยปรากฏมาก่อน เหลือเพียงหัวเราะปะเหลาะเอาใจเพราะหวัง 'อะไรบางอย่าง'

ชายหนุ่มเพียงแต่ยิ้มนิดๆ

"คุณพิกุลเริ่มเรื่องได้เลยครับ มีธุระอะไรกับผมก็เริ่มได้เลย"

สรรพนามที่เรียกขานเต็มปากคำ เสมือนล้อมรั้วไว้ 'ห้ามใกล้ชิด' กระตุกสตรีวัยปลายจนเกือบสะดุ้ง...ไอ้เจ้านี่มันเป็นใคร...หนอยแน่ะ...เข้ามาฮุบมรดกเสร็จสรรพแล้วยังทำจองหองโอหัง

เออ...แต่นึกไปอีกทีก็ดีเหมือนกัน มันน่ะหรือควรจะมานับญาติ มาเป็นเหล่าเป็นกอกับเรา

"คือยังงี้...รัด...เรื่องมันก็ยาวเหมือนกัน...แต่จะไม่เล่าละ ขอรวบรัดง่ายๆแล้วกันว่า บ้านฉันที่อยู่เวลานี้ คือเรือนหลัง

กลางที่เธอเห็นอยู่นี่น่ะ เวลานี้มันติดจำนองธนาคาร...แล้ว...ฉันก็ไม่มีรายได้อะไรมาก เงินที่ได้จากค่าเช่าค่าแปะเจี๊ยะอะไรมั่งนั่นก็ต้องกินต้องใช้ต้องเลี้ยงผู้คน มันก็หมดๆไป...เงินหมื่นเงินแสนเดี๋ยวนี้มันก็เท่ากับเงินร้อยเงินพันสมัยก่อน...ไม่มีความหมายอะไรเท่าไหร่..."

เธอค่อยๆเล่า...น้ำเสียงค่อนข้างเศร้าสร้อย ดูคล้ายไม่ใช่คุณพิกุลคนเก่าผู้เจ้ายศเจ้าอย่างและเชื่อมั่นในตัวเองแบบหัวชนฝา

"สรุปให้ผมฟังหน่อยได้ไหมครับ" เขาตัดเรื่องให้สั้นเข้า

"ได้ซีจ๊ะ ก็กำลังจะสรุปอยู่เดี๋ยวนี้ไง...คือ...ฉันอยากให้รัดช่วยสักหน่อย คืออยากขอยืมเงินสักก้อนมาลบตัวแดงในธนาคารให้มันโล่งขึ้น...จะทำสัญญากู้ยืมอะไรก็ได้...ได้ทั้งนั้น..."

ชายหนุ่มยกคิ้วสูงอย่างพิศวงในการต้อนรับลำดับแรกของคุณพิกุล

"ผมเองก็ยังไม่ได้เห็นไม่ได้รับมอบอะไรเลยครับ"

"ฉันเพียงแต่บอกไว้ล่วงหน้าเท่านั้นละจ้ะ..."

"เงินทั้งหมดเท่าไหร่ล่ะครับ"

คราวนี้พี่สาวของมารดาบุญธรรมก็เลยเป็นฝ่ายต้องอ้ำอึ้งอึกอัก...กว่าจะขยับริมฝีปากตอบออกมา

"ก็...ก็หลายล้านเหมือนกัน"

รัดฟังแล้วก็ได้แต่ตะลึงมองเหมือนไม่เคยเห็น

สตรีกลางคนผมขาว มีการศึกษาสมตัว มีทรัพย์สินทั้งสังหาและอสังหาริมทรัพย์ มีร่องน้ำสำหรับทำมาหากิน... แต่กลับมีหนี้สินหลายล้าน...นับเป็นเรื่องราวที่อยากรู้เสียนักว่า เธอเอามันไปละลายในทางใด

๓๐

ครูนิยมและครูชมชื่นดูสูงวัยขึ้นกว่าเมื่อสิบสองปีก่อนค่อนข้างมาก ชายหนุ่มถึงกับยืนอึ้งไปชั่วขณะ เมื่อประจันหน้ากับครูผู้เคยมีเรือนร่างสูงใหญ่ หนา หากบัดนี้ผอมบางลง ผมขาวประปราย ส่วนครูชมชื่นอ้วนขึ้น ร่างที่เคยเล็กบางจึงดูเตี้ยลงไป

"เดี๋ยวนี้ไม่ใช่รัดคนเก่าแล้วนะ" ครูจับแขนเขาพาขึ้นข้างบนที่มีโทรทัศน์เปิดไว้ หากทุกหนทุกแห่งเงียบสงัด

"ชรกับชมพูแต่งงานไปแล้ว ทั้งคู่แยกบ้านแยกเมืองไปอยู่ต่างหาก ชมพูเขาตามสามีเขาไปอยู่โคราช ชรแยกไปอยู่กับแม่ยายแถวชานเมืองโน่น...ครูเลยอยู่ด้วยกันสองคนยังสอนหนังสืออยู่โรงเรียนเก่า แต่ย้ายไปอยู่ที่ใหม่...เลยเดินทางไกลหน่อย....แต่ก็ไม่ไกลมาก เพราะรถเมล์สายหน้าซอยนี่ผ่านหน้าโรงเรียน"

รัดหย่อนร่างลงนั่งบนเก้าอี้ตัวเก่า...ตัวที่เขาเคยร่วมกินข้าว ทำการบ้าน ดูโทรทัศน์อยู่กับลูกทั้งสองของครู... ในสภาพจิตค่อนข้างเลวร้าย ด้วยว่าถูกกดบีบทางใจตลอด

เวลา เมื่อย้อนนึกถึงครั้งนั้นคราใด...ความตื้นตันอันฝังไว้ลึกก็มักจะพุ่งฉานขึ้นดุจฉายไฟ

"ดีนะครับ พี่ชรกับพี่พูไปดีแล้ว ครูไม่ต้องห่วง"

ครูนิยมพยักหน้า อิ่มใจเต็ม ครูชมชื่นก็ยกแก้วน้ำกับจานมะปรางหวานตามมาวางลงบนโต๊ะ พลางบอกเขาเหมือนบอกเด็กชายวัยสิบขวบของกาลครั้งหนึ่ง

"กินซี รัด ครูแช่เย็นไว้เย็นเจี๊ยบเลย"

"หวานเย็นชื่นใจดีจังฮะ ทำให้นึกถึงสมัยเด็ก" ชายหนุ่มพูดเรียบๆเป็นกันเองเหมือนเคย เพียงแต่ครูชมชื่นยังรู้สึกตรงปลายๆใจอยู่นั่นเองว่า แม้จะอย่างไรก็ตาม ร่องรอยของปัญหาที่เคยมีก็ยังทิ้งค้าง กลายเป็นบรรยากาศของบุคลิกภาพที่แก้ไม่หาย "พี่ชรแกล้งผมนิดหน่อย แต่พี่พูจะดีมากเลย ดีกับผมมาก"

ชมชื่นพยักหน้า น้ำตารื้นขึ้นโดยไม่รู้ตัวเมื่อนึกขึ้นได้ตนเองค่อนข้างให้ท้ายชรมากไป

"แต่เดี๋ยวนี้เขาคงไม่เหลิงแล้ว เพราะแม่ยายดุ" ครูของเขาพูดเศร้าๆ "ชรเลยกลัวทั้งเมียทั้งแม่ยาย..."

ไม่รู้ว่าครูของเขาดีใจหรือน้อยใจที่ปรารภเช่นนี้...แต่แล้วก็เปลี่ยนเรื่อง

"แล้วรัดล่ะ มีแฟนหรือยัง เมื่อไหร่แต่งงาน ทุกอย่างที่บ้านคุณแม่เรียบร้อยดีหรือยัง"

"เมื่อเช้า...ก็มอบหมายเรียบร้อยแล้วครับ คุณเชษฐ์

กับคุณชวาลาดีมาก....อำนวยความสะดวกทุกอย่าง คุณน้ำมาลินีก็ดีครับ...ทุกคนดี...แม้แต่คุณพิกุล..ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปหมด" เขาพูดขณะนึกถึงภาพเมื่อเช้าที่สำนักงานทนายความ

มาลินีปลดเกษียณแล้ว ผมขาวประปราย แต่หน้าตาผิวพรรณยังสดชื่นแจ่มใส เธอทักทายเขาเหมือนไม่เคยมองอย่างรำคาญมาก่อน หรือไม่ก็เนื่องจากเหตุการณ์บีบให้เธอจำต้องดีก็เป็นได้ เขารู้สึกเช่นนั้น...เพราะไม่อยากเชื่อสักเท่าไหร่ว่าคนเหล่านี้...ผู้เคยทำท่าเดียดฉันท์รำคาญเคือง จะกลับมามีมิตรจิตกับเขาเต็มเปี่ยม

"น้าดีใจด้วยที่รัดตั้งใจเรียนจนสำเร็จปริญญาโทกลับมา...วิญญาณพี่กลิ่นคงปลาบปลื้มมากที่เธอสามารถรับช่วงทรัพย์มรดกอย่างสมเกียรติ ท้ายที่สุดก็ความดีนั่นเองที่ชนะทุกอย่าง"

ชายหนุ่มเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง แม้ปรัชญาอันว่าด้วยกรรมของมนุษย์จะยืนยันความจริงข้อนี้โดยไม่มีทางปฏิเสธ แต่ความงามความดีใดๆที่ว่าดีว่างาม ก็ผันแปรไปเพราะการพลิกแพลงเพทุบายของมนุษย์จริงหรือไม่ ถ้าจริงความดีที่ว่าดี ย่อมไม่อาจลอยตัวอยู่โดดๆโดยไม่อาศัยมนุษย์ส่งเสริมหรือลิดรอน

การเดินทางของความดีจึงมีอุปสรรคอยู่เสมอ

"ตอบไม่ตรงคำถาม" ชมชื่นสัพยอก

รัดยิ้มๆ...พร้อมกับรู้สึกอึดอัดขึ้นมารำไร เป็นความจริงที่ว่าเขาไม่ชอบให้ผู้หนึ่งผู้ใดถามไถ่ถึงการแต่งงาน

การแต่งงานหรือการสมรสคือเรื่องใหญ่สำหรับเขา

"ถ้าจะให้ตรงก็คือ ไม่ถึงกับไม่มี เพียงแต่ไม่ถึงขนาดจะแต่งงานกัน"

"ดี...อยู่ให้นานอีกหน่อยก็ไม่เป็นไร" ครูนิยมพยักพเยิด "แล้วนี่รัดกะจะทำอะไร รับราชการ ทำงานบริษัท หรือทำส่วนตัว"

"กำลังคิดอยู่ครับ เพราะอย่างน้อยผมควรจะได้เรียนรู้สังคมไทยในยุคที่กำลังเปลี่ยนรูปไปสู่ยุคอุตสาหกรรมใหม่ให้เข้าใจถ่องแท้อีกหน่อย...ถ้ารับราชการ ผมจะทนระบบระบอบหลายอย่างของราชการได้หรือเปล่า ทำงานบริษัทนั่นดีกว่าแน่ ทั้งเงินเดือน ทั้งความมั่นคงก้าวหน้า แต่บางทีเราก็อยากรับใช้บ้านเมืองตรงจุดที่เราทำได้เหมือนกัน"

"ก็ลองรับราชการดูปะไร" ครูนิยมพยักพเยิด "ลองเข้าไปชิมรสราชการ เราไม่ต้องคิดเรื่องเงินแล้วนี่ เพราะงั้นจะทำอะไรก็ทำได้ ทำอย่างที่อยากทำ ทำไปสบายๆ"

"ผมอยากทำเรื่องเด็ก...อยากทำมาก โดยเฉพาะเด็กกำพร้า" เขาพูดออกมาด้วยน้ำใสใจจริง "ครูก็ทราบแล้ว...ผมเป็นเด็กกำพร้าที่คุณแม่เก็บมาเลี้ยง...เมื่อได้มรดกมาเป็นของตัวครึ่งหนึ่ง ผมสบายใจที่จะได้ทำอะไรหลาย

อย่างที่อยากทำ...แต่อีกครึ่งก็ไม่สบายใจถ้าสิ่งที่ตัวทำไม่เกิดประโยชน์อะไรกับส่วนรวม"

รอยยิ้มแผ่ซ่านเต็มดวงหน้าครูนิยม...เขามองชายหนุ่มผู้เป็นศิษย์อย่างโล่งอก...รัดมิได้ร้ายกาจ มีปมด้อยเหมือนวี่แววของครั้งหนึ่งซึ่งชวนให้หวั่นหวาด ชวนให้คาดเดาว่า เมื่อเขาเติบโต...'สิ่งตกค้าง' เหล่านั้น จะยังอยู่หรือหมดไป

"ผมต้องการทำมรดกของคุณแม่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด"

"ครูเห็นด้วยมาก รัด แล้วก็ชื่นใจจริงๆที่รัดคิดขนาดนี้" ครูภาษาอังกฤษของเขาซึ่งไม่ว่าวันเวลาจะผ่านไปเพียงใดก็ยังเป็นครูคนเก่าในบ้านหลังเก่าพูดเต็มเสียง

"ตามปรกติแล้ว ทรัพย์มรดกที่ได้มาเปล่าๆ โดยที่เราไม่ต้องออกแรง เขานิยมเจียดส่วนหนึ่งไปทำบุญให้ทาน...บุญทานที่ควรทำก็คือช่วยเหลือผู้ยากไร้ คนด้อยโอกาสหรือคนเจ็บป่วย พิการ ถ้าใครหวงมรดกไว้ ไม่เจียดจ่ายช่วยเหลือคนอื่น ท้ายที่สุด ก็จะถูกทวงคืนไม่ว่าทางไหนก็ทางหนึ่งละ"

"ผมคิดจะคืนอยู่เรื่อยแหละครับครู" รัดตอบหนักแน่นด้วยแววนัยน์ตาประหลาด

ครูนิยมคิดว่า ตนเองได้แลเห็นร่องรอยสร้อยเศร้าอยู่ในนั้น

รถแท็กซี่แล่นเข้าเทียบประตูบ้านเมื่อใกล้เที่ยงคืน... ชายหนุ่มก้าวลงไปพลางไขกุญแจประตูเหล็ก เมื่อเปิดออกก็แลเห็นใครคนหนึ่งเดินเตร่ไปมาอยู่แถวนั้น เชิงให้รู้ว่าคอยเขา

"สวัสดี รัด"

รัดปิดกุญแจ พลางหันมาทางร่างสูงของชายคนหนึ่ง...ไฟหัวเสาส่องให้เห็นผิวคล้ำ ดวงหน้าเรียวยาว เผ้าผมยกหย่งไว้เหนือหน้าผาก ได้กลิ่นอ่อนๆของน้ำหอมระเหยออกจากเนื้อตัว

"สวัสดีครับ" รัดตอบ...กะคะเนว่าคงจะเป็นเปรย ซึ่งเมื่อคืนไม่กลับบ้าน

เปรย...เขาคิดขึ้นมาโดยพลันก็ถึงแก่ตกใจ...ด้วยไม่เคยเตรียมตัวจะพบคู่อริสมัยเด็ก

เปรยวันนี้เปลี่ยนไปอีก

"เป็นไง...กรุงเทพฯราตรี" หนุ่มร่างสูงถาม

"ยังไม่ทราบเลยครับ นี่ผมไปเยี่ยมคุณครูที่เคยสอนภาษาอังกฤษสมัยเด็ก" รัดตอบอย่างสุภาพ หากก็...ระมัดระวัง "คุยเพลินก็เลยดึกไปหน่อย"

เลือดต่างสีก้อนที่กระเด็นมาตกอยู่ตรงนี้ จำต้องมีเกราะป้องกัน

"รู้ไหมว่านายไปเมืองนอกนานจนเราลืมหน้านาย

หมดเลย...ไงๆก็ขอคุยกันตรงๆชัดๆหน่อยได้ไหม..."

รัดอึ้งไปอึดใจ ในที่สุดก็ตอบอย่างมีพิธีรีตอง

"เชิญซีครับ"

เลี่ยมปิดประตูด้านหลังเพียงแค่งับไว้...ดังนั้น ชายหนุ่มจึงเดินนำเปรยขึ้นเรือน แล้วนั่งลงที่โซฟา โดยเปรยหย่อนตัวลงตรงหน้า

ท่าทางชายหนุ่มวัยสูงกว่าเขาสี่ปี...ค่อนข้างกร้าน...ไม่สดชื่นแจ่มใสเช่นวัยต้นผู้กำลังก้าวหน้า นัยน์ตาแดงเรื่อเล็กน้อย

"คุณเปรยสบายดีหรือครับ" รัดเอ่ยขึ้นอย่างรักษาระยะห่างดุจกำลังรักษากับคนอื่นๆ

"สบายแปลว่าอะไร" อีกฝ่ายถามหัวเราะๆ พร้อมเบ้ปาก...

"สบายแปลว่า...การงาน...ครอบครัว...แล้วก็..." ผู้พูดหยุดเว้นระยะเพื่อคะเนดูสีหน้าของอดีตเด็กชายเกเรผู้บัดนี้คล้ายเป็นคนใหม่โดยสิ้นเชิง คือลืมความหลังครั้งเยาว์วัยอย่างหมดจด หันกลับมาเป็นมิตร เป็นผู้ใหญ่เป็นใครอีกคนที่ปราศจากทิฐิ

เสียงกุกกักขัดจังหวะตรงเชิงบันได อึดใจเดียวสมปักก็ก้าวเข้ามายืนยิ้มๆ

"อ้อ...น้า...มาซี่...นึกว่านอนแล้ว" เปรยกระเถิบไปยังเก้าอี้อีกตัวหนึ่ง น้าเขยร่วมบ้านจึงนั่งลง "เอ้า...รายงาน

ตัวซะ น้า...รายงานให้ท่านเจ้าบ้านท่านทราบว่าสองเราทำงานทำการอะไร อยู่แบบไหน หน้าชื่นอกตรมยังไง..."

ไม่เชิงแดกดัน...เพราะสีหน้าผู้พูดค่อนข้างรื่นรมย์...ค่อนข้างล้อเล่น หากรัดก็ระแวงระวังหวั่นพรั่น

นิสัยหวาดระแวง ไม่ไว้ใจใครแอบแฝงอยู่ในอารมณ์เขาสม่ำเสมอ กลายเป็นตรายางอันกดอยู่อย่างชัดเด่น

"น้าหน้าชื่นอกตรมกว่าเปรย...เพราะเท่ากับว่าพึ่งใบบุญคุณน้ากุลจริงๆ"

"แม่ผมด้วย" คนหนุ่มกว่าสวนขึ้นทันใด สีหน้าสมปักขรึมไปนิดๆ หากก็เพียงพริบตาเดียว "แม่ผมเป็นที่พึ่งของน้าด้วย"

"ใช่...พี่ศรีมีอุปการคุณกับน้ามาก" เขาพูดจาสนิทสนมราวญาติหรือมิตรผู้ผูกพันกันมาเนิ่นนาน "แม้แต่ไอ้ฝันก็มีบุญคุณกับน้า..."

ปลายเสียงเหมือนประชด แต่ดวงหน้าสี่เหลี่ยมขึงด้วยหนังค่อนข้างขึ้นกลีบ ยังคงยิ้มพราย

"เอ้า...ไอ้ฝัน นั่นมึงมาด้อมๆอยู่หาอะไร ขึ้นมา..."

เด็กชายฝันหรือบัดนี้คือนายฝัน ฟูกุล ก้าวขึ้นบันไดมาอีกหนึ่ง..รวมเป็นสาม...แต่คนสุดท้ายนี้นั่งลงบนพื้นกระดานอย่างสำรวม

รัดเองก็เพิ่งพบหน้าอดีตเด็กชายฝันในคืนนี้

"ครบแก๊ง"

น่าแปลกที่เสียงนี้ผุดขึ้นในความรู้สึก ประหนึ่งบอกกล่าวเล่าแจ้งอย่างมหัศจรรย์ หากถามว่า กลัวไหม รัดก็ตอบได้ทันทีว่า ไม่กลัว

กลัวอะไรกับชีวิตที่เกิดมาชาติหนึ่ง...ได้ผจญภัยตั้งแต่ลืมตา พบพระอาทิตย์ พระจันทร์ และกลางวันกลางคืน พบความลำบากในความสบาย พบความร้ายในความดี พบวิถีพลิกผันจากวันอันขมขื่นมาสู่วันอันชื่นด้วยความสง่า...หากจะพลิกกลับไปสู่ความตื่นเต้นผจญภัยอีกครา จะยากเข็ญกระไรนัก

เด็กชายฝันผู้บัดนี้กลายเป็นชายหนุ่มผิวคล้ำ ล่ำสันสั้นเตี้ย มีวี่แววว่าซื่อและหัวอ่อน ตรงกันข้ามกับเรือนกายของเขา จากนั้นจนบัดนี้ก็ยังอยู่ในตำแหน่งลูกสมุนของเปรย

"ไอ้ฝันทำงานที่เดียวกับเรา" เปรยเอ่ยชื่อกรมกองเกี่ยวกับทรัพยากรของชาติกรมหนึ่ง

"เป็นคนขับรถให้เสร็จสรรพ คุณป้าซื้อรถให้คัน...ไม่ใช่รถหม่งรถใหม่อะไรหรอก...แต่ก็ยังดีกว่าโหนรถเมล์...ค่าน้ำมันรถก็ไถเอา...ไถใครได้ก็ไถก่อนละ รถนี่มันก็ลูกอ่อนเราดีๆเอง...ต้องเลี้ยงใช่ไหม...หานมให้มันกิน เจ็บป่วยขึ้นมาก็เอาแล้ว ต้องหาหมอแล้ว โชคยังดีมีสปอนเซอร์...แม่เรายังปักหลักทำขนมทำกับข้าวส่งขายโรงเรียน ทำยาดมส่งขายตามร้าน...ก็เลยพอมีรายได้มาจุนเจือ...รัดเคยได้ยิน

เรื่องพวกเราทำปฏิวัติรัฐประหารคุณป้าไหม..."

"ไม่ได้ยินครับ" เขาพยายามกันทุกปัญหาออกไปจากตัวเขา

"ก็คุณป้าน่ะเอาเปรียบไง...แม่กับน้าเตียงทำเกือบตายให้เดือนละสองร้อย...พ่อเราก็...บอกเลย ถ้าไม่แบ่งอย่างเป็นธรรม ก็จะอพยพไปจากนี่...ไปตั้งร้านเอง ขายเอง ขายแข่งกะคุณป้า..." หลานชายคนโปรดของคุณพิกุลดูเหมือน 'ปากจะไม่มีหูรูด' เล่าความตามที่อยากเล่า "เอากะพ่อเราซีเห็นเงียบๆงั้นเถอะ หัวปฏิวัติเลยเชียวนะ"

ทำไมรัดจะไม่รู้ว่าโปรดเป็นคนคมในฝัก

มองเผินๆ พ่อของเปรยจะดูเงียบเชียบเรียบร้อย แต่ครั้นถึงอีกเวลาหนึ่ง เวลาที่ตัวเขาหรือครอบครัวถูกกระทบกระเทือน ถูกข่มเหง ไม่ว่าจะเป็นธรรมหรือไม่ โปรดจะกลายเป็นอีกคนหนึ่งซึ่งอาละวาดได้สุดขีด

"คุณป้าก็เลยแหยไป" เปรยลดเสียงลง หากก็หันไปพยักพเยิดกับลูกคู่ผู้สูงวัยและอ่อนวัย "นี่...นายรู้เรื่องคุณป้าแค่ไหนน่ะ..."

ประโยคสุดท้าย เสียงเบาลงเกือบกระซิบ

รัดยิ้มนิดๆ แต่ไม่ตอบ

"ถ้าไม่รู้ ก็ควรต้องรู้ แต่เราจะยังไม่พูดเวลานี้หรอก...เอาไว้คุยกันสองคน...ถ้าพูดเวลานี้ น้าปักก็กระเทือน..."

"หมดเรื่องกันไปแล้วนี่ เปรย...ไม่มีอะไรเกี่ยวกัน

แล้วก็แล้วกันไป"

"น้ายังไม่ได้บอกรัดอีกเหรอ" เปรยหันไปถาม

"บอกก็ได้" สมปักพยักพเยิด "น้ากับนังเตียงหย่ากันแล้ว มันไปเป็นเมียไอ้คนทรงระยำนั่นนานแล้ว"

"เมียน้อยคนทรง" ฝันหัวเราะเยาะๆ "เป็นเมียน้อยทั้งคู่..."

"ไอ้เวร..." เปรยแหว แต่ก็ยิ้มๆ "อย่าเสือกกะป้ากู...ป้าแก่มากแล้ว...ว่าแต่ว่า...เวลานี้คุณป้ากำลังแย่นี่ซี รัดบ้านกับที่ติดจำนองธนาคาร...ที่ดินทั้งหมดตรงนี้ห้าสิบล้าน...จำนองไว้สิบห้าล้าน...ดอกเบี้ยทบขึ้นมาทุกวัน...เราน่ะอยากจะตามไปฆ่าไอ้ระยำนั่นทุกวันเลย ถ้าไม่คิดนิดเดียวว่าเป็นความผิดของคุณป้าด้วยที่หลงมัน"

แล้วในที่สุด...รัดนึกในใจ ขณะนิ่งฟังอย่างสงบ...แล้วในที่สุด วันแห่งความหายนะของคุณพิกุลก็มาถึง กรรมได้พิสูจน์กรรมของเธอ

สิบสองปีที่ผ่านไป ยาวนานพอสำหรับการพิสูจน์ อย่างน้อยก็พิสูจน์ความโง่ความฉลาด พิสูจน์ธรรมะและอธรรม ไม่ต้องรอถึงชาติหน้าชาติโน้นหรือชาติที่แล้วดุจคุณพู่กลิ่นเคยพูดบ่อยๆ

'ชาติก่อนรัดกับแม่คงเคยเป็นแม่ลูกกันนะรัดนะ ชาตินี้ถึงได้มาพบกัน มารักกัน มาเป็นแม่เป็นลูกกัน'

แต่ประโยคที่สะดุดใจเขาอย่างยิ่งก็คงเป็น

'กรรมชั่วสมัยนี้เห็นเร็ว...ไม่ต้องรอถึงชาติหน้าหรอก แค่ชาตินี้แหละ ใครทำกรรมชั่ว ชั่วนั้นจะตอบสนองทันตา'

ณ บัดนี้ กรรมของคุณพิกุลก็ตามสนองเธอทันตาแล้วอย่างไร

"แกมาชุมนุมกวนใจอะไรตารัดดึกๆดื่นๆ" เสียงมีอำนาจกังวานขึ้นนอกประตู เมื่อสิ้นคำ ร่างของคุณพิกุลก็ก้าวเข้ามา...มายืนเด่นเป็นสง่าอยู่ตรงหน้าคนทั้งสี่ ในมือมีถาดอะลูมิเนียมสี่เหลี่ยมเล็กๆ

รัดรีบลุกขึ้นยืนเป็นการต้อนรับ หากก็ปกปิดแววกระด้างจากดวงตาไว้ไม่ได้

คิดหรือว่าเขาจะไว้ใจคนพวกนี้...คิดหรือ

"ป้าทำขนมหม้อแกงมาให้ชิม รัดคงจะห่างขนมไทยสูตรเก่าแก่ไปนาน ถึงไม่ชอบของหวานก็ลองนะจ๊ะ ลองทานกับกาแฟ วันนี้รัดไม่อยู่บ้านทั้งวัน ป้าก็เลยมาจัดบ้านไว้ให้ สังเกตหรือเปล่าว่าสวยขึ้น"

"ขอบพระคุณครับ" เขาตอบอย่างสุภาพ ยิ้มเหมือนถูกกดปุ่มปรากฏบนริมฝีปาก

๓๑

ชายหนุ่มปิดประตูด้านหลังด้วยมือตนเอง เลี่ยมกลับไปยังเรือนยาวด้านข้างนานแล้ว เพราะนี่ก็ดึกมาก...เกือบเที่ยงคืน...

เขาเหลียวไปรอบๆ ห้องเฉลียงที่มีตู้เย็นสีขาวใบเก่ายืนแอบอยู่ตรงมุมห้อง ทุกสิ่งทุกอย่างเก่าโทรมไปตามกาล แม้แต่ในห้องน้ำ หม้อชักโครกเหล็กสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ติดอยู่เหนือศีรษะ มีสายโซ่สำหรับดึงให้น้ำไหลซ่าจากบนลงล่างก็ยังอยู่...แม้บัดนี้จะใช้การไม่ได้แล้วก็ตาม...เพียงแต่โอ่งเขียวไข่กาที่ขังน้ำหายไป มีโอ่งมังกรรุ่นใหม่มาตั้งไว้แทนขันสาครอันตรธานไปด้วยอย่างน่าเสียดาย

เมื่อลองเปิดดูห้องใต้บันไดซึ่งครั้งหนึ่งรัดเคยเข้าไปซ่อนตัวเพราะเสียใจที่ทำนกตาย...ท่ามกลางข้าวของรุ่นเก่าซึ่งบัดนี้หาไม่ได้อีกแล้ว ก็พบว่ากลายเป็นที่พักไม้กวาดและกระป๋องพลาสติกเก็บขวดน้ำยาทำความสะอาดห้องน้ำ

แต่ชวาลาก็เล่าไปในจดหมายเรียบร้อยแล้ว

'ขโมยขึ้นบ้าน งัดตู้ถ้วยชามเบญจรงค์ไปหมด...เลย

ไปแจ้งความ ตำรวจก็เพียงแต่มาตรวจสถานที่เกิดเหตุ สอบปากคำคนในบ้าน แล้วก็เงียบหาย ไม่ได้เรื่องราวอะไรคืบหน้า"

เขาไม่ว่ากระไร ไม่เดือดร้อน...เสียดายนั้นเสียดายแน่ เพราะเป็นของรักของหวงของคุณพู่กลิ่น เป็นมรดกตกทอดมาจากการแบ่งสันปันส่วนระหว่างพี่สาวน้องสาว ซึ่งเขาเองก็ตั้งใจว่าจะรักษาของรักของคุณแม่ไว้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในกระเป๋าเอกสารใบกะทัดรัดสีน้ำตาลเข้มที่ถือติดมือตลอดเวลา มีเอกสารที่เขาได้เซ็นรับเครื่องประดับในธนาคารกับโฉนดที่ดินทุกผืน พรุ่งนี้ชวาลากับมาลินีจะมาที่นี่ มาส่งมอบข้าวของอีกจำนวนหนึ่งซึ่งต้องสอบให้ตรงกับบัญชี รวมทั้งต้องประชุมบอกกล่าวคนในบ้านให้รู้ว่าผู้ใดได้รับการตอบแทนอย่างไรจากคุณพู่กลิ่น

แรงงานคนที่รับใช้เรานั้นมีค่า คุณแม่เคยสั่งสอนอยู่เสมอ ฉะนั้นการตอบแทนน้ำใจพวกเขาจึงควรทำเพราะสำคัญ

รัดเห็นด้วย แม้คุณแม่จะไม่ระบุไว้ในพินัยกรรม เขานี่แหละจะแบ่งสันปันส่วนให้คนเหล่านี้ถ้วนหน้า...

แต่...ที่สำคัญกว่าก็คือ กระดาษแผ่นน้อยซึ่งดูเหมือนจะฉีกมาจากสมุดบันทึกเล็กๆ คุณพู่กลิ่นสอดซองไว้มิดชิดปิดผนึก...จ่าหน้าถึงเขา เมื่อเปิดแล้วดึงออกอ่าน ข้อความ

สั้นก็จริง หากก็เรียกความรู้สึกอันยิ่งใหญ่ให้ลอยขึ้น

"เลี้ยงมันไว้ด้วยเถอะค่ะ นึกว่าทำบุญลูกนกลูกกา พ่อมันทิ้งผ่อง ผ่องเองก็กำลังจะตาย"

ชวาลาบอกเขาแล้วว่า นี่คือจดหมายที่สอดไว้ในผ้าห่อทารกเมื่อยี่สิบแปดปีก่อน เป็นมรดกชิ้นสำคัญที่เขาควรรับมอบมาเสียด้วย

ชายหนุ่มคลี่กระดาษ...พลางเพ่งมอง..ครั้นแล้วน้ำตาก็เอ่อขึ้น พร้อมกับรินลงเป็นสาย

มีลายมือคุณพู่กลิ่นเพียงสั้นๆบนกระดาษอีกแผ่น

"แม่ของลูกเป็นคนดี เขาชื่อผ่อง เคยดูแลแม่อยู่พักหนึ่ง ขอให้ลูกจงภูมิใจว่า แม่ของลูกเป็นคนดี"

น่าแปลกที่ข้อความเพียงสองบรรทัดตรงหน้า สามารถเรียกความตื้นตัน ความพองบาน และสว่างไสว ให้สาดแสงเข้าสู่ดวงใจของรัดได้มากมายอย่างที่ตัวเขาเองก็นึกอัศจรรย์

ความมืดที่เกาะนิ่งอยู่กลางอกเขาตลอดวันเวลาที่จำความได้และรู้คิด...อาการร้อน หนาว ว้าเหว่ ตะครั่นตะคร่อ เจ็บปวด หวาดระแวง คล้ายลดราลงกว่าครึ่ง

ความมืดมนอันเกิดจากความไม่รู้ว่าพ่อแม่ตนคือใครดีเลวเพียงใด จึงนำลูกใส่ถาดมาวางไว้ที่ศาลาท่าน้ำ คือรอยกดกรีดของโลหะมีคมอันบาดลึกอยู่ภายใน เป็นรอยแผลฉกรรจ์ที่หมดทางเยียวยา...แม้จะข้ามน้ำข้ามฟ้าข้าม

มหาสมุทรไปเล่าเรียน ประสบความสำเร็จกลับมาแล้ว รอยนั้นก็ไม่มีวันจางคลาย

แต่บัดนี้ จดหมายสั้นๆของคุณพู่กลิ่นก็ประดุจใบรับรองอันประเสริฐที่ช่วยยืนยันความมั่นใจว่า อย่างน้อยแม่เขาก็เป็นคนดี

รัดปาดนัยน์ตา...สอดกระดาษใส่ซองไว้ตามเดิมอย่างถนอม กว่าคุณพู่กลิ่นจะกล้าเอ่ยถึงแม่เขาก็เมื่อหมดชีวิตเธอแล้ว ทิ้งข้อความที่แสนสั้น...สั้นเหลือเกินไว้ข้างหลัง... เป็นข้อความที่เขาต้องเอนตัวพิงพนักพลางจินตนาการถึงหญิงสาวคนหนึ่ง...ผู้เคยดูแลคุณพู่กลิ่น

แม่เขาไม่น่าจะคล้ายเลี่ยม น่าจะสวยกว่า น่าจะมีทรวดทรงองค์เอวดีกว่า เพราะเลี่ยมผอมก็จริง แต่ค่อนข้างแห้งเกินไป ไม่มีอก เอว สะโพก ชัดเจน...แม่เขาชื่อผ่อง แม่คงจะหน้ากลมแป้น ตาโต สุภาพ ขยัน และซื่อสัตย์ มิฉะนั้นไหนเลยคุณพู่กลิ่นจะยอมรับว่าผ่องเป็นคนดี

แล้วนี่ เขาก็น่าจะไขกุญแจตู้ค้นหาถาดใบนั้น ซึ่งคุณพู่กลิ่นอาจเก็บไว้ระลึกถึง

ถาดอันเป็นที่รองร่างของทารกเพศชาย

คิดเพียงเท่านี้ รัดจึงรีบลุกขึ้น หิ้วกระเป๋าเอกสาร ปิดไฟ ขึ้นบันไดไปชั้นบน เลี่ยมมาเปิดไฟไว้ให้แล้ว เขาจึงเข้าห้องนอน เปลี่ยนเสื้อผ้า เดินออกมาเข้าห้องน้ำที่อยู่ข้างบันได เสร็จสรรพแล้ว รู้สึกว่าอารมณ์วุ่นวายสับสน

เมื่อครู่ค่อยคืนสู่ปรกติ

ต่อจากนั้น จึงเข้าห้องหนังสือ เปิดกุญแจตู้แรกที่มีรูปคุณพู่กลิ่นกับพ่อแม่พี่น้อง กลิ่นอับเนื่องจากไม่ได้เปิดนานผ่านกระทบจมูก...โชคดีที่ปลวกไม่เข้ามารุกราน จึงตั้งใจว่า พรุ่งนี้จะเกณฑ์แรงเลี่ยมให้ช่วยรื้อออกมาทำความสะอาดแล้วจัดใหม่

ตู้ทึบด้านล่างติดกุญแจเช่นกัน

ตู้หนังสือใบนี้เป็นตู้เซี่ยงไฮ้ ต่อด้วยไม้สัก ขนาดกลาง รอบหลังคาตู้ยื่นออกเป็นปีก คาดโคนปีกด้วยไม้มอบ ด้านบนมีสองชั้น ด้านหน้าและด้านข้างกรุกระจกคาดด้วยไม้เส้นเล็กทั้งแนวนอนแนวตั้ง แลคล้ายหน้าต่างกระจกฝรั่งเศสยาวลงมาจนพบกับส่วนล่างที่ปิดทึบ

รัดเพิ่งนึกออกเดี๋ยวนี้เองว่า คุณพู่กลิ่นไม่เคยเปิดบานทึบชั้นล่างของตู้ใบนี้

เขาก้มลงหากุญแจ จนคะเนว่าคงใช่ลูกของมัน ครั้นแล้วจึงสอดเข้าไป หมุนจนเปิดออกโดยง่าย

ในตู้ทึบไม่มีหนังสือ มีเพียงถาดใบหนึ่งกับถุงกระดาษสีน้ำตาล

เขาดึงถาดออกมาด้วยมืออันสั่นและเย็น ใจที่บานเมื่อครู่กลับหรุบหรู่ลงราวฟ้าคืนแรม เนื้อตัวสะอาดสะอ้านสดใหม่เริ่มร้อนผ่าว

ท้ายที่สุด เหงื่อซิบๆก็ผุดเต็มทุกขุมขนจนกระทั่ง

เหนียวเหนอะ ถาดสังกะสีดอกลายน้ำเงินสลับเหลืองเป็นถาดทรงกลมขนาดกลาง ขอบถาดยกขึ้นน้อยๆ รัดถึงกับทิ้งตัวลงนั่งขัดสมาธิ วางถาดไว้บนตัก เปิดถุงกระดาษสีน้ำตาล แล้วล้วงหยิบของในนั้นออกมา เป็นผืนผ้าที่ซักแล้ว ลายพร้อยเนื้อนุ่ม หากก็มีกลิ่นอับเพราะเก่าเก็บ

'ผมเป็นเด็กกำพร้าครับ'

เขานึกถึงภาพของตนเองในโรงเรียน...ชั่วโมงนั้นเป็นชั่วโมงแนะนำตัว คุณพ่อ-บาทหลวงสเตฟาโน จะชี้ให้ลุกขึ้นเล่าถึงตนเองทีละคน เล่าอะไรก็ได้ที่เกี่ยวกับครอบครัวและความรู้สึกที่มีต่อพ่อแม่พี่น้องและทุกคนผู้อยู่รวมกันในบ้านหลังหนึ่ง อาจจะเป็นญาติหรือคนรับใช้ก็ได้ทั้งสิ้น

คำถามสุดท้ายของคุณพ่อก็คือ

'เธอคิดว่าเธอเป็นคนอย่างไร'

วันนั้น เขาระบายความในใจไม่มากนัก...เพราะถ้าระบายคงได้ร้องไห้โฮให้เป็นที่ตกอกตกใจของเพื่อนร่วมชั้นบ้างเป็นแน่ รัดจึงเพียงแต่เล่าเรื่องความรักของคุณพู่กลิ่นที่มีต่อเขา จนกระทั่งเพื่อนหลายคนพึมพำ

'อยากเป็นลูกคุณแม่นายมั่งจัง'

ครั้นมาถึงคำถามสุดท้าย รัดจึงบรรยายสั้นๆเกี่ยวกับตัวเอง

'ผมเก็บความรู้สึกเก่งครับ ไม่ค่อยมีใครรู้ว่าผมคิดอะไร แต่ผมรู้ว่าคนอื่นคิดอะไร เรื่องที่ผมคิดก็ไม่ดีเท่าไหร่ บางที

ผมก็...ก็ตกใจความคิดของผมเหมือนกัน'

'ไม่ดีน่ะไม่ดียังไง' คุณพ่อถาม

'ผมคิดแต่ว่า ไม่มีใครจริงใจกับผม ไม่มีใครรักผมจริง...

รัดสะอื้นออกมา สะอื้นฮักกับความเงียบงันท่ามกลางแสงไฟในห้องที่มีตู้หนังสือเรียงราย มือบีบขอบถาดแน่นนัยน์ตาฉ่ำน้ำ แลเห็นแต่ผ้าดอกพร้อยพร่าพราว

เลี่ยมตื่นตอนตีห้า ก็แลเห็นไฟเปิดสว่าง เมื่อไขกุญแจเข้าไปเตรียมทำความสะอาด กลับผิดหวัง เพราะไม่มี 'เจ้าของบ้านคนใหม่' อยู่ตรงนั้น

ครั้นเปิดไฟในห้องกลาง เดินตัดความกว้างของห้องโล่งออกไป ลองผลักประตูพับได้ด้านหน้า จึงรู้ว่าชายหนุ่มตื่นแล้ว คงเดินสูดอากาศบริสุทธิ์ตอนตรู่ๆ ไปนั่งดูน้ำไหวฟังเสียงเรือหางยาวที่เริ่มรับคนโดยสารอย่างสำราญอารมณ์ ณ ศาลาท่าน้ำ

สองเช้ามาแล้วที่เขาตื่นยามนี้

แต่เมื่อเดินตัดสนามข้ามไปสู่ทางปูอิฐ เปิดประตูท่าน้ำชะโงกออกไปดูก็แลเห็นแต่ความว่างเปล่าบนศาลา...ครั้นมองเลยลูกกรงออกไป จึงเห็นเพียงแผ่นหลังของลิ่มกำลังจ้วงพายอยู่วับๆ ตัดฝ่าคลื่นกลางคลองที่ถูกเรือหางยาวก่อกวนแต่เช้าตรู่ ข้ามไปสู่ฟากโน้น

รัดก้าวขึ้นบันไดท่าซึ่งบัดนี้ก่อสร้างแข็งแรง ลิ่มผูก

เรือใส่กุญแจแล้วตามไปด้วย ผ่านหาบเต้าฮวยส่งควันฉุยหอมน้ำขิงและรถเข็นขายผลไม้ไปตามทางเดินโบกปูนแคบๆซึ่งแต่ก่อนเป็นเพียงทางดินโรยเศษอิฐ ออกไปสู่ถนนคอนกรีต

"ไปกินอะไรกันดี ลิ่ม" ชายหนุ่มถามไถ่...เขากำลังคิดถึงหลายสิ่งหลายอย่างที่ทยอยตามกันมา...หนี้สินของคุณพิกุล...คนกลุ่มหนึ่งมีทั้งดี ปานกลาง และค่อนข้างเสื่อมปะปนกันอยู่ในประตูทั้งสามบ้าน ทรัพย์สินทั้งมีค่าและน้อยค่าอันตรธานไปสิ้น บ่งบอกสัญญาณที่ค่อนข้างอันตรายเป็นการยากสำหรับเขาที่จะใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางความไม่รู้...ยากมาก...รัดคำนึงพลางเดินพลาง

"คุณรัดอยากทานอะไรล่ะฮะ ที่ซอยวัดกลางมีโจ๊กอร่อย"

"บะหมี่จอมพลยังอยู่หรือเปล่า"

"ย้ายไปนานแล้วครับ แต่ถึงอยู่เขาก็ออกขายค่ำๆ ไม่ได้ขายเช้า ตอนเช้านี่ก็มีแต่โจ๊ก"

"ถ้างั้นก็ไปกินโจ๊ก"

คนทั้งสองเดินกันไปเรื่อยๆตามบาทวิถีที่คับคั่งแออัดด้วยยวดยาน เขานึกขอบคุณประเทศอินเดียอยู่เสมอ ที่ทำให้การใช้ชีวิตในเมืองใหญ่ง่ายขึ้น ความดีคงจมหายไปหากไม่มีความร้ายมาเปรียบเทียบ ความสบายคงเห็นได้แต่ไม่เด่น หากไม่มีความลำเค็ญมาเข้าคู่

ไม่กี่นาทีต่อมา รัดก็พาลิ่มมานั่งกินโจ๊กที่ร้านอร่อยย่านวัดจันทาราม

"แถวนี้ก็เปลี่ยนไปแยะเหมือนกัน"

"ครับ" ลิ่มตอบอย่างสำรวม เมื่อตระหนักแน่ว่า บัดนี้รัดคือนายจ้างของเขา "เปลี่ยนไปหมดตั้งแต่สะพานพุทธ วงเวียนเล็กตอนนี้ก็ไม่มีวงเวียนแล้ว"

"ลิ่มเป็นยังไงมั่งล่ะ ตั้งแต่คุณแม่เสีย เป็นยังไงกันมั่ง" อีกฝ่ายสอบถาม ขณะตักโจ๊กเข้าปาก...

"ก็...ไม่เป็นไง...ใครอยากอยู่ก็อยู่กินเงินเดือน ใครไม่อยากอยู่เพราะเงินเดือนน้อย ก็แยกตัวออกไปหางานทำข้างนอก แต่คนที่เคยช่วยคุณศรีทำกับข้าว ขนม ยาดมยังอยู่ครบทุกคน คือ บุ้ง เขือ คุณสมปัก แล้วนังฝนก็เรียนแค่ ป.๗ เอง ออกจากโรงเรียนมาช่วยคุณศรี"

"คนที่ออกไปทำงานข้างนอกยังกลับมาค้างในบ้านทุกคนหรือเปล่า"

"กลับฮะ เขามีกุญแจคนละดอก กลางคืนก็กลับเข้ามา"

รัดฟังด้วยความกังวลใจเพิ่มขึ้น...ระหว่างที่ยังว่างภายในครึ่งเดือน เขาจะต้องสะสางทุกสิ่งประดาที่หมักหมมจมอยู่กับความไม่รู้ไม่เห็น แล้วบานปลายกลายเป็นขยะกองใหญ่

ขยะกองใหญ่ที่สมัครใจเรียกขานว่าความเมตตา

โลกข้างหน้าของเขาคอยอยู่อีกมาก

สุมทองนั่งพับเพียบอยู่ตรงหน้าคุณพิกุล ภายในห้องนอนส่วนตัวเธอที่มีเตียงไม้เดี่ยว ใต้เตียงโปร่งโล่ง สะดวกในการทำความสะอาด นอกจากเตียงก็คือตู้เสื้อผ้าและเก้าอี้ทั้งนั่งและนอนเล่นเก่าก่อนและเก่าแก่ ฝาไม้สักเข้าลิ้นยังคงเรียบสนิทเช่นเดียวกับสีภายในที่ดูซีดลง หากก็ไม่ถึงกับทรุดโทรม

สีหน้าคุณพิกุลเพียบด้วยความทุกข์ใจ

"ไอ้หมอนี่มันเค็มไม่หยอกเห็นไหม ป้าคิดมานานแล้วว่ากลับมาคราวนี้มันจะมาแก้แค้นเราหรือเปล่า...แต่วันนี้ก็เริ่มแล้วละนะ...เริ่มมีเค้าแล้ว...หนอย...ไอ้คนบัดซบ...ทำไมต้องเอารายชื่อคนอาศัยในนี้ไปตรวจ"

เธอพูดอย่างพลุ่งพล่าน ฉุนเฉียว...เพียงแค่รัดยังเงียบนิ่ง ไม่ตอบรับว่าสามารถช่วยเรื่องเงินที่เธอขอร้องได้หรือไม่ เธอก็ทอดถอนร้อนเร่าอยู่เฮือกๆเสียนักหนา

แล้วนี่บริวารยังจะวิ่งมาบอกว่ามีการสอบสวนอย่างถ้วนถี่ว่า ใครเป็นใครในบ้านนี้อีกนั่นเล่า

คุณพิกุลรับรู้แล้วก็เอาแต่โมโหโกรธา เดินขึ้นเดินลงจนกระทั่งสุมทองกลับจากทำงานตอนค่ำ ยังไม่ทันอาบน้ำกินข้าว เธอก็โผล่ออกไปดัก ดึงเอาตัวขึ้นมา อย่างน้อยก็ได้ระบายความกดดันคั่งแค้น

"มันมีสิทธิ์อะไร ในเมื่อคนพวกนี้อยู่มาก่อน มันอยู่มาตั้งแต่โรงงานทำถาดยังไม่ได้ตอกเสาเข็ม"

สุมทองนั่งนิ่ง...ขณะที่ใจส่งไปถึงเขา...พลางก็นึกถึงเหตุถึงผลของคนที่มารับมรดกว่าตกที่นั่งอย่างไร

ที่เรือนยาวข้างบ้านเป็นที่อาศัยของหลายครอบครัว มีคนเข้าๆออกๆ บ้างมากินมานอนโดยไม่มีงานทำ บ้างก็ใช้เป็นแค่ที่เอนกายลงหลับตา

บ้านคุณพู่กลิ่นนั้น แม้จะปิดประตูหน้าต่างใส่กุญแจ แต่วันดีคืนดีก็มีคนงัดเข้าไป...ถ้าเป็นเรา เราจะทำอย่างไร ก็คงต้องทำเช่นที่รัดทำในวันนี้ คือตรวจสอบว่ามีผู้อาศัยกี่คน คนเหล่านี้มีใครบ้าง เมื่อเขาแบ่งสันปันส่วนให้เงินตามพินัยกรรมระบุเรียบร้อยแล้ว ใครบ้างสมัครใจอยู่ และใครสมัครใจไป

"คุณป้าคะ...แต่หนูเห็นว่า สภาพทุกอย่างมันบีบให้เขาต้องใจแข็ง" สุมทองพูดเสียงอ่อน

"มันไม่มีสิทธิ์บีบ" คุณพิกุลตอบแผ่วเบา "มันเป็นใครยายสุม มันก็ไอ้คนไม่มีหัวนอนปลายตีน...มีสิทธิ์อะไรมาไล่คนของเรา"

"ถ้างั้นคุณป้าก็น่าจะย้ายคนบ้านโน้นมาไว้บ้านนี้" หญิงสาวแนะ

อีกฝ่ายก็เลยอึ้งไป หากก็กระสับกระส่ายมากขึ้น พลางเอี้ยวตัวมองผ่านบานหน้าต่างไปสู่แสงไฟที่กระจาย

จากห้องชั้นบน

แล้วพลันก็ได้เห็นใครคนหนึ่งยืนหันข้างอยู่หว่างกิ่งก้านต้นพิกุลอันส่องทะลุถึงบานหน้าต่างบ้านหลังนั้น

รัดกำลังเพลินอยู่กับภวังค์ ขณะที่นัยน์ตาจับจ้องดวงหน้าคุณพู่กลิ่นที่ลอยเด่นอยู่ในกรอบรูป

๓๒

ยมบุตรส่งรถจากสระบุรีมารับเธอตั้งแต่เจ็ดนาฬิกาครึ่ง ...คุณพิกุลจะพาสุมทองไปด้วย โดยขออนุญาตบิดาของหญิงสาวไว้เรียบร้อย

'ไปเป็นเพื่อนหมอนั่นไง' เธอกระซิบกระซาบกับโปรดและส่งศรีผู้มีสีหน้าพะอืดพะอม เพราะรู้สึกว่า...ค่อนข้างมีเลศนัยหรือแผนการบางอย่างอยู่ในใจ 'อย่างน้อยพี่จะได้ไม่อึดอัดที่ต้องนั่งไปกับมันสองคน'

รัดคงไม่ยอมให้เงิน หากเขาไม่ได้เห็นไม่ได้สัมผัสด้วยตาและด้วยใจว่าเป็นอย่างไรมาอย่างไร วัยปลายของเธอจึงมีหนี้สินล้นพ้น

'ไปพามันมา' ยมบุตรหรือนายทองแก่นบัญชาการอยู่เบื้องหลัง 'ผมจะเจรจากับมันเอง'

คุณพิกุลนั้นตกอยู่ภายใต้อำนาจบุรุษนัยน์ตาคมอ่อนโยนแกมถ่อยเถื่อนตลอดเวลาอันยาวนาน เธอไม่เคยปลดแอกได้สำเร็จจากการเป็นเมียลับ ตราบเท่าที่ยังเหลือทรัพย์สินให้เขาปอก...โดยค่อยๆลอกอย่างละเลียดทีละเล็ก

ทีละน้อย เรื่องนั้นนิดเรื่องนี้หน่อย

แม้บัดนี้ วัยของเธอจะล่วงเลยมาไกล หากก็มิใช่สิ่งสำคัญ ด้วยยมบุตรมิได้เสพเพื่อสุขหรือเพื่อการโลกีย์ เขามีเหยื่ออื่นในความประสงค์ส่วนนี้พลีให้

คุณพิกุลเป็นเพียงถุงทองที่เขาจะต้องถ่าย ด้วยว่ายังมีที่ทางบางแห่งเป็นที่เช่าของภัตตาคาร ทำสัญญากันยาวนานถึงสิบห้าปี เหลืออีกไม่ถึงปีสัญญานั้นจะหมดอายุ

"แล้วนี่มันลืมนัดหรือยังไง" คุณพิกุลค่อนข้างกระสับกระส่ายเมื่อมองไปทางประตูหลังเรือน ยังไม่มีวี่แววว่ารัดจะปรากฏตัว

"แหม จริงๆนะ ถ้าไม่คิดนิดเดียวว่าต้องพึ่งมันละก็ ป้าแทบจะไม่ชำเลืองเลยเชียว เอางี้ สุมไปดูซิ มันกำลังเช็คข้าวของอยู่ละมัง"

คุณป้าเป็นคนเอาแต่ใจ สุมทองคิดเมื่อมองนาฬิกาเธอนัดรัดแปดโมงตรง แต่นี่เพิ่งเจ็ดโมงห้าสิบ เรื่องอะไรเขาจะมาก่อน ใช่ว่าเขาชอบหน้าคุณพิกุลเสียเมื่อไหร่ เท่าที่เขารับปากยอมไป ก็บุญเสียนักหนา

หากเพราะความหัวอ่อนว่าง่ายอันการอบรมฝึกหล่อนไว้ ประกอบกับอยากอยู่แล้ว อยากเข้าไปใกล้ชิดสนิทสนมกับเขาให้มากขึ้น ด้วยความรู้สึกสงสารแต่กาลก่อนยังจำหลักอยู่ในใจ แม้วันเดือนปีจะผ่านไปนานมาก

หากทุกภาพก็ยังตรึงตรา ไม่ลา ไม่ลบ ไม่เสื่อมคลายแม้สักน้อย

ดังนั้น หล่อนจึงเดินไปรีรออยู่ตรงเชิงบันไดหลังเรือน

ทุกสิ่งเงียบสงบ หญิงสาวจึงค่อยๆก้าวเกือบจะย่องผ่านห้องเฉลียงอันว่างเปล่าที่มีเพียงถ้วยชาวางอยู่บนโต๊ะอาหาร หากก็ไม่มีเขา ณ ที่นั้น จึงเดินเลยเข้าไปในห้องกลางอันกว้างโล่ง พื้นไม้สักเป็นเงาลื่นพร้อมด้วยความร่มเย็นอันทอดคลุมอย่างแปลกประหลาด

กำลังยืนลังเลอยู่กลางห้องว่าจะออกไปดูที่เฉลียงข้างนอกดีหรือไม่ ก็พอดีประตูห้องด้านซ้ายเปิดออก

"อ้อ" สุมทองค่อนข้างอึกอักประดักประเดิดเป็นครู่หล่อนยังเคอะเขินทุกครั้งที่ประจันหน้ากับเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกะทันหันจนตั้งตัวไม่ติด "คุณป้าให้มาดูพี่รัดน่ะค่ะรถคอยอยู่แล้ว"

เขาพยักหน้า คราวนี้มองหล่อนตรงๆ

"คุณไม่ไปด้วยหรอกหรือ"

"ไปค่ะ" หญิงสาวตอบพร้อมกับรู้สึกว่าผิวหน้าผ่าวร้อนชอบกลอยู่

"ก็ดีเหมือนกัน" อีกฝ่ายกล่าวต่อ "จะได้คุยกันไป"

ใจของสุมทองพองบาน...ทั้งๆที่เขาพูดอย่างเรียบที่สุดไม่มีท่าทีว่าแช่มชื่นเพราะได้ปราศรัยกับหญิงสาวสวยคนหนึ่ง

ต่อจากนั้น เขาจึงเดินตามสุมทองไปยังรถที่จอดอยู่บนลานคอนกรีตบริเวณประตูใหญ่หลังเรือนเล็กของหญิงสาวซึ่งบัดนี้กลายเป็นหน้าบ้านไปโดยปริยาย

พบคุณพิกุลนั่งคอยอยู่แล้วบนเบาะหน้า มีคนขับเดินเตร่ไปมาอยู่ข้างๆ

"อ้อ..." เธอหันมาทักระหว่างหน้าต่างรถ "นั่งหลังกันสองคนดีแล้ว ฉันนั่งหน้า จะได้สบายๆ ไม่อึดอัด"

บัดนี้ สตรีสูงวัยก็จำต้องกลับมาใช้สรรพนามเดิมๆ ด้วยว่าอีกฝ่ายไม่มีทีท่าจะยอมรับความเป็นป้าจากคุณพิกุล

สำหรับรัดไม่ว่ากระไร แต่สุมทองเดือดร้อนอยู่บ้างที่ผู้ใหญ่ต้องระเห็จไปนั่งคู่กับคนขับ

"หนูนั่งดีกว่าค่ะ คุณป้า" หล่อนยืนค้อมตัวอยู่ข้างๆ พลางเชิญชวนให้อีกฝ่ายย้ายมานั่งตอนใน

รัดจึงตัดบท

"ให้ผมนั่งดีกว่าครับ แล้วคุณพิกุลกับคุณสุมทองนั่งข้างในด้วยกัน"

"ไม่ต้อง" สตรีอาวุโสยกมือขึ้นอย่างตั้งใจว่าจะอยู่ตรงนี้ ดังนั้น สองหนุ่มสาวจึงจำต้องเปิดประตูเข้าไปนั่งด้วยกัน "ฉันนั่งได้ ชอบนั่ง"

'ความหวัง' บางอย่างผุดขึ้นมาในสมอง...เป็นความหวังอันมาพร้อมกับเสียดายแกมลังเล

สุมทอง...แม้มิใช่ลูกหลานโดยสายเลือด แต่เพราะ

ความว่าง่ายอ่อนโยนตั้งแต่เยาว์วัยเป็นต้นมา ชวนให้คุณพิกุลรักใคร่เมตตาไม่จืดจาง ยิ่งพี่ชายของหล่อนทำให้ความหวังของเธอพังภินท์ เพราะทุกวันนี้ เปรยไปได้ผู้หญิงคนหนึ่งทำงานบาร์ จึงบางวันก็กลับมาค้างบ้านโดยเฉพาะวันไปทำงาน แต่ศุกร์เย็นถึงอาทิตย์กลางคืนมักจะหายไป กลับมาให้เห็นอีกครั้งก็เย็นวันจันทร์

ทั้งโปรดและส่งศรีนั้นไม่ต้องเอ่ยถึง อกกลัดหนองทั้งพ่อและแม่มานานครัน ดังนั้น ความรักความหวังที่เหลืออยู่ทั้งสิ้นทั้งปวง จึงเทให้ลูกสาวผู้คอยดูแลคนทั้งหลายอย่างใส่ใจใกล้ชิดเพียงคนเดียวคือสุมทอง

หล่อนเป็นแม่บ้าน...เรียกได้ว่าเรือนทั้งสามหลังอยู่ในความดูแลของหญิงสาวก็ไม่ผิด ด้วยเหตุที่คุณพิกันนั้นยังไม่ยอมคืนสมบัติ...เธอไปๆมาๆระหว่างตึกสวยชานกรุงเทพฯ กับเรือนปั้นหยาหลังเก่า โดยมอบหน้าที่ให้สุมทองคอยเปิดเข้าไปทำความสะอาด

รถแล่นออกจากประตูท่ามกลางความเงียบอึดใหญ่ ขณะที่คุณพิกุลคิดในใจว่าจะเริ่มการสนทนาอย่างไรดี

"ได้ข่าวว่าตอนเช้าเธอชอบทานโจ๊กใช่ไหมรัด" ท้ายที่สุดผู้อาวุโสก็เอ่ยขึ้น

"โจ๊กที่วัดกลางอร่อยดีฮะ ถ้าอร่อย ก็ชอบ" อีกฝ่ายตอบเรียบๆ

"ใช่" คราวนี้คุณพิกุลต่อได้ "ก็บ้านนี้เป็นรกราก

เหล่ากอพวกทำของอร่อยนี่ จนกระทั่งทั้งนายทั้งบ่าวก็ติดเรื่องกินของดีของแท้ไปตามกัน สมัยที่มันกำลังวิ่งไปข้างหน้าอยู่นี่ เป็นสมัยโกยเงิน เป็นสมัยรีบร้อน แม้แต่หมูทอดกระเทียมพริกไทยตามร้านอาหารที่ว่ามีชื่อเสียงนักหนา มันก็เปลี่ยนไปไม่ใช่หมูทอดกระเทียมพริกไทยที่เรารู้จัก"

รัดนิ่ง เพราะไม่เห็นเรื่องจุกจิกเหล่านี้สำคัญ...หากจะเห็นสำคัญดังคุณพิกุลพูด ก็ตรงที่ 'เป็นสมัยรีบร้อน' มากกว่า แต่ก็ไม่จำเป็นที่เขาจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นกับคำพูดของเธอ

"ตอนนี้รัดยังอยู่ว่างๆ ไม่ลองลงเรือข้ามฟากไปทางสี่พระยา ทางสาธร สีลมมั่งนี่ ยายสุมเขาทำงานแถวนั้น" เธอกล่าวต่อไปเรื่อยๆเหมือนไม่ตั้งใจ ขณะที่อีกฝ่ายยิ้มในหน้า

สุมทองใจหายวาบเมื่อชำเลืองมองแล้วเห็นยิ้มนั้น

เป็นยิ้มหยันเยาะอย่างรู้เท่า แต่เขาก็สนองตอบ

"ครับ...ผมก็คิดอยู่เหมือนกันว่าน่าจะลองขึ้นรถลงเรือชมเมืองกรุงที่ดูท่าว่าจะเปลี่ยนจากสมัยก่อนจนไม่เหลือเค้าตอนผมเด็กๆมั่งเหมือนกัน"

"ว่าแต่ว่า เธอจะทำอะไรต่อไปจ๊ะ..."

"คิดว่า...ใหม่ๆนี่อาจจะสมัครไปเป็นอาจารย์พิเศษ..."

แน่นอน...รัดนึกในใจ...เขาคงยังไม่แจกแจงจุดยืน

หรืองานที่เขาจะทำในอนาคตให้เธอได้ล่วงรู้

"อย่างเธอ...ทำอะไรก็ได้ทั้งนั้นอยู่แล้ว เพราะไม่ต้องคิดเรื่องเงิน"

"ถ้าไม่ต้องคิดเรื่องเงิน พี่รัดคงจะทำอะไรให้ชาติบ้านเมืองได้มาก"

"ชาติบ้านเมือง" คุณพิกุลส่งเสียงแหลม "ยังมีอีกหรือคำนี้ ยังมีหลงอยู่ในสมองของคนสมัยโกยเงินสมัยรีบร้อนอีกหรือ ยายสุม...พูดไปก็เชยตายเปล่า"

"มีซีคะ ถ้าเรามี 'ใจ' เราก็มี 'ชาติบ้านเมือง' "

คุณพิกุลหัวเราะกิ๊กเชิงชอบใจที่หลานสาวสุดรักพูดจาให้ชายหนุ่มทรงภูมิได้แลเห็นประกายปัญญาของหล่อน

"แหม...ยายสุมของป้า...นานๆพูดทีมีแต่คำคม"

รัดไม่ตอบ เพราะไม่จำเป็นต้องตอบ...เขาไม่ไว้ใจคนในบ้านนี้ว่าจะมี 'ใจ' ดังปากว่า

"ฉันพอจะรู้ใจรัดอยู่เหมือนกัน" คุณพิกุลเอ่ยต่อไปอย่างประจบ "ดูเธอจะเป็นคนเจ้าอุดมคติไม่ใช่เล่น...ก็ดีนะจ๊ะ...มีความรู้สูง เอามาถ่ายทอดให้เด็กไทยได้รู้ไปด้วย น่าอนุโมทนา"

"ขอบคุณครับ" ชายหนุ่มตอบเท่าที่จำเป็น ขณะที่รู้สึกอยู่เหมือนกันว่าปลายเสียงผู้พูดแกมสำเนียงบางอย่าง

สุมทองรู้ตื้นลึกหนาบางในใจของผู้มีอุปการคุณต่อ

หล่อนเป็นอย่างดี ดังนั้น ขณะที่คุณพิกุลพูดจา หญิงสาวก็ได้แต่สะบัดหนาวสะบัดร้อน...ค่อนไปข้างอึดอัด

ภาพเมื่อครั้งเยาว์วัยผ่านปรายเป็นระยะเข้าสู่ความทรงจำ น่าแปลกที่ไม่เคยเลือนลา

ภาพเด็กชายร่างสันทัด ผิวสองสี เงียบขรึมอยู่เสมอ ไม่พูดจาเล่นหัวกับผู้ใด สุมทองยังจำความรู้สึกของตนเองได้ทุกครั้งคราที่พี่ชายบริภาษ

'จำไว้นะ สุม ไอ้รัดมันเด็กเก็บตก น้องรู้ป่าว...มันคนไม่มีหัวนอนปลายตีน อย่าไปพูดไปเล่นกับมันเป็นอันขาด'

ทุกคราวที่ได้ฟัง หล่อนจำได้ว่าสงสารเขาสุดสงสาร

วันที่คุณป้าพู่กลิ่นตาย เขามางานศพ มานั่งตัวตรงพนมมือฟังสวด ไม่เหลียวหน้าเหลียวหลัง ไม่สบตากับผู้ใด

สุมทองจำได้ว่า หล่อนแอบมองเขาจากข้างเสาศาลาวัด

แต่ชั่วโมงนี้ เขาอยู่ที่นี่ นั่งอยู่ข้างๆหล่อน...ไม่ถึงกับเครียดหรือเกร็ง หากก็ระแวงระวัง หล่อนสังเกตเห็นความระแวงผ่านวาบจากสายตา

ยมบุตรในเสื้อป่านขาวคอกลมกางเกงผ้าลินินหลวมๆ สวมสร้อยทองคำหนักสิบบาท ห้อยพระเครื่องสี่เหลี่ยมองค์ใหญ่ นั่งอยู่บนเบาะหน้าแท่นบูชาท่ามกลางความเงียบ

ก่อนลงจากรถ คุณพิกุลบอกรัดเรียบๆว่า

"ท่านยมบุตรท่านเป็นร่างทรงของหัวหน้าบริวารตนหนึ่งของยมบาล รัดคงรู้แล้วนะว่า ยมบาลนี่คือเทพผู้ปกครองโลกของคนตาย เวลาคนจะตาย ยมบาลท่านจะสั่งให้บริวารของท่านไปพาวิญญาณของคนคนนั้นมารอฟังคำตัดสิน บริวารที่ว่านี่จะมาเข้าร่างคนทรงคือคุณทองแก่นแต่วันนี้เป็นวันพระ ไม่เข้าทรง"

รัดไม่ค่อยแปลกใจในถ้อยคำของคุณพิกุล

ที่ประเทศอินเดียอันผู้คนพลเมืองส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดู ความเชื่อเรื่องปาฏิหาริย์จะแทรกซึมแผ่กว้างไปทั่วทุกขอบเขตประเทศนั้น ชมพูทวีปได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งความทุรกันดาร จำนวนพลเมืองก็มหาศาล จึงเดือดร้อนลำเค็ญเป็นนิจมา

นับแต่โบราณกาลก่อนพุทธศาสนากำเนิดขึ้น ฤดูร้อนร้อนจัด ฤดูหนาวหนาวจัด จึงหันไปพึ่งพิงอำนาจของธรรมชาติ ของวิญญาณ ของผีสางเทวดา และของพระเจ้าโดยมิได้ขึ้นอยู่กับเหตุผลใดๆ เนื่องด้วยเกิดศรัทธาขึ้นเพราะความไม่รู้

แม้ในปัจจุบัน การศึกษาที่เกี่ยวกับปรัชญา อภิปรัชญาหรือวิทยาศาสตร์แขนงต่างๆจะงอกงาม แผ่ขยายลบความไม่รู้ไม่มีเหตุผลออกไปได้มาก แต่คนที่ไม่รู้หรือรู้แต่งมงายมีเพียงนิยายในสมอง ไม่สามารถสู้หน้ากับความจริงได้ก็มีอีกมาก

ดังนั้น ความคิดที่สมมุติขึ้นจึงยังยืนยงคงอยู่ พวกที่รู้ก็รู้ไป พวกที่ไม่รู้ก็สมัครใจจมอยู่กับความไม่รู้ เพราะถือว่าเป็นความสุขอันวิเศษ

คุณพิกุลเองก็ตกอยู่ในกลุ่มคนประเภทหลัง

นับตั้งแต่เธอเวียนไปเวียนมา ณ 'อาศรม' แห่งนี้ก็เกือบยี่สิบปีเข้านี่แล้ว จากคุณพิกุลผู้มีทรัพย์สินมากมายมาสู่คุณพิกุลผู้กำลังจะหมดตัว

"อยากพบคุณรัดมากเลย" นายทองแก่นเอ่ยขึ้น พลางเพ่งมองสุมทองอย่างสนใจ

เขาเพิ่งรู้จักหล่อนเป็นครั้งแรกในวันนี้

"ฉันพูดกับรัดไว้แล้วเรื่องที่กำลังเดือดร้อนแสนสาหัส...แต่รัดคงไม่เชื่อ ก็เลยชวนมาดูที่ทางที่สร้างขึ้นไว้สำหรับให้ผู้คนมาปฏิบัติธรรม...เดี๋ยวค่อยนั่งรถพาไปดู เพราะไม่ใช่น้อยๆไร่ สิ่งก่อสร้างในนี้ก็ได้จากพุทธศาสนิกชนที่เขามีศรัทธา รวมตัวกันตั้งเป็นกองทุนขึ้นมา มีคณะกรรมการดูแลการเงินเรียบร้อย ที่ของใครก็ของคนนั้น เพียงแต่เราอยู่รวมกัน"

รัดฟังไปอย่างนั้นเอง

เขามาที่นี่ด้วยความจงใจที่จะมาหาต้นสายปลายเหตุเรื่องหนี้สินของคุณพิกุลโดยเฉพาะ มาเพื่อพบปะคนทรงที่แม้ฝันจะบอกกล่าวชัดเจนว่าคุณพิกุลกับนายทองแก่นมีสัมพันธ์เชิงชู้สาวต่อกัน เขาก็ฟังหูไว้หู

"เดี๋ยวฉันจะพารัดไปดูที่...มีศาลาพักผ่อน มีสวน มีต้นไม้ มีที่วิปัสสนา มีโรงอาหาร มีอาคารกิจกรรมสำหรับต้อนรับทั้งเด็กผู้ใหญ่ผู้หญิงผู้ชายที่มาพักแรม แล้วอาจจะหาความสงบวิเวกไปในตัว"

นายทองแก่นลุกขึ้น...พลางพยักหน้า

"ไปด้วยกัน...ผมจะพาคุณรัดไปดู...ที่ดินทั้งหมดพันไร่...นี่ก็ยังคิดจะขยับขยายออกไปอีก"

ในวัยเกือบหกสิบ นายทองแก่นยังดูหนุ่มมาก ร่างสูงใหญ่ล่ำสัน สูงกว่ารัดราวฝ่ามือ...ก็อาจเป็นไปได้...ชายหนุ่มนึกในใจ คุณพิกุลเป็นม่ายมาช้านาน ครั้งพานพบเพศตรงข้ามที่ช่ำชองทั้งกายและวาจาความคมเข้มเจ้าอำนาจที่เคยมีพลันถูกลบลงโดยง่าย

ครู่ต่อมา นายทองแก่นก็พาคนทั้งหมดนั่งรถตู้ส่วนตัวโดยเขาขับและรัดนั่งคู่ มีคุณพิกุลและสุมทองนั่งตอนในออกจากหน้าตึกที่พัก

หลายครั้ง หญิงสาวเหลือบไป...ก็พบนัยน์ตาคู่นั้นกำลังจ้องผ่านกระจกมองหลังมาที่หล่อน

บริเวณอันกว้างใหญ่ไพศาลตรงหน้าคือ 'อาณาจักร'

รถเลี้ยวไปเรื่อยๆ ระหว่างหมู่ไม้ที่มีไม้ยืนต้นสลับกับไม้พุ่มไม้กอ มีสวนคั่นเป็นระยะ ผ่านโรงยาวที่คุณพิกุลบอกว่านี่คือโรงอาหาร ผ่านศาลาโล่งน่าสบาย และอาคาร

ชั้นเดียวสองหลัง จนกระทั่งถึงตึกสองชั้นหลังกะทัดรัดท่ามกลางความร่มครึ้มของไทรใหญ่

"นี่ไง...ที่ป้ามาก็มาพักที่นี่แหละ สุม มานั่งสมาธิวิปัสสนาหนีชีวิตหนีความร้อนใจ" คุณพิกุลบุ้ยใบ้พลางพูดเบาๆ ขณะที่นายทองแก่นชะลอรถแต่มิได้จอด ยังคงแล่นต่อไป เลี้ยวไปตามทางโค้งแล้วอ้อมวนต่อไป ท่ามกลางความร่มรื่นของแมกไม้ที่เรียงรายอยู่เป็นแนว

ความพอใจ ความเชื่อ และความหลง เพียงสามความรู้สึก ก็ทำให้คุณพิกุลหนีความร้อนใจมาเดือดดิ้นอยู่ตรงนี้

๓๓

ซอยซีเมนต์แคบๆเมื่อยี่สิบปีก่อนเปลี่ยนไป หากก็ไม่มากมายจนผิดตา

ชายหนุ่มข้ามเรือมาขึ้นที่ท่าฝั่งพระนคร แล้วเดินเรื่อยๆเข้าสู่ถนนที่เป็นวันเวย์ น่าแปลกที่เขาจำทางเข้าบ้านมาลินีได้แม่นยำ แม้คุณพู่กลิ่นจะเคยพามานานมาก สมัยเขายังเป็นเด็ก...แต่ทุกครั้งคราที่เปลือกตาปิดลง รัดจะแลเห็นซอยคอนกรีตกว้างพอให้รถสวนกันได้อย่างเบียดๆ พาเข้าไปถึงประตูบ้านอันเป็นทางตันปรากฏในม่านตา

และในม่านตาที่ดูเหมือนจะกว้างใหญ่ แลเห็นเป็นผืนอันสุดแสนจะยืนยงมิรู้ดับ มีตราประทับเหตุการณ์เพียงเล็กน้อย หากก็ฝังแน่น พิมพ์ภาพที่ซักไม่ออกฟอกไม่หมดของสมาชิกในครอบครัว

เริ่มตั้งแต่ผู้อาวุโส คือคุณมนูญผู้วายชนม์ไปแล้ว กับคุณวรีผู้บัดนี้คงแก่มาก เดินเหินไม่ไหว ไปไหนมาไหนไม่ได้ แต่ก็ยังเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้ลูกหลาน อย่างน้อย

ก็มาลินีนั่นเองที่อบอุ่น

ชายหนุ่มเดินพลางประทับใจพลาง...เขามักตื้นตันต่อภาพครอบครัวที่พร้อมเพรียง

วันนี้วันเสาร์ วิบูลย์ มณีวรรณ และอาจจะมีลูกสาวเขาตามกลับมาเยี่ยมมารดาในกรุงเทพฯหรืออย่างไร เขาเองก็ไม่มีความรู้

จริงซินะ...นอกจากส่งจดหมายกับการ์ดปีใหม่ไปถึงวิบูลย์และมณีวรรณปีละสองสามครั้งเชิงบอกกล่าวด้วยความเคารพนับถือแล้ว...ครอบครัวนี้กับเขาก็ดูจะห่างเหินกันไป

วันนี้ จึงถือเป็นโอกาสดีที่จะมาคารวะพร้อมของฝากเล็กน้อย

ประตูสีฟ้าซีดและรั้วสีเทาไม่เปลี่ยนแปลง มะม่วงสองต้นก็ยังอยู่ ตัวเรือนสองชั้นทาสีนวล เมื่อเขาเอื้อมไปกดกริ่ง สักสองสามอึดใจ ก็มีคนมามองเขาจากช่องใส่จดหมาย

"อ้อ...รัด" มาลินีนั่นเอง...เธออุทานอย่างดีใจ "ไปไหนมาล่ะเนี่ย"

"ตั้งใจมากราบคุณน้าวิบูลย์กับคุณน้าวรรณน่ะครับ มาหรือเปล่าครับวันนี้"

"มาซีมา...คุณยายไม่ค่อยสบายตั้งแต่เมื่อคืน" สีหน้าเธอสลดลง "ก็โรคคนแก่น่ะ...เข้ามาเลย รัด"

เขาก้าวเข้าประตู...หากก็ชะงักโดยพลัน

เหนือบันไดเรือนสามขั้น...สาวน้อยผู้หนึ่งยืนอยู่

สาวน้อยผมยาว นัยน์ตาดำ หวีผมเสยไว้ง่ายๆ คาดด้วยที่คาดผมสีดำติดโบว์ขาว เปิดให้เห็นหน้าผากโค้งสวยแลดูเด่น

หล่อนสวมกางเกงขาสั้นสีเนื้อ เสื้อยืดกลางเก่ากลางใหม่เทาเข้ม ดูสบายๆ

"เดไงล่ะ รัด จำเดได้ไหม"

"เออ..." ชายหนุ่มอึกอัก ขณะที่อีกฝ่ายเพียงแต่ก้มศีรษะนิดๆ...ไม่ทิ้งเค้าเดิม คือ ถือตัว บางขณะอาจเลยไปถึงเย่อหยิ่ง

หยิ่งมาตั้งแต่เด็ก

"สวัสดีครับ" เขาจึงเพียงแต่ทักทายด้วยมารยาท

ไม่ชอบเลย พวกไม่ติดดิน ทำราวกับเหาะเหินเดินอากาศมาแต่ไหน เขาคิดอย่างไม่สบอารมณ์ หากก็เฉยเรียบ แววนัยน์ตาเท่านั้นที่บ่งบอกความรู้สึก แต่ก็ไม่มากจนเกินไป

หลวงอาเป็นบุคคลแรกที่ได้ทิ้งคาถาไว้ให้เขา เป็นคาถาอันว่าด้วยความไม่พยาบาท อันว่าด้วยกรรมเก่า

'เมื่อเจ้าขาดบารมี เจ้าต้องสร้างบารมี'

'ต้องเติมความแข็งแรงที่รากแล้วของเจ้าให้มากๆ'

บาทหลวงสเตฟาโนเป็นบุคคลที่สองที่ให้คาถาบทอื่น

แก่เขา

'ดวงความคิดเป็นของมนุษย์ แต่คำตอบเป็นของพระเจ้า'

'จงฟังคำแนะนำและคำเตือนสติเพื่อเจ้าจะได้ปัญญาสำหรับอนาคต'

หล่อนไม่ตอบ หากหันหลังกลับ...เดินเข้าห้อง

มาลินีจึงพึมพำกับเขาอย่างเกรงใจ

"ยังงี้เอง ยายเด" ว่าแล้วก็ส่ายหน้า "เข้าไปเถอะรัด เข้าไป...คุณยายนอนอยู่ในห้อง เดี๋ยววิบูลย์ก็มา เขาออกไปซื้ออาหารกลางวันใกล้ๆนี่เอง แต่น้าวรรณยังไม่ตื่น เขาเพิ่งเข้านอนตอนตีห้าครึ่งนี่เอง ผลัดกันเฝ้าแม่"

รัดก้าวขึ้นเรือน...เรือนดูแคบไปหากก็ใหม่ขึ้น มีเค้าว่าเพิ่งซ่อมแซมเมื่อไม่นาน มะเดหวีหายไปแล้ว...เขาเหลือบตาม...เห็นหลังหล่อนไวๆลับไปทางระเบียงหลัง...ระเบียงที่หลายครั้งเขาเคยมาพบปะผู้อาวุโสและจำความอึดอัดขัดข้องของตนเองได้แม่นยำ จำได้แม้กระทั่งความรู้สึกเจ็บปวดขณะแลเห็นผู้หญิงคนนี้ในสมัยที่หล่อนยังเล็กนัก นอนดูดนมขวดพลางดึงหัวแม่เท้าของตนเองเล่นด้วยอาการของเด็กน้อยผู้เป็นสุข

มาลินีพาเขาเข้าไปในห้องเล็กยาวข้างห้องกลาง ที่มีหน้าต่างลวดเปิดกว้างสว่างแต่แดดส่องไม่ถึง ด้วยว่ามีร่มไม้ด้านข้างปรกบัง

คุณวรินอนเหยียดยาวอยู่บนฟูกที่ปูกับพื้นกระดาน

รองด้วยเสื่อจันทบูรผืนใหญ่ เธอกำลังหลับตา แพรเหลืองนวลคลุมจากหน้าอกจรดปลายเท้า ผมขาวสีเงินอ่อนบางมีอาการคล้ายใบไม้กรอบเกรียม เตรียมปลิดปลดออกจากขั้ว

"แม่คะ รัดมาสวัสดีค่ะ" มาลินีหย่อนตัวลงนั่งพับเพียบตรงปลายเท้า เอื้อมไปบีบขาเธอเบาๆ สตรีวัยกว่าแปดสิบจึงลืมตา ขณะที่ชายหนุ่มพนมมือ

"ใคร"

"รัดค่ะ"

อีกฝ่ายงงๆลอยๆ ในที่สุดเปลือกตาเหี่ยวย่นก็หลับลง

"รัด...ลูกชายพี่กลิ่นไงคะ" มาลินีบอกไปอย่างนั้น บอกพอเป็นพิธี แต่ที่แน่ๆก็คือ บัดนี้เธอยกย่องเขาแล้ว

หนุ่มผู้นี้คือใคร มาจากไหน เหล่ากอเป็นอย่างไร ดูจะไม่สำคัญกระไรเลย ในเมื่อเขาได้พิสูจน์ตัวเขาอย่างเรียบร้อยถ่องแท้

"กลิ่น" คุณวรีพึมพำ

"จำอะไรไม่ค่อยได้แล้ว...ออกไปข้างนอกดีกว่า รัด" มาลินีกระซิบบอกพลางชวนออกมานั่งที่เก้าอี้รับแขกในห้องกลาง

มีแก้วน้ำเย็นเฉียบวางอยู่แล้วบนโต๊ะสี่เหลี่ยม แต่หญิงสาวคมขำท่าทางมั่นใจในตัวเองสูง มีอิสระมากมายในชีวิตหายไปจากตรงนั้น ครู่ต่อมาเขาก็ได้ยินเสียงสตาร์ทรถ

"แถวนี้ดีนะครับ ไม่ค่อยเปลี่ยนเท่าไหร่ เพียงแต่จอแจ

มากหน่อย" รัดเอ่ยขึ้นเมื่ออีกฝ่ายหันไปทางบันไดพร้อมพึมพำ

"ยายเดออกไปอีกแล้ว อยู่ไม่ค่อยติดบ้าน ไปโน่นมานี่ตลอดเวลา"

อีกฝ่ายอึ้งเพราะไม่รู้ต้นสายปลายเหตุ รวมทั้งไม่รู้ที่มาของกระแสเสียงกึ่งอัดอั้นกึ่งกังวลของมาลินี

"ไปไหนครับ" ดังนั้น เขาจึงถามออกไป...เพียงเพื่อสนองคำปรารภมากกว่าจะถามเพราะอยากรู้

"เฮ้อ" ผู้เป็นป้าของหญิงสาวทอดถอน หากก็ไม่ตอบ แต่ลุกออกไปชะโงกดูรถคันเล็กที่กำลังคลานออกประตูแล้วจึงกลับเข้ามานั่ง พลางกล่าวต่อ

"เด็กเดี๋ยวนี้เขาเสรีกันจัง ไม่ค่อยเกรงกลัวอะไรเลย น้าน่ะตามไม่ทันหรอก พ่อแม่ก็ตามไม่ทัน"

ชายหนุ่มนิ่งฟัง เนื่องจากจับความยังไม่ได้ว่าอย่างไรกันแน่

เมื่อเห็นเขายังคงนิ่ง มาลินีจึงพูดต่อ

"เขาเพิ่งจบนิเทศศาสตร์มาได้สักไม่ถึงปี...ก็ไปสมัครเป็นนักข่าว...พ่อแม่ก็ไม่ค่อยจะชอบเท่าไหร่ อยากให้เขาทำงานในออฟฟิศมากกว่า เป็นต้นว่า ไปทำกับนิตยสาร แต่เขาไม่เอา คือเขากำลังฟิต อยากออกไปพบปะผู้คน ไปเห็นอะไรแปลกใหม่ ได้รู้จักใครต่อใครใกล้ชิดอะไรพรรค์ยังงั้นน่ะ"

"ก็ดีนี่ครับ"

แต่มาลินีส่ายหน้า

"แค่นั้นยังไม่พอ ยังไปช่วยเพื่อนตัดต่อหนัง ไปนั่งอยู่ในห้องมืดๆ กลับบ้านไม่เป็นเวล่ำเวลา บางวันก็ไม่กลับเลย ไอ้น้าก็ตกที่นั่งผู้ปกครอง แต่เป็นผู้ปกครองหุ่นคือไม่มีทางว่ากล่าวอะไรเขาได้"

รัดยังคงฟังเงียบๆ ฟังอย่างฟังผู้ใหญ่ที่มานั่งรำพึงรำพันถึงอดีตอันผ่านพ้นไปแล้ว ฟังอย่างเห็นใจที่ว่าทำอย่างไรเสีย เธอก็คงตามลูกหลานหน้าตาท่าทางอย่างมะเดหวีไม่มีวันทัน

วิบูลย์กลับเข้ามาพร้อมถุงพลาสติกใสบรรจุห่ออาหารหลายห่อ...พอแลเห็นเขา ก็ร้องทันที

"รัดใช่ไหม"

"ครับ" ชายหนุ่มน้อมศีรษะลงทำความเคารพอย่างอ่อนโยน...มาลินียืนมองอย่างทึ่ง อย่างนึกไม่ถึงว่าบุรุษกำพร้าจะมีกิริยาที่ออกมาจากใจถึงเพียงนี้

"ทุกอย่างเรียบร้อยแล้วใช่ไหม" วิบูลย์ไม่ค่อยแก่แต่ค่อนข้างลงพุง ท่าทางยังเป็นกันเอง กระฉับกระเฉงอยู่เสมอ ทักถามพลางเพ่งมองชายหนุ่มอยู่อย่างนั้น...เพื่อให้รู้แน่ว่านี่คือความจริงมิใช่ความฝัน

เด็กชายวัยสิบขวบของครั้งกระโน้นมายืนอยู่ตรงหน้าเขาแล้ว...ในอีกมาดหนึ่ง...เป็นมาดของบุรุษหนุ่ม ท่าทางภูมิฐาน มิใช่เด็กกำพร้าหน้าเคร่งนัยน์ตาขรึมอีกต่อไป

"ไม่หรอกครับ...ยังไม่เรียบร้อยเลย"

"ทำไมถึงไม่เรียบร้อย..." วิบูลย์ถามขณะที่ยังมองไล่จากศีรษะของชายหนุ่มเรื่อยลงไป ท้ายที่สุด ก็ย้อนมาสบตาพลางพยักหน้า "ใช่...ก็ไม่น่าจะเรียบร้อยหรอก... ตะละคนสร้างแต่ปัญหาไว้ทั้งนั้น"

ชายหนุ่มจึงส่งถุงกระดาษสีเทาถุงใหญ่ให้วิบูลย์

"ของฝากนิดหน่อยน่ะครับ...ของคุณน้าเป็นเสื้อยืด" เขาบอกชื่อยี่ห้อที่ผลิตในอเมริกา "กับอาฟเตอร์เชพยี่ห้อเดียวกัน สำหรับคุณน้าวรรณ...เอ้อ...ผมไม่ทราบว่าใช้อะไรมั่งก็เลยซื้อลิปสติกมาสองสี...แต่ก็เป็นยี่ห้อดีมาก น้ำหอม...ผมไม่กล้าซื้อ..."

วิบูลย์พยักหน้า รอฟังต่อไปว่า จะมีของฝากมะเดหวีหรือไม่ หากอีกฝ่ายก็พูดเลยไปเรื่องอื่น

"ที่มหาวิทยาลัยที่ผมเรียน มีคนไทยเรียนอยู่ด้วยสี่ห้าคน...กำลังทำปริญญาเอกคนหนึ่ง ปริญญาโทสองคน ปริญญาตรีสองคน ผู้ชายสอง ผู้หญิงสาม หนึ่งในห้านี่มีญาติอยู่ที่นั่น เขาก็เลยใช้บ้านญาติของเพื่อนเป็นที่ชุมนุมพบปะตอนวันหยุด ผมก็เลยได้อาศัยถามเขาเรื่องของใช้ผู้หญิง"

"แล้วรัดสนิทกับคนไทยไหม"

ชายหนุ่มนิ่งไปอึดใจ จึงตอบแบ่งรับแบ่งสู้

"ก็คบกันนะครับ เวลาเขาเชิญเราไปทานเลี้ยง บางที

ก็ไป บางทีก็ปฏิเสธ แล้วแต่โอกาส”

วิบูลย์พิศเพ่งเล็งแลบุคลิกของเด็กชายผู้ครั้งหนึ่งเขาเคยพาขึ้นรถไปสู่ชีวิตใหม่ รู้สึกหนักใจอยู่ครามครันด้วยว่าแม้จะมีการศึกษาสูงสักเท่าใด บันทึกลับจากอารมณ์ความรู้สึกและความคิดที่เหมือนเตาไฟอันระอุด้วยถ่านเถ้าทั้งที่ลุกโพลงและคุกรุ่นยังปรากฏเป็นพยานอย่างชัดเจนเด่นขึ้นมาทั้งในแววตาสีหน้าอิริยาบถทุกขั้นตอน

“มาอยู่กรุงเทพฯแล้ว รัดยังจะเก็บตัวอีกไหม” ชายวัยห้าสิบห้าผู้บัดนี้ได้ตำแหน่งนายอำเภอไล่เลียง ขณะที่มาลินีฟังเงียบๆ

“ไม่หรอกครับ ผมคงเก็บตัวไม่ได้แล้ว เพราะมีงานที่จะต้องทำอีกมาก...อาจขอหารือคุณน้าด้วย”

“เอาซิ” อีกฝ่ายพยักพเยิด อย่างน้อย ใจที่เคยกรุณาก็บอกกล่าว...ว่า...ในบริเวณเรือนไม้ทรงปั้นหยาทั้งสามหลังคงยากที่รัดจะพบมิตรแท้ “มีอะไรก็บอกมาแล้วกัน”

“ผมมีโครงการใหญ่มากครับ คุณน้า” เขาพูดเรียบๆ แต่หนักแน่น ขณะเดียวกัน ใจก็กระหวัดไปถึงครูนิยมและครูชมชื่น

“อุดมคติละมั้ง” อีกฝ่ายดักคอ “ยายเดคนนึงละ... นั่นก็...กับป้าละก็ ไม่เคยเห็นตรงกันเลย กับแม่ก็แค่ครึ่งเดียว แต่กับน้า...ตามใจทุกอย่าง เข้าใจทุกอย่าง เพราะเราผ่านชนบทมาแล้ว รู้ดี คนรุ่นใหม่นี่ต้องมองโลกให้กว้างให้ไกล

พวกเค้ายังจะต้องทำงานกันอีกมาก ปัญหาหมักหมมยังคอยให้แก้อีกแยะ แยะมาก...แต่น้าผู้หญิงก็...นั่นแหละชอบให้ลูกเป็นผู้หญิง มีเวลาอยู่บ้านดูแลครอบครัวมากกว่าออกไปตะลอนๆทำงานหามรุ่งหามค่ำ"

รัดไม่ถามต่อไปถึงลูกสาวของผู้พูด

พอดีมณีวรรณลงบันไดมาในชุดอยู่กับบ้านหลวมๆ เมื่อตาพบตา แรกทีเดียว หล่อนชะงัก หากก็จำได้

"รัดใช่ไหม"

ชายหนุ่มลุกขึ้นยืนต้อนรับสตรีผู้ครั้งก่อนเคยเป็นหญิงสาวค่อนข้างสวย มีลูกเล็กๆหนึ่งคน หากบัดนี้ เรือนร่างเปลี่ยนไป กลายเป็นหญิงเกือบกลางคนค่อนข้างท้วม

"รัด...น้าดีใจ ปลื้มใจแทนพี่กลิ่นมาก รัดประสบความสำเร็จแล้ว ประสบความสำเร็จเกินคาด ไม่มีใครดูถูกดูหมิ่นเธอได้อีกต่อไปแล้วนะ"

หากแต่เขาก็ตอบ

"ยังหรอกครับ คุณน้า ผมยังไม่ได้ทำอะไรเลย...เรียนสำเร็จนี่ก็คงเหมือน...ประทานโทษนะครับ คงเหมือนเราสวมรองเท้าเรียบร้อย แต่งตัวรัดกุม มีเสบียงพร้อม รถราเช็คเครื่องอย่างดี เตรียมออกเดินทาง ก็คงเท่านั้นละมังครับ"

มณีวรรณอึ้ง แต่ในที่สุดก็พยักหน้าเห็นด้วย

ห้าทุ่มตรง ทั้งพ่อและแม่จึงได้ยินเสียงไขประตู แล้ว

สักครู่ ลูกสาวคนเดียวก็ก้าวเข้ามาเปิดประตูใหญ่...ถอยรถจี๊ปเล็ก เครื่องมือ 'ทำมาหากิน' ตามที่หล่อนว่า หรือหากจะพูดอีกอย่างก็คือ รางวัลการสอบผ่านมหาวิทยาลัยมีปริญญาตรีติดตัวหนึ่งแผ่น พร้อมจะไปต่อไปเพื่อเรียนรู้และหาประสบการณ์มาเพิ่มพูนให้เท่าทันการเติบโตของการสื่อสารที่กำลังรุดหน้าอย่างรีบเร่ง

"ทำไมดึกนักล่ะลูก" ผู้เป็นแม่อดไม่ได้ อดถามอย่างกังวลไม่ได้ เพราะล่วงรู้ ถนนหนทางสมัยนี้...อันตรายเมื่อสองวันก่อน หนังสือพิมพ์ก็ลงข่าวรถส่วนบุคคลหลีกกันในซอยแคบ แต่ไม่ทันใจ ก็เลยลงมายิงจนถึงแก่ความตายไปข้างหนึ่ง

"แหม...ก็เปิดผับใหม่น่ะแม่..." ลูกสาวว่า "หัวหน้าเขาไม่ไปทำข่าว เราก็ต้องไปใช่ไหม ทั้งๆที่เบื่อเหมือนจะตาย... มีแต่พวกไร้สาระ พวกขี้เมา...นี่เขาก็ยังไม่กลับกันเลย เดเลยแยกออกมากับเพื่อน เลยไปคุยต่อกันอีกหน่อย แต่เป็นห่วงงานอยากเขียนให้เสร็จคืนนี้ พรุ่งนี้เขานัดกันไปสัมภาษณ์ซูเปอร์สตาร์วงการบันเทิง...ก็คงไปถึงบ้านเขาราวๆสิบโมง"

มณีวรรณมองลูกสาวพลางส่ายหน้า ย้ำความอีกตามเคย

"สนุกหรือลูก งานพวกนี้"

"แรกๆก็สนุกนะคะ ได้เจอคนหลายชนิดหลายประเภทหลายอัธยาศัย" ลูกสาวเบ้ปากนิดๆ "แต่ตอนนี้เบื่อแล้ว ว่า

จะขออนุญาตบรรณาธิการไปอยู่หน้าสตรี"

พ่อผู้เดินตามมา หลังจากช่วยภรรยาปิดประตูเรือนขึ้นบันไดพลางแลดูเรือนร่างบางระหงในกระโปรงยาวครึ่งน่องสีเทา เสื้อยืดแขนสั้นสีดำ ผมยาวรวบด้วยคลิ้บพลาสติกคล้ายกระอันใหญ่ มีกระเป๋ากล้องคล้องอยู่บนบ่าแล้ว ก็ได้แต่ภาคภูมิแกมกังวล

ครึ่งที่ภาคภูมินั้น ได้แก่ 'ความคิด' ของลูก แต่ครึ่งที่กังวลก็คือ คนที่ลูกเลือกและประกาศว่ารักเขา

"ปริญญานี่มันก็แค่ความรู้ขั้นพื้นฐานที่บอกว่า เรามีรถคันหนึ่ง เหมือนเดมีไอ้ตัวเล็กไว้ใช้งาน ก็แค่นั้น แต่จริงๆแล้วเราจะต้องขับมันออกไป ทั้งในถนนว่างถนนแน่นถนนขรุขระ ถนนราบเรียบ ไปป่าเขาไปทะเล เราต้องพามันไปลุย เพื่อพิสูจน์ว่าเราใช้เป็น เพื่อพิสูจน์ว่ามันเป็นรถดีแค่ไหน แข็งพอที่เราจะใช้งานได้ทุกระดับหรือเปล่า"

"แหม...พูดเหมือนรัดเปี๊ยบเลย" วิบูลย์พึมพำขณะตามกันขึ้นถึงชั้นบน

"ใครคะ รัด" หล่อนทำท่างง

"อ้าว...ก็ลูกเลี้ยงคุณป้ากลิ่นไง ที่เขามาเมื่อเช้าน่ะ"

"อ๋อ..." หญิงสาวร้องเสียงยาวยืด "ถาดสังกะสีที่กลายเป็นถาดทองไปเรียบร้อยแล้วน่ะหรือแม่ ถึงวันนี้แล้ว เดก็ยังไม่อยากจะเชื่อเลย มันมหัศจรรย์เหลือเชื่อเกินไป"

"ความมหัศจรรย์ในโลกนี้ มีแน่นอนลูกเอ๋ย" วิบูลย์สรุป

เมื่อถึงหน้าห้อง มะเดหวีจึงหันมาทางพ่อแม่...ผิวสองสีเกลี้ยงเกลาขึ้นมันด้วยเหงื่อชื้น หน้าผากครั้งยามเยาว์เคยดูงอกง้ำ จมูกหักเกินควร บัดนี้กลายเป็นหน้าผากนูนงาม ครบถ้วนโครงสร้างอันสมบูรณ์ของหญิงสาวสวยเก๋แฝงด้วยอิสระเสรีของใจที่ทั้งป้าและบิดามารดาตีกรอบหล่อนไม่ได้

"เดมีอะไรจะคุยกับแม่กับพ่อนิดนึงค่ะ ขออาบน้ำประเดี๋ยว"

ชีวิตและงานของ 'กฤษณา อโศกสิน'

บทความนี้ คุณเรืองเดช จันทรคีรี จัดทำขึ้นในนิตยสารถนนหนังสือ ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๘ ในการพิมพ์ครั้งนี้ 'กฤษณา อโศกสิน' ได้ตรวจทานและเพิ่มเติมจนสมบูรณ์

นามจริง : สุกัญญา ชลศึกษ์

เกิด : ปีมะแม วันศุกร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๗๔

บิดามารดา : นายกระมล ชลศึกษ์ (ปน ตรโตภิกขุ) และนางทองโปร่ง ชลศึกษ์

พี่น้อง : ๑. นางสุกัญญา ชลศึกษ์
๒. นายปรีชา ชลศึกษ์
๓. นางกาญจนา ปิณฑะประทีป
๔. นางวาสนา เคนแมน
๕. นายยัญชัย ชลศึกษ์
๖. นางสุขุมาลย์ เชาวน์ทวี

บุตรธิดา : ๑. นายชลณัฐ ญาณารณพ
๒. นางสาวญาดา ญาณารณพ
๓. นายปารเมศ ญาณารณพ
๔. นายพฤฒิพล ปิณฑะประทีป
(น้าขอไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม)

สถานภาพการสมรส : ม่าย

การศึกษา

ชั้นประถมศึกษา ระหว่างอายุ ๕ ขวบ ถึง ๘ ขวบ ที่โรงเรียนราษฎร์ จังหวัดอ่างทอง และโรงเรียนบุนนาควิทยา ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อายุ ๙ ขวบได้เข้ามาเป็นนักเรียนประจำโรงเรียนราชินี-ปากคลองตลาด จาก ม.๑ จนจบเตรียมอุดมศึกษา

พ.ศ.๒๔๙๒ เข้าเป็นนักศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เรียนอยู่ ๒ ปี จึงสอบเข้ารับราชการกรมประมง กระทรวงเกษตร รับราชการกำหนด ๑๗ ปี

ลาออกจากราชการเพื่อเขียนหนังสือเป็นอาชีพ เมื่อกุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ ตำแหน่งราชการครั้งสุดท้าย คือ บรรณารักษ์ตรีประจำห้องสมุดกรมประมง

ผลงานเรื่องสั้นและนวนิยาย

เมื่อเรียนอยู่ชั้นมัธยมต้น 'กฤษณา อโศกสิน' มีโอกาสอ่านเรื่องที่นักเขียนรุ่นพี่ชั้นมัธยมปลายแต่งขึ้น เธอชื่นชมสำนวนหวานและการตั้งชื่อเรื่องคมคายของประภาศรี นาคะนาท (น้องสาวของประหยัด ศ. นาคะนาท) จึงเร่งเร้าให้เธออยากเขียนได้อย่างนั้นบ้าง

หลังจากพยายามครั้งแล้วครั้งเล่าเพื่อเขียนให้จบ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ก็เลยหันไปฝึกเขียนร้อยกรอง โดยยึดสุนทรภู่เป็นแบบฉบับ แล้วขยับเขียนโคลง ฉันท์ เธอเขียนกลอนได้รวดเร็วถึงขนาด 'รับเหมา' เขียนให้เพื่อนพ้องในชั่วโมงวรรณคดี

อายุประมาณ ๑๕ ปี 'กฤษณา อโศกสิน' เขียนเรื่องสั้นได้เป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น เรื่องแรกที่กัดฟันเขียนจนจบดูเหมือนจะชื่อ 'ของขวัญปีใหม่' เธอส่งไปให้ 'ไทยใหม่วันจันทร์' โดยไม่ได้บอกชื่อ-สกุลจริง มีเพียงจดหมายนำสั้นๆแนบไปกับต้นฉบับกระดาษสมุดนักเรียน เธอเอาชื่อกับนามสกุลมาตัดแล้วต่อเข้าด้วยกันเป็นนามปากกา 'กัญญ์ชลา'

เธอไม่ได้ติดตามอ่าน 'ไทยใหม่วันจันทร์' แต่ทราบในภายหลังว่า ผลงานเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ (ประมาณ พ.ศ.๒๔๘๙)

จากนั้นเธอจับปากกาเขียนเรื่องสั้นไม่เคยจบอีกเลย จนกระทั่งเมื่อถึงปีพ.ศ.๒๔๙๒ ได้เขียนเรื่องสั้นชื่อ 'ใต้ร่มชงโค' ไปลงหนังสือ 'สีฟ้า' ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

และส่งเรื่อง 'เมื่อฉันเสียดวงตา' ไปประกวดชิงรางวัลจากหนังสือพิมพ์ 'สตรีสาร' เป็นเรื่องของผู้หญิงตาบอดที่สามีไม่ต้องการ ก็เลยต้องไปอยู่โรงเรียนสอนคนตาบอด เธอไม่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการ แต่ได้คะแนนนิยมจากคนอ่านท่วมท้น

'สตรีสาร' ในตอนนั้นจัดรายการเพลงทางวิทยุ ๑ ป.ณ.ด้วย เธอเป็นเจ้าประจำคนหนึ่งที่เขียนไปขอเพลงให้คนนั้นคนนี้วุ่นวายไปหมด

เกิดที่ศรีสัปดาห์

ในช่วง ๑๐ ปี ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ นิตยสารที่เสนองานวรรณกรรมในรูปนวนิยายและเรื่องสั้นได้เกิดขึ้นอย่างคึกคัก นับแต่ 'ปิยมิตร' (พ.ศ.๒๔๙๐) ที่เสนอนิยายทยอยลงเป็นตอนๆต่อเนื่อง และเป็นแม่แบบของนิตยสารเริงรมย์ในกาลต่อมา ไม่ว่าจะเป็น

- เดลิเมล์วันจันทร์ (พ.ศ.๒๔๙๒)
- แสนสุข (พ.ศ.๒๔๙๔)
- ศรีสัปดาห์ (พ.ศ.๒๔๙๔)
- กุลสตรี (พ.ศ.๒๔๙๖)
- สกุลไทย (พ.ศ.๒๔๙๖)
- แม่ศรีเรือน (พ.ศ.๒๔๙๔)

และ ฯลฯ

น่าสังเกตว่านักเขียนที่ครองเวทีหน้ากระดาษของนิตยสารดังกล่าวนั้น นักเขียนสตรีมีปริมาณมากกว่านักเขียนชาย พวกเธอปรากฏชื่อเสียงและนามปากกาแพร่สะพัดไม่ขาดสายหลายคน

จุลลดา ภักดีภูมินทร์ โรสลาเรน สุภาว์ เทวกุลฯ กัญญ์ชลา เจ้าของชื่อและนามปากกาเหล่านี้ เป็นนักเขียนสตรีที่มีผลงานอยู่ยงคงกระพันมาจนถึงบัดนี้ มีอายุการทำงานไม่ต่ำกว่าคนละ ๓๐ ปีแล้วทั้งสิ้น

สำหรับนามปากกา 'กัญญ์ชลา' สถาปนามั่นคงพร้อมๆ กับการถือกำเนิดของนิตยสาร 'ศรีสัปดาห์'

ขณะนั้น สุกัญญา ชลศึกษ์ รับราชการเป็นเสมียนพนักงานกรมประมง กระทรวงเกษตร กินเงินเดือน ๔๕๐ บาท พ่อของเธอมีเพื่อนคนหนึ่งบวชอยู่วัดโพธิ์ ชื่อมหาพิชิตฯ ภิกษุรูปนี้รู้จักกับเจ้าของทุนที่จะออกนิตยสารศรีสัปดาห์ เห็นว่าลูกสาวเพื่อนชอบเขียนหนังสือ

ก็แนะนำให้เขียนฝากมา

'ศรีสัปดาห์' ฉบับปฐมฤกษ์ไม่มีเรื่องของเธอ ฉบับที่ ๒ จึงมีเรื่องสั้นชื่อ 'เขาพบกันที่หลุมฝังศพ' เขียนโดย 'กัญญ์ชลา' ตีพิมพ์ เธอยอมรับว่าได้รับอิทธิพลจากงานของ 'อ.อุดากร' นักเขียนหนุ่มที่เสียชีวิตไปในปีเดียวกัน (พ.ศ.๒๔๙๔) กับที่เธอเขียนเรื่องนี้ขึ้น งานเขียนของ 'อ.อุดากร' เน้นการแสดงอารมณ์ของตนเองเป็นหลัก มักเป็นเรื่องเศร้าที่เกิดจากความรักและความตาย อย่างเช่นตอนจบของเรื่องสั้น 'สยุมพรเหนือหลุมฝังศพ' (พ.ศ. ๒๔๙๒) ที่กำหนดให้พระเอกบังเอิญมาพบหลุมฝังศพของนางเอกใต้ต้นประดู่ในไร่แห่งหนึ่ง

'อ.อุดากร' กับ 'รัชนี ประทีปะเสน' นักเขียนหนุ่มสาวที่กำลังโด่งดังเป็นพลุ ด่วนเสียชีวิตไปท่ามกลางความอาลัยของนักอ่าน วงการหนังสือขาดดาวดวงเด่นจนกระทั่ง 'ศรีสัปดาห์' เปิดสนามให้หนุ่มสาวได้ประลองสมองและฝีมือ 'กัญญ์ชลา' คือเพชรเม็ดใหม่ที่ได้รับการเจียระไนขึ้นที่นี่

นามปากกา 'กัญญ์ชลา' เขียนเรื่องสั้นติดต่อกันมา สม่ำเสมออีก ๑๐๐ กว่าเรื่อง จนกระทั่ง 'ศรีสัปดาห์' ออกเป็นรายเดือนในปีพ.ศ.๒๔๙๗ เธอจึงได้เขียนเรื่องยาวเรื่องแรก 'ชีวิตเป็นของเรา' โดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจากนวนิยายแปล 'ความรักของเจนแอร์'

หลังจากนั้น 'กัญญ์ชลา' ก็ทิ้งเรื่องสั้นจนแทบจะเรียกได้ว่าหายสูญไปจากชีวิต

เติบโตที่สตรีสาร

หน้า 'ถ้อยแถลง' ของบรรณาธิการใน 'สตรีสาร' ฉบับวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๘ ระบุว่า 'สุกัญญา ชสศึกษ์' ใช้นามประพันธ์ 'กฤษณา อโศกสิน' เป็นครั้งแรกใน 'สตรีสาร' ฉบับปลายเดือนตุลาคม ๒๕๐๑ กำกับนวนิยายเรื่อง 'วิหคที่หลงทาง'

'สตรีสาร' เป็นนิตยสารที่ก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ.๒๔๙๐ ด้วยคุณภาพที่ได้มาตรฐาน

แต่เมื่อ'ศรีสัปดาห์' ถือกำเนิด ก็โด่งดังเป็นพลุทีเดียว สามารถเฆี่ยนนิตยสารหลายฉบับคว่ำเป็นแถว และจำนวนจำหน่ายก็นำหน้า 'สตรีสาร' ด้วย

หลัง 'ศรีสัปดาห์' รายอาทิตย์ออกมาได้ ๓ ปี ก็ขยายตัวมาเป็น 'ศรีสัปดาห์รายเดือน' อีกฉบับหนึ่ง ในปีพ.ศ.๒๕๐๓ สำนักข่าวสารอเมริกันวิจัยออกมาว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยร้อยละ ๑๕ อ่าน 'ศรีสัปดาห์' และร้อยละ ๑๐ อ่าน 'สตรีสาร' ผู้หญิงแทบทุกคนที่เดินไปตามถนนในสมัยนั้นมักจะมี 'ศรีสัปดาห์' อยู่ในมือ ทั้ง 'สตรีสาร' และ 'ศรีสัปดาห์' เป็นแหล่งเพาะนักเขียนสตรีรุ่นใหม่ได้เป็นจำนวนมาก

เมื่อสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๑ สุกัญญา ชลศึกษ์ สมัครเป็นสมาชิกของสมาคมฯด้วย เธอเข้าร่วมประชุมท่ามกลางนักเขียนอาวุโส ได้รู้จักกับพระยาอนุมานราชธนนายกสมาคมฯคนแรก รู้จัก อมราวดี ชาญหัตถกิจมาลัย ชูพินิจ ฯลฯ ที่สำคัญก็คือคุณนิลวรรณ ปิ่นทองบรรณาธิการ 'สตรีสาร' ซึ่งชักชวนให้เธอเขียนเรื่องลง 'สตรีสาร'

ม.ล.จิตติ นพวงศ์ เจ้าของและบ.ก.ศรีสัปดาห์เอื้อเฟื้อและสนับสนุน สุกัญญา ชลศึกษ์ มาแต่ต้นแต่ก็มีนโยบายผูกขาดนามปากกา หวงนักเขียนในเครือ 'ศรีสัปดาห์' ทุกคน เธอจึงแอบตั้งนามปากกาใหม่ เขียนเรื่องให้ 'สตรีสาร' ประเดิมด้วย 'วิหคที่หลงทาง' ดังกล่าว

"ถึงพ.ศ.๒๕๐๑ 'สตรีสาร' ก็ขอเรื่อง ดิฉันเลยตั้งนามปากกาใหม่ 'กฤษณา อโศกสิน' นี่ประหลาด มันแวบขึ้นมาในสมองขณะที่นั่งคิดว่าจะใช้นามปากกาอะไรดี...เกิดขึ้นมาโดยไม่ทันรู้ตัว แปลออกมาได้ความว่าไม้หอม ทรัพย์ที่ปราศจากทุกข์" (จาก 'นรี'ปักษ์แรกสิงหาคม ๒๕๒๘)

เค้าเรื่อง 'วิหคที่หลงทาง' ผู้เขียนได้ความคิดมาจากการอ่านคอลัมน์ 'จินตนาตอบปัญหา' ใน 'สตรีสาร' นั่นเองด้วยนามปากกาใหม่นี้ เธอได้แก้ไขข้อบกพร่องและ

เริ่มค้นพบแนวทางของตัวเองบ้างแล้ว เรื่องของเธอค่อยเป็นธรรมชาติ มองเห็นพฤติกรรมมนุษย์ที่เกี่ยวเนื่องสอดคล้องกันเป็นลูกโซ่ เธอเรียกนวนิยายในลักษณะนี้ว่าเรื่องแนวปัญหาชีวิต

นามปากกาใหม่มีผู้อ่านต้อนรับอย่างอบอุ่นตั้งแต่เรื่องแรก 'สตรีสาร' จึงเสนอผลงานของ 'กฤษณา อโศกสิน' ในลำดับต่อๆมา

- ศัตรูหัวใจ
- หนามกุหลาบ
- น้ำผึ้งขม
- ระฆังวงเดือน

ฯลฯ

ระเรื่อยมาจนถึงบัดนี้

นวนิยายหลายยุค

'กฤษณา อโศกสิน' เป็นนักเขียนที่ไม่ยอมย่ำเท้าอยู่กับที่ ผลงานของเธอคลี่คลายไปตามระยะเวลา การสั่งสมความจัดเจนจากประสบการณ์ชีวิตและเทคนิคการเขียน

นอกจากจะมีความสามารถในการผูกเรื่องเล่าให้น่าติดตาม สร้างพฤติกรรมตัวละครให้มีชีวิต ใช้บทเจรจาและสำนวนโวหารคมคายแล้ว เธอยังมีความ

สามารถในการประดิษฐ์แนวเขียนใหม่ มีการแสวงหาความแปลกใหม่ในการนำเสนอเรื่องราวต่อคนอ่าน มิให้เกิดความจำเจซ้ำซาก

อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่วรรณกรรมเป็นผลผลิตทางสังคม และตัวนักเขียนเองก็เป็นสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม พัฒนาการของเขานอกจากจะขึ้นอยู่กับภูมิหลังที่สั่งสมและสิ่งแวดล้อมในวงแคบที่มีผลกระทบเฉพาะตัวแล้ว เขาหนีไม่พ้นปริมณฑลที่กว้างออกไปของอิทธิพลทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของแต่ละยุคสมัย

นับตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๔๗๒ เมื่อ 'ดอกไม้สด' เขียน 'ศัตรูของเจ้าหล่อน' บุกเบิกเส้นทางนวนิยายชีวิตครอบครัว งานเขียนสกุลนี้ได้ดำรงอยู่ในสังคมไทยอย่างยืดเยื้อยาวนาน นวนิยายของเธอกลายเป็นแม่แบบสำคัญสำหรับนักเขียนรุ่นหลัง ดวงดาว วรรณสิริ ก.สุรางคนางค์ รับช่วงต่อมาพร้อมเพิ่มสีสันให้แพรวพราว ประสบการณ์การอ่านของ 'กฤษณา อโศกสิน' สมัยเป็นนักเรียนมีส่วนซึมซาบผลงานของนักเขียนเหล่านี้มาไม่น้อย

เธอเริ่มต้นชีวิตนักเขียนมาพร้อมกับการเติบโตอย่างคึกคักของนิตยสารเริงรมย์ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ความสับสนปรวนแปรจากภาวะเศรษฐกิจทำให้ผู้คนมุ่งเข้าหาความบันเทิงเพื่อหลีกหนีปัญหา

นวนิยาย 'พาฝัน' ประเภทความรัก และประเภทเน้นกิจกรรมส่วนตัวในครอบครัว ได้รับความนิยมอย่างสูง ประสบการณ์จากการพลัดพราก ปัญหาในครอบครัวที่เริ่มทวีขึ้นอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลงานของ 'กัญญ์ชลา' ใน 'ศรีสัปดาห์' ช่วงพ.ศ.๒๔๙๔-พ.ศ.๒๕๐๐ ไม่ล่องลอยไปกับเรื่องรักกระจุ๋มกระจิ๋มเท่าไรนัก แม้ตัวละครจะใช้อารมณ์มากเกินจริงก็ตาม

การรัฐประหารต่อเนื่องกันสองครั้งของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปีพ.ศ.๒๕๐๐ และพ.ศ.๒๕๐๑ ทำให้นักเขียนที่เคยเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาสังคมและการเมืองต้องชะงักปลายปากกาเพื่อสวัสดิภาพของตนเอง หรือไม่ก็เบนไปเขียนงานตลาดเพื่อเลี้ยงชีพ

นวนิยายไทยยังอยู่ในยุคพาฝันโดยตลอด นักเขียนยังย่ำเท้าอยู่กับแนวปัญหาครอบครัวและเรื่องรักโศกรักสุข

งานเขียนในนามปากกา 'กฤษณา อโศกสิน' ยุคแรกเริ่มก็วนเวียนอยู่ในลักษณะนี้ นับตั้งแต่ 'น้ำผึ้งขม' 'ระฆังวงเดือน' เป็นต้นมา

"เป็นเรื่องรักหวานปนขมซึ่งสมัยนั้นชอบกัน...รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่มีคนนิยม แล้วหลงตัวละครแบบฝันๆ ตอนนั้นมีแต่เรื่องเพ้อฝันเยอะ...เยอะมาก จะมีลักษณะกระจุ๋มกระจิ๋ม พระเอกแก่ ทอล ดาร์ก แอนด์ แฮนด์ซัม

นางเอกเด็กๆอะไรอย่างนี้ คนชอบน้ำเน่าสนิท ถ้าจะพูดไป...แต่คนชอบ จะตามกันงอมแงมเลย"

เธอบอกถึงบรรยากาศการอ่านในยุคนั้น (ลลนา ปักษ์หลัง มกราคม ๒๕๒๘)

ต่อมา...กระแสเล็กๆของนวนิยายที่ยกระดับขึ้นจากเรื่องรักกระจุ๋มกระจิ๋มได้เริ่มปรากฏขึ้นบ้าง นักเขียนหลายคนพยายามแสวงหาเนื้อหาใหม่ให้แก่งานของตน ปัญหาสังคมที่ทำให้นักเขียนมองเห็นความเป็นจริงรอบตัวชัดเจนขึ้น

นักเขียนอย่าง 'กฤษณา อโศกสิน' (สีฟ้า สุวรรณี สุคนธา โบตั๋น) แม้จะเขียนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวเป็นหลักใหญ่ แต่บางเรื่องก็มีลักษณะเด่นในการให้ภาพสังคมภายใต้โครงเรื่องที่เป็นนวนิยายพาฝัน

นวนิยายเช่น 'เรือมนุษย์' 'ตะวันตกดิน' 'บ้านขนนก' ของ 'กฤษณา อโศกสิน' มีลักษณะสมจริงมากขึ้น ตัวละครมีลักษณะรอบด้านที่เป็นปุถุชนซึ่งมีทั้งดีและทั้งชั่ว เด่นและด้อยอยู่ในตัวเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการดำเนินเรื่องของ 'กฤษณา อโศกสิน' มักจะอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรมที่ว่า ใครทำดีย่อมได้ดี ใครทำชั่วได้ชั่ว ทำให้นวนิยายบางเรื่องของเธอจบลงอย่างไม่เฉียบขาดนัก

ผลกระทบของเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

มีต่อสังคมไทยอย่างกว้างขวาง ไม่เฉพาะแต่ทำให้หนุ่มสาวในมหาวิทยาลัยเติบโตทางปัญญาเท่านั้น 'กฤษณา อโศกสิน' เคยให้สัมภาษณ์ 'โลกหนังสือ' (ฉบับมีนาคม ๒๕๒๑) ว่า

"ถ้าจะพูดไป ดิฉันก็ขอบคุณเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม เพราะรู้สึกว่าเราได้สัมผัสความจริง งานระยะแรกของดิฉันเป็นงานที่อ่านเอาสนุกอย่างเดียว ไม่มีสาระอะไร ตอนนั้นคิดว่าคงเขียนเรื่องเพ้อฝันไม่ได้อีกแล้ว แรกๆ รู้สึกลำบากใจเหมือนกัน ตอนหลังพอเราปรับตัวได้ก็รู้สึกว่า เออ...อย่างนี้ก็ดี

ช่วงหลัง ๑๔ ตุลาคม มีส่วนช่วยมาก มีส่วนในแง่ที่ทำให้เรารู้สึกว่าบ้านเมืองเปลี่ยนไปแล้ว หันกลับมามองงานของเราบ้าง คิดว่าควรต้องดีขึ้น ดีกว่าที่เคยทำมาก่อนในด้านใดด้านหนึ่ง อาจจะเป็นด้านความคิด ด้านปัญญา คือเนื้อหาระหว่างบรรทัดอะไรนี่จะต้องแน่นขึ้น"

จาก 'สตรีสาร' เธอก็ก้าวไปสู่เวที 'สกุลไทย' ในปี พ.ศ.๒๕๐๓ ด้วยเรื่อง 'ชลธีพิศวาส' นามปากกา 'กัญญ์ชลา' และ 'กฤษณา อโศกสิน' ไม่เคยขาดหายไปจากหน้านิตยสารฉบับนี้ตลอดมา

"นอกจาก 'สกุลไทย' แล้ว ตอนหลังก็มีหนังสืออื่นทยอยเข้ามาให้เราเขียน ตอนแรกนึกว่าจะเขียนไม่ได้นะคะ

สองเรื่องแล้วสามเรื่องแล้ว แล้วลองเขียนสี่เรื่อง ห้าหก เจ็ดเรื่อง หนักเข้าถึงเจ็ดหรือแปดเรื่อง จำไม่ได้... แต่ก็เขียนได้" (จากลลนา ปักษ์แรก มกราคม ๒๕๒๘)

'กฤษณา อโศกสิน' ได้พยายามพัฒนางานเขียนของเธอขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง จากปัญหาความรักและครอบครัว ได้กระจายวงกว้างออกไป

ระยะหลังเธอมีนวนิยายที่สะท้อนภาพการเมืองไทยออกมา ๒ เรื่อง คือ 'สะพานข้ามดาว' และ 'ลมที่เปลี่ยนทาง' ปัญหาชีวิตของชนชั้นล่าง ได้รับการพูดถึงใน 'ลานลูกไม้' 'ไฟทะเล' 'เสื้อสีฝุ่น' และ 'รอบรวงข้าว' แม้การแจกแจงอาชีพของคนสวน ชาวประมง คนงานก่อสร้าง ชาวนา เหล่านี้ จะเป็นเพียงองค์ประกอบของการเขียนเรื่อง แต่เธอก็พยายามถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มคนที่ถูกมองข้าม จากสายตานักเขียนแนวตลาดคนอื่นๆ

นิตยสาร 'แม่ศรีเรือน' 'แม่บ้านการเรือน' 'เดลิเมล์วันจันทร์' 'นพเก้า' 'นทีทอง' 'ขวัญจิตต์' 'ศรีสยาม' เคยเป็นนิตยสารมีชื่อเสียงไม่แพ้นิตยสารรายสัปดาห์รายปักษ์อื่นๆในยุคนี้ หากแต่มีอันเป็นโรยราไป หลังจากดำเนินการมาได้ระยะหนึ่ง เป็นระยะยาวนานไม่น้อยเลย

'เดลิเมล์วันจันทร์' นั้น นับได้ว่าฟูเฟื่องเลื่องลือทีเดียว

แต่ 'กฤษณา อโศกสิน' เคยส่งนวนิยายของเธอให้ 'เดลิเมล์วันจันทร์' เพียง ๑ เรื่อง คือ 'ไฟในทรวง' เพราะยุคนั้นเป็นยุคที่มี 'สุวัฒน์ วรดิลก' นักเขียนรุ่นพี่เธอเป็นบรรณาธิการ ประมาณ พ.ศ.๒๕๑๑-พ.ศ.๒๕๑๒

เมื่อถึง พ.ศ.๒๕๑๕ มีนิตยสารเกิดใหม่ที่สำคัญหนึ่งฉบับคือ 'ลลนา' บรรณาธิการเป็นนักเขียนเพื่อนรักของเธอ นามปากกา 'สุวรรณี สุคนธา' ได้รวมทีมกับหนุ่มเหน้าจากมหาวิทยาลัยศิลปากร ละแวกหน้าพระลาน ดำเนินการออกนิตยสารรายปักษ์ที่มีจุดมุ่งหมายทันสมัย นับตั้งแต่ปกเรื่อยไปจนเนื้อหาในเล่ม

'กฤษณา อโศกสิน' ก็ได้เข้าอยู่ในสังกัดนักเขียนค่าย 'ลลนา' นี้จากพ.ศ.นั้นเรื่อยมา

เมื่อถึงพ.ศ.๒๕๓๔ 'กฤษณา อโศกสิน' เกิดความประทับใจและบันดาลใจในพระนิพนธ์ล้ำค่า พระปฐมสมโพธิกถา ของ พระมหาสมณเจ้า กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส และพระธัมมปทัฏฐานกถาแปลภาคต่างๆ จึงได้ตั้งนามปากกาใหม่ 'สไบเมือง' เขียนนวนิยายอิงธรรมะเรื่องแรกชื่อ 'เสียงแห่งมัชฌิมยาม' ตามด้วย 'ความมืดแห่งคูหาทอง' ลงตีพิมพ์เป็นตอนๆในนิตยสาร 'สกุลไทยรายสัปดาห์'

เสียงแห่งมัชฌิมยาม คือศีลข้อ ๓ 'กาเมสุมิจฉาจาราเวรมณี' เว้นจากประพฤติผิดในกามทั้งหลายกับ 'ความ

มืดแห่งคูหาทอง' คือ ศีลข้อ ๒ 'อทินนาทานา เวรมณี' เว้นจากถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของเขาไม่ยินยอมให้ เป็นเพียง ๒ ใน ๕ ข้อของศีล ๕

จึงยังคงเหลือที่จะเขียนต่อไปอีก ๓ ข้อ คือ 'ปาณาติปาตา เวรมณี' เว้นจากผลาญชีวิตกันและกัน 'มุสาวาทา เวรมณี' เว้นจากพูดเท็จ และ 'สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี' เว้นจากดื่มน้ำเมาคือสุราเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท

นอกจากนวนิยายและเรื่องสั้นแล้ว 'กฤษณา อโศกสิน' ยังได้สร้างงานสารคดีไว้อีก ๔ เรื่อง

เรื่องแรก คือ 'ม่านแพรลายไผ่' ซึ่งเธอเขียนไว้ในนิตยสาร 'ลลนา' เมื่อประมาณปลายพ.ศ.๒๕๒๕-พ.ศ. ๒๕๒๖ ภายหลังกลับจากเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนตามคำเชิญของรัฐบาลจีนโดยนักเขียนอาวุโสผู้โด่งดังเสนีย์ เสาวพงศ์ เป็นหัวหน้าคณะ พร้อมด้วย ทวีป-กานดา วรดิลก ('ทวีปวร' และ 'อารียา') สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง หรือ สุวรรณี สุคนธา บรรณาธิการนิตยสาร 'ลลนา' และวาณิช จรุงกิจอนันต์

ครั้งนั้นนับว่าเป็นการเดินทางที่เปี่ยมด้วยรสชาติเป็นอย่างยิ่งสำหรับเธอ เพราะได้สัมผัสแผ่นดินจีนในยุคที่เพิ่งเปิดประเทศใหม่ๆ ยังไม่มีกลิ่นอายตะวันตกมากรายกล้ำ

สารคดีเรื่องที่ ๒ คือสารคดีท่องเที่ยวประเทศญี่ปุ่น 'ปลายสายฝนที่ทาคายามา' เนื่องจากเธอได้รับทุนจาก 'มูลนิธิญี่ปุ่น' สมัยพ.ศ.๒๕๓๔ ให้ไปชมดินแดนภูเขาไฟฟูจี นับเป็นการท่องเที่ยวที่เปี่ยมสุขอีกครั้งหนึ่งซึ่ง 'กฤษณา อโศกสิน'เปรยเสมอว่า ไม่มีวันลืมเลือน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ณ เมืองทาคายามา ทำให้ข้อมือข้างขวาของเธอหัก ต้องหอบหิ้วแขนเข้าเฝือกกลับกรุงเทพฯอย่างไม่คาดฝัน ว่าการเดินทางไกลครั้งนั้นจะจบเศร้า แต่เธอกลับเห็นว่า เป็นเหตุการณ์ไม่ดีที่น่ายินดี ตรงที่มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น

สารคดีเรื่องที่ ๓ คือสารคดีท่องเที่ยวประเทศกัมพูชา 'เสียงหัวเราะและน้ำตาในศิลานคร' เมื่อพ.ศ.๒๕๓๕ เป็นการท่องเที่ยวที่ 'กฤษณา อโศกสิน' เล่าว่าดื่มด่ำซาบซึ้ง ในนครวัด-นครธมเป็นนักหนา

แม้เมื่อกลับมาเขียนถึง โดยค้นคว้าสอบถามผู้เชี่ยวชาญโบราณคดีเพิ่มเติมจนจบแล้ว เธอก็ยังติดตาตรึงใจในศาสนสถานแห่งราชอาณาจักรขอมสมัยกระโน้นมิรู้วาย

จนกระทั่งถึงวาระพิเศษอีกครั้งหนึ่ง จึงได้เขียนนวนิยายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การรบพุ่งระหว่างเวียดนามและกัมพูชาที่เริ่มขึ้นในพ.ศ.๒๕๒๒ จนจบสิ้นเมื่อพ.ศ.๒๕๓๒ โดยมีประเทศไทยเข้าไปพัวพัน เนื่องด้วยชาวกัมพูชาทะลักทลายเข้าสู่เขตแดนไทยจำนวนมหาศาล เพราะ

หนีร้อนมาพึ่งเย็น เป็นเหตุให้ไทยต้องแบกภาระมนุษยธรรมอย่างเลี่ยงไม่ได้

สารคดีเรื่องที่ ๔ คือสารคดีท่องเที่ยวประเทศพม่า 'ยอดเจดีย์ทองสองฟากอิรวดี' กับเพื่อนสนิทอีก ๗ คน เมื่อพ.ศ.๒๕๓๘ ความสำราญรื่นรมย์ขณะเดินทางคราวนั้นคงไม่ต้องพูดถึง เธอสุขเกษมเปรมปรีดิ์หาใดปานอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้ย่ำย่างกุ้ง พุกาม มัณฑเล อันมีเจดีย์ชเวดากอง เจดีย์สุเล และพระมหามัยมุนีแห่งมัณฑเลเป็นจุดหมาย ได้ชมกลุ่มโบราณสถานอันคลาคล่ำด้วยวิหารเจดีย์น้อยใหญ่แห่งเมืองพุกามยามตะวันตกดิน ได้ล่องเรือไปตามแม่น้ำอิรวดี ได้ตระเวนชิมอาหารพม่าที่ว่าคือจานเด็ด ได้เปลี่ยนที่คุยกับเพื่อนฝูงกลุ่มที่ถูกอัธยาศัย นับเป็นการเดินทางแสนประทับใจที่เธอระลึกถึงอยู่เสมอ

นอกจากสารคดีทั้ง ๔ เรื่องนี้แล้ว เธอยังมีหนังสือพิเศษอีกเล่มหนึ่งคือ 'คลายปัญหากับกฤษณา อโศกสิน' ที่ได้รับคำชมจากผู้หญิงหลายสาขาว่าเป็นหนังสือรวมปัญหาและคำตอบที่มีประโยชน์ จนกระทั่งได้ยินเสียงเรียกร้อง--เมื่อไรเธอจะหาโอกาสตอบปัญหาเช่นนี้อีก

ในปัจจุบันบทความที่โดดเด่นแพร่หลายได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง---กว้างออกไปทุกขณะก็คือ คอลัมน์ 'ไฟส่องทาง' อันเป็น 'บันทึกจากประสบการณ์' ที่ 'กฤษณา

อโศกสิน' ได้จากการเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเริ่มตั้งแต่เมษายน พ.ศ.๒๕๓๙ จนถึงบัดนี้

นักอ่านทุกท่านจะหาอ่านได้เป็นประจำใน 'สกุลไทยรายสัปดาห์' เชื่อเถอะว่า 'กฤษณา อโศกสิน' สามารถใช้กลวิธีของนวนิยาย 'ย่อย' ความยากทางวิชาการให้ได้อ่านกันสบายๆ ไม่เคร่งไม่เครียด

จนกระทั่งความรู้หลากหลายไหลเข้าสู่สมองและอารมณ์ของท่านโดยไม่ทันรู้ตัว

ผลงานในนามปากกา 'กัญญ์ชลา'

จากนิตยสาร 'ศรีสัปดาห์' พ.ศ.๒๔๙๗–พ.ศ.๒๕๐๗

๑. ชีวิตเป็นของเรา พ.ศ.๒๔๙๗-พ.ศ.๒๔๙๘

๒. ในกระแสชล พ.ศ.๒๔๙๘-พ.ศ.๒๕๐๐

๓. ประตูสีเทา พ.ศ.๒๕๐๐-พ.ศ.๒๕๐๑

๔. ดอกหญ้า พ.ศ.๒๕๐๐-พ.ศ.๒๕๐๒

๕. ดวงตาสวรรค์ พ.ศ.๒๕๐๑-พ.ศ.๒๕๐๒

๖. สาปสวาท พ.ศ.๒๕๐๒-พ.ศ.๒๕๐๔

๗. สวรรค์สร้าง พ.ศ.๒๕๐๔-พ.ศ.๒๕๐๖

๘. บ่วงดวงใจ พ.ศ.๒๕๐๖-พ.ศ.๒๕๐๗

จากนิตยสาร 'สกุลไทย' พ.ศ.๒๕๐๖–พ.ศ.๒๕๒๘

๑. พระจันทร์หลงเงา พ.ศ.๒๕๐๖-พ.ศ.๒๕๐๗

๒. กรงทอง พ.ศ.๒๕๐๙-พ.ศ.๒๕๑๐

๓. ฝนหยาดสุดท้าย พ.ศ.๒๕๑๐-พ.ศ.๒๕๑๒

๔. ฝันกลางฤดูฝน พ.ศ.๒๕๑๕-พ.ศ.๒๕๑๖

๕. หลังคาใบบัว พ.ศ.๒๕๒๐-พ.ศ.๒๕๒๑

๖. ลานลูกไม้ พ.ศ.๒๕๒๒-พ.ศ.๒๕๒๓

๗. เสื้อสีฝุ่น พ.ศ.๒๕๒๓-พ.ศ.๒๕๒๕

๘. ไฟทะเล พ.ศ.๒๕๒๕-พ.ศ.๒๕๒๖

๙. รอบรวงข้าว พ.ศ.๒๕๒๖-พ.ศ.๒๕๒๘

ผลงานในนามปากกา 'กฤษณา อโศกสิน'

จากหนังสือ 'สตรีสาร' นับแต่ยุคแรก พ.ศ.๒๕๐๑

๑. วิหคที่หลงทาง พ.ศ.๒๕๐๑-พ.ศ.๒๕๐๒

๒. ศัตรูหัวใจ พ.ศ.๒๕๐๒-พ.ศ.๒๕๐๓

๓. หนามกุหลาบ พ.ศ.๒๕๐๓-พ.ศ.๒๕๐๔

๔. น้ำผึ้งขม-ระฆังวงเดือน พ.ศ.๒๕๐๕-พ.ศ.๒๕๐๘

๕. ป่ากามเทพ พ.ศ.๒๕๐๙-พ.ศ.๒๕๑๑

๖. เดือนครึ่งดวง พ.ศ.๒๕๑๑-พ.ศ.๒๕๑๒

๗. น้ำเซาะทราย พ.ศ.๒๕๑๒-พ.ศ.๒๕๑๓

๘. บันไดเมฆ พ.ศ.๒๕๑๓-พ.ศ.๒๕๑๔

๙. ลายดอกหญ้า พ.ศ.๒๕๑๔-พ.ศ.๒๕๑๖

๑๐. ไม้ผลัดใบ พ.ศ.๒๕๑๖-พ.ศ.๒๕๑๗

๑๑. ประตูที่ปิดตาย พ.ศ.๒๕๑๗-พ.ศ.๒๕๑๘

๑๒. ปีกทอง พ.ศ.๒๕๑๘-พ.ศ.๒๕๒๐

๑๓. หนามดอกไม้ พ.ศ.๒๕๒๐-พ.ศ.๒๕๒๑

๑๔. บ้านขนนก พ.ศ.๒๕๒๑-พ.ศ.๒๕๒๒

๑๕. เลื่อมสลับลาย พ.ศ.๒๕๒๒-พ.ศ.๒๕๒๔

๑๖. บุษบกใบไม้ พ.ศ.๒๕๒๔-พ.ศ.๒๕๒๕

๑๗. เนื้อนาง พ.ศ.๒๕๒๕-พ.ศ.๒๕๒๖

๑๘. ขอบฟ้าใหม่ พ.ศ.๒๕๒๗-พ.ศ.๒๕๒๘

๑๙. เข็มซ่อนปลาย พ.ศ.๒๕๒๙-พ.ศ.๒๕๓๐

๒๐. หลังลับแล พ.ศ.๒๕๓๐-พ.ศ.๒๕๓๑

๒๑. เมรัยสีกุหลาบ พ.ศ.๒๕๓๒

จากนิตยสาร 'สกุลไทย' พ.ศ.๒๕๐๖

๑. ชลธีพิศวาส พ.ศ.๒๕๐๕-พ.ศ.๒๕๐๖

๒. สายรุ้งสลาย พ.ศ.๒๕๐๖-พ.ศ.๒๕๐๗

๓. เพลิงบุญ พ.ศ.๒๕๐๗-พ.ศ.๒๕๐๘

๔. บาปสลาย พ.ศ.๒๕๐๘-พ.ศ.๒๕๐๙

๕. เรือมนุษย์ พ.ศ.๒๕๐๙-พ.ศ.๒๕๑๐

๖. กระท่อมปลายนา พ.ศ.๒๕๑๐-พ.ศ.๒๕๑๑

๗. มณีดิน พ.ศ.๒๕๑๑-พ.ศ.๒๕๑๒

๘. เมียหลวง พ.ศ.๒๕๑๒-พ.ศ.๒๕๑๓

๙. ตะวันตกดิน พ.ศ.๒๕๑๓-พ.ศ.๒๕๑๔

๑๐. บัลลังก์ใยบัว พ.ศ.๒๕๑๔-พ.ศ.๒๕๑๕

๑๑. รากแก้ว พ.ศ.๒๕๑๕-พ.ศ.๒๕๑๗

๑๒. ระบำมาร พ.ศ.๒๕๑๗-พ.ศ.๒๕๑๘

๑๓. ไฟพ่าย พ.ศ.๒๕๑๘-พ.ศ.๒๕๑๙

๑๔. สะพานข้ามดาว พ.ศ.๒๕๑๙-พ.ศ.๒๕๒๐

๑๕. ไฟหนาว พ.ศ.๒๕๒๑-พ.ศ.๒๕๒๓

๑๖. ปูนปิดทอง พ.ศ.๒๕๒๓-พ.ศ.๒๕๒๔

๑๗. แมลงและมาลี พ.ศ.๒๕๒๔-พ.ศ.๒๕๒๖

๑๘. เหลี่ยมกุหลาบ พ.ศ.๒๕๒๖-พ.ศ.๒๕๒๘

๑๙. ภมร พ.ศ.๒๕๒๘-พ.ศ.๒๕๒๙

๒๐. ลายหงส์ พ.ศ.๒๕๒๙-พ.ศ.๒๕๓๐

๒๑. ถ่านเก่าไฟใหม่ พ.ศ.๒๕๓๐-พ.ศ.๒๕๓๒

๒๒. เพลงบินใบงิ้ว พ.ศ.๒๕๓๒-พ.ศ.๒๕๓๔

๒๓. เงาจันทร์ พ.ศ.๒๕๓๕-พ.ศ.๒๕๓๗

๒๔. ข้ามสีทันดร พ.ศ.๒๕๓๗-พ.ศ.๒๕๓๙

๒๕. จำหลักไว้ในแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๙-พ.ศ.๒๕๔๑

๒๖. ล่องทะเลดาว พ.ศ.๒๕๔๑

จากนิตยสาร 'แม่ศรีเรือน'

๑. เพลิงกินรี พ.ศ.๒๕๐๖

๒. ลานภุมรา พ.ศ.๒๕๐๗-พ.ศ.๒๕๐๘

๓. สวรรค์เบี่ยง พ.ศ.๒๕๐๘-พ.ศ.๒๕๑๐

๔. ถนนสายเสน่หา

๕. ลมบูรพา

จากนิตยสาร 'แม่บ้านการเรือน'

๑. บาดาลใจ

๒. เพชรในเรือน

๓. โลกของมัทรี

๔. ไม้ป่า

๕. มารสวาท

จากนิตยสาร 'นพเก้า'

๑. ฝ้ายแกมแพร

๒. วิหคโสภา

จากนิตยสาร 'ศรีสยาม' (ยุคแรก)

๑. ไปสู่ฉิมพลี

๒. ความรักแสนกล

๓. เถาวัลย์สวาท

๔. ควันเทียน

จากนิตยสาร 'เดลิเมล์วันจันทร์'

๑. ไฟในทรวง พ.ศ.๒๕๑๑-๒๕๑๒

จากนิตยสาร 'นทีทอง'

๑. เกิดมาสวย

๒. พฤกษาสวาท

จากนิตยสาร 'ลลนา' พ.ศ.๒๕๑๕–พ.ศ.๒๕๓๘

๑. ถนนไปดวงดาว พ.ศ.๒๕๑๕-พ.ศ.๒๕๑๖

๒. สมมุติว่าเขารักฉัน พ.ศ.๒๕๑๖-พ.ศ.๒๕๑๘

๓. ลมที่เปลี่ยนทาง พ.ศ.๒๕๑๘-พ.ศ.๒๕๑๙

๔. พลอยพราวแสง พ.ศ.๒๕๑๙-พ.ศ.๒๕๒๑

๕. น้ำท่วมเมฆ พ.ศ.๒๕๒๑-พ.ศ.๒๕๒๒

๖. ห้องที่จัดไม่เสร็จ พ.ศ.๒๕๒๒-พ.ศ.๒๕๒๓

๗. กระเช้าสีดา พ.ศ.๒๕๒๔-พ.ศ.๒๕๒๕

๘. กิ่งมัลลิกา พ.ศ.๒๕๒๖-พ.ศ.๒๕๒๗

๙. หลงไฟ พ.ศ.๒๕๒๗-พ.ศ.๒๕๓๐

๑๐. เพลงสาป พ.ศ.๒๕๓๐-พ.ศ.๒๕๓๒

๑๑. หนึ่งห้องหัวใจ พ.ศ.๒๕๓๓-พ.ศ.๒๕๓๕

๑๒. เนื้อใน พ.ศ.๒๕๓๖-พ.ศ.๒๕๓๘

จากนิตยสาร 'ดิฉัน'

๑. ทรายย้อมสี พ.ศ.๒๕๒๑-พ.ศ.๒๕๒๓

๒. ชิงช้าดอกบานชื่น พ.ศ.๒๕๒๔

๓. เสียงนกจากพราก พ.ศ.๒๕๒๗-พ.ศ.๒๕๒๘

จากนิตยสาร 'สาวสวย'

๑. ปลาผิดน้ำ พ.ศ.๒๕๒๑-พ.ศ.๒๕๒๒

๒. คาวน้ำค้าง พ.ศ.๒๕๒๒-พ.ศ.๒๕๒๕

๓. วิมานไม้ฉำฉา พ.ศ.๒๕๒๕-๒๕๒๗

จากนิตยสาร 'ขวัญเรือน'

๑. เวิ้งระกำ พ.ศ.๒๕๒๘-พ.ศ.๒๕๒๙

๒. รูปทอง พ.ศ.๒๕๓๐-พ.ศ.๒๕๓๑

๓. ชาวกรง พ.ศ.๒๕๓๒-พ.ศ.๒๕๓๔

๔. ดอกไม้ไร้นาม เริ่มปักษ์หลังธ.ค. พ.ศ.๒๕๓๔-พ.ศ.๒๕๓๖

จากนิตยสาร 'กุลสตรี'

๑. สามคม พ.ศ.๒๕๓๑-พ.ศ.๒๕๓๓

๒. เกสรดอกสวาท พ.ศ.๒๕๓๔-พ.ศ.๒๕๓๖

๓. น้ำค้างกลางดึก พ.ศ.๒๕๓๖-พ.ศ.๒๕๓๙

จากนิตยสาร 'ลุกส์'

๑. หน้าต่างบานแรก พ.ศ.๒๕๒๗-พ.ศ.๒๕๒๘

จากนิตยสาร 'ดวงดาว'

๑. ทะเลโลกย์ พ.ศ.๒๕๑๓-พ.ศ.๒๕๑๔

จากนิตยสาร 'พลอยแกมเพชร'

๑. อุทยานเครื่องเทศ พ.ศ.๒๕๓๕-พ.ศ.๒๕๓๖

๒. พญาไร้ใบ พ.ศ.๒๕๓๙-พ.ศ.๒๕๔๐

นิตยสาร 'ศรีสยาม' (ยุคใหม่)

๑. ลมพัดชายน้ำ พ.ศ.๒๕๓๙-พ.ศ.๒๕๔๐

รวมเรื่องสั้น

๑. ระหว่างบ้านกับถนน

๒. กลิ่นฟาง (ไทย-อังกฤษ) แปลโดย วาสนา ชลศึกษ์ เคนแมน

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

๑. ได้รับคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ.๒๕๓๑

๒. รางวัลซีไรต์ ประเภทนวนิยาย คือ ปูนปิดทอง (พ.ศ.๒๕๒๘)

๓. รางวัลดีเด่น ประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ คือ บุษบกใบไม้ (พ.ศ.๒๕๒๘) ไฟทะเล (พ.ศ.๒๕๓๑) ข้ามสีทันดร (พ.ศ.๒๕๔๐) และจำหลักไว้ในแผ่นดิน (พ.ศ.๒๕๔๒)

๔. รางวัลวรรณกรรมดีเด่นจากองค์การ สปอ. คือ

เรือมนุษย์ (พ.ศ.๒๕๑๑) และตะวันตกดิน (พ.ศ.๒๕๑๕)

๕. รางวัลชมเชย ประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ คือ รากแก้ว (พ.ศ.๒๕๑๗) ไม้ผลัดใบ (พ.ศ.๒๕๑๘) ลมที่เปลี่ยนทาง (พ.ศ.๒๕๒๐) บ้านขนนก (พ.ศ.๒๕๒๒) ไฟหนาว (พ.ศ.๒๕๒๓) กระเช้าสีดา (พ.ศ.๒๕๒๗) ลานลูกไม้ (พ.ศ.๒๕๓๐) ภมร (พ.ศ.๒๕๓๑) ถ่านเก่าไฟใหม่ (พ.ศ.๒๕๓๒) เพลงบินใบงิ้ว (พ.ศ.๒๕๓๔) ชาวกรง (พ.ศ.๒๕๓๖) เนื้อใน (พ.ศ.๒๕๓๙) และพญาไร้ใบ (พ.ศ.๒๕๔๒)

๖. รางวัลชมเชยจากสมาคมผู้จัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือฯ คือ ฝันกลางฤดูฝน (พ.ศ.๒๕๑๖)

๗. ต้นปีพ.ศ.๒๕๓๙ ได้รับเหรียญที่ระลึกจากศูนย์วัฒนธรรมกระทรวงศึกษาธิการ แห่งประเทศชิลี ที่จัดทำขึ้นเพื่อมอบเป็นเกียรติแก่ศิลปินผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางด้านวรรณกรรมทั่วโลก จำนวน ๕๐ คน เนื่องในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี Gabriela Mistral ซึ่งเป็นนักเขียนหญิงชาวชิลีคนแรก ที่ได้รับรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม

๘. ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาเมื่อ ๒๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๙

๙. ได้รับคัดเลือกเป็นศิษย์เก่าดีเด่นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๐

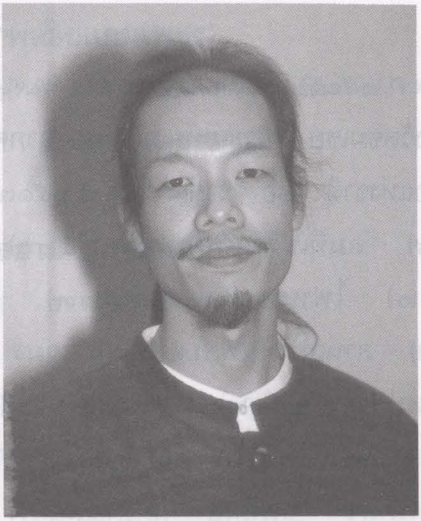

ชีวิตและงานของปารเมศ ญาณารณพ

เกิด : พฤหัสบดี ๑๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๗

การศึกษา

- วิทยาลัยช่างศิลป
- L' ACCADEMIA DI BELLE ARTI DI BRERA MILAN, ITALY

รางวัล

- พ.ศ.๒๕๒๖ รางวัลที่ ๑ การประกวดการตกแต่งลายแก้ว ของ บริษัท The Ocean Glass Company กรุงเทพฯ

- พ.ศ.๒๕๒๘ รางวัลที่ ๒ ประเภทจิตรกรรม การประกวดศิลปศึกษา วิทยาลัยช่างศิลป กรุงเทพฯ

- พ.ศ.๒๕๓๑ รางวัลที่ ๓ ประเภทจิตรกรรม Premio Brera 'Lions Club Milano' ครั้งที่ ๓ มิลาน ประเทศอิตาลี

- พ.ศ.๒๕๓๔ รางวัลที่ ๑ ประเภทจิตรกรรม Casa Di Riposo 'L'accorsi' ครั้งที่ ๕ มิลาน ประเทศอิตาลี

งาน–การแสดงผลงาน

พ.ศ.๒๕๓๓ - การแสดงศิลปนักศึกษา 'Accademia Aperta 90' มิลาน ประเทศอิตาลี

พ.ศ.๒๕๓๔ - การแสดงงานศิลป 'Premio Di Arti Plastiche E Figurative Per Giovani Artisti, Villa Reale Monza' มิลาน ประเทศอิตาลี

พ.ศ.๒๕๓๕ - การแสดงงานศิลปนักศึกษาของ L' Accademia Di Belle Arti Di Brera มิลาน ประเทศอิตาลี

- การแสดงงานศิลปนักศึกษา 'Interni D'Artista' ที่ศูนย์วัฒนธรรม Bordeline 92 เมืองเปซาโร่ และอูรบิโน่ ประเทศอิตาลี

พ.ศ.๒๕๓๖ - การแสดงผลงาน 'แรงกระเพื่อมของนามธรรม'
สถาบันเกอเธ่ กรุงเทพฯ
- เป็นอาจารย์พิเศษที่วิทยาลัยช่างศิลป
(พ.ศ.๒๕๓๖-พ.ศ.๒๕๓๙)

พ.ศ.๒๕๓๗ - การแสดงผลงาน 'แรงกระเพื่อมของนามธรรม'
The Art Corner โรงละครกรุงเทพ กรุงเทพฯ
- การแสดงผลงานร่วม 'Lines to Forms'
Dialogue Gallery กรุงเทพฯ
- การแสดงผลงานร่วม 'นิทรรศการศิลปกรรม
คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลปครั้งที่ ๑'
ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป
ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
- การแสดงผลงานร่วม 'Entitled: Lucy's Great
Grandson' The Art Corner
โรงละครกรุงเทพ กรุงเทพฯ
- เป็นอาจารย์พิเศษ ที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
(พ.ศ.๒๕๓๗)
- สอนศิลปเด็กเล็ก (พ.ศ.๒๕๓๗-ปัจจุบัน)
- เขียนภาพประกอบในนิตยสาร 'พลอยแกมเพชร'
(พ.ศ.๒๕๓๗-ปัจจุบัน)

พ.ศ.๒๕๓๘ - การแสดงผลงานร่วม 'นิทรรศการศิลปกรรม
คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลปครั้งที่ ๒'

ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป
ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ

พ.ศ.๒๕๓๙ - การแสดงผลงานร่วม 'นิทรรศการ ๓๓๗ ศิลปินเทิดพระเกียรติฯ' Plenary Hall 2-3 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ

พ.ศ.๒๕๔๐ - การแสดงงานภาพประกอบของนิตยสาร 'พลอยแกมเพชร' 'ช่างเขียน-เขียนรูป ครั้งที่ ๑' เพนนินซูล่า พลาซ่า กรุงเทพฯ

พ.ศ.๒๕๔๑ - การแสดงงานภาพประกอบของนิตยสาร 'พลอยแกมเพชร' 'ช่างเขียน-เขียนรูป ครั้งที่ ๒' เพนนินซูล่า พลาซ่า กรุงเทพฯ

หลองแกบเพรร

'พญาไร้ใบ' เป็นนวนิยายที่เมื่อเริ่มเรื่องคล้ายจักรๆวงศ์ๆ หากเมื่ออ่านจนจบ จะรู้สึกพิศวงที่ได้เห็นภาพสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างชัดเจน

ผู้เขียนได้ใช้กล้องที่มีความไวแสงสูง ขยายภาพชีวิตที่บังเอิญพเนจรมารวมอยู่ในที่เดียวกันจนได้รายละเอียดครบทุกภาพ หากท่านชื่นชอบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งศึกษาคน นวนิยายเรื่องนี้จะตอบสนองสมปรารถนา

ทารกแรกคลอดผู้หนึ่งถูกนำใส่ถาดมาวางไว้หน้าบ้านสตรีโสดสูงอายุ คหบดีเจ้าของที่ดินเรือกสวนและทรัพย์สมบัติมากมาย

เรื่องราวของเขาซับซ้อนเกินคาดคิดอย่างไร 'พญาไร้ใบ' จะเปิดโลกของเด็กกำพร้าผู้ตกอยู่ภายใต้ลิขิตของฟ้าดิน

C.U.BOOK
พญาไร้ใบ เล่ม 1
9 789743 00
C111
7100 B

บริษัท ศรีสารา จำกัด
อาคารชาร์มส ชั้น ๓ ซอยชิดลม ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน
โทร.๒๕๕-๕๕๙๗-๘, ๒๕๕-๗๓๒๖, ๒๕๕-๗๘๓๑,
๒๕๕-๓๕๓๒, ๒๕๕-๓๕๕๒, ๒๕๕-๓๙๘๗ แฟกซ์ ๒๕๕-๕๒๑๒
ISBN 974-300-091-7